။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

# ခုဒ္ဒသိက္ခာ-မူလသိက္ခာ

## ခုဒ္ဒသိက္ခာ

### ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

(က)

အာဒိတော ဥပသမ္ပန္န-သိက္ခိတဗ္ဗံ သမာတိကံ။
**ခုဒ္ဒသိက္ခံ** ပဝက္ခာမိ၊ ဝန္ဒိတွာ ရတနတ္တယံ။

**တတြာယံ မာတိကာ** –

(ခ)

ပာရာဇိကာ စ စတ္တာရော၊ ဂရုကာ နဝ စီဝရံ။
ရဇနာနိ စ ပတ္တော စ၊ ထာလကာ စ ပတ္တရဏာ။

(ဂ)

ကာလိကာ စ ပဋိဂ္ဂါဟော၊ မံသေသု စ အကပ္ပိယံ။
နိဿဂ္ဂိယာနိ ပာစိတ္တိ၊ သမဏကပ္ပ ဘူမိယော။

(ဃ)

ဥပဇ္ဈာစရိယဝတ္တာနိ၊ ဝစ္စပ္ပဿာဝဌာနိကံ။
အာပုစ္ဆကရဏံ နဂ္ဂေါ၊ နှာနကပ္ပော အဝန္ဒိယော။

(င)

စမ္မံ ဥပာဟနာ စေဝ၊ အနောလောကိယမဉ္စနီ။
အကပ္ပိယသယနာနိ၊ သမာနာသနိကောပိ စ။

(စ)

အသံဝါသိကော စ ကမ္မံ၊ မိစ္ဆာဇီဝဝိဝဇ္ဇနာ။
ဝတ္တံ ဝိကပ္ပနာ စေဝ၊ နိဿယော ကာယဗန္ဓနံ။

(ဆ)

ပထဝီ စ ပရိက္ခာရော၊ ဘေသဇ္ဇုဂ္ဂဟဒူသနံ။
ဝဿူပနာယိကာ စေတဝေဘင်္ဂိယံ ပကိဏ္ဏကံ။

(ဇ)

ဒေသနာ ဆန္ဒအနာဒိ၊ ဥပေါသထပ္ပတရဏ္ဏာ။
သံဝရော သုဒ္ဓိ သန္တောသော၊ စတုရက္ခာ ဝိပဿနာတိ။

## ၁. ဟရာဇိကနိဒ္ဒေသော

**ဟရာဇိကာ စ စတ္တာရော** တိ –

၁. မဂ္ဂတ္တယေ အနိက္ခိတ္တသိက္ခော သန္ထတသန္ထတေ။
အလ္လောကာသေ နိမိတ္တံ သံ၊ တိလမတ္တမ္ပိ သန္ထတံ။

၂. အသန္ထတမုဟာဒိဏ္ဏံ၊ ပဝေသန္တော စုတောထ တ။
ပဝေသနဋ္ဌိတုဒ္ဓာရပဝိဋ္ဌက္ခဏသာဒကော။

၃. အာဒိယေယ္ယ ဟရေယ္ယာဝဟရေယ္ယ က္ကရိယာပထံ။
ကောပေယ္ယ ဌာနာ စာဝေယ္ယ၊ သင်္ကေတံ ဝီတိနာမယေ။

၄. အဒိန္နံ ထေယ္ယစိတ္တေန၊ ဘဝေ ဟရာဇိကောထ တ။
ထေယ္ယာဗလကုသစ္ဆန္နပရိကပ္ပာဝဟာရကော။
ဘဏ္ဍကာလဂ္ဃဒေသေဟိ၊ ပရိဘောဂေတ္ထ နိစ္ဆယော။

၅. မနုဿဝိဂ္ဂဟံ စိစ္စ၊ ဇီဝိတာ တ ဝိယောဇယေ။
သတ္ထဟာရကံ တဿ မရဏစေတနော ဥပနိက္ခိပေ။

၆. ကဟေယ္ယ မရဏူပာယံ၊ ဝဒေယ္ယ မရဏေ ဂုဏံ။
စုတော ပယောဂ သာဟတ္ထိနိဿဂ္ဂဏတ္တိထာဝရာ။

၇. က္ကဒ္ဓိဝိဇ္ဇာမယာ ကာလဝတ္ထာဝုဓိရိယာပထာ။
ကြိယာဝိသေသော ဩကာသော၊ ဆ အာဏတ္တိနိယာမကာ။

၈. ဈာနာဒိဘေဒ နောသန္တမတ္တနတ္တုပနာယိကံ။
ကတ္တ ကောဋ္ဌာသမေကေကံ၊ ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝဿိတံ။

၉. အညာပဒေသရဟိတံ ၊ ဒီပေန္တောနဓိမာနိကော။
ကာယေန တစာ ဝိညတ္တိ-ပထေ ဉာတေ စုတော ဘဝေ။

၁၀. ဟရာဇိကေတေ စတ္တာရော၊ အသံတသာ ယထာ ပုရေ။
အဘဗ္ဗာ ဘိက္ခုဘာတယ၊ သီသစ္ဆိန္နောဝ ဇီဝိတုံ။

၁၁. ပရိယာယော စ အာဏတ္တိ၊ တတိယေ ဒုတိယေ ပန။
အာဏတ္တိယေဝ သေသေသု၊ ဒ္ဝယမေတံ န လဗ္ဘတိ။

၁၂. သေဝေတုကာမတာစိတ္တံ ၊ မဂ္ဂေ မဂ္ဂပ္ပဝေသနံ။
က္ကမံ မေထုနဓမ္မဿ၊ အာဟု အင်္ဂဒ္ဝယံ ဗုဓာ။

၁၃. မနုဿသံ တထာသညီ၊ ထေယ္ယစိတ္တဉ္စ ဝတ္ထုနော။
ဂရုတာ အဝဟာရော စ၊ အဒိန္နာအနဟေတုယော။

၁၄. ဟဏော မာနုဿကော ဟဏ-သညိတာ ဃာတစေတနာ။
ပယောဂေ တေန မရဏံ၊ ပဉ္စေတေ ဝဓဟေတုယော။

၁၅. အသန္တတာ အတ္တနိ ဟာပမိစ္ဆတာ-
ယာရောစနာ တဿ မနုဿဇာတိတာ။
နာညာပဒေသော စ တဒေဝ ဇာနနံ၊
ပဠမ္ဗတ္ထ အင်္ဂါနိ အသန္တဒီပနေ။

၁၆. အသာဓာရဏာ စတ္တာရော၊ ဘိက္ခုနီနမဘဗ္ဗကာ။
ကောဒသ စ ဝိဗ္ဘန္တာ၊ ဘိက္ခုနီ မုဒုပိဋ္ဌိကော။

၁၇. လမ္ဗီ မုခေန ဂဏှန္တော၊ အင်္ဂဇာတံ ပရဿ စ။
တတ္ထေတတဘိနိသီဒန္တော၊ စတ္တာရော အနုလောမိကာ။

၁၈. မဂ္ဂေ မဂ္ဂပ္ပဝေသနာ၊ မေထုနဿ ဣဓာဂတာ။
စတ္တာရောတိ စတုဗ္ဗိသ၊ သမောဓာနာ ပရာဇိကာတိ။

## ၂. သင်္ဃာဒိသေသနိဒ္ဒေသော

ဂရုကာ နတတိ –

၁၉. မောစေတုကာမတာ သုက္က-ဿုပက္ကမ္မ ဝိမောစယံ။
အညတ္ရ သုပိနန္တေန၊ သမဏော ဂရုကံ ဖုသေ။

၂၀. ဣတ္ထိသညီ မနုဿိတ္ထိံ၊ ကာယသံသဂ္ဂရာဂဝါ။
သမ္ဖုသန္တော ဥပက္ကမ္မ၊ သမဏော ဂရုကံ ဖုသေ။

၂၁. တထာ သုဏန္တိံ ဝိညုဉ္စ၊ မဂ္ဂံ တရဗ္ဘ မေထုနံ။
ဒုဋ္ဌုလ္လတစာရာဂေန၊ ဩဘာသေတွာ ဂရုံ ဖုသေ။

၂၂. ဝတွာတတ္တကာမုပဋ္ဌာန-ဝဏ္ဏံ မေထုနရာဂိနော။
တစာ မေထုနယုတ္တေန၊ ဂရုံ မေထုနယာစနေ။

၂၃. ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သန္ဒေသံ၊ ဣတ္ထိယာ ပုရိသဿ ဝါ။
ဝိမံသိတွာ ဟာရံ ပစ္စာ၊ သမဏော ဂရုကံ ဖုသေ။

၂၄. သံယာစိတပရိက္ခာရံ၊ ကတွာဒေသိတဝတ္ထုကံ။
ကုဋိံ ပမာဏာတိက္ကန္တံ၊ အတ္တုဒ္ဒေသံ ဂရုံ ဖုသေ။

၂၅. မဟလ္လကံ ဝိဟာရံ ဝါ၊ ကတွာဒေသိတဝတ္ထုကံ။
အတ္တနော ဝသနတ္ထာယ၊ သမဏော ဂရုကံ ဖုသေ။

၂၆. အမူလကေန စောဒေန္တော၊ စောဒာပေန္တောဝ ဝတ္ထုနာ။
အန္တိမေန စ စာဝေတုံ၊ သုဏမာနံ ဂရုံ ဖုသေ။

၂၇. အညဿ ကိရိယံ ဒိသွာ၊ တေန လေသေန စောဒယံ။
ဝတ္ထုနာ အန္တိမေနာညံ၊ စာဝေတုံ ဂရုကံ ဖုသေ။

၂၈. ဆာဒေတိ ဇာနမာပန္နံ၊ ပရိဝသေယျ တာဝတာ။
စရေယျ သင်္ဃေ မာနတ္တံ၊ ပရိဝုတ္ထော ဆ ရတ္တိယော။

စိဏ္ဏမာနတ္တမဗ္ဘေယျ, တံ သင်္ဃော ဝိသတိဂဏော။

၂၉. အာပတ္တိနုက္ခိတ္တမနန္တရာယ
ပဟုတ္တတာယော တထသညိတာ စ။
ဆာဒေတုကာမော အထ ဆာဒနာတိ၊
ဆန္နာ ဒသင္ဂေဟ္ယရုဏုဂ္ဂမမှိတိ။

## ၃. စီဝရနိဒ္ဒေသော

**စီဝရန္တိ** –

၃၀. ခောမကောသေယျကပ္ပာသ-သာဏဘင်္ဂာနိ ကမ္ဗလံ။
ကပ္ပိယာနိ ဆဠေ့တာနိ၊ သာနုလောမာနိ ဇာတိတော။

၃၁. ဒုကူလဉ္စေဝ ပဋ္ဋုဏ္ဏ-ပဋ္ဋံ သောမာရစီနဇံ။
ဣဒ္ဓိဇံ ဒေဝဒိန္နဉ္စ၊ တဿ တဿာနုလောမိကံ။

၃၂. တိစီဝရံ ပရိက္ခာရ-စောဠံ ဝဿိကသာဋိကံ။
အဓိဋ္ဌေ န ဝိကပ္ပေယျ၊ မုခပုဉ္ဆနနိသီဒနံ။

၃၃. ပစ္စတ္ထရဏကံ ကဏ္ဍု-စ္ဆာဒိမေတ္ထ တိစီဝရံ။
န ဝသေယျ ဝိနေကာဟံ၊ စာတုမာသံ နိသီဒနံ။

၃၄. “ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမိ”၊ သင်္ဃာဋိမိစ္စဓိဋ္ဌယေ။
အဟတ္ထပာသမေတန္တိ၊ သေသေသုပိ အယံ နယော။

၃၅. အဓိဋ္ဌဟန္တော သင်္ဃာဋိ-ပ္ပဘုတိံ ပုဗ္ဗစီဝရံ။
ပစ္စုဒ္ဓရိတွတဓိဋ္ဌေယျ၊ ပတ္တာဓိဋ္ဌဟနေ တထာ။

၃၆. ဇဟံ ဣမံ ဝ သင်္ဃာဋိံ၊ သံသေ ပစ္စုဒ္ဓရာမိတိ။
ဧဝံ သဗ္ဗာနိ နာမေန၊ ဝတွာ ပစ္စုဒ္ဓရေ ဝိဒူ။

၃၇. သင်္ဃာဋိ ပစ္ဆိမန္တေန၊ ဒီဃသော မုဋ္ဌိပဉ္စကော။
ဥတ္တမန္တေန သုဂတ-စီဝရူနာပိ ဝဋ္ဋတိ။

၃၈. မုဋ္ဌိတ္တိကဉ္စ တိရိယံ၊ တထာ ဧကံသိကဿပိ။
အန္တရဝာသကော စာပိ၊ ဒီဃသော မုဋ္ဌိပဉ္စကော။
အဍ္ဎတေယျော ဒွိဟတ္ထော ဝါ၊ တိရိယန္တေန ဝဋ္ဋတိ။

၃၉. နိသီဒနဿ ဒီဃေန၊ ဝိဒတ္ထိ ဒွေဝ ဝိသာလတော။
ဒိယဍ္ဎံ ဒသာ ဝိဒတ္ထိ၊ သုဂတဿ ဝိဒတ္ထိယာ။

၄၀. ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိကဿ၊ တိရိယံ ဒွေ ဝိဒတ္ထိယော။
ဒီဃန္တတော စတဿော၀၊ သုဂတဿ ဝိဒတ္ထိယာ။

၄၁. ဝဿိကသာဋိကာယာပိ၊ ဒီဃသော ဆ ဝိဒတ္ထိယော။
တိရိယံ အဍ္ဎတေယျာ၀၊ သုဂတဿ ဝိဒတ္ထိယာ။

၄၂. ဧတ္ထ ဆေဒနပါစိတ္တိ၊ ကရောန္တဿ တဒုတ္တရိ။
ပစ္စတ္ထရဏ မုခစောဠာ၊ အာကင်္ခိတပ္ပမာဏိကာ။

၄၃. ပရိက္ခာရစောဠေဝ ဂဏနာ၊ ပမာဏံ တ န ဒီပိတံ။
တထာ ဝတွတ အဓိဋ္ဌေယျ၊ ထဝိကာဒိံ ဝိကပ္ပိယံ။

၄၄. အဟတာဟတကပ္ပာနံ၊ သင္ဃာဋိ ဒိဂုဏာ သိယာ။
ဧကစ္စိယောတ္တရာသင္ဂေ၊ တထာ အန္တရတသကော။

၄၅. ဥတုဒ္ဓဋ္ဌာန ဒုသ္သာနံ၊ သင္ဃာဋိ စ စတုဂ္ဂုဏာ။
ဘဝေယျုံ ဒိဂုဏာ သေသာ၊ ပံသုကူလေ ယထာရုစိ။

၄၆. တီသု ဒွေဝ တပိ ဧကံ တ၊ ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ ပဟောတိ ယံ။
သဗ္ဗေသု အပ္ပဟောန္တေသု၊ အနွတဓိမာဒိယေယျ တ။
အစ္ဆိန္နဉ္စ အနာဒိဏ္ဏံ၊ န ဓာရေယျ တိစီဝရံ။

၄၇. ကာမေ နိဝေသနေ ဥဒ္ဒေါ-သိတဟာသာဒဟမ္မိယေ။
နာတဋ္ဋမာဠအာရာမေ၊ သတ္ထခေတ္တခလေ ဒုမေ။

၄၈. အဗ္ဘောကာသေ ဝိဟာရေ တ၊ နိက္ခိပိတွတ တိစီဝရံ။
ဘိက္ခုသမ္မုတိယာညတြ၊ ဝိပ္ပဝတ္ထုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၄၉. ရောဂဝသ္သာနပရိယန္တာ၊ ကဏ္ဍုစ္ဆာဒိကသာဋိကာ။
တတော ပရံ ဝိကပ္ပေယျ၊ သေသာ အပရိယန္တိကာ။

၅၀. ပစ္စတ္ထရဏ ပရိက္ခာရ-မုခပုဉ္ဆနစောဠကံ။
ဒသံ ယွရတ္တနာဒိဏ္ဏကပ္ပံ လဗ္ဘံ နိသီဒနံ။

၅၁. အဒသံ ရဇိတံယေဝ၊ သေသစီဝရပဉ္စကံ။
ကပ္ပတာဒိဏ္ဏကပ္ပံဝ၊ သဒသံဝ နိသီဒနံ။

၅၂. အနဓိဋ္ဌိတနိသ္သဋ္ဌံ၊ ကပ္ပေတွတ ပရိဘုဉ္ဇယေ။
ဟတ္ထဒီဃံ တတောပမု-ဝိတ္ထာရဉ္စ ဝိကပ္ပိယံ။

၅၃. တိစီဝရသ္သ ဘိက္ခုသ္သ၊ သဗ္ဗမေတံ ပကာသိတံ။
ပရိက္ခာရစောဠိယော သဗ္ဗံ၊ တထာ ဝတွတ အဓိဋ္ဌတိ။

၅၄. အစ္ဆေဒဝိသ္သဇ္ဇနကဟဝိဗ္ဘမာ ၊
ပစ္ဆုဒ္ဓရော မာရဏလိင္ဂသိက္ခာ။
သဗ္ဗေသွဝဓိဋ္ဌာနဝိယောဂကာရဏာ၊
ဝိနိဝိဒ္ဓဆိဒ္ဒဉ္စ တိစီဝရသ္သ။

၅၅. ကုသတကဖလကာနိ၊ ကမ္ဗလံ ကေသတလဇံ။
ထုလ္လစ္စယံ ဓာရယတောလူကပက္ခာဇိနက္ခိပေ။

၅၆. ကဒလေရကက္ကဒုသ္သေ၊ ပေါတ္ထကေ စာပိ ဒုက္ကဋံ။
သဗ္ဗနီလကမဉ္ဇေဋ္ဌ-ပီတလောဟိတကဏွဟကေ။

၅၇. မဟာရင္ဂမဟာနာမ-ရင္ဂရတ္တေ တိရီဋကေ။
အစ္ဆိန္နဒီဃဒသကေ၊ ဖလပုပ္ဖဒသေ တထာ။
ကဉ္စုကေ ဝေဌနေ သဗ္ဗံ၊ လဘတိစ္ဆိန္နစီဝရောတိ။

## ၄. ရဇနနိဒ္ဒေသော

ရဇနာနိ စာတိ –

၅၈. မူလက္ခန္ဓတစပတ္တ-ဖလပုပ္ဖပ္ပဘေဒတော။
ရဇနာ ဆပ္ပကာရာနိ၊ အနုညာတာနိ သတ္ထုနာ။

၅၉. မူလေ ဟလိဒ္ဒိံ ခန္ဓေ စ၊ မဉ္ဇေဋ္ဌ တုင္ဂဟာရကေ။
အလ္လိံ နီလဉ္စ ပတ္တေသု၊ တစေ လောဒ္ဒဉ္စ ကဏ္ဍုလံ။
ကုသုမ္ဘံ ကိံသုကံ ပုပ္ဖေ၊ သဗ္ဗံ လဗ္ဘံ ဝိဝဇ္ဇိယာတိ။

## ၅. ပတ္တနိဒ္ဒေသော

ပတ္တော     စာတိ –

၆၀. အယောပတ္တော ဘူမိပတ္တော၊ ဇာတိယာ ကပ္ပိယာ ဒုဝေ။
ဥက္ကဋ္ဌော မဇ္ဈိမော စေဝ၊ ဩမကော စ ပမာဏတော။

၆၁. ဥက္ကဋ္ဌော မဂဓေ နာဠိ-ဒွယတဏ္ဍုလသာဓိတံ။
ဂဏှာတိ ဩဒနံ သူပံ၊ ဗျဉ္ဇနဉ္စ တဒူပိယံ။

၆၂. မဇ္ဈိမော တဿုပဍ္ဎော၊ တတောပဍ္ဎော ဩမကော။
ဥက္ကဋ္ဌတော စ ဥက္ကဋ္ဌော၊ အပတ္တော ဩမကောမကော။

၆၃. အတိရေကပတ္တော ဓာရေယျော၊ ဒသာဟပရမံ သကော။
ကပ္ပော နိဿဂ္ဂိယော ဟောတိ၊ တသ္မိံ ကာလေတိနာမိတေ။

၆၄. အစ္ဆေဒအနကဟေဟိ၊ ဝိဗ္ဘမာ မရဏုဒ္ဓဋာ။
လိင္ဂသိက္ခာဟိ ဆိဒ္ဒေန၊ ပတ္တာဓိဋ္ဌာနမုဇ္ဈတိ။

၆၅. ပတ္တံ န ပဋိသာမေယျ၊ သောဒကံ န စ ဩတပေ။
ဥဏှေဟ န နိဒဟေ ဘူမျာ၊ န ဌပေ နော စ လဂ္ဂယေ။

၆၆. မိဍ္ဎန္တေ ပရိဘဏ္ဍန္တေ၊ အင္ကေ တ အာတပတ္တကေ။
ဟာဒေသု မဉ္စပိဌေ တ၊ ဌပေတုံ န စ ကပ္ပတိ။

၆၇. န နီဟရေယျ ဥစ္ဆိဋ္ဌော-ဒကဉ္စ စလကဋ္ဌိကံ။
ပတ္တေန ပတ္တဟတ္ထော တ၊ ကတဋ္ဋံ န ပဏာမယေ။

၆၈. ဘူမိအာဓာရကေ အရုဒဏ္ဍာဓာရေ သုသဇ္ဇိတေ။
ဒုဝေ ပတ္တေ ဌပေယျေကံ၊ နိက္ကုဇ္ဇိတွတန ဘူမိယံ။

၆၉. အရုရူပိယသောဝဏ္ဏ-မဏိဝေဠုရိယာမယာ ။
ကံသကာစတိပုသီသဖလိကာတမ္ဗလောဟဇာ။

၇၀. ဆဝသီသမယော စာပိ၊ ဃဋီတုမ္ဗကဋာဟဇာ။
ပတ္တာ အကပ္ပိယာ သဗ္ဗေ၊ ဝုတ္တာ ဒုက္ကဋဝတ္ထုကာတိ။

## ၆. ထာလကနိဒ္ဒေသော

ထာလကာ စာတိ –

၇၁. ကပ္ပိယာ ထာလကာ တိသ္သော၊ တမ္ဗာယောမတ္တိကာမယာ။
အရုသောဝဏ္ဏရဇတမဏိဝေဠုရိယာမယာ။

၇၂. အကပ္ပာ ဖလိကာကာစကံသဇာ ဂိဟိသန္တကာ။
သင္ဃိကာ ကပ္ပိယာ တုမ္ဗဃဋိဇာ တာဝကာလိကာတိ။

## ၇. ပတရဏာနိဒ္ဒေသော

ပတရဏာတိ –

၇၃. ယေနီရိယာပထေနာယံ၊ ဘုဉ္ဇမာနော ပတရိတော။
တတော အညေန ဘုဉ္ဇေယျ၊ ဟစိတ္တိနတိရိတ္တကံ။

၇၄. အသနံ ဘောဇနဉ္စေဝ၊ အဘိဟာရော သမီပတာ။
ကာယတစာပဋိက္ခေပော၊ ပဉ္စအင္ဂါ ပတရဏာ။

၇၅. ဩဒနော သတ္တု ကုမ္မာသော၊ မစ္ဆော မံသဉ္စ ဘောဇနံ။
သာလိ ဝီဟိ ယတော ကင္ဂု၊ ကုဒြူသဝရကေဓုမာ။
သတ္တန္နမေသံ ဓညာနံ၊ ဩဒနော ဘောဇ္ဇယာဂု စ။

၇၆. သာမာကာဒိတိဏံ ကုဒြူသကေ ဝရကစောရကော။
ဝရကေ သာလိယဉ္စေဝ၊ နီတရော သင္ဂဟံ ဂတော။

၇၇. ဘဇ္ဇဓညမယော သတ္တု၊ ကုမ္မာသော ယဝသမ္ဘတော။
မံသော စ ကပ္ပိယော ဝုတ္တော၊ မစ္ဆော ဥဒကသမ္ဘတော။

၇၈. ဘုဉ္ဇန္တော ဘောဇနံ ကပ္ပ-မကပ္ပံ တ နိသေဓယံ။
ပတရေယျာဘိဟဋံ ကပ္ပံ၊ တန္နာမေန ဣမန္တိ တ။

၇၉. လာဇာ တံသတ္တုဘတ္တာနိ၊ ကေရသော သုဒ္ဓခဇ္ဇကော။
တဏ္ဍုလာ ဘဇ္ဇပိဋ္ဌဉ္စ၊ ပုထုကာ ဝေဠုအာဒိနံ။

၈၀. ဘတ္တံ ဝုတ္တာဝသေသာနံ၊ ရသယာဂု ရသောပိ စ။
သုဒ္ဓယာဂုဖလာဒီနိ၊ န ဇနေန္တိ ပတရဏံ။

၈၁. ပတရိတေန ဝုဋ္ဌာယ၊ အဘုတ္တေန စ ဘောဇနံ။
အတိရိတ္တံ န ကာတဗ္ဗံ၊ ယေန ယံ တ ပုရေ ကတံ။

၈၂. ကပ္ပိယံ ဂဟိတဉ္စေဝ-စ္စာရိတံ ဟတ္ထဟာသဂံ။
အတိရိတ္တံ ကရောန္တေဝံ၊ “အလမေတ”န္တိ ဘာသတု။

၈၃. န ကရေနုပသမ္ပန္န-ဟတ္ထဂံ ပေသယိတ◌တပိ။
ကာရေတုံ လဗ္ဘတေ သဗ္ဗော၊ ဘုဉ္ဇိတုံ တမကာရကောတိ။

## ၈. ကာလိကနိဒ္ဒေသော

ကာလိကာ စာတိ –

၈၄. ပဋိဂ္ဂဟိတာ စတ္တာရော၊ ကာလိကာ ယာဝကာလိကံ။
ယာမကာလိကံ သတ္တာဟ-ကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ။

၈၅. ပိဋ္ဌံ မူလံ ဖလံ ခဇ္ဇံ၊ ဂောရသော ဓညဘောဇနံ။
ယာဂုသူပပ္ပဘုတယော၊ ဟောန္တေတေ ယာဝကာလိကာ။

၈၆. မဓုမုဒ္ဒိကသာလူက-စောစမောစမ္ဗဇမ္ဗုဇံ။
ဖာရုသံ နဂ္ဂိသန္တတ္တံ၊ ဟာနကံ ယာမကာလိကံ။

၈၇. သာနုလောမာနိ ဓညာနိ၊ ဌပေတွာ ဖလဇော ရသော။
မဓူကပုပ္ဖမညတြ၊ သဗ္ဗော ပုပ္ဖရသောပိ စ။

၈၈. သဗ္ဗပတ္တရသော စေဝ၊ ဌပေတွာ ပက္ကဍာကဇံ။
သီတောဒမဒ္ဒိတောဒိစ္စ-ဟကော တ ယာမကာလိကော။

၈၉. သပ္ပိနောနီတတေလာနိ ၊ မဓုဖာဏိတမေဝ စ။
သတ္တာဟကာလိကာ သပ္ပိ၊ ယေသံ မံသမတရိတံ။

၉၀. တေလံ တိလဝသေရဏ္ဍ-မဓုသာသပသမ္ဘဝံ။
ခုဒ္ဒာဘမရမဓုကရိ-မက္ခိကာဟိ ကတံ မဓု။
ရသာဒိဥစ္ဆုဝိကတိ၊ ပက္ကာပက္ကာ စ ဖာဏိတံ။

၉၁. သဝတ္ထုပက္ကာ သာမံ တ၊ ဝသာ ကာလေ အမာနုသာ။
အညေသံ န ပစေ ဝတ္ထုံ၊ ယာဝကာလိကဝတ္ထုနံ။

၉၂. ဟလိဒ္ဒိံ သိင်္ဂိဝေရဉ္စ၊ ဝစတ္တံ လသုဏံ ဝစာ။
ဥသီရံ ဘဒ္ဒမုတ္တဉ္စာတိဝိသာ ကဋုရောဟိဏီ။
ပဉ္စမူလာဒိကဉ္စာပိ၊ မူလံ တံ ယာဝဇီဝိကံ။

၉၃. ဗိဋင်္ဂံ မရိစံ ဂောဋ္ဌ-ဖလံ ပိပ္ဖလိ ရာဇိကာ။
တိဖလေရဏ္ဍကာဒီနံ၊ ဖလံ တံ ယာဝဇီဝိကံ။

၉၄. ကပ္ပာသနိမ္ဗကုဋဇပဋောလသုလသာဒိနံ။
သူပေယျပဏ္ဏံ ဝဇ္ဇေတွာ၊ ပဏ္ဏံ တံ ယာဝဇီဝိကံ။

၉၅. ဌပေတွာ ဥစ္ဆုနိယျာသံ၊
သရသံ ဥစ္ဆုဇံ တစံ။
နိယျာသော စ တစော သဗ္ဗော၊
လောဏံ လောဟံ သိလာ တထာ။

၉၆. သုဒ္ဓသိတ္ထဉ္စ သေတလော၊ ယဉ္စ ကိဉ္စိ သုဓာပိတံ။
ဝိကဋာဒိပ္ပဘေဒဉ္စ၊ ဉာတဗ္ဗံ ယာဝဇီဝိကံ။

၉၇. မူလံ သာရံ တစော ဖေဂ္ဂု၊ ပဏ္ဏံ ပုပ္ဖံ ဖလံ လတာ။
အာဟာရတ္ထ မသာဓေန္တံ၊ သဗ္ဗံ တံ ယာဝဇီဝိကံ။

၉၈. သဗ္ဗကာလိကသမ္ဘောဂော၊ ကာလေ သဗ္ဗဿ ကပ္ပတိ။
သတိ ပစ္စယေ ဝိကာလေ၊ ကပ္ပတေ ကာလိကတ္တယံ။

၉၉. ကာလယာမမတိက္ကန္တာ ၊ ပါစိတ္တိံ ဇနယန္တုဘော။
ဇနယန္တိ ဥဘောပေတေ၊ အန္တောဝုတ္ထဉ္စ သန္နိဓိံ။

၁၀၀.သတ္တာဟကာလိကေ သတ္တ၊ အဟာနိ အတိနာမိတေ။
ပါစိတ္တိ ပါဠိနာရုဠ္ဟေ၊ သပ္ပိအာဒိမ္ဟိ ဒုက္ကဋံ။

၁၀၁.နိဿဋ္ဌလဒ္ဓံ မက္ခေယျ၊ နင္ဂံ နဇ္ဈောဟရေယျ စ။
ဝိကပ္ပေန္တဿ သတ္တာဟေ၊ သာမဏေရဿဓိဋ္ဌတော။
မက္ခနာဒိဉ္စ နာပတ္တိ၊ အညဿ ဒဒတောပိ စ။

၁၀၂.ယာဝကာလိကအာဒီနိ၊ သံသဋ္ဌာနိ သဟတ္တနာ။
ဂါဟာပယန္တိ သဗ္ဘာဝံ၊ တသ္မာ ဝေမုဒီရိတံ။

၁၀၃.ပုရေ ပဋိဂ္ဂဟိတဉ္စ၊ သတ္တာဟံ ယာဝဇီဝိကံ။
သေသကာလိကသမ္မိဿံ၊ ပါစိတ္တိ ပရိဘုဉ္ဇတော။

၁၀၄.ယာဝကာလိကသမ္မိဿံ၊ ဣတရံ ကာလိကတ္တယံ။
ပဋိဂ္ဂဟိတံ တဒဟု၊ တဒဟေဝ စ ဘုဉ္ဇယေ။

၁၀၅.ယာမကာလိကသမ္မိဿံ၊ သေသမေဝံ ဝိဇာနိယံ။
သတ္တာဟကာလိကမိဿဉ္စ၊ သတ္တာဟံ ကပ္ပတေတရန္တိ။

## ၉. ပဋိဂ္ဂဟနိဒ္ဒေသော

ပဋိဂ္ဂဟော တိ –

၁၀၆.ဒါတုကာမာဘိဟာရော စ၊ ဟတ္ထပါသေရဏက္ခမံ။
တိဓာ ဒေန္တေ ဒွိဓာ ဂါဟော၊ ပဉ္စင္ဂေဝံ ပဋိဂ္ဂဟော။

၁၀၇.အသံဟာရိယေ တတ္ထဇာတေ၊ သုခုမေ စိဉ္စအာဒိနံ။
ပဏ္ဏေ တသယ္ဟဘာရေ စ၊ ပဋိဂ္ဂဟော န ရူဟတိ။

၁၀၈.သိက္ခာမရဏလိင္ဂေဟိ၊ အနပေက္ခဝိသဂ္ဂတော။
အစ္ဆေဒါနုပသမ္ပန္န-ဒါနာ ဂါဟောပသမ္မတိ။

၁၀၉.အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ သဗ္ဗံ၊ ပါစိတ္တိ ပရိဘုဉ္ဇတော။
သုဒ္ဓဉ္စ နာတိဗဟလံ၊ ကပ္ပတေ ဥဒကံ တထာ။

၁၁၀.အင္ဂလဂ္ဂမဝိစ္ဆိန္နံ၊ ဒန္တက္ခိကဏ္ဏဂူထကံ။
လောဏဿုခေဠသိင္ဃာဏိ-သေမ္ဟမုတ္တကရီသကံ။

၁၁၁.ဂူထမတ္တိကမုတ္တာနိ၊ ဆာရိကဉ္စ တထာဝိဓေ။
သာမံ ဂဟေတွာ သေဝေယျ၊ အသန္တေ ကပ္ပကာရကေ။

၁၁၂.ဒုရူပစိဏ္ဏေ ရဇောကိဏ္ဏေ၊ အထုဂ္ဂဟပ္ပဋိဂ္ဂဟေ။
အန္တောဝုတ္ထေ သယံပက္ကေ၊ အန္တောပက္ကေ စ ဒုက္ကဋန္တိ။

## ၁၀. အကပ္ပိယမံသနိဒ္ဒေသော

**မံသေသု စ အကပ္ပိယန္တိ –**

၁၁၃.မနုဿဟတ္ထိအဿာနံ၊ မံသံ သုနခဒီပိနံ။
သီဟဗျဂ္ဃတရစ္ဆာနံ၊ အစ္ဆဿ ဥရဂဿ စ။

၁၁၄.ဥဒ္ဒိဿကတမံသဉ္စ၊ ယဉ္စ အပ္ပဋိဝေက္ခိတံ။
ထုလ္လစ္စယံ မနုဿာနံ၊ မံသေ သေသေသု ဒုက္ကဋံ။

၁၁၅.အဋ္ဌီပိ လောဟိတံ စမ္မံ၊ လောမမေသံ န ကပ္ပတိ။
သစိတ္တကံဝ ဥဒ္ဒိဿ-ကတံ သေသာ အစိတ္တကာတိ။

## ၁၁. နိဿဂ္ဂိယနိဒ္ဒေသော

**နိဿဂ္ဂိယာနီ** တိ –

၁၁၆.အရူပိယံ ရူပိယေန၊ ရူပိယံ ဣတရေန စ။
ရူပိယံ ပရိဝတ္တေယျ၊ နိဿဂ္ဂိ ဣဓ ရူပိယံ။

၁၁၇.ကဟာပဏော သဇ္ဈု သိင်္ဂီ၊ ဝေါဟာရူပဂမာသကံ။
ဝတ္ထမုတ္တာဒိ ဣတရံ၊ ကပ္ပံ ဒုက္ကဋဝတ္ထု စ။

၁၁၈.“ဣမံ ဂဟေတွာ ဘုတွာ ဝါ၊ ဣမံ ဒေဟိ ကရာနယ။
ဒေမိ ဝါ”တိ သမာပန္နေ၊ နိဿဂ္ဂိ ကယဝိက္ကယေ။

၁၁၉.အတ္တနော အညတော လာဘံ၊ သင္ဃဿညဿ ဝါ နတံ။
ပရိဏာမေယျ နိဿဂ္ဂိ၊ ပါစိတ္တိ စာပိ ဒုက္ကဋံ။

၁၂၀.အနိဿဇ္ဇိတွာ နိဿဂ္ဂိံ၊ ပရိဘုဉ္ဇေ န ဒေယျ ဝါ။
နိဿဋ္ဌံ သကသညာယ၊ ဒုက္ကဋံ အညထေတရန္တိ။

## ၁၂. ပါစိတ္တိယနိဒ္ဒေသော

**ပါစိတ္တီ** တိ –

၁၂၁.မုသာဝါဒဩမသဝါဒေ၊ ပေသုညဟရဏေ တထာ။
ပဒသောဓမ္မသာကရေ၊ ဥဇ္ဈာပနကခီယနေ။

၁၂၂.တလသတ္တိအနာဒရကုက္ကုစ္စုပ္ပာဒနေသု စ။
ကမပ္ပဝေသနာပုစ္ဆာ၊ ဘောဇနေ စ ပရမ္ပရာ။

၁၂၃.အနုဒ္ဓရိတွာ ဂမနေ၊ သေယျံ သေနာသနာနိ ဝါ။
ဣတ္ထိယာဒ္ဓာနဂမနေ၊ ဧကေကာယ နိသီဒနေ။

၁၂၄.ဘီသာပနာကောဋ္ဋနအညဝါဒေ၊
ဝိဟေသဒုဇ္ဈုလ္လပကာသဆာဒေ။
ဟာသောဒကေ နိဋ္ဌုဘနေ ဝိဟာရာ၊
ပါစိတ္တိ ဝုတ္တာနုပခဇ္ဇသယနေတိ။

## ၁၃. သမဏကပ္ပနိဒ္ဒေသော

သမဏကပ္ပာ တိ –

၁၂၅. ဘူတဂါမသမာရမ္ဘော၊ ပါစိတ္တိ ကတကပ္ပိယံ။
နခေန ဝါဂ္ဂိသတ္ထေဟိ၊ ဘဝေ သမဏကပ္ပိယံ။

၁၂၆. သ မူလခန္ဓဗီဇဂ္ဂ-ဖဠုဗီဇပ္ပဘာဝိတော။
အာရမ္ဘော ဒုက္ကဋံ ဗီဇံ၊ ဘူတဂါမဝိယောဇိတံ။

၁၂၇. နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇံ နောဗီဇ-မကတဉ္စာပိ ကပ္ပတိ။
ကဋာဟဗဒ္ဓဗီဇာနိ၊ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါပိ ကာရယေ။

၁၂၈. ဧကာဗဒ္ဓေသု ဗီဇေသု၊ ဘာဇနေ ဝါပိ ဘူမိယံ။
ကတေ စ ကပ္ပိယေကသ္မိံ၊ သဗ္ဗေသွေဝ ကတံ ဘဝေ။

၁၂၉. နိက္ခိတ္တေ ကပ္ပိယံ ကတွာ၊ မူလပဏ္ဏာနိ ဇာယရုံ။
ကပ္ပိယံ ပုန ကာရေယျ၊ ဘူတဂါမော ဟိ သော တဒါ။

၁၃၀. သပဏ္ဏော ဝါ အပဏ္ဏော ဝါ၊ သေဝါလောဒကသမ္ဘဝေါ။
စေတိယာဒီသု သေဝါလော၊ နိဗ္ဗဋ္ဋဒွတ္တိပတ္တကော။
ဘူတဂါမောဝ ဗီဇမ္ပိ၊ မူလပဏ္ဏေ ဝိနိဂ္ဂတေ။

၁၃၁. ဃဋာဒိပိဋ္ဌေ သေဝါလော၊ မကုဠံ အဟိဆတ္တကံ။
ဒုက္ကဋဿေဝ ဝတ္ထူနိ၊ ဖုလ္လမဗျဝဟာရိကံ။

၁၃၂. လာခါနိယျာသဆတ္တာနိ၊ အလ္လရုက္ခေ ဝိကောပိယ။
ဂဏှဟတော တတ္ထ ပါစိတ္တိ၊ ဆိန္ဒတော ဝါပိ အက္ခရံ။

၁၃၃. ပီဠေတုံ နာဠိကေရာဒိံ၊ အရုမက္ကဋကာဒိနာ။
ဆိန္ဒိတုံ ဂဏ္ဌိကံ ကာတုံ၊ တိဏာဒိံ န စ ကပ္ပတိ။

၁၃၄. ဘူတဂါမံ ဝ ဗီဇံ ဝါ၊ ဆိန္ဒ ဘိန္ဒောစိနာဟိ ဝါ။
ဖါလေဟိ ဝိဇ္ဈ ပစ ဝါ၊ နိယမေတွာ န ဘာသယေ။

၁၃၅. ဣမံ ကရောဟိ ကပ္ပိယံ၊ ဣမံ ဂဏှဟဒမာဟရ။
ဣမံ ဒေဟိ ဣမံ သောဓေဟောဝံ ဝဋ္ဋတိ ဘာသိတုန္တိ။

## ၁၄. ဘူမိနိဒ္ဒေသော

ဘူမိယောတိ –

၁၃၆. သမ္ဗုတုဿာဝနန္တာ စ၊ ကေနိသာဒီ ဂဟာပတိ။
ကပ္ပိယာ ဘူမိယော ယာသု၊ ဝုတ္ထံ ပက္ကဉ္စ ကပ္ပတိ။

၁၃၇. ဝါသတ္ထာယ ကတေ ဂေဟေ၊ သင်္ဃိကေ ဝေကသန္တကေ။
ကပ္ပိယာ ကုဋိ လဒ္ဓဗ္ဗာ၊ သဟသေယျပ္ပဟောနကေ။

၁၃၈. ဂေဟေ သင်္ဃဿ ဝေကဿ၊ ကရမာနေဝမီရယံ။
ပဌမိဋ္ဌကထမ္ဘာဒိံ၊ ဌပေယျုံ **ဿာဝနန္တိကာ** ။
“ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမ၊ ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမာ”တိ။

၁၃၉.ယေဘုယျေနာပရိက္ခိတ္တော၊ အာရာမော သကလောပိ တ။
ဝုစ္စတေ **“ကေနိသာဒီ”**တိ၊ **သမ္မုတိ** သင္ဃသမ္မတာ။

၁၄၀.ဘိက္ခုံ ဌပေတ္ွာ အညေဟိ၊ ဒိန္နော တေသံဝ သန္တကော။
အတ္တာယ ကပ္ပကုဋိယာ၊ ဂေဟော **ဂဟပတိ** မတော။

၁၄၁.အကပ္ပကုဋိယာ ဝုတ္တသပ္ပိအာဒီဟိ မိဿိတံ။
ဝဇ္ဇေယျ အန္တောဝုတ္ထတ္တံ၊ ပုရိမံ ကာလိကဒ္ွယံ။

၁၄၂.တေဟေဝ ဘိက္ခုနာ ပက္ကံ၊ ကပ္ပတေ ယာဝဇီဝိကံ။
နိရာမိသံဝ သတ္တာဟံ၊ သာမိသေ သာမပာကတာ။

၁၄၃.ဥဿာဝနန္တိကာ ယေဟိ၊ ထမ္ဘာဒီဟိ အဓိဋ္ဌိတာ။
တေသုယေဝပနီတေသု၊ တဒညေသုပိ တိဋ္ဌတိ။

၁၄၄.သဗ္ဗေသု အပနီတေသု၊ ဘဝေ ဇဟိတဝတ္ထုကာ။
ကေနိသာဒီ ပရိက္ခိတ္တော၊ သေသာ ဆဒနဝိဗ္ဘမာတိ။

## ၁၅. ဥပဇ္ဈာစရိယဝတ္တနိဒ္ဒေသော

**ဥပဇ္ဈာစရိယဝတ္တာနီ** တိ –

၁၄၅.နိဿာယုပဇ္ဈာစရိယေ၊ ဝသမာနော သုပေသလော။
ဒန္တကဋ္ဌာသနံ တောယံ၊ ယာဂုံ ကာလေ ဒဒေ သဒာ။

၁၄၆.ပတ္တေ ဝတ္တံ စရေ ဂာမ-ပ္ပဝေသေ ဂမနာဂမေ။
အာသနေ ပာဒပီဌေ စ၊ ကထလောပာဟနစီဝရေ။

၁၄၇.ပရိဘောဇနီယပာနီယ-ဝစ္စပ္ပဿာဝဌာနိသု ။
ဝိဟာရသောဓနေ ဝတ္တံ၊ ပုန ပညာပနေ တထာ။

၁၄၈.န ပပ္ဖောဋ္ဌေယျ သောဓေန္တော၊ ပဋိဝါတေ စ သင်္ဂဏေ။
ဝိဟာရံ ဘိက္ခုံ ဟနီယ-သာမန္တာ သယနာသနံ။

၁၄၉.န္ဟာနေ န္ဟာတဿ ကာတဗ္ဗ၊ ရင်္ဂဟာကေ စ ဓောဝနေ။
သိဗ္ဗနေ စီဝရေ ထေဝေ၊ ရဇန္တော န ဝဇေ ဌိတော။

၁၅၀.ဧကစ္စဿ အနာပုစ္ဆာ၊ ပတ္တံ တ စီဝရာနိ တ။
န ဒဒေယျ န ဂဏှေယျ၊ ပရိက္ခာရဉ္စ ကိဥ္စနံ။

၁၅၁.ဧကစ္စံ ပစ္ဆတော ကာတုံ၊ ဂန္တုံ တ တဿ ပစ္ဆတော။
ပိဏ္ဍပာတဉ္စ နိန္နေတုံ၊ နီဟာရာပေတုမတ္တနော။

၁၅၂.ကိစ္စယံ ပရိကမ္မံ တ၊ ကေသစ္ဆေဒဉ္စ အတ္တနော။
ကာရာပေတုံ ဝ ကာတုံ တ၊ အနာပုစ္ဆာ န ဝဋ္ဋတိ။

၁၅၃.ကမံ သုသာနံ နိဿီမံ၊ ဒိသံ တ ဂန္တုမိစ္ဆတော။
အတ္တနော ကိစ္စယံ တပိ၊ အနာပုစ္ဆာ န ဝဋ္ဋတိ။

၁၅၄.ဥပ္ပန္န အရတိ ဒိဋ္ဌိ ကုက္ကုစ္စံ တ ဝိနောဒယေ။
ကရေယျ တပိ ဥဿုက္ကံ၊ သင်္ဂာယတွေသု ကမ္မသု။

၁၅၅.ဂိလာနေသု ဥပဋ္ဌေယျ၊ ဝုဍ္ဎာနံ နေသမာဂမေ။
ဝတ္တဘေဒေန သဗ္ဗတ္ထ၊ အနာဒရေန ဒုက္ကဋန္တိ။

## ၁၆. ဝစ္စပဿာဝဋ္ဌာနိကနိဒ္ဒေသော

**ဝစ္စပဿာဝဋ္ဌာနိက** န္တိ –

၁၅၆.န ကရေယျ ယထာဝုဍ္ဎံ၊ ဝစ္စံ ယာတာနုပုဗ္ဗိယာ။
ဝစ္စပဿာဝကုဋိယော၊ နှာနတိတ္ထဉ္စ လဗ္ဘတိ။

၁၅၇.ပဝိသေယျုက္ကာသိတွာ နော၊ သဟသာ ပဝိသေယျ စ။
ဥက္ကာသိတွာတဝုဗ္ဘဇေယျ၊ ပာဒုကာသွေဝ သဏ္ဌိတော။

၁၅၈.န ကရေ နိတ္ထုနံ ဝစ္စံ၊ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ ခါဒယံ။
ဝစ္စပဿာဝဒောဏိနံ၊ န ကရေယျုဘယံ ဗဟိ။

၁၅၉.ကူပေ ကဋ္ဌံ န ဟတေယျ၊ ခေဠံ ပဿာဝဒောဏိယာ။
နာဝလေခေယျ ဖရုသေ-နုဟတဉ္စာပိ ဓောဝယေ။

၁၆၀.န နိက္ခမေယျ သဟသာ-ဝုဗ္ဘဇိတွာ န နိက္ခမေ။
စပု စပု နာစမေယျ၊ ဥက္လာပဉ္စ ဝိသောဓယေတိ။

## ၁၇. အာပုစ္ဆကရဏနိဒ္ဒေသော

**အာပုစ္ဆကရဏ** န္တိ –

၁၆၁.အနဇ္ဈိဋ္ဌောဝ ထေရေန၊ ပာတိမောက္ခံ န ဥဒ္ဒိသေ။
ဓမ္မံ န ကထယေ ပဥှံ၊ န ပုစ္ဆေ န စ ဝိဿဇေ။

၁၆၂.အာပုစ္ဆိတွာ ကထေန္တဿ၊ ပုန ဝုဍ္ဎတရာဂမေ။
ပုန အာပုစ္ဆနံ နတ္ထိ၊ ဘတ္တဂ္ဂေ စာနုမောဒတော။

၁၆၃.ဝသန္တော စ အနာပုစ္ဆာ၊ ဝုဍ္ဎေနေကဝိဟာရကော။
န သဇ္ဈာယေယျ ဥဒ္ဒေသံ၊ ပရိပုစ္ဆဉ္စ နော ဒဒေ။

၁၆၄.ဓမ္မံ န ဘာသယေ ဒီပံ၊ န ကရေ န စ ဝိဇ္ဈာပေ။
တတဟနံ ကတဋ္ဌံ တ၊ ဝိဝရေယျ ထကေယျ စ။

၁၆၅.စင်္ကမေ စင်္ကမန္တောပိ၊ ဝုဍ္ဎေန ပရိဝတ္တယေ။
ယေန ဝုဍ္ဎော သ သင်္ဃာဋိ-ကဏ္ဏေနေနံ န ဃဋ္ဋယေတိ။

## ၁၈. နဂ္ဂနိဒ္ဒေသော

**နဂ္ဂေ** တိ –

၁၆၆.နဂ္ဂေ မဂ္ဂံ ဝဇေ ဘုဉ္ဇေ၊ ပိဝေ ခါဒေ န သာယယေ။

န ဂဏ္ဍေဟ န ဒဒေ နေဝ၊ ဝန္ဒေ ဝန္ဒာပယေယ္ယ တ။

၁၆၇.ပရိကမ္မံ န ကာရေယ္ယ၊ န ကရေ ပဋိဆာဒိသု။
ပရိကမ္မေ ဒုဝေ ဝတ္ထ-စ္ဆာဒိ သဗ္ဗတ္ထ ကပ္ပိယာတိ။

## ၁၉. နှာနကပ္ပနိဒ္ဒေသော

**နှာနကပ္ပော** တိ –

၁၆၈.န စ နှာယေယ္ယ ထေရာနံ၊ ပုရတော ပရိ တ တထာ။
ဒဒေယ္ယ သြတရန္တာနံ၊ မဂ္ဂမုတ္တရမာနကော။

၁၆၉.ကုဋ္ဋတ္ထမ္ဘတရုဋ္ဌာနေ၊ နှာယမာနော န ဃံသယေ။
ကာယံ ဂန္ဓဗ္ဗဟတ္ထေန၊ ကုရုဝိန္ဒကသုတ္တိယာ။

၁၇၀.မလ္လကေနာညမညံ တ၊ သရီရေန န ဃံသယေ။
ကပာလိဋ္ဌကခဏ္ဍာနိ၊ ဝတ္ထဝဋ္ဋိ စ ဝဋ္ဋတိ။

၁၇၁.သဗ္ဗေသံ ပုထုပါဏိ စာ-ကလ္လဒ္ဓာကတမလ္လကံ။
ဟသာဏဖေဏကထလာ၊ ကပ္ပန္တိ ဟဒဃံသနေတိ။

## ၂၀. အဝန္ဒိယနိဒ္ဒေသော

**အဝန္ဒိယော** တိ –

၁၇၂.ဥက္ခိတ္တာနုပသမ္ပန္န-နာနာသံတသက္ကတ္ထိယော။
နတော စ ဂရုကဋ္ဌော စ၊ ပဏ္ဍကော စ အဝန္ဒိယာတိ။

## ၂၁. စမ္မနိဒ္ဒေသော

**စမ္မ** န္တိ –

၁၇၃.မိကဇေဋ္ဌကစမ္မာနိ၊ ကပ္ပန္တိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ။
ရောဟိတေဏိပသဒအ စ၊ ကုရုင်္ဂာ မိဂဇာတိကာ။

၁၇၄.အနုညာတတ္တယာ အညံ၊ စမ္မံ ဒုက္ကဋ္ဌဝတ္ထုကံ။
ထဝိကောပဟနေ စမ္မံ၊ သဗ္ဗံ ကပ္ပတိမာနုသန္တိ။

## ၂၂. ဥပာဟနနိဒ္ဒေသော

**ဥပာဟနာ စေတတိ** –

၁၇၅.မဇ္ဈဒေသေ န ကပ္ပန္တိ၊ ဂဏင်္ဂဏူပါဟနာ နတ။
သဗ္ဗသ္သ ကပ္ပန္တာရာမေ၊ သဗ္ဗတ္ထာကလ္လကဿ စ။

၁၇၆.သဗ္ဗနီလကသြဒါတပီတလောဟိတကဏှကာ ။
မဟာရင်္ဂမဟာနာမ-ရင်္ဂရတ္တာ စုပါဟနာ။

၁၇၇.သဗ္ဗမဋ္ဌေဋ္ဌိကာ စိတ္တာ၊ နီလပီတာဒိဝဒ္ဓိကာ။

တိတ္တိရပတ္တိကာ မေဏ္ဍ-အဇဝိသာဏာဝဒ္ဓိကာ။

၁၇၈.ခလ္လဗဒ္ဓာ ပုဋ္ဌဗဒ္ဓာ၊ တူလပုဏ္ဏာ စုပာဟနာ။
ပာလိဂုဏ္ဌိမကာ မောရ-ပိဉ္ဆေန ပရိသိဗ္ဗိတာ။

၁၇၉.ဝိစ္ဆိကာဠိကတာ သီဟဗျဂ္ဃုဒ္ဒာဇိနဒီပိနံ။
မဇ္ဇာရကာဠုကောလူကစမ္မေဟိ စ ပရိက္ခဋာ။
ဟဒုကာ သင်္ကမနီယာ၊ ကောစိ ဓာရေယျ ဒုက္ကဋံ။

၁၈၀.နီလာဒိဝဏ္ဏံ သကလံ၊ ပုဉ္ဆိတ္ဂတ ဝေကဒေသကံ။
ဥပဟာနာ ဝဋ္ဋဋ္ဋေယျ၊ ဟာရေတ္ဂတ ခလ္လကာဒိကန္တိ။

## ၂၃. အနောလောကိယနိဒ္ဒေသော

**အနောလောကိယန္တိ** –

၁၈၁.သာရတ္တော က္ကတ္ထိယာ ယောနိံ၊ မုခံ တ ဘိက္ခုအာယိယာ။
ပရဿ ပတ္တမုဇ္ဈာနသညီ တ အတ္တနော မုခံ။
အာအသောဒကပတ္တေ တ၊ ဩလောကေယျဿ ဒုက္ကဋန္တိ။

## ၂၄. အဉ္ဇနီနိဒ္ဒေသော

**အဉ္ဇနီ** တိ –

၁၈၂.ဝဋ္ဋာဋ္ဌသောဠသံသာ တ၊ မဋ္ဌာ ဝဋ္ဋတိ အဉ္ဇနီ။
တိဿောပိ မူလေ ဂီတယံ၊ လေခာ ကောဝ ဗန္ဓိတုံ။

၁၈၃.ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ မာလာဒိကမ္မံ မကရဒန္တကံ။
ကေမုတ္တကမုစန္ဒာဒိ-ဝိကာရံ နေတ္ထ ဝဋ္ဋတိ။

၁၈၄.လဗ္ဘေကဝဏ္ဏသုတ္တေန၊ သိဗ္ဗိတုံ ထဝိကာ တထာ။
သိပာဋိ ကုဉ္စိကာကောသော၊ သလာကာပိ အစိတ္တကာ။

၁၈၅.သင်္ခနာဘိဝိသာဏဋ္ဌိ-နဋဒန္တမယာ တထာ။
ဖလကဋ္ဌမယာ ဝေဠု-လာခာလောဟမယာပိ စ။

၁၈၆.အဉ္ဇနိယော သလာကာယော၊ ဓူမနေတ္တာ စ လဗ္ဘရေ။
တထာ သတ္ထကဒဏ္ဍာနိ၊ နတ္ထုဒာနာ စ တမ္မယာတိ။

## ၂၅. အကပ္ပိယသယနနိဒ္ဒေသော

**အကပ္ပိယသယနာနီ** တိ –

၁၈၇.အာသန္ဒိ တူလိ ပလ္လင်္ကော၊ ပဋိကံ ဂောနစိတ္တကံ။
ပဋလိ ဝိကတိ ဥဒ္ဒ-လောမိ ဧကန္တလောမိကာ။

၁၈၈.ကုတ္တံ ကောသေယျံ ကဋ္ဋိဿံ၊ ဟတ္ထိအဿရထတ္ထရာ။
ဇိနပ္ပဝေဏိကဒလိ-မိဂပ္ပဝရအတ္ထရာ။

၁၈၉.သလောဟိတဝိတာနဉ္စ-ဘတောရတ္တုပ္ပဓာနကံ ။
အကပ္ပိယာနိ တောနိ၊ ဒုက္ကဋံ ပရိဘုဉ္ဇတော။

၁၉၀.အာသန္နာဒိတ္တယာ သေသေ၊ လဗ္ဘတေ ဂိဟိသန္တကေ။
ဓမ္မာသနေ စ ဘတ္တဂ္ဂေ၊ ဃရေ စာပိ နိသီဒိတုံ။
ဘူမတ္ထရဏသင္ခေပေ၊ သယိတုဉ္စာပိ ကပ္ပတိ။

၁၉၁.စတုရံသပီဌာ သတ္တင္ဂါ၊ ပဉ္စင္ဂါ ဥစ္စဟာဒကာ။
တူလောနဒ္ဓာ ဃရေယေဝ၊ မဉ္စပီဌာ နိသီဒိတုံ။

၁၉၂.စောဠတကုဏ္ဏပဏ္ဏာနံ၊ တိဏာနဉ္စ ပူရိတာ။
စီဝရစ္ဆဝိယော ပဉ္စ၊ ဘိသီ သဗ္ဗတ္ထ ကပ္ပိယာ။

၁၉၃.တူလတ္တယံ ဘိသိဂဗ္ဘော၊ လောမာနိ မိဂပက္ခိနံ။
ဗိမ္ဗောဟနေ အနုညာတံ၊ တူလဝဇ္ဇာ မသူရကေ။

၁၉၄.မနုဿလောမမုဏ္ဍာယံ၊ ပဏ္ဏေ ပုပ္ဖံ တမာလကံ။
သုဒ္ဓံ န အာသနဉ္စေဝ၊ လဗ္ဘမပ္ပဋိဝေက္ခိတန္တိ။

## ၂၆. သမာနာသနိကနိဒ္ဒေသော

**သမာနာသနိကောပိ စာ**တိ –

၁၉၅.တိဝဿန္တရာနုညာတံ၊ ဘိက္ခုနမေကမာသနံ။
သတ္တဝဿတိဝဿေဟိ၊ ပဉ္စဝဿော နိသီဒိတုံ။

၁၉၆.ဌပေတွာ ပဏ္ဍကံ ဣတ္ထိံ၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနံ မုနိ။
ဒီဃာသနေ အနုညာသိ၊ သဗ္ဗေဟေဝ နိသီဒိတုံ။

၁၉၇.အန္တံ ဒီဃာသနံ တိဏ္ဏံ၊ ယံ ပဟောတိ နိသီဒိတုံ။
မဉ္စကေ တပိ ပီဌေ တာ၊ ဒွိန္နံ လဗ္ဘံ နိသီဒိတုန္တိ။

## ၂၇. အသံတသိကနိဒ္ဒေသော

**အသံတသိကော စာ**တိ –

၁၉၈.ဥက္ခိတ္တောနုပသမ္ပန္နော၊ ဘိက္ခုနိ ဆိန္နမူလကော။
နာနာသံတသနိသ္သီမ-ဌိတဝေဟာယသဏ္ဌိတာ။
ကောဒသ အဘဗ္ဗာ စ၊ အသံတသာတိ ဒီပိတာတိ။

## ၂၈. ကမ္မနိဒ္ဒေသော

**ကမ္မဉ္စာ**     တိ –

၁၉၉.ဝဂ္ဂေန အဓမ္မကမ္မံ၊ သမဂ္ဂေန အဓမ္မိကံ။
ဝဂ္ဂေန ဓမ္မကမ္မဉ္စ၊ သမဂ္ဂေန စ ဓမ္မိကံ။
စတုတ္ထံယေတနုညာတံ၊ သေသကမ္မေသု ဒုက္ကဋံ။

၂၀၀.စတုဝဂ္ဂေ ပဉ္စဝဂ္ဂေ၊ ဒသဝီသတိဝဂ္ဂိကော။

တိရေကဝီသတိဝဂ္ဂေ၊ ပဉ္စ သင်္ဃာ ဝိဘာဝိတာ။

၂၀၁. စတုဝဂ္ဂေတ္ထ အဗ္ဘာနု-ပသမ္ပဒါပဝါရဏာ။
ပဉ္စဝဂ္ဂေ စ အဗ္ဘာနံ၊ မဇ္ဈိဒေသုပသမ္ပဒံ။

၂၀၂. ဒသဝဂ္ဂေ စ အဗ္ဘာနံ၊ ဌပေတ္ဝာ သဗ္ဗကမ္မိကော။
ကတရော သဗ္ဗကမ္မေသု၊ ကမ္မပ္ပတ္တောတိ ဒီပိတော။

၂၀၃. စတုဝဂ္ဂေန ကတ္တဗ္ဗေ၊ စတ္တာရော ပကတတ္တကာ။
ကမ္မပ္ပတ္တာ ပရေ ဆန္ဒာ-ရဟာ သေသေပ္ယယံ နယော။

၂၀၄. စတုဝဂ္ဂာဒိကတ္တဗ္ဗံ၊ အသံဝါသကမ္မာရဟာ။
ဂရုကဋ္ဌေသ္ဝညတရံ၊ ကတ္ဝာန ဂဏပူရကံ။
ပရိဝါသာဒိကံ ကမ္မံ၊ ကတံ ကုပ္ပဉ္စ ဒုက္ကဋံ။

၂၀၅. အဝေမ္မကမ္မံ ဝရေယ္ယ၊ အန္တရာယေ ဒုဝေ ဝယော။
ဒိဋ္ဌာဝိမေကောဓိဋ္ဌာနံ၊ တရေန္တေဝ တတောဓိကာ။

၂၀၆. ကမ္မာရဟာ အသံဝါသာ၊ ခိတ္တစိတ္တဒုခဋ္ဋိတာ။
ဇေတေသံ သင်္ဃမဇ္ဈမှိ၊ ပဋိက္ခေပော န ရုဟတိ။

၂၀၇. ပကတတ္တေကသီမဋ္ဌ-သမသံဝါသဘိက္ခုနော။
အာရောစေန္တဿန္တမသော-နန္တရဿာပိ ရူဟတိ။

၂၀၈. ကောပေတုံ ဓမ္မိကံ ကမ္မံ၊ ပဋိက္ကောသေယ္ယ သမ္မုခါ။
တိရောက္ခာ ကာယသာမဂ္ဂိံ၊ ဆန္ဒံ နော ဒေယ္ယ ဒုက္ကဋန္တိ။

## ၂၉. မိစ္ဆာဇီဝဝိဝဇ္ဇနာနိဒ္ဒေသော

**မိစ္ဆာဇီဝဝိဝဇ္ဇနာ** တိ –

၂၀၉. အရုံ ဝေဠုံ ဖလံ ပုပ္ဖံ၊ စုဏ္ဏံ န္ဟာနမုခောဒကံ။
မတ္တိကာဒန္တကဋ္ဌာဒိံ၊ န ဒဒေ ကုလသင်္ဂဟာ။

၂၁၀. ဟရိဘဋ္ဌကတာမုဂ္ဂ-သူပ္ယတာဝတ္ထုဝိဇ္ဇယာ။
ပဟေဏဒူတကမ္မေန၊ ဇင်္ဃပေသနိယေန ဝါ။

၂၁၁. အနုပ္ပအနုပ္ပဋ္ဌိပိဏ္ဍ-ဝေဇ္ဇကမ္မေန ဝါ ပန။
နာညေန ဝါပိ သမ္ဗုဒ္ဓပ္ပဋိကုဋ္ဌေန ဇီဝယေ။

၂၁၂. ဝိညတ္တိနေသနာဘူတုလ္လပနာကုဟနာဒိဟိ။
ကုလဒူသာဒိနုပ္ပန္နပစ္စယေ ပရိဝဇ္ဇယေတိ။

## ၃၀. ဝတ္တနိဒ္ဒေသော

**ဝတ္တ** န္တိ –

၂၁၃. အာဂန္တုကော န အာရာမံ၊ ပဝိသေ သဉပာဟနော။
သဆတ္တောဂုဏ္ဌိတော သီသေ၊ ကရိတ္ဝာ ဝါပိ စီဝရံ။

၂၁၄. ဟာနိယေန န ဓောဝေယျ၊ ဟာဒေ ဝုမှုတရေပိ စ။
အာတသိကေဘိတဒေယျ၊ ပုဋ္ဌေယျ သယနာသနံ။

၂၁၅. ဂမိကော ပဋိသာမေတ္ဝာ၊ အရုမတ္တိကဘဏ္ဍကံ။
ဝိဟာရစ္ဆ ထကေတ္ဝာန၊ အာပုစ္ဆ သယနာသနံ။

၂၁၆. အာပုစ္ဆိတဗ္ဗေ အသတိ၊ သံကေပေတ္ဝာန သာဓုကံ။
ပက္ကမေယျညထာ တဿ၊ ပက္ကန္တုံ န စ ကပ္ပတိ။

၂၁၇. အာတသိကော ပညာပေယျ၊ ဝုဍ္ဍာဂန္တုဿ အာသနံ။
ဥပနိက္ခိပေ ဟာအေဒ-ပ္ပဘုတိံ ပတ္တစီဝရံ။

၂၁၈. ပစ္စုဂ္ဂန္တွာန ဂဏှေယျ၊ ဟာနီယေန စ ပုစ္ဆယေ။
အာဂန္တုကေဘိတဒေယျ၊ ပညပေ သယနာသနံ။

၂၁၉. အဗ္ဗျာဝုတ္ထမဝုတ္ထံ တ၊ ကေစရာကေစရံ ဝဒေ။
ဝစ္စပဿာဝဌာနာနိ၊ ကတိကံ သေက္ခသမ္မုတိံ။

၂၂၀. ပဝေသနိက္ခမေ ကာလံ၊ ပရိဘောဇိယဟနိယံ။
နိသိန္နော ဝန္ဒကဿ၊ တော် သဗ္ဗံ သမုဒ္ဒိသေတိ။

## ၃၁. ဝိကပ္ပနာနိဒ္ဒေသော

**ဝိကပ္ပနာ စေတတိ** –

၂၂၁. သမ္မုခါ ပရမ္မုခါတိ၊ ဒုဝေ ဝုတ္တာ ဝိကပ္ပနာ။
သမ္မုခာယ ဝိကပ္ပေန္တော၊ ဗျတ္တဿေကဿ သန္တိကေ။
“ဣမံ စီဝရံ တုယှံ၊ ဝိကပ္ပေမိ”တိ ဘာသယေ။

၂၂၂. ဧတ္တာဝတာ နိဓေတုံဝ၊ ကပ္ပတီ န စ ကပ္ပတိ။
ပရိဘောကဒိကံ တေန၊ အပ္ပစ္စုဒ္ဓဋဘာဝတော။

၂၂၃. “မယှံ သန္တကံ ပရိဘုဉ္ဇ တ ဝိဿဇ္ဇေဟိ တ ယထာပစ္စယံ တ ကရောဟီ”တိ –

တေန ပစ္စုဒ္ဓဋေယေဝ၊ ပရိဘောကဒိ ကပ္ပတိ။

၂၂၄. အပရာ သမ္မုခါဝေကာ၊ ဘိက္ခုဿေကဿ သန္တိကေ။
ဂဟေတ္ဝာ နာမမေကဿ၊ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိနံ။

၂၂၅. “ဣမံ စီဝရံ တိဿဿ ဘိက္ခုနော, တိဿာယ ဘိက္ခုနိယာ, တိဿဿ သာမဏေရဿ, တိဿာယ သာမဏေရိယာ, တိဿာယ သိက္ခမာနာယ ဝိကပ္ပေမိ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

တေန ဘိက္ခုနာ “တိဿဿ ဘိက္ခုနော, တိဿာယ ဘိက္ခုနိယာ, တိဿဿ သာမဏေရဿ , တိဿာယ သာမဏေရိယာ, တိဿာယ သိက္ခမာနာယ သန္တကံ ပရိဘုဉ္ဇ တ ဝိဿဇ္ဇေဟိ တ ယထာပစ္စယံ တ ကရောဟီ”တိ ဝ တ္တဗ္ဗံ။

၂၂၆. ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနေ-ကဿန္တိကေဝမီရယေ။
“ဣမံ စီဝရံ တုယှံ ဝိကပ္ပနတ္ထာယ ဒမ္မိ”တိ။

၂၂၇. တေန ဝတ္တဗ္ဗော “ကော တေ မိတ္တော တ သန္ဒိဋ္ဌော တ”တိ။ ဣတရေန စေဝံ ဝတ္တဗ္ဗံ “တိဿော ဘိက္ခု”တိ တ “တိဿာ ဘိက္ခုနီ”တိ တ “တိဿော သာမဏေရော”တိ တ “တိဿာ သာမဏေရီ”တိ တ “တိဿာ သိက္ခမာနာ”တိ တ။

ပုန တေန “အဟံ တိဿဿ တိဿာယ တ ဒမ္မီ”တိ ဝိကပ္ပေတ္ဝာ တေနေဝ “တိဿဿ ဘိက္ခုနော, တိဿာယ ဘိက္ခုနိယာ, တိဿဿ သာမဏေရဿ, တိဿာယ သာမဏေရိယာ, တိဿာယ သိက္ခမာနာယ သန္တကံ ပရိဘုဉ္ဇ တ ဝိဿဇ္ဇေဟိ တ ယထာပစ္စယံ တ ကရောဟီ”တိ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗံ။

၂၂၈. ဒူရသန္တိကတ္တေကတ္တဗဟုဘာဝံ ဝိဇာနိယ။
“ဧတံ ဣမ”န္တိ “ဧတာနိ၊ ဣမာနီ”တေတ္ထ ယောဇယေ။

၂၂၉. ဒသာဟံ မာသမေကံ တ၊ ပဉ္စ တ ကထိနတ္ထတေ။
ဟရိပူရတ္ထမူနဿ၊ ပစ္စာသာ သတိ မာသကံ။
နုပ္ပာဒယတိ နိဿဂ္ဂိ၊ နာဓိဋ္ဌိတဝိကပ္ပိတန္တိ။

## ၃၂. နိဿယနိဒ္ဒေသော

**နိဿယော** တိ –

၂၃၀. ဗျတ္တဿ ပဉ္စဝဿဿ၊ နတ္ထိ နိဿယ ကာရိယံ။
ယာဝဇီဝမ္ပိ အဗျတ္တော၊ နိဿိတောယေဝ ဇီဝတိ။

၂၃၁. ဧကံသံ စီဝရံ ကတ္ဝာ၊ ပဂ္ဂဏှိတ္ဝာန အဉ္ဇလိံ။
ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတ္ဝာ၊ ဝဒေ ယာဝတတိယကံ။
“အာစရိယော မေ၊ ဘန္တေ၊ ဟောဟိ၊
အာယသ္မတော နိဿာယ ဝစ္ဆာမီ”တိ။

၂၃၂. ပက္ကန္တေ ပက္ခသင်္ကန္တေ၊ ဝိဗ္ဗန္တေ တပိ နိဿယော။
မရဏာဏတ္တုပဇ္ဈာယ-သမောဓာနေဟိ သမ္မတိ။

၂၃၃. နိဿာယ န ဝသေလဇ္ဇိံ၊ အပုဗ္ဗံ ဌာနမာဂတော။
အာဂမေ စတုပဉ္စာဟံ၊ ဉာတုံ ဘိက္ခုသဘာဂတံ။

၂၃၄. အဒ္ဓိကဿ ဂိလာနဿ၊ ဂိလာနုပဋ္ဌကဿ စ။
ယာစိတဿ အရညေ တ၊ သလ္လက္ခန္တေန ဖာသုကံ။
သဘာဂေ အယကေသန္တေ၊ ဝသိတုံ တာဝ လဗ္ဘတီတိ။

## ၃၃. ကာယဗန္ဓနနိဒ္ဒေသော

**ကာယဗန္ဓန** န္တိ –

၂၃၅. အကာယဗန္ဓနော ဂာမံ၊ ဒုက္ကဋံ ပဝိသေယျ စေ။
ဗန္ဓေယျ ယတ္ထ သရတိ၊ တတ္ထေတသတိယာ ဂတော။

၂၃၆. ပဋ္ဋိကာ သူကရန္တန္တိ၊ ဒုဝိဓံ ကာယဗန္ဓနံ။
ဒုဿပဋ္ဋော စ ရဇ္ဇု စ၊ ဧကာ တဒနုလောမိကာ။

၂၃၇. မစ္ဆကဏ္ဋကခဇ္ဇူရိ-ပတ္တာ မဋ္ဌာ စ ပဋ္ဋိကာ။

လဇ္ဇာ ဒသာ စတဿောပိ၊ အဋ္ဌေ ဒိဂုဏသုတ္တကံ။

၂၃၈. မာလာဒိံ ကက္ကဋဿာဒိံ၊ ဒဿေတွာ ဂုဏသုတ္တကာ။
ကောဋ္ဋိတာ ကုဥ္ဇရဿာဒိံ၊ ပဋ္ဋိကာ န စ ကပ္ပတိ။

၂၃၉. ဃဋ္ဋကံ မကရမုခာဒိံ၊ န ကပ္ပန္တိ ဒသာမုခေ။
ဥဘန္တေ ဃဋ္ဋကာ လေခာ၊ ဝိဓေ အညဥ္စ စိတ္တကံ။

၂၄၀. ဒေဍ္ဍုဘကဥ္စ မုရဇံ၊ မဒ္ဒဝီဏံ ကလာဗုကံ။
န ကပ္ပန္တိ ဒသာသု ဒွေ၊ မဇ္ဈိမာယေဝ ကပ္ပရေ။

၂၄၁. ဝေဠုဒန္တဝိသာဏဋ္ဌိကဋ္ဌလာခါဖလာမယာ။
သင်္ခနာဘိမယာ သုတ္တနဠလောဟမယာပိ စ။
ဝိဓာ ကပ္ပန္တိ ကပ္ပိယာ၊ ဂဏ္ဌိယော စာပိ တမ္မယာတိ။

ပဌမဘာဏတရံ နိဋ္ဌိတံ။

## ၃၄. ပထဝီနိဒ္ဒေသော

**ပထဝီ** စာတိ –

၂၄၂. ဇာတာဇာတာတိ ဒုဝိဓာ၊ သုဒ္ဓမတ္တိကပံသုကာ။
ဇာတာဒဍ္ဎာ စ ပထဝီ၊ ဗဟုမတ္တိကပံသုကာ။
စာတုမာသာဓိကောဝဋ္ဌပံသုမတ္တိကရာသိ စ။

၂၄၃. သုဒ္ဓသက္ခရဟာသာဏမရုမ္ဗကထလတလုကာ။
ဒဍ္ဎာ စ ဘူမိ ယေဘုယျသက္ခရာဒိမဟီပိ စ။
ဒုတိယာ ဝုတ္တရာသိ စ၊ စာတုမာသောမဝဋ္ဌကော။

၂၄၄. ဒွေ ဘာက တီသု ဘာဂေသု၊ မတ္တိကာ ယဿ ဘူမိယာ။
ယေဘုယျမတ္တိကာ သော၊ သေသေသုပိ အယံ နယော။

၂၄၅. ဟစိတ္တိ ခဏနေ ဇာတေ၊ ဇာတသညိဿ ဒုက္ကဋံ။
ဒွေဠှဟဿာဇာတသညိဿ၊ နာပတ္တာဏာပနေ တထာ။

၂၄၆. ပဟာရေ ပဟာရပတ္တိ၊ ခဏမာနဿ အတ္တနာ။
ကောယာဏတ္တိယာ ကော၊ နာနာဏတ္တိသု တစသော။

၂၄၇. “ဣမံ ဌာနမိမံ ကန္ဒမိဓ တပိံ ခဏေတ္ထ စ။
ဇာလေဟဂ္ဂိ”န္တိ တ ဝတ္တုံ၊ နိယမေတွာ န ဝဋ္ဋတိ။

၂၄၈. “ထမ္ဘဿိမဿာတဋ္ဋံ တ၊ မတ္တိကံ ဇာန မာဟရ။
ကရောဟိ ကပ္ပိယဥ္စေ”တိ၊ ဝစနံ ဝဋ္ဋတေဒိသံ။

၂၄၉. အသမ္ဗဒ္ဓံ ပထဝိယာ၊ သုက္ခကဒ္ဒမအာဒိကံ။
ကောပေတုံ တနုကံ လဗ္ဘမုဿိဉ္စနီယကဒ္ဒမံ။

၂၅၀. ဂဏ္ဍုပ္ပာဒံ ဥပစိကာမတ္တိကံ မူသိကုက္ကိရံ။
စာတုမာသာဓိကောဝဋ္ဌံ၊ လေဍ္ဍာဒိဉ္စ န ကောပယေ။

၂၅၁. ပတိတေ တပိအာဒီနံ၊ ကူလေ ဥဒကသန္တိကေ။
ဟာသာဏော စ ရဇေ လဂ္ဂေ၊ ပတိတေ နဝသောဏ္ဍိယာ။

၂၅၂. ဝမ္မိကေ မတ္တိကာကုဋ္ဋေ၊ အဗ္ဘောကာသုဋ္ဌိတေ တထာ။
ယေဘုယျကထလဋ္ဌာနေ၊ တိဋ္ဌတိဋ္ဌကကုဋ္ဋကော။

၂၅၃. ထမ္ဘာဒိံ ဂဏ္ဟိတုံ ဘူမိံ၊ သဏ္ဍာလေတ္တ ဝိကောပယံ။
ဓာရာယ ဘိန္ဒိတုံ ဘူမိံ၊ ကာတုံ တ ဝိသမံ သမံ။

၂၅၄. သမ္မုဉ္ဇနီဟိ ဃံသိတုံ၊ ကဏ္ဋကာဒိံ ပဝေသိတုံ။
ဒသ္သေသ္သာမီတိ ဘိန္ဒန္တော၊ ဘူမိံ စင္ကမိတုံ ပဒံ။

၂၅၅. ဃံသိတုံ အင္ဂပစ္စင္ဂံ၊ ကဏ္ဍူရောဂီ တဋ္ဋာဒိသု။
ဟတ္ထံ တ ဓောဝိတုံ ဘူမိံ၊ ဃံသိတုံ န စ ကပ္ပတိ။

၂၅၆. ထမ္ဘာဒိဥဇုကုဒ္ဒာရော၊ ဟာသာဏာဒိပဝဋ္ဋနံ။
သာခါဒိကမ္ပနံ ရုက္ခလတာစ္ဆေဒနဖာလနံ။

၂၅၇. သေကော ပသ္သာဝအာဒီနံ၊ သုဒ္ဓစိတ္တသ္သ ဝဋ္ဋတိ။
အလ္လဟတ္ထံ ဌပေတ္တန၊ ရဇဂ္ဂဟော စ ဘူမိယာ။

၂၅၈. အဂ္ဂိသ္သ အနုဟာအနေ၊ ကဟာလေ ဣဋ္ဌကာယ တ။
ဟတေတုံ လဗ္ဘတေ အဂ္ဂိံ၊ ဘူမိယံ တဝသေ သတီတိ။

၃၅. ပရိက္ခာရနိဒ္ဒေသော

ပရိက္ခာရောတိ –

၂၅၉. ပဉ္စဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ၊ အန္တော ဗဟိ စ သိဗ္ဗိတုံ။
ဂိရိကူဋ္ဋမုစန္ဒာဒိံ၊ ဆတ္တေ ပဏ္ဏေ စ ဆိန္ဒိတုံ။

၂၆၀. ဃဋ္ဋကံ တဋ္ဋရူပံ တ၊ ဒဏ္ဍေ လေခါ န ဝဋ္ဋတိ။
ဝဋ္ဋတိ ဒဏ္ဍဗုန္ဒမ္ဟိ၊ အဟိစ္ဆတ္တကသာဒိသံ။

၂၆၁. သိဗ္ဗိတုံ ဧကဝဏ္ဏေန၊ ပဉ္ဇရံ တ ဝိနန္ဓိတုံ။
ထိရတ္ထံ ဝဋ္ဋတီ ဆတ္တေ၊ ဒဏ္ဍေ လေခါဝ ဗန္ဓိတုံ။

၂၆၂. အန္တေ ပဋ္ဋမုခေ တပိ၊ ဝေဏိ သင္ခလိကာပိ တ။
သူစိဝိကာရမညံ တ၊ စီဝရေ န စ ကပ္ပတိ။
ကပ္ပဗိန္ဒုဝိကာရမ္ပိ၊ ဟဋ္ဌိကဏ္ဏိကအာဒိကံ။

၂၆၃. ဂဏ္ဌိဟသကပဋ္ဋာပိ၊ စတုက္ကောဏာဝ အဂ္ဃိယံ။
မုဂ္ဂရော ကက္ကဋစ္ဆာဒိ-ဝိကာရံ နေတ္ထ ဝဋ္ဋတိ။

၂၆၄. ကောဏသုတ္တာ စ ပီဠကာ၊ ဒုဝိညေယျာဝ ကပ္ပရေ။
ဂန္ဓံ တေလံ ဝ လာခံ တ၊ ရဇနေ န စ ပက္ခိပေ။

၂၆၅. ရတ္တံ သင္ခေန မဏိနာ၊ ဃဋ္ဋေယျညေန တ န စ။
ဃံသေယျ အောဏိယံ ကတ္တ၊ ပဟာရေ န စ မုဋ္ဌိနာ။

၂၆၆. ကဏ္ဏကောဏကသုတ္တာနိ၊ ရတ္တေ ဆိန္ဒေယျ စီဝရေ။
လေခာ န ဝဋ္ဋတိ ဓမ္မ-ကရဏော ဆတ္တဝဋ္ဋိယံ။

၂၆၇. လေခံ ဌပေတွာ မဏိကာ၊ ပီဠကာ ကုဉ္စိကာယ စ။
ပိပ္ဖလေ စ ပရိစ္ဆေဒ-လေခာ ဒဏ္ဍမှိ ဝဋ္ဋတိ။

၂၆၈. မာလာဒ္ဓုရဏိယံ ပတ္တ-မဏ္ဍလေ ဘိတ္တိကမ္မ စ။
ဟေဋ္ဌာ လေခာဒွယံ ဥဒ္ဓံ၊ အဟိစ္ဆတ္တကသာဒိသံ။

၂၆၉. ဟိတွာ ကတ္တရယဋ္ဌိမှိ၊ သူစိသဏ္ဍာသကေပိ စ။
ယံ ကိဉ္စိ ဂိရိကူဋ္ဋာဒိ-ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ န ဝဋ္ဋတိ။

၂၇၀. ဗိမ္ဗောဟနေ ဘိသိမဉ္စ-ပီဌာဒိသယနာသနေ။
သမ္မုဉ္ဇနိမှိ သင်္ကာရ-ဆဍ္ဍနေ ရင်္ဂဘာဇနေ။

၂၇၁. ဟနီယဘာဇနေ ဟာဒ-ပီဌေ ကထလိကာယ စ။
ပတ္တာဓာရပိဓာနေသု၊ တာလဝဏ္ဋေ စ ဗီဇနေ။
ယံ ကိဉ္စိ မာလာကမ္မာဒိ-ဝဏ္ဏမဋ္ဌမတရိတံ။

၂၇၂. သေနာသနေ ပန ဒွါရကဝါဋ္ဌာဒိပ္ပဘေဒနေ။
သောဝဏ္ဏမယနုညာတံ၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌမှိ ကာ ကထာ။

၂၇၃. ဝိသာဏနာဠိလာဗွာဒိပ္ပဘေဒေ တေလဘာဇနေ။
ပုမိတ္ထိရူပရဟိတံ၊ ဝဏ္ဏမဋ္ဌမတရိတတ္တိ။

## ၃၆. ဘေသဇ္ဇနိဒ္ဒေသော

**ဘေသဇ္ဇ န္တိ –**

၂၇၄. ဇနဿ ကာတုံ ဘေသဇ္ဇံ၊ အတုံ ဝတ္တုံ န လဗ္ဘတိ။
ဘိက္ခာစရိယဝိညတ္တိ၊ သကေဟိ သဟဓမ္မိနံ။

၂၇၅. ပိတူနံ တဒုပဋ္ဌာကဘိက္ခုနိဿိတဘဏ္ဍုနံ။
လဗ္ဘံ ဘေသဇ္ဇကရဏံ၊ ဝေယျာဝစ္စကရဿ စ။

၂၇၆. မဟာစူဠပိတာမာတာဘာတာဘဂိနိအာဒိနံ။
တေသံ သကေနတ္တနိယေ၊ အတဗ္ဗံ တာဝကာလိကံ။

၂၇၇. ကုလဒူသနဝိညတ္တိ၊ ဘေသဇ္ဇကရဏာဒိ ဟိ။
မာတာပိတူဟိ သမ္ဗန္ဓဉာတကေသု န ရူဟတိ။

၂၇၈. ပိဏ္ဍပါတော အနာမဋ္ဌော၊ မာတာဒီနမတရိတော။
ဆန္နံ အမရိကစောရဿ၊ အတုမိဿရိယဿ စ။

၂၇၉. တေသံ သုတ္တောဒကေဟေဝ၊ ပရိတ္တံ ကယိရာ နတ္တနော။
ဘဏိတဗ္ဗံ ဘဏာပေန္တော ပရိတ္တံ သာသနောဂမံ။

၂၈၀. သီလံ ဓမ္မံ ပရိတ္တံ တ၊ အာဂန္တွာ ဒေတု ဘာသတု။
အတုံ ဝတ္တုဉ္စ လဗ္ဘတိ၊ ဂန္တွာ ကေနစိ ပေသိတောတိ။

# ၃၇. ဥဂ္ဂဟနိဒ္ဒေသော

ဥဂ္ဂဟော တိ –

၂၈၁. ကမ္မစေတိယသင်္ဃသ-ပုဂ္ဂလတ္တံ ဂဏာသ္သ စ။
ဒသဘေဒမ္ပိ ရတနံ၊ ဥဂ္ဂဏှ္ဟန္တဿ ဒုက္ကဋံ။

၂၈၂. နိဿဂ္ဂိ တေသု အတ္တတ္ထံ၊ ဒွိသု သေသေသု ဒုက္ကဋံ။
အနာမသိတ္ဗ္ဗတ ဝုတ္တေ တု၊ ဂဏံ သင်္ဃဉ္စ ပုဂ္ဂလံ။

၂၈၃. ''စေတ္ယဿ နဝကမ္မဿ၊ ဒမ္မီ''တိ န ပဋိက္ခိပေ။
ဝဒေ ကပ္ပိယကာရာနံ၊ ''ဝဒန္တေဝမိမေ'' က္ကတိ။

၂၈၄. ခေတ္တံ ဝတ္ထုံ တဠာကံ တ၊ ဒေန္တေ အသပသ္ဗ္ဗတဒိကံ။
ပဋိက္ခိပိတ္ဗ္ဗတ ဂဏှေ္ဗဟယ္ယ၊ ကပ္ပိယေန ကမေန စ။
ခေတ္တာဒီနိ ဝိဟာရဿ၊ ဝုတ္တေ ဒမ္မီတိ ဝဋ္ဋတိ။

၂၈၅. နဝမာတိကကေအရ-တဠာကကိရိယာနဝေ။
မတ္တိကုဒ္ဓရဏံ ဗန္ဓော၊ ထိရကာရော စ အာဠိယာ။

၂၈၆. တိရေကဘာဂဂဟဏံ ၊ ကေအရေ အနဝေ နဝေ။
အပရိစ္ဆိန္နဘာဂေ စ၊ သဿေ ''ဒေထေတ္တကေ'' က္ကတိ။
ကဟာပဏာဋ္ဌာပနဉ္စ၊ သဗ္ဗေသမ္ပိ အကပ္ပိယံ။

၂၈၇. အဝတ္ဗ္ဗတ ကာသ ဝပ္ပိစ္စာဒေတ္တိကာယ စ ဘူမိယာ။
ပတိဋ္ဌာပေတိ ဘူမိံ တ၊ ဘာဂေ ဒေယျောတိ တ္တကော။

၂၈၈. ဘူမိဘာဂေ ကတံ သဿံ၊ တ္တကေ ဂဏှ္ဗဟထေတ္တကံ။
ဂဏှ္ဗဟန္တံ ဝဒန္တေဝံ၊ ပမာဏံ ဒဏ္ဍာရဇ္ဇုဘိ။

၂၈၉. မိနနေ ရက္ခဏေ ဌတ္ဗ္ဗတ၊ ခလေ တံနီဟရာပနေ။
ကောဋ္ဌာဒိပဋိသာမနေ၊ တဿေဝေတမကပ္ပိယံ။

၂၉၀. ပဋိသာမေယ္ယ ဟာစိတ္တိ၊ ယံ ကိဉ္စိ ဂိဟိသန္တကံ။
ဘဏ္ဍာဂာရိကသီသေန၊ သစေပိ ပိတုသန္တကံ။

၂၉၁. ပိတူနံ ကပ္ပိယံ ဝတ္ထုံ၊ အဝဿံ ပဋိသာမိယံ။
အတ္တနော သန္တကံ ကတ္ဗ္ဗတ၊ လဗ္ဘတေ ပဋိသာမိတုံ။

၂၉၂. ဒေဟီတိ ပဋိသာမေတ္ဗ္ဗတ၊ ဝုတ္တေ စာပိ ပဋိက္ခိပေ။
ဟတေတ္ဗ္ဗတန ဂတေ လဗ္ဘာ၊ ပလိဗောဓောတိ ကေပိတုံ။

၂၉၃. ကမ္မံ ကရောန္တော အာရာမေ၊ သကံ ဝဍ္ဎကိအာဒယော။
ပရိက္ခာရဉ္စ သယန-ဘဏ္ဍံ တ ရာဇဝလ္လဘာ။

၂၉၄. ဒေဟီတိ ပဋိသာမေတ္ဗ္ဗတ၊ ဝဒန္တိ ယဒိ ဆန္ဒတော။
န ကရေယ္ယ ဘယာ ဌာနံ၊ ဂုတ္တံ ဒဿေတု ဝဋ္ဋတိ။

၂၉၅. ဗလက္ကာရေန ဟတေတ္ဗ္ဗတ၊ ဂတေသု ပဋိသာမိတုံ။

ဘိက္ခုံ မနုဿာ သင်္ကန္တိ နဒ္ဓေ ဝတ္ထုမ္ဟိ တာဒိသေ။

၂၉၆. ဝိဟာရာဝသထဒ္ဓန္တော၊ ရတနံ ရတနသမ္မတံ။
နိက္ခိပေယျ ဂဟေတွာန၊ မဂ္ဂေရညေပိ တာဒိသေ။
သာမိကာနာဂမံ ဥတွာ၊ ပတိရူပံ ကရီယတီတိ။

## ၃၈. ကုလဒူသနနိဒ္ဒေသော

ဒူသနန္တိ –

၂၉၇. ပုပ္ဖံ ဝေဠုံ ဖလံ စုဏ္ဏံ၊ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ မတ္တိကံ။
သင်္ဂဟဏတ္ထံ ဒဒတော၊ ကုလဒူသနဒုက္ကဋံ။

၂၉၈. ထုလ္လစ္စယံ ဂရုဘဏ္ဍံ၊ ဣဿရေနေတ္ထ သင်္ဃိကံ။
ဒေန္တဿ ဒုက္ကဋာဒီနိ၊ ထေယျာ သင်္ဃည သန္တကံ။

၂၉၉. ကုလသင်္ဂဟာ ရောပေတုံ၊ ရောပာပေတုဉ္စ သဗ္ဗထာ။
ဖလပုပ္ဖူပဂံ ရုက္ခံ၊ ဇဂ္ဂိတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတိ။

၃၀၀. နိမိတ္တောဘာသတော ကပ္ပတေဟာရပရိယာယတော။
အတ္တနော ပရိဘောဂတ္ထံ၊ ရောပနာဒီနိ လဗ္ဘရေ။

၃၀၁. ဝုတ္တာဝ ဝေဇ္ဇိကာ ဇင်္ဃပေသနေ ဂိဟိကမ္မသု။
ဌပေတွာ ပိတရော ဘဏ္ဍုံ၊ ဝေယျာဝစ္စကရံ သကံ။

၃၀၂. ဒုက္ကဋံ ပဒတရေန၊ ဟရဏေ ဒူတသာသနံ။
သာသနံ အဂ္ဂဟေတွာပိ၊ ပဌမံ ဝဒတော ပုန။

၃၀၃. ဥပ္ပန္နပစ္စယာ ဇဝံ၊ ပဉ္စန္နမ္ပိ အကပ္ပိယာ။
အဘူတာရောစနာရူပ-သံဝေဟာရဂ္ဂဟာဒိသာ။

၃၀၄. ဟရာပေတွာ ဟရိတွာပိ၊ ပိတူနံ သေသဉာတိနံ။
ပတ္တာနံ ဝတ္ထုပူဇတ္ထံ၊ အတုံ ပုပ္ဖာနိ လဗ္ဘတိ။
မဏ္ဍနတ္ထဉ္စ လိင်္ဂာဒိ-ပူဇတ္ထဉ္စ န လဗ္ဘတိ။

၃၀၅. တထာ ဖလံ ဂိလာနာနံ၊ သမ္ပတ္တိဿရိယဿ စ။
ပရိဗ္ဗယဝိဟီနာနံ၊ အတုံ သပရသန္တကံ။

၃၀၆. ဘာဇေန္တေ ဖလပုပ္ဖမ္ဟိ၊ ဒေယျံ ပတ္တဿ ကဿစိ။
သမ္မတေနာပလောကေတွာ၊ အတဗ္ဗိတရေန တု။

၃၀၇. ဝိဟာရေ တ ပရိစ္ဆိဇ္ဇ၊ ကတွာန ကတိကံ တတော။
ဒေယျံ ယထာပရိစ္ဆေဒံ၊ ဂိလာနဿေတရဿ တ။
ယာစမာနဿ ကတိကံ၊ ဝတွာ ရုက္ခာဝ ဒဿိယာ။

၃၀၈. သိရီသကသတာဒီနံ၊ စုဏ္ဏေ သေသေ စ နိစ္ဆယော။
ယထာဝုတ္တနယော ဇဝ၊ ပဏ္ဏမ္ပေတ္ထ ပဝေသယေတိ။

## ၃၉. ဝဿူပနာယိကနိဒ္ဒေသော

**ဝသ္သူပနာယိကာ စေတ တိ –**

၂၀၉. ပုရိမိကာ ပစ္ဆိမိကာ၊ ဒုဝေ ဝသ္သူပနာယိကာ။
တတ္ထာလယပရိဂ္ဂဟော၊ ဝစီဘေဒော စ ဧဒိသော။

၂၁၀. “ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ၊ တေမာသံ ဝသ္သံ ဥပေမိ။
ဣဓ ဝသ္သံ ဥပေမီ”တိ၊ စိတ္တုပ္ပာဒေတ္ထ အာလယော။

၂၁၁. နောပေတုကာမော အာတသံ၊ တဒဟူတိက္ကမေယျ တ။
ဘဝေယျ ဒုက္ကဋာပတ္တိ၊ ဇာနံ တနုပဂစ္ဆတော။

၂၁၂. ဒုတိယံ ဥပဂစ္ဆေယျ၊ ဆိန္နဝသ္သော နုဟာဂတော။
န ပက္ကမေယျ တေမာသံ၊ အဝသိတွတန စာရိကံ။

၂၁၃. မာတာပိတူနမတ္ထာယ၊ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိနံ။
ဂိလာနတဒုပဋ္ဌာက-ဘတ္တမေသိသ္သမောသဓံ။

၂၁၄. ပုစ္ဆိသ္သာမိ ဥပဋ္ဌိသ္သံ၊ ဂန္တွနဘိရတံ အဟံ။
ဝူပကာသိသ္သံ ကုက္ကုစ္စံ၊ ဒိဋ္ဌိံ ဂရုကမာဒိကံ။

၂၁၅. ကရိသ္သံ တပိ ကာရေသ္သံ၊ ဝိနောဒနံ ဝိဝေစနံ။
ဝုဋ္ဌာနံ တပိ ဥသ္သုက္ကံ၊ ဂန္တုမိစ္စေဝမာဒိနာ။
လဗ္ဘံ သတ္တာဟကိစ္စေန၊ ပဟိတာပဟိတေပိ တ။

၂၁၆. သင်္ဃကမ္မေ ဝဇေ ဓမ္မ-သ္သဝနတ္ထံ နိမန္တိတော။
ဂရူဟိ ပဟိတော တပိ၊ ဂရူနံ တပိ ပသ္သိတုံ။

၂၁၇. န ဘဏ္ဍဓောဝနုဒ္ဒေသ-ဉာတုပဋ္ဌာကဒသ္သနေ။
လဗ္ဘံ န ဟာပုဏေယျဇ္ဈေ-တာဂမိသ္သန္တုဒူရကေ။

၂၁၈. သေသညာတီဟိ ပဟိတေ၊ ဘိက္ခုနိသ္သိတကေန စ။
ဥပာသကောဟာသိကာဟိ၊ နိဒ္ဒိသိတွတာဝ ပေသိတေ။

၂၁၉. ဝသ္သစ္ဆေဒေ အနာပတ္တိ၊ အန္တရာယေ သတတ္တနော။
သင်္ဃသာမဂ္ဂိယာ တ နော၊ ဆိန္နဝသ္သော ပတာရယေ။

၂၂၀. အဇ္ဈောကာသေ စ ရုက္ခသ္သ၊ သုသိရေ ဝိဋ္ဋပေပိ တ။
ဆဝကုဋ္ဋိဆတ္တစာဋ္ဋိ-သူပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၂၂၁. အသေနာသနိကေနာပိ၊ ဥပဂန္တုံ န လဗ္ဘတိ။
ပတာရေတုဉ္စ လဗ္ဘတိ၊ နာတသတ္ထဝဇူပကေတိ။

## ၄၀. အဝေဘင်္ဂိယနိဒ္ဒေသော

**အဝေဘင်္ဂိယ န္တိ –**

၂၂၂. အာရာမာရာမဝတ္ထူနိ၊ ဝိဟာရော တသ္သ ဝတ္ထု စ။
မဉ္စော ပီဌံ ဘိသိ ဗိမ္ဗော-ဟနာဒိသယနာသနံ။

၃၂၃. လောဟကုမ္ဘိ ကဋ္ဌာဟော စ၊
လောဟဘာဏကတရကော။
ကုဌာရီ တသိ ဖရသု၊
ကုဒ္ဒာလော စ နိခါဒနံ။

၃၂၄. ဝလ္လိ ဝေဠု တိဏံ ပဏ္ဏံ၊ မုဉ္ဇပဗ္ဗဇမတ္တိကာ။
အရုမတ္တိကဘဏ္ဍာနိ၊ ပဉ္စေတေ အဝိဘာဇိယာ။

၃၂၅. ထုလ္လစ္စယံ ဘာဇယတော၊ ဘာဇိတာပိ အဘာဇိတာ။
ဂရုဘဏ္ဍာနိ ဝုစ္စန္တိ၊ ဧတေဝိဿဇ္ဇိယာနိ စ။

၃၂၆. ဝလ္လိမုဗ္ဗာဟုမတ္တာပိ ၊ ဝေဠု အဋ္ဌင်္ဂုလာယတော။
တိဏာဒိ မုဋ္ဌိမတ္တမ္ပိ၊ ပဏ္ဏံ ဧကမ္ပိ မတ္တိကာ။

၃၂၇. ဟာကတာ ပဉ္စဝဏ္ဏာ တ၊ သုဓာကင်္ဂုဋ္ဌ အာဒိကာ။
တာလပက္ကပ္ပမာဏာပိ၊ ဒိန္နာ တ တတ္ထဇာတကာ။

၃၂၈. ရက္ခိတာ သင်္ဃိကာ ရဇ္ဇု-ယောတ္တာဒီပိ အဘာဇိယာ။
နိဋ္ဌိတေ ဘာဇိယာ ကမ္မေ၊ သင်္ဃိကေ စေတိယဿ တ။

၃၂၉. ပတ္တာဒိ ဘိက္ခုသာရုပ္ပံ၊ တထာ ဝိပ္ပကတာကတံ။
ဘာဇိယံ လောဟဘဏ္ဍေသု၊ တရကံ ဟာဒဂဏ္ဍဟကံ။

၃၃၀. ဝေဠုမှိ ဘာဇိယာ တေလ-နာဠိ ကတ္တရဒဏ္ဍကော။
ဆတ္တဒဏ္ဍသလာကာယော၊ တထောပဟာနဒဏ္ဍကော။

၃၃၁. အနုညာတတတသိဒဏ္ဍော၊ ကရဏ္ဍော ဟာဒဂဏ္ဍဟကော။
အရဏဉ္စနိသိဂ္ဂါဒိ၊ ဘိက္ခုပကရဏံ တထာ။

၃၃၂. တစ္ဆိတာနိဋ္ဌိတံ အရုဘဏ္ဍံ ဒန္တဉ္စ ဘာဇိယံ။
ဘိက္ခုပကရဏေ ဟာဒဃဋ္ဋကော မတ္တိကာမယော။

၃၃၃. ဘာဇိယံ ကပ္ပိယံ စမ္မံ၊ ဧဠစမ္မမဘာဇိယံ။
ဂရုနာ ဂရုဘဏ္ဍဉ္စ၊ ထာဝရံ ထာဝရေန စ။

၃၃၄. ထာဝရံ ပရိဝတ္တေယျ၊ တထာ ကတ္တ စ ဘုဉ္စတု။
ဝလ္လာဒိံ ဖာတိကမ္မေန၊ ဂဏှေဟ သေသမဘာဇိယန္တိ။

## ၄၁. ပကိဏ္ဏကနိဒ္ဒေသော

ပကိဏ္ဏက န္တိ –

၃၃၅. သဒ္ဒတရဗန္ဓနေ ဌာနေ၊ သောဒုက္ခလကဟာသကေ။
သယန္တေန ဒိတ ဒ္ဒတရံ၊ ဗန္ဓေယျ ပရိဝဋ္ဋကံ။

၃၃၆. သန္တေ ဝိညုမှိ ပုရိသေ၊ အာဘောဂေ စာပိ ကပ္ပတိ။
သဝသေ တံ ဝိနာကာရံ၊ သယန္တော ဒုက္ကဋံ ဖုသေ။

၃၃၇. ရတနာနိတ္တိရူပာနိ၊ ဓညမိတ္တိပသာခနံ။

တူရိယာဝုဓဘဏ္ဍာနိ၊ အာမသန္တဿ ဒုက္ကဋံ။

၃၃၈. သိတ္ထတေလောဒတေလေဟိ၊ ဖဏဟတ္ထဖဏေဟိ ဝါ။
ကောစ္ဆေန ဝါပိ ယော ကေသေ၊ ဩသဏှေယျဿ ဒုက္ကဋံ။

၃၃၉. နေကပါဝုရဏာ ကေတ္ထရဏာ ဝါ တုဝဋ္ဋယုံ။
တထေကမဥ္စေ ဘုဥ္ဇေယျုံ၊ ကေသိံ ဝါပိ ဘာဇနေ။

၃၄၀. စတုရင္ဂုလတော ဦနမဓိကဋ္ဌင္ဂုလံ တထာ။
ဒန္တကဋ္ဌံ န ခါဒေယျ၊ လသုဏံ န အကလ္လကော။

၃၄၁. ဟီနုက္ကဋ္ဌေဟိ ဥက္ကဋ္ဌံ၊ ဟီနံ ဝါ ဇာတိအာဒိဟိ။
ဥဇုံ ဝါညာပဒေသေန၊ ဝဒေ ဒုဗ္ဘာသိတံ ဒဝါ။

၃၄၂. ဒီဃေ နခေ စ ကေသေ စ၊ နာသလောမေ န ဓာရယေ။
န လဗ္ဘံ ဝီသတိမဋ္ဌံ၊ သမ္ဗာဓေ လောမဟာရဏံ။

၃၄၃. ယထာဝုဍ္ဎံ န ဗာဓေယျ၊ သင္ဃုဒ္ဒိဋ္ဌံဝ သင္ဃိကံ။
အဓောတအလ္လပါဒေဟိ၊ နက္ကမေ သယနာသနံ။
သုဓောတပါဒကံ ဝါပိ၊ တထေဝ သဥပါဟနော။

၃၄၄. သင္ဃာဋိယာ န ပလ္လတ္ထေ၊ ဘိတ္တာဒိံ န အပဿယေ။
ပရိကမ္မကတံ သန္တော၊ ဥဒကေ နော န အာစမေ။

၃၄၅. အကပ္ပိယသမာဒါနေ၊ ဒဝါ သိလာပဝိဇ္ဈနေ။
ဒေသနာယ သဘာဂါယ၊ အာဝိကမ္မေ စ ဒုက္ကဋံ။

၃၄၆. ပဋိဿဝဝိသံဝါဒေ၊ သုဒ္ဓစိတ္တဿ ဒုက္ကဋံ။
ပဋိဿဝက္ခဏေ ဧဝ၊ ပါစိတ္တိ ဣတရဿ တု။

၃၄၇. န ရုက္ခမဘိရူဟေယျ၊ သတိ ကိစ္စေဝ ပေါရိသံ။
အာပဒါသု ယထာကာမံ၊ ကပ္ပတီ အဘိရူဟိတုံ။

၃၄၈. ဝိနာဒ္ဓါနံ ဝဇန္တဿ၊ ဒုက္ကဋံ ပရိသာဝနံ။
ယာစမာနဿ အဒ္ဓါနေ၊ အဒဒန္တဿ ဒုက္ကဋံ။

၃၄၉. ထုလ္လစ္စယံ ဖုသေ အင္ဂဇာတစ္ဆေဒေန ဒုက္ကဋံ။
အာဗာဓပ္ပစ္စယာညတြ၊ သေသင္ဂေ အတ္တဃာတနေ။

၃၅၀. စိတ္တပေါတ္ထကရူပါနိ၊ န ကရေ န စ ကာရယေ။
န ဝုဋ္ဌာပေယျ ဘုဥ္ဇန္တံ၊ အာရာမာရညဂေဟသု။

၃၅၁. ယာနာနိ ပုမယုတ္တာနိ၊ သိဝိကံ ဟတ္ထဝဋ္ဋကံ။
ပါဋင္ကိဥ္စ ဂိလာနဿ၊ ကပ္ပတီ အဘိရူဟိတုံ။

၃၅၂. ဗုဒ္ဓံ ဓမ္မဥ္စ သင္ဃဥ္စ၊ အာရဗ္ဘ ကရဏော ဒဝံ။
ဒုက္ကဋံ ပရိသံ ဝါပိ၊ အညဿ ဥပလာဠနေ။

၃၅၃. ကာယံ ဦရုံ နိမိတ္တံ ဝါ၊ ဘိက္ခုနီနံ န ဒဿယေ။

ဝိဝရိတ္တ န သိဗ္ဗေယျ၊ တာ ကဒ္ဒမုဒကာဒိနာ။

၂၅၄. န ဂဏ္ဟတော စ ဩတဒံ၊ န ပစ္စာဟရတောပိ စ။
ဗာလံ ဂိလာနံ ဂမိယံ၊ ဝဇ္ဇယိတ္တန ဒုက္ကဋံ။

၂၅၅. လောကာယတံ န တစေယျ၊ ပလိတံ န စ ကာဟယေ။
ပေဠာယပိ န ဘုဉ္ဇေယျ၊ န ကီဠေ ကိဉ္စိ ကီဠိတံ။

၂၅၆. ဟာရုပေ န နိတသေယျ၊ ဂိဟိဟာရုတနိတသနံ။
သံဝေလ္လိယံ နိတသေယျ၊ အာယံ နာလိမ္ပယေယျ တာ။

၂၅၇. ဝမိုံ ပယောဇယေ ယာစေ၊ နောညာတကပ္ပတရိတော။
အတ္တနော ပရိဘောဂတ္ထံ၊ ဒိန္နမညဿ နော ဒဒေ။
အဂ္ဂံ ဂဟေတ္တ ဘုတ္တ တ၊ ကတိဟဟံ ပုနော ဒဒေ။

၂၅၈. ဥဒ္ဒိဿ ယာစနေ ရက္ခံ၊ ဥတ္တဥတ္တ ဝ ဒက္ခိနံ။
ဂီတဿ ဒက္ခိတေ ဒက္ခော၊ သယံ ဒက္ခာပနေ ပန။
ဒက္ခဿ အဂ္ဃဘေဒေန၊ ဥယျာ ဟရာဇိကာဒိကာ။

၂၅၉. ဟရန္တေသု ပရိက္ခာရံ၊ "စောရော စောရော"တိ ဘာသိတော။
အနုတ္ထာယေသံ ဂဏ္ဟန္တေ၊ ဒက္ခံ ဂီတဿ တတ္တကံ။

၂၆၀. ဝိဃာသုစ္စာရသင္ကာရ-မုတ္တံ ဆဍ္ဍေယျ ဒုက္ကဋံ။
ဗဟိ ဟကာရကုဋ္ဋာနံ၊ ဝဠဉ္ဇေ နာဝလောကိယ။
ဟရိတေ တပိ ဝီဟာဒိ-နာဠိကေရာဒိရောပိမေ။

၂၆၁. ယောဇာပေတုံ ပယောဇေတုံ၊ ပယုတ္တာနိ စ ပဿိတုံ။
န လဗ္ဘံ ဓမ္မယုတ္တမ္ပိ၊ နစ္စံ ဂီတဉ္စ တဒိတံ။
"ဥပဟာရံ ကရောမာ"တိ၊ ဝုတ္တေ တ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ။

၂၆၂. ရာဇာကရံ ဟောက္ခရဏီ၊ ဥယျာနံ စိတ္တကရကံ။
ကီဠတ္ထံ ဂစ္ဆတော ဒဋ္ဌုံ၊ အာရာမံ ဒုက္ကဋံ ကတံ။

၂၆၃. နဝေ န ပဋိဗာဟေယျာ-သနေနုဏ္ဟေ န စီဝရံ။
နိဒဟေယျ ခမာပေယျ၊ ဂရုနာ စ ပဏာမိတော။

၂၆၄. အက္ကောသနေ ပရမ္မုခါ၊ အာပတ္တီဟိ စ သတ္တဟိ။
ဘိက္ခုံ ဥဟာသကံ တပိ၊ အညေနေဝ စ ဒုက္ကဋံ။

၂၆၅. န လဗ္ဘံ ဝိနိဟတေတုံ၊ သဒ္ဓါဒေယျဉ္စ စီဝရံ။
လဗ္ဘံ ပိတူနံ သေသာနံ၊ ဉာတီနမ္ပိ န လဗ္ဘတိ။

၂၆၆. ဝဿံဝုတ္ထောညတောညတ္ထ ၊ ဘာဂံ ဂဏ္ဟေယျ ဒုက္ကဋံ။
ပဋိဒေယျ နဋ္ဌေ ဇိဏ္ဏော၊ ဂီတ နော ဒေယျ စောဒိတော။
ဓုရနိက္ခေပတော တေသံ၊ ဟောတိ ဘဏ္ဍဂ္ဃကာရိယော။

၂၆၇. န သန္တရုတ္တရော ကမံ၊ ကလ္လော တ သဥဟဟနော။
ပဝိသေယျ န ဓာရေယျ၊ စာမရီမကသဗီဇနိံ။

၂၆၈. အဂိလာနော န ဆိန္ဒေယျ၊ ကေသေ ကတ္တရိယာ ဗဟိ။
အာရာမတော န ဓာရေယျ၊ ဆတ္တံ လဗ္ဘတိ ဂုတ္တိယာ။

၂၆၉. ကဟေယျ နုဘတောကာဇံ၊ ဧကန္တရိကကာဇကံ။
သီသက္ခန္ဓကဋိဘာရာ၊ ဟတ္ထောလမ္ဗော စ လဗ္ဘတိ။

၂၇၀. အာပတ္တိယာ အနောကာသ-ကတံ စောဒေယျ ဒုက္ကဋံ။
သုဒ္ဓသ္သ စ အဝတ္ထုသ္မိံ၊ တထာ ဩကာသကာရဏေ။

၂၇၁. အဋ္ဌင်္ဂုလာဓိကံ မဉ္စပဋိပါဒံ န ဓာရယေ။
ပကတင်္ဂုလေန သတ္တာနံ၊ မဉ္စံ တ ဥစ္စပါဒကံ။

၂၇၂. မူဂဗ္ဗတာဒိံ ဂဏှေယျ၊ ဒုက္ကဋံ တိတ္ထိယဗ္ဗတံ။
ခုရဘဏ္ဍံ ပရိဟရေ၊ တထာ နှာပိတပုဗ္ဗကော။

၂၇၃. ယံ ကိဉ္စိ ယာစိတုံ ဟတ္ထကမ္မံ တဒနုသာရတော။
လဒ္ဓံ ဂဟေတုံ နိက္ခမ္မယာစိတွာပိ ကပ္ပတိ။
ကာရေတုမာဟရာပေတုံ၊ ယံ ကိဉ္စိပရသန္တကံ။

၂၇၄. ဂိဟီနံ ကေပကေ ဒေန္တေ၊ ဂဟေတုံ ဒေတိ ယတ္တကံ။
လဗ္ဘံ ယထာပရိစ္ဆေဒံ၊ သင်္ဃစေတိယသန္တကေ။

၂၇၅. ဒွီဟာပဇ္ဇေယျ အာပတ္တိံ၊ ကာယတစာဟိ တ ဆဟိ။
အလဇ္ဇိညာဏကုက္ကုစ္စပကတတ္တာ သတိပ္လတာ။
အကပ္ပိယေ တ ကပ္ပိယေ၊ ကပ္ပာကပ္ပိယသညိတာ။

၂၇၆. အလဇ္ဇိညာဏတာပတ္တိံ ၊ ကာယတစာဟိ ဆာဒယေ။
လိင်္ဂေ သင်္ဃေ ဂဏေကသ္မိံ၊ စတုဓာပတ္တိဝုဋ္ဌိတိ။

၂၇၇. ပရိကထောဘာသဝိညတ္တိ၊ န လဗ္ဘာ ပစ္စယဒွယေ။
ဝိညတ္တိယေဝ တတိယေ၊ သေသေ သဗ္ဗမ္ပိ လဗ္ဘတိ။

၂၇၈. န ရူဟတစ္စယေ အနံ၊ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိနံ။
သင်္ဃသ္သေဝ စ တံ ဟောတိ၊ ဂိဟီနံ ပန ရူဟတိ။

၂၇၉. ဘိက္ခု တ သာမဏေရော တ၊ ကာလံ ကယိရာထူပသ္သယေ။
ဘိက္ခုသင်္ဃောဝ အယဇ္ဈော၊ တတ္ထ သေသေပ္ယယံနယော။

၂၈၀. ပုရိမသ္သေဝိမံ ဒိန္နံ၊ ဒေဟိ နေတွာသုကသ္သတိ။
ပစ္ဆိမသ္သေဝ ဒမ္မီတိ၊ ဒိန္နံ ဥတွာ က္ကမံ ဝိဓိံ။
ဂဏှေ ဝိသ္သာသကဟံ တဓိဋ္ဌေ မတကစီဝရံ။

၂၈၁. လောဟဘဏ္ဍေ ပဟာရဏိံ၊ အရုဘဏ္ဍေ စ အရုဇံ။
ပတ္တံ ဟာဒုကပလ္လင်္ကံ၊ အာသန္ဒိံ မတ္တိကာမယေ။
ဌပေတွာ ကပ္ပတိ သဗ္ဗံ၊ ကတကံ ကုမ္ဘကာရိကန္တိ။

## ၄၂. ဒေသနာနိဒ္ဒေသော

ဒေသနာတိ –

၃၈၂. စာဂေ ယော ဘိက္ခုဘာဝဿ၊ သာ ပါရာဇိကဒေသနာ။
ယထာဝုတ္တေန ဝုဍ္ဎာနံ၊ ဂရုကာပတ္တိဒေသနာ။

၃၈၃. ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ၊ ပဂ္ဂဏှိတွာန အဉ္ဇလိံ။
ထုလ္လစ္စယာဒိံ ဒေသေယျ၊ ဧဝမေကဿ သန္တိကေ။

၃၈၄. “အဟံ, ဘန္တေ, ဧကံ ထုလ္လစ္စယာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ, တံ တုမှမူလေ ပဋိဒေသေမီ”တိ ဝတွာ တေန “ပဿသိ, အာဝုသော, တံ အာပတ္တိ”န္တိ ဝုတ္တေ “အာမ, ဘန္တေ, ပဿာမီ”တိ ဝတွာ ပုန တေန “အာယတိံ, အာဝုသော, သံဝရေယျာသီ”တိ ဝုတ္တေ “သာဓု သုဋ္ဌု, ဘန္တေ, သံဝရိဿာမီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ “အဟံ, ဘန္တေ, ဒွေ ထုလ္လစ္စယာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ, အဟံ ဘန္တေ သမ္ဗဟုလာ ထုလ္လစ္စယာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ, တာ တုမှမူလေ ပဋိဒေသေမီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

နိဿဂ္ဂိယေသု ပန “ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ ဒသာဟာတိက္ကန္တံ နိဿဂ္ဂိယံ, ဣမာဟံ အာယသ္မတော နိဿဇ္ဇာမီ”တိ။ “ဣမာနိ မေ, ဘန္တေ, စီဝရာနိ။ပေ.။ ဧတံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ။ပေ.။ ဧတာနိ မေ, ဘန္တေ, စီဝရာနိ ဒသာဟာတိက္ကန္တာနိ နိဿဂ္ဂိယာနိ, ဧတာနာဟံ အာယသ္မတော နိဿဇ္ဇာမီ”တိ။

၃၈၅. နိဿဇ္ဇိတွာန ဒေသေယျ၊ အာပတ္တိံ တေန ဘိက္ခုနာ။
ပဋိဂ္ဂဟေတွာ အာပတ္တိံ၊ ဒေယျံ နိဿဋ္ဌစီဝရံ။

“ဣမံ, ဣမာနိ, ဧတံ, ဧတာနိ စီဝရာနိ အာယသ္မတော ဒမ္မီ”တိ။

၃၈၆. (က) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ ရတ္တိဝိပ္ပဝုတ္ထံ အညတြ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ နိဿဂ္ဂိယံ။

(ခ) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, အကာလစီဝရံ မာသာတိက္ကန္တံ နိဿဂ္ဂိယံ။

(ဂ) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, ပုရာဏစီဝရံ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဓောဝါပိတံ နိဿဂ္ဂိယံ။

(ဃ) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဟတ္ထတော ပဋိဂ္ဂဟိတံ အညတြ ပါရိဝတ္တကာ နိဿဂ္ဂိယံ။

(င) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ အညာတကံ ဂဟပတိကံ အညတြ သမယာ ဝိညာပိတံ နိဿဂ္ဂိယံ။

(စ) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ အညာတကံ ဂဟပတိကံ တတုတ္တရိ ဝိညာပိတံ နိဿဂ္ဂိယံ။

(ဆ) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ ပုဗ္ဗေ အပ္ပဝါရိတော အညာတကံ ဂဟပတိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝိကပ္ပံ အာပန္နံ နိဿဂ္ဂိယံ။

(ဇ) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ ပုဗ္ဗေ အပ္ပဝါရိတော အညာတကေ ဂဟပတိကေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝိကပ္ပံ အာပန္နံ နိဿဂ္ဂိယံ။

(ဈ) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ အတိရေကတိက္ခတ္တုံ စောဒနာယ အတိရေကဆက္ခတ္တုံ ဌာနေန အဘိနိပ္ဖာဒိတံ နိဿဂ္ဂိယံ။

(ည) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, ကောသိယမိဿကံ သန္ထတံ ကာရာပိတံ နိဿဂ္ဂိယံ။

(ဋ) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, သုဒ္ဓကာဠကာနံ ဧဠကလောမာနံ သန္ထတံ ကာရာပိတံ နိဿဂ္ဂိယံ။

(ဌ) ကၠဒံ မေ, ဘန္တေ, သန္ထတံ အနာဒိယိတ္ဝါ တုလံ ဩဒါတာနံ တုလံ ဂေါစရိယာနံ ကာရာပိတံ နိသ္သဂ္ဂိယံ။

(ဍ) ကၠဒံ မေ, ဘန္တေ, သန္ထတံ ဦနကဆဗ္ဗသ္သာနိ ကာရာပိတံ အညတ္ရ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ နိသ္သဂ္ဂိယံ။

(ဎ) ကၠဒံ မေ, ဘန္တေ, နိသီဒနသန္ထတံ အနာဒိယိတ္ဝါ ပုရာဏသန္ထတသ္သ သာမန္တာ သုဂတဝိဒတ္ထိံ ကာရာပိတံ နိသ္သဂ္ဂိယံ။

(ဏ) ကၠမာနိ မေ, ဘန္တေ, ဧဠကလောမာနိ တိယောဇနပရမံ အတိက္ကာမိတာနိ နိသ္သဂ္ဂိယာနိ။

(တ) ကၠမာနိ မေ, ဘန္တေ, ဧဠကလောမာနိ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ ဓောဝါပိတာနိ နိသ္သဂ္ဂိယာနိ။

(ထ) အဟံ, ဘန္တေ, ရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဟေသိံ, ကၠဒံ မေ, ဘန္တေ, နိသ္သဂ္ဂိယံ, ကၠမာဟံ သင္ဃသ္သ နိသ္သဇ္ဇာမိ။

(ဒ) အဟံ , ဘန္တေ, နာနပ္ပကာရကံ ရူပိယသံဝေါဟာရံ သမာပဇ္ဇိံ, ကၠဒံ မေ, ဘန္တေ, နိသ္သဂ္ဂိယံ, ကၠမာဟံ သင္ဃသ္သ နိသ္သဇ္ဇာမိတိ။

၃၈၇. နိသ္သဇ္ဇိတ္ဝါန အာပတ္တိံ၊ ဒေသေယ္ယာထ ဂိဟိံ ဝဒေ။
“ဇာနာဟိမ”န္တိ ကၠမိနာ၊ သော ဝဒေယ္ယာဟရာမိ ကိံ။

၃၈၈. အဝတ္ဝါတမန္တိ တေလာဒိ၊ ဝဒေ ဘိက္ခူန ကပ္ပိယံ။
ယံ အာဟရတိ သော တေန၊ ပရိဝတ္တေတ္ဝါန ကပ္ပိယံ။

၃၈၉. လဒ္ဓံ ဌပေတ္ဝါ ဒ္ဝေဝပေတော၊ သေသေဟိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ။
တတော အညေန လဒ္ဓေပိ၊ ဘာကေ တေသံ န ကပ္ပတိ။

၃၉၀. ရက္ခဆ္ဆာယာပ္ယန္တမသော၊ တန္နိဗ္ဗတ္တာ န ကပ္ပတိ။
နိသ္သဋ္ဌံ ပဋိလဒ္ဓမ္ပိ၊ အာဒိတော သန္ထတတ္တယံ။

၃၉၁. နော စေ လဘေထ ဧဝံ သော၊ ကၠမံ ဆဍ္ဍေဟိ သံသိယော။
ဧဝမ္ပိ ဘိက္ခု ဆဍ္ဍေယ္ယ၊ နော စေ လဘေထ သမ္မတော။

၃၉၂. ဧတာနိ ဒုတိယော ပတ္တော၊ သင္ဃေ သေသာနိ လဗ္ဘရေ။
သင္ဃေကသ္မိံ ဂဏေ ဝတ္တုံ၊ လဒ္ဓံ ဘာသန္တရေနပိ။

၃၉၃. (က) အဟံ, ဘန္တေ, နာနပ္ပကာရကံ ကယဝိက္ကယံ သမာပဇ္ဇိံ, ကၠဒံ မေ, ဘန္တေ, နိသ္သဂ္ဂိယံ။

(ခ) အယံ မေ, ဘန္တေ, ပတ္တော ဒသာဟာတိက္ကန္တော နိသ္သဂ္ဂိယော။

(ဂ) အယံ မေ, ဘန္တေ, ပတ္တော ဦနပဉ္စဗန္ဓနေန ပတ္တေန စေတာပိတော နိသ္သဂ္ဂိယော, ကၠမာဟံ သင္ဃသ္သ နိသ္သဇ္ဇာမိတိ။

၃၉၄. နိသ္သဇ္ဇိတ္ဝါန ဒေသေယ္ယ၊ အာပတ္တိံ ပတ္တကဟကံ။
သမ္မန္နိတ္ဝါန သင္ဃသ္သ၊ ပတ္တန္တံ တသ္သ အာပယေ။

၃၉၅. (က) ကၠဒံ မေ, ဘန္တေ, ဘေသဇ္ဇံ သတ္တာဟာတိက္ကန္တံ နိသ္သဂ္ဂိယံ။

(ခ) ကၠဒံ မေ, ဘန္တေ, ဝသ္သိကသာဋိကစီဝရံ အတိရေကမာသေ သေသေ ဂိမ္ဟာနေ ပရိယိဋ္ဌံ, အတိရေကဍ္ဎမာသေ သေသေ ဂိမ္ဟာနေ ကတ္ဝါ ပရိဒဟိတံ နိသ္သဂ္ဂိယံ။

(ဂ) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ ဘိက္ခုဿ သာမံ ဒတ္ဝာ အစ္ဆိန္နံ နိဿဂ္ဂိယံ။

(ဃ) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ သာမံ သုတ္တံ ဝိညာပေတ္ဝာ တန္တဝါယေဟိ ဝါယာပိတံ နိဿဂ္ဂိယံ။

(င) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ ပုဗ္ဗေ အပ္ပဝါရိတော အညာတကဿ ဂဟပတိကဿ တန္တဝါယေ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ဝိကပ္ပံ အာပန္နံ နိဿဂ္ဂိယံ။

(စ) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, အစ္စေကစီဝရံ စီဝရကာလသမယံ အတိက္ကာမိတံ နိဿဂ္ဂိယံ။

(ဆ) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရံ အတိရေကဆာရတ္တံ ဝိပ္ပဝုတ္ထံ အညတြ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ နိဿဂ္ဂိယံ။

(ဇ) ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, ဇာနံ သင်္ဃိကံ လာဘံ ပရိဏတံ အတ္တနော ပရိဏာမိတံ နိဿဂ္ဂိယံ, ဣမာဟံ အာယသ္မတော နိဿဇ္ဇာမီတိ။

၃၉၆. သေသံ သဗ္ဗံ ယထာယောဂံ, အာဒိမ္ဟိ ဝိယ ယောဇယေ။

၃၉၇. (က) အဟံ , ဘန္တေ, ဧကံ ပါစိတ္တိယာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ။ ဒ္ဝေ သမ္ဗဟုလာ ပါစိတ္တိယာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ။

(ခ) ဂါရယ္ဟံ, ဘန္တေ, ဓမ္မံ အာပဇ္ဇိံ အသပ္ပာယံ ပါဋိဒေသနီယံ, တံ ပဋိဒေသေမီတိ။ တေန “ပဿသိ, အာဝုသော, တံ ဓမ္မံ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

(ဂ) အဟံ, ဘန္တေ, ဧကံ ဒုက္ကဋာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ။ ဒ္ဝေ သမ္ဗဟုလာ ဒုက္ကဋာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ။

(ဃ) အဟံ, ဘန္တေ, ဧကံ ဒုဗ္ဘာသိတာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ။ ဒ္ဝေ သမ္ဗဟုလာ ဒုဗ္ဘာသိတာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ။ တာ တုမ္ဟမူလေ ပဋိဒေသေမီတိ။

(င) “အဟံ, ဘန္တေ, ဒ္ဝေ နာနာဝတ္ထုကာ ထုလ္လစ္စယာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ။ သမ္ဗဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ ထုလ္လစ္စယာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ, တာ တုမ္ဟမူလေ ပဋိဒေသေမီ”တိ ဝတ္ဝာ တေန “ပဿသိ, အာဝုသော, တာ အာပတ္တိယော”တိ ဝုတ္တေ “အာမ, ဘန္တေ, ပဿာမီ”တိ ဝတ္ဝာ ပုန တေန “အာယတိံ, အာဝုသော, သံဝရေယျာသီ”တိ ဝုတ္တေ “သာဓု သုဋ္ဌု, ဘန္တေ, သံဝရိဿာမီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၃၉၈. အဒေသနာဂါမိနိယံ၊ အနာပတ္တိဉ္စ ဒေသိတံ။
နာနာ သံဝါသနိဿီမဋ္ဌိတာနံ စတုပဉ္စဟိ။
မနသာ ပကတတ္တာနံ၊ နာနေကာတိ န ဒေသယေတိ။

## ၄၃. ဆန္ဒအနုနိဒ္ဒေသော

**ဆန္ဒအနာဒီ** တိ –

၃၉၉. ဘေရိံ ဃဏ္ဋိံ ပဟာရေတ္ဝာ၊ ကမ္မပ္ပတ္တေ သမာဂတေ။
သင်္ဃေ ဟရေယျ ဆန္ဒံ ဝါ၊ ပါရိသုဒ္ဓိံ ပဝါရဏံ။

၄၀၀. ဧကံ ဘိက္ခုံ ဥပဂမ္မ၊ နိသီဒိတ္ဝာ ဥက္ကုဋိကံ။
အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏ္ဟိတ္ဝာန၊ ဒဒေ ဆန္ဒံ ဝိစက္ခဏော။

၄၀၁. (က) “ဆန္ဒံ ဒမ္မိ, ဆန္ဒံ မေ ဟရ, ဆန္ဒံ မေ အာရောစေဟီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

(ခ) ဟရိသုဒ္ဓိ ဒေန္တေန "ဟရိသုဒ္ဓိ ဒမ္မိ, ဟရိသုဒ္ဓိ မေ ဟရ, ဟရိသုဒ္ဓိ မေ အာရောစေဟီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၄၀၂. ဟရိသုဒ္ဓိပ္ပဒာနေနေ၊ သမ္မာဒေတိ ဥပောသထံ။
သင်္ဃဿ အတ္တနော စာပိ၊ သေသကမ္မံ ဝိဗာဓတိ။

၄၀၃. ဆန္ဒဒာနေန သင်္ဃဿ၊ ဒ္ဒဝယံ သာဓေတိ နတ္တနော။
တသ္မာ ဆန္ဒံ ဒဒန္တေန၊ ဒာတဗ္ဗာ ဟရိသုဒ္ဓိပိ။

၄၀၄. ဟာရေယျောကော ဗဟူနမ္ပိ၊ ပရမ္ပရာ န ဟာရယေ။
ပရမ္ပရာဟဋ္ဌာ ဆန္ဒ-ဟရိသုဒ္ဓိ န ဂစ္ဆတိ။

၄၀၅. သဗ္ဗုပစာရံ ကတွာန, ဧဝံ ဒေယျာ ပဝာရဏာ။ "ပဝာရဏံ ဒမ္မိ, ပဝာရဏံ မေ ဟရ, ပဝာရဏံ မေ အာရောစေ
ဟိ, မမတ္ထာယ ပဝါရေဟီ"တိ။

၄၀၆. အာရောစေတွာတထ သော သင်္ဃံ, ပဝါရေယျေဝမာဂတော။ "ဣတ္ထန္နာမော, ဘန္တေ, သင်္ဃံ ပဝါရေတိ
ဒိဋ္ဌေန ဝါ သုတေန ဝါ ပရိသင်္ကာယ ဝါ, ဝဒတု တံ သင်္ဃော အနုကမ္ပံ ဥပာဒါယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿတီ"တိ။

၄၀၇. ဂဟေတွာ ဟရိသုဒ္ဓိံ ဝါ၊ ဆန္ဒံ ဝါပိ ပဝါရဏံ။
ဟာရကော သင်္ဃမပ္ပတွာ၊ ဝိဗ္ဗမေယျ မရေယျ ဝါ။

၄၀၈. သာမဏေရာဒိဘာဝံ ဝါ၊
ပဋိဇာနေယျ နာဟဋ္ဌာ။
ပတွာ သင်္ဃံ တထာ ဟေယျ၊
အာဟဋ္ဌာ ဟောတိ ဟာရကော။

၄၀၉. သင်္ဃပ္ပတ္တော ပမတ္တော ဝါ၊ သုတ္တော နာရောစယေယျ ဝါ။
အနာပတ္တိဝ သဉ္စိစ္စ၊ နာရောစေန္တဿ ဒုက္ကဋ္ဋံ။

## ၄၄. ဥပောသထနိဒ္ဒေသော

ဥပောသထောတိ –

၄၁၀. ဒုဝေ ဥပောသထာ စာတု-ဒ္ဒသော ပန္နရသော ဣတိ။
သုတ္တုဒ္ဒေသမဓိဋ္ဌာန-ဟရိသုဒ္ဓိဝသာ တယော။

၄၁၁. သုတ္တုဒ္ဒေသောဝ သင်္ဃဿ၊ အဓိဋ္ဌာနုဥပောသထော။
ပုဂ္ဂလဿေဝ သေသာနံ၊ ဟရိသုဒ္ဓိဥပောသထော။

၄၁၂. ပုဗ္ဗကိစ္စေ စ ကရဏော၊ ပတ္တကလ္လေ သမာနိတော။
သုတ္တံ ဥဒ္ဒိသတိ သင်္ဃော၊ ပဉ္စဓာ သော ဝိဘာဝိတော။

၄၁၃. ဝိနာန္တရာယံ သင်္ခေပေ-နုဒ္ဒေသော ဝိနိဝါရိတော။
"ထေရောဝ ဣဿရော ဒ္ဒီသု၊ ဥဒ္ဒေသေသွေဝတ္ထ တီသု ဝါ။
ဝိသဒေသူ"တိ ဝုတ္တတ္တာ၊ အဝတ္တန္တေပိ ဝဋ္ဋတိ။

၄၁၄. အာဂစ္ဆေယျုံ ယဒိ သမာ၊ ဥဒ္ဒိသန္တေ ဝ ထောကိကာ။
ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ ယံ သုဥဒ္ဒိဋ္ဌံ၊ သောတဗ္ဗမဝသေသကံ။

၄၁၅.ဥဒ္ဒိဋ္ဌမတ္တေ သကလာ-ယေကစ္စာယုဋ္ဌိတာယ တ။
ဟရိသုဒ္ဓိံ ကရေယ္ယေသံ၊ သန္တိကေ ဗဟုကာထ စေ။
ကတွာ သဗ္ဗဝိကပ္ပေသု၊ ပုဗ္ဗကိစ္စံ ပုနုဒ္ဒိသေ။

၄၁၆.ပန္နရသောတသိကာနံ၊ ဣတရာနံ သစေတရော။
သမာနေတရေနုဝတ္တန္တု၊ ပုရိမာနံ သစေဓိကာ။
ပုရိမာ အနုဝတ္တန္တု၊ တေသံ သေသေသွယံ နယော။

၄၁၇.ဟဋ္ဌိပဒေတသိကာနံ၊ ဣတရာနံ ဥပေါသထော။
သမထောကာနံ သာမဂ္ဂိံ၊ မူလဋ္ဌာ ဒေန္တု ကာမတော။

၄၁၈.ဗဟိ ဂန္တွာန ကာတဗ္ဗော၊ နော စေ ဒေန္တိ ဥပေါသထော။
ဒေယ္ယာနိဿာယ သာမဂ္ဂီ၊ ဗဟူသု ဗဟိ တ ဝဇေ။

၄၁၉.ဟဋ္ဌိပဒေဂန္တုကာနံ ၊ ဧဝမေဝ အယံ နယော။
သာဝေယ္ယ သုတ္တံ သဉ္စိစ္စ၊ အဿာဝေန္တဿ ဒုက္ကဋံ။

၄၂၀.သမ္မဇ္ဇိတုံ ပဒီပေတုံ၊ ပညာပေတုံ ဒကာသနံ။
န ကရေယ္ယ တထာ ကလ္လော၊ မဟာထေရေန ပေသိတော။

၄၂၁. သမ္မဇ္ဇိတွာ ပဒီပေတွာ, ပဋ္ဌပေတွာ ဒကာသနံ။ ဂဏဉတ္တိံ ဌပေတွာဝ, ကတ္တဗ္ဗော တိဟုပေါသထော။ “သုဏန္တု မေ အာယသ္မန္တာ, အဇ္ဇုပေါသထော ပန္နရသော, ယဒာယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ, မယံ အညမညံ ဟရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ ကရေယ္ယာမာ”တိ။

၄၂၂. ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ, နိသီဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ,။ ထေရေန အဉ္ဇလိံ တေဝံ, ပဂ္ဂယှ သမုဒီရိယာ။ “ပရိသုဒ္ဓော အဟံ အာဝုသော, ပရိသုဒ္ဓောတိ မံ ဓာရေထာ”တိ, ဝဒေ ယာဝတတိယကံ။

၄၂၃. သမတ္တပုဗ္ဗာရမ္ဘေန, တေ နဝေနေဝမီရိယာ။ “ပရိသုဒ္ဓော အဟံ ဘန္တေ, ပရိသုဒ္ဓောတိ မံ ဓာရေထာ”တိ, ဝဒေ ယာဝတတိယကံ။

၄၂၄. ဒွီသု ထေရေန ကတ္တဗ္ဗံ, ကတွေဝမီရိယော နဝေါ။ “ပရိသုဒ္ဓော အဟံ အာဝုသော, ပရိသုဒ္ဓောတိ မံ ဓာရေဟီ”တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗော။

၄၂၅.နဝေန ထေရော တိက္ခတ္တုံ၊ ဧဝမဿ ဥဒီရိယော။
“ပရိသုဒ္ဓော အဟံ ဘန္တေ၊ ပရိသုဒ္ဓောတိ မံ ဓာရေထာ”တိ။

၄၂၆. ပုဗ္ဗကိစ္စံ  သမာပေတွာ, အဓိဋ္ဌေယ္ယေဝမေကကော။ “အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော ပန္နရသောတိ တ စာတုဒ္ဒသောတိ တ အဓိဋ္ဌာမီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, နော စေဓိဋ္ဌေယ္ယ ဒုက္ကဋံ။

၄၂၇.ယတ္ထ ဝသန္တိ စတ္တာရော၊ တယော တ ယဒိ တ ဒုဝေ။
ဟရိသုဒ္ဓိံ ဟရိတွာန၊ ဧကေကဿိတရီတရေ။
တံ တံ ဥပေါသထံ ကယိရုံ၊ သိယာ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋံ။

၄၂၈.ဝဂ္ဂေ သမဂ္ဂေ ဝဂ္ဂေတိ၊ သညိနော ဝိမတိဿ တ။
ဒုက္ကဋံ ကရောတော ဘေဒာ-ဓိပ္ပာယေန ထုလ္လစ္စယံ။
ဝဂ္ဂေ သမဂ္ဂေနာပတ္တိ၊ သမဂ္ဂေ ဣတိ သညိနော။

၄၂၉.ဥက္ခိတ္တဿ ဂဟဋ္ဌဿ၊ သေသာနံ သဟဓမ္မိနံ။

ဟရာဇိကသ္သာဘဗ္ဗသ္သ၊ သိက္ခာနိက္ခိတ္တကဿ စ။

၄၂၀.နိဿိန္နပရိဿာယဉ္စ၊ သဘာကပတ္တိကော တထာ။
ဆန္နေန ပရိဝုတ္တေန၊ ဟတိမောက္ခံ န ဥဒ္ဒိသေ။

၄၂၁.အဒေသယိတ္ဝာတနာပန္နံ၊ နာဝိကတ္ဝာတန ဝေမတိံ။
နုပောသထေပိ တ ကာတုံ၊ ပောသထော န စ ကပ္ပတိ။

၄၂၂.အဗ္ဗိတောပောသထာတဿာ၊ န ဝဇေ တဒဟူ ဝိနာ။
အန္တရာယံ ဝ သင်္ဃံ တ-မိဒ္ဓာတုံ သီမမေဝ တတိ။

## ၄၅. ပတရဏ္ဏာနိဒ္ဒေသော

**ပတရဏ္ဏာတိ** –

၄၂၃.ဒွိဝိန္နံ တိဏ္ဏံ စတုန္နဉ္စ၊ အညမညပ္ပတရဏ္ဏာ။
ဧကဿ စ အဓိဋ္ဌာနံ၊ သေသာ သင်္ဃပ္ပတရဏ္ဏာ။

၄၂၄.ပုဗ္ဗကိစ္စေ စ ကရဏေ၊ ပတ္တကလ္လေ သမာနိတေ။
ဥပေတ္ဝာတ ဥတ္တိံ သင်္ဃေန၊ ကတ္တဗ္ဗေဝံ ပတရဏ္ဏာ။

‘‘သုဏာတု မေ ဘန္တေ သင်္ဃော, အဇ္ဇ ပတရဏ္ဏာ ပန္နရသီ, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ပတရေယျာ’’တိ။

၄၂၅.ဧကံသံ စီဝရံ ကတ္ဝာတ၊ နိသီဒိတ္ဝာတ ဥက္ကုဋိကံ။
ထေရေန အဉ္ဇလိံ သင်္ဃော၊ ပဂ္ဂယှတ္ဝာ သမုဒီရိယော။

၄၂၆. ‘‘သင်္ဃံ, အာဝုသော, ပတရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တော အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ။ ဒုတိယမ္ပိ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ, အာဝုသော, သင်္ဃံ ပတရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တော အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ’’တိ။

၄၂၇.ပတရေန္တေသု ထေရေသု၊ နိသဇ္ဇုက္ကုဋိကံ နဝေ။
ပတရေတိ သယံ ယာဝ၊ ဥက္ကုဋိကောဝ အစ္ဆတု။

၄၂၈. ပုဗ္ဗာရမ္ဘံ သမာပေတ္ဝာတ, နဝေ သင်္ဃမုဒီရယေ။

၄၂၉. ‘‘သင်္ဃံ, ဘန္တေ, ပတရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တော အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ။ ဒုတိယမ္ပိ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ, ဘန္တေ, သင်္ဃံ ပတရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တော အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ’’တိ။

၄၃၀.အနေန ဓမ္မသာကစ္ဆာ၊ ကလဟေဟိ စ ရတ္တိယာ။
တေတတိကာယ ဩကာသေ-သတိ ခေပိတဘာဝတော။
အန္တရာယေ ဒသဝိဓေ၊ ဥတ္တိံ ဝတ္ဝာတနုရူပတော။

၄၃၁. ‘‘သုဏာတု မေ ဘန္တေ သင်္ဃော, မနုဿေဟိ အနံ ဒေန္တေဟိ, ဒွီဟိ ဘိက္ခူဟိ ဓမ္မံ သာကစ္ဆန္တေဟိ, ကလဟံ ကရောန္တေဟိ ယေဘုယျေန ရတ္တိ ခေပိတာ။ သစေ သင်္ဃော တေတတိကံ ပတရေဿတိ, အပ္ပတရိတောဝ သင်္ဃော ဘဝိဿတိ, အထာယံ ရတ္တိ ဝိဘာယိဿတိ။ အယံ ရာဇန္တရာယော, အယံ စောရန္တရာယော, အယံ အဂ္ဂိန္တရာယော, အယံ ဥဒကန္တရာယော, အယံ မနုဿန္တရာယော, အယံ အမနုဿန္တရာယော, အယံ တဠန္တရာယော,

အယံ သရီသပန္တရာယော, အယံ ဇီဝိတန္တရာယော, အယံ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယော။ သစေ သင်္ဃော တေတစိကံ ပတာရေသ္သတိ, အပ္ပတရိတောဝ သင်္ဃော ဘဝိဿတိ, အထာယံ ဗြဟ္မစရိယန္တရာယော ဘဝိဿတိ။ ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ဒွေဝတစိကံ, ဧကတစိကံ, သမာနဝဿိကံ ပတာရေယျာ''တိ။

၄၄၂. ပတာရေယျာနုရူပေန ၊ ယထာဥပိတဥတ္တိယာ။
အာဂန္တွေယျံ ယဒိ သမာ၊ အာဒိကာ စေတ္ထ အာဟရေ။

၄၄၃. ဧဝံ တိစတုဝဂ္ဂေ စ, ဥတ္တိံ ဝတွာ ပတာရယေ။ ''သုဏန္တု မေ အာယသ္မန္တာ, အဇ္ဇ ပတာရဏာ ပန္နရသီ, ယဒာယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ, မယံ အညမညံ ပတာရေယျာမာ''တိ။

၄၄၄. ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ၊ နိသီဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ။
ထေရေန အဉ္ဇလိံ တေဝံ၊ ပဂ္ဂယှ သမုဒီရိယာ။

၄၄၅. ''အဟံ, အာဝုသော, အာယသ္မန္တေ ပတာရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တာ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ။ ဒုတိယမ္ပိ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ အဟံ, အာဝုသော, အာယသ္မန္တေ ပတာရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တာ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီ''တိ။

နဝေနာပိ ''အဟံ, ဘန္တေ, အာယသ္မန္တေ ပတာရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တာ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ။ ဒုတိယမ္ပိ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ အဟံ, ဘန္တေ, အာယသ္မန္တေ ပတာရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တာ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီ''တိ။

၄၄၆. ဒွီသု ထေရေန ကတ္တဗ္ဗံ, နဝေ ကတေ့ဝမီရိယော။

၄၄၇. ''အဟံ, အာဝုသော, အာယသ္မန္တံ ပတာရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒတု မံ အာယသ္မာ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ။ ဒုတိယမ္ပိ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ အဟံ, အာဝုသော, အာယသ္မန္တံ ပတာရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒတု မံ အာယသ္မာ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီ''တိ။

နဝေနာပိ ''အဟံ, ဘန္တေ, အာယသ္မန္တံ ပတာရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒတု မံ အာယသ္မာ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမိ။ ဒုတိယမ္ပိ။ပေ.။ တတိယမ္ပိ အဟံ, ဘန္တေ, အာယသ္မန္တံ ပတာရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒတု မံ အာယသ္မာ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီ''တိ။

၄၄၈. ပုဗ္ဗကိစ္စံ သမာပေတွာ, အဓိဋ္ဌေယျေဝမေကကော။ ''အဇ္ဇ မေ ပတာရဏာ စာတုဒ္ဒသီတိ တ ပန္နရသီတိ တ အဓိဋ္ဌာမီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၄၄၉. ယသ္မိံ ဝသန္တိ တ ပဉ္စ၊ စတ္တာရော တ တယော ဒုဝေ။
ပတာရဏံ ဟရိတွာန၊ ဧကေကဿိတရီတရေ။

၄၅၀. တံ တံ ပတာရဏံ ကယိရံ၊
သိယာ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋံ။
သေသာ ဥပေါသထေ ဝုတ္တာ၊
ကထာယော စေတ္ထ အာဟရေ။

၄၅၁.ပတရိတေ၀ သင္ဟမွာ၊ ဟရိသုဒ္ဓိဥပေသထံ။
ကရေယ် ဆိန္ဓ၀ေသာ တ၊ အ၀ုတ္တော တနုပဂတော။

၄၅၂.စာတုမာသိနိယာ စာပိ၊ ကတေ သင္ဃေနုပေသထေ။
၀ုတ္တ၀သ္သာ ပတရေယ်ု၊ သစေ အပ္ပတရာ သိယုန္တိ။

### ၄၆. သံ၀ရနိဒ္ဒေသော

**သံ၀ရောတိ** –

၄၅၃.စက္ခုသောတာဒိဘေဒေဟိ၊ ရူပသဒ္ဒါဒိကေစရေ။
အဘိဇ္ဈာဒောမနသ္သာဒိ-ပ္ပ၀တ္တိ ၀ိနိတရယေ။

၄၅၄.နိဂ္ဂဏှေဟယ် သကံ စိတ္တံ၊ ကိဌာဒိံ ၀ိယ ဒုပ္ပသုံ။
သတိမာ သမ္ပဇာနော စ၊ စရေ သဗ္ဗိရိယာပထေတိ။

### ၄၇. သုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသော

**သုဒ္ဓီ** တိ –

၄၅၅.ဒေသနာ သံ၀ရော ဧဋ္ဌိပစ္စဝေက္ခဏ ဘေဒတော။
သုဒ္ဓိ စတုဗ္ဗိဓာ ဟတိမောက္ခသံ၀ရသမ္မတံ။
ဒေသနာယ ၀ိသုဒ္ဓတ္တာ၊ **ဒေသနာသုဒ္ဓိ** ၀ုစ္စတိ။

၄၅၆.‘‘န ပုနေ၀ံ ကရိသ္သ’’န္တိ စိတ္တာဓိဋ္ဌာနသံ၀ရာ။
၀ုတ္တော **သံ၀ရသုဒ္ဓီ** တိ၊ သုဇ္ဈတိန္ဒြိယသံ၀ရော။

၄၅၇.ပဟာယာနေသနံ ဓမ္မေနုပ္ပာဒေန္တဿ ဧဋ္ဌိယာ။
သုဒ္ဓတ္တာ **ဧဋ္ဌိသုဒ္ဓီ** တိ၊ ၀ုတ္တမာဇီ၀နိသ္သိတံ။

၄၅၈.ယောနိသော ပဋိသင်္ခာယ၊ စီ၀ရံ ပဋိသေ၀တိ။
ဧ၀မာဒိယထာ၀ုတ္တ-ပစ္စဝေက္ခဏသုဇ္ဈနာ။
**ပစ္စဝေက္ခဏသုဒ္ဓီ** တိ၊ ၀ုတ္တံ ပစ္စယနိသ္သိတန္တိ။

### ၄၈. သန္တောသနိဒ္ဒေသော

**သန္တောသော** တိ –

၄၅၉.အပ္ပေန အန၀ဇ္ဇေန၊ သန္တုဋ္ဌော သုလဘေန စ။
မတ္တညူ သုဘရော ဟုတွာ၊ စရေ သဒ္ဓမ္မကရတော။

၄၆၀.အတီတံ နာနုသောစန္တော၊ နပ္ပဇပ္ပမနာဂတံ။
ပစ္စုပ္ပန္နေန ယာပေန္တော၊ **သန္တုဋ္ဌော** တိ ပ၀ုစ္စတီတိ။

### ၄၉. စတုရာရက္ခနိဒ္ဒေသော

**စတုရက္ခာ** တိ –

၄၆၁.ဗုဒ္ဓါနုသ္သတိ မေတ္တာ စ၊ အသုဘံ မရဏဿတိ။

အာရကတ္တာဒိနာရဟံ၊ သမ္မာ သာမဥ္စ ဗုဒ္ဓတော။

၄၆၂.သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓကတ္တိ တနုဿတိ ယာ ပုနပ္ပုနံ။
နဝဘေဒေ ဘဂဝတော၊ **ဗုဒ္ဓာနုဿတိ** သာ ဂုဏေ။

၄၆၃.သီမဋ္ဌသင်္ဃေ သီမဋ္ဌဒေဝတာသု စ ဣဿရေ။
ဇနေ ဂေါစရကမ္မဟိ၊ တတ္ထုပဟာအာယ မာနုသေ။

၄၆၄.သဗ္ဗသတ္တေသု သုခိတာ၊ ဟောန္တာဝေရာတိအာဒိနာ။
ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ပရိစ္ဆိဇ္ဇ၊ ဘာဝနာ **မေတ္တာဘာဝနာ** ။

၄၆၅.ဝဏ္ဏသဏ္ဌာနဒိသောကာသ-ဒိသတော ပရိစ္ဆေဒတော။
ဝဝတ္ထပေတွာ ကေသာဒိ-ကောဋ္ဌာသေ အနုပုဗ္ဗတော။

၄၆၆.နာတိသီဃဉ္စ သဏိကံ၊ ဝိက္ခေပံ ပဋိဗာဟယံ။
ပဏ္ဏတ္တိံ သမတိက္ကမ္မ၊ မုဉ္စန္တဿာနုပုဗ္ဗတော။

၄၆၇.ဝဏ္ဏအာသယသဏ္ဌာန-ဂန္ဓောကာသေဟိ ဘာဝနာ။
ပဋိက္ကူလာတိ ကောဋ္ဌာသေ၊ ဉဒ္ဓုမာတာဒိဝတ္ထုသု။
ဂဟေတွာ အသုဘာကာရံ၊ ပဝတ္တာ ဘာဝနာသုဘံ။

၄၆၈.“မရဏံ မေ ဘဝိဿတိ၊ ဇီဝိတံ ဉစ္ဆိဇ္ဇိဿတိ။
မရဏံ မရဏံ တ”တိ၊ ဘာဝယိတွာတန ယောနိသော။

၄၆၉.ဝဓကဿေဝုပဋ္ဌာနာ၊ သမ္ပတ္တီနံ ဝိပတ္တိတော။
ဉပသံဟရတော ကာယဗဟုသာဓာရဏာ တထာ။

၄၇၀.အာယုဒုဗ္ဗလတော ကာလဝဝတ္ထာနဿာဘာဝတော။
အဒ္ဓာနဿ ပရိစ္ဆေဒာ၊ ဘာဝနာ **မရဏဿတိ** တိ။

## ၅၀. ဝိပဿနာနိဒ္ဒေသော

**ဝိပဿနာ** တိ –

၄၇၁.နာမရူပံ ပရိဂ္ဂယှဟ၊ တတော တဿ စ ပစ္စယံ။
ဟုတွာ အဘာဝတော**နိစ္စာ၊** ဉဒယဗ္ဗယပီဠနာ။

၄၇၂.**ဒုက္ခာ** အဝသဝတ္တိတ္တာ၊ **အနတ္တာ** တိ တိလက္ခဏံ။
အာရောပေတွာတန သင်္ခာရေ၊ သမ္မသန္တော ပုနပ္ပုနံ။
ဟာပုဏောယ္ယာနုပုဗ္ဗေန၊ သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယန္တိ။

## နိဂမနကထာ

၄၇၃.အဓိသီလာဓိစိတ္တာနံ၊ အဓိပညာယ သိက္ခနာ။
ဘိက္ခုကိစ္စမတော ခုဒ္ဒသိက္ခာယံ သမုအာဟဋာ။

၄၇၄.မဟတော ကိတ္တိသဒ္ဒဿ၊ ယဿ လောကဝိစာရိနော။
ပရိဿမော န သမ္ဘောတိ၊ မာလုတဿေဝ နိစ္စသော။

၄၇၅.တေန **ဓမ္မသိရိကေန၊** တမ္ဗပဏ္ဏိယကေတုနာ။
ထေရေန ရစိတာ ဓမ္မဝိနယညုပသံသိတာ။

၄၇၆.ဇေတ္တာဝတာယံ နိဋ္ဌာနံ၊ ခုဒ္ဒသိက္ခာ ဥပာဂတာ။
ပဉ္စမတ္တေဟိ ကထာနံ၊ သတေဟိ ပရိမာဏတောတိ။

ခုဒ္ဒသိက္ခာ နိဋ္ဌိတာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

# ခုဒ္ဒသိက္ခာ-ပုရာဏဋီကာ

## ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

ယော စိရံ ဒီဃမဒ္ဓာနံ၊ ဝိဒိတွာ ဒုက္ခိတံ ဇနံ။
တထာပိ နာဝဗုဇ္ဈန္တမနုကမ္ပာယ စောဒိတော။

ဗောဓာယ ပဏိဓိံ ကတွာ၊ ပတ္တော သမ္ဗောဓိမုတ္တမံ။
တဿ ပာဒေ နမဿိတွာ၊ ဓမ္မံ သင်္ဃဉ္စ သာဓုကံ။

ပုဗ္ဗာစရိယပာဒေသု၊ ဌပေတွာ သီသမတ္တနော။
ထေရေန **ဓမ္မသိရိနာ၊** ထိရသီလေန ယာ ကတာ။

“အာဒိတော ဥပသမ္ပန္နသိက္ခိတဗ္ဗ”န္တိအာဒိနာ။
**ခုဒ္ဒသိက္ခာ** သမာသေန၊ တဿာ အတ္ထဝိနိစ္ဆယံ။

လိခိဿာမိ ဟိတတ္ထာယ၊ အာဒိကမ္မိကဘိက္ခုနံ။
တတ္ထ ယုတ္တံ ဂဟေတဗ္ဗမယုတ္တံ တုဇ္ဈိတဗ္ဗကန္တိ။

## ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ

(က) ဧတ္ထာဟ – ကတမာ ခုဒ္ဒသိက္ခာ, ကထံ သိက္ခိတဗ္ဗာ, ကသ္မာ သိက္ခိတဗ္ဗာ, ကေ သိက္ခန္တိ, ကေ သိက္ခိတသိက္ခာတိ? ဝုစ္စတေ – အဓိသီလအဓိစိတ္တအဓိပညာဝသေန တိဿော သိက္ခာ, ဂန္ထဝသေနေတ္ထ သင်္ခိပိတွာ ဝုတ္တတ္တာ တဒ္ဒီပနော ဂန္ထော “ခုဒ္ဒသိက္ခာ”တိ ဝုစ္စတိ, အထ ဝါ “ခုဒ္ဒံ အနေလကံ မဓုပဋလ”န္တိအာဒီနိ ဝိယ သိက္ခာကာမာနံ မဓုရတာယ ခုဒ္ဒာ စ တာ သိက္ခာ စာတိ ခုဒ္ဒသိက္ခာ, အထ ဝါ “ခုဒ္ဒပုတ္တမှိ သမဏာ ဟောသ မ”န္တိအာဒီသု ဝိယ ဗဟုဝိဓတ္တာပိ ခုဒ္ဒာ စ တာ သိက္ခိတဗ္ဗတော သိက္ခာ စာတိ ခုဒ္ဒသိက္ခာ။ အဓိသီလသိက္ခာ ပနေတ္ထ စာရိတ္တဝါရိတ္တဝသေန ဒုဝိဓမ္ပိ သီလံ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေန တပ္ပဋိပက္ခေ ကိလေသေ တဒင်္ဂပ္ပဟာနဝသေန ပဇဟန္တေန သိက္ခိတဗ္ဗာ, အဓိစိတ္တသိက္ခာ ပန ယထာဝုတ္တေသု အာရမ္မဏေသု အဘိယောဂကရဏဝသေန ဈာနပ္ပဋိပက္ခာနံ နီဝရဏဂဏာနံ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ ကုရုမာနေန သိက္ခိတဗ္ဗာ, အဓိပညာသိက္ခာ ပန ယထာနုရူပံ သမုစ္ဆေဒဝသေန သာနုသယေ ကိလေသေ သမုစ္ဆိန္ဒန္တေန သိက္ခိတဗ္ဗာ။

ကသ္မာ သိက္ခိတဗ္ဗာတိ ဧတ္ထ –

ဇာတိအာဒီဟိ ဒုက္ခေဟိ၊ အနေကေဟိ ဥပဒ္ဒုတံ။
ခန္ဓလောကံ ဇဟိတွာန၊ ပတ္တုံ ခေမံ ပုရံ သိဝံ။

ကလျာဏပုထုဇ္ဇနေန သဟ သတ္တ သေက္ခာ သိက္ခန္တိ။ အရဟန္တော သိက္ခိတသိက္ခာ။

ယေ ဝီတမောဟာ မုနိပုင်္ဂဝဿ။
သိဿေသု အဂ္ဂါ မုနိနာ ပသတ္ထာ။
တေ တီသု သိက္ခာသု သမတ္တသိက္ခာ။
တတော ပရေ ကေန သမတ္တသိက္ခာတိ။

**အာဒိတော**တိ ဧတ္ထ အာဒိမှိယေဝါတိ အတ္ထော, အာဒိတော ပဋ္ဌာယာတိ ဝါ။ ဥပသမ္ပန္နေန စ ဥပသမ္ပန္နာယ စ သိက္ခိတဗ္ဗံ **ဥပသမ္ပန္နသိက္ခိတဗ္ဗံ**။ သဟ မာတိကာယ **သမာတိကံ**။ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ခုဒ္ဒသိက္ခံ ပဝက္ခာမိ အာဒရေန, ပကာရေန ဝါ ဝက္ခာမိ ရတနတ္တယံ ဝန္ဒိတွာတိ အတ္ထော။ အပိစ ထေရော **အာဒိတော**တိ ဝစနေန သဒ္ဒါပ

ဗ္ဗဇိတာနံ ကုလပုတ္တာနံ အာလသိယဝေသေန အပ္ပဋိပဇ္ဇန္တာနံ အညာဏဝေသေန အညထာ ပဋိပဇ္ဇန္တာနံ သံဝေဂံ ဇနေတိ။ ကထံ? အတိဒုလ္လဘံ ခဏသမဝါယံ ပဋိလဘိတွာ တင္ခဏံ န ကုသီတေန တ ဝီတိနာမေတဗ္ဗံ, ကိံ ကာတဗ္ဗံ? အာဒိတော ပဋ္ဌာယ နိရန္တရမေဝ တီသု သိက္ခာသု အာဒရော ဇနေတဗ္ဗောတိ။ ဇတ္ထာဟ – ကိံ တံ ရတနတ္တယံ နာမ, ယံ ဝန္ဒိတွာ ထေရော ခုဒ္ဒသိက္ခံ ပဝက္ခတီတိ? ဝုစ္စတေ – ဗုဒ္ဓရတနံ ဓမ္မရတနံ သင်္ဃရတနန္တိ ဣမာနိ တီဏိ ရတနာနိ။ တာနိ ဟိ ရတိဇနနဋ္ဌေန ''ရတနာနီ''တိ ဝုစ္စန္တိ။ အပိစ –

''စိတ္တီကတံ မဟဂ္ဃဉ္စ, အတုလံ ဒုလ္လဘဒဿနံ။
အနောမသတ္တပရိဘောဂံ, ရတနံ တေန ဝုစ္စတီ''တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၃; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၅.၂၂၃; ခု. ပ. အဋ္ဌ. ၆.၃; သု. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၂၆; မဟာနိ. အဋ္ဌ. ၅၀; ဥဒာ. အဋ္ဌ. ၄၅) –

ဣမိဿာ ကထာယ ဝသေန ရတနတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။

## မာတိကာဝဏ္ဏနာ

(ခ-ဇ) ဣဒါနိ ''သမာတိက''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ မာတိကံ တာဝ ဒဿေတုံ **''ဟရာဇိကာ စ စတ္တာရော''** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ သဗ္ဗသိက္ခာနံ ပန မူလဘူတတ္တာ အဓိသီလသိက္ခာဝ ပဌမံ ဝုတ္တာ။ ''သီလေ ပတိဋ္ဌာယာ''တိ (သံ. နိ. ၁.၁.၂၃, ၁၉၂; ပေဋကော. ၂၂; မိ. ပ. ၂.၁.၉) ဟိ ဝုတ္တံ။ တတ္ရာပိ မဟာသာဝဇ္ဇတ္တာ, မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန ပဝတ္တနတော စ သဗ္ဗပဌမံ ဇာနိတဗ္ဗာတိ ဟရာဇိကာဝ ပဌမံ ဝုတ္တာတိ။ ဣဒါနိ ယထာနိက္ခိတ္တာနိ မာတိကာပဒါနိ ပဋိပာဋိယာ ဝိတ္ထာရေတုံ ဒဿေတုံ ''ဟရာဇိကာ စ စတ္တာရော''တိ ပဌမပဒံ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ, တဿာယမတ္ထော – **ဟရာဇိကာ**တိ ပရာဇိတာ ပရာဇယမာပန္နာ, သိက္ခာပဒံ အတိက္ကမိတွာ တေနေဝ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာ, တာယ တ ပရာဇယမာပာဒိတာနမေတံ အဓိဝစနံ, တေ ပန စတ္တာရောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

## ၁. ဟရာဇိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁-၂.** ဣဒါနိ တေ ဒဿေတုံ **''မဂ္ဂတ္တယေ''** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ မနုဿာမနုဿတိရစ္ဆာနဂတာနံ ဝသေန တိဿော ဣတ္ထိယော, တယော ဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ, တယော ပဏ္ဍကာ, တယော ပုရိသာတိ ဟရာဇိကဝတ္ထုဘူတာနံ နိမိတ္တာနံ နိဿယာ ဒွါဒသမတ္တာ ဟောန္တိ, တေသံ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂမုခမဂ္ဂဝသေန တယော မဂ္ဂါ။ တတ္ထ မနုဿိတ္ထိယာ တယော, အမနုဿိတ္ထိယာ တယော, တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ တယောတိ နဝ, တထာ မနုဿဥဘတောဗျဉ္ဇနကာဒီနံ။ မနုဿပဏ္ဍကာဒီနံ ပန ဝစ္စမဂ္ဂမုခမဂ္ဂဝသေန ဒွေဝ ဒွေဝ ကတွာ ဆ, တထာ မနုဿပုရိသာဒီနန္တိ သဗ္ဗေသံ ဝသေန တိံသ မဂ္ဂါ ဟောန္တိ။ တေ သဗ္ဗေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဣဓ **''မဂ္ဂတ္တယေ''** တိ ဝုတ္တံ, တသ္မိံ မဂ္ဂတ္တယေတိ အတ္ထော။ **အနိက္ခိတ္တသိက္ခော** တိ ဘိက္ခုဘာဝတော စဝိတုကာမတာစိတ္တေန ယထာလက္ခဏံ အပစ္စက္ခာတသိက္ခောတိ အတ္ထော။ **သန္ထတာသန္ထတေ** တိ ဝတ္ထာဒီသု ယေန ကေနစိ သန္ထတေ တ အသန္ထတေ တ။ **အလ္လောကာသေ** တိ မဂ္ဂတ္တယဿ ပကတိတတေန အသမ္ဖုဋ္ဌပ္ပဒေသေ။ **နိမိတ္တ** န္တိ အင်္ဂဇာတံ။ **သံသန္ထတံ တ အသန္ထတံ တ** တိ အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ ဝတ္ထာဒီနံ အညတရေန ပဋိစ္ဆန္နံ တ အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ တ။ **ဥပဟာဒိဏ္ဏာ**န္တိ အနဋ္ဌကာယပ္ပသာဒံ။ ဝုတ္တပ္ပကာရေ မဂ္ဂတ္တယေ ပဝေသေန္တော စုတော ဟရာဇိကောတိ သမ္ဗန္ဓော။ နဋ္ဌကာယပ္ပသာဒံ ပန ပီဠကံ တ စမ္မခိလံ တ လောမံ တ ပဝေသေန္တဿ ဒုက္ကဋံ, မနုဿာနံ ပန ဇီဝမာနကသရီရေ အက္ခိနာသာကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒဝတ္ထိကောသေသု သတ္ထကာဒီဟိ ကတဝဏေ တ မေထုနရာဂေန တိလဗီဇမတ္တမ္ပိ အင်္ဂဇာတံ ပဝေသေန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ, အဝသေသသရီရေသု ဥပကစ္ဆကာဒီသု စ ဒုက္ကဋံ။ တိရစ္ဆာနဂတာနံ ဟတ္ထိအဿသကေဏဂဒ္ရဘသြဋ္ဌမဟိံသာဒီနံ နာသာယ ထုလ္လစ္စယံ, တထာ တေသံ ဝတ္ထိကောသေသု။ သဗ္ဗေသမ္ပိ တိရစ္ဆာနဂတာနံ အက္ခိကဏ္ဏဝဏေသု ဒုက္ကဋံ, တထာ တေသံ အဝသေသသရီရေသုပိ။

ဣဒါနိ ပဝေသနံ နာမ န ကေဝလံ အတ္တုပက္ကမေနေဝ ဟောတိ, ဘိက္ခုပစ္စတ္ထိကာဒီနံ ပန ဝသေန ပရူပက္ကမေနာပိ ဟောတိ, တတ္ထာပိ သေဝနစိတ္တေ သတိ ဟရာဇိကော ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ **''အထ တ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တဿတ္ထော – ယော ဘိက္ခု ပဝေသနပဝိဋ္ဌဋ္ဌိတဥဒ္ဓာရဏက္ခဏေသု သာဒိယတိ, တသ္မိံ ခဏေ သေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌပေ

တိ, သောပိ ဟာရာဇိကော ဟောတိ။ ယော ပန ဘိက္ခု သဗ္ဗသော အသာဒိယန္တော အာသိဝိသမုခံ အင်္ဂါရကာသုံ ပဝိဋ္ဌံ ဝိယ မညတိ, သော နိပ္ပရာဓော ဟောတိ။ ဧတ္ထ ဌိတံ နာမ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသမယပ္ပဝတ္တိ။

ပဉ္စမံ။

**၃-၄.** ကၠအနိ ဒုတိယံ ဒသ္သေတုံ **"အာဒိယေယျာ"** တိအာဒိမာဟ။ "အာဒိယေယျာ"တိအာဒီနံ ပဒါနံ "အဒိန္နံ ထေယျစိတ္တေန ဘဝေ ဟာရာဇိကော"တိ ကၠမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **အာဒိယေယျာ** တိ အာရာမာဒိံ အဘိယုဉ္ဇိတွာ ယော ဘိက္ခု ဂဏှေယျ, သော ဘဝေ ဟာရာဇိကောတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **ဟရေယျာ** တိ ဝေတနေန ဝါ မိတ္တဘာဝေန ဝါ အညဿ ဘဏ္ဍံ ဟရန္တော ပုန ထေယျစိတ္တေ ဥပ္ပန္နေ "သီသေ ဘာရံ ထေယျစိတ္တော အာမသတိ"တိ အာဒိနာ ဂဏှေယျာတိ အတ္ထော။ **အဝဟရေယျာ** တိ "ဥပနိက္ခိတ္တံ ဘဏ္ဍံ 'ဒေဟိ မေ ဘဏ္ဍ'န္တိ ဝုစ္စမာနော 'နာဟံ ဂဏှာမီ'"တိအာဒိနာ အဝဟရေယျ။ **ဣရိယာပထံ ကောပေယျာ** တိ "သဟဘဏ္ဍဟာရကံ နေဿာမီ"တိ တေနေဝ ပုရိသေန တံ နေတုံ တဿ ဂမနပထံ တရေတွာ အညေန မဂ္ဂေန တံ သန္တဇ္ဇေတွာ နေတိ, ဧဝံ နေန္တဿ တဿ ပုရိသဿ ပဉ္စမပဒေ ထုလ္လစ္စယံ, ဒုတိယပဒုဒ္ဓါရေ ဟာရာဇိကံ။ "ထလဋ္ဌံ ဘဏ္ဍံ ထေယျစိတ္တော အာမသတိ"တိအာဒိနာ **ဌာနာ စာဝေယျ** ။ ပရိကပ္ပိတဋ္ဌာနံ ဝါ သုင်္ကဃာတံ ဝါ အတိက္ကာမေန္တော **သင်္ကေတံ ဝီတိနာမေယျ**။ ယံ ကိဉ္စိ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ သဿာမိကံ ဘဏ္ဍံ တေဟိ သာမိကေဟိ ကာယေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ န ဒိန္နန္တိ **အဒိန္နံ** ။

ကၠအနိ န ကၠမိနာဝ အာကာရေန အဝဟာရကော ဟာရာဇိကော ဟောတိ, အညထာပိ ဟောတီတိ ဒဿေတုံ **"အထ ဝါ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ထေယျာဝဟာရကော စ ဗလာဝဟာရကော စ ကုသာဝဟာရကော စ ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရကော စ ပရိကပ္ပာဝဟာရကော စ ဘဝေ ဟာရာဇိကောတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ထေယျာဝဟာရော** နာမ သန္ဓိစ္ဆေဒာဒီဟိ ဝါ ကံသကူဋမာနကူဋတုလာကူဋာဒီဟိ ဝါ ဝဉ္စေတွာ ဂဟဏံ။ ပသယှာဝဟာရော **ဗလာဝဟာရော**။ ကုသသင်္ကမနံ ကတွာ ပရကောဋ္ဌာသဂ္ဂဟဏံ **ကုသာဝဟာရော**။ ပရဘဏ္ဍံ ပံသုအာဒိနာ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ သာမိကေသု အပဿိတွာ ဂတေသု ပစ္ဆာဂန္တွာ ဂဟဏံ **ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော။ ပရိကပ္ပာဝဟာရော** ပန ဒုဝိဓော ဘဏ္ဍောကာသဝသေန။ တတ္ထ "သာဋကော စေ, ဂဏှိဿာမိ, သုတ္တဉ္စေ, န ဂဏှိဿာမီ"တိ ဘဏ္ဍံ ပရိကပ္ပေတွာ အန္ဓကာရေ ပသိဗ္ဗကံ ဂဏှာတိ။ တတ္ထ စေ သာဋကော ဟောတိ, ဥဒ္ဓါရေယေဝ ဟာရာဇိကံ။ သစေ သုတ္တံ ဟောတိ, ရက္ခတိ, ပုန "သုတ္တ"န္တိ ဉတွာပိ "ယံ လဒ္ဓံ, တံ ဂဟေတဗ္ဗ"န္တိ ဥဂ္ဂဏှန္တော ဥဒ္ဓါရေယေဝ ဟာရာဇိကံ, အယံ **ဘဏ္ဍပရိကပ္ပော** ။ ဩကာသပရိကပ္ပော ဂဗ္ဘဒွါရပ္ပမုခဝိဟာရာဒီနံ ဝသေန ပရိစ္ဆေဒံ ကရောတိ "သစေ မံ ဧတ္ထန္တရေ ပဿန္တိ, ဒဿာမိ, နော စေ ပဿန္တိ, ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆာမီ"တိ, တဿ တံ ပရိကပ္ပိတပရိစ္ဆေဒံ အတိက္ကမန္တဿ ပဒဝါရေန ဟာရာဇိကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အယံ **ဩကာသပရိကပ္ပော** ။

ကၠအနိ ကၠမသ္မိံ အဒိန္နာဒါနေ ဝိနိစ္ဆယနယံ ဒဿေတုံ **"ဘဏ္ဍကာလဂ္ဃဒေသေဟီ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဧတ္ထာ** တိ အဒိန္နာဒါနေ။ **နိစ္ဆယော** တိ ဝိနိစ္ဆယော ကာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ကေနစိ ဘိက္ခုနာ "မယာ ဣဒံ နာမ ဘဏ္ဍံ ထေယျစိတ္တေန ဂဟိတ"န္တိ ဝုတ္တေ ဝိနယဓရေန သဟသာဝ တံ အာပတ္တိံ အနာရောပေတွာ တဿ ဘဏ္ဍဿ သာမိကအဿာမိကဘာဝံ ဥပပရိက္ခိတွာ ယဒိ သဿာမိကံ, တဿ ဘဏ္ဍဿ အဂ္ဃဝသေန အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော။ သစေ နိရာလယကာလေ ဂဟိတံ , ဟာရာဇိကေန န ကာရေတဗ္ဗော, အယံ ဘဏ္ဍဝသေန ဝိနိစ္ဆယော။

**ကာလော**တိ အဝဟာရကာလော။ တဒေဝ ဟိ ဘဏ္ဍံ ကဒါစိ မဟဂ္ဃံ ဟောတိ, ကဒါစိ အပ္ပဂ္ဃံ, တသ္မာ ယသ္မိံ ကာလေ အဝဟဋံ, တသ္မိံ ကာလေ ယော တဿ အဂ္ဃော, တေန အဂ္ဃေန အာပတ္တိယာ ကာရေတဗ္ဗော, အယံ ကာလဝသေန ဝိနိစ္ဆယော။

**အဂ္ဃော** တိ ဘဏ္ဍဂ္ဃော။ နဝဘဏ္ဍဿ ဟိ ယော အဂ္ဃော, သော ပစ္ဆာ ပရိဟာယတိ, တသ္မာ သဗ္ဗဒာ ဘဏ္ဍံ ပကတိအဂ္ဃဝသေနေဝ န ကာရေတဗ္ဗံ, အယံ အဂ္ဃဝသေန ဝိနိစ္ဆယော။ **ဒေသော**တိ အဝဟာရဒေသော။ ဘဏ္ဍုဋ္ဌာနဒေသေ ဟိ ဘဏ္ဍံ အပ္ပဂ္ဃံ ဟောတိ, အညတ္ထ မဟဂ္ဃံ, တသ္မာ ယသ္မိံ ဒေသေ ဘဏ္ဍံ အဝဟဋံ, တသ္မိံယေဝ ဒေသေ အဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော, အယံ ဒေသဝသေန ဝိနိစ္ဆယော။

ပရိဘောဂေနပိ သာဋ္ဌကာဒိကဿ ဘဏ္ဍဿ အတ္ထေ ပရိဟာယတိ, တသ္မာ တဿ ပရိဘောဂဝသေန ပရိဟီ နာပရိဟီနဘာဝေ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗော, အယံ ပရိဘောဂဝသေန ဝိနိစ္ဆယော။

ဒုတိယံ။

၅. ဣ္လာနိ တတိယံ ဒဿေတုံ **"မနုဿဝိဂ္ဂဟ"** န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **မနုဿဝိဂ္ဂဟ** န္တိ ပဋိသန္ဓိဝိညာ ဏေန သဒ္ဓိံ ဥပ္ပန္နံ ကလလရူပံ အာဒိံ ကတွာ ပကတိယာ ဝီသတိဝဿသတာယုကဿ သတ္တဿ ယာဝ မရဏကာ လာ ဧတ္ထန္တရေ အနုပုဗ္ဗေန ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော အတ္တဘာဝေ, ဧသော မနုဿဝိဂ္ဂဟော နာမ, ဝေရူပံ မနုဿဝိဂ္ဂဟန္တိ အတ္ထော။ **စိစ္စာ** တိ ဝဓကစေတနာဝသေန သဉ္စေတေတွာ ပကပ္ပေတွာ အဘိဝိတရိတွာ ဝီတိက္ကမောတိ အတ္ထော။ **ဇီဝိတာ တ ဝိယောဇယေ**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရံ မနုဿဝိဂ္ဂဟံ ကလလကာလေပိ တာပနမဒ္ဒနေဟိ တ ဘေသဇ္ဇသ မ္ပဒာနေန တ တတော တ ဥဒ္ဓမ္ပိ တဒနုရူပေန ဥပက္ကမေန သန္တတိဝိကောပနဝသေန ယော ဇီဝိတာ ဝိယောဇေယျ, သော စုတော ဘဝေတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကိဉ္စ ဘိယျော – **"သတ္ထဟာရကံ တ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တ္ထေ ဟာရတီတိ ဟာရ ကံ, ကိံ ဟာရတိ? ဇီဝိတံ, ဟာရိတဗ္ဗန္တိ တ ဟာရကံ, ဥပနိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော, သတ္ထဉ္စ တံ ဟာရကဉ္စာတိ **သတ္ထဟာရကံ။ အဿာ**တိ မနုဿဝိဂ္ဂဟဿ။ ယထာ မနုဿဝိဂ္ဂဟော ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ တံ အသိအာဒိသတ္ထံ ပဋိလဘတိ, တထာ သယံ **မရဏစေတနော** မရဏာဓိပ္ပာယော ဟုတွာ ဥပနိက္ခိပေယျ။ သောပိ စုတော ဘဝေတိ အ တ္ထော။ ဧတေန ထာဝရပ္ပယောဂံ ဒဿေတိ။

၆-၇. ဣ္လာနိ "မရဏဝဏ္ဏံ တ သံဝဏ္ဏေယျာ"တိအာဒိဝိဓိံ ဒဿေတုံ **"ကဟေယျ မရဏူပာယံ, ဝဒေယျ မ ရဏေ ဂုဏ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ "သတ္ထံ တ အာဟရ, ဝိသံ တ ခာဒ, ရဇ္ဇုယာ တ ဥဗ္ဗန္ဓိတွာ ကာလံ ကရောဟီ"တိ အာဒိနာ နယေန မရဏတ္ထာယ ဥပာယံ ကဟေယျ။ မရဏသံဝဏ္ဏနာ ပနေတ္ထ ဗဟုဝိဓာ "ကာယေန သံဝဏ္ဏေတိ, တ စာယ ကာယတစာယ ဒူတေန လေခာယ တ သံဝဏ္ဏေတီ"တိ ဝုတ္တတ္တာ။ တတ္ထ **ကာယေန သံဝဏ္ဏေတိ** နာမ ကာ ယေန ဝိညာပေတိ။ "ယော ပဟာတေ ပပတနာဒီနိ ကတွာ မရတိ, သော ဓနံ တ လဘတိ, ယသံ တ လဘတိ, သဂ္ဂံ တ ဂစ္ဆ တီ"တိအာဒိနာ နယေန သံဝဏ္ဏေတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ တဿ ဝစနံ သုတွာ ကောစိ "မရိဿာမီ"တိ ဒုက္ခံ ဝေဒနံ ဥပ္ပာဒေတိ, ထုလ္လစ္စယံ။ မရတိ စေ, ပာရာဇိကံ။ ဇဝံ သေသေသုပိ။ **ဒူတေန သံဝဏ္ဏနာယံ** ပန ဒူတဿ သာသနံ အာရောစာပေတိ "ဇဝံ အာရောစေဟီ"တိ, "ယော ဇဝံ မရတိ, သော ဓနံ တ လဘတီ"တိ သဗ္ဗံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ **လေခာယ သံဝဏ္ဏေတိ** နာမ ဂိရိပဗ္ဗတပုရာဏာဒိလေခံ လိခတိ, "ယော ဇဝံ မရတီ"တိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။ တ္တောပိ ယော မရ ဏူပာယံ တ ကဟေယျ, မရဏေ တ ဂုဏံ ဝဒေယျ, သော စုတော ဘဝေတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဣ္လာနိ ပန ဣ္လမဿ မနုဿဝိဂ္ဂဟဿ ဆဗ္ဗိဓေ ပယောဂေ ဒဿေတုံ **"ပယောဂ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ သာဟ တ္ထိကနိဿဂ္ဂိကအာဏတ္တိကထာဝရဣဒ္ဓိမယဝိဇ္ဇာမယာနံ ဝသေန တဿ မနုဿဝိဂ္ဂဟဿ ဆပ္ပယောဂာတိ အဓိပ္ပာယော။ တတ္ထ **သာဟတ္ထိကော** တိ သယံ မာရေန္တဿ ကာယေန တ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန တ ပဟရဏံ။ **နိဿ ဂ္ဂိကော**တိ ဒူရေ ဌိတံ မာရေတုကာမဿ ကာယာဒီဟိ ဥသုသတ္တိယန္တပာသာဏာဒီနံ နိဿဇ္ဇနံ။ **အာဏတ္တိကော** တိ "အသုကံ နာမ မာရေဟီ"တိ အညံ အာဏာပေန္တဿ အာဏာပနံ။ **ထာဝရော**တိ ဩပာတက္ခဏနံ, အပဿေနသံဝိဓာနံ, အသိအာဒီနံ ဥပနိက္ခိပနံ, တဋ္ဌာကာဒီသု ဝိသသမ္ပယောဇနံ, ရူပူပဟာရောတိ ဇဝမာဒိ။ ကမ္မဝိပာကဇာယ ဣဒ္ဓိယာ ပယောဇ နံ **ဣဒ္ဓိပယောဂံ** ။ မာရဏတ္ထာယ ဝိဇ္ဇာနံ ပရိဇပ္ပနံ **ဝိဇ္ဇာမယော**တိ။

ဣ္လာနိ ဣ္လမေသု ဆသု ပယောဂေသု အာဏတ္တိယံ သင္ကေတဝိသင္ကေတတံ ဒဿေတုံ **"ကာလဝတ္ထာဝုဓိရိ ယာပထာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ကာလော**တိ ပုဗ္ဗဏှဟသာယန္ဟာဒိကာလော စ ယောဗ္ဗနထာဝရိယာဒိကာလောပိ စ။ ဣ္လမေသု ယံ ကိဉ္စိ ကာလံ နိယမေတွာ "ဣ္လမသ္မိံ နာမ ကာလေ မာရေဟီ"တိ အာဏတ္တော သစေ တသ္မိံယေဝ ကာလေ မာရေတိ, အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ ပာရာဇိကံ။ သစေ နိယမိတကာလတော ပုရေ တ ပစ္ဆာ တ မာရေတိ, အာဏာပကော မုစ္စတိ။ **ဝတ္ထု** တိ မာရေတဗ္ဗော ပုဂ္ဂလော။ သစေ အာဏတ္တော တမေဝ မာရေတိ, အာဏာပကဿ အာဏတ္တိက္ခ ဏေယေဝ ပာရာဇိကံ။ အထ အညံ မာရေတိ, အာဏာပကော မုစ္စတိ။ ဇဝံ သေသေသုပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိ တဗ္ဗော။ **အာဝုဓန္တိ** အသိအာဒိ။ **ဣရိယာပထော**တိ မာရေတဗ္ဗဿ ဂမနံ တ နိသဇ္ဇာ တာတိ ဇဝမာဒိကော။ **ကိရိယာဝိ သေသော**တိ ဝိဇ္ဈနံ တ ဆေဒနံ တ ဘေဒနံ တ သူလာရောပနံ တာတိ ဇဝမာဒိကော။ **ဩကာသော**တိ ကမော တ ဝနံ တ ဂေဟံ

တတိ ဧဝမာဒိကော။ ဣမေသု ယထာ ယထာ ဝဓကော အာဏတ္တော, တထာ တထာ ကတေ အာဏာပကဿ အာပတ္တိ, အညထာ ကတေ ဝိသင်္ကေတော ဟောတိ။ အာဏတ္တိယံ ပန အယံ ဝိသေသော ''အဓိဋ္ဌာယာတိ အဓိဋ္ဌဟိတွာ အာဏာပေတိ 'ဧဝံ ဝိဇ္ဈ, ဧဝံ ပဟရ, ဧဝံ ဃာတေဟီ''တိ ဝုတ္တာယ ဟဋ္ဌိယာ လဗ္ဘတီတိ ဉာတဗ္ဗော။

တတိယံ။

**၈-၉.** ဣဓာနိ စတုတ္ထံ ဒဿေတုံ **''ဈာနာဒိဘေဒ''**န္တိအာဒိမာဟ။ တဿတ္ထော – ''ဈာနံ ဝိမောက္ခော သမာဓိ သမာပတ္တိ ဉာဏဒဿနံ မဂ္ဂဘာဝနာ ဖလသစ္ဆိကိရိယာ ကိလေသပ္ပဟာနံ ဝိနီဝရဏတာ စိတ္တဿ သုညာဂါရေ အဘိရတီ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ အတ္တနိ နတ္ထိတာယ နောသန္တံ ''မယိ အတ္ထီ''တိ အတ္တနိ တ တံ ''အဟံ ဧတ္ထ သန္ဒိဿာမီ''တိ အတ္တာနံ တ တတ္ထ ဥပနေတွာ ဒီပေန္တော စုတော ဘဝေ။ **ကောဋ္ဌာသံ တ** တိ ဧတ္ထ ''ဈာနလာဘီ, ဝိမောက္ခလာဘီ, သမာဓိလာဘီ, သမာပတ္တိလာဘီမှီ''တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ကောဋ္ဌာသတော တတိ အတ္ထော။ **ဧကေကံ တ**တိ ''ပဌမဿ ဈာနဿ လာဘီ, ဒုတိယဿ ဈာနဿ လာဘီမှီ''တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ဧကေကံ တတိ အတ္ထော။ ''အတီတဘာဝေ သောတာပန္နောမှီ''တိ ဝဒတော အတီတဘာဝံ သန္ဓာယ ကထိတတ္တာ ဟာရာဇိကံ နတ္ထိ, တသ္မာ **''ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝသ္မိံတ''** န္တိ ဝုတ္တံ, တဿ ပစ္စုပ္ပန္နဘာဝနိဿိတံ ကတွာတိ အတ္ထော။ **အညာပဒေသရဟိတ**န္တိ ''ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ, သော ဘိက္ခု ပဌမဿ ဈာနဿ လာဘီ''တိအာဒိနာ နယေန အညာပဒေသံ ဝိနာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဒီပေန္တော ဟိ ထုလ္လစ္စယမာပဇ္ဇတိ။ **ဒီပေန္တော** တိ ''ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိံ, သမာပဇ္ဇာမိ, သမာပန္နော, ပဌမဿ ဈာနဿ လာဘီမှိဟိ, ဝသီမှိဟိ, သစ္ဆိကတံ အဿာ''တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ဒီပေန္တောတိ အတ္ထော။ ''အဓိဂတော''တိ မာနော အဓိမာနော, သော ယဿ နတ္ထိ, သော **အနဓိမာနိကော**။ ကေန ဧဝံ ဒီပေန္တောတိ စေ? တံ ဒဿေတုံ **''ကာယေန တစာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ , ကာယေန တ တစာယ တ တဒုဘယေန တတိ အတ္ထော။ **ဝိညတ္တိပထေ**တိ ယတ္ထ ဌိတော မနုဿဇာတိကော ဂဟဋ္ဌော တ ပဗ္ဗဇိတော တ တဿ ဝစနံ ပကတိသောတေန သုတွာ သမနန္တရမေဝ ''ဣမံ နာမ ဧသ ဝဒတီ''တိ ဇာနာတိ, တတ္ထ ဌတွာ ဒီပေန္တော စုတော ဘဝေ, န ဒေဝဗ္ရဟ္မာဒီသု အညတရေန ဉာတေတိ အတ္ထော။

စတုတ္ထံ။

**၁၀.** ဣဓာနိ စတုန္နမ္ပိ သာဓာရဏဝိနိစ္ဆယံ ဝတ္တုံ **''ဟာရာဇိကေတေ စတ္တာရော''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထာယံ သင်္ခေပေ – **စတ္တာရော** ပိ **ဧတေ** ဟာရာဇိကာ ''ဧကကမ္မံ ကေုဒ္ဒေသော သမသိက္ခတာ''တိ ဧဝံ ဝုတ္တသံတသဿ အဘဗ္ဗတာယ **အသံတသာ, ယထာပုရေ** ပုဗ္ဗေ ဂိဟိကာလေ စ အနုပသမ္ပန္နကာလေ စ အသံတသိကာ, ဧဝံ ပစ္ဆာ ဟာရာဇိကံ အာပန္နာပိ အသံတသာတိ။ ကိဉ္စ ဘိယျော – **အဘဗ္ဗာ ဘိက္ခုဘာတယ** ပုန တေန အတ္တဘာဝေန ဥပသမ္ပဒာယ အဝတ္ထုတာယ ဥပသမ္ပန္နာ ဘဝိတုမ္ပိ အဘဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ကိံ ဝိယာတိ စေ? **သီသစ္ဆိန္နောဝ ဇီဝိတုံ,** ယထာပိ သီသစ္ဆိန္နော တေန အတ္တဘာဝေန ပုန ဇီဝိတုံ အဘဗ္ဗော, ဧဝမိမေ စတ္တာရောတိ အဓိပ္ပာယော။

**၁၁.** ဣဓာနိ ဣမေသု စတူသု ဟာရာဇိကေသု ယေ ပရိယာယာဏတ္တိဟိ သမ္ဘဝန္တိ, တေ ဒဿေတုံ **''ပရိယာယော စာ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ပရိယာယော**တိ မရဏာဓိပ္ပာယဿ ကာယပယောဂေ တ ဝစီပယောဂေ တ။ တသ္မာ ''ယော ဧဝံ မုဟုတ္တေ သတ္ထံ တ အာဟရိတွာ ဝိသံ တ ခာဒိတွာ သောဗ္ဘာဒီသု တ ပပတိတွာ မရတိ, သော ဓနံ တ လဘတိ, ယသံ တ လဘတီ''တိအာဒိနာ နယေန မရဏံ အဘိနန္ဒန္တော ''ဣဒံ သုတွာ ယော ကောစိ မရတူ''တိ ယော ပရိယာယေန ဝဒတိ, တံ သုတွာ သစေ ကောစိ တထာ မရတိ, ဟာရာဇိကံ။ နိယမိတေန ပန ယံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ, တဿေဝ မရဏေ ဟာရာဇိကံ။ **အာဏတ္တိ** ပန ဝုတ္တတ္ထာယေဝ။ **တတိယေ** မနုဿဝိဂ္ဂဟဟာရာဇိကေ လဗ္ဘတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒုတိယေ ပန** အဒိန္နာဒါနေ အာဏတ္တိ ဧဝ လဗ္ဘတိ, န ပရိယာယောတိ အတ္ထော။ ကသ္မာ နံ ပရိယာယေန နာပဇ္ဇတီတိ? ယထာ မနုဿဝိဂ္ဂဟေ ''မရဏဝဏ္ဏံ တ သံဝဏ္ဏေယျာ''တိ ဝုတ္တံ, တထာ ဣဓ အဒိန္နာဒါနေ ''ဝဏ္ဏံ တ သံဝဏ္ဏေယျာ''တိ အဝုတ္တတ္တာ။ **သေသေသု**တိ ပဌမစတုတ္ထေသု ပရိယာယာဏတ္တိဒွယံ န လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။

၁၂. ဣဒါနိ စတုသုပိ ယထာသမ္ဘဝံ အင်္ဂဘေဒံ ဒဿေတုံ **“သဝေဝတုကာမတာစိတ္တ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **မေထုနဓမ္မဿာ** တိ မေထုနဓမ္မဟရာဇိကဿ။ **ဗုဓာ**တိ ဝိနယဓရာ။

၁၃. **မနုဿသ** န္တိ မနုဿသန္တကတာ။ ဧတေန ပေတတိရစ္ဆာနဂတပရိဂ္ဂဟေသု အနာပတ္တီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **တထာသညီ**တိ မနုဿသန္တကဝသေန ပရပရိဂ္ဂဟိတသညီတိ အတ္ထော။ **ဝတ္ထုနော ဂရုတာ**တိ ပဉ္စမာသကံ ဝါ အတိရေကပဉ္စမာသကံ ဝါ တဒဂ္ဃနကံ ဘဏ္ဍံ ဝါ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အဝဟာရော စာ**တိ ပဉ္စဝီသတိယာ အဝဟာရေသု ယေန ကေနစိ အဝဟာရော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အဒိန္နာအနဟေတုယော** တိ အဒိန္နာဒါနပာရာဇိကဿ ဧတာနိ ပဉ္စ အင်္ဂါနီတိ အဓိပ္ပာယော။

၁၄. **ဟနော မာနုဿကော** တိ မနုဿဇာတိကဟနော။ တသ္မိံ ဟနေ **ဟနသညိတာ။ ဃာတစေတနာ**တိ ဝဓကစေတနာ။ **ပယောဂေ**တိ တံသမုဋ္ဌိတော သာဟတ္ထိကာဒီနံ ဆန္နံ ပယောဂါနံ အညတရပယောဂေ။ **တေန** ပယောဂေန မရဏံ။ **ပဉ္စေတေ ဝဓဟေတုယော** တိ မနုဿဝိဂ္ဂဟပာရာဇိကဿ ပဉ္စ အင်္ဂါနီတိ အတ္ထော။

၁၅. **အသန္တတာ** တိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ အတ္တနိ အသန္တတာ စာတိ အတ္ထော။ **ဟာပမိစ္ဆတာယာရောစနာ** တိ ဣမိနာ ယော ကောဝလံ ဟာပမိစ္ဆတံ ဝိနာ မန္ဒတ္တာ မောမူဟတ္တာ ဘဏတိ, တဿ အနာပတ္တီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **တဿာ** တိ ယဿ အာရောစေတိ, တဿ မနုဿဇာတိတာ စ။ “ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသတိ, သော ဘိက္ခု အရဟာ”တိအာဒိနာ (ပရိ. ၁၆၀, ၃၃၆) **နာညာပဒေသော စ။ တဒေဝ**တိ တဒါ ဧဝ တဒဝဓာရဏံ ဇာနနံ။ **အသန္တဒီပနေ** တိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာရောစနပာရာဇိကေတိ အတ္ထော။

၁၆. ဣဒါနိ “ပာရာဇိကာ စ စတ္တာရော”တိ ဧတ္ထ စ-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတေဟိ သဒ္ဓိံ သမောဓာနေတွာ ဒဿေတုံ **“အသာဓာရဏာ စတ္တာရော”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလိကာ ဝဇ္ဇပ္ပဋိစ္ဆာဒိကာ ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာ အဋ္ဌဝတ္ထုကာတိ ဣမေ စတ္တာရော ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခူဟိ အသာဓာရဏာ နာမ။ တေသု **ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလိကာ** နာမ ယာ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန အဝဿုတာ ဧတေနေဝ ရာဂေန အဝဿုတဿ မနုဿပုရိသဿ အက္ခကာနံ အဓော, ဇာဏုမဏ္ဍလာနံ ဥပရိ ယေန ကေနစိ သရီရာဝယဝေန အာမသနာဒိံ သာဒိယတိ, တဿာ အဓိဝစနံ။ ယာ ပန ဘိက္ခုနီ အညိဿာ ဘိက္ခုနိယာ ပာရာဇိကသင်္ခာတံ ဝဇ္ဇံ ဇာနံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, သာ **ဝဇ္ဇပ္ပဋိစ္ဆာဒိကာ** နာမ။ သမဂ္ဂေန ပန သင်္ဃေန ဥက္ခိတ္တံ ဘိက္ခုံ ယာ ဘိက္ခုနီ ယံဒိဋ္ဌိကော သော ဟောတိ, တဿာ ဒိဋ္ဌိယာ ဂဟဏဝသေန အနုဝတ္တတိ, သာ **ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာ** နာမ။ ယာ ပန ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန တိန္တာ တထာဝိဓဿေဝ ပုရိသဿ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏံ ဝါ သင်္ဃာဋိကဏ္ဏဂ္ဂဟဏံ ဝါ သာဒိယတိ, ကာယသံသဂ္ဂသင်္ခါတဿ အသဒ္ဓမ္မဿ ပဋိသေဝနတ္ထာယ ပုရိသဿ ဟတ္ထပါသေ သန္တိဋ္ဌတိ ဝါ, တတ္ထ ဌတွာ သလ္လပတိ ဝါ, သင်္ကေတံ ဝါ ဂစ္ဆတိ, ပုရိသဿ အာဂမနံ ဝါ သာဒိယတိ, ကေနစိ ဝါ ပဋိစ္ဆန္နောကာသံ ပဝိသတိ, ဟတ္ထပါသေ ဌတွာ ကာယံ ဥပသံဟရတိ, အယံ **အဋ္ဌဝတ္ထုကာ** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

**အဘဗ္ဗကာ ကောဒသာ**တိ ဧတ္ထ ပဏ္ဍကော ထေယျသံဝါသကော တိတ္ထိယပက္ကန္တကော တိရစ္ဆာနဂတော မာတုဃာတကော ပိတုဃာတကော အရဟန္တဃာတကော ဘိက္ခုနိဒူသကော သင်္ဃဘေဒကော လောဟိတုပ္ပာဒကော ဥဘတောဗျဉ္ဇနကောတိ ဣမေ ကောဒသ အဘဗ္ဗပုဂ္ဂလာ နာမ။ **ဝိဗ္ဘန္တာ ဘိက္ခုနီ** တိ ယာ ဘိက္ခုနီ ဝိဗ္ဘမိတုကာမာ ဟုတွာ သေတဝတ္ထံ ဝါ ကာသာယမေဝ ဝါ ဂိဟိနိဝါသနာကာရေန နိဝါသေတိ, တဒါ ဟာရာဇိကမာပန္နာ နာမ ဟောတိ, ပုန ဥပသမ္ပဒံ န လဘတိ, သာ စ ပာရာဇိကာတိ အတ္ထော။ **မုဒုပိဋ္ဌိကော** နာမ ကတပရိကမ္မာယ မုဒုကာယ ပိဋ္ဌိယာ သမန္နာဂတော။ သော ဧတ္တာဝတာ န ပာရာဇိကော, အထ ခော ယဒာ အနဘိရတိယာ ပီဠိတော အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ အတ္တနော မုခမဂ္ဂဝစ္စမဂ္ဂေသု အညတရံ ပဝေသေတိ, တဒါ ပာရာဇိကော ဟောတိ။

၁၇-၁၈. **လမ္ဗီ** တိ အင်္ဂဇာတဿ ဒီဃတ္တာ ဧဝံ ဝုတ္တော။ သောပိ ယဒါ အနဘိရတိယာ ပီဠိတော အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ အတ္တနော မုခေ ဝါ ဝစ္စမဂ္ဂေ ဝါ ပဝေသေတိ, တဒါ ပာရာဇိကော ဟောတိ။ **မုခေန ဂဏှာတိဿော** တိ ဧတ္ထ ယော အနဘိရတိယာ ပီဠိတော ပရဿ သုတ္တဿ ဝါ ပမတ္တဿ ဝါ အင်္ဂဇာတံ အတ္တနော မုခေန ဂဏှာတိ, သော စာ တိ အတ္ထော။ **တတ္ထေဝ** တိ ပရဿ အင်္ဂဇာတေတိ အတ္ထော ။ ယော အနဘိရတိယာ ပီဠိတော ပရဿ အင်္ဂဇာ

တံ ကမ္မနိယံ ဒိသွာတ အတ္တနော ဝစ္စမဂ္ဂေန တသ္သ ဥပရိ နိသီဒတိ, တံ အတ္တနော ဝစ္စမဂ္ဂံ ပဝေသေတိ, သော စာတိ အတ္ထော။ ဧတေ စတ္တာရောအနုလောမိကာ မေထုနဿာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကထမိတိ စေ? မဂ္ဂေ မဂ္ဂပ္ပဝေသနသဒိသတာ ယ, န ဥဘိန္နံ ရာဂဝသေန သဒိသဘာဝူပဂတာနံ ဒွယံဒွယသမာပတ္တိသဒိသတာယ။ **ဣမေ ဓာဂတာ စတ္တာရော** တိ မေထုန ဓမ္မာဒိဝသေန ပာရာဇိကာ စတ္တာရော စာတိ ဧဝံ သမောဓာနတော စတုဝီသတိ ပာရာဇိကာတိ အတ္ထော။

ထွောဟ – မာတုဃာတကပိတုဃာတကအရဟန္တဃာတကာ တတိယပာရာဇိကံ အာပန္နာ, ဘိက္ခုနိဒူသကော လမ္ဗီအာဒယော စတ္တာရော ပဌမပာရာဇိကံ အာပန္နာယေဝတိ ကတ္ဝာ ကုတော စတုဝီသတီတိ? အဓိပ္ပာယော ပနေတ္ထ အတ္ထိ, မာတုဃာတကာဒယော ဟိ စတ္တာရော ဣဓ အနုပသမ္ပန္နာယေဝ အဓိပ္ပေတာ, လမ္ဗီအာဒယော စတ္တာရော ကိဉ္စာပိ ပဌမပာရာဇိကေန သင်္ဂဟိတာ, ယသ္မာ ဧကေန ပရိယာယေန မေထုနဓမ္မံ အပ္ပဋိသေဝိနောပိ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဝိသုံ ဝုတ္တာတိ။ ပာရာဇိကဝိနိစ္ဆယော။

ပာရာဇိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂. သင်္ဃာဒိသေသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၉. ဣဒါနိ သင်္ဃာဒိသေသံ ပကာသေတုံ **“ဂရုကာ နဝ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **ဂရုကာ**တိ သင်္ဃာဒိသေသာ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ, အညတ္ထ ပန ပာရာဇိကာပိ သင်္ဂယှန္တိ။ ကသ္မာ ‘‘တေရသာ’’တိ အဝတ္ဝာ ‘‘နဝ’’တိ ဝုတ္တန္တိ စေ? ဝီတိက္ကမက္ခဏေယေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ ပဌမာပတ္တိကာ ဝုတ္တာ, ယာဝတတိယကာ ပန စတ္တာရော သင်္ဃာဒိသေသာ သင်္ဃာယတ္တတ္တာ စိရေန အာပဇ္ဇန္တီတိ န ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **မောစေတုကာမတာ**တိ မောစေတုကာမတာယာတိ အတ္ထော ‘‘အလဇ္ဇိတာ’’တိအာဒီသု ဝိယ။ ဣမိနာ ပန နယေန မောစနဿာဒေ မုစ္စနဿာဒေ မုတ္တဿာဒေ မေထုနဿာဒေ ဖဿဿာဒေ ကဏ္ဍုဝနဿာဒေ ဒဿနဿာဒေ နိသဇ္ဇနဿာဒေ ဝါစဿာဒေ ဂေဟသိတပေမံ ဝနဘင်္ဂိယန္တိ ဧကာဒသ အဿာဒာ ဝုတ္တာ, တေသု ဧကံယေဝ မောစနဿာဒံ ဂဟေတ္ဝာ သေသာ ပဋိက္ခိတ္တာ ဟောန္တိ။

တေသံ အဿာဒာနံ ဝသေန ဧဝံ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော – မောစေတုံ အဿာဒေ **မောစနဿာဒေ** ။ မောစနဿာဒစေတနာယ နိမိတ္တေ ဥပက္ကမတိ, မုစ္စတိ, သင်္ဃာဒိသေသော။ န မုစ္စတိ စေ, ထုလ္လစ္စယံ။ **မုစ္စနဿာဒေ** သစေ အတ္တနော ဓမ္မတာယ မုစ္စမာနံ အဿာဒေတိ, န ဥပက္ကမတိ, အနာပတ္တိ။ သစေ မုစ္စမာနံ အဿာဒေန္တော ဥပက္ကမိတ္ဝာ မောစေတိ, သင်္ဃာဒိသေသောဝ။ အတ္တနော ဓမ္မတာယ မုတ္တေ အဿာဒေ **မုတ္တဿာဒေ** ။ ဧတ္ထာပိ ဥပက္ကမဿ နတ္ထိတာယ အနာပတ္တိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ မေထုနဿာဒေန ဣတ္ထိံ ဂဏှန္တဿ မုတ္တေပိ အနာပတ္တိ, အယံ **မေထုနဿာဒေ။ ဖဿဿာဒေ** ဒုဝိဓေ အဇ္ဈတ္တိကေ ဗာဟိရေ စာတိ။ တတ္ထ အဇ္ဈတ္တိကေ တာဝ အတ္တနော နိမိတ္တံ ‘‘ထဒ္ဓံ မုဒုကန္တိ ဇာနိဿာမီ’’တိ တ လောလဘာဝေန တ ကီဠာပယတော သစေ မုစ္စတိ, အနာပတ္တိ။ ဗာဟိရဖဿဿာဒေ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန မာတုဂါမံ ဖုသတော အာလိင်္ဂတော စ မုတ္တေ အနာပတ္တိ။ **ကဏ္ဍုဝနဿာဒေ** ဒဒ္ဒုကစ္ဆာဒီနံ ဝသေန ခဇ္ဇမာနံ နိမိတ္တံ ကဏ္ဍုဝနဿာဒေန ကဏ္ဍုဝတော မုတ္တေပိ အနာပတ္တိ။ **ဒဿနဿာဒေ** မာတုဂါမဿ အနောကာသံ ဥပနိဇ္ဈာယတော မုတ္တေပိ အနာပတ္တိ။ **နိသဇ္ဇနဿာဒေ** မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ရဟော နိသိန္နဿ မုတ္တေပိ အနာပတ္တိ။ ဝါစာယ အဿာဒေ **ဝါစဿာဒေ** ။ ဧတေန အဿာဒေန မာတုဂါမံ မေထုနပ္ပဋိသံယုတ္တာဟိ ဝါစာဟိ ဩဘာသန္တဿ မုတ္တေပိ အနာပတ္တိ။ **ဂေဟသိတပေမေ** မာတာဒီနံ မာတာဒိပေမေန အာလိင်္ဂနာဒိံ ကရောန္တဿ မုတ္တေပိ အနာပတ္တိ။ **ဝနဘင်္ဂေ စ** သန္ထဝကရဏတ္ထာယ ဣတ္ထိယာ ပေသိတံ ပုပ္ဖာဒိဝနဘင်္ဂသညိတံ ပဏ္ဏာကာရံ ‘‘ဣတ္ထန္နာမာယ နာမ ဣဒံ မေ ပေသိတ’’န္တိ အဿာဒေန အာမသန္တဿ မုတ္တေပိ အနာပတ္တိ။ ဧတေသု ပန မောစနဿာဒဝသေနေဝ ဥပက္ကမန္တဿ အာပတ္တိ, သေသာနံ ဝသေန အနာပတ္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

**သုက္ကဿာ** တိ ‘‘နီလံ ပီတကံ လောဟိတကံ ဩဒာတံ တက္ကဝဏ္ဏံ ဒကဝဏ္ဏံ တေလဝဏ္ဏံ ခီရဝဏ္ဏံ ဒဓိဝဏ္ဏံ သပ္ပိဝဏ္ဏ’’န္တိ (ပာရာ. ၂၃၇) ဧဝံ အာဂတေသု ဒသသု ဝဏ္ဏေသု ယဿ ကဿစိ သုက္ကဿာတိ အဓိပ္ပာယော ။ **ဥပက္ကမှာ** တိ ‘‘အဇ္ဈတ္တရူပေ မောစေတိ, ဗဟိဒ္ဓါရူပေ မောစေတိ, အဇ္ဈတ္တဗဟိဒ္ဓါရူပေ မောစေတိ, အာကာသေ ကဋိံ

ကမ္မေဝဇ္ဇော မောစေတီ''တိ (ဟရာ. ၂၃၇) ဇဝံ ဝုတ္တေသု စတူသု ဥပဟယေသု အညတရေန ဥပဟယေန ''ရာဂူပတ္ထမ္ဘော မောစေတိ, ဝစ္စုပ္ပတ္ထမ္ဘော မောစေတိ, ပဿာဝူပတ္ထမ္ဘော မောစေတိ, ဝါတူပတ္ထမ္ဘော မောစေတိ, ဥစ္စာလိင်္ဂပါဏကဒဋ္ဌုပတ္ထမ္ဘော မောစေတီ''တိ ဇဝံ ဝုတ္တေသု ပဉ္စသု ကာလေသု ကိသ္မိဉ္စိ ကာလေ အင်္ဂဇာတေ ကမ္မနိယံ ပတ္တေ ''အာရောဂျတ္ထာယ မောစေတိ, သုခတ္ထာယ မောစေတိ, ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ, အနတ္ထာယ, ပုညတ္ထာယ, ယညတ္ထာယ, သဂ္ဂတ္ထာယ, ဗီဇတ္ထာယ, ဝီမံသတ္ထာယ, ဒဝတ္ထာယ မောစေတီ''တိ (ဟရာ. ၂၃၇) ဇဝံ ဝုတ္တေသု ဒသသု အဓိပ္ပာယေသု ယေန ကေနစိ အဓိပ္ပာယေန ဟတ္ထာဒီသု ယေန ကေနစိ ဥပက္ကမိတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **ဝိမောစယန္တိ** အန္တမသော ယံ ကော ခုဒ္ဒကမက္ခိကာ ပိဝေယျ, တတ္တကမ္ပိ မောစေန္တောတိ အတ္ထော။ **အညတြ သုပိနန္တေနာ**တိ ယာ သုပိနန္တေ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ ဟောတိ, တံ ဌပေတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **သမဏော**တိ ယော ကောစိ ဥပသမ္ပန္နော။ **ဂရုကန္တိ** သင်္ဃာဒိသေသံ။ **ဖုသေ**တိ အာပဇ္ဇေယျာတိ အတ္ထော။

သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပဒံ ပဌမံ။

၂၀. ဣဒါနိ ကာယသံသဂ္ဂံ ဒီပေတုံ **''ဣတ္ထိသညီ''** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ဣတ္ထိသညီ** တိ တဒဟုဇာတာယပိ မနုဿိတ္ထိယာ ဣတ္ထိသညီယေဝ ဟုတ္ဝာတိ အတ္ထော။ သစေ တတ္ထ ဝေမတိကော ဝါ ပဏ္ဍကပုရိသတိရစ္ဆာနဂတသညီ ဝါ ဟောတိ, ထုလ္လစ္စယံ, တထာ ဣတ္ထိယာ ကာယေန ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓာမသနေ စ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန ကာယာမသနေ စ ယက္ခိပေတီပဏ္ဍကာနံ ကာယေန ကာယာမသနေ စ။ ပုရိသတိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီနံ ပန ကာယေန ကာယာမသနေပိ ဒုက္ကဋံ, တထာ ယက္ခိအာဒီနံ ကာယေန ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓာဒီသု စ။ မတိတ္ထိယာ ပန ထုလ္လစ္စယံ။ **ကာယသံသဂ္ဂရာဂဝတ**တိ ဣမိနာ မာတုပေမာဒိံ မောက္ခာဓိပ္ပာယဉ္စ ပဋိက္ခိပတိ။ **သမ္ဖုသန္တော** တိ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဥပက္ကမ္မ အန္တမသော လောမေနပိ မနုဿိတ္ထိံ သမ္ဖုသန္တောတိ အတ္ထသမ္ဗန္ဓော။ ဣမိနာ ယော ဣတ္ထိယာ အာလိင်္ဂတောပိ ကာယေန န တယမတိ, ကေဝလံ ဖဿံယေဝ အနုဘဝတိ, တဿ အနာပတ္တီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။

ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒံ ဒုတိယံ။

၂၁. ဣဒါနိ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစံ ပကာသေတုံ **''တထာ သုဏန္တိ''** န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **တထာ**တိ ဣတ္ထိသညီ။ မနုဿိတ္ထိံ သုဏန္တိန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **သုဏန္တိ** န္တိ ဣမိနာ ပဋိဗလာယပိ ဣတ္ထိယာ အဝိညတ္တိပထေ ဌိတာယ ဒူတေန ဝါ ပဏ္ဏေန ဝါ အာရောစေန္တဿ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာပတ္တိ န ဟောတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **ဝိညုဉ္စာ** တိ ဣမိနာ ယာ မဟလ္လိကာပိ ဗာလာပိ ဧဠမူကာပိ အသဒ္ဓမ္မပ္ပဋိသံယုတ္တံ ကထံ န ဇာနာတိ, သာ ဣဓ နာဓိပ္ပေတာတိ ဒဿေတိ။ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂါနံ ဝသေန မဂ္ဂံ ဝါ မေထုနံ ဝါ အာရဗ္ဘာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာယ ရာဂေ ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာရာဂေ, တေန **ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာရာဂေန** ။ တံ အဿာဒေန္တော **ဩဘာသေတ္ဝာ** ဒုရုတ္တဝစနံ ဝတ္ဝာ ဂရုကံ ဖုသေတိ အတ္ထော။

ကထံ ဒွေဝ မဂ္ဂေ အာရဗ္ဘ ပသံသတိ ဂရဟတိ? တတ္ထ ပသံသာယပိ တာဝ ''ဣတ္ထိလက္ခဏေန သုဘလက္ခဏေန သမန္နာဂတာသီ''တိ ဝဒတိ, န တာဝသီသံ ဇေတိ။ ''တဝ ဝစ္စမဂ္ဂေ စ ပဿာဝမဂ္ဂေ စ သုဘော သုသဏ္ဌာနော ဒဿနီယော, ဤဒိသေန နာမ ဣတ္ထိလက္ခဏေန သုဘလက္ခဏေန သမန္နာဂတာသီ''တိ ဝဒတိ, သီသံ ဇေတိ, သင်္ဃာဒိသေသော ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဂရဟဏေ ပန ''သိခရဏီသိ, သမ္ဘိန္နာသိ, ဥဘတောဗျဉ္ဇနာသီ''တိ ဣမာနိ တီဏိ သုဒ္ဓာနိယေဝ သီသံ ဇေန္တိ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂါနံ နိယတဝစနတ္တာ အစ္စောဠဟာရိကတ္တာ စ။ အညာနိ ပန ''အနိမိတ္တာသိ, နိမိတ္တမတ္တာသီ''တိအာဒီနိ မဂ္ဂါနံ အနိယတဝစနတ္တာ မေထုနေနေ ဃဋ္ဋေတွာ ဝုတ္တာနိ ဇဝ သီသံ ဇေန္တိ။ မေထုနပ္ပဋိသံယုတ္တေ ''ဒေဟိ မေ, အရဟာသိ မေ အတု''န္တိအာဒီဟိ ပန သီသံ န ဇေတိ, ''မေထုနဓမ္မံ ဒေဟီ''တိအာဒိနာ မေထုနဓမ္မေ ဃဋိတေယေဝ သင်္ဃာဒိသေသော။ ဣတ္ထိယာ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂေ ဌပေတ္ဝာ အဓက္ခကံ ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလံ အာဒိဿ ဝဏ္ဏာဒိဘဏနေ ထုလ္လစ္စယံ, တထာ ယက္ခိပေတီပဏ္ဍကေသု ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂေ မေထုနေပိ။ ဣမေသံ ပန ယက္ခိအာဒီနံ အဓက္ခကာဒိကေ ဝုတ္တပ္ပကာရေ ပဒေသေ ဒုက္ကဋံ, တထာ ဣတ္ထိယာဒီနံ ဥဗ္ဘက္ခကေ အဓောဇာဏုမဏ္ဍလေ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေ စာတိ။

ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစာသိက္ခာပဒံ တတိယံ။

၂၂. ဣဒါနိ အတ္တကာမပါရိစရိယံ ဒဿေတုံ **“ဝတ္တတ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝတ္တတ**တိ ဒုဗ္ဗိလ္လောဘာသနေ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ကုတ္တိံ ကုတ္တိသညီယေဝ ဟုတွာ ဝတ္တတီတိ အတ္ထော။ **အတ္တကာမုပဋ္ဌာနဝဏ္ဏာ**န္တိ ဧတ္ထ မေထုနဓမ္မသင်္ခါတေန ကာမေန ဥပဋ္ဌာနံ ကာမုပဋ္ဌာနံ, အတ္တနော အတ္ထာယ ကာမုပဋ္ဌာနံ အတ္တကာမုပဋ္ဌာနံ, အတ္တနာ ဝါ ကာမိတံ ဣစ္ဆိတန္တိ အတ္တကာမံ, သယံ မေထုနရာဂဝသေန ပတ္ထိတန္တိ အတ္ထော, အတ္တကာမဉ္စ တံ ဥပဋ္ဌာနဉ္စာတိ အတ္တကာမုပဋ္ဌာနံ, တဿ ဝဏ္ဏော အတ္တကာမုပဋ္ဌာနဝဏ္ဏော, တံ အတ္တကာမုပဋ္ဌာနဝဏ္ဏံ။ “ဧတဒဂ္ဂံ, ဘဂိနိ, ပါရိစရိယာနံ ယာ မာဒိသံ သီလဝန္တံ ကလျာဏဓမ္မံ ဗြဟ္မစာရိံ ဧတေန ဓမ္မေန ပရိစရေယျာ”တိ ဧဝံ ဝတ္တတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မေထုနုပသံဟိတာ**တိ ဣမိနာ ဂိလာနပစ္စယာဒီဟိ ဥပဋ္ဌာနဿ ဝဏ္ဏံ ဘဏတော အနာပတ္တီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **တဿာ မေထုနယုတ္တေနာ**တိ ဧတ္ထ မေထုနယုတ္တေနေဝ ဝါစာယ မေထုနယာစနေ ဂရုကံ ဟောတိ, န အညထာတိ အဓိပ္ပာယော။

အတ္တကာမပါရိစရိယသိက္ခာပဒံ စတုတ္ထံ။

၂၃. ဣဒါနိ သဉ္စရိတ္တံ ဒဿေတုံ **“ပဋိဂ္ဂဟေတွာ”** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ပဋိဂ္ဂဟေတွာ** တိ ကေနစိ ပုရိသေန ဝါ ဥဘိန္နံ မာတာဒီဟိ ဝါ “ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမံ ဣတ္ထိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ ဧဝံ ဘဏာဟီ”တိ ဝုတ္တော တေသံ ဝစနံ “သာဓူ”တိ ဝါ “ဟောတူ”တိ ဝါ “ဘဏာမီ”တိ ဝါ ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဝစီဘေဒံ ကတွာ, သီသကမ္ပနာဒီဟိ ဝါ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာတိ အတ္ထော။ **သန္ဒေသ**န္တိ ဧတ္ထ ပန ဣတ္ထီ ဒသဝိဓာ မာတုရက္ခိတာ ပိတုရက္ခိတာ မာတာပိတုရက္ခိတာ ဘာတုရက္ခိတာ ဘဂိနိရက္ခိတာ ဉာတိရက္ခိတာ ဂေါတ္တရက္ခိတာ ဓမ္မရက္ခိတာ သာရက္ခာ သပရိဒဏ္ဍာတိ။ ဒသ ဘရိယာယော ဓနက္ကီတာ ဆန္ဒဝါသိနီ ဘောဂဝါသိနီ ပဋဝါသိနီ ဩဒပတ္တကိနီ ဩဘဋစုမ္ဗဋကာ ဒာသီ စ ဘရိယာ စ ကမ္မကာရီ စ ဘရိယာ စ ဓဇာဟဋာ မုဟုတ္တိကာ စာတိ။

တာသု မာတုရက္ခိတာ ဘိက္ခုံ ပဟိဏတိ “ဂစ္ဆ, ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမံ ဗြူဟိ ‘ဟောမိ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘရိယာ ဓနက္ကီတာ။ပေ.။ မုဟုတ္တိကာ စာ”တိ, အယံ ဣတ္ထိယာ သန္ဒေသော နာမ။ သစေ မာတုရက္ခိတာယ မာတာပိတာ ဘာတာဘဂိနိအာဒယော ဘိက္ခုံ ပဟိဏန္တိ “ဂစ္ဆ, ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမံ ဗြူဟိ ‘ဟောတု ဣတ္ထန္နာမဿ ဘရိယာ ဓနက္ကီတာ။ပေ.။ မုဟုတ္တိကာ စာ”တိ, အယမ္ပိ ဣတ္ထိယာ သန္ဒေသောယေဝ နာမ။ ဧဝံ ပိတုရက္ခိတာဒီသုပိ နယော နေတဗ္ဗော။ ပုရိသော ဘိက္ခုံ ပဟိဏတိ “ဂစ္ဆ, ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမံ မာတုရက္ခိတံ ဗြူဟိ။ပေ.။ သပရိဒဏ္ဍံ ဗြူဟိ ‘ဟောတု ကိရ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘရိယာ ဓနက္ကီတာ။ပေ.။ မုဟုတ္တိကာ စာ”တိ, အယံ ပုရိသဿ သန္ဒေသော နာမ။ သစေ ပုရိသဿ မာတာပိတာဘာတာဘဂိနိအာဒယော ဘိက္ခုံ ပဟိဏန္တိ “ဂစ္ဆ, ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမံ မာတုရက္ခိတံ ဗြူဟိ။ပေ.။ သပရိဒဏ္ဍံ ဗြူဟိ ‘ဟောတု ဣတ္ထန္နာမဿ ဘရိယာ ဓနက္ကီတာ။ပေ.။ မုဟုတ္တိကာ စာ”တိ, အယမ္ပိ ပုရိသဿ သန္ဒေသောယေဝ နာမ, အာဏာပနန္တိ အတ္ထော။

**ဝီမံသိတွာ**တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သာသနံ ဂဟေတွာ တဿာ ဣတ္ထိယာ ဝါ ပုရိသဿ ဝါ တေသံ အဝဿာရောစနကာနံ မာတာပိတာဘာတာဘဂိနိအာဒီနံ ဝါ အာရောစေတွာတိ အတ္ထော။ **ဟရ**န္တိ ယတ္ထ ပဟိတော, တတ္ထ ဂန္တွာ တဿာ ဣတ္ထိယာ ဝါ ပုရိသဿ ဝါ အာရောစေတိ, သာ ဣတ္ထီ ဝါ ပုရိသော ဝါ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆတု ဝါ, မာ ဝါ, လဇ္ဇာယ ဝါ တုဏှီ ဟောတု, ပုန အာဂန္တွာ တဿာ ဣတ္ထိယာ ဝါ ပုရိသဿ ဝါ ဟရန္တော ဂရုကံ ဖုသေတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧတ္တာဝတာ “ပဋိဂ္ဂဏှာတိ ဝီမံသတိ ပစ္စာဟရတီ”တိ ဝုတ္တံ အင်္ဂတ္တယံ သမာဒိတံ ဟောတိ။ ဣမာယ တိဝင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ သင်္ဃာဒိသေသော, ဣတော ယေဟိ ကေဟိစိ ဒွီဟိ အင်္ဂေဟိ ထုလ္လစ္စယံ, ဧကေန ဒုက္ကဋံ။ ယက္ခိပေတီပဏ္ဍကေသု အင်္ဂတ္တယေနပိ ထုလ္လစ္စယမေဝ, ဧကေန ဝါ ဒွီဟိ ဝါ ဒုက္ကဋန္တိ။

သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပဒံ ပဉ္စမံ။

၂၄. ဣဒါနိ ကုဋိကာရသိက္ခာပဒံ အာဝိ ကာတုံ **“သံယာစိတပရိက္ခာရ”**န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ရာယံ သင်္ခေပတ္ထော – “တသ္မိံ ဒေထ, ဖရသုံ ဒေထာ”တိအာဒိနာ သယံ ပဝတ္တိတယာစနာယ ဂဟိတပရိက္ခာရံ **သံယာစိတပရိက္ခာရံ** ပဒဘာဇနေ ဝုတ္တနယေန သင်္ဃံ တိက္ခတ္တုံ ယာစိတွာ လဒ္ဓဘိက္ခူဟိ ဝါ သင်္ဃေနေဝ ဝါ တတ္ထ ဂန္တွာ သာရမ္ဘာနာရမ္ဘသပရိက္ကမနာပရိက္ကမနဘာဝံ ဥတွာ **အဒေသိတဝတ္ထုကံ** “ကုဋိ နာမ ဥလ္လိတ္တာ ဝါ ဟောတိ အဝလိတ္တာ ဝါ ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တာ ဝါ”တိ (ပါရာ. ၃၄၉) ဧဝံ ဝုတ္တလက္ခဏံ **ကုဋိံ**။ “တတ္ရိဒံ ပမာဏံ, ဒီဃသော ဒွါဒသ ဝိဒတ္ထိယော သုဂ

တဝိဒတ္ထိယာ, တိရိယံ သတ္တန္နရာ''တိ (ဟရာ. ၃၄၈) ဧဝံ **ဝုတ္တပမာဏာတိက္ကန္တံ,** ''မယှံ တသာကရံ သော''တိ ဧဝံ အတ္တာ ဥဒ္ဒေသော ဧတိဿာတိ အတ္တုဒ္ဒေသာ, တံ **အတ္တုဒ္ဒေသံ** ကတ္တတ **ဂရုံ** သင်္ဃာဒိသေသံ ဖုသေတိ သမ္ဗန္ဓော။ အယံ ပနေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယော – အဒေသိတဝတ္ထုကံ ပမာဏာတိက္ကန္တံ ကုဋ္ဋကိပိလ္လိကာဒီနံ အာသယေ ကတတ္တာ သာရမ္ဘံ ဒွိဝီဟိ ဗလီဗဒ္ဒေဟိ ယုတ္တေန သကဋေန ဂန္တုံ အသက္ကုဏေယျတာယ အပရိက္ကမနံ ဥလ္လိတ္တာဒိဘေဒံ ကုဋိံ အတ္တနော ဝသနတ္ထာယ ကရောန္တော တ ကာရာပေန္တော တ ''ဣအနိ နိဋ္ဌာနံ ဂမိဿတီ''တိ ပဌမပိဏ္ဍာ အနေ ထုလ္လစ္စယံ, ဒုတိယပိဏ္ဍအနေန လေပေ ဃဋိတေ ဒွေ စ သင်္ဃာဒိသေသေ ဒွေ စ ဒုက္ကဋာနိ, သစေ ဒေသိတဝတ္ထုကာယေဝ တ ပမာဏာတိက္ကန္တာယေဝ တ ဟောတိ, ဧကံ သင်္ဃာဒိသေသံ ဒွေ စ ဒုက္ကဋာနိ အာပဇ္ဇတီတိ။

ကုဋိကာရသိက္ခာပဒံ ဆဋ္ဌံ။

၂၅. ဣအနိ ဝိဟာရကာရသိက္ခာပဒံ ဒဿေတုံ **''မဟလ္လက''** န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **မဟလ္လက** န္တိ သသ္သာမိကဘာဝေန သံယာစိတကုဋိတော မဟန္တဘာဝေ ဧတဿ အတ္ထိ, ယသ္မာ တ ဝတ္ထုံ ဒေသာပေတွတ ပမာဏာတိက္ကမေနာပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ပမာဏမဟန္တတာယပိ မဟလ္လကော, တံ မဟလ္လကံ ဝိဟာရံ တ ကတ္တတတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပန အဒေသိတဝတ္ထုကဘာဝေန ဧကော သင်္ဃာဒိသေသော, သေသံ အနန္တရသဒိသမေဝ။ ဣဓ စ တတ္ထ စ တသာကရံ ဌပေတ္တတ ဥပေဟသထာကရံ တ ဇန္တာဃရံ တ အဂ္ဂိသာလံ တ ဘဝိဿတီတိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ကရောန္တဿ အနာပတ္တိ။

ဝိဟာရကာရသိက္ခာပဒံ သတ္တမံ။

၂၆. ဣအနိ အမူလကသိက္ခာပဒံ ပကာသေတုံ **''အမူလကေနာ''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **အမူလကေနာ**တိ ယံ စောဒကေန စုဒိတကမ္ဟိ ပုဂ္ဂလေ အဒိဋ္ဌံ အသုတံ အပရိသင်္ကိတံ, ဣဒံ ဧတေသံ ဒဿနသဝနပရိသင်္ကာသင်္ခာတာနံ မူလာနံ အဘာဝတော အမူလကံ, တေန အမူလကေန ဝတ္ထုနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **အဒိဋ္ဌံ** နာမ အတ္တနော ပသာဒစက္ခုနာ တ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ တ အဒိဋ္ဌံ။ **အသုတံ** နာမ တထေဝ ကေနစိ ဝုစ္စမာနံ န သုတံ။ **အပရိသင်္ကိတံ** နာမ စိတ္တေန အပရိသင်္ကိတံ, တံ ပန ဒိဋ္ဌသုတမုတဝသေန တိဝိဓံ။ တတ္ထ ဘိက္ခုဥ္စ မာတုကာမဥ္စ တထာရူပေ ဌာနေ ဒိသွတ ''အဒ္ဓာ ဣမေဟိ ကတ''န္တိ တ ''ကရိဿန္တီ''တိ တ ပရိသင်္ကတိ, ဣဒံ **ဒိဋ္ဌပရိသင်္ကိတံ** နာမ။ အန္ဓကာရေ ပဋိစ္ဆန္နောကာသေ တ ဘိက္ခုဿ စ မာတုကာမဿ စ ဝစနံ သုတွတ ဒုတိယဿ အတ္ထိဘာဝံ အဇာနန္တော ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန ပရိသင်္ကတိ, ဣဒံ **သုတပရိသင်္ကိတံ** နာမ။ ဓုတ္တေဟိ ဣတ္ထီဟိ သဒ္ဓိံ ပစ္စန္တဝိဟာရေသု ပုပ္ဖဂန္ဓသုရာဒီဟိ အနုဘဝိတွတ ဂတဌာနံ ဒိသွတ ''ကေန နု ခော ဣဒံ ကတ''န္တိ ဝီမံသန္တော တတ္ထ ကေနစိ ဘိက္ခုနာ ဂန္ဓာဒီဟိ ပူဇာ ကတာ ဟောတိ, ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ အရိဋ္ဌံ တ ပီတံ, သော တဿ ဂန္ဓံ ဃာယိတွတ ''အယံ သော ဘဝိဿတီ''တိ ပရိသင်္ကတိ, ဣဒံ **မုတပရိသင်္ကိတံ** နာမ။ ဧဝံ တိဝိဓာယ ပရိသင်္ကာယ အဘာဝေန အပရိသင်္ကိတန္တိ အတ္ထော။

**စောဒေန္တော** တိ ''ဟရာဇိကံ ဓမ္မံ အာပန္နောသိ, အဿမဏောသိ, အသက္ယပုတ္တိယောသီ''တိအာဒီဟိ ဝစနေဟိ သယံ စောဒေန္တောတိ အတ္ထော။ ဧဝံ စောဒေန္တဿ တစာယ တစာယ သင်္ဃာဒိသေသော။ **စောအပေန္တော တ** တိ အတ္တနာ တဿ သမီပေ ဌတွတ အညံ ဘိက္ခုံ အာဏာပေတွတ စောအပေန္တော တဿ အာဏတ္တဿ တစာယ တစာယ ဂရုံ ဖုသေတိ အတ္ထော။ အထ သောပိ စာဝနာဓိပ္ပာယေန ''မယာပိ ဒိဋ္ဌံ အတ္ထီ''တိအာဒိနာ နယေန စောဒေတိ, ဒွိန္နမ္ပိ တစာယ အာပတ္တိ။ **ဝတ္ထုနာ အန္တိမေန စာ** တိ ဘိက္ခုနော အနုရူပေသု ဧကူနဝီသတိယာ ဟရာဇိကေသု အညတရေနာတိ အတ္ထော။ **စာဝေတုန္တိ** ဗြဟ္မစရိယာ စာဝေတုံ, ယော သုဒ္ဓံ တ အသုဒ္ဓံ တ ကတူပသမ္ပဒံ ပုဂ္ဂလံ သုဒ္ဓဒိဋ္ဌိ ကော သမာနော စာဝနာဓိပ္ပာယေန စောဒေတိ တ စောအပေတိ တ, တဿ သင်္ဃာဒိသေသောတိ အဓိပ္ပာယော။ **သုဏ မာန**န္တိ ဣမိနာ ပရမ္မုခာ ဒူတေန တ ပဏ္ဏေန တ စောဒေတိ။ စောဒေန္တဿ န ရူပတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ ပရမ္မုခာ ပန သတ္တဟိ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ ဝဒန္တဿ ဒုက္ကဋံ။

အမူလကသိက္ခာပဒံ အဋ္ဌမံ။

၂၇. ဣအနိ အညဘာဂိယသိက္ခာပဒံ ဒဿေတုံ **''အညဿ ကိရိယ''** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အညဿ ကိရိယ** န္တိ အညဿ ခတ္တိယာဒိဇာတိကဿ ဟရာဇိကဿ ဝီတိက္ကမသင်္ခာတံ ကိရိယံ ဒိသွတတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေန လေ**

**သေနာ**တိ “ဒသ လေသာ ဇာတိလေသော နာမလေသော ဂေါတ္တလေသော လိင်္ဂလေသော အာပတ္တိလေသော ပတ္တ
လေသော စီဝရလေသော ဥပဇ္ဈာယလေသော အာစရိယလေသော သေနာသနလေသော”တိ (ပါရာ. ၃၉၄) ဧဝံ ဝုတ္တေသု
ဒသသု လေသေသု ယော တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ဒိဿတိ, တေန လေသေန တဒညံ ပုဂ္ဂလံ ဗြဟ္မစရိယာ စာဝေတုံ အန္တိမဝတ္ထု
နာ စောဒေန္တော ဂရုကံ ဖုသေတိ အတ္ထော။ တတ္ထ အညမ္ပိ ဝတ္ထုံ လိဿတိ သိလိဿတိ ဝေါဟာရမတ္တေနေဝ
ဤသကံ အလ္လီယတီတိ လေသော, ဇာတိယေဝ လေသော **ဇာတိလေသော**။ ဧသ နယော သေသပဒေသုပိ။ လေသေန စော
ဒေန္တော ကထံ စောဒေတိ? အညော ခတ္တိယဇာတိကော ဣမိနာ စောဒကေန ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော ဒိဋ္ဌော
ဟောတိ, သော အညံ အတ္တနော ဝေရိံ ခတ္တိယဇာတိကံ ဘိက္ခုံ ပဿိတွာ တံ ခတ္တိယဇာတိလေသံ ဂဟေတွာ ဧဝံ စောဒေ
တိ “ခတ္တိယော မယာ ဒိဋ္ဌော ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော, တွမ္ပိ ခတ္တိယော ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အာပန္နော
သီ”တိ ဝါ “သော တွံ ခတ္တိယော, နာညော, ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နောသီ”တိ ဝါ စောဒေတိ။ ဧဝံ နာမလေသာဒ
ယောပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

အညဘာဂိယသိက္ခာပဒံ နဝမံ။

၂၈. ဧတ္တာဝတာ “ဂရုကာ နဝ”တိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌေ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေသု အာပန္နေသု ပဋိပဇ္ဇနာ
ကာရံ ဒဿေတုံ **“ဆာဒေတိ ဇာနမာပန္န”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တဿာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – ယော ဘိက္ခု “အယံ ဣတ္ထန္
နာမာ အာပတ္တီ”တိ အာပတ္တိဝသေန ဝါ “ဣဒံ ဘိက္ခုနံ န ဝဋ္ဋတီ”တိ ဧဝံ ဝတ္ထုဝသေန ဝါ **ဇာနမာပန္နံ** အာပတ္တိံ
ယာဝ **ဆာဒေတိ, တာဝ တေန** ဘိက္ခုနာ အကာမာ **ပရိဝါသော** ဝသိတဗ္ဗောတိ။ **စရေယျာ**တိ မာနတ္တံ သမာဒါယ ဝသေ
ယျ။ ကိတ္တကံ ဒိဝသန္တိ စေ? ဆ ရတ္တိယော။ မာနတ္တတော ပန သင်္ဃေယေဝ, န ဂဏေ, န ပုဂ္ဂလေ, တေန ဝု
တ္တံ **“သင်္ဃေ”** တိ။ **ပရိဝုတ္ထော** တိ “တယော ခော ဥပါလိ ပါရိဝါသိကဿ ဘိက္ခုနော ရတ္တိစ္ဆေဒါ သဟဝါသော
ဝိပ္ပဝါသော အနာရောစနာ”တိ (စူဠဝ. ၈၃) ဧဝံ ဝုတ္တံ ရတ္တိစ္ဆေဒံ အကတွာ ပရိဝုတ္ထောတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **သ
ဟဝါသော**တိ ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္နေ ဥဒကပါတဋ္ဌာနဗ္ဘန္တရေ ဝါသော။ **ဝိပ္ပဝါသော** နာမ
အညံ ပကတတ္တံ ဘိက္ခုံ ဝိနာ ဝါသော။ **အနာရောစနာ**တိ အာဂန္တုကာဒီနံ အနာရောစနာ။ ဧတေသု တီသု ဧကေနာပိ ရတ္
တိစ္ဆေဒော ဟောတိ ဧဝ။ ဧတ္ထ ပန ဥပစာရသီမဂတာနံ အာရောစေတဗ္ဗံ, န ဗဟိ ဌိတာနံ, ဗဟိ ဌိတာနမ္ပိ သစေ သဒ္ဒံ
သုဏာတိ, ပဿတိ, ဒူရံ ဝါ ဂန္တွာ အာရောစေတဗ္ဗမေဝ, အနာရောစေန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒော စေဝ ဝတ္တဘေဒေ
ဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတိ။ အဇာနန္တဿေဝ ဥပစာရသီမံ ပဝိသိတွာ ဂစ္ဆန္တိ စေ, ရတ္တိစ္ဆေဒောဝ ဟောတိ, န ဝတ္တ
ဘေဒေါ။

**စိဏ္ဏမာနတ္တ** န္တိ “စတ္တာရော ခော, ဥပါလိ, မာနတ္တစာရိကဿ ဘိက္ခုနော ရတ္တိစ္ဆေဒါ သဟဝါသော ဝိ
ပ္ပဝါသော အနာရောစနာ ဦနေ ဂဏေ စရဏ”န္တိ (စူဠဝ. ၉၂) ဧဝံ ဝုတ္တံ ရတ္တိစ္ဆေဒံ အကတွာ စိဏ္ဏမာနတ္တံ ပရိ
နိဋ္ဌိတမာနတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပန သဟဝါသာဒယော ပရိဝါသေ ဝုတ္တပ္ပကာရာ ဧဝ။ “ဦနေ ဂဏေ စရဏ”န္
တိ ဧတ္ထ ဂဏော စတ္တာရော ဝါ အတိရေကာ ဝါ ဘိက္ခူ, တသ္မာ သစေပိ တီဟိ ဘိက္ခူဟိ သဒ္ဓိံ ဝသတိ, ရတ္တိစ္ဆေ
ဒော ဟောတိယေဝ, “သစေ ပန တေန တေသံ အတ္ထိဘာဝံ ဒိသွာ အာရောစိတေ ပက္ကမန္တိ, ဦနေ ဂဏေ စရဏဒေါ
သော န ဟောတီ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၉၇) **အဋ္ဌကထာသု** ဝုတ္တံ ကိရ။ **အဗ္ဘေယျာ** တိ တံ ဘိက္ခုံ ဝီသတိဂဏော သင်္
ဃော အဗ္ဘေယျ သမ္ပဋိစ္ဆေယျ, အဗ္ဘာနကမ္မဝသေန ဩသာရေယျာတိ အတ္ထော။ သစေ ဧကေနာပိ ဦနော ဝီ
သတိဂဏော ဘိက္ခုသင်္ဃော တံ ဘိက္ခုံ အဗ္ဘေယျ, သော စ ဘိက္ခု န အဗ္ဘိတော, တေ စ ဘိက္ခူ ဂါရယှာ, ဒုက္ကဋံ
အာပဇ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။

၂၉. ဣဒါနိ ယထာ ဆာဒိတာ အာပတ္တိ ဆန္နာ ဟောတိ, တံ ပကာရံ ဒဿေတုံ **“အာပတ္တီ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တ
တ္ထာယံ ပဒယောဇနာ – အာပတ္တိတာ စ အနုက္ခိတ္တတာ စ အနန္တရာယတာ စ ပဟုတ္တတာ စ အာပတ္တိနုက္ခိတ္တ
အနန္တရာယပဟုတ္တတာယော, တာသု စတူသု တထာသညိတာ စ ဆာဒေတုကာမော ဟုတွာ ဆာဒနာ စာတိ ဧဝံ ဒသဟင်္
ဂေဟိ အရုဏုဂ္ဂမမှိ ဆန္နာ ဟောတီတိ။ ဧတ္ထ ပန အာပတ္တိအာဒီသု စတူသု အာပတ္တိသညိတာ စ အနုက္ခိတ္တသ
ညိတာ စ အနန္တရာယသညိတာ စ ပဟုတ္တသညိတာ စာတိ ဧဝံ သညာဝသေန ယောဇေတွာ အဋ္ဌင်္ဂါနိ ဂဟေတဗ္ဗာနိ,
**ဆာဒေတုကာမော**တိ ဣဒမေကံ, **ဆာဒနာ**တိ ဣဒမေကန္တိ ဧဝံ ဒသ။

ဧတေသု ပန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အယံ ဝိနိစ္ဆယော – ''အာပတ္တိ စ ဟောတိ အာပတ္တိသညီ စာ''တိ ဧတ္ထ ယံ အာပန္နော, သာ တေရသန္နံ အညတရာ ဟောတိ, သောပိ စ တတ္ထ ဂရုကာပတ္တိသညီယေဝ ဟုတွာ ဇာနန္တော ဆာဒေတိ, ဆန္နာ ဟောတိ။ သစေ တတ္ထ အနာပတ္တိသညီ တ အညာပတ္တိသညီ တ ဝေမတိကော တ ဟောတိ, အစ္ဆန္နာဝ ဟောတိ။ တိဝိဓံ ပန ဥက္ခေပနီယကမ္မံ, တေန အကတော အနုက္ခိတ္တော။ သော စေ ပကတတ္တသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ, ဆန္နာ ဟောတိ။ သစေ အပကတတ္တသညီ ဆာဒေတိ, အစ္ဆန္နာ ဟောတိ။ အပကတတ္တေန ပန ပကတတ္တသညိနာပိ အပကတတ္တသညိနာပိ ဆာဒိတံ အစ္ဆာဒိတမေဝ ဟောတီတိ။ **အနန္တရာယိကော**တိ ယဿ ဒသသု ရာဇစောရအဂ္ဂိဥဒကမနုဿာမနုဿတဝ္ဟသရီသပဇီဝိတဗ္ရဟ္မစရိယန္တရာယေသုပိ ဧကောပိ နတ္ထိ, သော စေ အနန္တရာယိကသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ, ဆန္နာ ဟောတိ။ သစေ သော အန္ဓကာရဘီရုကော အနန္တရာယေ ဝေ တဋ္ဌာဒိအန္တရာယသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ, အစ္ဆန္နာဝ ဟောတိ။ **ပဟူ**တိ ယော သက္ကောတိ သဘာဂဘိက္ခုနော သမီပံ ဂန္တုဉ္စေဝ အာရောစိတုဉ္စ , သော စေ ပဟုသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ, ဆန္နာ ဟောတိ။ ယော ပန အပဟု ဟုတွာ ပဟုသညီ, ပဟု တ အပဟုသညီ ဟုတွာ ဆာဒေတိ, အစ္ဆန္နာဝ ဟောတီတိ။

**အရုဏုဂ္ဂမမှဟိ** တိ ဧတ္ထ ပုရေဘတ္တံ တ အာပတ္တိံ အာပန္နော ဟောတိ ပစ္ဆာဘတ္တံ တ, ယာဝ အရုဏံ န ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, တာဝ အာရောစေတဗ္ဗာ။ သစေ ပန အရုဏဗ္ဘန္တရေ သတက္ခတ္တုမ္ပိ ဆာဒေတုကာမတာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, အစ္ဆန္နာဝ ဟောတိ။ အာရောစေန္တော ပန သဘာဂဿဒ္ဒိသေသံ အာပန္နဿ အာရောစေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ အာရောစေတိ, အာပတ္တိ ပန အာဝိကတာ ဟောတိ, အာရောစနပစ္စယာ ပန အညံ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ။ ဣမိနာ အညမ္ပိ ဝတ္ထုသဘာဂာပတ္တိံ အာရောစေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပိတော ဟောတိ။ အာရောစေန္တေန ပန ''အဟံ တဝ သန္တိကေ ဧကံ အာပတ္တိံ အာဝိ ကရောမီ''တိ တ ''အာစိက္ခာမီ''တိ တ ''အာရောစေမီ''တိ တ ''ဧကံ အာပတ္တိံ အာပန္နဘာဝံ ဇာနာဟီ''တိ တ ''ဧကံ ဂရုကာပတ္တိံ အာဝိ ကရောမီ''တိ တ အာဒိနာ နယေန ဝတ္တဗ္ဗံ, ဧတ္တာဝတာ အစ္ဆန္နာဝ ဟောတိ။ သစေ ''လဟုကာပတ္တိံ အာရောစေမီ''တိ ဝဒတိ, ဆန္နာဝ ဟောတီတိ။ သင်္ဃာဒိသေသဝိနိစ္ဆယော။

သင်္ဃာဒိသေသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃. စီဝရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၀. ဧဝံ ဂရုကေ သိက္ခိတဗ္ဗာကာရံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ စီဝရေသု ဒဿေတုံ **''စီဝရ''**န္တိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ။ တတ္ထ ဇာတိတော ဆ စီဝရာနိ (မဟာဝ. ၃၃၉; ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၂-၄၆၃; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ), တာနိ ကာနီတိ စေ, တံ ဒဿေတုံ **''ခောမ''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ခောမံ** နာမ ခောမတတကသုတ္တေဟိ ကတံ ဝတ္ထံ။ **သာဏံ** နာမ သာဏတကေဟိ ကတံ ဝတ္ထံ။ **ဘင်္ဂံ** နာမ ခောမသုတ္တာဒီဟိ ပဉ္စဟိ မိဿေတွာ ကတံ ဝတ္ထံ။ ဟဋ္ဌေကတံ တကမယမေဝ တတိ ဝဒန္တိ။ **ကမ္ဗလံ** နာမ မနုဿလောမံ တဋ္ဌလောမံ ဌပေတွာ လောမေဟိ တယိတွာ ကတံ ဝတ္ထံ။ **ဆဋ္ဌေတာနီ**တိ ဆ တာနိ။ သဟ အနုလောမေဟီတိ **သာနုလောမာနိ**။ ဇာတိတော ပန ကပ္ပိယာနိ ဆ စီဝရာနီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၁. ဣဒါနိ တေသံ အနုလောမာနိ ဒဿေတုံ **''ဒုကူလ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၅) **ဒုကူလံ** သာဏဿ အနုလောမံ တကမယတ္တာ။ **ပဋ္ဋုဏ္ဏ** န္တိ ပဋ္ဋုဏ္ဏဒေသေ ပာဏကေဟိ သဉ္ဇာတဝတ္ထံ။ သောမာရဒေသေ, စီနဒေသေ ဇာတံ **သောမာရစီနဇံ** ပဋ္ဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣမာနိ တီဏိပိ ကောသေယျဿ အနုလောမာနိ ပာဏကေဟိ ကတသုတ္တမယတ္တာ။ **ဣဒ္ဓိဇ** န္တိ ဧဟိဘိက္ခုနံ ပုညိဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တစီဝရံ။ တံ ပန ခောမာဒီနံ အညတရံ ဟောတိ။ ကပ္ပရုက္ခေဟိ နိဗ္ဗတ္တံ ဇာလိနိယာ ဒေဝကညာယ အနုရုဒ္ဓတ္ထေရဿ ဒိန္နဝတ္ထာဒိကံ **ဒေဝဒိန္နံ** ။ တမ္ပိ ခောမာဒီဟိ နိဗ္ဗတ္တဝတ္ထသဒိသတ္တာ ဆန္နမ္ပိ အနုလောမံ ဟောတိယေဝ ကပ္ပာသိကဿ တ, ဣဒ္ဓိဇမ္ပိ တထေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တဿ တဿာ** တိ ခောမာဒိကဿ။ **အနုလောမိက**န္တိ အနုရူပံ။

၃၂-၃၃. ဧဝံ ဇာတိတော သာနုလောမာနိ ဆ စီဝရာနိ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေသု အဓိဋ္ဌာနာဒိကံ ဝိဓာနံ ဒဿေတုံ **''တိစီဝရ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ; မဟာဝ. ၃၅၈) မိဋ္ဌာနတော ပုဗ္ဗေ တိစီဝရံ နာမ ဟဋ္ဌေကတံ နတ္ထိ သင်္ဃာဋိအာဒိပ္ပဟောနကဿ ပစ္စတ္ထရဏာဒိဝသေနာပိ အဓိဋ္ဌာတုံ အနုညာတတ္တာ။ တသ္မာ **''တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌေယျ န ဝိကပ္ပေယျာ''** တိ ဧတ္ထ ''ဣမံ သင်္ဃာဋိ''န္တိ ဧဝံ နာမေ ဂဟိတေ ''အဓိဋ္ဌာန''မိစ္စေ

ဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, ‘‘ဝိကပ္ပေမိ’’တိ ပန န ဝတ္တဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ မုခပုဉ္ဆနစောဠ နိသီဒနစောဠ **မုခပုဉ္ဆန နိသီဒနံ။ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိန္တိ** ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိံ အဓိဋ္ဌေယျ, န ဝိကပ္ပေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဓော** တိ ဣမေသု န ဝသု စီဝရေသု။ **တိစီဝရန္တိ** တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနနယေန အဓိဋ္ဌိတတိစီဝရံ။ **ဝိနာ** အလဒ္ဓသမ္မုတိကော ဘိက္ခု အဝိပ္ပဝါသသမ္မုတိအလဒ္ဓဋ္ဌာနေ ကောဟမ္ပိ ဟတ္ထပါသံ ဝိဇဟိတွာ န ဝသေယျာတိ အတ္ထော။ ‘‘န ဘိက္ခဝေ စာတုမာသံ နိသီဒနေန ဝိပ္ပဝသိတဗ္ဗံ, ယော ဝိပ္ပဝသေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ’’တိ **ခုဒ္ဒကက္ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၂၆၃) ဝုတ္တတ္တာ စာတုမာသံ နိသီဒနံ ဝိနာ န ဝသေယျာတိ အတ္ထော။

၃၄. ဣဒာနိ အဓိဋ္ဌာနဝိဓိံ ဒဿေတုံ **‘‘ဣမံ သင်္ဃာဋိံ’’** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **မိစ္စမဓိဋ္ဌယေ** တိ ဣတိ အဓိဋ္ဌယေ, ‘‘ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမီ’’တိ ဧဝံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌယေတိ အတ္ထော။ **အဟတ္ထဟာသမေတ** န္တိ ဒူရေ ဌိတံ ပန ဌပိတောကာသံ သလ္လက္ခေတွာ သစေ ဧကံ, ‘‘ဧတ’’န္တိ, ဗဟူနိ စေ, ‘‘ဧတာနီ’’တိ ဝတွာ အဓိဋ္ဌယေတိ အတ္ထသမ္ဗန္ဓော။ **သေသေသုပိ အယံ နယော**တိ ယထာ ‘‘ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမီ’’တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ ‘‘ဣမံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ, ဣမံ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိံ အဓိဋ္ဌာမီ’’တိ ဧဝံ အတ္တနော နာမမေနေဝ ဝတွာ သမ္မုခါပိ ပရမ္မုခါပိ ဝုတ္တနယေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၅. ဣဒါနိ သစေ ပုဗ္ဗေ အဓိဋ္ဌိတံ တိစီဝရံ နိသီဒနံ ဝဿိကသာဋိကံ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒီတိ ဣမေသု ဆသု စီဝရေသု အညတရံ စီဝရံ အတ္ထိ, ပုန တထာဝိဓံ စီဝရံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဟရိတုံ ဣစ္ဆန္တေန ‘‘ဒွေဝ ပန န ဝဋ္ဋန္တီ’’တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တတ္တာ ပုဗ္ဗေ အဓိဋ္ဌိတံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **‘‘အဓိဋ္ဌဟန္တော’’** တိအာဒိ ဝုတ္တံ, တံ ဥတ္တာနမေဝ။ **ပတ္တာဓိဋ္ဌဟနေ တထာ** တိ ‘‘ဣမံ ပတ္တံ, ဧတံ ပတ္တ’’န္တိ ဧဝံ နာမမတ္တမေဝ ဝိသေသော။ သေသံ တာဒိသမေဝါတိ အတ္ထော။

၃၆. **ဧတံ ဣမံ ဝ သင်္ဃာဋိံ သံသေ** တိ ဧတ္ထ သစေ အန္တောဂဗ္ဘေ ဝ သာမန္တဝိဟာရေ ဝ ဟောတိ, ဌပိတဋ္ဌာနံ သလ္လက္ခေတွာ ‘‘ဧတံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမီ’’တိ ဝါစာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာ, သစေ ဟတ္ထပါသေ ဟောတိ, ‘‘ဣမံ သင်္ဃာဋိ’’န္တိ ဧတံသံ ဧတံသံ နာမဝသေန ဝါစာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ပစ္စုဒ္ဓာရေပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ ပန ‘‘ဒွေဝ စီဝရဿ အဓိဋ္ဌာနာ ကာယေန ဝါ အဓိဋ္ဌေတိ, ဝါစာယ ဝါ အဓိဋ္ဌေတီ’’တိ (ပရိ. ၃၂၂) ဝုတ္တတ္တာ သင်္ဃာဋိအာဒိကံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ‘‘ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမီ’’တိအာဒိနာ နယေန စိတ္တေန အာဘောဂံ ကတွာ ကာယဝိကာရံ ကရောန္တေန ကာယေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, ယေန ကေနစိ သရီရာဝယဝေန အဖုသန္တဿ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝါစာယ အဓိဋ္ဌဟန္တေန ဝစီဘေဒံ ကတွာဝ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ တထာ ပတ္တေပိ။ **ဝိဒူ**တိ ပဏ္ဍိတော။

၃၇-၈. ဣဒါနိ ဧတံသံ ပမာဏပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတုံ **‘‘သင်္ဃာဋိ ပစ္ဆိမန္တေနာ’’** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဒီဃတော မုဋ္ဌိပဉ္စကတော (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ပဋ္ဌာယ ‘‘တတ္ထိမံ သုဂတဿ သုဂတစီဝရပ္ပမာဏံ, ဒီဃသော နဝ ဝိဒတ္ထိယော သုဂတဝိဒတ္ထိယာ, တိရိယံ ဆ ဝိဒတ္ထိယော’’တိ (ဟာစိ. ၅၄၈) ဧဝံ ဝုတ္တသုဂတစီဝရူနာပိ ဝဋ္ဋတိ။ တိရိယံ ပန မုဋ္ဌိတ္တိကံ။ စ-သဒ္ဒေန အတိရေကမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ ဥတ္တရာသင်္ဂဿပိ ဧတဒေဝ ပမာဏန္တိ တံ ဒဿေတုံ **‘‘တထာ ဧကံသိကဿာပိ’’** တိ ဝုတ္တံ။ အန္တရဝါသကဿ ပန ‘‘ဟရုပ နေနပိ ဟိ သက္ကာ နာဘိံ ပဋိစ္ဆာဒေတု’’န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော **‘‘ဒွိဟတ္ထော တ’’** တိ ဝုတ္တံ။

၃၉. **နိသီဒနဿ** **ဒီဃေနာ**တိ ဧတ္ထ (ဟာစိ. ၅၃၁ အာဒယော; ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၅၃၁; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. နိသီဒနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) **နိသီဒန**န္တိ သန္ထတသဒိသံ သန္ထရိတွာ ကောဋိမှိ အန္တေ ဝုတ္တပ္ပမာဏေန ဒွိဝိသု ဌာနေသု ဖာလေတွာ ကတာဟိ တီဟိ ဒသာဟိ ယုတ္တဿ ပရိက္ခာရဿေတံ နာမံ။

၄၀. **ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ** (ဟာစိ. ၅၃၈; မဟာဝ. ၃၅၄; ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၅၃၇; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိသိက္ခာပဒ ဝဏ္ဏနာ) နာမ ယဿ အဓောနာဘိဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလံ ကဏ္ဍု ဝါ ပိဠကာ ဝါ အဿာဝေါ ဝါ ထုလ္လကစ္ဆု ဝါ အာဗာ ဓော, တဿ ပဋိစ္ဆာဒနတ္ထာယ အနုညာတံ စီဝရံ။ ကထာယော သုဝိညေယျာဝ။

၄၁. **အမုတေယျာတ** တိ (ဟာစိ. ၅၄၄) ဧတ္ထ တတော ဥဒ္ဓံ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။

၄၂. **ဧတ္ထာ** တိ သင်္ဃာဋိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဝဿိကသာဋိကာ, တာဝ ဒဿိတစီဝရေသူတိ အတ္ထော။ **တဒုတ္တရိန္တိ** တတော တေသံ စီဝရာနံ ဝုတ္တပ္ပမာဏတော ဥတ္တရိံ ကရောန္တဿ ဆေဒနပါစိတ္တိ ဟောတီတိ ပဒသေသော, တံ အတိရေကံ ဆိန္ဒိတွာ ပုန ပါစိတ္တိယံ ဒေသေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ပစ္စတ္ထရဏမုခစောဠာ** တိ ဧတ္ထ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယာဝ မဟန္တံ ပစ္စတ္ထရဏံ အာကင်္ခတိ, တာဝ မဟန္တံ ပစ္စတ္ထရဏံ ကာတု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၃) ဝုတ္တတ္တာ ပစ္စတ္ထရဏဿ ပမာဏပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ,။ မုခပုဉ္ဆနစောဠဿ ပန ဥက္ကဋ္ဌဝသေန ဝါ အန္တိမဝသေန ဝါ ပမာဏပရိစ္ဆေဒော န ဝုတ္တော, တသ္မာ တမ္ပိ အပ္ပမာဏိကံ။ တေန ဝုတ္တံ **“အာကင်္ခိတပ္ပမာဏိကာ”** တိ, ကင်္ခိတပ္ပမာဏိကာတိ အတ္ထော။ ယာဝ ဧကံ ဓောဝိယတိ, တာဝ အညံ ပရိဘောဂတ္ထာယ ကင်္ခိတဗ္ဗန္တိ ဒွေပိ ဝဋ္ဋန္တိ။

၄၃. **န ဒီပိတန္တိ** ကတ္ထ န ဒီပိတံ? အဋ္ဌကထာသု။ ကသ္မာတိ စေ? “တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူနံ ပရိပုဏ္ဏံ ဟောတိ တိစီဝရံ, အတ္ထော စ ဟောတိ ပရိဿာဝနေဟိပိ ထဝိကာဟိပိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပရိက္ခာရစောဠက”န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၇) ဗဟူနံ ပတ္တထဝိကပရိဿာဝနာဒီနံ သင်္ဂဟဝသေန ဝုတ္တတ္တာ ပါဋေက္ကံ နိဓာနမုခန္တိ။ ယသ္မာ ပန ဘဂဝတာ “ယံ ယံ လဗ္ဘတိ, တံ တံ ဣမိနာ ဝိဓာနေန အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပုန ယေန ယေန ပရိဿာဝနာဒိနာ အတ္ထော ဟောတိ, တံ တံ ကတွာ ဂဏှန္တူ”တိ အနုကမ္ပာယ အနုညာတံ, တသ္မာ ဝိကပ္ပနုပဂပစ္ဆိမစီဝရပ္ပမာဏံ ထဝိကမ္ပိ ပဋ္ဋပရိဿာဝနမ္ပိ ဗဟူနိပိ ဧကတော ကတွာ “ဣမာနိ စီဝရာနိ ပရိက္ခာရစောဠာနိ အဓိဋ္ဌာမီ”တိ ဝတွာ အဓိဋ္ဌာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ တသ္မာ ဝုတ္တံ **“တထာ ဝတွာ”** တိ, “ပရိက္ခာရစောဠ”န္တိ ဝတွာတိ အတ္ထော။ **ဝိကပ္ပိယန္တိ** ဝိကပ္ပနုပဂံ။

၄၄. **အဟတကပ္ပါန** န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၈) ဧကဝါရံ ဓောဝိတကာနံ။

၄၅. **ဥတုဒ္ဓဋာန** န္တိ ဥတုတော ဒီဃကာလတော ဥဒ္ဓဋာနံ, ကတဝတ္ထကိစ္စာနံ ပိလောတိကာနန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သေသာ** တိ ဥတ္တရာသင်္ဂအန္တရဝါသကာ။ ပံသု ဝိယ ကုစ္ဆိတဘာဝံ ပဋိက္ကူလဘာဝံ ဥလတိ ဂစ္ဆတီတိ ပံသုကူလံ, စောဠခဏ္ဍာနမေတံ နာမံ, တသ္မိံ **ပံသုကူလေ** ယထာရုစိတိ အတ္ထော။ ကသ္မာတိ စေ? “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဟတာနံ ဒုဿာနံ အဟတကပ္ပါနံ ဒိဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ ဧကစ္စိယံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဧကစ္စိယံ အန္တရဝါသကံ, ဥတုဒ္ဓဋာနံ ဒုဿာနံ စတုဂ္ဂုဏံ သင်္ဃာဋိံ ဒိဂုဏံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဒိဂုဏံ အန္တရဝါသကံ, ပံသုကူလေ ယာဝဒတ္ထံ, ပါပဏိကေ ဥဿာဟော ကရဏီယော”တိ ဝုတ္တတ္တာ, တသ္မာ သုသာနာဒီသု ပတိတပံသုကူလေ စ အန္တရာပဏေ ပတိတပိလောတိကစီဝရေ စ ပဋ္ဋပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ, ပဋ္ဋသတမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓံ။

၄၆. ဣဒါနိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဆိန္နကံ သင်္ဃာဋိံ ဆိန္နကံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ဆိန္နကံ အန္တရဝါသက”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၅) ဝတွာ ပုန “တေန ခော ပန သမယေန အညတရဿ ဘိက္ခုနော တိစီဝရေ ကယိရမာနေ သဗ္ဗံ ဆိန္နကံ နပ္ပဟောတိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ ဆိန္နကာနိ ဧကံ အစ္ဆိန္နကန္တိ။ ဒွေ ဆိန္နကာနိ ဧကံ အစ္ဆိန္နကံ နပ္ပဟောတိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ အစ္ဆိန္နကာနိ ဧကံ ဆိန္နကန္တိ။ ဧကံ ဆိန္နကံ နပ္ပဟောတိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အနွာဓိကမ္ပိ အာရောပေတုံ။ န စ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗံ အစ္ဆိန္နကံ ဓာရေတဗ္ဗံ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (မဟာဝ. ၃၆၀) ဧဝံ ဝုတ္တဝိဓာနံ ဒဿေတုံ **“တီသု”** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တဿ အတ္ထော – တီသု စီဝရေသု ယံ ဆိန္ဒိတွာ သိဗ္ဗိတုံ သဗ္ဗပစ္ဆိမပ္ပမာဏံ ပဟောတိ, တံ ဆိန္ဒိတဗ္ဗံ။ သဗ္ဗေသု ပန အပ္ပဟောန္တေသု အနွာဓိကံ အာဒိယေယျာတိ။ တတ္ထ **အနွာဓိ** နာမ အနုဝါတံ ဝိယ သံဟရိတွာ စီဝရဿ ဥပရိ သင်္ဃာဋိအာကာရေန အာရောပေတဗ္ဗံ။ အာဂန္တုကပတ္တန္တိပိ ဝဒန္တိ။ ဣဒံ ပန အပ္ပဟောနကေ အနုညာတံ။ သစေ ပဟောတိ, န ဝဋ္ဋတိ, ဆိန္ဒိတဗ္ဗမေဝ။ **အနာဒိဏ္ဏာ** န္တိ အနာရောပိတံ အနွာဓိကံ။ **န ဓာရေယျာ** တိ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနဝသေန အဓိဋ္ဌဟိတွာ န ဓာရေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၄၇-၈. ဣဒါနိ ဥဒ္ဒေသိတသိက္ခာပဒနယံ ဒဿေတုံ **“ကမေ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ပန သစေ ကမော (ပါရာ. ၄၇၈; ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၇၇-၄၇၈; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဥဒ္ဒေသိတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဧကဿ ရညော ဝါ ဘောဇကဿ ဝါ ဝသေန ဧကကုလဿ ဟောတိ, ပါကာရာဒိနာ ပရိက္ခိတ္တတ္တာ ဧကူပစာရော စ, ဝေရူပေ ကမေ စီဝရံ နိက္ခိပိတွာ တ

သို ကမေ ယထာရုစိတဗ္ဗာနေ ဝသိတုံ လဗ္ဘတိ။ သစေ သော ကမော အပရိက္ခိတ္တော, ယသ္မိံ ဃရေ စီဝရံ နိက္ခိတ္တံ ဟောတိ, တသ္မိံ ဃရေ ဝသိတဗ္ဗံ, တဿ တ ဃရဿ သမန္တတော ဟတ္ထပါသာ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ။

သစေ သော ကမော ဝေသာလိကုသိနာရာဒယော ဝိယ နာနာရာဇူနံ တ ဘောဇကောနံ တ ဟောတိ, ဝုတ္တပ္ပကာရေန ပ ရိက္ခိတ္တော စ, ဝေရူပေ ကမေ ယသ္မိံ ဃရေ စီဝရံ နိက္ခိတ္တံ, တသ္မိံ ဃရေ တ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ယဿာ ဝီထိယာ တံ ဃရံ ဟောတိ, တဿာ ဝီထိယာ တဿ ဃရဿ သမ္မုခာဌာနေ သဘာယေ တ နဂရဒွါရတရေ တ ဝတ္ထဗ္ဗံ, တေသံ သဘာ ယဒွါရာနံ ဟတ္ထပါသာ တ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ။ သစေ အပရိက္ခိတ္တော, ယသ္မိံ ဃရေ နိက္ခိတ္တံ, တတ္ထ တ တဿ ဟတ္ထပါသေ တ ဝတ္ထဗ္ဗံ။

နိဝေသနာဒယော ဟမ္မိယပရိယောသာနာ ကမပရိက္ခေပတော ဗဟိ သန္နိဝိဋ္ဌာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတရထာ တေသံ ကမင္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတတ္တာ ကမဿ ဧကကုလနာနာကုလဧကူပစာရနာနူပစာရတာဝသေနေဝ ဝိနိစ္ဆယော ဝတ္တဗ္ဗော သိယာ။ နိဝေသနာဒီနံ ဝသေနေဝ **ဟင္ခိယံ** (ဟရာ. ၄၇၈ အာဒယော) အတ္ထော ဝိဘတ္တော, န ကမဝသေန။ ဥဒေသိ တဝိနိစ္ဆယေ အယံ နယော ဝုတ္တောယေဝ။

**နိဝေသနေ**တိ ဧတ္ထ သစေ ဧကကုလဿ နိဝေသနံ ဟောတိ ပရိက္ခိတ္တဉ္စ, အန္တောနိဝေသနေ စီဝရံ နိက္ခိပိတ္ွာ တ အန္တောနိဝေသနေ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ အပရိက္ခိတ္တဉ္စေ ဟောတိ, ယသ္မိံ ဂဗ္ဘေ စီဝရံ နိက္ခိတ္တံ, တသ္မိံ ဝတ္ထဗ္ဗံ, တ ဿ ဂဗ္ဘဿ ဟတ္ထပါသာ တ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ။ သစေ နာနာကုလဿ ဟောတိ ပရိက္ခိတ္တဉ္စ, ယသ္မိံ ဂဗ္ဘေ စီဝ ရံ နိက္ခိတ္တံ, တသ္မိံ ဂဗ္ဘေ ဝတ္ထဗ္ဗံ, သဗ္ဗေသံ သာဓာရဏဒွါရမူလေ တ တေသံ ဂဗ္ဘဒွါရမူလေ တ တေသံ ဂဗ္ ဘဒွါရမူလာနံ တ ဟတ္ထပါသာ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ။ အပရိက္ခိတ္တဉ္စေ ဟောတိ, ယသ္မိံ ဂဗ္ဘေ စီဝရံ နိက္ခိတ္တံ, တသ္မိံ ဂဗ္ဘေ ဝတ္ထဗ္ဗံ, ဟတ္ထပါသာ တ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ။

**ဥဒေသိတော**တိ ယာနာဒီနံ ဘဏ္ဍာနံ သာလာ။ **ဟသာအော**တိ ဒီဃပါသာဒော။ **ဟမ္မိယ** န္တိ မုဏ္ဍစ္ဆဒနပါသာဒော။ **နာတ** ပန ထလံ အာရောပေတွ္ာတ နိက္ခိတ္တာပိ ဟောတိ, သမုဒ္ဒေ ဌိတာပိ။ သစေ ဧကကုလဿ နာတ ဟောတိ, အန္ တောနာတယ စီဝရံ နိက္ခိပိတွ္ာတ အန္တောနာတယ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ နာနာကုလဿ နာတ ဟောတိ နာနာဂဗ္ဘာ နာနာဩဝ ရကာ, ယသ္မိံ ဩဝရကေ စီဝရံ နိက္ခိတ္တံ, တသ္မိံ ဝတ္ထဗ္ဗံ, စီဝရဿ ဟတ္ထပါသာ တ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ။

**အဋ္ဋော** တိ ပဋိရာဇာဒီနံ ပဋိဗာဟနတ္ထံ ဣဋ္ဌကာဟိ ကတော ဗဟလဘိတ္တိကော စတုပဉ္စဘူမိကော ပတိဿယဝိ သေသော။ **မာဠော**တိ ဧကကူဋသင်္ဂဟိတော စတုရဿပါသာဒော။ ဣမေသု ပန ဥဒေသိတာဒီသု မာဠပရိယောသာနေသု နိဝေသနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။ နိဝေသနန္တိ ပန ဥဒေသိတာဒီနံ ဝသေန အကတာယ ပတိဿ ယဝိကတိယာ အဓိဝစနံ။

**အာရာမော** နာမ ပုပ္ဖာရာမဖလာရာမာဒိကော။ သစေ ဧကကုလဿ အာရာမော ဟောတိ ပရိက္ခိတ္တော စ, အန္ တောအာရာမေ စီဝရံ နိက္ခိပိတွ္ာတ အန္တောအာရာမေ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ သစေ အပရိက္ခိတ္တော, စီဝရဿ ဟတ္ထပါသာ န ဝိ ဇဟိတဗ္ဗံ။ သစေ နာနာကုလဿ အာရာမော ဟောတိ ပရိက္ခိတ္တော စ, ဒွါရမူလေ တ ဝတ္ထဗ္ဗံ, ဒွါရမူလဿ ဟ တ္ထပါသာ တ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ။ အပရိက္ခိတ္တော စေ, စီဝရဿ ဟတ္ထပါသာ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ။

**သတ္ထော** နာမ ဇင်္ဃသတ္ထသကဋသတ္ထာနမညတရော။ သစေ ဧကကုလဿ သတ္ထော ဟောတိ, သတ္ထေ စီ ဝရံ နိက္ခိပိတွ္ာတ ပုရတော တ ပစ္ဆတော တ သတ္တဗ္ဗန္တရာ န ဝိဇဟိတဗ္ဗာ, ပဿတော အဗ္ဘန္တရံ န ဝိဇဟိတဗ္ ဗံ။ **အဗ္ဘန္တရံ** နာမ အဋ္ဌဝီသတိဟတ္ထံ ဟောတိ။ သစေ ဂစ္ဆန္တော သတ္ထော သကဋေ တ ဘဂ္ဂေ, ဂောဏေ တ နဋ္ဌေ ဌေ အန္တရာ ဆိဇ္ဇတိ, ယသ္မိံ ကောဋ္ဌာသေ စီဝရံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ, တတ္ထ ဝသိတဗ္ဗံ။ သစေ နာနာကုလဿ ဟောတိ , သတ္ထေ စီဝရံ နိက္ခိပိတွ္ာတ စီဝရဿ ဟတ္ထပါသာ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ။

**ခေတ္တခလေ**သု အာရာမေ ဝုတ္တသဒိသောဝ ဝိနိစ္ဆယော။ **ဒုမေ**တိ ရုက္ခမူလေ။ သစေ ဧကကုလဿ ရုက္ခမူလံ ဟော တိ, ယံ မဇ္ဈန္ဟိကကာလေ သမန္တာ ဆာယာ ဖရတိ, တသ္မိံ ဌာနေ အဝိရဠေ ပဒေသေ တဿ ဆာယာယ ဖုဋ္ဌောကာသ ဿ အန္တော ဧဝ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ သစေ ဝိရဠသာခဿ ပန ရုက္ခဿ အာတပေန ဖုဋ္ဌောကာသေ ဌပေတိ, အရုဏုဂ္ဂမ

နေ သစေ သော ဘိက္ခု တဿ ဟတ္ထဟသေ န ဟောတိ, အညသ္မိံ တ ဌာနေ တဿ ဆာယာယပိ ဟောတိ, နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိယေဝ။ နာနာကုလဿ စေ ဟောတိ, စီဝရဿ ဟတ္ထပာသာ န ဝိဇဟိတဗ္ဗံ။

**အဇ္ဈောကာသေ** ပန ဝိဥ္ဈာဋဝီအာဒီသု အရညေသုပိ သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ မစ္ဆဗန္ဓာနံ အဂမနပထေသု ဒီပကေသုပိ စီဝရံ ဌပေတွာ တတော သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရေ ပဒေသေ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝသိတဗ္ဗံ။ သစေ သတ္တဗ္ဘန္တရတော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ အတိက္ကမိတွာ အရုဏံ ဥဋ္ဌပေတိ, နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတိ။

တ္ထေ ပန **ဟဋ္ဌိယံ** ''ကမော ကေူပစာရော နာနူပစာရော''တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၄၇၇) အဝိသေသေန မာတိကံ နိက္ခိပိတွာ တပိ ကမနိဝေသနဥဒေသိတခေတ္တညေကရဏာအာရာမဝိဟာရာနံ ကေူပစာရနာနူပစာရတာ ''ကမော ကေူပစာရော နာမ ကေကုလဿ ကမော ဟောတိ ပရိက္ခိတ္တော စ အပရိက္ခိတ္တော စာ''တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၄၇၈) ပရိက္ခိတ္တာပရိက္ခိတ္တတဝသေန ဝိဘတ္တာ။ အဋ္ဌမာဋ္ဌဟသာဒဟမ္ဗိယနာတသတ္တရုက္ခမူလအဇ္ဈောကာသာနမ္ပိ ဝေ အဝတွာ ''ကေကုလဿ အဋ္ဌော ဟောတိ, နာနာကုလဿ အဋ္ဌော ဟောတီ''တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၄၈၄) နယေန ကေကုလနာနာကုလဝသေန စ အဋ္ဌေ ''အဇ္ဈောကာသော ကေူပစာရော နာမ အကမကေ အရညေ သမန္တာ သတ္တဗ္ဘန္တရာ ကေူပစာရော, တတော ပရံ နာနူပစာရော''တိ (ဟရာ. ၄၉၄) စ ဝေ ကေူပစာရနာနူပစာရတာ ဝိဘတ္တာ။ တသ္မာ ကမာဒီသု ပရိက္ခိတ္တံ ကေူပစာရံ, အပရိက္ခိတ္တံ နာနူပစာရန္တိ စ အဋ္ဌာဒီသု ယံ ကေကုလဿ, တံ ကေူပစာရံ နာနာကုလဿ နာနူပစာရန္တိ စ ဂဟေတဗ္ဗံ။ အဇ္ဈောကာသပဒေ ဝုတ္တနယေန ဂဟေတဗ္ဗံ။

**ဘိက္ခုသမ္မုတိယာညတ္ရာ** တိ ယံ ဂိလာနဿ ဘိက္ခုနော စီဝရံ အာဒာယ ပက္ကမိတုံ အသက္ကောန္တဿ ဥတ္တိဒုတိယေန ကမ္မေန အဝိပ္ပဝါသသမ္မုတိ ဒီယတိ, တံ ဌပေတွာတိ အတ္တော။ လဒ္ဓသမ္မုတိကဿ ပန ယာဝ ရောကေ န ဝူပသမ္မတိ, တသ္မိံ ဝူပသန္တေ အညော တ ကုပ္ပတိ, အနာပတ္တိယေဝ။

၄၉. ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိံ ယာဝ အာဗာဓာ အဓိဋ္ဌာတုံ, တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတုံ။ ဝဿိကသာဋိကံ ဝဿာနံ စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ, တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) ဝုတ္တတ္တာ ရောဂပရိယန္တာ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ, ဝဿာနပရိယန္တာ ဝဿိကသာဋိကာတိ အတ္တော။ **သေသာ**တိ တိစီဝရာဒယော ကာလဝသေန **အပရိယန္တိကာ** တိ အတ္တော။

၅၀. ပစ္စတ္ထရဏာဒိတ္တယံ သဒသမ္ပိ အဒသမ္ပိ ရတ္တမ္ပိ အရတ္တမ္ပိ အာဒိဏ္ဏကပ္ပမ္ပိ အနာဒိဏ္ဏကပ္ပမ္ပိ လဗ္ဘတီတိ အတ္တော။ **နိသီဒန**န္တိ နိသီဒနဥ္စ ရတ္တံ အနာဒိဏ္ဏကပ္ပဥ္စ လဗ္ဘတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ပစ္စတ္ထရဏပရိက္ခာရမုခပုဉ္ဆနစောဠာနိ ပန နီလမ္ပိ ပီတကမ္ပိ လောဟိတကမ္ပိ ပုပ္ဖဒသာဒိကမ္ပိ ဝဋ္ဋန္တိ, တသ္မာ **''သဒသမ္ပီ''**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဝေရူပံ ပန နိတသေတုံ တ ဟာရုပိတုံ တ န ဝဋ္ဋတိ, ကေဝလံ ပစ္စတ္ထရဏာဒိဝသေန အဓိဋ္ဌာနမတ္တံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၅၁. တိစီဝရံ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ ဝဿိကသာဋိကာတိ ဣဒံ ပန **သေသစီဝရပဥ္စကံ** အဒသံ ရဇိတံယေဝ ကပ္ပတိ, တဥ္စ အာဒိဏ္ဏကပ္ပမေဝာတိ အတ္တော။ **သဒသံဝ နိသီဒန**န္တိ ဣဒံ ပန ပုဗ္ဗေ ''သဒသမ္ပီ''တိ ဝေ ဝုတ္တတ္တာ အဒသမ္ပိ နိသီဒနံ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္မောဟနိတရဏတ္ထံ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ။

၅၂. **အနမိဋ္ဌိတ** န္တိ တိစီဝရာဒိဝသေန အနဓိဋ္ဌိတံ။ **အနိဿဋ္ဌံ** နာမ အညေသံ အဝိဿဇ္ဇိတံ, တံ ပန ဝိကပ္ပေတွာ တ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗန္တိ အတ္တော။

ဣအာနိ ဝိကပ္ပနူပဂဿ ပမာဏံ ဟေဋ္ဌိမပရိစ္ဆေဒေန ဒဿေတုံ **''ဟတ္ထဒီဃ''** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာယာမေန အဋ္ဌင်္ဂုလံ သုဂတင်္ဂုလေန စတုရင်္ဂုလဝိတ္ထတံ ပစ္ဆိမံ စီဝရံ ဝိကပ္ပေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) ဝုတ္တတ္တာ ဒီဃတော ကေဟတ္ထံ ပုထုလတော ဥပမုဟတ္ထံ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။

၅၃. **တိစီဝရဿာ** တိ ဝိနယတိစီဝရဿ, န ဓုတင်္ဂတိစီဝရဿ။ တဿ ပန ကမေသု နဝသု စီဝရတ္တယမေဝ လဗ္ဘတိ, န အညံ လဗ္ဘတိ။ **သဗ္ဗမေတ**န္တိ သဗ္ဗံ အဓိဋ္ဌာနဝိဓာနဥ္စ ပရိဟရဏဝိဓာနဥ္စာတိ အတ္တော။ **ပရိက္ခာရစောဠိ**

**ယော သဗ္ဗန္တိ** တိစီဝရာဒိကံ နဝဝိဓမ္ပိ စီဝရံ။ **တထာ ဝတ္ထတ**တိ “ပရိက္ခာရစောဠ”န္တိ ဝတ္ထတ။ **အဓိဋ္ဌတီ** တိ အဓိဋ္ဌာတိ။ ကိံ ပန တိစီဝရံ ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ? အာမ ဝဋ္ဋတိ, “ပရိက္ခာရစောဠံ နာမ ပာဋေက္ကံ နိဓာနမုခမေတန္တိ တိစီဝရံ ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥဒောသိတသိက္ခာပဒေ ပန တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌဟိတွာ ပရိဟရန္တဿ ပရိဟာရော ဝုတ္တော”တိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) ဝုတ္တံ, တသ္မာ တိစီဝရံ ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌဟန္တေန ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။

၅၄. ဣဒါနိ ဧတေသံ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနာကာရံ ဒဿေတုံ **“အစ္ဆေဒဝိဿဇ္ဇနဂါဟဝိဗ္ဘမာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အစ္ဆေဒေါ** တိ စောရာဒီဟိ အစ္ဆိန္ဒနံ။ **ဝိဿဇ္ဇန** န္တိ အညေသံ ဒါနံ။ ကထံ ပန ဒိန္နံ, ကထံ ဂဟိတံ သုဒိန္နံ သုဂ္ဂဟိတဉ္စ ဟောတီတိ? သစေ “ဣဒံ တုယှံ ဒေမိ ဒဒါမိ ဒဇ္ဇာမိ ဩဏောဇေမိ ပရိစ္စဇာမိ နိဿဇ္ဇာမိ ဝိဿဇ္ဇာမီ”တိ ဝါ “ဣတ္ထန္နာမဿ ဒေမိ။ပေ။ ဝိဿဇ္ဇာမီ”တိ ဝါ ဝဒတိ, သမ္မုခါပိ ပရမ္မုခါပိ ဒိန္နံယေဝ ဟောတိ။ “တုယှံ ဂဏှာဟီ”တိ ဝုတ္တေ “မယှံ ဂဏှာမီ”တိ ဝဒတိ, သုဒိန္နံ သုဂ္ဂဟိတဉ္စ။ “တဝ သန္တကံ ကရောဟိ, တဝ သန္တကံ ဟောတု, တဝ သန္တကံ ကရိဿတီ”တိ ဝုတ္တေ “မမ သန္တကံ ကရောမိ, မမ သန္တကံ ဟောတု, မမ သန္တကံ ကရိဿာမီ”တိ ဝဒတိ, ဒုဒ္ဒိန္နံ ဒုဂ္ဂဟိတဉ္စ။ သစေ ပန “တဝ သန္တကံ ကရောဟီ”တိ ဝုတ္တေ “သာဓု, ဘန္တေ, မယှံ ဂဏှာမီ”တိ ဂဏှာတိ, သုဂ္ဂဟိတံ။

**ဂါဟော**တိ ဝိဿာသဂ္ဂါဟော (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၃၁)။ သော ပန ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတဿ ဝိဿာသံ ဂဟေတုံ။ သန္ဒိဋ္ဌော စ ဟောတိ, သမ္ဘတ္တော စ, အာလပိတော စ, ဇီဝတိ စ, ဇာနာတိ စ ‘ဂဟိတေ မေ အတ္တမနော ဘဝိဿတီ’”တိ (မဟာဝ. ၃၅၆)။ တတ္ထ **သန္ဒိဋ္ဌော** တိ ဒိဋ္ဌမတ္တကမိတ္တော။ **သမ္ဘတ္တော**တိ ဒဠှမိတ္တော။ **အာလပိတော**တိ “မမ သန္တကံ ယံ ဣစ္ဆသိ, တံ ဂဏှေယျာသိ, အာပုစ္ဆိတွာ ဂဟဏေ ကာရဏံ နတ္ထီ”တိ ဝုတ္တော။ **ဇီဝတီ**တိ အနုဋ္ဌာနသေယျာယ သယိတောပိ ယာဝ ဇီဝိတိန္ဒြိယုပစ္ဆေဒံ န ပါပုဏာတိ။ **ဂဟိတေ စ အတ္တမနော**တိ ဂဟိတေ စ တုဋ္ဌစိတ္တော။ ဧဝရူပဿ သန္တကံ “ဂဟိတေ မေ အတ္တမနော ဘဝိဿတီ”တိ ဇာနန္တေန ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အနဝသေသပရိယာဒါနဝသေန စေတာနိ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ ဝုတ္တာနိ, ဝိဿာသဂ္ဂါဟော ပန တီဟိ အင်္ဂေဟိ ရုဟတိ။ ကထံ? သန္ဒိဋ္ဌော ဇီဝတိ ဂဟိတေ အတ္တမနော, သမ္ဘတ္တော ဇီဝတိ ဂဟိတေ အတ္တမနော, အာလပိတော ဇီဝတိ ဂဟိတေ အတ္တမနောတိ ဧဝံ။

ယော ပန ဇီဝတိ, န စ ဂဟိတေ အတ္တမနော ဟောတိ, တဿ သန္တကံ ဝိဿာသဘာဝေန ဂဟိတမ္ပိ ပုန ဒါတဗ္ဗံ။ ဒဒမာနေန စ မတကဓနံ တာဝ ယေ တဿ ဓနေ ဣဿရာ ဂဟဋ္ဌာ ဝါ ပဗ္ဗဇိတာ ဝါ, တေသံ ဒါတဗ္ဗံ။ ယော ပန ပဌမံ ယေဝ “သုဋ္ဌု ကတံ တယာ မမ သန္တကံ ဂဏှန္တေနာ”တိ ဝစီဘေဒေန ဝါ စိတ္တုပ္ပါဒမတ္တေန ဝါ အနုမောဒိတွာ ပစ္ဆာ ကေနစိ ကာရဏေန ကုပိတော, သော ပစ္စာဟရာပေတုံ န လဘတိ။ ယောပိ အဒါတုကာမော, စိတ္တေန ပန အဓိဝါသေတိ, န ကိဉ္စိ ဝဒတိ, သောပိ ပုန ပစ္စာဟရာပေတုံ န လဘတိ။ ယော ပန “မယာ တုမှာကံ သန္တကံ ဂဟိတ”န္တိ ဝါ “ပရိဘုတ္တ”န္တိ ဝါ ဝုတ္တေ နာဓိဝါသေတိ, “ပဋိဒေဟီ”တိ ဘဏတိ, သော ပစ္စာဟရာပေတုံ လဘတိ။

**ဝိဗ္ဘမာ** တိ ဣမိနာ ဘိက္ခုနိယာယေဝ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ ဂဟိတံ ဟောတိ။ သာ ပန ယဒါ ဝိဗ္ဘမတိ, တဒါ အဿမဏီ ဟောတိ။ ဘိက္ခု ပန ဝိဗ္ဘမန္တောပိ ယာဝ သိက္ခံ န ပစ္စက္ခာတိ, တာဝ ဘိက္ခုယေဝါတိ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတီတိ။ **လိင်္ဂသိက္ခာ**တိ လိင်္ဂပရိဝတ္တနဉ္စ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဉ္စာတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗေသု** တိ နဝသု စီဝရေသု။ **အဓိဋ္ဌာနဝိယောဂကာရဏာ**တိ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနကာရဏာ, ဣမေသု အညတရေန အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိ အတ္ထော။

ကိဉ္စ ဘိယျော (ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) – တိစီဝရဿ ပန ဝိနိဗ္ဗိဒ္ဓဆိဒ္ဒဉ္စ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ ကရောတီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ သင်္ဃာဋိယာ ဥတ္တရာသင်္ဂဿ ဒီဃန္တတော ဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏဿ တိရိယန္တတော အဋ္ဌင်္ဂုလပ္ပမာဏဿ ပဒေသဿ ဩရတော ကနိဋ္ဌင်္ဂုလိနခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏကံ ဆိဒ္ဒံ အဓိဋ္ဌာနံ ဘိန္ဒတိ။ အန္တရဝါသကဿ ဒီဃန္တတော ဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏဿေဝ တိရိယန္တတော စတုရင်္ဂုလပ္ပမာဏဿ ပဒေသဿ ဩရတော ဆိဒ္ဒံ အဓိဋ္ဌာနံ ဘိန္ဒတိ, ပရတော ပန န ဘိန္ဒတိ။ တသ္မာ ဆိဒ္ဒေ ဇာတေ တိစီဝရံ အတိရေကစီဝရံ ဟောတိ, သူစိကမ္မံ ကတွာ ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ ဣတရေသံ ပန ဆိဒ္ဒေန ဝိဇဟနံ နာမ နတ္ထိ။ ယော ပန တိစီဝရေပိ ဒုဗ္ဗလဋ္ဌာနေ ပဌမံ အဂ္ဂဠံ ဒတွာ ပစ္ဆာ ဒုဗ္ဗလဋ္ဌာနံ ဆိန္ဒိတွာ အပနေတိ, အဓိဋ္ဌာနံ န ဘိဇ္ဇတိ။ မဏ္ဍလပရိဝတ္တနေပိ ဧသေဝ နယော။ ယော ပန ဥဘော ကောဋိ

ယော မဇ္ဈေ ကရောန္တော သစေ ပဌမံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ပစ္ဆာ ဃဋ္ဋေတိ, အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ, အထ ဃဋ္ဋေတွာ ဆိန္ဒတိ, န ဝိဇဟတိ။ ရဇကေဟိ ဓောတပေတွာ သေတကံ ကရောန္တဿာပိ န ဝိဇဟတိ ဧဝ။

၅၅. ကူအနိ အကပ္ပိယစီဝရာနိ ဒဿေတုံ **“ကုသတကဖလကာနီ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ကုသစီရံ** (မဟာဝ. ၃၇၁; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ) နာမ ကုသေ ဂန္ထေတွာ ကတစီဝရံ။ **တာကစီရံ** နာမ တာပသာနံ ဝက္ကလံ။ **ဖလကစီရံ** နာမ ဖလကာနိ သိဗ္ဗိတွာ ကတစီဝရံ။ **ကေသကမ္ဗလ** န္တိ ကေသေဟိ တန္တေ တယိတွာ ကတကမ္ဗလံ။ **တလကမ္ဗလ** န္တိ စမရဝာလေဟိ တယိတွာ ကတကမ္ဗလံ။ **ဥလူကပက္ခ**န္တိ ဥလူကသကုဏဿ ပက္ခေဟိ ကတနိဝာသနံ။ **အဇိနက္ခိပ** န္တိ သလောမံ သခုရံ အဇိနမိဂစမ္မံ။ ကူမေသု သတ္တသု ဝတ္ထေသု ယံ ကိဉ္စိ ဓာရယတော ထုလ္လစ္စယန္တိ အတ္ထော။ ယထာ ကူမေသု ထုလ္လစ္စယံ, တထာ အက္ကနာဠံ နိဝာသေန္တဿ။ **အက္ကနာဠံ** နာမ အက္ကဒဏ္ဍေ တကာဒီဟိ ဂန္ထေတွာ ကတစီဝရံ။ “န ဘိက္ခဝေ အက္ကနာဠံ နိဝာသေတဗ္ဗံ, ယော နိဝာသေယျ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ (မဟာဝ. ၃၇၁) ဟိ ဝုတ္တံ။

၅၆. **ကဒလေရကက္ကဒုဿေ ပောတ္ထကေ စာ** ပီတိ ဧတ္ထ ကဒလိဧရကအက္ကမကစိတကေဟိ ကတာနိ ဝတ္ထာနိ ဧဝံ ဝုတ္တာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ဧတေသု ပောတ္ထကောယေဝ **ဟဋ္ဌိယံ** အာဂတော, ကူတရာနိ တဂ္ဂတိကတ္တာ **အဋ္ဌကထာသု** ပဋိက္ခိတ္တာနိ။ ကူမေသု စတူသုပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ “န ဘိက္ခဝေ နဂ္ဂိယံ တိတ္ထိယသမာဒာနံ သမာဒိယိတဗ္ဗံ, ယော သမာဒိယေယျ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ (မဟာဝ. ၃၇၀) ဝုတ္တတ္တာ နဂ္ဂိယမ္ပိ န ကပ္ပတိ ဧဝ။ သဗ္ဗမေဝ နီလကံ **သဗ္ဗနီလကံ**။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ ဧတ္ထ **နီလံ** ဥမာပုပ္ဖဝဏ္ဏံ ဟောတိ ။ **မဉ္ဇေဋ္ဌကံ** မဉ္ဇေဋ္ဌကဝဏ္ဏမေဝ။ **ပီတကံ** ကဏိကာရပုပ္ဖဝဏ္ဏံ။ **လောဟိတကံ** ဇယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏံ။ **ကဏှကံ** အဒ္ဒာရိဋ္ဌကဝဏ္ဏံ။

၅၇. **မဟာရင်္ဂံ** နာမ သတပဒိပိဋ္ဌိဝဏ္ဏံ။ **မဟာနာမံ** နာမ ရတ္တသမ္ဘိန္နဝဏ္ဏံ ဟောတိ။ ပဒုမပုပ္ဖဝဏ္ဏန္တိပိ ဝုတ္တံ, မန္ဒရတ္တန္တိ အတ္ထော။ **တိရီဋ္ဌကေ**တိ ရုက္ခတစေ။ **အစ္ဆိန္နဒီဃဒသကေ** တိ သဗ္ဗသော အစ္ဆိန္နဒသကေ စ မဇ္ဈေ ဆိန္နဒသကေ စာတိ အတ္ထော။ အညမညံ သံသိဗ္ဗိတွာ ကတဒသံ **ဖလဒသံ** နာမ။ ကေတကပုပ္ဖာဒိပုပ္ဖသဒိသာဟိ ဒသာဟိ ယုတ္တံ **ပုပ္ဖဒသံ** နာမ။ ဧတေသုပိ “ပောတ္ထကေ စာပီ”တိ ဧတ္ထ ဝုတ္တအပိ-သဒ္ဒေန ဒုက္ကဋန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **တထာ**တိ ယထာ ဧတေသု ကဒလိဒုဿာဒီသု ပုပ္ဖဒသာဝသာနေသု ဒုက္ကဋံ, တထာ ကဉ္စုကဝေဌနေသုပိ ယံ ကိဉ္စိ ဓာရေန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။

ဧတေသု ပန အယံ ဝိနိစ္ဆယော (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၂) – သဗ္ဗနီလကာဒီနိ ရဇနာနိ ဝမေတွာ ပုန ရဇိတွာ ဓာရေတဗ္ဗာနိ, န သက္ကာ စေ ဝမေတုံ, ပစ္စတ္ထရဏာဒီနိ ဝာ ကာရေတဗ္ဗာနိ, တိပဋ္ဋစီဝရဿ မဇ္ဈေ ဝာ အတဗ္ဗာနိ။ အစ္ဆိန္နဒသကာဒီနိ ဒသာ ဆိန္ဒိတွာ ဓာရေတဗ္ဗာနိ။ ကဉ္စုကံ ဝိဇဋေတွာ ရဇိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ဝေဌနေပိ ဧသေဝ နယော။ တိရီဋ္ဌကံ ပာဒပုဉ္ဆနံ ကာတဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗန္တိ** ကူမံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ကုသစီရာဒိကံ အကပ္ပိယစီဝရံ အစ္ဆိန္နစီဝရော လဘတီတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ **ပရိဝါရေ**။

“အကပ္ပကတံ နာပိ ရဇနာယ ရတ္တံ၊
တေန နိဝတ္ထော ယေန ကာမံ ဝဇေယျ။
န စဿ ဟောတိ အာပတ္တိ၊
သော စ ဓမ္မော သုဂတေန ဒေသိတော။
ပဉ္ဟာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ”တိ။ (ပရိ. ၄၈၁)။

အယဉ္ဟိ ပဉှော အစ္ဆိန္နစီဝရဘိက္ခုံ သန္ဓာယ ဝုတ္တော, တသ္မာ ဟိ ယံ ကိဉ္စိ အကပ္ပိယစီဝရံ နိဝာသေတွာ တ ဟာရပိတွာ တ အစ္ဆိန္နစီဝရကေန အညံ ပရိယေသိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထ ပန “ကူခ ပန, ဘိက္ခဝေ, မနုဿာ နိဿီမဂတာနံ ဘိက္ခူနံ စီဝရံ ဒေန္တိ ‘ကူမံ စီဝရံ ကူတ္ထန္နာမဿ ဒေမာ’တိ, အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သာဒိတုံ, န တာဝ တံ ဂဏနူပဂံ, ယာဝ န ဟတ္ထံ ဂစ္ဆတီ”တိ (မဟာဝ. ၂၅၉) ဝုတ္တတ္တာ ယာဝ အာဟရိတွာ တံ န ဒိန္နံ, “တုမှာကံ, ဘန္တေ, စီဝရံ ဥပ္ပန္န”န္တိ ပဟိဏိတွာ တ နာရောစိတံ, တာဝ ဂဏနံ န ဥပေတိ, အနဓိဋ္ဌိတံ ဝဋ္ဋတိ။ ပတ္တေပိ ဧသေဝ နယော။ အာနေတွာ ဒိန္နေ တ အာရောစိတေ တ ပရိဟာရော နတ္ထိ, ဒသာဟံ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ စီဝရဝိနိစ္ဆယော။

စီဝရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄. ရဇနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၅၈. ဣဒါနိ တေသံ စီဝရာနံ ရဇနဝိဓာနံ ဒဿေတုံ **“ရဇနာနိ စာ”**တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ရဇနာနိ မူလရဇနံ ခန္ဓရဇနံ တစရဇနံ ပတ္တရဇနံ ပုပ္ဖရဇနံ ဖလရဇန”န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဧဝံ ဘဂဝတာ အနုညာတတ္တာ **“ဆပ္ပကာရာနိ အနုညာတာနိ သတ္ထုနာ”** တိ ဝုတ္တံ။

၅၉. တတ္ထ **မူလေ**တိ မူလရဇနေတိ အတ္ထော။ ဟလိဒ္ဒိံ ဝိဝဇ္ဇိယ သဗ္ဗံ လဗ္ဘန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **တုင်္ဂဟာရကော** နာမ ဧကော သကဏ္ဋကရုက္ခော, တဿ ဟရိတာလဝဏ္ဏံ ခန္ဓရဇနံ ဟောတိ။ ဂိဟိပရိဘုတ္တံ ပန အလ္လိပတ္တေန ဧကဝါရံ ရဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဖလရဇနေ အကပ္ပိယံ နာမ နတ္ထိ, သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ရဇနဝိနိစ္ဆယော။

ရဇနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၅. ပတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၆၀. ဣဒါနိ ဘာဇနဝိကတိံ ဒဿေတုံ **“ပတ္တော စာ”** တိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ။ တတ္ထ ပန ပဌမကထာ သုဝိညေယျာ။

၆၁. ဒုတိယေ “မဂဓနာဠိဒွယတဏ္ဍုလသာဓိတ”န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဝိဘတ္တိလောပံ အကတွာ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ **“မဂဓေ နာဠိဒွယတဏ္ဍုလသာဓိတ”** န္တိ ဝုတ္တံ, ပစိတန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ (ဟရာ. ၆၀၂; ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၂; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) **မဂဓနာဠိ** နာမ အဍ္ဎတေရသပလံ ဂဏှာတိ။ **ဩဒနန္တိ** တတ္ထ သဗ္ဗပ္ပကာရသမ္ပန္နံ အဝဿာဝိတောဒနံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဩဒနဿ စတုတ္ထဘာဂပ္ပမာဏံ နာတိဃနံ နာတိတနုကံ ဟတ္ထဟာရိယမုဂ္ဂသူပဉ္စ အာလောပဿ အာလောပဿ အနုရူပံ ယာဝ စရိမကာလောပပ္ပဟောနကံ မစ္ဆမံသာဒိဗျဉ္ဇနဉ္စ ယော ပတ္တော ဂဏှာတိ, သော ဥက္ကဋ္ဌော နာမာတိ အတ္ထော။ သပ္ပိတေလတက္ကရသကဉ္ဇိကာဒီနိ ပန ဂဏနူပကာနိ န ဟောန္တိ, တာနိ ဟိ ဩဒနဂတိကာနေဝ ဟောန္တိ, နေဝ ဟာပေတုံ, န ဝဍ္ဎေတုံ သက္ကောန္တိ။ ဧဝမေတံ သဗ္ဗံ ပက္ခိတ္တံ သစေ ပတ္တဿ ဟေဋ္ဌိမရာဇိသမံ တိဋ္ဌတိ, သုတ္တေန ဝါ ဟီရေန ဝါ ဆိန္ဒန္တဿ သုတ္တဿ ဝါ ဟီရဿ ဝါ ဟေဋ္ဌိမန္တံ ဖုသတိ, အယံ **ဥက္ကဋ္ဌော** နာမ ပတ္တော။ သစေ တံ ရာဇိံ အတိက္ကမိတွာ ထူပီကတံ တိဋ္ဌတိ, အယံ **ဥက္ကဋ္ဌောမကော** နာမ ပတ္တော။ သစေ တံ ရာဇိံ န သမ္ပာပုဏာတိ, အန္တောဂတမေဝ ဟောတိ, အယံ **ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌော** နာမ ပတ္တော။

၆၂. “မဇ္ဈိမော နာမ ပတ္တော နာဠိကောဒနံ ဂဏှာတိ”တိ ဝုတ္တတ္တာ **“မဇ္ဈိမော တဒုပဍ္ဎော တ”** တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထာပိ ဝုတ္တပ္ပကာရေနေဝ မဇ္ဈိမော မဇ္ဈိမောမကော မဇ္ဈိမုက္ကဋ္ဌောတိ ပတ္တတ္တိကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ “ဩမကော နာမ ပတ္တော ပတ္ထောဒနံ ဂဏှာတိ”တိ (ဟရာ. ၆၀၂) ဝစနတော **“တတောပဍ္ဎော”** တိ ဝုတ္တံ။ မဂဓနာဠိယာ ဥပဍ္ဎနာဠိကောဒနဉ္စ တဒူပိယံ သူပံ ဗျဉ္ဇနဉ္စ ဂဏှာတိ, သော **ဩမကော** နာမ။ ဧတ္ထာပိ ဩမကော ဩမကောမကော ဩမကုက္ကဋ္ဌောတိ ပတ္တတ္တိကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဧတ္ထေသု ပန နဝသု ပတ္တေသု ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌော စ ဩမကောမကော စ အပတ္တော။ ဧတေသု အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗကိစ္စံ နတ္ထိ, သေသာ သတ္တ ပတ္တာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ, ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ စာတိ အတ္ထော။

၆၃. **အတိရေကပတ္တော** တိ (ဟရာ. ၆၀၁) အနဓိဋ္ဌိတော အဝိကပ္ပိတော။ **သကော**တိ သသန္တကော။ **ကပ္ပော** တိ ကပ္ပိယော။ အယမေဝေတ္ထ သင်္ခေပေါ – ယော ပတ္တော ကာကဏိကမတ္တဿာပိ မူလဿ အာတဗ္ဗဿ နတ္ထိတာယ သကော။ အယောပတ္တော ပဉ္စဟိ ပါကေဟိ မတ္တိကာပတ္တော ဒွီဟိ ပါကေဟိ ပက္ကတ္တာ ကပ္ပော။ သော ဒသာဟပရမံ ကာလံ အနဓိဋ္ဌိတော အဝိကပ္ပိတော ဓာရေယျောတိ။

၆၄. **အဍ္ဍွော** ဒယော စီဝရေ ဝုတ္တပ္ပဘေဒအယေဝ။ **ဆိဒ္ဒေနာ** တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၀၈; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပတ္တသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) တတ္ထ ယဿ ပတ္တဿ မုခဝဋ္ဋိတော ဟေဋ္ဌာ ဒွင်္ဂုလပ္ပဒေသေ ယေန ဆိဒ္ဒေန ကင်္ဂုသိတ္ထံ

နိက္ခမတိ, တတ္တကေန ဆိဒ္ဒေန ဘိဇ္ဇတိ။ တသ္မိံ ပန အယစုဏ္ဏာဒီဟိ ပဋိပာကတိကေ ကတေ ဒသာဟဗ္ဘန္တရေ ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ **ပတ္တာဓိဋ္ဌာနမုဇ္ဈတီ** တိ ပတ္တော အဓိဋ္ဌာနံ ဥဇ္ဈတိ။

၆၅. ဣဒါနိ ပရိဟရဏဝိဓိံ ဒဿေတုံ **“ပတ္တံ န ပဋိသာမေယျ သောဒက”** န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ သောဒကံ (စူဠဝ. ၂၅၄) ပတ္တံ န ပဋိသာမေယျ, အာတပေ စ သောဒကံ ပတ္တံ န ဩတပေတိ အဓိပ္ပာယော။ **န နိဒဟေ**တိ နိရုဒကံ ကတ္တပိ အတိကာလံ န နိဒဟေတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဘူမ္ယာ** တိ ဘူမိယံ။ **န ဌပေ**တိ တဋ္ဋိကာစမ္မခဏ္ဍာဒီသု ယေန ကေနစိ အနတ္ထတာယ ပံသုသက္ခရမိဿာယ ဘူမိယာ န ဌပေယျာတိ အတ္ထော။ **နော စ လဂ္ဂယေ** တိ ဧတ္ထပိ နာဂဒန္တာဒီသု (စူဠဝ. ၂၅၄) ယတ္ထ ကတ္ထစိ လဂ္ဂေန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ။

၆၆. **မိဍ္ဎန္တေ** တိ (စူဠဝ. ၂၅၄; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၅၄) မိဍ္ဎပရိယန္တေ။ သစေ ပန ပရိဝတ္တေတွာ တတ္ထေဝ ပတိဋ္ဌာတိ, ဧဝရူပာယ ဝိတ္ထိဏ္ဏာယ မိဍ္ဎိယာ အဗ္ဘန္တရပရိစ္ဆေဒေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ပရိယန္တေ။ **ပရိဘဏ္ဍန္တေ** တိ ဗာဟိရပဿေ ကတာယ တနုကမိဍ္ဎိယာ အန္တေတိ အတ္ထော။ **အင်္ကေ တ** တိ (စူဠဝ. ၂၅၄) ဒွိန္နံ ဦရူနံ မဇ္ဈေ။ ဧတ္ထ ပန အံသဗဒ္ဓကေ အံသကူဋေ လဂ္ဂေတွာ အင်္ကေ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ဆတ္တရထာ။ **အာတပတ္တကေ** တိ ဆတ္တေ။ ဧတ္ထ ဘတ္တပူရောပိ အံသကူဋေ လဂ္ဂိတပတ္တောပိ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။

၆၇. **ဥစ္ဆိဋ္ဌောဒကံ** (စူဠဝ. ၂၅၅; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၅၅) နာမ မုခဝိက္ခာလနောဒကံ, တံ ပတ္တေ နိဋ္ဌုဘိတွာ ပတ္တေန န နီဟရေယျာတိ အတ္ထော။ စလကဥ္စ အဋ္ဌိကဥ္စ **စလကဋ္ဌိကံ** ။ ဧတေသု ယံ ကိဉ္စိ ပတ္တေန နီဟရန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ ပတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟံ ကတွာ ဟတ္ထံ ဓောဝိတုမ္ပိ န လဘတိ။ ဟတ္ထဓောဝိတဝတ္ထဓောဝိတဥဒကမ္ပိ ပတ္တေ အာကိရိတွာ နီဟရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အနုစ္ဆိဋ္ဌပတ္တံ ဥစ္ဆိဋ္ဌဟတ္ထေန ဂဟေတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ ဟတ္ထံ ပန ဗဟိ ဓောဝိတွာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မစ္ဆမံသဖလာဖလာဒီနိ ခါဒန္တော ယံ မုခေန လုဉ္စိတွာ လုဉ္စိတွာ ခါဒတိ, တံ တ ဧတသံ အဋ္ဌိအာဒိကံ တ မုခတော နီဟဋံ ပုန အခါဒိတုကာမော ဆဍ္ဍေတုကာမော ပတ္တေ ဌပေတုံ န လဘတိ။ သိင်္ဂိဝေရနာဠိကေရခဏ္ဍာဒီနိ ခါဒန္တေဟိ ဍံသိတွာ ဍံသိတွာ ပုန ဌပေတုံ လဘတိ။ “န ဘိက္ခဝေ ပတ္တဟတ္ထေန ကဝါဋံ ပဏာမေတဗ္ဗံ, ယော ပဏာမေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (စူဠဝ. ၂၅၅) ဝုတ္တတ္တာ ယေန ကေနစိ သရီရာဝယဝေန ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဌိတော ယေန ကေနစိ သရီရာဝယဝေန ကဝါဋံ ပဏာမေတုံ န လဘတိ, တသ္မာ **“ပတ္တဟတ္ထောတ”** တိ ဝုတ္တံ။ အံသကူဋေ လဂ္ဂိတွာ ဌိတဿ ဝဋ္ဋတိ။

၆၈. **ဘူမိအာဓာရကေ**တိ ဧတ္ထ ဒန္တဝလယဝေတ္တတကာဒီဟိ ကတေ ဝလယာဓာရကေ။ **အရဒဏ္ဍာဓာရေ** တိ ဧကေ အရနာ ကတအာဓာရကေ စ ဗဟူဟိ ဒဏ္ဍေဟိ ကတအာဓာရကေ စာတိ အတ္ထော။ တိဒဏ္ဍေ န ဝဋ္ဋတိ။ ဧတေသု ပန သုသဇ္ဇိတေသု ဧကံ ပတ္တံ ဌပေတွာဝ တဿုပရိ ဧကံ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ, တယော ပန န ဝဋ္ဋန္တိ။ **ဧကံ နိက္ကုဇ္ဇိတွာဝ ဘူမိယန္တိ** ဧတ္ထ ဘူမိယံ ကဋသာရကာဒီသု အညတရံ ပတ္ထရိတွာ တဿုပရိ နိက္ကုဇ္ဇိတွာ တ ဥက္ကုဇ္ဇိတွာ တ ဧကံ ဌပေယျ, ဒွေဝ ဌပေတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဒွေဝ ပန ဌပေန္တေန ဥပရိ ဌပိတပတ္တံ ဧကေန ပဿေန ဘူမိယံ ဖုသာပေတွာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။

၆၉-၇၀. ဣဒါနိ အကပ္ပိယပတ္တေ ဒဿေတုံ **“အရူရူပိယသောဝဏ္ဏာ”** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **မဏိဝေဠုရိယာမယာ**တိ (စူဠဝ. ၂၅၂; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၅၂) **မဏီ**တိ ဣန္ဒနီလကဗရကတာဒိ။ သစေ ဂဟဋ္ဌာ ဘတ္တဂ္ဂေ သုဝဏ္ဏရူပိယတဋ္ဋကာဒီသု သူပဗျဉ္ဇနံ ကတွာ ဥပနာမေန္တိ, အာမသိတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ ဃဋိကဋာဟဇ (စူဠဝ. ၂၅၅; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၅၅) စ တုမ္ဗကဋာဟဇ စ **ဃဋိတုမ္ဗကဋာဟဇာ** ။ ဧတ္ထ **တုမ္ဗကဋာဟဇာ** နာမ အလာဗု။ ပတ္တဝိနိစ္ဆယော။

ပတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၆. ထာလကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၇၁-၂. ဣဒါနိ ထာလကေသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝိဓိံ ဒဿေတုံ **“ထာလကာ စာ”**တိ ပဒံ ဥဒ္ဒဋံ။ တတ္ထ **အကပ္ပာ** တိ အရုမယာဒယော ထာလကာ အကပ္ပိယာတိ အတ္ထော။ ဖလိကထာလကာဒယော (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၅၂) ဂိဟိသန္တကာ တ သင္

ယသန္တကာ တ ကပ္ပိယာ။ **ယဋ္ဌိတုမ္ဗကဋ္ဌာဟဇာ** (စူဠဝ. ၂၅၅) တာဝကာလိကာ, တာသု ဘုဥ္ဇိတဗ္ဗတ ဆဋ္ဌေတဗ္ဗာ, န ပရိ ဟရိတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။ ထာလကဝိနိစ္ဆယော။

ထာလကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၇. ပတရဏာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၇၃. ဣဒါနိ ပတရဏာဝိဓိံ ဒဿေတုံ **"ပတရဏာ"**တိ (ဟာစိ. ၂၃၈-၂၃၉; ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉; ကင္ခာ. အဋ္ဌ. ပဌမပတရဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ပဒံ ဥဒ္ဓဋံ။ တတ္ထ **က္လရိယာပထေနာ**တိ ဌာနဂမနသယနနိသဇ္ဇာနံ အညတရေန က္လရိယာ ပထေနာတိ အတ္ထော။ တတော က္လရိယာပထတော အညေန က္လရိယာပထေန အနတိရိတ္တကံ ပရိဘုဥ္ဇေယျ စေ, ဟာစိ တ္တိယန္တိ အတ္ထော။ **ဟာစိတ္တိနတိရိတ္တက** န္တိ ဟာစိတ္တိ အနတိရိတ္တကံ။

၇၄. ဣဒါနိ ယေဟိ အင်္ဂေဟိ ပတရဏာ ဟောတိ, တာနိ အင်္ဂါနိ ဒဿေတုံ **"အသန"**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အသန**န္တိ ဇတေန အဝိပ္ပကတဘောဇနေတာ ဝုတ္တာ, ဘုဥ္ဇမာနော စ သော ပုဂ္ဂလော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဘောဇနဉ္စ စေတ**တိ ယံ ဘုဥ္ဇန္တော ပတရေတိ, တံ ဩဒနော ကုမ္မာသော သတ္တု မစ္ဆော မံသန္တိ ဣမေသု အညတရံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အဘိဟာရော**တိ အယကော တဿ တံ ဘတ္တံ ကာယေန အဘိဟရတီတိ အတ္ထော, တစာဘိဟာရော ပန န ဂဟေတဗ္ဗော။ **သမီပတာ**တိ အယကော ပတရဏာပ္ပဟောနကဘောဇနံ ဂဟေတွာ အမုတေယျှဟတ္ထပ္ပမာဏော ဩကာသေ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ကာယတစာပဋိက္ခေပေ** တိ ဟတ္ထပဟသေ ဌိတေန အဘိဟဋံ ဘိက္ခံ ကာယေန တ တစာယ တ ပဋိက္ခိပေယျာတိ အတ္ထော။ တ္တေ ပန သစေ ဘိက္ခု နိသိန္နော ဟောတိ, အာနိသဒဿ ဟရိမန္တတော ပဋ္ဌာယ, သစေ ဌိတော, ပဏှိအန္တတော ပဋ္ဌာယ, သစေ နိပန္နော, ယေန ပဿေန နိပန္နော, တဿ ဟရိမန္တ တော ပဋ္ဌာယ အယကဿာပိ တထာဝိဓဿ ဌပေတွာ ပသာရိတဟတ္ထံ ယံ တဿ အာသန္နတရံ အင်္ဂံ, တဿ ဝ သေန ပရိစ္ဆေဒော ကာတဗ္ဗော။ **ပဉ္စ အင်္ဂါ ပတရဏာ** တိ "အသနံ ပညာယတိ, ဘောဇနံ ပညာယတိ, ဟတ္ထပဟသေ ဌိ တော အဘိဟရတိ, ပဋိက္ခေပော ပညာယတီ"တိ (ဟာစိ. ၂၃၉; ပရိ. ၄၂၈) **ဟာဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တေဟိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ ပ တရဏာ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၇၅. ဣဒါနိ ဇတေသု ပဉ္စသု ဘောဇနံ ဒဿေတုံ **"ဩဒနော"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဣဒါနိ ဩဒနာဒယော ဣမေဟိ နိဗ္ဗ တ္တာတိ ဒဿေတုံ **"သာလီ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သေတရတ္တကာဠဘေဒာ သဗ္ဗာပိ ကင်္ဂုဇာတိယော **ကင်္ဂု** တိ ဂဟေတဗ္ဗာ။ ကာဠသေတာ **ကုဒ္ရူသဝရကာ** ။ ဣမေသံ သတ္တန္နံ ဓညာနံ ဩဒနော စ ဘောဇ္ဇယာဂု စ ဩဒနော နာမာတိ အတ္ထော။

၇၆. သာမာကာဒိတိဏံ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉) ကုဒ္ရူသကေ သင်္ဂဟံ ဂတန္တိ အတ္ထော။ ဝရကစောရကော ဝရ ကေ သင်္ဂဟံ ဂတော, သာလိယဉ္စေဝ နီတရော သင်္ဂဟံ ဂတော သေတတ္တာတိ ဝဒန္တိ။ ဣမေသံ ဝုတ္တပ္ပကာရာနံ သာနုလောမာနံ သတ္တန္နံ ဓညာနံ တဏ္ဍုလေ ဂဟေတွာ "ယာဂုံ ပစိဿာမာ"တိ တ "ဘတ္တံ ပစိဿာမာ"တိ တ ယံ ကိဉ္စိ သန္ဓာယ ပစန္တိ, သစေ ဥဏှဟံ တ သီတလံ တ ဘုဥ္ဇန္တာနံ ဘောဇနကာလေ ဂဟိတဂဟိတဋ္ဌာနေ ဩဓိ ပညာ ယတိ, အယံ ဩဒနော နာမ, ပတရဏံ ဇနေတိ။ ယောပိ ဟယာသော တ အမ္ဗိလယာဂု တ ဥဒ္ဓနတော ဩတာရိတမတ္တာ အဗ္ဘုဏှာ အာဝိဇ္ဈိတွာ ပိဝိတုံ သက္ကာ, ဂဟိတောကာသေပိ ဩဓိံ န ဒဿေတိ, အယံ ပတရဏံ န ဇနေတိ။ ဥသုမာ ယ ပန ဝိဂတာယ ဃနဘာဝံ ဂစ္ဆတိ, ဩဓိ ပညာယတိ, ပုန ပတရဏံ ဇနေတိ, ပုဗ္ဗေ တနုကဘာဝေ န ရက္ခတိ။ ဘတ္တေ ပန ဥဒကကဉ္ဇိကခီရာဒီနိ အာကိရိတွာ "ယာဂုံ ဂဏှဟထာ"တိ ဝဒန္တိ, ကိဉ္စာပိ တနုကာ ဟောတိ, ပတရဏံ ဇနေတိယေဝ တသ္မိံ ယာဂုယာ နတ္ထိဘာဝတော။ သစေ ပန ပက္ကုထိတေသု ဥဒကာဒီသု ပက္ခိပိတွာ ပစိတွာ ဒေန္တိ, ယာဂုသင်္ဂဟ မေဝ ဂစ္ဆတိ။

၇၇. **ဘဋ္ဌဓညမယော** တိ သတ္တဝိဓာနိပိ ဓညာနိ ဂဟေတွာ ခရပာကဘဇ္ဇိတာနံ တေသံ တဏ္ဍုလေ ကောဋ္ဋေတွာ ကတစုဏ္ဏကုဏ္ဍကာနိ **သတ္တု** နာမ။ သမပာကဘဇ္ဇိတာနံ ပန အာတပသုက္ခာနံ တ တဏ္ဍုလာနံ စုဏ္ဏကုဏ္ဍကာနိ သတ္တုသင်္ခံ န ဂစ္ဆန္တိ။ **ယဝသမ္ဘဝေ** တိ အညေဟိ ပန မုဂ္ဂါဒီဟိ ကတ **ကုမ္မာသော** န ပတရေတီတိ အဓိပ္ပာ ယော။ **ဥဒကသမ္ဘဝေ** တိ ဣမိနာ ကက္ကဋကသိပ္ပိကသမ္ဗုကာဒယောပိ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆန္တိ။ သစေ ယာဂုပာနကာလေ ဇ

ကသ္မိံ ဘာဇနေ ဌပေတ္ဝာ မစ္ဆမံသံ တ ခါဒန္တိ, တေ စေ အခါဒန္တော အညံ ပတရဏ္ဏပပ္ပဟောနကံ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍိပတိ, န ပ
တရေတိ။ ခါဒိတေပိ သစေ မုခေ အဝသိဋ္ဌံ နတ္ထိ, တအာ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍိပန္တောပိ န ပတရေတိယေဝ။ သစေ ပတ္တေ အဝသိဋ္ဌံ အ
တ္ထိ, မုခေ နတ္ထိ, တဠ္ဌေ အခါဒိတုကာမော ဟောတိ, အညတ္ထ တ ဂန္တ္ဝာ ခါဒိတုကာမော, တသ္မိံ ခဏေ ပဋိဂ္ဂဏ္ဍိပန္ဝ
တောပိ န ပတရေတိယေဝ။

**၇၈. ဘောဇနန္တိ** (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉) ပဉ္စသု ဘောဇနေသု ယံ ကိဉ္စိ ဘောဇနံ။ ကပ္ပိယံ တ အကပ္ပိယံ တ ဘုဉ္ဇန္ဝ
တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **နိသေဓယန္တိ** ကာယေနာဘိဟဋံ့ အင်္ဂုလိစလနာဒိနာ တ ဘမုကဝိကာရေန တ ကုဒ္ဓဘာဝေန သြ
လောကေန တ ပဋိက္ခိပန္တော ကာယေန တ “အလ”န္တိ တ “န ဂဏှာမိ”တိ တ “မာ အာကိရာ”တိ တ “အပဂစ္ဆ
ဆာ”တိ တ အာဒိနာ နယေန ပဋိက္ခိပန္တော တစာယ တ နိသေဓယန္တောတိ အတ္ထော။ **ကပ္ပ** န္တိ ကပ္ပိယဘောဇနမေဝ
ပဋိက္ခိပန္တော သော ပတရေတိ, အကပ္ပိယမံသံ တ ဘောဇနံ တ ပဋိက္ခိပန္တော န ပတရေတိ။ ကသ္မာ? တသ္သ ပဋိက္ခိ
ပိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ ဌိတတ္တာ။ သစေ ကပ္ပိယဘောဇနံ ဘုဉ္ဇမာနော အကပ္ပိယံ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတရေတိ။ ကသ္မာ? တသ္သ ပ
ဋိက္ခိပိတဗ္ဗတော။ ဣအနိ မိသ္သကနယံ ဒဿေတုံ **“တန္နာမေနာ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ရာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – တန္ဝ
နာမေန တ ဣမန္တိ တ အဘိဟဋံ့ ကပ္ပိယံ နိသေဓယံ ပတရေယျာတိ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယော ပန မစ္ဆမံသမိဿံ
(ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပတရဏ္ဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ; ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉) ယာဂုံ ဗျဉ္ဇနံ တ အာဟရိတ္ဝာတ “မစ္ဆံ ဂဏှဟ
ထ, မံသံ ဂဏှဟထာ”တိ ဝဒတိ, တံ ပဋိက္ခိပတော ပတရဏ္ဏာ ဟောတိ။ သစေ “ယာဂုံ ဂဏှဟထ, ရသဗျဉ္ဇနံ ဂဏှဟ
ထာ”တိ ဝဒတိ, တံ ပဋိက္ခိပတော ပတရဏ္ဏာ န ဟောတိ။ ကသ္မာ? တသ္သာပိ အတ္ထိတာယ။ သစေ “ဣမံ ဂဏှဟ
ထာ”တိ သဝတ္ထုကံ ကတ္ဝာတ ဒေတိ, တံ ပဋိက္ခိပတော ပတရဏ္ဏာ ဟောတိ။ ဘတ္တမိဿကေပိ ဧသေဝ နယော။ သစေ အ
ညဿ အဘိဟဋံ့ ပဋိက္ခိပတိ, ပတရဏ္ဏာ နတ္ထိယေဝ။

**၇၉-၈၀.** ဣအနိ ပတရဏ္ဏံ အဇနေန္တေ ဒဿေတုံ **“လာဇာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ **လာဇာ တံသတ္တုဘတ္တာနီ** တိ
(ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပတရဏ္ဏာသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) လာဇာ စ လာဇေဟိ ကတသတ္တုဘတ္တာနိ စာတိ အတ္ထော။ မစ္ဆမံသပူ
ဝေသု ပန ပတရဏ္ဏာ ဟောတိ, တသ္မာ **“သုဒ္ဓခဇ္ဇကော”** တိ ဝုတ္တံ။ **ဘဋ္ဌပိဋ္ဌ** န္တိ ပုဗ္ဗေ အာမကံ ပစ္ဆာ ဘဇ္ဇိတဗ္ဗ
န္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝေဠုအာဒီနံ ဝုတ္တာဝသေသာနံ ဘတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ရသယာဂု ရသော** ပက္ကယာဂု။ မံသာဒီ
ဟိ အမိဿိတာ **သုဒ္ဓယာဂု** ။ ပုထုကာမယံ ပန ယံ ကိဉ္စိ ပတရဏ္ဏံ န ဇနေတိ။

**၈၁. ဝုဋ္ဌာယာ** တိ (ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၃၈-၂၃၉) အာသနာ ဥဋ္ဌာယ အတိရိတ္တံ န ကာတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သစေ ပတ
ရေတ္ဝာတ အာသနာ န ဝုဋ္ဌာတိ ဘိက္ခု, တဿာပိ အတိရိတ္တံ ကာတုံ လဘတိ။ **အဘုတ္တေန စ ဘောဇန** န္တိ ယေန ပဉ္စန္ဝ
နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ဘောဇနံ အန္တမသော ကုသဂ္ဂေနာပိ န ဘုတ္တံ, တေနာပိ အတိရိတ္တံ န ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ဝ
ထော။ ယေန ပန အရုဏုဂ္ဂမေပိ ဘုတ္တံ ဟောတိ, သော စေ အပတရိတော အာသနာ ဝုဋ္ဌိတောပိ မဇ္ဈန္ဝှိကသမယေပိ
ပုန ကိဉ္စိ အဘုတ္ဝာတပိ ကာတုံ လဘတိ။ **ယေန ယံ တ ပုရေ ကတ** န္တိ ယေန ယံ တ ပုဗ္ဗေ ကတံ, တေန တမ္ပိ ပစ္ဆာ န
ကာတဗ္ဗံ။ အညေန ပန တံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ။

**၈၂.** ယံ ဖလံ တ ကန္ဒမူလံ တ ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ကတကပ္ပိယံ အညမ္ပိ ကပ္ပိယဘောဇနံ တ ကပ္ပိယမံသံ တ,
ဣဒံ ကပ္ပိယံ နာမ, ဝုတ္တပ္ပကာရဝိပရီတံ အကပ္ပိယံ နာမ, တသ္မိံ အတိရိတ္တကရဏံ န ရုဟတိ, ယဉ္စ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာတ န
ဂဟိတံ, တသ္မိမ္ပိ န ရုဟတိ, တေန ဝုတ္တံ **“ကပ္ပိယံ ဂဟိတဉ္စေတ”** တိ။ **ဥစ္စာရိတ** န္တိ ကပ္ပိယံ ကာရေတုံ အာဂတေန
ဘိက္ခုနာ ဤသကမ္ပိ ဥက္ခိတ္တံ တ အပနမိတံ တတိ အတ္ထော။ ဟတ္ထပာသတော ဗဟိ ဌိတံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တေန ဝု
တ္တံ **“ဟတ္ထပာသဂ”** န္တိ။ **အတိရိတ္တံ ကရောန္တေဝ** န္တိ အတိရိတ္တံ ကရောန္တော **“အလမေတံ** သဗ္ဗ”န္တိ ဝစီ
ဘေဒံ ကတ္ဝာတ **ဧဝံ ဘာသတူ**တိ အတ္ထော။ “အလမေတံ သဗ္ဗ”န္တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗံ, အယံ ကိရ အာစိဏ္ဏော။ ဝိ
နယဓရော ကိရ ပန “သကိံ ဧဝ ဝတ္တဗ္ဗ”န္တိ ဝဒန္တိ။ **အလမေတံ သဗ္ဗ**န္တိ ဣဒမ္ပိ တေ အဓိကံ, ဣတော အညံ န လစ္ဆ
သီတိ အတ္ထော။

**၈၃. အနုပသမ္ပန္နဟတ္ထဂ** န္တိ ကပ္ပိယံ ကရောန္တေန ပန အနုပသမ္ပန္နဿ ဟတ္ထေ ဌိတံယေဝ န ကာတဗ္ဗံ,
တံ ပန အညေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဂ္ဂဟာပေတ္ဝာတ တဿ ဟတ္ထေ ဌိတံ အတိရိတ္တံ ကတ္ဝာတ အနုပသမ္ပန္နဿ အာတုံ ဝဋ္ဋ
တိ။ အတ္တနာ အာဂန္တ္ဝာ အညဿ ဟတ္ထေ စ **ပေသယိတ္ဝာတပိ ကာရေတုံ လဗ္ဘတေ** တိ အတ္ထော။ **တံ** ပန အတိရိတ္ဝာ

တကာရကံ ဌပေတွာ အညော **သဇ္ဈော** ပတရိတောပိ အပ္ပတရိတောပိ **ဘုဉ္ဇိတုံ** လဘတီတိ အတ္ထော။ သစေ ပတရိတော ပရိဘုဉ္ဇတိ, ယထာ အကတေန မိဿံ န ဟောတိ, တထာ မုခဉ္စ ဟတ္ထဉ္စ သုဒ္ဓံ ကတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ဂိလာနဿ ဘုတ္တာဝသေသမ္ပိ တဿ "အဇ္ဇ တ သွေ တ ခာဒိဿတီ"တိ အာဟဋမ္ပိ အနတိရိတ္တကတံ ဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ ပတရဏာဝိနိစ္ဆယော။

ပတရဏာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

### ၈. ကာလိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၈၄**. ဣဒါနိ ယေ တေ စတ္တာရော ကာလိကာ မုနိနာ ဝုတ္တာ "ယာဝကာလိကံ ယာမကာလိကံ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိက"န္တိ, တေ ဒဿေတုံ **"ကာလိကာ စ"**တိ ပဒံ ဥဒ္ဓဋံ။ တတ္ထ (ပာစိ. ၂၅၄-၂၅၆; ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၅၃-၂၅၆) က တမေ တေ ကာလိကာတိ စေ, တေ ဒဿေတုံ **"ယာဝကာလိက"**န္တိအာဒိမာဟ။ တေသု အရုဏုဂ္ဂမနတော ယာဝ ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော **ယာဝကာလိကံ**။ အရုဏုဂ္ဂမနတော ယာဝ ယာမာဝသာနာ ပိပာသာယ သတိ ပိပာသစ္ဆေဒနတ္ထံ ပာတဗ္ဗတော ယာမော ကာလော အဿာတိ **ယာမကာလိကံ**။ တေန ဥပသမေတဗ္ဗေ အာဗာဓေ သတိ ယာဝ သတ္တာဟာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော **သတ္တာဟကာလိကံ**။ အာဗာဓေ သတိ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော **ယာဝဇီဝိကံ**။

**၈၅**. တေသု ယာဝကာလိကံ ဒဿေတုံ **"ပိဋ္ဌံ မူလံ ဖလံ ခဇ္ဇ"** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ (ပာစိ. ၂၄၈-၂၅၀; ပာစိ. အဋ္ဌ. ၂၄၈-၂၄၉) **ပိဋ္ဌခါဒနီယံ** နာမ သတ္တန္နံ ဓာဉ္ဉာနံ ဓညာနုလောမာနံ အပရဏ္ဏာနဉ္စ ပိဋ္ဌံ ပနသပိဋ္ဌံ လဗုဇပိဋ္ဌံ အမ္ဗာဋကပိဋ္ဌံ သာလပိဋ္ဌံ ဓောတကတာလပိဋ္ဌံ ခီရဝလ္လိပိဋ္ဌဉ္စာတိ ဧဝမာဒီနိ တေသု တေသု ဇနပဒေသု ပကတိ အာဟာရဝသေန မနုဿာနံ ခာဒနီယတ္ထဉ္စ ဘောဇနီယတ္ထဉ္စ ဖရဏကာနိ ပိဋ္ဌာနိ ယာဝကာလိကာနိ။ ဣမိနာဝ လက္ခ ဏေန **မူလခါဒနီယာ**ဒီသုပိ ယာဝကာလိကလက္ခဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ, အတိဝိတ္ထာရဘယေန သံခိတ္တံ။ **ဂေဟရသော** နာမ ခီရဒဓိ တက္ကရသော။ **ညေဘောဇနန္တိ** သာနုလောမာနိ သတ္တဓညာနိ စ ပဉ္စဝိဓဘောဇနဉ္စာတိ အတ္ထော။ **ယာဂုသူပပ္ပဘုတယော**တိ ဧတ္ထ ပဘုတိ-သဒ္ဒေန ကန္ဒခါဒနီယံ မုဠာလခါဒနီယံ မတ္ထကခါဒနီယံ ခန္ဓခါဒနီယံ တစခါဒနီယံ ပတ္တခါဒနီယံ ပုပ္ဖခါဒနီယံ အဋ္ဌိခါဒနီယံ နိယျာသခါဒနီယန္တိ ဣမာနိ သင်္ဂဟိတာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

တတ္ရိဒံ မုခမတ္တနိဒဿနံ – ဘိသသင်္ခာတော ပဒုမပုဏ္ဍရီကကန္ဒော ပိဏ္ဍာလုမသာလုကအာဒယော ဝလ္လိကန္ဒ ဒေ အာလုဝကန္ဒော တာလကန္ဒောတိ ဧဝမာဒိ **ကန္ဒခါဒနီယံ**။ ပဒုမမုဠာလာဒယော **မုဠာလခါဒနီယံ**။ တာလဟိန္တာလကု န္တာလကေတကနာဠိကေရပူဂရုက္ခခဇ္ဇူရိအာဒီနံ ကဠီရသင်္ခာတာ မတ္ထကာ **မတ္ထကခါဒနီယံ**။ ဥစ္ဆုခန္ဓော နီလုပ္ပလ ရတ္တုပ္ပလကုမုဒသောဂန္ဓိကာနံ ပုပ္ဖဒဏ္ဍကာနီတိ ဧဝမာဒိ **ခန္ဓခါဒနီယံ။ တစခါဒနီယံ** ဥစ္ဆုတစော ဧဝ ဧကော ယာဝ ကာလိကော, သောပိ သရသော။ မူလကံ ခါရကော စစ္စု တမ္ဗုကော တဏ္ဍုလေယျကောတိ ဧဝမာဒိ **ပတ္တခါဒနီယံ**။ မူလကပုပ္ဖံ ခါရကပုပ္ဖံ စစ္စုပုပ္ဖံ တမ္ဗုကပုပ္ဖန္တိ ဧဝမာဒိ **ပုပ္ဖခါဒနီယံ,** အသောကပုပ္ဖံ ပန ယာဝဇီဝိကံ။ လဗုဇပနသ ဋ္ဌိအာဒိ **အဋ္ဌိခါဒနီယံ။ နိယျာသခါဒနီယေ** ယာဝကာလိကံ နတ္ထိ။ ဧတေ ဝုတ္တပ္ပကာရာ ယာဝကာလိကာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

**၈၆**. ဣဒါနိ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဋ္ဌ ပါနာနိ အမ္ဗပါနံ ဇမ္ဗုပါနံ စောစပါနံ မောစပါနံ မဓုကပါနံ မုဒ္ဒိကပါနံ သာလူကပါနံ ဖာရုသကပါန"န္တိ (မဟာဝ. ၃၀၀) ဧဝံ ဝုတ္တံ အဋ္ဌဝိဓံ ပါနကံ ယာမကာလိကံ နာမာတိ ဒဿေတုံ **"မဓူ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၀) မဓုဇံ မုဒ္ဒိကဇံ သာလူကဇံ စောစဇံ မောစဇံ အမ္ဗုဇံ ဇမ္ဗုဇဉ္စာတိ ဧဝ မတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဧတ္ထ **မဓုဇံ** နာမ မဓုကာနံ ဇာတိရသေန ကတံ, တံ ပန ဥဒကသမ္ဘိန္နမေဝ ဝဋ္ဋတိ, သုဒ္ဓံ န ဝ ဋ္ဋတိ။ **မုဒ္ဒိကပါနံ** နာမ မုဒ္ဒိကာ ဥဒကေ မဒ္ဒိတွာ ပရိဿာဝေတွာ ဂဟိတံ။ **သာလူကပါနံ** နာမ ရတ္တုပ္ပလနီလုပ္ပ လာဒီနံ ကိဉ္ဇက္ခရေဟိ ကတံ။ သေသာနိ ပါကဋာနေဝ။ ဧတ္ထ ပန သစေ သယံ တောနိ ယာဝကာလိကဝတ္ထူနိ ပဋိဂ္ဂဟေ တွာ ဥဒကေ မဒ္ဒိတွာ အာတပေ အာဒိစ္စပါကေန ပစိတွာ ပရိဿာဝေတွာ ပါနကံ ကရောတိ, တံ ပုရေဘတ္တမေဝ ကပ္ပတိ။ သစေ အနုပသမ္ပန္နေန ကတံ လဘတိ, တဒဟုပုရေဘတ္တံ သာမိသမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ပစ္ဆာဘတ္တံ နိရာမိသပရိ ဘောဂေန ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ ဝဋ္ဋတိ။ ဣမာနိ အဋ္ဌ ပါနာနိ သီတာနိပိ အာဒိစ္စပါကာနိပိ ဝဋ္ဋန္တိ, အဂ္ဂိပါကာနိ ပန န ဝဋ္ဋန္တိ, တသ္မာ **"နဂ္ဂိသန္တတ္တ"** န္တိ ဝုတ္တံ။

၈၇. ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗံ ဖလရသံ ဌပေတွာ ဓညဖလရသ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၀၀) ဝုတ္တတ္တာ ဓညဖလရသော ပန န ဝဋ္ဋတိ, တေန ဝုတ္တံ **''သာနုလောမာနိ ဓညာနိ ဌပေတွာ''**တိ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗံ ပုပ္ဖရသံ ဌပေတွာ မဓုကပုပ္ဖရသ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ မဓုကပုပ္ဖရသော အာဒိစ္စပာကော တ ပောတု အဂ္ဂိပာကော တ, ပစ္ဆာဘတ္တံ န ဝဋ္ဋတိ, တေန ဝုတ္တံ **''မဓုကပုပ္ဖမညတြာ''** တိ။

၈၈. ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗံ ပတ္တရသံ ဌပေတွာ ဍာကရသ''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ ဥဒကေန ပက္ကာနမ္ပိ ယာဝကာလိကပတ္တာနံ ရသော ပုရေဘတ္တမေဝ ဝဋ္ဋတိ, သီတောဒကေန မဒ္ဒိတာနံ ရသော ယာမကာလိကံ။ တေန ဝုတ္တံ **''ဌပေတွာ ပက္ကဍာကဇ''** န္တိ။ ယာဝဇီဝိကပဏ္ဏာနံ ဥဒကေန ပက္ကသ္သ ရသော ယာဝဇီဝိကော ပောတိ။

၈၉. ဣဒါနိ သတ္တာဟကာလိကေ ဒဿေတုံ **''သပ္ပိ''** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ (မဟာဝ. ၂၆၀) ပန –

''သပ္ပိနောနီတတေလာနိ၊ မဓုဖာဏိတမေဝ စ။
သတ္တာဟကာလိကာ သပ္ပိ၊ ယေသံ မံသမတရိတ''န္တိ။ –

ဟဉ္ဉော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဇံ ပန ဂဟိတေ ဝသာ တေလဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတာဝ ပောတိ ''တေလံ နာမ တိလတေလံ သာသပတေလံ မဓုကတေလံ ဧရဏ္ဍတေလံ ဝသာတေလ''န္တိ (ဟရာ. ၆၂၃; ဟစိ. ၂၆၀) ဇံ **ဟဋ္ဌိယံ** ဝိတ္ထာရိတတ္တာ။ ဇံ ပန အဂ္ဂဟေတွာ ဝသာ စ ''မဓုဖာဏိတ''န္တိ ဟဋ္ဌေ ဂဟိတေ ယာဝကာလိကဘူတာ ဝသာ သတ္တာဟကာလိကာတိ အာပဇ္ဇေယျ, ''ယာနိ ခော ပန တာနိ ဂိလာနာနံ ဘိက္ခူနံ ပဋိသာယနီယာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ, သေယျထိဒံ – သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတ''န္တိ (ဟရာ. ၆၂၂) ဇံ ပဋ္ဌေ ဘဂဝတာ သတ္တာဟကာလိကဘေသဇ္ဇာနိ အနုညာတာနိ, တတော ဥတ္တရိ ဆဋ္ဌသ္သ သတ္တာဟကာလိကဘေသဇ္ဇသ္သ အတ္တိတာပိ အာပဇ္ဇတိ, **ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေပိ** ဘဂဝတာ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝသာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ အစ္ဆဝသံ မစ္ဆဝသံ သုသုကာဝသံ သူကရဝသံ ဂဒ္ရဘဝသံ ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလေ နိပ္ပက္ကံ ကာလေ သံသဋ္ဌံ တေလပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၂) ဇံ သတ္တာဟကာလိကဝသေန ဝသံ အနနုဇာနိတွာ တတော နိဗ္ဗတ္တတေလမေဝ အနုညာတံ, တသ္မာ ''မဓုဖာဏိတမေဝ စာ''တိ ဟဋ္ဌေ အဂ္ဂဟိတေ ဟဋ္ဌိယာ အဋ္ဌကထာယ စ ဝိရုဇ္ဈတိ။ ထေရေန ပန ဥတ္တရဝိဟာရဝာသီနံ ခုဒ္ဒသိက္ခာယ အာဂတနယေန ဝုတ္တံ။ တေသံ ပန –

''သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ၊ မဓု ဖာဏိတပဉ္စမံ။
အစ္ဆမစ္ဆဝသာဒိ စ၊ ဟောန္တိ သတ္တာဟကာလိကာ''တိ။ –

ဝေမာဂတံ။ အမှာကံ ပန ဝိသုံ သတ္တာဟကာလိကေ အာဂတဋ္ဌာနံ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ, ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ တေသု သပ္ပိံ ဒဿေတုံ **''ယေသံ မံသပတရိတ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ ''သပ္ပိနာမ ဂေသပ္ပိ တ အဇိကာသပ္ပိ တ မဟိံ သသပ္ပိ တ။ ယေသံ မံသံ ကပ္ပတိ, တေသံ သပ္ပိ, နဝနီတံ နာမ တေသံယေဝ နဝနီတ''န္တိ (ဟရာ. ၆၂၃; ဟစိ. ၂၆၀) **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တတ္တာ နဝနီတံ ပန ဂဟိတန္တိ န ဝိတ္ထာရိတံ, သပ္ပိ ပန ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ တဒဟု ပုရေဘတ္တံ သာမိသမ္ပိနိရာမိသမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ပစ္ဆာဘတ္တတော ပဋ္ဌာယ သတ္တာဟံ နိရာမိသံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ သတ္တာဟာတိက္ကမေ သစေ ဧကဘာဇနေ ဌပိတံ, ဧကံ နိဿဂ္ဂိယံ။ သစေ ဗဟူသု, ဝတ္ထုဂဏနာယ နိဿဂ္ဂိယာနိ။ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ သတ္တာဟံ နိရာမိသမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ သပ္ပိ တာပေန္တသ္သ သာမံပာကော န ပောတိ, ''နဝနီတံ ပန တာပေန္တသ္သ ဟိ သာမံပာကော န ပောတိ, သာမံပက္ကေန ပန တေန သဒ္ဓိံ အာမိသံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ စ ''သစေ အနုပသမ္ပန္နော ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတနဝနီတေန သပ္ပိံ ကတွာ ဒေတိ, ပုရေဘတ္တံ သာမိသံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ သယံ ကရောတိ, သတ္တာဟံ နိရာမိသမေဝ ဝဋ္ဋတီ''တိ စ **သမန္တပာသာဒိကာယံ** (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၂) နဝနီတမ္ပိယေဝ သာမံပာကတာ ဝုတ္တာ, န သပ္ပိမှိ။ ယံ ပန **ကင်္ခါဝိတရဏိယံ** ဝုတ္တံ ''နိဗ္ဗတ္တိတသပ္ပိ တ နဝနီတံ တ ပစိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ, ''တံ ပန တဒဟု ပုရေဘတ္တမ္ပိ သာမိသံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) စ, တတ္ထ ယာဝကာလိကဝတ္ထုနာ အသမ္မိဿံ သုဓောတံ နဝနီတံ သန္ဓာယ ''ပစိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ။ သယံပစိတသတ္တာဟကာလိကေန သဒ္ဓိံ ယဒိ အာမိသံ ဘုဉ္ဇတိ, တံ အာမိသံ သယံပက္ကသတ္တာဟကာလိကေန မိဿိတံ အတ္တနော ယာဝကာလိကဘာဝံ သတ္တာဟကာလိကေန ဂဏှာပေတိ, တထာ စ သတိ ယာဝကာလိကံ အပက္ကမ္ပိ သယံပက္ကဘာဝံ ဥပဂစ္ဆတီ

တိ ''သာမိသံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ သယံပက္ကသတ္တာဟကာလိကဝသာတေလံ သယံဘဇ္ဇိတသာ သဟဒိယာဝဇီဝိကဝတ္ထူနံ တေလစ္ဆ သာမိသံ တဒဟု ပုရေဘတ္တမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ, တထာ နဝနီတသပ္ပိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဝက္ခတိ စ အာစရိယော –

''ယာဝကာလိကအာဒီနိ, သံသဋ္ဌာနိ သဟတ္တနာ။ ကဟာပယန္တိ သဗ္ဗာဝ''န္တိ စ,

''တေဟောဝ ဘိက္ခုနာ ပက္ကံ၊ ကပ္ပတေ ယာဝဇီဝိကံ။
နိရာမိသဥ္စ သတ္တာဟံ၊ သာမိသေ သာမပာကတာ''တိ စ။

ယာ ပန **သမန္တပာသာဒိကာယံ** နဝနီတမ္ပိ သာမံပာကတာ ဝုတ္တာ, သာ တက္ကာဒိသမ္ပိဿံ အဓောတနဝနီတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ ဝိသုံနံ သမန္တပာသာဒိကာပိ ကင္ခာဝိတရဏီပိ သမေန္တိ, တံ နဝနီတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ အာစရိယာ ဝဒန္တိ။ ဣဒမေဝ ယုတ္တံ။ ယဒိ သပ္ပိမ္ပိ သာမံပာကတာ ဟောတိ, အဝဿံယေဝ သမန္တပာသာဒိကာယံ ဝုစ္စေယျ, တတ္ထ ပန ''သပ္ပိ တာဝ ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ, တဒဟု ပုရေဘတ္တံ သာမိသမ္ပိ နိရာမိသမ္ပိ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၂) ဟိ ဝုတ္တံ, န ပစနဝိဓာနံ။ မနုဿသပ္ပိနဝနီတာနံ, အညေသမ္ပိ ဟတ္ထိအဿာဒီနံ အကပ္ပိယမံသသပ္ပိနဝနီတာနံ သတ္တာဟာတိက္ကမေ ဒုက္ကဋံ။ ကိံ ပန တံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ? အာမ ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ? ပဋိက္ခေပာဘာဝတ စ သဗ္ဗအဋ္ဌကထာသု အနုညာတတ္တာ စ။ ''ယေသံ မံသံ ကပ္ပတိ, တေသံ သပ္ပိ, နဝနီတ''န္တိ (ပာရာ. ၆၂၃) ဣဒံ ပန နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုံ ဒဿေတုံ ဝုတ္တံ, န အညေသံ တရဏတ္ထာယ။

၉၀. ဣဒါနိ တေလံ ဒဿေတုံ **''တေလံ တိလဝသေရဏ္ဍမဓုသာသပသမ္ဘဝ''**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ တိလာဒီဟိ သမ္ဘဝံ နိဗ္ဗတ္တံ တေလန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁၀၀) ပန ပုရေဘတ္တံ တိလေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ကတတေလံ ပုရေဘတ္တံ သာမိသမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ပစ္ဆာဘတ္တတော ပဋ္ဌာယ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ အနဇ္ဈောဟရဏီယံ။ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ကတတေလံ အနဇ္ဈောဟရဏီယံ, သီသမက္ခနာဒီသု ဥပနေတဗ္ဗံ။ ဧရဏ္ဍမဓုကသာသပဗီဇာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သစေ တာနိ ဘဇ္ဇိတွာ တေလံ ကရောတိ, တဒဟု ပုရေဘတ္တမ္ပိ သာမိသံ န ဝဋ္ဋတိ, သာမံပာကတာ ဟောတိ။ သစေ အဘဇ္ဇိတွာ ကရောတိ, တဒဟု ပုရေဘတ္တံ သာမိသမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ပစ္ဆာဘတ္တတော ပဋ္ဌာယ နိရာမိသမေဝ ဝဋ္ဋတိ, ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဝတ္ထူနံ ယာဝဇီဝိကတ္တာ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟဏေ ဒေါသော နတ္ထီတိ။ တေလဂ္ဂဟဏတ္ထာယ ဧရဏ္ဍကဋ္ဌိအာဒီနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟံ အတိက္ကာမယတော ဒုက္ကဋံ။ တထာ ဟဋ္ဌိယံ အနာဂတာနိ အဒဿိတာနိ ကောသမ္ဗကကုသုမ္ဘာဒီနံ တေလာနိ။

ဣဒါနိ မဓုဝိကတိံ ဒဿေတုံ **''ခုဒ္ဒာဘမရမဓုကရိ-မက္ခိကာဟိ ကတ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃) **ခုဒ္ဒာ** တိ ခုဒ္ဒမက္ခိကာ။ **ဘမရာ**တိ မဟာဘမရမက္ခိကာ ။ ဒဏ္ဍကေသု မဓုကရာ **မဓုကရိမက္ခိကာ** နာမ။ တာဟိ တီဟိ မက္ခိကာဟိ ကတံ မဓု နာမာတိ အတ္ထော။ ''မဓု နာမ မက္ခိကာမဓူ''တိ **ဟဋ္ဌိယံ** (ပာရာ. ၆၂၃; ပာစိ. ၂၆၀) ဝုတ္တတ္တာ အညေဟိ တုမ္ဗဠကာဒီဟိ ကတံ သတ္တာဟကာလိကံ န ဟောတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣဒါနိ ဖာဏိတံ ဒဿေတုံ **''ရသာဒိဥစ္ဆုဝိကတိ, ပက္ကာပက္ကာ စ ဖာဏိတ''**န္တိ အာဟ။ ပက္ကာ စ အပက္ကာ စ ရသာဒိဥစ္ဆုဝိကတိ ဖာဏိတန္တိ အတ္ထော။ မဓုကပုပ္ဖဖာဏိတံ ပုရေဘတ္တံ သာမိသံ ဝဋ္ဋတိ, ပစ္ဆာဘတ္တတော ပဋ္ဌာယ သတ္တာဟံ နိရာမိသမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ တဿ သတ္တာဟာတိက္ကမေ ဒုက္ကဋံ။ စိဉ္စဖာဏိတဉ္စ အမ္ဗဖာဏိတဉ္စ ယာဝကာလိကမေဝ။

၉၁. ဣဒါနိ တေသု ဝသာတေလဿ သြဒိဿ အနုညာတတ္တာ တံ ဝိသုံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဒဿေတုံ **''သဝတ္ထုပက္ကာ သာမံ တ''**တိအာဒိမာဟ။ သတ္တဝိဓေဟိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃) သြဒိဿံ နာမ ဗျာဓောဒိဿံ ပုဂ္ဂလောဒိဿံ ကာလောဒိဿံ သမယောဒိဿံ ဒေသောဒိဿံ ဝသောဒိဿံ ဘေသဇ္ဇောဒိဿန္တိ။

တတ္ထ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အမနုဿိကာဗာဓေ အာမကမံသံ အာမကလောဟိတ''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၄) ဝုတ္တံ, ဣဒံ **ဗျာဓောဒိဿံ** နာမ။ တတ္ထ ပန ကာလေပိ ဝိကာလေပိ ကပ္ပိယာကပ္ပိယမံသလောဟိတံ ဝဋ္ဋတိ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ရောမန္ထကဿ ရောမန္ထန''န္တိ (စူဠဝ. ၂၇၃) ဧဝံ အနုညာတံ **ပုဂ္ဂလောဒိဿံ** နာမ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခ

ဝေ, စတ္တာရိ မဟာဝိကဋ္ဋာနိ အတုံ ဂူထံ မုတ္တံ ဆာရိကံ မတ္တိက''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၈) ဧဝံ သပ္ပဒဋ္ဌကာလေ အပ္ပဋိဂ္ဂ ဟိတကံ အနုညာတံ **ကာလောဒိဿံ** နာမ။ ဂဏဘောဇနာဒိ **သမယောဒိဿံ** နာမ။ ဂဏင်္ဂဏူပဟာနာနိ **ဒေသောဒိဿံ** နာမ။ **ဝသောဒိဿံ** နာမ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝသာနိ ဘေသဇ္ဇာနီ''တိ (မဟာဝ. ၂၆၂) ဧဝံ ဝသာနာမေန အနုညာတံ။ တံ ဧပေတ္ဝ မနုဿဝသံ သဗ္ဗေသံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယဝသာနံ တေလံ တံတဒတ္ထိကာနံ တေလပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝ ဋ္ဋတိ။ **ဘေသဇ္ဇောဒိဿံ** နာမ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တာနိ ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနီ''တိ (မဟာဝ. ၂၆၁) ဧဝံ ဘေသဇ္ဇနာမေ န ဝုတ္တာနိ သပ္ပိအာဒီနိ ပဉ္စ။

ယထာ ပန ခီရဒဓိအာဒီဟိ ပက္ကတေလံ ပစ္ဆာဘတ္တံ န ဝဋ္ဋတိ, န ဧဝမိဒံ။ ဣဒံ ပန တေလံ သဝတ္ထုကပက္ကမ္ပိ ဝ ဋ္ဋတိ, တံ ဒဿေတုံ ''သဝတ္ထုပက္ကာ သာမံ တ''တိ ဝုတ္တံ။ ဝသံ ဩလောကေတွာ ''သဝတ္ထုပက္ကာ''တိ ဝုတ္တံ။ သာ မံ ပက္ကာ တတိ အတ္ထော။ ယထာ သဝတ္ထုကပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ သာမံပက္ကတ္တာ ဒဓိအာဒီဟိ ပက္ကတေလံ အတ္တနာ ကတံ ပုရေဘတ္တမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ, န ဧဝမိဒံ။ ဣဒံ ပန အတ္တနာ သဝတ္ထုကပက္ကမ္ပိ ပုရေဘတ္တမ္ပိ ပစ္ဆာဘတ္တမ္ပိ ဝဋ္ဋ ဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပန ကာရဏူပစာရေန ဝသာတေလံ ''ဝသာ''တိ ဝုတ္တံ။

**ကာလေ**တိ ပုရေဘတ္တကာလေ ပရေဟိ တ အတ္တနာ တ ပက္ကာတိ အတ္ထော။ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပန ပစိတုံ န ဝဋ္ဋတိ ''ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလေ နိပ္ပက္ကံ ကာလေ သံသဋ္ဌ''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၂) ဝုတ္တတ္တာ။ တသ္မာ ''ကာလေ''တိ ဝု တ္တံ။ ယော ပန ဝိကာလေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဝိကာလေ ပစိတွာ ဝိကာလေ ပရိဿာဝေတွာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, သော တီဏိ ဒု က္ကဋာနိ အာပဇ္ဇတိ။

**အမာနုသာ**တိ ဧတ္ထ (မဟာဝ. ၂၆၂) ပန အစ္ဆဝသာဒီနံ အနုညာတတ္တာ ဧပေတွာ မနုဿဝသံ သဗ္ဗေသံ အ ကပ္ပိယမံသာနံ ဝသာ အနုညာတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ မံသေသု ဟိ မနုဿဟတ္ထိမံသာဒီနိ ဒသ မံသာနိ ပဋိက္ခိတ္တာနိ, ဝသာ ပန ဧကာ မနုဿဝသာ ဧဝ။

အနုပသမ္ပန္နေန (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃) ကတနိဗ္ဗဋ္ဋိတဝသာတေလံ ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပုရေဘတ္တံ သာမိ သမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ပစ္ဆာဘတ္တတော ပဋ္ဌာယ သတ္တာဟံ နိရာမိသမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ပနေတ္ထ သုခုမရဇသဒိသံ မံသံ တ နှ ဟာရု တ အဋ္ဌိ တ လောဟိတံ တ, တံ အဗ္ဗောဟာရိကံ။ သစေ သယံ ကရောတိ, ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပစိတွာ ပ ရိဿာဝေတွာ သတ္တာဟံ နိရာမိသမေဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ နိရာမိသပရိဘောဂဥ္ဟိ သန္ဓာယ ဣဒံ ဝုတ္တံ ''ကာလေ ပဋိဂ္ဂ ဂဟိတံ ကာလေ နိပ္ပက္ကံ ကာလေ သံသဋ္ဌံ တေလပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၂)။ **အညေသ**န္တိ သပ္ပိ အာဒီနံ။ **ဝတ္ထုန္တိ** ယာဝကာလိကဘူတံ ဝတ္ထုံ။ ယာဝကာလိကဝတ္ထုနံ့ ဝတ္ထုံ န ပစေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၉၂. ဣဒာနိ ယာဝဇီဝိကဝိကတိံ ဒဿေတုံ **''ဟလိဒ္ဒိ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထာယမနုတ္တာနပဒတ္ထော (မဟာဝ. ၂၆၃; ဟစိ. အဋ္ဌ. ၂၄၈-၂၄၉) – **ပဉ္စမူလာဒိကဉ္စာပီ** တိ ဧတ္ထ ဒ္ဝိပဉ္စမူလေန သဒ္ဓိံ အညာနိပိ တဂ္ဂတိကာနိ မူလဘေသဇ္ ဇာနိ ဂဟိတာနီတိ ဉာတဗ္ဗံ။

**၉၃-၅**. ဗိဠင်္ဂာဒီနိ ဖလဘေသဇ္ဇာနိ။ တတ္ထ (မဟာဝ. ၂၆၃) **ကေဋ္ဌဖလ** န္တိ မဒနဖလန္တိ ဝဒန္တိ။ ကပ္ပာသာဒီနံ ပ ဏ္ဏာန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣမေ ပန ဝုတ္တပ္ပကာရာ မူလဘေသဇ္ဇဖလဘေသဇ္ဇပဏ္ဏဘေသဇ္ဇဝသေန ဝုတ္တာ သဗ္ဗေ ကပ္ပိယာ။ ဣမေသံ ပုပ္ဖဖလပဏ္ဏမူလာ သဗ္ဗေပိ ကပ္ပိယာ ယာဝဇီဝိကာယေဝ။ ဧပေတွာ ဥစ္ဆုနိယျာသံ သဗ္ဗော စ နိ ယျာသော သရသဉ္စ ဥစ္ဆုဇံ တစံ ဧပေတွာ သဗ္ဗော စ တစောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၉၆. မစုနာ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၃) အမက္ခိတံ **သုဒ္ဓသိတ္ထဉ္စ** ။ မစုမက္ခိတံ ပန သတ္တာဟကာလိကမေဝ။ **ယဉ္စ ကိဉ္စီ**တိ ဩဒနံ မံသံ အဋ္ဌိအာဒီနိတိ အတ္ထော။

၉၇. ''ယာနိ တ ပနညာနိပိ အတ္ထိ နေဝ ခာဒနီယေ ခာဒနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, န ဘောဇနီယေ ဘောဇနီယတ္ထံ ဖရန္တိ, တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတုံ, သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ , အသတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (မဟာဝ. ၂၆၃) ဝုတ္တတ္တာ **''အာဟာရတ္ထမသာဓေန္တံ, သဗ္ဗံ တံ ယာဝဇီဝိက''** န္တိ ဝုတ္တံ။

**၉၈. သဗ္ဗသ္မာ** တိ ဂိလာနသ္မာပိ အဂိလာနသ္မာပီတိ အတ္ထော။ **ကာလိကတ္တယ** န္တိ ယာဝကာလိကံ ဝဇ္ဇေတွာ တ အဝသေသံ သတိ ပစ္စယေ ဝိကာလေ ကပ္ပတီတိ အတ္ထော။

**၉၉. ဇနယန္တျဘော** တိ ဇနယန္တိ ဉဘော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယာဝကာလိကယာမကာလိကသင်္ခါတာ ဉဘော ကာလိကာ အတ္တနော ကာလမတိက္ကမိတွာတ ပရိဘုတ္တာ ဟာစိတ္တိံ ဇနယန္တီတိ အတ္ထော။ ကိဉ္စ ဘိယျော (မဟာဝ. ၂၇၄; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၇၄; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) – ဉဘောပိ ပနေတေ အကပ္ပိယကုဋိယံ ဝုတ္တာ အန္တောဝုတ္ထံ ဒုက္ကဋဉ္စ, ပုနဒိဝသေ ပရိဘုဉ္ဇတော သန္နိဓိ ဟာစိတ္တိယဉ္စ ဇနယန္တီတိ အတ္ထော။

**၁၀၀. အနာရုဠှေဟ** တိ ဟဋ္ဌိယံ အနာဂတေ မနုဿသပ္ပိအာဒိမ္ပိဟီတိ အတ္ထော။

**၁၀၁. နိဿဋ္ဌလဒ္ဓ** န္တိ (ဟရာ. ၆၂၄) ဝိနယကမ္မံ ကတွာတ ပုန လဒ္ဓန္တိ အတ္ထော။ **ဝိကပ္ပေန္တဿ သတ္တာဟေ** တိ သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ သာမဏေရဿ ''ဣဒံ သပ္ပိံ တေလ''န္တိအာဒိနာ နယေန နာမံ ဂဟေတွာတ ''တုယှံ ဝိကပ္ပေမီ''တိ တ ''ဣတ္ထန္နာမဿ ဝိကပ္ပေမီ''တိ တ သမ္မုခါပိ တ ပရမ္မုခါပိ တ ဝိကပ္ပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဟဋ္ဌိယံ** ပန ''အနာပတ္တိ အန္တောသတ္တာဟေ အဓိဋ္ဌေတိ, ဝိဿဇ္ဇေတိ, နဿတိ, ဝိနဿတိ, ဍယှတိ, အစ္ဆိန္ဒိတွာတ ဂဏှန္တိ, ဝိဿာသံ ဂဏှန္တီ''တိ (ဟရာ. ၆၂၅) တွေကမေဝ ဝုတ္တံ, ''ဝိကပ္ပေမီ''တိ ဣဒံ ပန နတ္ထိ။ ကိဉ္စာပိ နတ္ထိ, အထ ခော ''အနဓိဋ္ဌိတေ အဓိဋ္ဌိတသညီ နိဿဂ္ဂိယံ ဟာစိတ္တိယံ, အဝိကပ္ပိတေ ဝိကပ္ပိတသညီ နိဿဂ္ဂိယံ ဟာစိတ္တိယ''န္တိ (ဟရာ. ၆၂၄) **အာပတ္တိတရေ** အာဂတတ္တာ ထေရေန ဒဿိတံ။ တံ ဒဿေန္တေနာပိ သစေ ဉပသမ္ပန္နဿ ဝိကပ္ပေတိ, အတ္တနော ဇဝ သန္တကံ ဟောတိ, ပဋိဂ္ဂဟဏမ္ပိ န ဝိဇဟတိ, တသ္မာ ဉပသမ္ပန္နဝသေန အဒဿေတွာတ အနုပသမ္ပန္နဝသေန ဒဿိတံ။ တဿ ဟိ ဝိကပ္ပိတေ ပဋိဂ္ဂဟဏမ္ပိ ဝိဇဟတိ, အာပတ္တိပိ န ဟောတီတိ။ **အဓိဋ္ဌတော** တိ အဗ္ဘဉ္ဇနာဒိနိ အဓိဋ္ဌဟန္တဿ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ သစေ ပန သတ္တာဟဗ္ဘန္တရေ နိရပေက္ခော ဟုတွာတ အနုပသမ္ပန္နဿ ပရိစ္စဇတိ, ပရိစ္စတ္တတ္တာ အနာပတ္တိ, ဣတရဿ စ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ ဉဘိန္နမ္ပိ ကာယိကပရိဘောဂေ ဝဋ္ဋတိ။ အနိဿဂ္ဂိယတ္တာ ပန ဗာဟိရပရိဘောဂေန ဝဋ္ဋတိ။ ''တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာတ သတ္တာဟပရမံ သန္နိဓိကာရကံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနီ''တိ (ဟရာ. ၆၂၃) ဇဝံ နိယမေတွာတ အနုညာတတ္တာ ဝုတ္တံ **''အညဿ ဒဒတောပိ စ အနာပတ္တီ''** တိ။

**၁၀၂. သတ္တာဝ** န္တိ အတ္တနော သဘာဝံ။ ယသ္မာ ကဟာပယန္တိ, တသ္မာ ဇဝမုဒီရိတန္တိ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ ဣအနိ ဝက္ခမာနံ သန္ဓာယ **''ဇဝ''**န္တိ ဝုတ္တံ။

**၁၀၃-၅. သတ္တာဟံ ယာဝဇီဝိက** န္တိ (မဟာဝ. ၃၀၅; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) သတ္တာဟကာလိကဉ္စ ယာဝဇီဝိကဉ္စာတိ အတ္ထော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? သတ္တာဟကာလိကယာဝဇီဝိကဒွယံ သေသကာလိကသမ္မိဿံ သမ္မိဿရသံ ကတွာတ ပရိဘုဉ္ဇတော သန္နိဓိဟာစိတ္တိ ဟောတီတိ ဉဒီရိတန္တိ။ တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟိတံ တဒဟေဝတိ အတ္ထော။ **သေသ**န္တိ သတ္တာဟကာလိကယာဝဇီဝိကဒွယံ။ **ဣတရ**န္တိ ယာဝဇီဝိကံ။ ပုရေ ပဋိဂ္ဂဟိတံ တ ဟောတု, တဒဟု တ ပဋိဂ္ဂဟိတံ, ယာဝဇီဝိကံ သတ္တာဟကာလိကေန သတ္တာဟံ ကပ္ပတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''ယာဝကာလိကေန, ဘိက္ခဝေ, ယာမကာလိကံ, သတ္တာဟကာလိကံ, ယာဝဇီဝိကံ တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလေ ကပ္ပတိ, နော ဝိကာလေ။ ယာမကာလိကေန, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာဟကာလိကံ, ယာဝဇီဝိကံ တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာမေ ကပ္ပတိ, ယာမာတိက္ကန္တေ န ကပ္ပတိ။ သတ္တာဟကာလိကေန, ဘိက္ခဝေ, ယာဝဇီဝိကံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ သတ္တာဟံ ကပ္ပတိ, သတ္တာဟာတိက္ကန္တေ န ကပ္ပတီ''တိ ဟိ **ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ** (မဟာဝ. ၃၀၅) ဝုတ္တံ။ ဇတ္ထ ပန ''တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟိတ''န္တိ ဝိသေသဝစနဿ နတ္ထိတာယ ပုရေ ပဋိဂ္ဂဟိတမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ သိဒ္ဓန္တိ။ ကာလိကဝိနိစ္ဆယော။

ကာလိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၉. ပဋိဂ္ဂဟနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၀၆.** ဣအနိ ''ပဋိဂ္ဂဟော''တိ ပဒံ ဝိတ္တာရေတုံ **''အတုကာမာဘိဟာရော စာ''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ အတုကာမဿ အဘိဟာရော **အတုကာမာဘိဟာရော**။ ဇတေန အညဿ ပတ္တေ ပက္ခိပိတုံ အာလုလေန္တဿ ဖုသိတာနိ

ဥဋ္ဌဟိတ္ွတ အညည္သ ပတ္တော သစေ ပတန္တိ, ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ရုဟတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ **ရေဏုကၡမ** န္တိ ထာမမဇ္ဈိ
မေန ပုရိသေန ဥက္ခိပနက္ခမံ, တတော မဟန္တေ ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ရုဟတိ။ **တိရိယ ဒေန္တေ** တိ ကာယကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓိနိသ္သ
ဂ္ဂိယာနံ ဝသေန တိရိယ ဒေန္တေ။ တသ္သ ဘိက္ခုနော ကာယကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေဟိ **ဒ္ဝိရိဿ ကဟောတိ** အတ္ထော။ ပဥ္စင်္ဂေ
ဧဝံ **ပဥ္စင်္ဂေဝံ** ။ အတုကာမာဘိဟာရော ဧကံ, ဟတ္ထပာသော ဧကံ, ရေဏုကၡမတာ ဧကံ, ဒေဝမနုသ္သတိရစ္ဆာနဂတေ
သု ဧကေန တိရိယ အနမေကံ, ဒ္ဝိရိဿ ကဟော ဧကန္တိ ဧဝံ ပဥ္စင်္ဂါနိ ဟောန္တိ။

**၁၀၇.** က္ကာအနိ ယေန ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန ပဋိဂ္ဂဟဏံ န ရုဟတိ, တံ ဒဿေတုံ **“အသံဟာရိယေ”**တိအာဒိမာဟ။ ဆာ
ဏုကေ (ဟာစိ. အဋ္ဌ. ၂၆၅) ဗန္ဓိတ္ွတ ဌပိတမဥ္စာဒိမ္ွဟိ တ ဖလကေ တ ဟာသာဏေ တ အသံဟာရိယေ န ရုဟတီတိ အတ္ွ
ထော။ **တတ္ထဇာတေ** ပဒုမိနိပဏ္ဏေ တ ကိံသုကပဏ္ဏာဒိမ္ွဟိ တ န ဝဋ္ဋတိ, **သုခုမေ စိဉ္စအာဒီနံ ပဏ္ဏေ** တ န ရုဟတိ,
ယဥ္စ မဇ္ဈိမပုရိသော သန္ဓာရေတုံ န သက္ကောတိ, တသ္မိံ **အသယ္ွဟဘာရေ စ ပဋိဂ္ဂဟော န ရုဟတီ** တိ အတ္ထော။

**၁၀၈.** က္ကာအနိ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနံ ဒဿေတုံ **“သိက္ခာမရဏလိင်္ဂေဟိ”** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထာယံ ပိဏ္ဍတ္ွ
ထော – သိက္ခာပစ္စက္ခာနေန စ မရဏေန စ လိင်္ဂပရိဝတ္တနေန စ “န တံ အနိ ပရိဘုဥ္ဇိဿာမီ”တိ တ “န ပုန ပဋိဂ္ဂ
ဟေတ္ွတ ပရိဘုဥ္ဇိဿာမီ”တိ တ ဧဝံ အနပေက္ခဝိဿဇ္ဇနေန စ စောရာဒီဟိ တ အစ္ဆေအာ စ အနုပသမ္ပန္နဿ အာ
နာ စ **ကဟော** ပဋိဂ္ဂဟော **ဥပသမ္မတိ** ဝိဇဟတီတိ။ ဘိက္ခုနိယာ ပန သိက္ခာပစ္စက္ခာနဿ အဘာတ ဝိဗ္ဘမနေန စ ဝိဇ
ဟတီတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။

၁၀၉-၁၁၀

. က္ကာအနိ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ွတ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ ဒဿေတုံ **“အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ သဗ္ဗ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တဿတ္ထော (က
င်္ခာ. အဋ္ဌ. ဒန္တပောနသိက္ခာပဒ) – စတုကာလိကပရိယာပန္နံ အန္တမသော ရဇရေဏုမ္ပိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတ္ွတ သဗ္ဗံ ပရိ
ဘုဥ္စတော ဟာစိတ္တိ။ က္ကာအနိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတ္ွတ ပရိဘုဥ္ဇိတဗ္ဗံ ဒဿေတုံ **“သုဒ္ဓဥ္စ နာတိဗဟလ”** န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။
တတ္ထ **သုဒ္ဓဥ္စာ** တိ အညေသံ ရသေန အသမ္ဘိန္နံ။ ဟိမောဒကသမုဒ္ဒောဒကာဒီသု ပဋိဂ္ဂဟဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ လောဏဉ္စ
စ အဿု စ **လောဏဿု** ။ တေ္တ လောဏံ နာမ သရီရေ ဥဋ္ဌိတံ။ တောနိ ပန သဗ္ဗာနိ အဝိစ္ဆိန္နာနေဝ ကပ္ပန္တိ, နေ
တရာနိ။

**၁၁၁.** က္ကာအနိ အနင်္ဂလက္ကနိပိ ဒဿေတုံ **“ဂူထမတ္တိကမုတ္တာနိ”** တိအာဒိမာဟ။ **တထာဝိဓေ**တိ တထာဝိဓေ
ကာလေ, သပ္ပဒဋ္ဌကာလေတိ အတ္ထော။ အညေသံ ပန အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ အနင်္ဂလဂ္ဂံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကသ္မာ ? “အနုဇာနာမိ,
ဘိက္ခဝေ, ယံ ကရောန္တော ပဋိဂ္ဂဏ္ဍဟာတိ, သေ္ွဝဝ ပဋိဂ္ဂဟော ကတော, န ပုန ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗော”တိ (မဟာဝ. ၂၆၈)
ဝုတ္တတ္တာ။

**၁၁၂. ဒုရူပစိဏ္ဏေ** တိ ဒုပ္ပရာမဋ္ဌေ ဖလိကရုက္ခဝလ္လိအာဒိံ စာလေန္တဿ တ အာမိသဘရိတဘာဇနံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိ
တံ ပရာမသန္တဿ တ ဒုရူပစိဏ္ဏဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ရဇောကိဏ္ဏေ** တိ ဘိက္ခာယ စရန္တဿ ပတ္ွ
တေ ပတိတရဇံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတ္ွတ ပုန ဘိက္ခံ ဂဏ္ဍဟတော ဝိနယဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **အထုဂ္ဂဟပ္ပဋိဂ္ဂ
ဂဟေ**တိ အထ ဥဂ္ဂဟပ္ပဋိဂ္ဂဟေ, အတ္တနာ ဧဝ ဥဂ္ဂဟေတ္ွတ ဂဟိတေတိ အတ္ထော။ အကပ္ပိယကုဋိယံ အန္တောဝုတ္ွ
ထေ စ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဘိက္ခုနာ သယံပက္ကေ စ အတ္တနာ တ ပရေန တ အကပ္ပိယကုဋိယံ အန္တောပက္ကေ စာတိ သဗ္ွ
ဗတ္ထ ဒုက္ကဋန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ပဋိဂ္ဂဟဝိနိစ္ဆယော။

ပဋိဂ္ဂဟနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၀. အကပ္ပိယမံသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၁၃.** က္ကာအနိ မံသေသု ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗာကာရံ ဒဿေတုံ **“မံသေသု စ အကပ္ပိယ”**န္တိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ။ အကပ္ပိယမံသမ္ွဟိ ဒသ္ွ
သိတေ ကပ္ပိယမံသံ ဒဿိတမေဝ ဟောတိ ဟာရိသေသနယေန။ **ဥရဂဿ စာ** တိ တေ္တ သဗ္ဗောပိ ဥရဂေ န ကပ္ပတိ။

**၁၁၄.** ဧတ္တာဝတာ ဇာတိဝသေန ဒသဝိဓမ္ပိ အကပ္ပိယမံသံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကပ္ပိယမံသေသုပိ အကပ္ပိယဝိဓိံ ဒဿေတုံ **"ဥဒ္ဒိဿကတမံသဉ္စ, ယဉ္စ အပ္ပဋိဝေက္ခိတ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ပဉ္စသု သဟဓမ္မိကေသု ယံ ကဉ္စိ သစိ ယံ ကိဉ္စိ ဥဒ္ဒိဿ ကတံ **ဥဒ္ဒိဿကတံ** နာမ, တံ ပန ဇာနိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ သဗ္ဗေသမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ, အဇာနန္တာနံ အနာပတ္တိ။ မစ္ဆေသုပိ ဧသေဝ နယော။ **အပ္ပဋိဝေက္ခိတ** န္တိ အနုပပရိက္ခိတံ, အနာပုစ္ဆိတန္တိ အတ္ထော။ "န ဘိက္ခဝေ အပ္ပဋိဝေက္ခိတွာ မံသံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ယော ပရိဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၂၈၁) ဝုတ္တံ။ မစ္ဆေသု ပန အာပုစ္ဆနကိစ္စံ နတ္ထိ အကပ္ပိယမစ္ဆာနံ နတ္ထိတာယာတိ ဝဒန္တိ။ ဣဒါနိ ဧတေသု အာပတ္တိဘေဒံ ဒဿေတုံ **"ထုလ္လစ္စယ"** န္တိအာဒိမာဟ။ တံ သဗ္ဗံ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဥတ္တာနမေဝ။

**၁၁၅.** ဣဒါနိ န ကေဝလံ ဣမေသံ မနုဿာဒီနံ မံသမေဝ အကပ္ပိယံ, အဋ္ဌိအာဒီနိပိ အကပ္ပိယာနီတိ ဒဿေတုံ **"အဋ္ဌီပီ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ (မဟာဝ. အဋ္ဌ ၂၈၁) **လောမမေ့ဝသ** န္တိ လောမမ္ပိ ဧသံ အကပ္ပိယမံသဝတ္ထူနန္တိ အတ္ထော။ **သစိတ္တကံ တ** တိ ဧတေသု ပန ဥဒ္ဒိဿကတမေဝ သစိတ္တကံ, သေသာ အစိတ္တကာတိ။ အကပ္ပိယမံသဝိနိစ္ဆ ယော။

အကပ္ပိယမံသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၁. နိဿဂ္ဂိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၁၆-၇.** ဣဒါနိ အစ္စောဒ္ဓာရိကာနံ ဝသေန ဒဿေတုံ **"အရူပိယ"**န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ အညထာပိ ယုတ္တိ ပရိယေသိ တဗ္ဗာ။ တတ္ထာယံ သင်္ခေပတ္ထော (ပာရာ. ၅၉၁; ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၉; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဇာတရူပသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) – ယော ရူပိယေန အရူပိယဉ္စ ပရိဝတ္တေယျ, ယော စ ဣတရေန စ အရူပိယေန ရူပိယံ ပရိဝတ္တေယျ, တဿ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီတိ။

ဣဒါနိ ရူပိယဉ္စ အရူပိယဉ္စ ဒဿေတုံ **"ဣဓ ရူပိယ"**န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ဧတ္ထ (ပာရာ. ၅၈၉; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဇာတရူပသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) **သဇ္ဈု သိင်္ဂီ** တိ **သဇ္ဈု** တိ ရဇတံ။ **သိင်္ဂီ** တိ သုဝဏ္ဏံ။ တမ္ဗလောဟာဒီဟိ တ အရူပိ တ ပဏ္ဏေဟိ တ လာခာယ တ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတွာ တ အသမုဋ္ဌာပေတွာ တ ကတံ စမ္မဗီဇမယမ္ပိယံ ယံ ဒေသေ တေဟာရံ ဂစ္ဆတိ, ဣဒံ **တေဟာရူပဂမာသကံ** နာမ။ ဣဒမိဓ ရူပိယန္တိ အဓိပ္ပေတံ။ ဝတ္ထာဒိ စ မုတ္တာဒိ စ **ဝတ္ထမုတ္တာဒိ။** **ဣတရန္တိ** အရူပိယံ ကပ္ပိယဝတ္ထုဉ္စ ဒုက္ကဋဝတ္ထုဉ္စ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ဝတ္ထံ သုတ္တံ ဖာလော ပဋကော ကပ္ပာသော အနေကပ္ပကာရံ အပရဏ္ဏံ သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတာဒိဘေသဇ္ဇဉ္စာတိ ဣဒံ **ကပ္ပိယဝတ္ထု** နာမ။ မုတ္တာ မဏိ ဝေဠုရိယော သင်္ခေါသိလာ ပဝါဠံ လောဟိတင်္ကော မသာရဂလ္လံ သတ္တ ဓညာနိ အာသီ အသော ခေတ္တံ ဝတ္ထု ပုပ္ဖာ ရာမဖလာရာမာဒယောတိ ဣဒံ **ဒုက္ကဋဝတ္ထု** နာမ, တဒုဘယံ အရူပိယံ နာမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

**၁၁၈.** ဧတ္တာဝတာ ရူပိယသံဝောဟာရံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ ကယဝိက္ကယံ ဒဿေတုံ **"ဣမံ ဂဟေတွာ"**တိ အာဒိမာဟ ။ တတ္ထ **ဣမန္တိ** တဏ္ဍုလာဒိကံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ **ဂဟေတွာ** တ ဩဒနာဒိ **ဘုတွာ တ "ဣမံ** ဝတ္ထာဒိကံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ **ဒေဟိ, ဣမံ** ရဇနပစနာဒိကံ **ကရ,** ရဇနကဋ္ဌာဒိမာ **နယ, ဣမံ** တ တဝ **ဒေမိ,** တွံ ပန ဣမဉ္စ ဣမဉ္စ အာဟ ရ, **ကရ, ဒေဟီ"**တိ ဧဝံ **ကယဝိက္ကယေ သမာပန္နေ နိဿဂ္ဂိ** တိ သမ္ဗန္ဓော။

**၁၁၉.** ဣဒါနိ ပရိဏာမဝသေန အာပတ္တိဘေဒံ ဒဿေတုံ **"အတ္တနော"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတြာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော (ပာရာ. ၆၅၉; ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၅၈; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပရိဏတသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) – သင်္ဃဿ တ အညဿ တ နတံ ပရိ ဏတံ လာဘံ လဘိတဗ္ဗံ စီဝရာဒိပစ္စယံ အတ္တနော တ အညဿ တ ပရိဏာမေယျ, နိဿဂ္ဂိယအာဒီနိ ဟောန္တီတိ။ ကထံ? ယော ပန မာတုသန္တကမ္ပိ သင်္ဃဿ ပရိဏတံ အတ္တနော ပရိဏာမေတိ, နိဿဂ္ဂိယံ။ အညဿ ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏာမေတိ, သုဒ္ဓိကပါစိတ္တိယံ။ အညဿ သင်္ဃဿ တ စေတိယဿ တ ပရိဏာမေတိ, ဒုက္ကဋံ။ ယော ပန အ ညပုဂ္ဂလဿ တ စေတိယဿ တ ပရိဏတံ အတ္တနော တ အညပုဂ္ဂလဿ တ သင်္ဃဿ တ အညစေတိယဿ တ ပရိဏာမေတိ, တဿာပိ ဒုက္ကဋမေဝါတိ။

၁၂၀. ယော ပန **နိဿဂ္ဂိ** နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ **အနိဿဇ္ဇိတွာ** ဝိနယကမ္မံ အကတွာ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, တဿ **ဒုက္ကဋံ**။ ယော တ ပရေန ဝိနယကမ္မတ္ထာယ **နိဿဋ္ဌံ သကသညာယ** န ဒဒေယျ, တဿာပိ **ဒုက္ကဋံ**။ **အညထေတရန္တိ** ဧတ္ထ **အညထာ**တိ ထေယျသညာယ သစေ န ဒဒေယျ, **ဣတရံ** တဿ အဂ္ဃဝသေန ဟရာဇိကဋ္ဌ ထုလ္လစ္စယဋ္ဌ ဒုက္ကဋ္ဌ ဟောတီတိ အတ္ထော။ နိဿဂ္ဂိယဝိနိစ္ဆယော။

နိဿဂ္ဂိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၂. ဟစိတ္တိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၂၁. ဣဒါနိ ဟစိတ္တိယာနိ ဒဿေတုံ “ဟစိတ္တိ”တိ မာတိကာပဒံ ဥဒ္ဓရိတွာ **“မုသာတအောမသာတဒေ, ပေသုညဟရဏေ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ မုသာတဒေ စ ဩမသတဒေ စ ပေသုညဟရဏေ စ ဟစိတ္တိ ဝုတ္တာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ ဧတ္ထ ပန “အဒိဋ္ဌံ, အသုတံ, အမုတံ , အဝိညာတံ, ဒိဋ္ဌံ, သုတံ, မုတံ, ဝိညာတ”န္တိ (ဟစိ. ၃; ဟစိ. အဋ္ဌ. ၃) ပုဗ္ဗေပိ “မုသာ ဘဏိဿာမီ”တိ စေတေတွာ ဝစနက္ခဏေ “မုသာ ဘဏာမီ”တိ ဇာနိတွာ ဇာနန္တဿ သေဝ မုသာဘဏနေ ဟစိတ္တိ နာမ အာပတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ယဿ ဘဏာတိ, သော တံ န သုဏာတိ, အာပတ္တိ န ဟောတိ (ကင္ခါ. အဋ္ဌ. မုသာတဒသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ)။

“**ဩမသတအော** နာမ ဒသဟိ အာကာရေဟိ ဩမသတိ ဇာတိယာပိ နာမေနပိ ဂေါတ္တေနပိ ကမ္မေနပိ သိပ္ပေနပိ အာဗာဓေနပိ လိင်္ဂေနပိ ကိလေသေနပိ အာပတ္တိယာပိ အက္ကောသေနပီ”တိ (ဟစိ. ၁၅) ဧဝံ ဝုတ္တေဟိ ဒသဟိ အာကာရေဟိ ဥပသမ္ပန္နံ ယော ခုံသေတိ ဝမ္ဘေတိ, အယံ ဩမသတိ နာမ, တဿ ဟစိတ္တီတိ အတ္ထော။ ပရမ္မုခါ ဘဏန္တဿ ဒုက္ကဋံ, တထာ ဟဋ္ဌိယံ အနာဂတေဟိ “စောရော”တိ တ “ဂဏ္ဌိဘေဒကော”တိ တ အာဒီဟိ ဘဏန္တဿ။ “သန္တိ ဣဓေကစ္စေ ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ စဏ္ဍာလာ”တိအာဒိနာ ပရိယာယေန ဘဏန္တဿ စ အနုပသမ္ပန္နံ ဘဏန္တဿ စ သဗ္ဗတ္ထပိ ဒုက္ကဋမေဝ။

ပိယကမျတာယ တ ဘေဒာဓိပ္ပာယေန တ ဥပသမ္ပန္နံ ဇာတိအာဒီဟိ ဩမသန္တဿ ဥပသမ္ပန္နဿ ဝစနံ သုတွာ တဿ ဥပသံဟရဏံ **ပေသုညဟရဏံ** နာမ။ ဧတ္ထာပိ ပရိယာယဝစနေန စ အနုပသမ္ပန္နဿ ဥပသံဟရဏေန စ ဒုက္ကဋမေဝ။

**ပဒသောဓမ္မော** တိ ဧတ္ထ **“ဓမ္မော** နာမ ဗုဒ္ဓဘာသိတော သာဝကဘာသိတော ဣသိဘာသိတော ဒေဝတာဘာသိတော အတ္ထူပသံဟိတော ဓမ္မူပသံဟိတော”တိ (ဟစိ. ၄၆) ဧဝံ ဝုတ္တံ သင်္ဂီတိတ္တယမာရုဠှံ တိပိဋကဓမ္မံ ပဒအနုပဒအနွက္ခရအနုဗျဉ္ဇနဝသေန ဘိက္ခုဥ္စ ဘိက္ခုနိဥ္စ ဌပေတွာ အနုပသမ္ပန္နံ ဝါစေတော တဿ ဟစိတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။

**သာဂရေ**တိ ယံ ပန သဗ္ဗန္တိမေန ပရိယာယေန ဒီဃမုဟတ္တုဗ္ဗေဓေန ဟကာရာဒိနာ ပရိက္ခိတ္တတ္တာ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္နေ ယေန ကေနစိ ဝိတာနာဒိနာ အန္တမသော ဝတ္ထေနပိ ဆန္နတ္တာ သဗ္ဗစ္ဆန္နေ သေနာသနံ, တထာရူပေ သေနာသနေ ဧကူပစာရဋ္ဌာနေ အနုပသမ္ပန္နေန သဟ ဝသန္တဿ စတုတ္ထဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ နိပဇ္ဇနဂဏနာယ စ အနုပသမ္ပန္နဂဏနာယ စ ဒေဝသိကံ ဟစိတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။

**ဥဇ္ဈာပနကခိယျနေ** တိ ဧတ္ထ ယော ဥပသမ္ပန္နံ သင်္ဃေန သမ္မတံ သေနာသနပညာပကံ တ ဘတ္တုဒ္ဒေသကံ တ ယာဂုဘာဇကံ တ ဖလဘာဇကံ တ ခဇ္ဇဘာဇကံ တ အပ္ပမတ္တကဝိဿဇ္ဇကံ တ မင်္ကုကတ္တုကာမော ဆန္ဒေန “ဣတ္ထန္နာမော သေနာသနံ ပညာပေတိ, ဘတ္တာနိ စ ဥဒ္ဒိသတီ”တိ တ ဝဒန္တော အညံ ဥပသမ္ပန္နံ ဥဇ္ဈာပေတိ တေန အဝဇာနာပေတိ, ယော ပန တထေဝ ဝဒန္တော ဥပသမ္ပန္နဿ သန္တိကေ တဿ အယသံ ပကာသေန္တော ခီယတိ, တဿိမံ ဥဇ္ဈာပနကေ စ ခီယနကေ စ ဟစိတ္တိဒွယန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

**၁၂၂. တလသတ္တိအနာဒရ-ကုက္ကုစ္စုပ္ပာဒနေသု** စာတိ ဧတ္ထ ယော ဘိက္ခု ဥပသမ္ပန္နဿ ပဟရဏာကာရံ ဒဿေန္တော ကာယံ တ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ တ ဥစ္စာရေတိ, တဿ ဟစိတ္တိယံ။ သစေ ဝိရဒ္ဓော ပဟာရံ ဒေတိ, အပ္ပဟရိတု

ကာမတာယ ဒုက္ကဋံ, တထာ အနုပသမ္ပန္နေသုပိ ဒုက္ကဋမေဝ။

ဥပသမ္ပန္နေန ပညတ္တေန ဝုစ္စမာနော တံ အသိက္ခိတုကာမတာယ တ တသ္မ ဝစနံ အသောတုကာမတာယ တ ယော အနာဒရိယံ ကရောတိ, တသ္မ အနာဒရကရဏေ ပာစိတ္တိယန္တိ အတ္ထော။ အပညတ္တေန ဝုစ္စမာနသ္မ စ အနုပသမ္ပန္နေန ပညတ္တေန တ အပညတ္တေန တ ဝုစ္စမာနသ္မ ဒုက္ကဋံ။

ဥပသမ္ပန္နသ္မ "ဉီနဝီသတိဝဿော မညေ တုံ ဥပသမ္ပန္နော, ဝိကာလေ မညေ တယာ ဘုတ္တ"န္တိအာဒိနာ နယေန သဥ္စိစ္စ ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပာဒေန္တသ္မ ပာစိတ္တိယံ။ အနုပသမ္ပန္နသ္မ ဥပ္ပာဒနေ ဒုက္ကဋံ။

**ကာမပ္ပဝေသနာပုစ္ဆာ** တိ ဧတ္ထ ပန မဇ္ဈန္ဟိကာတိက္ကမနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာ **ဝိကာလော** နာမ, ဧတ္ထန္တရေ သစေ သမ္ဗဟုလာ ဘေနစိ ကမ္မေန ကမံ ပဝိသန္တိ, "ဝိကာလေ ကမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆာမာ"တိ သဗ္ဗေဟိပိ အညမညံ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ သစေ အနာပုစ္ဆာ ပရိက္ခိတ္တသ္မ ပရိက္ခေပံ, အပရိက္ခိတ္တသ္မ ဥပစာရံ အတိက္ကမန္တိ, ပဌမပာဒေ ဒုက္ကဋံ, ဒုတိယပာဒုဒ္ဓာရေ ပာစိတ္တိယံ။ အာပဒာသု အနာပတ္တိ။

**ဘောဇနေ စ ပရမ္ပရာ** တိ ပရမ္ပရဘောဇနေ စ ပာစိတ္တိယန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပန ပဥ္စသု ဘောဇနေသု အညတရံ နာမံ ဂဟေတွာ "ဩဒနေန တ သတ္တုနာ တ ကုမ္မာသေန တ မံသေန တ မစ္ဆေန တ နိမန္တေမီ"တိအာဒိနာ နယေန, ယေန ဘေနစိ ဝေဝစနေန တ အကပ္ပိယနိမန္တနာယ နိမန္တိတသ္မ ယေန ယေန ပဌမံ နိမန္တိတော, တသ္မ တသ္မ ဘောဇနံ ဌပေတွာ ဥပ္ပဋိပာဋိယာ, အဝိကပ္ပေတွာ တ ပဌမနိမန္တနံ ပရသ္မ ပရသ္မ ကုလသ္မ ပဥ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ ပရိဘုဥ္ဇန္တသ္မ ပရမ္ပရဘောဇနေ ပာစိတ္တိ ဟောတိ။ ဂိလာနစီဝရဒာနစီဝရကာလသမယေသု အနာပတ္တိ, တထာ ပဥ္စ ဘောဇနာနိ ဌပေတွာ သဗ္ဗတ္ထ။

**၁၂၃. အနုဒ္ဓရိတွာ ဂမနေ သေယ္ယ** န္တိ ဧတ္ထ ဒသဝိဓာ သေယ္ယာ ဘိသိ စိမိလိကာ ဥတ္တရတ္ထရဏံ ဘူမတ္ထရဏံ တဋ္ဋိကာ စမ္မခဏ္ဍော နိသီဒနံ ပစ္စတ္ထရဏံ တိဏသန္ထာရော ပဏ္ဏသန္ထာရောတိ။ ဧတေသု ယံ ကိဥ္စိ သင်္ဃိကေ ဝိဟာရေ ဂုတ္တသေနာသနေ အတ္တနော ဝဿဂ္ဂေန ဂဟိတံ အတ္တနာ တ သန္ထရိတွာ, အနုပသမ္ပန္နေန တ သန္ထရာပေတွာ တံ ဒိဝသံ ဂမိကဝသေန ပက္ကမန္တော နေဝ သယံ ဥဒ္ဓရေယ္ယ န အညံ ဥဒ္ဓရာပေယ္ယ, ယထာ ဥပစိကာဒီဟိ န ခဇ္ဇေယ္ယ, ဧဝံ န ဌပေယ္ယ, အညေန တ န ဥဒ္ဓရာပေယ္ယ, ပတိရူပံ ဘိက္ခုံ တ သာမဏေရံ တ အာရာမိကမေဝ တ အနာပုစ္ဆာ တ ဂစ္ဆေယ္ယ, တသ္မ ပရိက္ခိတ္တသ္မ ဝိဟာရသ္မ ပရိက္ခေပံ, အပရိက္ခိတ္တသ္မ ဒွေ လေဍ္ဍုပာတေ အတိက္ကမန္တသ္မ ပာစိတ္တိယံ။ မဏ္ဍပရုက္ခမူလာဒိအဂုတ္တသေနာသနေ သန္ထရိတွာ ဂစ္ဆန္တသ္မ ဒုက္ကဋံ, တထာ မဉ္စပီဌဘိသိကောစ္ဆကေသု, ဂုတ္တသေနာသနေပိ ဒုက္ကဋမေဝ။

**သေနာသနာနိ တ**တိ ဧတ္ထ အနုဒ္ဓရိတွာ ဂမနေတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧတ္ထ ပန မဉ္စော ပီဌံ ဘိသိ ကောစ္ဆကန္တိ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ သေနာသနံ ဝဿာနဟေမန္တာနံ အဋ္ဌသု မာသေသု အဇ္ဈောကာသေ တ ဩဝဿကမဏ္ဍပေ တ ရုက္ခမူလေ တ သယံ သန္ထရိတွာ တ အနုပသမ္ပန္နေန သန္ထရာပေတွာ တ တံ အနုဒ္ဓရိတွာ တ အနုဒ္ဓရာပေတွာ တ တသ္မ သေနာသနသ္မ ဒွိန္နံ လေဍ္ဍုပာတာနံ အတိက္ကမနေ ပာစိတ္တိယံ။ သမ္မုဉ္စနီယာဒိ သေသပရိက္ခာရေသု ဒုက္ကဋံ။

**ဣတ္ထိယာဒ္ဓာနဂမနေ** တိ ဧတ္ထ မာတုကာမေန "ဂစ္ဆာမ ဘဂိနိ, ဂစ္ဆာမ အယျာ"တိ ဧဝံ သံဝိဒဟိတွာ "အဇ္ဇ တ သွေ တ ပရသုဝေ တ"တိ နိယမိတကာလံ ဝိသင်္ကေတံ အကတွာ ဒွိတရဝိသင်္ကေတံ မဂ္ဂဝိသင်္ကေတံ ကတွာပိ ဂစ္ဆတော ကမန္တရေ ကမန္တရေ ပာစိတ္တိယံ။ အကမကေ အရညေ အဒ္ဓယောဇနေ အဒ္ဓယောဇနေ အာပတ္တိ။

**ဧကေကာယ နိသီဒနေ**တိ ဧတ္ထ ဧကော ဧကာယ ဣတ္ထိယာ နိသီဒနေတိ အတ္ထော။

**၁၂၄. ဘိံသာပနေ**တိ ဧတ္ထ ဥပသမ္ပန္နော ဥပသမ္ပန္နံ ဘိံသာပေတုကာမော စောရကန္တာရတဥ္ဆကန္တာရာဒီနိ အာစိက္ခတိ, ဘယာနကံ တ ရူပသဒ္ဒာဒိံ ဒဿေတိ, သော ဘာယတု တ မာ တ, တသ္မ ပယောဂေ ပယောဂေ ပာစိတ္တိယံ။ အနုပသမ္ပန္နေ ဒုက္ကဋံ။

**အာကောဋ္ဋနေ**တိ ပဟာရဒာနေ။ ဥပသမ္ပန္နော ဥပသမ္ပန္နဿ အနတ္တမနော ဟုတွာ သစေ ဥပ္ပလပတ္တေနပိ ပဟာရံ ဒေတိ, ပာစိတ္တိယံ။ အနုပသမ္ပန္နဿ ဂဟဋ္ဌဿ ဝါ ပဗ္ဗဇိတဿ ဝါ ဣတ္ထိယာ ဝါ ပုရိသဿ ဝါ အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတဿာပိ ပဟာရံ ဒေတိ, ဒုက္ကဋမေဝ။

အနာစာရံ အာစရိတွာ သဋ္ဌမဗ္ဗျော အာပတ္တိယာ ဝါ ဝတ္ထုနာ ဝါ အနုယုဉ္ဇိယမာနော တံ အကထေတုကာမော "ကော အာပန္နော, ကိံ အာပန္နော, ကိသ္မိံ အာပန္နော"တိအာဒိနာ နယေန အညေဟိ ဝစနေဟိ တံ ဝစနံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တော သော အညံ ဝဒတိ, အယံ အညဝါဒကော, တသ္မိံ **အညဝါဒကေ** စ ကမ္မဝါစာယ ဥက္ခိတ္တကမ္မံ ဒိသွာ "အာဝုသော, ဣဒံ နာမ တယာ ကတ"န္တိ ဝုတ္တေ တံ န ကထေတုကာမော တုဏှီဘူတော ဝိဟေသံ ဝိဟေသကော, တသ္မိံ **ဝိဟေသကေ** စ ပာစိတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဣဓ ပန ဥတ္တိဒုတိယေန ကမ္မေန အညဝါဒကေ စ ဝိဟေသကေ စ အာရောပိတေ ပုန အညံ ဘဏန္တဿ, ဝိဟေသန္တဿ ပာစိတ္တိ။ အနာရောပိတေ ဒုက္ကဋန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

**ဒုဋ္ဌုလ္လပကာသဆာဒေ** တိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ "ဒုဋ္ဌုလ္လာ နာမ အာပတ္တိ စတ္တာရိ စ ပာရာဇိကာနိ တေရသ စ သင်္ဃာဒိသေသာ"တိ (ပါစိ. ၃၉၉) ဝုတ္တာ, တထာပိ ဣဓ သင်္ဃာဒိသေသာဝ အဓိပ္ပေတာ။ တသ္မာ သင်္ဃသမ္မုတိံ ဝိနာ ဘိက္ခုဿ ဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပတ္တိံ "အယံ အသုစိံ မောစေတွာ သင်္ဃာဒိသေသံ အာပန္နော"တိအာဒိနာ နယေန ဝတ္ထုနာ သဒ္ဓိံ အာပတ္တိံ ဃဋ္ဋေတွာ ဘိက္ခုဉ္စ ဘိက္ခုနိဉ္စ ဌပေတွာ ယဿ ကဿစိ အနုပသမ္ပန္နဿ အာရောစေန္တဿ ပာစိတ္တိယံ။ ထုလ္လစ္စယာဒိအဒုဋ္ဌုလ္လာရောစနေ ဒုက္ကဋံ။ ဒုဋ္ဌုလ္လစ္ဆာဒနေပိ သင်္ဃာဒိသေသောဝ အဓိပ္ပေတော။ ယော ပန ဘိက္ခု ဘိက္ခုဿ ဒုဋ္ဌုလ္လံ အာပတ္တိံ သယံ ဝါ ဇာနိတွာ အညေသံ ဝါ သုတွာ "ဣမံ ဇာနိတွာ စောဒေဿန္တိ သာရေဿန္တိ မင်္ကုံ ကရိဿန္တိ, နာရောစိဿာမီ"တိ ဓုရံ နိက္ခိပတိ, တဿ ပာစိတ္တိယံ။ ဓုရံ နိက္ခိပိတွာ ပစ္ဆာ အာရောစိတေပိ န ရက္ခတိ ဧဝ။

**ဟာသောဒကေ**တိ အင်္ဂုလိပတောဒကေန ဟာသော စ ဥဒကေ ဟာသော စာတိ ဧဝမတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဥပသမ္ပန္နော ဥပသမ္ပန္နံ ဟာသာဓိပ္ပာယော ကာယေန ကာယံ အာမသတိ, အာပတ္တိ ပာစိတ္တိယဿ, ကော ပန ဝါဒော ဥပကစ္ဆကာဒီသု ဃဋ္ဋနေ။ အနုပသမ္ပန္နေ ဒုက္ကဋံ, တထာ ဘိက္ခုဿ ကာယပဋိဗဒ္ဓမသနေ စ နိဿဂ္ဂိယေန ကာယပဋိဗဒ္ဓာမသနေ စ။ ဧတ္ထ ဘိက္ခုနီပိ အနုပသမ္ပန္နဋ္ဌာနေ ဌိတာ။ **ဥဒကေ ဟသနဓမ္မော** နာမ ဥပရိဂေါပ္ဖကေ ဥဒကေ ကီဠာဓိပ္ပာယဿ နိမ္မုဇ္ဇနဥမ္မုဇ္ဇနပ္လဝနာဒိကံ။ ဣဓ **ဟာသော** နာမ ကီဠာ ဝုစ္စတိ။

**နိစ္ဆုဘနေ ဝိဟာရာ** တိ သင်္ဃိကာ ဝိဟာရာ နိက္ကဍ္ဎနေတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပန ယော ကုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဥပသမ္ပန္နံ ဟတ္ထာဒီသု ဂဟေတွာ ဝါ "နိက္ခမာ"တိ ဝတွာ ဝါ ယတ္တကာနိ ဒွါရာနိ ဧကေန ပယောဂေန အတိက္ကာမေတိ, တတ္တ ဒွါရဂဏနာယ အာပတ္တိံ အဂ္ဂဟေတွာ ပယောဂဿ ဧကတ္တာ ဧကာ ဧဝ ဂဟေတဗ္ဗာ။ သစေ နာနာပယောဂေဟိ အတိက္ကာမေတိ, တတ္ထ ဒွါရဂဏနာယ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တဿ ပရိက္ခာရနိက္ကဍ္ဎနေ ဒုက္ကဋံ, တထာ အနုပသမ္ပန္နေ, တဿ ပရိက္ခာရနိက္ကဍ္ဎနေ စ။ အလဇ္ဇိအာဒီသု ပန အနာပတ္တိ။

**အနုပခဇ္ဇ သယနေ** တိ သင်္ဃိကေ ဝိဟာရေ "ဝုဍ္ဎော"တိ ဝါ "ဂိလာနော"တိ ဝါ "သင်္ဃေန ဒိန္နော"တိ ဝါ ဇာနိတွာ မဉ္စဿ ဝါ ပီဌဿ ဝါ ပဝိသန္တဿ ဝါ နိက္ခမန္တဿ ဝါ ဥပစာရေ သေယျံ သန္ထရိတွာ ဝါ သန္ထရာပေတွာ ဝါ "ယဿ သမ္ဗာဓော ဘဝိဿတိ, သော ပက္ကမိဿတီ"တိ အဓိပ္ပာယေန အဘိနိသီဒန္တဿ စ အဘိနိပဇ္ဇန္တဿ စ ပယောဂဂဏနာယ ပာစိတ္တိယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ပာစိတ္တိယဝိနိစ္ဆယော။

ပာစိတ္တိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၃. သမဏကပ္ပနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၂၅**. ဘူတာနံ ဇာတာနံ နိဗ္ဗတ္တာနံ ကမော ဘူတကမော (ပါစိ. ၉၁; ပါစိ. အဋ္ဌ. ၉၁; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဘူတကမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ)။ သမာရမ္ဘောတိ ဆေဒနဖာလနပစနာဒိ, တသ္မိံ **ဘူတကမသမာရမ္ဘေ** ဘူတကမသမာရမ္ဘဟေတု **ပာစိတ္တိ** ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ကတကပ္ပိယံ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဘူတကမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ပန သမဏကပ္ပိယံ ဘဝေတိ သမ္ဗန္ဓော။ သမဏာနံ ကပ္ပိယံ **သမဏကပ္ပိယံ** ။ ဣအာဒိ ယေန ကတံ ကပ္ပိယံ သမဏကပ္ပိယံ ဟောတိ, တံ ဒဿေတုံ **"နခေ**

**န တ**”တိအာဒိမာဟ။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, အဂ္ဂိပရိစိတံ သတ္ထပရိစိတံ န ခပရိစိတံ အဗီဇံ နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇညေဝ ပဉ္စမ”န္တိ (စူဠဝ. ၂၅၀) ဟိ ဝုတ္တံ။

၁၂၆. ဣဒါနိ တံ ဘူတဂာမံ ဒဿေတုံ **“သမူလာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ (ပါစိ. ၉၁; ပါစိ. အဋ္ဌ. ၉၁) **သ**-က္ကာရော ဘူတဂါမော နာမာတိ အတ္ထော, မူလဗီဇာဒီဟိ ပဉ္စဟိ ဗီဇေဟိ ပဘာဝိတော ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ **မူလဗီဇံ** နာမ ဟလိဒ္ဒိသိင်္ဂိဝေရာဒိ။ **ခန္ဓဗီဇံ** နာမ အဿတ္ထော နိဂြောဓောတိ ဧဝမာဒိ။ **အဂ္ဂဗီဇံ** နာမ အဇ္ဇုကဖဏိဇ္ဇကာဒိ။ **ဖဠုဗီဇံ** နာမ ဥစ္ဆုဝေဠုနဠာဒိ။ **“ဗီဇဗီဇံ** နာမ ပုဗ္ဗဏ္ဏံ အပရဏ္ဏံ, ယာနိ တ ပနညာနိပိ အတ္ထိ ဗီဇေ ဇာယန္တိ ဗီဇေ သဉ္ဇာယန္တိ, ဧတံ ဗီဇဗီဇံ နာမာ”တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒါနိ “ဗီဇကာမဘူတကာမသမာရမ္ဘာ ပဋိဝိရတော ဟောတီ”တိ (ဒီ. နိ. ၁.၁၀, ၁၉၅; မ. နိ. ၁.၂၉၃, ၄၁၁; ၂.၁၁; အ. နိ. ၁၀.၉၉; ပု. ပ. ၁၇၉) ဝုတ္တတ္တာ ဓမ္မာနုလောမေန အာဂတံ ဗီဇကာမသမာရမ္ဘံ ဒဿေတုံ **“အာရမ္ဘေ ဒုက္ကဋ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တသ္မာ ဧတံ ပဌမံ “ကပ္ပိယံ ကရောဟီ”တိ ဘူတကာမပရိမောစနံ ကာရေတွာ ဗီဇကာမပရိမောစနတ္ထံ ပုန ကပ္ပိယံ ကာရေတဗ္ဗံ။

၁၂၇. **နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇံ** (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၉၂; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဘူတကာမသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) နာမ အမ္ဗပနသာဒိ။ **နောဗီဇံ** နာမ တရုဏမ္ဗဖလာဒိ, ဧတံ ပန သဗ္ဗံ အကပ္ပိယမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **ကဋ္ဌာဟဗဒ္ဓဗီဇာနိ** ကပိတ္ထဖလာဒီနိ။ **ဗဟိဒ္ဓာ တပိကာရယေ**တိ ကဟာလေပိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, သစေ ကောဗဒ္ဓာနီတိ အတ္ထော။ ကဋ္ဌာဟမုတ္တံ ပန ဘိန္ဒိတွာ ကာရေတဗ္ဗံ။

၁၂၈. ဘာဇနေ တ ဘူမိယံ တ ကောဗဒ္ဓေသု ဗီဇေသု ကေသ္မိံ ဗီဇေ ကပ္ပိယေ ကတေ သဗ္ဗေသ္ဝေဝ ကတံ ဘဝေတိ အတ္ထော။ ယထာ စ ဗီဇေ, ဧဝံ ရုက္ခသဟဿံ တ ဥစ္ဆုသဟဿံ တ ဆိန္ဒိတွာ ကောဗဒ္ဓေ ကတေပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၁၂၉. ကပ္ပိယံ ကတွာ နိက္ခိတ္တေ ဗီဇကာမေ ပုန မူလပဏ္ဏာနိ သစေ ဇာယရုံ, ပုန ကပ္ပိယံ ကာရေယျာတိ အတ္ထော။ **တအာ**တိ မူလေ စ အင်္ကုရေ စ ဇာတေတိ အတ္ထော။

၁၃၀. **ဥဒကသမ္ဘဝေ** တိ ဥဒကဇာတော။ **စေတိယာဒီသူ**တိ တွေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဂေဟပ္ပမုခဟကာရဝေဒိကာဒီသု နိဗ္ဗတ္တာ ဂဟိတာ။ နိဗ္ဗတ္တဒဝတ္တိပတ္တကော ဘူတကာမော, အနိဗ္ဗတ္တကော အဂ္ဂဗီဇေ သင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ ဗီဇမ္ပိ ယာဝ မူလံ တ ပဏ္ဏံ တ န နိက္ခမတိ, တာဝ ဗီဇကာမော, မူလေ စ နိက္ခန္တေ ပဏ္ဏေ စ ဟရိတေ ဇာတေ ဘူတကာမော ဟောတီတိ အတ္ထော။

၁၃၁. **မကုဠ**န္တိ အဖုလ္လံ။ **အဟိဆတ္တကံ** နာမ ရုက္ခေ ဇာတံ အဟိဆတ္တကံ။

၁၃၂. အလ္လရုက္ခေ ဂဏ္ဍှတောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တတ္ထာ** တိ အလ္လရုက္ခေ ဆိန္ဒတော တပီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၁၃၄. “ဣမံ ရုက္ခံ, ဣမံ လတံ, ဣမံ ကန္ဒံ ဆိန္ဒ, ဘိန္ဒာ”တိအာဒိနာ နယေန နိယမေတွာ ဘာသိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ “ဣဒံ, တေ”န္တိ အဝတွာ ကေဝလံ “ရုက္ခံ ဆိန္ဒာ”တိအာဒိနာ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၉၂; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဘူတကာမဟိက္ခာပဒ ဝဏ္ဏနာ) နယေန ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ။ သမဏကပ္ပဝိနိစ္ဆယော။

သမဏကပ္ပနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၄. ဘူမိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၃၆. ဣဒါနိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, စတဿော ကပ္ပိယဘူမိယော ဥဿာဝနန္တိကံ ဂေါနိသာဒိကံ ဂဟပတိံ သမ္မုတိ”န္တိ (မဟာဝ. ၂၉၅) ဧဝံ ဝုတ္တာ စတဿော ကပ္ပိယဘူမိယော ဒဿေတုံ **“သမ္မုတုဿာဝနန္တာ စာ”** တိအာဒိမာဟ။ **ယာသူ**တိ ကပ္ပိယဘူမီသု (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. သန္နိဓိကာရကသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ)။

၁၃၇. ဣဒါနိ ယတ္ထ ကပ္ပိယကုဋိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗာ, တံ ဒဿေတုံ **“တသတ္ထာယာ”** တိအာဒိမာဟ။ **တသတ္ထာယာ**တိ ဣမိနာ ကောဋ္ဌာကရာဘတ္တသာလာစေတိယဃရသမ္မုဥ္ဇနီမာဠကာဒိ ယံ ယံ အညမ္ပိ တသတ္ထာယ ကရီယတိ, တ

ဏ္ဍ တတ္ထ ကပ္ပိယကုဋိကရဏာကိစ္စံ နတ္ထီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ ဘောဇနသာလာ ပန သေနာသနမေဝ, တသ္မာ တတ္ထ ကာတဗ္ဗာ တေတိ ဝဒန္တိ။ **သင်္ဃိကေဝေကေသန္တကေ** တိ ဧတ္ထ ကေသန္တကော ဥပသမ္ပန္နသန္တကောဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

**၁၃၈.** ဣအနိ ကတ္တဗ္ဗာကာရံ ဒဿေတုံ **"ဂေဟေ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သင်္ဃဿ တ ကေဿ တ ဂေဟေ ဝိဟာရေ ဧ ကရိယမာနေ ဧဝံ **ဤရယံ** "ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမ, ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမာ"တိ တ "ကပ္ပိယကုဋိ ကပ္ပိယကုဋိ"တိ တ ဝဒန္တော ပဌမိဋ္ဌကတ္ထမ္ဘာဒိံ ဌပေယျ, ဧဝံ ကတာ **ဥဿာဝနန္တိကာ** နာမ, ဧဝံ ဥအာဟရိတဝစနန္တိကာတိ အတ္ထော။

**၁၃၉.** ယေဘုယျေန တ အပရိက္ခိတ္တော, သကလောပိ တ အပရိက္ခိတ္တော အာရာမော **"ကေနိသာဒီ"**တိ ဝုစ္စတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧတ္ထ ပန သေနာသနေသု ပရိက္ခိတ္တေသုပိ အာရာမေ အပရိက္ခိတ္တေ ကပ္ပိယကုဋိကရဏာကိစ္စံ နတ္ထိ။ သမ္မုတိံ ကရောန္တေဟိ ကတံ ပရိယောသိတံ "ဣမံ ဝိဟာရံ အမုယောဂံ ဟသာဒံ ဟမ္မိယံ ဂုဟံ တိဏာကုဋိကံ မဏ္ဍပ"န္တိ တေသံ နာမံ ဂဟေတွာ တဿာ ကုဋိယာ ဟတ္ထပာသေ တ ဌတွာ, တဿာ အန္တော တ ပဝိသိတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ သမ္မန္နိတဗ္ဗံ။

**၁၄၀.** "ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ အညေဟီ"တိ ဝစနတော သေသသဟဓမ္မိကေဟိပိ ဒေဝမနုဿေဟိပိ အညေဟိ ကပ္ပိယကုဋိယာ အတ္ထာယ ဒိန္နော တ တေသံ သန္တကော တ ဂေဟော **"ဂဟပတီ"**တိ **မတော** ဉာတောတိ အတ္ထော, သင်္ဃသန္တကဉ္စ ဘိက္ခုသန္တကဉ္စ ဌပေတွာ သဗ္ဗေသံ ဂေဟော ဂဟပတီတိ အဓိပ္ပာယော။

**၁၄၁. သပ္ပိအာဒီဟိ မိဿိတ** န္တိ သပ္ပိအာဒီဟိ ပဉ္စဟိ စ ဟလိဒ္ဒိသိင်္ဂိဝေရာဒိယာဝဇီဝိကေန စာတိ အတ္ထော။ ဝ **ဇေယျ အန္တောဝုတ္ထတ္တ**န္တိ ဧတ္ထ ယာဝကာလိကယာမကာလိကသဒ္ဒာတံ ပုရိမကာလိကဒွယံ သင်္ဃိကံ တ ဘိက္ခုဿ တ ဘိက္ခုနိယာ တ သန္တကံ သယံ ကပ္ပိယကုဋိယာ ဝုတ္ထမ္ပိ ဣတရေဟိ အကပ္ပိယကုဋိယာ ဝုတ္ထေဟိ မိဿိတံ အန္တောဝုတ္ထဘာဝံ အာဂစ္ဆေယျာတိ အတ္ထော။

**၁၄၂. တေဟေတတ**တိ အကပ္ပိယကုဋိယံ ဝုတ္ထသပ္ပိတေလာဒီဟိ။ **သာမပာကတ**န္တိ သာမံပက္ကဘာဝံ ဂစ္ဆတီတိ အတ္ထော။

**၁၄၃-၄.** ဣမာ ပန ကပ္ပိယကုဋိယော ယအ ဇဟိတဝတ္ထုကာ ဟောန္တိ, တံ ဒဿေတုံ **"ဥဿာဝနန္တိကာ"** တိအာဒိမာဟ။ သစေ ထမ္ဘေ တ ဘိတ္တိဟဒေ တ ပရိဝတ္တေန္တိ, ယော ယော ဌိတော, တတ္ထ တတ္ထ ပတိဋ္ဌာတိ, ဧတေနု ဟယေန သဗ္ဗေသု ပရိဝတ္တေသုပိ န ဝိဇဟိတဝတ္ထုကာဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ပရိက္ခိတ္တော ကေနိသာဒိ** ဝိဇဟိတဝတ္ထုကာ။ **သေသာ ဆဒနဝိဗ္ဘမာ** တိ ဆဒနဝိနာသာ ဇဟိတဝတ္ထုကာ ဟောန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဘူမိဝိနိစ္ဆယော။

ဘူမိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၅. ဥပဇ္ဈာစရိယဝတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၄၅. ဥပဇ္ဈာစရိယေ** တိ ဧတ္ထ (မဟာဝ. ၆၄, ၆၇, ၇၄, ၇၈-၇၉; စူဠဝ. ၃၇၅, ၃၇၇; ၃၇၉-၃၈၂; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၆၄, ၆၇, ၇၅, ၇၆, ၇၇) **အာစရိယော** နာမ နိဿယာစရိယော ပဗ္ဗဇ္ဇာစရိယော ဥပသမ္ပဒာစရိယော ဓမ္မာစရိယောတိ စတုဗ္ဗိဓော။ ဧတေသု ဟိ နိဿယန္တေဝါသိကေန ယာဝ အာစရိယံ နိဿာယ ဝသတိ, တာဝ သဗ္ဗမာစရိယဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာဥပသမ္ပဒာဓမ္မန္တေဝါသိကေဟိ ပန နိဿယမုတ္တကေဟိပိ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ စီဝရရဇနံ, တာဝ ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ အနာပုစ္ဆိတွာ ပတ္တအနာဒိမ္ပိ ပန ဧတေသံ အနာပတ္တိ။ ဧတေသု စ ပဗ္ဗဇ္ဇန္တေဝါသိကော စ ဥပသမ္ပဒန္တေဝါသိကော စ အာစရိယဿ ယာဝဇီဝံ ဘာရော, နိဿယန္တေဝါသိကော စ ဓမ္မန္တေဝါသိကော စ ယာဝ သမီပေ ဝသတိ, တာဝဒေဝ။ သုဋ္ဌု ပိယသီလော **သုပေသလော,** သိက္ခာကာမောတိ အတ္ထော။ **ဒန္တကဋ္ဌံ** ဒေန္တေန ဧကံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ မဟန္တံ မဇ္ဈိမံ ခုဒ္ဒကန္တိ တီဏိ ဒန္တကဋ္ဌာနိ ဥပနေတဗ္ဗာနိ။ တေသု ယံ တီဏိ ဒိဝသာနိ ဂဏှာတိ, တံ သလ္လက္ခေတွာ စတုတ္ထဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ တာဒိသံယေဝ သမ္မာ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ အတဗ္ဗံ။ သစေ

ယံ တ တံ တ ဂဏှာဟာတိ, ယထာလဒ္ဓံ ဥပနေတဗ္ဗံ။ **တောယ**န္တိ သီတဉ္စ ဥဏှဉ္စ ဥဒကံ ဥပနေတ္တ ယံ တီဏိ ဒိ၀သာနိ ၀ဋ္ဋေတိ, စတုတ္ထဒိ၀သတော ပဋ္ဌာယ တာဒိသံ ဥပနေတဗ္ဗံ။ သစေ ဒွေ၀ပိ ၀ဋ္ဋေတိ, ဒုဝိဓမ္ပိ ဥပနေတဗ္ဗံ။ သစေ ယာဂု ဟောတိ, ဘာဇနံ ဓောဝိတ္တ ဥပနေတဗ္ဗံ။

**၁၄၆. ပတ္တေ ၀တ္တံ စရေ** တိ "ယာဂုံ ပီတဿ ဥဒကံ ဒတွာ ဘာဇနံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ နီစံ ကတွာ သာဓုကံ အပရိဃံသန္တေန ဓောဝိတွာ ပဋိသာမေတဗ္ဗ"န္တိ (မဟာ၀. ၆၆, ၇၈; စူဠ၀. ၃၇၆, ၃၈၀) ၀ုတ္တံ ပတ္တေ ၀တ္တံ စရေတိ အတ္ထော။ ကမပ္ပ၀ေသေ ၀တ္တံ စရေတိ ဧ၀ံ သဗ္ဗတ္ထ။ "သစေ ဥပဇ္ဈာယော တ အာစရိယော တ ကမံ ပဝိသိတုကာမော ဟောတိ, နိ၀ာသနံ အတဗ္ဗံ, ပဋိနိ၀ာသနံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, ကာယဗန္ဓနံ အတဗ္ဗံ, သဂုဏံ ကတွာ သင်္ဃာဋိယော အတဗ္ဗာ, ဓောဝိတွာ ပတ္တော သောဒကော အတဗ္ဗော"တိ (မဟာ၀. ၆၆, ၇၈; စူဠ၀. ၃၇၆, ၃၈၀) ဣဒံ **ကမပ္ပ၀ေသနေ ၀တ္တံ** နာမ။ "သစေ ဥပဇ္ဈာယော တ အာစရိယော တ ပစ္ဆာသမဏံ အာကင်္ခတိ, တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တေန ပရိမဏ္ဍလံ နိ၀ာသေတွာ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတွာ သဂုဏံ ကတွာ သင်္ဃာဋိယော ပာရုပိတွာ ဂဏ္ဌိကံ ပဋိမုဉ္စိတွာ ဓောဝိတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဥပဇ္ဈာယဿ တ အာစရိယဿ တ ပစ္ဆာသမဏေန ဟောတဗ္ဗ"န္တိအာဒိနာ (မဟာ၀. ၆၆, ၇၈; စူဠ၀. ၃၇၆, ၃၈၀) နယေန ၀ုတ္တံ **ဂမနေ ၀တ္တံ** နာမ။ "နိ၀တ္တန္တေန ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အာသနံ ပညာပေတဗ္ဗ"န္တိအာဒိနာ (မဟာ၀. ၆၆, ၇၈; စူဠ၀. ၃၇၆, ၃၈၀) နယေန ၀ုတ္တံ **အာဂမေ ၀တ္တံ** နာမ။ "ဥပဇ္ဈာယမ္ပိ ၀ုဋ္ဌိတေ အာသနံ ဥဒ္ဓရိတဗ္ဗံ, ဟာဒေဒကံ ဟာဒပီဌံ ဟာဒကထလိကံ ပဋိသာမေတဗ္ဗ"န္တိ (မဟာ၀. ၆၆, ၇၈; စူဠ၀. ၃၇၆, ၃၈၀) ဧ၀ံ ၀ုတ္တံ **အာသနာဒီသု ၀တ္တံ** နာမ။ **ဥဟာဟနာယ ၀တ္တံ** နာမ "ဥဟာဟနာ ပုဉ္ဆိတဗ္ဗာ, ဥဟာဟနာ ပုဉ္ဆန္တေန ပဌမံ သုက္ခေန စောဠကေန ပုဉ္ဆိတဗ္ဗာ, ပစ္ဆာ အလ္လေနာ"တိအာဒိနာ (စူဠ၀. ၃၅၇, ၃၅၉) ၀ုတ္တံ။ **စီ၀ရေ ၀တ္တံ** နာမ "သစေ စီ၀ရံ သိန္နံ ဟောတိ, မုဟုတ္တံ ဥဏှေ ဟ ဩတာပေတဗ္ဗံ, န စ ဥဏှေ ဟ စီ၀ရံ နိဒဟိတဗ္ဗ"န္တိအာဒိနာ (မဟာ၀. ၆၆, ၇၈; စူဠ၀. ၃၇၆, ၃၈၀) ၀ုတ္တံ။

**၁၄၇. ပရိဘောဇနီယဟနီယ-၀စ္စပ္ပဿာ၀ဌာနိသူ** တိ ဧတ္ထ သစေ ဟနီယံ န ဟောတိ, ဟနီယံ ဥပဌာပေတဗ္ဗံ။ သစေ ပရိဘောဇနီယံ န ဟောတိ, ပရိဘောဇနီယံ ဥပဌာပေတဗ္ဗံ။ သစေ ၀စ္စကုဋိ ဥက္လာပာ ဟောတိ, ၀စ္စကုဋိ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗာ။ **တထာ** ပဿာ၀ဌာနေ ဧ၀ံ **၀တ္တံ** စရိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ "ဝိဟာရံ သောဓေန္တေန ပဌမံ ပတ္တစီ၀ရံ နီဟရိတွာ ဧကမန္တံ နိက္ခိပိတဗ္ဗ"န္တိအာဒိနာ နယေန ၀ုတ္တံ **ဝိဟာရသောဓနေ ၀တ္တံ** နာမ။ "ဘူမတ္ထရဏံ ဩတာပေတွာ သောဓေတွာ ပပ္ဖောဋေတွာ အတိဟရိတွာ ယထာပညတ္တံ ပညာပေတဗ္ဗ"န္တိအာဒိနာ (မဟာ၀. ၆၆, ၇၈; စူဠ၀. ၃၇၆, ၃၈၀) ၀ုတ္တံ ပုန **ပညာပနေ ၀တ္တံ** နာမ။

**၁၄၈.** ဣဒာနိ ဝိဟာရံ သောဓေန္တေန ဧ၀ံ သောဓေတဗ္ဗန္တိ တံ ဒဿေတုံ **"န ပပ္ဖောဋေယျာ"** တိအာဒိမာဟ ။ တဿတ္ထော – ဝိဟာရံ သောဓေန္တော ဘိက္ခု ဘူမတ္ထရဏာဒိသယနာသနံ ပဋိတေ တ ပင်္ဂဏေ တ ဟနီယသာမန္တာ တ န ပပ္ဖောဋေယျာတိ။ **ပင်္ဂဏေ** တိ ဗဟူနံ သန္နိပာတေ ဌာနေ။

**၁၄၉. နှာနေ**တိ "သစေ ဥပဇ္ဈာယော နဟာယိတုကာမော ဟောတိ, နဟာနံ ပဋိယာဒေတဗ္ဗံ။ သစေ သီတေန အတ္ထော ဟောတိ, သီတံ ပဋိယာဒေတဗ္ဗ"န္တိအာဒိနာ (မဟာ၀. ၆၆; စူဠ၀. ၃၇၆) ၀ုတ္တံ **နဟာနေ ၀တ္တံ** နာမ, "ဥပဇ္ဈာယဿ ဂတ္တတော ဥဒကံ သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ, နိ၀ာသနံ အတဗ္ဗ"န္တိအာဒိနာ (မဟာ၀. ၆၆; စူဠ၀. ၃၇၆) ၀ုတ္တံ **နဟာတဿ ကာတဗ္ဗံ** နာမ။ **ရင်္ဂဟာကေ** တိ "သစေ ဥပဇ္ဈာယဿ အာစရိယဿ ရဇနံ ပစိတဗ္ဗံ ဟောတိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန အန္တေ၀ာသိကေန ပစိတဗ္ဗ"န္တိ (မဟာ၀. ၆၆, ၇၈; စူဠ၀. ၃၇၆, ၃၈၀) ၀ုတ္တံ။ **ဓော၀နေ**တိ "သစေ ဥပဇ္ဈာယဿ အာစရိယဿ စီ၀ရံ ဓောဝိတဗ္ဗံ ဟောတိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန အန္တေ၀ာသိကေန ဓောဝိတဗ္ဗံ, ဥဿုက္ကံ တ ကာတဗ္ဗ"န္တိ (မဟာ၀. ၆၆, ၇၈; စူဠ၀. ၃၇၆, ၃၈၀) ၀ုတ္တံ။ **သိဗ္ဗနေ** တိ "သစေ ဥပဇ္ဈာယေန အာစရိယေန စီ၀ရံ ကာတဗ္ဗံ ဟောတိ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကေန အန္တေ၀ာသိကေန ကာတဗ္ဗ"န္တိ (မဟာ၀. ၆၆, ၇၈; စူဠ၀. ၃၇၆, ၃၈၀) ၀ုတ္တံ။ စီ၀ရေ ထေ၀ေ ဌိတေ ရဇန္တော န ၀ဇေ န ပက္ကမေယျာတိ အတ္ထော။ "စီ၀ရံ ရဇန္တေန သာဓုကံ သမ္ပရိ၀တ္တကံ သမ္ပရိ၀တ္တကံ ရဇိတဗ္ဗံ, န စ အစ္ဆိန္နေ ထေ၀ေ ပက္ကမိတဗ္ဗ"န္တိ (မဟာ၀. ၆၆, ၇၈; စူဠ၀. ၃၇၆, ၃၈၀) ဟိ ၀ုတ္တံ။

**၁၅၀. ဧကစ္စဿာ** တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝိသဘာဂဿ အနတ္ထကာမဿ ၀ေရိပုဂ္ဂလဿ။ **အနာပုစ္ဆာ**တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ အနာရောစေတွာ။ **ကိစ္စံန** န္တိ ယံ ကိဉ္စိ။

**၁၅၁-၂. တသ္သာ** တိ ကေစ္စသ္သ။ **နိန္နေတု** န္တိ နီဟရိတုံ။ **ကိစ္စယံ ပရိကမ္မံ တ** တိ ဝေယ္ယာဝစ္စံ တ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မာဒိပရိကမ္မံ တ အတ္တနာ တသ္သ ကာတုံ တ တေန အတ္တနော ကာရာပေတုံ တတိ ဝေမတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။

**၁၅၃.** သစေ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ အညတ္ထ ဂတာ ဟောန္တိ, ပရိဝေဏံ ဂန္တွာ အပသ္သန္တေဟိ ကမံ ပဝိသိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကမံ ပဝိသန္တော သစေ ပသ္သတိ, အာပုစ္ဆိတဗ္ဗမေဝတိ ဝဒန္တိ။ ''ဥပဇ္ဈာယံ အနာပုစ္ဆာ န ဒိသာ ပက္ကမိတဗ္ဗာ''တိ (မဟာဝ. ၆၆, စူဠဝ. ၃၇၆) ဟိ ဝုတ္တံ။ အတ္တနော **ကိစ္စယံ** နာမ အန္တောဝိဟာရေပိ အတ္တနော ပတ္တပစနစီဝရကမ္မကေသစ္ဆေဒနာဒိ။

**၁၅၄. သင္ဃာယတ္တကမ္မာနိ** နာမ ပရိတသမာနတ္တအဗ္ဘာနတဇ္ဇနီယနိယသ္သပဗ္ဗာဇနီယပဋိသာရဏီယဥက္ခေပနာဒယော။

**၁၅၅. ဝုဋ္ဌာနံ နေသမာဂမေ** တိ ''သစေ ဥပဇ္ဈာယော တ အာစရိယော တ ဂိလာနော ဟောတိ, ယာဝဇီဝံ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော, ဝုဋ္ဌာနမသ္သ အာဂမေတဗ္ဗ''န္တိ (မဟာဝ. ၆၆; စူဠဝ. ၃၇၆) ဟိ ဝုတ္တံ။ ဥပဇ္ဈာစရိယဝတ္တဝိနိစ္ဆယော။

ဥပဇ္ဈာစရိယဝတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၆. ဝစ္စပ္ပသ္သာဝဋ္ဌာနိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၅၆.** ယထာဝုဍ္ဎံ န ကရေယ္ယ ဝစ္စန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ယထာနုပုဗ္ဗိယာ လဗ္ဘတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကုမေသု ပန တီသု ဌာနေသု ယော ယော ပဌမံ အာဂစ္ဆတိ ဝုဍ္ဎော တ နဝေ တ, သော သော အာဂတပဋိပာဋိယာ ကာတုဉ္စ နဟာယိတုဉ္စ လဗ္ဘတီတိ အဓိပ္ပာယော။

**၁၅၇. ဥဗ္ဘဇိတွာ** တိ (စူဠဝ. ၃၇၃, ၃၇၄) နိတသနံ ဒူရတောဝ ဥက္ခိပိတွာ နော ပဝိသေယ္ယ။ သဟသာ စ နော ပဝိသေယ္ယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ''ဗဟိ ဌိတေန ဥက္ကာသိတဗ္ဗ''န္တိ စ ''သာဓုကံ အတရမာနေန ဝစ္စကုဋိ ပဝိသိတဗ္ဗာ''တိ စ ဝုတ္တတ္တာ ဥက္ကာသိတွာတဝ အတရမာနော ပဝိသေယ္ယာတိ အတ္ထော။ ''န ဥဗ္ဘဇိတွာ ပဝိသိတဗ္ဗာ, ဝစ္စဟဒုကာယ ဌိတေန ဥဗ္ဘဇိတဗ္ဗ''န္တိ (စူဠဝ. ၃၇၄) ဝစနတော **''ဥဗ္ဘဇေယ္ယ ဟဒုကာသွေဝဝ သဏ္ဌိတော''** တိ ဝုတ္တံ။

**၁၅၈.** န ကရေယ္ယ ဥဘယံ **န ကရေယ္ယုဘယံ** ။

**၁၅၉. ကူပေ** တိ (စူဠဝ. ၃၇၄) ဝစ္စကူပေ။ **ကဋ္ဌ** န္တိ အဝလေခနကဋ္ဌံ။ ပသ္သာဝဒောဏိယာ ခေဠံ န ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **နာဝလေခေယ္ယ ဖရုသေနာ** တိ ဖာလိတကဋ္ဌေန တ ခရေန တ ဂဏ္ဌိကေန တ ကဏ္ဋကေန တ သုသိရေန တ ပူတိနာ တ နာဝလေခိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ဥဟတဉ္စာပိ** တိ ဂူထမက္ခိတမ္ပိ ဓောဝယေ အတ္တနာ တ ပရေန တ ကတန္တိ အဓိပ္ပာယော။

**၁၆၀. ဥဗ္ဘဇိတွာ န နိက္ခမေ** တိ တ္တေ ''ဝစ္စဟဒုကာယ ဌိတေန ပဋိစ္ဆာဒေတဗ္ဗ''န္တိ (စူဠဝ. ၃၇၄) ဟိ ဝုတ္တံ, ပုန ''အာစမနဟဒုကာယံ ဌိတေန ဥဗ္ဘဇိတဗ္ဗ''န္တိ (စူဠဝ. ၃၇၄) စ ဝုတ္တံ။ ''စပု စပူ''တိ သဒ္ဒံ ကတွာ နာစမေယျာတိ အတ္ထော။ ဝစ္စပ္ပသ္သာဝဋ္ဌာနိကဝိနိစ္ဆယော။

ဝစ္စပ္ပသ္သာဝဋ္ဌာနိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၇. အာပုစ္ဆကရဏနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၆၁. ထေရေနာ**တိ သင္ဃတ္ထေရေန။

**၁၆၂.** တတ္ထ တတ္ထ သန္နိပတိတာနံ သဗ္ဗေသံ ဝုဍ္ဎော ဝုဍ္ဎတရော, တသ္မိံ **ဝုဍ္ဎတရာဂမေ** ပုန အာပုစ္ဆနံ နတ္ထိ။ **ဘတ္တဂ္ဂေ စာနုမောဒတော** တိ တ္တေ အနပတိနာ ယာစိတေန ဒဟရေန ဝုဍ္ဎေန အနာပုစ္ဆိတွာ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဝ

ဒန္တိ။

**၁၆၃. ကေဝိဟာရကေ**တိ ဧကောဝရကေ ဝုမေန ဝသန္တော အနာပုစ္ဆာ န သဇ္ဈာယေယျာတိ အတ္ထော။ **ဥဒ္ဒေသံ ပရိပုစ္ဆဥ္စ နော ဒဒေ**တိ ဥဒ္ဒေသံ တ ပရိပုစ္ဆံ တ နော ဒဒေယျ။

**၁၆၄.** န ဝိဝရေယျ န ထကေယျ စာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဒ္ဒတရံ နာမ မဟာဝဋ္ဋဒ္ဓံ, တတ္ထ အာပုစ္ဆနကိစ္စံ နတ္ထိ။

**၁၆၅.** ဝုမေန စင်္ကမေ စင်္ကမန္တောပိ ယေန ဝုမော, တေန ပရိဝတ္တယေတိ သမ္ဗန္ဓော။ အာပုစ္ဆကရဏဝိနိစ္ ဆယော။

အာပုစ္ဆကရဏနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

**၁၈. နဂ္ဂနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ**

**၁၆၆.** ''န တေ၀ဝ နဂ္ဂေန အာဂန္တဗ္ဗံ, ယော အာဂစ္ဆေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ဟရာ. ၅၁၇) ဝုတ္တ တတ္တာ (စူဠဝ. ၂၆၁;) **''နဂ္ဂေ မဂ္ဂံ န ဝဇေ''** တိ ဝုတ္တံ။

**၁၆၇. ပဋိစ္ဆာဒိသု** တိ ''တေန ခော ပန သမယေန ဘိက္ခူ ဇန္တာဃရေပိ ဥဒကေပိ ပရိကမ္မံ ကာတုံ ကုက္ကုစ္စာယန္ တိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိဿော ပဋိစ္ဆာဒိယော ဇန္တာဃရပ္ပဋိစ္ဆာဒိံ ဥဒကပ္ပဋိစ္ဆာဒိံ ဝတ္ထပ္ပဋိစ္ဆာဒိ''န္တိ ဧဝံ ဝုတ္တာသု တီသု ပဋိစ္ဆာဒီသူတိ အတ္ထော။ **ဒုဝေ**တိ တောသု တီသု ပဋိစ္ဆာဒီသု ဥဒကဇန္တာဃရပ္ပဋိစ္ဆာဒိယော ပရိကမ္မေ ကပ္ပန္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝတ္ထစ္ဆာဒီ** တိ ဝတ္ထပ္ပဋိစ္ဆာဒိ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ခာဒနီယသာယနီယာဒိသု သဗ္ဗကမ္မေသု ကပ္ပိယာတိ အတ္ထော။ နဂ္ဂဝိနိစ္ဆယော။

နဂ္ဂနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

**၁၉. နှာနကပ္ပနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ**

**၁၆၈. ပုရတော**တိ (စူဠဝ. ၃၇၂) ထေရာနံ ပုရတော ဥပရိ တ န စ နှာယေယျာတိ အတ္ထော။

**၁၆၉-၁၇၀. ကုဋ္ဋတ္ထမ္ဘတရုဋ္ဌာနေ** တိ တွေ (စူဠဝ. ၂၄၃; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၃) ကုဋ္ဋေ တ ထမ္ဘေ တ တရုမှိ တ အဋ္ဌာနဖလကေ တ ကာယံ န ဃံသယေတိ အတ္ထော။ **ဂန္ဓဗ္ဗဟတ္ထော** နာမ မက္ကဋဟတ္ထသဒိသော အရုအာဒိမ ယော။ **ကုရုဝိန္ဒကသုတ္တိယာ** တိ ကုရုဝိန္ဒသုတ္တိယာ။ မလ္လကေန တ အညမညံ တ။ ''န ဘိက္ခဝေ ဝိဂ္ဂယှ ပရိကမ္မံ ကာရာပေတဗ္ဗံ။ ယော ကာရာပေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (စူဠဝ. ၂၄၃) ဧဝံ ဝုတ္တံ ဝိဂ္ဂဟပရိကမ္မံ သန္ ဓာယ **''အညမညံ တ''**တိ ဝုတ္တံ။

ဣအာနိ ကပ္ပိယာနိ ဒဿေတုံ **''ကပာလိဋ္ဌကခဏ္ဍာနီ''** တိအာဒိမာဟ။ သဗ္ဗေသံ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော ။ ဂိလာနဿ သပိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၃) အဂိလာနဿပိ ဣမာနိ ကပာလိဋ္ဌကခဏ္ဍာဒီနိ ကာယဃံသနေ ဝဋ္ဋန္တိ။ **ပုထုပာဏိ**တိ (စူဠဝ. ၂၄၄) ဟတ္ထပရိကမ္မံ ဝုစ္စတိ။ တသ္မာ သဗ္ဗေသံ ဟတ္ထေန ပိဋ္ဌိပရိကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အကတမလ္လကံ** နာမ ဧ ကအဋ္ဌိမံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္တတ ကတံ။ ဟသာဏာဒယော ဟဒဃံသနေ ဧဝ ကပ္ပိယာ။ နှာနကပ္ပဝိနိစ္ဆယော။

နှာနကပ္ပနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

**၂၀. အဝန္ဒိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ**

**၁၇၂.** ''နာနာသံဝါသကော ဝုမုတရော အဓမ္မဝါဒီ အဝန္ဒိယော''တိ (စူဠဝ. ၃၁၂; ပရိ. ၄၆၇) ဧဝံ ဝုတ္တတ္တာ လဒ္ ဓိနာနာသံဝါသကော ဣဓ **နာနာသံဝါသကော**။ ပရိဝါသိယမူလာယပဋိကဿနာရဟမာနတ္တာရဟမာနတ္တစာရိအဗ္ဘ

ဘာနာရဟာ **ဂရုကဠာ** တိ ဣဓ ဂဟိတာ။ ဣမေ ပန အညမညံ ယထာဝုမုံ ဝန္ဒနာဒီနိ လဘန္တိ, ပကတတ္တေန အဝန္ဒနီယာတိ အဓိပ္ပာယော။ အဝန္ဒနီယဝိနိစ္ဆယော။

အဝန္ဒိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၁. စမ္မနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၇၃.** ဣဒါနိ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု စမ္မာနိ အတ္ထရဏာနိ ဧဠကစမ္မံ အဇစမ္မံ မိဂစမ္မ"န္တိ (မဟာဝ. ၂၅၉) ဧဝံ ဝုတ္တစမ္မာနိ ဒဿေတုံ **"မိဂာဇေဠကစမ္မာနီ"** တိအာဒိမာဟ။ **ပရိဘုဉ္ဇိတု** န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၂) မဉ္စာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ အတ္ထရိတ္ဝာ နိပဇ္ဇိတုံ တ နိသီဒိတုံ တ ဝဋ္ဋန္တီတိ အတ္ထော။ ရောဟိတေဏိပသဒအ စ ကုရုင်္ဂာ စ စ-သဒ္ဒေန အညေပိ တဋ္ဋမိက မိဂမာတုကာဒယောပိ မိဂဇာတိကာ တေတိ အဓိပ္ပာယော။

**၁၇၄. အနုညာတတ္တယာ အညန္တိ** –

"မက္ကဋော ကာဠသီဟော စ၊ သရဘော ကဒလီမိဂေါ။
ယေ စ တဋ္ဋမိက ကေစိ၊ တေသံ စမ္မံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ။ –

ဧတ္ထ **တဋ္ဋမိက**ဂ္ဂဟဏေန ဝုတ္တာဝသေသာ အန္တမသော ဂေမဟိံသာဒယော ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ထဝိကာ**တိ ဥပဟာနကောသကသတ္ထကောသကကုဉ္စိကကောသကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, န ပတ္တတ္ထဝိကာဒယော။ စမ္မဝိနိစ္ဆယော။

စမ္မနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၂. ဥပဟာနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၇၅. ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာနာ** တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၅) စတုပဋ္ဋလတော ပဋ္ဌာယ ဝုစ္စတိ, န ဧကဒ္ဒိတိပဋ္ဋလတော ပဋ္ဌာယ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဧကပလာသိကံ ဥပဟာနံ, န ဘိက္ခဝေ ဒိဂုဏာ ဥပဟာနာ ဓာရေတဗ္ဗာ, န တိဂုဏာ ဥပဟာနာ ဓာရေတဗ္ဗာ, န ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာနာ ဓာရေတဗ္ဗာ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၂၄၅) ဝုတ္တတ္တာ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဩမုက္ကံ ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာနံ, န ဘိက္ခဝေ နဝ ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာနာ ဓာရေတဗ္ဗာ, ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၂၄၇) ဝုတ္တတ္တာ **"နဝ"**တိ ဝုတ္တံ။ သဗ္ဗတ္ထာပိ မဇ္ဈိမဒေသေ ဂိလာနောပိ နဝံ ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာနံ န လဘတိ, ဧကေတရမ္ပိ အညေဟိ ပရိဘုတ္တံ ဩမုက္ကဥပဟာနသင်္ခာတံ လဘတိ, ပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု ဂိလာနော နဝမ္ပိ လဘတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သဗ္ဗပစ္စန္တိမေသု ဇနပဒေသု ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာန"န္တိ (မဟာဝ. ၂၅၉) အဝိသေသေန ဝုတ္တတ္တာ။

**သဗ္ဗဿာ** တိ ဂိလာနဿာပိ အဂိလာနဿာပီတိ အတ္ထော။ မဇ္ဈိမဒေသေပိ ပစ္စန္တိမဒေသေပိ အာရာမေ အာရာမူပစာရေ ဂိလာနဿာပိ အဂိလာနဿာပိ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဇ္ဈာရာမေ ဥပဟာနံ ဓာရေတု"န္တိ (မဟာဝ. ၂၄၉) ဝုတ္တတ္တာ ကပ္ပိယန္တိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ အာရာမေပိ ကမေပိ။ **အကလ္လကဿာ** တိ ဂိလာနဿ။ ဧတ္ထ ပန မဇ္ဈိမဒေသေ ဂိလာနဿ ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာနာ ပရိဘုတ္တာဝ အာရာမေပိ ကမေပိ ဝဋ္ဋတိ, ပစ္စန္တိမဒေသေ အပရိဘုတ္တာပိ။ မဇ္ဈိမဒေသေပိ ပစ္စန္တိမဒေသေပိ ဘဂဝတာ ဂိလာနဿေဝ ဥပဟာနာ အနုညာတာ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယဿ ဟာအ တ ဒုက္ခာ, ဟာအ တ ဖလိတာ, ဟာဒခိလော တ အာဗာဓော, ဥပဟာနံ ဓာရေတု"န္တိ (မဟာဝ. ၂၄၉) စ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနေန ဘိက္ခုနာ သဥပဟာနေန ကာမံ ပဝိသိတု"န္တိ (မဟာဝ. ၂၅၆) ဝုတ္တတ္တာ စ။ မဇ္ဈိမဒေသေ စ ဂိလာနော နဝံ ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာနံ ဓာရေတုံ ယဒိ လဘတိ, ကထံ ပဒေသပညတ္တိ ဟောတီတိ? သဗ္ဗတ္ထ ပန ဘဂဝတာ ဂိလာနဿေဝ ဥပဟာနာ အနုညာတာ, တသ္မာ မဇ္ဈိမဒေသေ ဂိလာနော နဝံ ဂုဏင်္ဂုဏူပဟာနံ လဘတီတိ ဂဟေတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။

**၁၇၆-၉.** သဗ္ဗာဝ နီလကာ (မဟာဝ. ၂၄၆; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၆) **သဗ္ဗနီလကာ**။ သေ နယော သဗ္ဗတ္ထ **ဩဒာတကာ**ဒီ သုပိ။ ဩဒာတံ ပန နေဝ ဟဋ္ဌီယံ, န အဋ္ဌကထာယံ ပဋိက္ခိတ္တံ, အနုလောမဝသေန ပန ဣဓ ပဋိက္ခိတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **မဟာရင်္ဂရတ္တာ** သတပဒိပိဋ္ဌိဝဏ္ဏာ။ **မဟာနာမရင်္ဂရတ္တာ** မန္ဒရတ္တာ။ **မဉ္ဇေဋ္ဌိကာ** ကဏဝေရပုပ္ဖဝဏ္ဏာ။ ပုပ္ဖလတာဒီဟိ ဝိစိတ္တာ **စိတ္ရာ**။ **နီလပီတာဒိဝဒ္ဓိကာ** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဩဒာတလောဟိတမဉ္ဇေဋ္ဌိကမဟာရင်္ဂ မဟာနာမရင်္ဂရတ္တာဒိဝသေန ဝဒ္ဓိကာ ဂဟိတာ။ သီဟဗျဂ္ဃဒ္ဒီဖိနဒီပီနံ စမ္မေဟိ စာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကောစီ**တိ ဂိလာနောပိ အဂိလာနောပိ။

**၁၈၀.** သကလံ တ ကေဒေသကံ တ ရဇနံ စောဋ္ဌေန (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၆) ပုဥ္ဆိတ္ဂတ ဝဋ္ဋဋ္ဌေယျာတိ အတ္ထော။ ခလ္လကာဒိကံ ပန သဗ္ဗံ ဟာရိတ္ဂတ ဝဋ္ဋဋ္ဌေတဗ္ဗံ။ ဥပဟာနဝိနိစ္ဆယော။

ဥပဟာနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၃. အနောလောကိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၈၁. ဣတ္ထိယာ** တိ တဒဟုဇာတာယပိ အရိကာယ။ အာအာသေ (စူဠဝ. ၂၄၇) တ ဥဒကပတ္တေ တ အတ္တနော မုခံ အဝလောကေယျ, အဿ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာဗာဓပစ္စယာ အာအာသေ တ ဥဒကပတ္တေ တ မုခနိမိတ္တံ ဩလောကေတု"န္တိ (စူဠဝ. ၂၄၇) ဝုတ္တတ္တာဝဏ္ဏာဒီနိ တ "ဇိဏ္ဏော နု ခေါမ္ဂဟိ, နော တ"တိ ဇဝံ အာယုသင်္ခာရံ တ ဩလောကေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အနောလောကိယဝိနိစ္ဆယော။

အနောလောကိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၄. အဥ္ဇနီနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၈၂.** ဝဋ္ဋာ တ အဋ္ဌသောဠသံသာ တ မဋ္ဌာ ပုပ္ဖလတာဒီဟိ အစိတ္တကာ အဥ္ဇနီ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **တိဿောပိ** ဝဋ္ဋန္တိ, ကောယ တ ဒ္ဒဝီသု တ ကထာ ဧဝ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော။ **လေခာ**တိ ဝဋ္ဋလေခာ။ **ဗန္ဓိတု** န္တိ ပိဓာနက ဗန္ဓနတ္ထံ။

**၁၈၃. ရူပန္တိ** သကုဏရူပာဒိ။ ယဒိ စ ဒေိသံ အညေဟိ ကတံ လဘတိ, ဃံသိတ္ဂတ တ ဆိန္ဒိတ္ဂတ တ ယထာ တ နပညာယတိ, တထာ သုတ္တေန ဝေဌေတ္ဂတ ဝဋ္ဋဋ္ဌေတဗ္ဗံ။

**၁၈၄. ထဝိကာ**တိ အဥ္ဇနိထဝိကာ။ အဥ္ဇနိသလာကာပိ လဗ္ဘတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

**၁၈၅-၆. အဋ္ဌိ** တိ (မဟာဝ. ၂၆၆; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၄) မနုဿဋ္ဌိ ဌပေတ္ဂတ အဝသေသဋ္ဌိ။ ဝိသာဏဒန္တေသု အကပ္ပိယံ နာမ နတ္ထိ။ အာမလကကက္ကာဒီဟိ ကတာ **ဖလမယာ**။ **တမ္မယာ** တိ ဣဓ ဝုတ္တေဟေဝ နိဗ္ဗတ္တာ။ အဥ္ဇနီဝိနိစ္ဆယော။

အဥ္ဇနီနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၅. အကပ္ပိယသယနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၈၇-၉.** "ဥစ္စကော အာသန္ဒိကော ဥပ္ပန္နော ဟောတိ, အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ ဥစ္စကမ္ပိ အာသန္ဒိက"န္တိ (စူဠဝ. ၂၉၇) ဝစနတော မဉ္စသ္သ ဥပမုဘာဂပ္ပမာဏေန ဧကတောဘာဂေန ဒီဃမ္ပိ သုဂတင်္ဂုလေန အတိရေကဋ္ဌင်္ဂုလပါဒကံ ဣဓ **အာသန္ဒီ** တိ အဓိပ္ပေတံ, စတုရံသာသန္ဒိကော ပန ပမာဏာတိက္ကန္တကောပိ ဝဋ္ဋတိ။ **တူလီ**တိ ပကတိတူလိကာ။ **ပလ္လင်္ကော**နာမ အာဟရိမေဟိ တဠေဟိ ကတောတိ ဝုတ္တော။ တတ္ထေဝ "သီဟရူပာဒိံ ဒဿေတ္ဂတ ကတော ပန ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝဒန္တိ။ **ပဋိကန္တိ** သေတတ္ထရဏံ။ **ကေနစိတ္တက** န္တိ ဧတ္ထ စတုရင်္ဂုလာဓိကလောမော ကောဇဝော **"ကေနကော"**တိ ဝုစ္စတိ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကောဇဝ"န္တိ (မဟာဝ. ၃၃၇) **စီဝရက္ခန္ဓကေ** ဝုတ္တတ္တာ စတုရင်္ဂုလ

လောမကံ ပကတိကောဇဝံ ဝဋ္ဋတိ။ ရတနစိတ္တံ စိတ္တကံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ပဋ္ဋလီ**တိ ဃနပုပ္ဖရတ္တအတ္ထရဏံ ။ **ဝိကတီ**တိ သီဟဗျဂ္ဃာဒိရူပဝိစိတ္တော ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏကော။ **ဥဒ္ဒလောမီ** တိ ဧကတောဥဂ္ဂတပုပ္ဖံ။ **ဧကန္တလောမိကာ**တိ ဥဘတောဥဂ္ဂတပုပ္ဖံ။

**ကုတ္တ** န္တိ သောဠသန္နံ နာဋကိတ္ထီနံ ဌတွာ နစ္စနယောဂ္ဂံ ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏံ။ **ကောသေယျ** န္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ ကောသေယျသုတ္တမယံ ပစ္စတ္ထရဏံ။ **ကဋ္ဋိဿ** န္တိ ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ ကောသေယျကဋ္ဋိဿမယံ ပစ္စတ္ထရဏံ။ ကောသေယျဉ္စ ကဋ္ဋိဿဉ္စ ရတနပရိသိဗ္ဗိတာနေဝ န ဝဋ္ဋန္တိ, သုဒ္ဓာနိ ဝဋ္ဋန္တိ။ **ဟတ္ထိအတ္ထရာ** တေသံ ဥပရိ အတ္ထရဏကအတ္ထရဏာဝ။ **အဇိနပ္ပဝေဏီ** တိ အဇိနစမ္မေဟိ မဉ္စပ္ပမာဏေန သိဗ္ဗိတွာ ကတာ ပဝေဏီ, တေန စ ကဒလိမိဂစမ္မံ သေတဝတ္ထဿ ဥပရိ ပတ္ထရိတွာ သိဗ္ဗိတွာ ကတံ ပဝရပစ္စတ္ထရဏံ ကဒလိမိဂပ္ပဝရပစ္စတ္ထရဏံ, တေန စ အတ္ထတံ **အဇိနပ္ပဝေဏိကဒလိမိဂပ္ပဝရပစ္စတ္ထရဏတ္ထတံ** ။

သေတဝိတာနမ္ပိ ဟေဋ္ဌာ အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏေ သတိ န ဝဋ္ဋတိ, ကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏေ သတိ ဝဋ္ဋတိ, ရတ္တဝိတာနဿ ဟေဋ္ဌာ ကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏေ သတိပိ န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ သီသူပဓာနံ ဟဒူပဓာနန္တိ မဉ္စဿ ဥဘတော လောဟိတကံ ဥပဓာနံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယံ ပန ဧကမေဝ ဥပဓာနံ ဟောတိ, ဥဘောသု အန္တေသု ရတ္တံ ဝါ ပဒုမဝဏ္ဏံ ဝါ စိတ္တံ ဝါ, သစေ ပမာဏယုတ္တံ, ဝဋ္ဋတိ, မဟာဥပဓာနံ ပန ပဋိက္ခိတ္တံ။

**၁၉၀. အာသန္နာဒိတ္တယာ** တိ အာသန္ဒီ တူလီ ပလ္လင်္ကောတိ ဣဒံ တယံ နာမံ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဌပေတွာ တီဏိ အာသန္ဒိံ ပလ္လင်္ကံ တူလိကံ သေသကံ ဂိဟိဝိကဋံ့ အဘိနိသီဒိတုံ, န တွေဝ အဘိနိပဇ္ဇိတု''န္တိ (စူဠဝ. ၃၁၄) ဟိ ဝုတ္တံ။ သေသေ ဂိဟိသန္တကေ နိသီဒိတုံ လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။ ယဒိ ဓမ္မာသနေ သင်္ဃိကမ္ပိ ဧကနကာဒိ ဘိက္ခူဟိ အနာဏတ္တာ အာရာမိကာဒယော သယမေဝ ပညပေန္တိ စေဝ နီဟရန္တိ စ, တံ **ဂိဟိဝိကဋနီဟာရံ** နာမ, ဣမိနာ ဂိဟိဝိကဋနီဟာရေန ဝဋ္ဋတိ။ **ဘတ္တဂ္ဂံ** နာမ ဝိဟာရေ ဧဝ အနုဋ္ဌာနံ။

**၁၉၁.** စတုန္နံ ဟအနံ, တီသု ပဿေသု အပဿယာနဉ္စ ဝသေန **သတ္တင်္ဂော** ။ ဧကပဿေန ယုတ္တော **ပဉ္စင်္ဂော**။ ဣမေ ပန သတ္တင်္ဂပဉ္စင်္ဂာ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဥစ္စကမ္ပိ သတ္တင်္ဂ''န္တိ (စူဠဝ. ၂၉၄) ဝုတ္တတ္တာ ပမာဏာတိက္ကန္တာပိ ဝဋ္ဋန္တိ။ တေန ဝုတ္တံ **''ဥစ္စဟဒကာ''** တိ။ တူလောနဒ္ဓာ မဉ္စပီဌာ ဃရေယေဝ နိသီဒိတုံ ကပ္ပန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။

**၁၉၂. စီဝရစ္ဆဝိယော** တိ ဆန္နံ စီဝရာနံ, ဆန္နံ အနုလောမစီဝရာနဉ္စ အညတရစီဝရစ္ဆဝိယောတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗတ္ထာ**တိ မဉ္စေပိ ပီဌေပိ ဘတ္တဂ္ဂေပိ အန္တရဃရေပီတိ အတ္ထော။ ဣမာသံ ပန ဘိသီနံ ပမာဏပရိစ္ဆေဒောပိ နတ္ထိ, မဉ္စပီဌာဒီနံ ဝသေန အနုရူပံ သလ္လက္ခေတွာ ပမာဏံ ကာတဗ္ဗံ။

**၁၉၃.** ''တူလိကာ ဥပ္ပန္နာ ဟောတိ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝိဇဋေတွာ ဗိမ္ဗောဟနံ ကာတုံ, တီဏိ တူလာနိ ရုက္ခတူလံ လတာတူလံ ပေါဋကိတူလ''န္တိ (စူဠဝ. ၂၉၇) ဝုတ္တတ္တာ တူလတ္တယဉ္စ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၇; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. တူလောနဒ္ဓသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဗိမ္ဗောဟနေ ဝဋ္ဋတိ။ ဣမေဟိ တီဟိ တူလေဟိ သဗ္ဗေသံ ရုက္ခလတာတိဏာနံ တူလံ အနုညာတန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဘိသိယံ ပန ကိဉ္စိ တူလံ န ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **ဘိသိဂဗ္ဘော** တိ ဘိသိယာ ဝုတ္တံ စောဠာဒိပဉ္စကံ ဗိမ္ဗောဟနေ အနုညာတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **မိဂပက္ခီန** န္တိ သီဟာဒီနံ သဗ္ဗစတုပ္ပဒာနံ ဟံသမောရာဒီနံ သဗ္ဗပက္ခီနံ လောမာနိ ကပ္ပန္တိ။ မသူရကေ အနုညာတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

**၁၉၄.** ဣအနိ ဘိသိယံ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ ဒဿေတုံ **''မနုဿလောမ''** န္တိအာဒိမာဟ။ **ဥဏ္ဏာယ** န္တိ (စူဠဝ. ၂၉၇; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၇) ဥဏ္ဏာဘိသိယံ မနုဿလောမံ န လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။ ဥဏ္ဏာဘိသိယမ္ပိ မနုဿလောမံ ဌပေတွာ ယေသံ ကေသဉ္စိ ပက္ခိစတုပ္ပဒာနံ လောမံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **ပဏ္ဏေ** တိ ပဏ္ဏာဘိသိယဉ္စ ပုပ္ဖဉ္စ သုဒ္ဓံ တမာလပတ္တဉ္စ န လဗ္ဘံ, အဝသေသံ ယံ ကိဉ္စိ ပဏ္ဏံ လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။ တမာလပတ္တကမ္ပိ အညေဟိ မိဿံ ဝဋ္ဋတီတိ။ စောဠတကတိဏေသု အကပ္ပိယံ နာမ နတ္ထိ။ **အာသနဿေဝ အပ္ပဋိဝေက္ခိတံ န လဗ္ဘာ** န္တိ အာသနသာမညတော ပသင်္ဂေန ဝုတ္တံ။ အကပ္ပိယသယနဝိနိစ္ဆယော။

အကပ္ပိယသညာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၆. သမာနာသနိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၉၅.** တိဏ္ဏံ ဝဿာနံ အန္တရံ **တိဝဿန္တရံ**။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိဝဿန္တရေန သဟ နိသီဒိတု"န္တိ (စူဠဝ. ၃၂၀) ဟိ ဝုတ္တံ။ ယော ဒွီဟိ ဝဿေဟိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၀) ဝုဍ္ဎော ဝါ နဝေါ ဝါ, သော တိဝဿန္တရော နာမ။

**၁၉၆.** **မုနီ**တိ ဗုဒ္ဓမုနိ။ **သဗ္ဗေဟေဝ** တိ အနုပသမ္ပန္နေဟိပိ။

**၁၉၇.** **အန္တ** န္တိ ပစ္ဆိမံ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယံ တိဏ္ဏံ ပဟောတိ, တွတ္တကံ ပစ္ဆိမံ ဒီဃာသန"န္တိ (စူဠဝ. ၃၂၀) ဝုတ္တတ္တာ ယံ တိဏ္ဏံ ပဟောတိ, တံ သံဟာရိမံ ဝါ ဟောတု အသံဟာရိမံ ဝါ, တထာရူပေသု ဖလကခဏ္ဍေသုပိ နိသီဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဒွိဝိန္န** န္တိ ဒွိဝိန္နံ သမာနာသနိကာနံ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုဝဂ္ဂဿ မဉ္စံ ဒုဝဂ္ဂဿ ပီဌ"န္တိ (စူဠဝ. ၃၂၀) ဝုတ္တတ္တာ ဒွေဝ သမာနာသနိကာ သဟ နိသီဒိတုံ လဘန္တိ။ အညေဟိ အသမာနာသနိကေဟိ, အနုပသမ္ပန္နာဒီဟိ ဝါ ဒွေဝ ဟုတွာပိ နိသီဒိတုံ န လဘန္တိ။ သမာနာသနိကဝိနိစ္ဆယော။

သမာနာသနိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၇. အသံဝါသိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၉၈.** **ဥက္ခိတ္တော** တိ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ, အပ္ပဋိကမ္မေ, ပာပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ ဝါ ဥက္ခိတ္တကောတိ တိဝိဓောပိ ဣမေ ဥက္ခိတ္တော ဂဟိတော။ **အနုပသမ္ပန္နော** တိ ဣမိနာ သိက္ခမာနသာမဏေရသာမဏေရီ သိက္ခာပစ္စက္ခာတကာ ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဆိန္နမူလကော** နာမ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နကော။ **နာနာသံဝါသော**တိ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကော။ "နာနာသီမာယ ဌိတစတုတ္ထော ကမ္မံ ကရေယျ, ဣဒ္ဓိယာ ဝေဟာသေ ဌိတစတုတ္ထော ကမ္မံ ကရေယျ, အကမ္မံ န စ ကရဏီယ"န္တိ ဟိ ဝုတ္တတ္တာ ဣမေပိ "အသံဝါသိကာ"တိ ဝုတ္တာ။ ဧတေသု ပန ဥက္ခိတ္တကေဟိ သဒ္ဓိံ ဥပေါသထာဒီနိ ကရောန္တော ပါစိတ္တိယံ အာပဇ္ဇတိ။ နိဿီမဋ္ဌဝေဟာသဋ္ဌေဟိ ကရောန္တဿ ကမ္မံ ကုပ္ပတိ, ဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတိ, ဣတရေဟိ ဒုက္ကဋံ။ အသံဝါသိကဝိနိစ္ဆယော။

အသံဝါသိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၈. ကမ္မနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၉၉.** **အဓမ္မကမ္မ**န္တိ ဧတ္ထ ကထံ အဓမ္မကမ္မံ ဟောတီတိ စေ? ဝုတ္တဉှေတံ ဘဂဝတာ "ကတမဉ္စ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မကမ္မံ? ဉတ္တိဒုတိယေ စေ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မေ ဧကာယ ဉတ္တိယာ ကမ္မံ ကရောတိ, န စ ကမ္မဝါစံ အနုဿာဝေတိ, အဓမ္မကမ္မံ။ ဒွီဟိ ဉတ္တီဟိ ကမ္မံ ကရောတိ, န စ ကမ္မဝါစံ အနုဿာဝေတိ, အဓမ္မကမ္မံ။ ဧကာယ ကမ္မဝါစာယ ကမ္မံ ကရောတိ, န စ ဉတ္တိံ ဌပေတိ, အဓမ္မကမ္မံ။ ဒွီဟိ ကမ္မဝါစာဟိ ကမ္မံ ကရောတိ, န စ ဉတ္တိံ ဌပေတိ, အဓမ္မကမ္မ"န္တိ (မဟာဝ. ၃၈၇)။ ဣမိနာ နယေန သေသကမ္မေသုပိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန အကတွာ အညထာ ကရဏံ အဓမ္မကမ္မန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

**ဝဂ္ဂေနာ** တိ ဝဂ္ဂေန သင်္ဃေန။ ကထဉ္စ ဝဂ္ဂံ ဟောတီတိ စေ? ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ, တေ အနာဂတာ ဟောန္တိ, ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒော အနာဟဋော ဟောတိ, သမ္မုခီဘူတာ ပဋိက္ကောသန္တိ, ဝဂ္ဂကမ္မန္တိ ဣမေသု ယေန ကေနစိ ဧကေနပိ အင်္ဂေန ဝဂ္ဂံ ဟောတိ။

**သမဂ္ဂေနာ** တိ သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန။ ကထံ သမဂ္ဂံ ဟောတီတိ စေ? ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ, တေ အာဂတာ ဟောန္တိ, ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒော အာဟဋော ဟောတိ, သမ္မုခီဘူတာ နပ္ပဋိက္ကောသန္တိ, သမဂ္ဂကမ္မန္တိ ဧဝံ။

**စတုတ္ထန္တိ** သမဂ္ဂေန ဓမ္မိကံ။ တ္တောဝတာ ''စတ္တာရိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မာနိ, အဓမ္မေန ဝဂ္ဂကမ္မံ, အဓမ္မေန သမဂ္ဂကမ္မံ, ဓမ္မေန ဝဂ္ဂကမ္မံ, ဓမ္မေန သမဂ္ဂကမ္မ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၈၄) ဧဝံ ဝုတ္တာနိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ပရိဂ္ဂဟိတာနိ ဟောန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။

၂၀၀-၂၀၂. ဒသဝဂ္ဂိကော (မဟာဝ. ၃၈၈; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. နိဒာနဝဏ္ဏနာ) ဝီသတိဝဂ္ဂိကော စ **ဒသဝီသတိဝဂ္ဂိကော** ။ အဗ္ဘာနောပသမ္ပဒာပဝါရဏာ ဌပေတွာ သဗ္ဗကမ္မေသု ကမ္မပ္ပတ္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **ဣတရောတိ** ဝီသတိဝဂ္ဂေါ စ အတိရေကဝီသတိဝဂ္ဂေါ စ။

၂၀၃. ဣဒါနိ ကမ္မပ္ပတ္တေ စ ဆန္ဒာရဟေ စ ဒဿေတုံ **''စတုဝဂ္ဂေန''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ (ပရိ. ၄၈၈, ၄၉၇; ပရိ. ၄၈၇-၄၈၈) **ပကတတ္တာ** နာမ ယေ ပာရာဇိကဉ္စကျိတ္တလဒ္ဓိနာနာသံဝါသကာ န ဟောန္တိ။ **ပရေတိ** ကေဝလံ ဌာ ပကတတ္တာ ဘိက္ခူ။ ယဒိ ပကတတ္တာ ဘိက္ခူပိ အညတရံ ကမသီမံ တ နဒီသမုဒ္ဒဇာတဿရခဏ္ဍသီမာသု တ အညတရံ ပဝိသိတွာ ဌိတာ ဟောန္တိ, နေဝ ကမ္မပ္ပတ္တာ, န ဆန္ဒာရဟာ။ န ဟိ တေသံ ဆန္ဒော တ ဟရိသုဒ္ဓိ တ အာဂစ္ဆတိ အညသီမာယံ ဌိတတ္တာ။ **သေသေပီတိ** ပဉ္စဝဂ္ဂါဒိကရဏီယေပီတိ အတ္ထော။

၂၀၄. အသံဝါသဂဏပူရံ တ ကတွာ ကတံ ကမ္မံ ကုပ္ပဥ္စ ဟောတိ, ကာရကာနဉ္စ ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။ ''ယသ္သ သဿော ကမ္မံ ကရောတိ, တံစတုတ္တော ကမ္မံ ကရေယျ, အကမ္မံ န စ ကရဏီယ''န္တိ (မဟာဝ. ၃၈၉) ဝုတ္တတ္တာ **''ကမ္မာရဟဂဏပူရံ တ''** တိ ဝုတ္တံ။ ဣဒါနိ ပရိဝါသာဒိကမ္မာနံယေဝ ပရိဝါသော ဝိပတ္တိံ ဒဿေတုံ **''ဂရုကဋ္ဌ ဂဏပူရံ တ''**တိ ဝုတ္တံ။ တမ္ပိ အနိက္ခိတ္တဝတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ နိက္ခိတ္တဝတ္တော ပန သဗ္ဗတ္ထ ဂဏပူရကော ဟောတိ ဧဝ။

၂၀၅. **တရေယျာ** တိ ပဋိက္ခိပေယျ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဓမ္မကမ္မေ ကယိရမာနေ ပဋိက္ကောသိတု''န္တိ (မဟာဝ. ၁၅၄) ဟိ ဝုတ္တံ။ **အန္တရာယေ** သတီတိ အတ္ထော။ ''အဓမ္မကမ္မံ ဣဒံ, န မေတံ ခမတီ''တိ ဧဝံ ဒွေဝ တယော အညမညံ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိ ကရေယျုန္တိ အတ္ထော။ ယဒိ ဧကော ဟောတိ, ''န မေတံ ခမတီ''တိ ဧဝံ အဓိဋ္ဌာနံ ကရေယျာတိ အတ္ထော။ တ္တောဝတာ ဧတေ နိရာပတ္တိကာ ဟောန္တိ, အန္တရာယာ စ မုစ္စန္တိ, ကမ္မံ ပန အဓမ္မတ္တာ ကုပ္ပမေဝ။ **တရေန္တေဝ တတောဓိကာ** တိ တ္တော ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, စတူဟိ ပဉ္စဟိ ပဋိက္ကောသိတုံ, ဒွီဟိ တီဟိ ဒိဋ္ဌိံ အာဝိ ကာတုံ, ဧကေန အဓိဋ္ဌာတုံ, ''န မေတံ ခမတီ''တိ (မဟာဝ. ၁၅၄) ဝုတ္တတ္တာ စတ္တာရော တ ပဉ္စ တ တရေန္တိ ဧ တတိ အတ္ထော။

၂၀၆. ဣဒါနိ ယေဟိ ပဋိက္ခိတ္တံ ဟောတိ, တေ ဒဿေတုံ **''ကမ္မာရဟာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ခိတ္တစိတ္တ တ-**ဂ္ဂဟဏေန ဥမ္မတ္တကောပိ ဂဟိတော။ **ဧတေသန္တိ** ယေ ဝုတ္တပ္ပကာရာ, တေသံ ပဋိက္ခေပော န ရုဟတီတိ အတ္ထော။

၂၀၇. ဣဒါနိ ယဿ ပဋိက္ခေပော ရုဟတိ, တံ ဒဿေတုံ **''ပကတတ္တေကသီမဋ္ဌ-သမသံဝါသဘိက္ခုနော''** တိ ဝုတ္တံ။ တဿတ္တော (မဟာဝ. ၃၉၄) – ဧဝရူပဿ ဘိက္ခုနော ပဋိက္ကောသနာ အန္တမသော အာနန္တရိဿာပိ အာ ရောစေန္တဿ ရုဟတီတိ။ ''ဘိက္ခုဿ, ဘိက္ခဝေ , ပကတတ္တဿ သမာနသံဝါသိကဿ သမာနသီမာယံ ဌိတသ္သ အန္တမသော အာနန္တရိကဿပိ ဘိက္ခုနော ဝိညာပေန္တဿ သင်္ဃမဇ္ဈေ ပဋိက္ကောသနာ ရုဟတီ''တိ (မဟာဝ. ၃၉၄) ဝုတ္တံ။

၂၀၈. သမ္မုခါ ယဒိ ပဋိက္ကောသေယျာတိ အတ္ထော။ **တိရောက္ခာ** တိ ပရမ္မုခါ။ ကာယသာမဂ္ဂိံ တ ဆန္ဒံ တ နော ဒဒေယျ, ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။ ကမ္မဝိနိစ္ဆယော။

ကမ္မနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

**၂၉. မိဣာဒိဋ္ဌိဝိဝဇ္ဇနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ**

၂၀၉. **စုဏ္ဏာ**န္တိ သိရိသစုဏ္ဏာဒိကန္တိ အတ္ထော။ **မတ္တိကာ**တိ ပကတိမတ္တိကာ ဝါ ပဉ္စဝဏ္ဏာ ဝါ သုဓာ ကင်္ဂုဋ္ဌအာဒိကာ ဝါ။ **ကုလသင်္ဂဟာ**တိ တေဟိ သင်္ဂဟိတာနံ သန္တိကေ လာဘာသာယ ကုလသင်္ဂဟတ္ထန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပန ဣမေဟိ သင်္ဂဟိတာနံ သန္တိကေ "ကိဉ္စိ လဘိဿာမီ"တိ သင်္ဃိကံ ဝါ ပုဂ္ဂလိကံ ဝါ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ ဣမိနာ ပန နယေန လဒ္ဓံ ပဉ္စန္နမ္ပိ သဟဓမ္မိကာနံ န ဝဋ္ဋတိ, မိစ္ဆာဇီဝဉ္စ ဟောတိ။

၂၁၀-၂၁၁. လာဘာသာယ ဒါယကာနံ ဒါရကေ ဥက္ခိပိတ္ဝာ ပရိဘဋ္ဋဘာဝေ **ပါရိဘဋ္ဋကတာ,** တာယ ပါရိဘဋ္ဋကတာယ န ဇီဝယေတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသေသုပိ ဧသေဝ နယော။ ခေတ္တာဒီသု ပေသိတဿ ဂမနံ **ပဟေဏကမ္မံ** ။ သာသနပ္ပဋိသာသနဟရဏံ **ဒူတကမ္မံ** ။ ပေသိတဿ ဂေဟတော ဂေဟဂမနံ **ဇင်္ဃပေသနိယံ** ။ လာဘာသာယ လဒ္ဓဒါန **မနုပ္ပဒါနံ။ အညေန ဝါပီ**တိ အင်္ဂဝိဇ္ဇာဒိနာ။

၂၁၂. **ဝိညတ္တီ**တိ (ပါရာ. ၅၁၅ အာဒယော; ပါရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၁၅ အာဒယော) အညာတကဝိညတ္တိ။ **အနေသနာ**တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တေန ပုပ္ဖဒါနာဒိနာ ပစ္စယေသနာ။ **ကုဟနာဒီဟီ**တိ (ဝိဘ. ၈၆၁; ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၈၆၁; မဟာနိ. ၈၇) ကုဟနာ လပနာ နေမိတ္တကတာ နိပ္ပေသိကတာ လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသနတာတိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟိ ဝတ္ထူဟီတိ အတ္ထော။ မိစ္ဆာဇီဝဝိနိစ္ဆယော။

မိစ္ဆာဇီဝဝိဝဇ္ဇနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၀. ဝတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၁၃. ဣဒါနိ အာဂန္တုကဝတ္တာဒီနိ ဒဿေတုံ **"ဝတ္တ"**န္တိ မာတိကာပဒံ ဥဒ္ဓဋံ။ ပရိက္ခိတ္တဿ (စူဠဝ. ၃၅၆ အာဒယော; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၅၇ အာဒယော) ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပံ, အပရိက္ခိတ္တဿ ဒ္ဝီဟိ လေဍ္ဍုပါတေဟိ ပရိစ္ဆိန္နဋ္ဌာနံ ပတ္ဝာ ဥပါဟနံ ဩမုဉ္စိတ္ဝာ နီစံ ကတ္ဝာ ပပ္ဖောဋေတ္ဝာ ဥပါဟနံ ဒဏ္ဍကေန ဂဟေတ္ဝာ ဆတ္တံ အပနာမေတ္ဝာ သီသံ ဝိဝရိတ္ဝာ သီသေ စီဝရံ ခန္ဓေ ကရိတ္ဝာ သာဓုကံ အတရမာနေန အာရာမော ပဝိသိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၂၁၄. **ပုစ္ဆေယျ** **သယနာသန**န္တိ "ကတမံ မေ သေနာသနံ ပါပုဏာတိ, ကိံ အဇ္ဈာဝုတ္ထံ ဝါ အနဇ္ဈာဝုတ္ထံ ဝါ"တိ ဧဝံ ပုစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၂၁၅-၆. မဉ္စပီဌာဒိဒါရုဘဏ္ဍဉ္စ (စူဠဝ. ၃၆၀; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၀) ရဇနဘာဇနာဒိမတ္တိကာဘဏ္ဍဉ္စ။ **အာပုစ္ဆာ**တိ ဘိက္ခုဿ ဝါ သာမဏေရဿ ဝါ အာရာမိကဿ ဝါ "အာဝုသော ဣမံ ဇဂ္ဂါဟီ"တိ အာရောစေတ္ဝာတိ အတ္ထော။ **အညထာ**တိ ဧဝံ အကတ္ဝာတိ အတ္ထော။

၂၁၇-၈. **ဝုဍ္ဎာဂန္တုကဿာ**တိ ဧတ္ထ (စူဠဝ. ၃၅၈ အာဒယော; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၅၉ အာဒယော) ဒူရတောဝ ဒိသ္ဝာ ယဒိ "ဝုဍ္ဎော"တိ ဇာနာတိ, တသ္မိံ အနာဂတေ ဧဝ အာသနပညာပနာဒိဝတ္တံ ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **ပါဒေါဒပ္ပဘုတီ**န္တိ ပါဒေါဒကံ ပါဒပီဌံ ပါဒကထလိကံ ဥပနိက္ခိပိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ပါနီယေန အာပုစ္ဆန္တေန သစေ သကိံ အာနီတံ ပါနီယံ သဗ္ဗံ ပိဝတိ, ပုနပိ အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော ဧဝ။ **ပညပေ**တိ "ဧတံ တုမှာကံ သေနာသနံ ပါပုဏာတီ"တိ ဧဝံ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၂၁၉-၂၀. "ဘိက္ခာစာရဂါမော ဣတော ဒူရေ"တိ ဝါ "သန္တိကေ"တိ ဝါ "ကာလဿေဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတဗ္ဗ"န္တိ ဝါ "ဥပဋ္ဌာကေ စရိတဗ္ဗ"န္တိ ဝါ ဂေါစရော အာစိက္ခိတဗ္ဗော။ **အဂေါစရော**တိ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာနံ ဝါ ဂါမော, ပရိစ္ဆိန္နဘိက္ခကော ဝါ ဂါမော, ယတ္ထ ကေဿ ဝါ ဒ္ဝိန္နံ ဝါ ဘိက္ခာ ဒီယတိ, သော အာစိက္ခိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **ကတိက**န္တိ သင်္ဃဿ ကတိကဋ္ဌာနံ။ "ဣမံ ကာလံ ပဝိသိတဗ္ဗံ, ဣမံ ကာလံ နိက္ခမိတဗ္ဗ"န္တိ ဧဝံ ပဝေသနနိက္ခမနကာလံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ ကေသုစိ ဌာနေသု အမနုဿာ ဝါ ဝါဠာ ဝါ ဟောန္တိ, တသ္မာ ဧဝံ အာစိက္ခိတဗ္ဗမေဝ။ **နိသိန္နော ဝါ**တိ ဣဒံ အာပတ္တိအဘာဝမတ္တဒီပကံ, ဥဋ္ဌဟိတ္ဝာပိ သဗ္ဗံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတေဝ။ ဝတ္တဝိနိစ္ဆယော။

ဝတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၁. ဝိကပ္ပနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၂၁. **သမ္မုခါယာ** တိ (ပာစိ. ၃၇၄; ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဝိကပ္ပနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) သမ္မုခေ ဌိတသ္သာတိ အတ္ထော။ **ဗ္ယတ္တဿ** တိ ဝိကပ္ပနဝိဓာနံ ပစ္စုဒ္ဓရဏာဒိဝိဓာနဉ္စ ဇာနန္တဿ။ အဗ္ယတ္တော ပန ''ဣမိနာ မယှံ ဒိန္န''န္တိ ဂဟေတ္ွာပိ ဂစ္ဆေယျာတိ အတ္ထော။ **ဧကဿာ** တိ ဧကဿ ဘိက္ခုဿ။

၂၂၂. **နိဓေတုံ** တိ နိဓေတုံ ဧဝ, နိဿဂ္ဂိယံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ တ ဝိဿဇ္ဇေတုံ တ အဓိဋ္ဌာတုံ တ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။

၂၂၄-၅. **အပရာ သမ္မုခါ တ** တိ သမ္မုခါ ဝိကပ္ပနာ စေတိ အတ္ထော။ ဣမာ ဒွေ ဝိကပ္ပနာ အတ္တနာ ဧဝ ဝိကပ္ပေတ္ွာ တ ပရေန ပစ္စုဒ္ဓရာပိတတ္တာ သမ္မုခါ ဝိကပ္ပနာ စေတိ ဝုတ္တာ။

၂၂၇. **မိတ္တော** တိ ဒဠှမိတ္တော။ **သန္ဒိဋ္ဌော** တိ ဒိဋ္ဌမတ္တော နာတိဒဠှမိတ္တော။ ''ဣတရေန စ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တနယေန 'တိဿော ဘိက္ခု'တိ တ 'တိဿာ ဘိက္ခုနီ'တိ တ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ပုန တေန 'အဟံ တိဿဿ ဘိက္ခုနော, တိဿာယ ဘိက္ခုနိယာ တ ဒမ္မီ'တိ ဝိကပ္ပေတ္ွာ တေနေဝ 'တိဿဿ ဘိက္ခုနော, တိဿာယ ဘိက္ခုနိယာ သန္တကံ ပရိဘုဉ္ဇ တ ဝိဿဇ္ဇေဟိ တ ယထာပစ္စယံ တ ကရောဟီ'တိ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗ''န္တိ ဧဝံ ဟဒ္ဓော ဂဟေတဗ္ဗော။

၂၂၈. **ဒူရသန္တိကတ္တေကတ္တ-ဗဟုဘာဝံ ဝိဇာနိယာ** တိ တတ္ထ ဒူရတ္တဉ္စ သန္တိကတ္တဉ္စ ဧကတ္တဉ္စ ဗဟုဘာဝဉ္စ ဝိဇာနိတ္ွာတိ အတ္ထော။

၂၂၉. ''ဒသာဟပရမံ အတိရေကစီဝရံ ဓာရေတဗ္ဗ''န္တိ (ပာရာ. ၄၆၂) ဝုတ္တတ္တာ **''ဒသာဟံ တ''**တိ ဝုတ္တံ။ ''စီဝရကာလသမယော နာမ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမော မာသော, အတ္ထတေ ကထိနေ ပဉ္စ မာသာ''တိ (ပာရာ. ၆၄၉) ဝုတ္တတ္တာ **''မာသမေကံ တ ပဉ္စ တ''**တိ ဝုတ္တံ, မာသံ တ ဧကံ ပဉ္စ တ မာသေတိ အတ္ထော။ ''ဘိက္ခုနော ပနေဝ အကာလစီဝရံ ဥပ္ပဇ္ဇေယ္ယ, အာကင်္ခမာနေန ဘိက္ခုနာ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ွာ ခိပ္ပမေဝ ကာရေတဗ္ဗံ။ နော စဿ ပါရိပူရိ, မာသပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တံ စီဝရံ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ ဦနဿ ပါရိပူရိယာ သတိယာ ပစ္စာသာယာ''တိ (ပာရာ. ၄၉၉) ဝုတ္တတ္တာ **''ပစ္စာသာ သတိ မာသက''** န္တိ ဝုတ္တံ။ **နုပ္ပာဒယတီ** တိ အနဓိဋ္ဌိတံ အဝိကပ္ပိတံ နိဿဂ္ဂိ န ဇနယတီတိ အတ္ထော။ ဝိကပ္ပနာဝိနိစ္ဆယော။

ဝိကပ္ပနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၂. နိဿယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၃၀. **ဗ္ယတ္တဿ** တိ တတ္ထ ကိတ္တာဝတာ ဗ္ယတ္တော ဟောတီတိ စေ? နိဿယမုစ္စနကေန ပန သဗ္ဗန္တိမေန ဓမ္မပရိစ္ဆေဒေန အတ္ထတော စ ဗျဉ္ဇနတော စ ဒွေ မာတိကာ ပဂုဏာ တစ္စဂ္ဂတာ ကာတဗ္ဗာ, ပက္ခဒိဝသေသု ဓမ္မသ္သာဝနတ္ထာယ သုတ္တန္တတော စတ္တာရော ဘာဏဝါရာ, သမ္ပတ္တာနံ ပရိသာနံ ပရိကထနတ္ထာယ အန္ဓကဝိန္ဒမဟာရာဟုလောဝါဒမ္ဗဋ္ဌသဒိသော ဧကော ကထာမဂ္ဂေါ, သင်္ဃဘတ္တမင်္ဂလာမင်္ဂလေသု အနုမောဒနတ္ထာယ တိဿော အနုမောဒနာ, ဥပေါသထပဝါရဏာဒိဝိဇာနနတ္ထံ ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယော, သမဏဓမ္မကရဏတ္ထံ သမာဓိဝသေန ဝါ ဝိပဿနာဝသေန ဝါ အရဟတ္တပရိယောသာနံ ဧကံ ကမ္မဋ္ဌာနံ တတ္တကံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ တတ္တာဝတာ ဗျတ္တော နာမ ဟောတိ စာတုဒ္ဒိသော, ဣတရထာ အဗ္ယတ္တော။

၂၃၁. ဣဒါနိ နိဿယဂ္ဂဟဏာကာရံ ဒဿေတုံ **''ဧကံသ''**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ (မဟာဝ. ၁၀၃) **အာယသ္မာ တောတိ** အာယသ္မန္တံ။

၂၃၂. ဣဒါနိ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိဝိဓာနံ ဒဿေတုံ **''ပက္ကန္တေ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ, ''ပဉ္စိမာ, ဘိက္ခဝေ, နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယော ဥပဇ္ဈာယမှာ။ ဥပဇ္ဈာယော ပက္ကန္တော ဝါ ဟောတိ ဝိဗ္ဘန္တော ဝါ ကာလင်္ကတော ဝါ ပက္ခသင်္

ကန္တော တ အာဏတ္တိယေဝ ပဍ္စမီ''တိ (မဟာဝ. ၈၃), ''ဆယိမာ, ဘိက္ခဝေ, နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယော အာစရိယမှာ။ အာစရိယော ပက္ကန္တော တ ဟောတိ ဝိဗ္ဘန္တော တ ကာလကတော တ ပက္ခသင်္ကန္တော တ အာဏတ္တိယေဝ ပဍ္စမီ, ဥပဇ္ဈာယေန တ သမောဓာနဂတော ဟောတီ''တိ ဣဒံ ပန ဥဘယံ ဣမေ ဒဿိတံ။ သစေ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ သာမန္တဝိဟာရေသုပိ အပရိက္ခိတ္တေသု လေဍ္ဍုပါတဒ္ဝယဗ္ဘန္တရေ ဝသန္တိ, နိဿယော န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ပရိက္ခိတ္တေသုပိ န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတီတိ ဧကေ။ အာစရိယာ ပန န ဣစ္ဆန္တိ။ ကသ္မာတိ စေ? နိဿယဂ္ဂဟဏပဋိပ္ပဿဒ္ဓိနံ ဥပစာရသီမာယ ပရိစ္ဆိန္နတ္တာ။ လေဍ္ဍုပါတေန ဥပစာရသီမာပရိစ္ဆေဒေ ပန အပရိက္ခိတ္တေသု ဧဝ လဗ္ဘတိ, န ပရိက္ခိတ္တေသု။ တသ္မာ အာစရိယာနံ ဝိနိစ္ဆယေဝ ဌာတဗ္ဗံ။

**ပက္ကန္တေ** တိ ဧတ္ထ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၈၃) သစေ အာစရိယော အန္တေဝါသိကံ အနာမန္တေတွာဝ ဥပစာရသီမံ အတိက္ကမတိ, နိဿယော ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ သစေ ဥပစာရသီမံ အနတိက္ကမိတွာဝ နိဝတ္တတိ, န ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ အာစရိယံ အနာမန္တေတွာ အန္တေဝါသိကဿ ဂမနေပိ ဧသေဝ နယော။ သစေ အာစရိယော ကတ္တစိ ဂန္တုကာမော အန္တေဝါသိကံ အာပုစ္ဆတိ, အန္တေဝါသိကောပိ ''သာဓု သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆတိ, တင်္ခဏေ ဧဝ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ဧဝံ အာစရိယံ အာပုစ္ဆိတွာ အန္တေဝါသိကဿ ဂမနေပိ။ ဒွီသုပိ အန္တောဝိဟာရေယေဝ ဌိတေသု အာစရိယော တ အန္တေဝါသိကံ, အန္တေဝါသိကော တ အာစရိယံ အနာပုစ္ဆိတွာဝ သစေ ဒွေဝ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမတိ, ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ ပက္ခသင်္ကန္တေ တ ဝိဗ္ဘန္တေ တ ကာလကတေ တ တင်္ခဏေယေဝ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ ။ **အာဏတ္တိ** နာမ နိဿယပဏာမနာ။ ဒဿနသဝနဝသေန ဒုဝိဓံ **သမောဓာနံ**။

၂၃၃. **အလဇ္ဇီ** န္တိ ဧတ္ထ –

''သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။
အာပတ္တိံ ပရိဂူဟတိ။
အဂတိဂမနဉ္စ ဂစ္ဆတိ။
ဧဒိသော ဝုစ္စတိ အလဇ္ဇီပုဂ္ဂလော''တိ။ (ပရိ. ၃၅၉) –

ဧဝံ ဝုတ္တံ။ ''န ဘိက္ခဝေ အလဇ္ဇီနံ နိဿာယ ဝတ္ထဗ္ဗံ။ ယော ဝသေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (မဟာဝ. ၁၂၀) ဟိ ဝုတ္တံ။

၂၃၄. ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဒ္ဓါနမဂ္ဂပ္ပဋိပန္နေန ဘိက္ခုနာ နိဿယံ အလဘမာနေန အနိဿိတေန ဝတ္ထု''န္တိ (မဟာဝ. ၁၂၁) ဝုတ္တတ္တာ **''အဒ္ဓိကဿာ''** တိ ဝုတ္တံ။ ဂိလာနုပဋ္ဌာကဿ စ ယာစိတဿာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနုပဋ္ဌာကေန ဘိက္ခုနာ နိဿယံ အလဘမာနေန ယာစိယမာနေန အနိဿိတေန ဝတ္ထု''န္တိ (မဟာဝ. ၁၂၁) ဟိ ဝုတ္တံ။ **သလ္လက္ခေန္တေန ဖာသုက** န္တိ ဖာသုဝိဟာရံ သလ္လက္ခေန္တေန။ ဣဒံ ပန ပရိဟာရံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၂၁) သောတာပန္နာဒိအရိယသာဝကော တ ထာမဂတသမထဝိပဿနာလာဘီ တ ဗာလပုထုဇ္ဇနော တ န လဘတိ။ ယဿ ခော ပန သမထဝိပဿနာ တရုဏာ ဟောတိ, န ထာမဂတာ, အယံ လဘတိ။ အသန္တေ နိဿယဒာယကေ ''ယဒာ ပဋိရူပေ နိဿယဒာယကော အာဂစ္ဆိဿတိ, တဒာ တဿ နိဿာယ ဝသိဿာမီ''တိ အာဘောဂံ ကတွာ ယာဝ အာသာဠှီပုဏ္ဏမာ, တာဝ ဝသိတုံ လဘတိ။ သစေ ပန အာသာဠှီမာသေ နိဿယဒာယကံ န လဘတိ, ယတ္ထ အတ္ထိ, တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။ အန္တောဝဿေ ပန အနိဿိတေန ဝတ္ထုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သဘာဂေ ဒါယကေ အသန္တေ ဝသိတုံ လဗ္ဘတီတိ သဗ္ဗပဒေသု ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။ နိဿယဝိနိစ္ဆယော။

နိဿယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၃. ကာယဗန္ဓနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၃၅. **အကာယဗန္ဓနော** တိ ကာယဗန္ဓနံ အဗန္ဓိတွာတိ အတ္ထော။ တတော ပဋ္ဌာယ စီဝရံ ဟာရုပိတဗ္ဗံ, တတော ပဋ္ဌာယ ဧဝ ကာယဗန္ဓနံ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ''န ဘိက္ခဝေ အကာယဗန္ဓနေန ကမော ပဝိသိတဗ္ဗော။ ယော ပဝိသေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (စူဠဝ. ၂၇၈) ဟိ ဝုတ္တံ။ **တတ္ထေဝတသတိယာ ဂတော** တိ အသတိယာ ဂတော ယတ္ထ သရတိ,

တတ္ထေဝ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ သရိတုံ ပန ယာဝ န ဗန္ဓတိ, တာဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ယဒိ အန္တောဂာမေ သရတိ, ကာယဗန္ဓနေ သတိ ဂေဟမန္တေ ဌတွာ ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, အသတိ စေ နိက္ခမိတွာ ဗန္ဓိတွာ ပုန ပိဏ္ဍာယ ပဝိသိတဗ္ဗန္တိ ဝဒန္တိ။

၂၃၆. ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒွေ ကာယဗန္ဓနာနိ ပဋ္ဋိကံ သူကရန္တက''န္တိ (စူဠဝ. ၂၇၈) ဝုတ္တတ္တာ **''ဒုဝိဓ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **သူကရန္တံ** နာမ ကုဉ္စိကာကောသကာ ဝိယ အန္တေ သုသိရံ ကတွာ ကောဋ္ဋိတံ။ **ရဇ္ဇု စ ကော**တိ ဧကဝဋ္ဋာ ရဇ္ဇု စ။ **တဒနုလောမိကာ**တိ တေသံ ဒွိန္နံ အနုလောမိကာ။

၂၃၇. **မစ္ဆကဏ္ဋကခဇ္ဇူရီ-ပတ္တာ မဋ္ဌာ စ ပဋ္ဋိကာ**တိ ဧတ္ထ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၇၈) ဧတေ မစ္ဆကဏ္ဋကာဒယော မဋ္ဌာ ဝိကာရရဟိတာ ပဋ္ဋိကာ စ တဒန္တောဂဓာတိ အဓိပ္ပာယော။ **လဗ္ဘာ ဒသာ စတသ္သော**တိ ကောယ တ ဒွိသု တတိသု တ ကထာ ဧဝ နတ္ထီတိ အဓိပ္ပာယော, တတော ပရံ န ဝဋ္ဋတိ။ **အန္တေသူ**တိ ဥဘောသု အန္တေသု။ **ဂုဏသုတ္တက**န္တိ ဒိဂုဏသုတ္တကံ။

၂၃၉. **မကရမုခာဒိန္တိ** **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒေဍ္ဍုဘသီသံ ဂဟိတံ။ **ဥဘန္တေ**တိ ဥဘောသု အန္တေသု။ ကသ္သာတိ? ဝိဓသ္သ။ **ဃဋကာ**တိ ဃဋကတော။ **လေခာ**တိ လေခာယ။ ဃဋကတော စ လေခာယ စ အညံ စိတ္တကံ န ကပ္ပတီတိ အတ္ထော။

၂၄၀. **ဒေဍ္ဍုဘက**န္တိ (စူဠဝ. ၂၇၈; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၇၈) ဥဒကသပ္ပသီသသဒိသံ။ **မုရဇ**န္တိ ဗဟုရဇ္ဇုကေ ဧကတော သင်္ကဍ္ဍိတွာ ကောယ ရဇ္ဇုယာ ပလိဝေဌေတွာ ကတရဇ္ဇု။ **မဒ္ဒဝီဏ**န္တိ ပာမင်္ဂသဒိသံ။ **ကလာဗုက**န္တိ အနေကဝဋ္ဋံ။ တေသု ပန သဗ္ဗာနိ န ကပ္ပန္တိ။ **ဒသာသု ဒွေဝ မဇ္ဈိမာ**တိ မုရဇံ မဒ္ဒဝီဏန္တိ ဒွေဝ မဇ္ဈိမာ ဧဝ။ **ကပ္ပရေ**တိ ကပ္ပန္တီတိ အတ္ထော။

၂၄၁. **ဂဏ္ဌိယော ဓာပီ**တိ (စူဠဝ. ၂၇၉) စီဝရဂဏ္ဌိယောပိ။ ဝေဠုအာဒိမယာ ကပ္ပန္တီတိ ပသင်္ဂေန ဝုတ္တံ။ ကာယဗန္ဓနဝိနိစ္ဆယော။

ကာယဗန္ဓနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

ပဌမဘာဏဝါရံ။

## ၃၄. ပထဝီနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၄၂. ဇာတာ (ပါစိ. ၈၆; ပါစိ. အဋ္ဌ. ၈၆-၈၈; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပထဝီခဏနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) အဇာတာတိ ဒုဝိဓာ ပထဝီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ သုဒ္ဓမတ္တိကပံသုကာ ဒဿေတုံ **''သုဒ္ဓမတ္တိကပံသုကာ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သုဒ္ဓမတ္တိကပံသုကာ စ အဒဍ္ဎာ စ ဗဟုမတ္တိကပံသုကာ စ စာတုမာသာဝိကောဝဋ္ဌပံသုမတ္တိကရာသိ စ ဇာတပထဝီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ ပန **အဒဍ္ဎာ**တိ ဥဒ္ဓနပစနကုမ္ဘကာရာဝါပဘာဇနပစနာဒိဝသေန တထာ တထာ အဒဍ္ဎာ။ အယံ ပန ဝိသုံ နတ္ထိ, သုဒ္ဓပံသု အာဒီသု အညတရာဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သုဒ္ဓပံသု သုဒ္ဓမတ္တိကာ ယေဘုယျေနပံသု ယေဘုယျေနမတ္တိကာ အတိရေက စာတုမာသာဝိကောဝဋ္ဌမတ္တိကာပံသုပုဉ္ဇာ စ အဒဍ္ဎာ စာတိ အယံ သဗ္ဗာပိ **ဇာတပထဝီ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၂၄၃. **ဒုတိယာ**တိ အဇာတပထဝီတိ အတ္ထော။ **ဝုတ္တရာသီ**တိ မတ္တိကရာသိ စ ပံသုရာသိ စ စာတုမာသောမဝဋ္ဌကော **အဇာတပထဝီ**တိ အတ္ထော။

၂၄၄. ဣဒါနိ ယေဘုယျေနမတ္တိကာ ယေဘုယျေနပံသုကာ ယေဘုယျေနသက္ခရာတိ ဧဝံ ဝုတ္တာသု ကိတ္တကာဝတာ ယေဘုယျတာ ဟောတီတိ တံ ဒဿေတုံ **''ဒွေဝ ဘာဂါ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ တီသု ဘာဂေသု ဒွေဝ ဘာဂါ မတ္တိကာ ယဿာ ဘူမိယာ, သော ယေဘုယျမတ္တိကာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဥပမုပံသုအာဒယောပိ ကပ္ပိယာ ဧဝ အ

ကပ္ပိယဘာဂဿ အနတိရေကတော။ ‘‘ယေဘုယ္ယေနမတ္တိကာ ယေဘုယ္ယေနပံသုကာ’’တိ (ပာစိ. ၈၆) ဟိ ဝုတ္တံ, န ‘‘ဥပဍ္ဎမတ္တိကာ, ဥပဍ္ဎပံသုကာ’’တိ။ **သေသေသုပီ**တိ ယေဘုယျပံသုကာဒီသုပိ။

၂၄၅. ဇာတသညိဿ ပာစိတ္တိတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဒွေဝဠှဟဿ ဝိမတိဿ ဒုက္ကဋံ။ ဇာတေ အဇာတသညိဿ အနာပတ္တိ။

၂၄၆. **ကောဃာဏတ္တိယာ ကော** တိ သစေ သကိံ အာဏတ္တော ဒိဝသမ္ပိ ခဏတိ, အာဏာပကဿ ကော တေတိ အတ္ထော။ **တစသော**တိ တစာယ တစာယာတိ အတ္ထော။

၂၄၇. ဧတ္ထ ‘‘ဇာလေဟိ အဂ္ဂိ’’န္တိ တ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အနိယမေတွာ ပန ‘‘ပောက္ခရဏိံ ခဏ, ပထဝိံ ခဏ, တပိံ ခဏ, အာတဋ္ဋံ ခဏ, ကန္ဒံ ခဏာ’’တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

၂၄၈. **ဒေိသန္တိ** ဧတ္ထ အညမ္ပိ ဝေရူပံ ကပ္ပိယဝေဟာရဝစနံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၂၄၉. ကောပေတုံ လဗ္ဘန္တိ သမ္ဗန္ဓော, ဃဋ္ဋာဒီဟိ ဂဟေတုံ သက္ကုဏေယျကံ **ဥဿိဉ္စနီယကဒ္ဒမံ** ။

၂၅၀-၂. ဥဒကသန္တိကေ ပတိတေတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဥဒကေ ပတိတံ ပန သဗ္ဗကာလံ ကပ္ပိယမေဝ, တသ္မာ အကပ္ပိယံ ဒဿေတုံ **‘‘ဥဒကသန္တိကေ’’** တိ ဝုတ္တံ။ ဟသာဏေ လင္ဂေ ရဇေ စ နဝသောဏ္ဏိယာ ပတိတေ ရဇေ စာတိ သမ္ဗန္ဓော။ အဗ္ဘောကာသုဋ္ဌိတေ ဝမ္မိကေ စ မတ္တိကာကုဋ္ဋေ စာတိ အတ္ထော, တထာ ဧတေပိ သဗ္ဗေ စာတုမာသာဓိကောဝဋ္ဌာ န ကောပေတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

၂၅၃-၅. ဘူမိံ ဝိကောပယံ ထမ္ဘာဒိံ ဂဏှဟိတုံ န စ ကပ္ပတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဓာရာယာ**တိ ပဿာဝဓာရာယ။ ပဒံ ဒဿေဿာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၅၇. **သေကော**တိ သိဉ္စနံ။ ဘူမိယာ အလ္လဟတ္ထံ ဌပေတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၅၈. **အဝသေ သတီ**တိ ဟတ္ထအဟာဒီသု အာပအသူတိ အတ္ထော။ ပထဝိဝိနိစ္ဆယော။

ပထဝိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၅. ပရိက္ခာရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၅၉-၂၆၀. **ဂိရိကူဋ္ဌန္တိ** မကရဒန္တကံ။ သိဗ္ဗိတုဉ္စ ဆိန္ဒိတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတီတိ သဗ္ဗတ္ထ ယောဇနာ။ **ဒဏ္ဍော** တိ ဆတ္တဒဏ္ဍော။

၂၆၁. သိဗ္ဗိတုံ တ ပဉ္စရံ ဝိနန္ဓိတုံ တ ထိရတ္ထံ ဆတ္တေ ဗန္ဓိတုံ ဒဏ္ဍေ လေခာ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သစေ ဝုတ္တပ္ပကာရံ အကပ္ပိယဆတ္တံ လဘတိ, ဃဋ္ဋကမ္ပိ တဋ္ဌရူပမ္ပိ ဆိန္ဒိတွာ ဓာရေတဗ္ဗံ, လေခာပိ ဃံသေတွာ အပနေတဗ္ဗာ, သုတ္တကေန တ ဒဏ္ဍော ဝေဌေတဗ္ဗော။

၂၆၂. အနုတတံ သန္ဓာယ **‘‘အန္တေ တ’’** တိ ဝုတ္တံ။ ဒွိန္နံ ပဋ္ဋာနံ သင္ဃဋ္ဋိတဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ **‘‘ပဋ္ဋမုခေ တပီ’’**တိ ဝုတ္တံ။ ဝရကသီသာကာရေန သိဗ္ဗနံ သန္ဓာယ **‘‘ဝေဏိကာ’’**တိ စ သတပဒာကာရေန သိဗ္ဗနံ သန္ဓာယ **‘‘သင္ခလိကာပိ တ’’**တိ စ ဝုတ္တံ။ သတပဒိသဒိသံ အညံ တ သူစိဝိကာရံ န ကပ္ပတိ, ပကတိသူစိကမ္မမေဝ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ ဟဋ္ဌိကဏ္ဏိကအာဒိကံ စီဝရေ န စ ကပ္ပတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၆၃-၄. စတုကောဏာဝ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၅) ကပ္ပရေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အဂ္ဃိက** န္တိ အဂ္ဃိယံ စေတိယသဒိသံ။ **ဧတ္ထာ**တိ ဂဏ္ဌိပာသကပဋ္ဋေ။ **ကောဏသုတ္တာ စ ပီဠကာ** တိ န ကေဝလံ စတုကောဏာ ဂဏ္ဌိကပာသကပဋ္ဋာဝ ကပ္ပန္တိ

တိ, အထ ခော ဒုဝိညေယျာ ကောဏာသုတ္တပီဠကာ စ ကပ္ပရေတိ အတ္ထော။ **ဂန္ဓံ တေလံ တ** တိ ဂန္ဓံ တ တေလံ တ။

၂၆၅. **ရတ္တ** န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၅) ရဇိတံ။ **အညေန တ**တိ မုဂ္ဂရာဒိနာ တ။ **ကတ္တတ**တိ ဌပေတ္တ။ **ပဟာရေ န စ မုဋ္ဌိနာ**တိ မုဋ္ဌိနာ န ပဟာရေယျာတိ အတ္ထော။

၂၆၆-၇. ဆတ္တဝဋ္ဋိယံ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၅) လေခံ ဌပေတ္တ ဓမ္မကရဏော လေခာ န ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကုဉ္စိကာယ စ ပိပ္ဖလေ စ မဏိကာ စ ပီဠကာ စ န ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **မဏိကာ**တိ ဧကော ဧဝ ဝဋ္ဋမဏိကာ။ **ပီဠကာ** မုတ္တရာဇိသဒိသာ ဗဟူ။

၂၆၈-၉. **မာလာဒ္ဓရဏိယ** န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၅) အရဏိယံ မာလာဒိ ဝဏ္ဏမဋ္ဌံ န ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ တိပုသီသမယေ ပတ္တမဏ္ဍလေ ဘိတ္တိကမ္မဉ္စ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **ဟိတ္တတ**တိ ဌပေတ္တ။ **သူစိသဏ္ဍာသကော** (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၅) နာမ သူစိံ ဍံသာပေတ္တ ဃံသိတုံ ကတော အာရုမယော။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မကရဒန္တကံ ဆိန္ဒိတု''န္တိ (စူဠဝ. ၂၅၃) ဝုတ္တတ္တာ ပတ္တမဏ္ဍလေ မကရဒန္တကံ ဝဋ္ဋတိ, အညံ ဘိတ္တိကမ္မာဒိဝိကာရမေဝ န ဝဋ္ဋတိ, တသ္မာ ဂိရိကူဋံ ပတ္တမဏ္ဍလေ ဌပေတ္တ အဝသေသေ န ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၇၂. **သေနာသနေ**တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၅) ဟသာအာဒိသေနာသနေတိ အတ္ထော။

၂၇၃. **ပုမိတ္ထိရူပရဟိတ** န္တိ ပုရိသရူပဣတ္ထိရူပရဟိတန္တိ အတ္ထော။ ပရိက္ခာရဝိနိစ္ဆယော။

ပရိက္ခာရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၆. ဘေသဇ္ဇနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၇၄-၅. သဟဓမ္မိနံ လဗ္ဘံ ဘေသဇ္ဇကရဏန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ န ကေဝလံ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံယေဝ ဘိက္ခာစရိယဝိညတ္တိသကေဟိ ဘေသဇ္ဇကရဏံ လဗ္ဘတိ, အထ ခော အပရေသမ္ပိ ပဉ္စန္နံ လဗ္ဘတိ, တေ ဒဿေန္တော **''ပိတူန''**န္တိအာဒိမာဟ။ **ပိတူန**န္တိ မာတာပိတူနန္တိ အတ္ထော။ ယေ မာတာပိတရော ဇဂ္ဂန္တိ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, တေ **တဒုပဋ္ဌာကာ** နာမ။ ဘိက္ခုံ ဧဝ နိဿာယ ဇီဝန္တော **ဘိက္ခုနိဿိတကော** နာမ။ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော **''ဘဏ္ဍု''** တိ ဝုစ္စတိ။

၂၇၆. အပရေသမ္ပိ ဒသန္နံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, တေ ဒဿေတုံ **''မဟာစူဠပိတာ''**တိအာဒိမာဟ။ တွေ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၈၅-၁၈၇) ပန မဟာပိတာ စူဠပိတာ မဟာမာတာ စူဠမာတာ မဟာဘာတာ စူဠဘာတာ မဟာဘဂိနီ စူဠဘဂိနီတိ ဣမေဟိ **အဋ္ဌဟိ** အာဒိ-သဒ္ဒေန ပိတုဘဂိနိဉ္စ မာတုဘာတိကဉ္စ ဂဟေတ္တ ဒသ။ ဧတေသံ ပန သကေန ဘေသဇ္ဇေန ကာတဗ္ဗံ။ **အတ္တနိယေ** စ အသတီတိ ဟဌသေသော။

၂၇၇. န ကေဝလဉ္စ ဧတေသံ ဒသန္နံ, ဣမေဟိ သမ္ဗန္ဓာနံ ပုတ္တနတ္တာဒီနံ ယာဝသတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒဿနတ္ထံ **''ကုလဒူသနာ''**တိအာဒိမာဟ။ အညောပိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၈၅-၂၈၇) ယော အာဂန္တုကော တ စောရော တ ယုဒ္ဓပရာဇိတော တ ဣဿရော ဉာတကေဟိ ပရိစ္စတ္တော တ ဂမိယမနုဿော တ ဂိလာနော ဟုတ္တ ဝိဟာရံ ပဝိသတိ, သဗ္ဗေသမ္ပိ အပစ္စာသီသန္တေန ဘေသဇ္ဇံ ကာတဗ္ဗံ။

၂၇၈. မာတာ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၈၅-၁၈၇) ပိတာ တဒုပဋ္ဌာကော ဘိက္ခုနိဿိတကော ပဏ္ဍုပလာသော ဝေယျာဝစ္စကရောတိ ဣမေသံ ဆန္နံ အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပာတော အတရိတောတိ အတ္ထော။ ကိဉ္စ ဘိယျော – အမရိကစောရဿ စ ဣဿရိယဿ စ အတုမတရိတောတိ အတ္ထော။

၂၇၉. **တေသ**န္တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၈၅-၁၈၇) ဂဟဋ္ဌာနံ။ **သာသနောဂဓ**န္တိ ရတနပရိတ္တအာဋာနာဋိယပရိတ္တာဒိ ပရိတ္တံ ဘဏိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၂၈၀. ‘‘အာဂန္တွာ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၈၅-၁၈၇) သီလံ ဒေတု, ဓမ္မဉ္စ ပရိတ္တဉ္စ ဘာသတူ’’တိ ကေနစိ ပေသိ တောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အတုံ ဝတ္တုံ** န္တိ သီလံ အတုံ, ဓမ္မဉ္စ ပရိတ္တဉ္စ ဝတ္တုံ လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။ ဘေသဇ္ဇဝိနိစ္ ဆယော။

ဘေသဇ္ဇနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၇. ဥဂ္ဂဟနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၈၁. **ဒသဘေဒမ္ပိ** တိ သစေ ကေနစိ ဟေဌာ ဒသ္သိတံ ဒသဝိဓံ ရတနံ အာနေတွာ ‘‘ဣဒံ သင်္ဃဿ တ စေတိယ ဿ တ နဝကမ္မဿ တ အညပုဂ္ဂလဿ တ သုတ္တန္တိကဂဏဿ တ ဒမ္မီ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘သာဓူ’’တိ သမ္ပဋိစ္ဆ န္တဿ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၂၈၂-၃. တေသု ဒသဝိဓေသု ရတနေသူတိ အတ္ထော။ **ဒွိဝီသူ**တိ ရဇတဇာတရူပေသု။ ဂဏဿ ပုဂ္ဂလေ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၃၈-၅၃၉) အနာမသိတွာ ‘‘ဣဒံ ဟိရညသုဝဏ္ဏံ စေတိယဿ ဒမ္မိ, နဝကမ္မဿ ဒမ္မီ’’တိ ဝုတ္တေ န ပဋိက္ ခိပေတိ အတ္ထော။ ကိံ ကာတဗ္ဗန္တိ စေ? တံ ဒဿေတုံ **‘‘ဝဒေ’’**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ ‘‘ဣမေ ဧဝံ ဝဒန္တိ’’တိ ကပ္ပိယကာရာ နံ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၂၈၄. န ကေဝလံ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒိကမေဝ, အညမ္ပိ ခေတ္တဝတ္ထာဒိကံ အကပ္ပိယံ န သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ တံ ဒဿ သေတုံ **‘‘ခေတ္တံ ဝတ္ထုံ’’** န္တိအာဒိမာဟ။ အသပသုအာဒိကံ **အသပသုတဒိကံ**။ သစေ ဟိ ကောစိ ‘‘မယှံ သဿသမ္ပာဒ ကံ မဟာတဠာကံ အတ္ထိ, တံ သင်္ဃဿ ဒမ္မီ’’တိ ဝဒတိ, တဉ္စေ သင်္ဃော သမ္ပဋိစ္ဆတိ။ ပဋိဂ္ဂဟဏေပိ ပရိဘော ဂေပိ အာပတ္တိယေဝ။ ဧဝံ သေသေသုပိ။

ကပ္ပိယေန ကမေန ဂဏှေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ‘‘ခေတ္တံ ဒမ္မီ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န ဝဋ္ဋတီ’’တိ ပဋိက္ခိပိတွာ ‘‘ဣ တော စတ္တာရော ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇထာ’’တိ တ ‘‘စတုပစ္စယပရိဘောဂတ္ထာယ ဒမ္မီ’’တိ တ ဝဒတိ စေ, ဂဟေတဗ္ဗံ။ ဝ တ္ထုမှိပိ ဧသေဝ နယော။ ‘‘တဠာကံ ဒမ္မီ’’တိ ဝုတ္တေ ပဋိက္ခိပိတွာ ‘‘စတ္တာရော ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇထာ’’တိ တ ‘‘သင်္ဃော ဥဒကံ ပရိဘုဉ္ဇိဿတိ, ဘဏ္ဍကံ ဓောဝိဿတီ’’တိ တ အာဒိနာ နယေန ဝုတ္တေ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ‘‘အသံ ဒမ္မီ’’တိ ဝုတ္တေ ပဋိက္ခိပိတွာ ‘‘အာရာမိကံ, ဝေယျာဝစ္စကရံ, ကပ္ပိယကာရကံ ဒမ္မီ’’တိ ဝုတ္တေ သမ္ပဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ‘‘ဂေမဟိံသအဇေဠကာဒယော ဒမ္မီ’’တိ ဝုတ္တေ ပဋိက္ခိပိတွာ ‘‘ပဉ္စဂေရသပရိဘောဂတ္ထာယာ’’တိ ဝုတ္တေ သမ္ပ ဋိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ဧဒိသံ ဂဟဏံ သန္ဓာယ **‘‘ပဋိက္ခိပိတွာ ဂဏှေယျာ’’** တိ ဝုတ္တံ။

၂၈၅-၆. **နဝမာတိကကေအရတဋ္ဌာကကိရိယာ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၃၈-၂၃၉) **စ အနဝေ** ပုဗ္ဗေ ကပ္ပိယတေဟာရေန ပဋိ က္ခိပိတွာ ဂဟိတတဋ္ဌာကေ **မတ္တိကုဒ္ဓရဏ** ဉ္စ ဘိန္နဋ္ဌာနေ ဟဋ္ဌိ **ဗန္ဓော** စ ဒုဗ္ဗလဋ္ဌာနေ **အာဋ္ဋိယာ ထိရကာရော စ အနဝေ** ကေအရေ ပုရာဏဘာဂတော **အတိရေကဘာဂဂ္ဂဟဏ** ဉ္စ **နဝေ** ကေအရေ **အပရိစ္ဆိန္နဘာဂေ ‘‘သဿေ ဒေထ တ္တကေ’’**တိ **ကဟာပဏုဋ္ဌာပနဉ္စ** ပီတိ ဣဒံ သဗ္ဗံ ဘိက္ခုဿ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ကရောတိ, ဧဝမာဒိကံ **သဗ္ဗေသမ္ပိ အကပ္ပိယ** န္တိ အတ္ထော။

၂၈၇-၉. ဣအနိ တံယေဝ အကပ္ပိယံ ဒဿေတုံ **‘‘အဝတွာ’’**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တဿတ္ထော (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၂၃၈-၂၃၉) – ယော ပန ‘‘ကသ, ဝပ’’ ဣစ္စာဒိကံ အဝတွာ ‘‘တွေတ္ထိကာယ ဘူမိယာ ဧတ္တကော ဘာဂေ ဒေယျ ယော’’တိ ဘူမိံ တ ပတိဋ္ဌာပေတိ, ‘‘ဧတ္တကေ ဘူမိဘာဂေ သဿံ ကတံ, ဧတ္တကံ ဂဏှာထာ’’တိ ကဿကေ ဝဒန္ တေ ပမာဏဂဏှာနတ္ထံ ဒဏ္ဍရဇ္ဇုဘိ မိနတိ, ခလေ ဌတွာ ရက္ခဏာဒီနိ ကရောတိ, တဿေဝ အကပ္ပိယန္တိ။

၂၉၀. ဘဏ္ဍာကရိကသီသေန ပိတုသန္တကမ္ပိ သစေ ပဋိသာမေယျ, ဟစိတ္တိယန္တိ အတ္ထော။

၂၉၁-၂. **ပိတူနန္တိ** မာတာပိတူနံ။ သာဋ္ဌကာဒိကပ္ပိယံ **ဝတ္ထုံ** ။ ‘‘ပဋိသာမေတွာ ဒေဟီ’’တိ ဝုတ္တေတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဟာတေတွာတန ဂတေ ယဿ **အဇ္ဈာရာမသိက္ခာပဒ** ဝသေန (ပာစိ. ၅၀၅-၅၀၆) ပလိဗောဓော, တဿ ကေပိတုံ လဗ္ဘတ္တိ

အတ္ထော။

၂၉၃-၄. **သကံ** တသိအာဒိပရိက္ခာရန္တိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဌာနံ ဂုတ္တန္တိ ဒဿေတဗ္ဗံ။ ''ထွေ ဌပေထာ''တိ ပန န ဝတ္တဗ္ဗံ။

၂၉၅. ထွေ ''အညော ကောစိ န ပဝိသတိ, ဘိက္ခူပိ တ သာမဏေရေပိ တ ဂဟိတံ ဘဝိဿတီ''တိ **သင္ကန္တိ** တိ အတ္ထော။ **ဝတ္တပ္ပဋိ** တိ အလင်္ကာရာဒိဝတ္တပ္ပဋိတိ အတ္ထော။ **တာဒိသေ**တိ ယာဒိသေ ဝတ္တပ္ပဋိ နဋ္ဌေ အာသင်္ကာ ဟောတိ, တာဒိသေ ဝတ္တပ္ပဋိ နဋ္ဌေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၂၉၆. ဣဒါနိ အသင်္ကိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ ဒဿေတုံ **''ဝိဟာရာဝသထဿန္တော''** တိအာဒိမာဟ။ ဝိဟာရဿ စ ဃရဿ စ ဘာတိ အတ္ထော။ **ရတန**န္တိ ဒသဝိဓံ ရတနံ။ **ရတနသမ္မတ**န္တိ သာဋ္ဌကဝေဌနာဒိကံ။ **ဂဟေတ္ဝာ**တိ ကပ္ပိယကာရကေ အသတိ အတ္တနာပိ ဂဟေတွာ နိက္ခိပေယျာတိ အတ္ထော။ **မဂ္ဂေ ရညောပိ** တိ မဂ္ဂေပိ အရညေပိ။ **တာဒိသေ**တိ ''ဘိက္ခူပိ ဂဟိတံ ဘဝိဿတီ''တိ အာသင်္ကိတဗ္ဗဋ္ဌာနေ။ **ပတိရူပံ ကရိယတီ**တိ မဂ္ဂေ တ အရညေ တ တာဒိသံ ဘဏ္ဍံ ပဿိတွာ မဂ္ဂ ဩက္ကမ္မ နိသီဒိတဗ္ဗံ, သာမိကေသု အာဂတေသု တံ ဌာနံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ သစေ သာမိကေ န ပဿတိ, ရတနသမ္မတံ ပံသုကူလံ ဂဟေတဗ္ဗံ။ ရတနန္တေ ဟောတိ, တုဏှီဘူတေန ဂန္တဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ အယံ မဂ္ဂရည ကေသု ပဋိပတ္တိ။ ဝိဟာရာဝသထာနံ ပန အန္တော တာဒိသံ ဒိသွာ ဘဏ္ဍကံ မုဋ္ဌိတွာ ''ထွေ ထွေကာ ကဟာပ ဏာ''တိအာဒိနာ နယေန ရူပေန တ လဉ္ဆနာယ တ ပိလောတိကာယ တ သညာဏံ ကတွာ နိက္ခိပိတဗ္ဗံ, တတော ပက္က မန္တေန ပတိရူပာနံ ဘိက္ခူနံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဥဂ္ဂဟာဝိနိစ္ဆယော။

ဥဂ္ဂဟာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၈. ကုလဒူသနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၉၇. ''ကုလာနိ ဒူသေတိ ပုပ္ဖေန တ ဖလေန တ စုဏ္ဏေန တ မတ္တိကာယ တ ဒန္တကဋ္ဌေန တ ဝေဠုယာ တ ဝေ ဇ္ဇိကာယ တ ဇင္ဃပေသနိယေန တ''တိ (ပာရာ. ၄၃၇) ဝုတ္တတ္တာ တာနိ အဋ္ဌ ဝတ္ထူနိ ဒဿေတုံ **''ပုပ္ဖ''** န္တိအာဒိ မာဟ။ ဣမာယ မိစ္ဆာပဋိပတ္တိယာ ကုလာနံ အညေသု သီလဝန္တေသု ပသာဒံ ဒူသေတိ ဝိနာသေတီတိ **ကုလဒူသနံ ဒုက္ကဋံ** အာပဇ္ဇတိ။ တံ ပန အတ္တနော သန္တကေ စ ပရသန္တကေ စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၉၈. ဣဒါနိ ဣမေသု ဝတ္ထူသု န ကေဝလံ ကုလဒူသနဒုက္ကဋမေဝ အာပဇ္ဇတိ, ထုလ္လစ္စယာဒီနိပိ အာပဇ္ဇတီတိ ဒဿေတုံ **''ထုလ္လစ္စယ''** န္တိအာဒိမာဟ။ သင္ဃိကံ ဂရုဘဏ္ဍံ ဣဿရေန ဒေန္တဿ ထုလ္လစ္စယန္တိ သမ္ဗန္ ဓော။ သေနာသနတ္ထာယ နိယမိတံ ပန ပုပ္ဖာဒိ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ သင္ဃဿ တ အညဿ တ သန္တကံ ထေယျစိ တ္တေန ဒေန္တဿ ဒုက္ကဋာဒီနိ ဟောန္တီတိ ဟဋ္ဌသေသော, တဿ ဘဏ္ဍဿ အဂ္ဃဝသေန ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စ ယပာရာဇိကာနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

၂၉၉-၃၀၀. **သဗ္ဗထာ**တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၁) ကပ္ပိယတေဟာရအကပ္ပိယတေဟာရပရိယာယဩဘာသနိမိတ္တကမ္ မာဒီဟိ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ ဝတိအာဒီနိ ကတွာ **ဇဂ္ဂိတုဥ္စ အတ္တနော ပရိဘောဂတ္ထ** န္တိ ဖလပရိဘောဂတ္ထံ။ **ရောပနာဒီနီ**တိ ရောပာပနာဒီနိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သိဥ္စာပနဩစိနာပနာဒီနိ ဂဟိတာနိ။ ကုဒ္ဒာလခဏိတ္တိတသိဖရသုဥဒက ဘာဇနာဒီနိ အာဟရိတွာ သမီပေ ဌပနဝသေန နိမိတ္တတော စ ကုဒ္ဒာလခဏိတ္တာဒီနိ စ မာလာဝစ္ဆေ စ ဂဟေတွာ ဌိ တေ ''သာမဏေရာဒယော ဒိသွာ 'ထေရော ကာရာပေတုကာမော'တိ အာဂန္တွာ ကရောန္တိ''တိ သညာယ ဩဘာသ တော စ ''ဣမံ ရုက္ခံ ဇာန, ဣမံ အာတဋ္ဋံ ဇာနာ''တိအာဒိကပ္ပိယတေဟာရတော စ ''ပဏ္ဍိတေန မာလာဝစ္ဆာဒယော ရော ပာပေတဗ္ဗာ, န စိရဿေဝ ဥပကာရာယ သံဝတ္တန္တိ''တိအာဒိပရိယာယတော စ ရောပနာဒီနိ လဗ္ဘရေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၀၁-၂. ဣဒါနိ အဋ္ဌသု ဝတ္ထူသု အဝသေသာနိ ဒွေ ဝတ္ထူနိ ဒဿေတုံ **''ဝုတ္တာဝ ဝေဇ္ဇိကာ ဇင္ဃပေသ နေ''**တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဝေဇ္ဇိကာ** ပုဗ္ဗေ **ဝုတ္တာဝ,** ဣဒါနိ ဇင္ဃပေသနာဒိဝိနိစ္ဆယံ ဝက္ခာမီတိ အတ္ထော။ **ပိတ ရော**တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၆-၄၃၇) မာတာပိတရော။ **ဘဏ္ဍု** န္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခံ။ ဘိက္ခုဿ သကံ ဝေယျာဝစ္စက

ရဇ္ဇာတိ ဧတေ ဌပေတ္ဝာ ကသိတဏိဇ္ဇာဒိဂိဟိကမ္မေသု ဒူတသာသနံ ဟရဏေ ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။ ပဌမံ သာသနံ အဂ္ဂဟေတွာ ပုန တံ ဒိသွာ တ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တ ဝဒတောပိ ဒုက္ကဋမေဝာတိ အတ္ထော။ သာသနံ အဂ္ဂဟေတွာ အာဂတာနံ ပန ''ဘန္တေ, တသ္မိံ ကာမေ ဣတ္ထန္နာမဿ ကာ ပဝတ္တိ''တိ ပုစ္ဆိယမာနေ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပုစ္ဆိတပဉှော အာေသော နတ္ထိ။

၃၀၃. ဓံ ကုလဒူသနေန **ဥပ္ပန္နပစ္စယာ** ။ ''ပဉ္စန္နမ္ပိ''တိ ဝုတ္တတ္တာ အနုပသမ္ပန္နေန ကတမ္ပိ ဒေသံ န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ မိစ္ဆာဇီဝတ္တာ။ **အာတုမာဝတ္ထု** (မဟာဝ. ၃၀၃) စေတ္ထ နိဒဿနံ။ ကိံ ဝိယာတိ စေ, တံ ဒဿေတုံ **''အဘူတာရောစနာရူပ-သဗ္ဗောဟာရဂ္ဂဟာဒိသာ''**တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဥဂ္ဂဟာဒိသာ** တိ ဧတေဟိ ဥပ္ပန္နပစ္စယသဒိသာတိ အတ္ထော။

၃၀၄. ဣအနိ ပုပ္ဖာဒီနိ ကေသံ အတုံ ဝဋ္ဋန္တိ, ကေသံ အတုံ န ဝဋ္ဋန္တီတိ တံ ဒဿေတုံ **''ဟရာပေတွာ''**တိအာဒိ မာဟ။ ပိတူနံ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၆-၄၃၇) အတုံ လဗ္ဘတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေသဉာတီနံ ပတ္တာနံ ဧဝ။ **လိင်္ဂ** န္တိ သိဝလိင်္ဂံ။

၃၀၅. **တထာ ဖလန္တိ** ဖလမ္ပိ မာတာပိတူနံ ဟရိတွာပိ ဟရာပေတွာပိ အတုံ လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။ န ကေဝလံ မာတာပိတူနံယေဝ, အညေသမ္ပိ အတုံ လဗ္ဘတီတိ ဒဿေတုံ **''ဂိလာနာန''**န္တိအာဒိမာဟ။ **သပရသန္တက** န္တိ ဧတ္ထ **ပရော**တိ အတ္တနော ဝိဿာသညာတကော ဧဝ အဓိပ္ပေတော။

၃၀၆. **ဘာဇေန္တေ** တိ သင်္ဃဿ ဖလပုပ္ဖမ္ပိ ဘာဇိယမာနေ သမ္မတေန ဒေယျန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣတရေန အသမ္မတေန အပလောကေတွာ အာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၃၀၇. **ပရိစ္ဆိဇ္ဇာ** တိ အာဂတာနံ အာတဗ္ဗန္တိ ဖလဝသေန တ ရုက္ခဝသေန တ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာတိ အတ္ထော။ **ဣတရဿာ**တိ ဣဿရာဒိကဿ။ **ကတိကံ ဝတွာ**တိ ''ဣမသ္မိံ ရုက္ခေ ဧတ္တကာနိ ဖလာနိ လဗ္ဘန္တီ''တိ ဓံ ဝတွာ။

၃၀၈. **သေသေ**တိ မတ္တိကာဒန္တကဋ္ဌဝေဠုမ္ပိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၆-၄၃၇)။ **ယထာဝုတ္တနယော ဧဝ** တိ ဧတွာ ထ အတ္တနော စ ပရဿ စ သန္တကံ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ဒဒတော ဒုက္ကဋန္တိအာဒိနာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ **ပဏ္ဏမ္ပိ** တိ ကိဉ္စာပိ ဟင္ဂိယံ ပဏ္ဏအနံ န ဝုတ္တံ, တထာပိ ကုလဒူသနေ ပဝေသယေတိ အတ္ထော။ ကုလဒူသနဝိနိစ္ဆယော။

ကုလဒူသနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၉. ဝဿူပနာယိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၀၉-၃၁၀. ဣအနိ ဝဿူပဂမနံ ဒဿေတုံ **''ပုရိမိကာ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပုရိမိကာ ပစ္ဆိမိကာ (မဟာဝ. ၁၈၄; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၈၅) စေတိ ဒွေ ဝဿူပနာယိကာတိ အတ္ထော။ အာလယပရိဂ္ဂဟော တ ဝစီဘေအော တ ဝဿူပနာယိကာတိ ဟဋသေသော။ ဣအနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သန္ဓာယ **''ဧဒိသော''**တိ ဝုတ္တံ။ ''ဣဓ ဝဿံ ဝသိဿာမိ''တိ **စိတ္တုပ္ပာဒေတ္ထ အာလယော** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၀၃)။ အာလယပရိဂ္ဂဟော ပန ဝဇေ တ သတ္ထေ တ နာဝာယ တ ဝဿံ ဥပဂန္တုကာမဿ တတ္ထ သေနာသနံ အလဘန္တဿ လဗ္ဘတိ, သတ္တာဒီသု ပန ဝဿံ ဥပဂန္တုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ကတွာ။ ယဒိ သတ္တာဒီသု ကတဥပဇန္ဓံ သေနာသနံ လဗ္ဘတိ, တတ္ထ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ ဥပဂစ္ဆန္တေန စ ''ဣဓ ဝဿံ ဥပေမိ''တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဝိဟာရေ ပန ဝစီဘေအော တ ကာတဗ္ဗော။ သစေ ''ဣဓ ဝဿံ ဝသိဿာမိ''တိ အာလယော အတ္ထိ, အသတိယာ ပန ဝဿံ န ဥပေတိ, ဆိန္နဝဿော န ဟောတိ, ပဝာရေတုဉ္စ လဘတိ ဧဝ။

၃၁၁. **နောပေတုကာမော အာဝာသံ, တဒဟူတိက္ကမေယျ တ** တိ ဟဋေ (မဟာဝ. ၁၈၆) အတိက္ကမန္တဿ အာဝာသံ တဒဟု ဝဿူပနာယိကာတိပိ အတ္ထော။ အာဝာသံ အတိက္ကမေယျ တတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဇာနံ တနုပဂစ္ဆတော** တိ ဧတ္ထ ဝိဟာရေ နိဝိဒိတွာပိ အနုပဂစ္ဆတော ဒုက္ကဋာပတ္တိ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၁၂. ဆိန္နဝဿော (ဝဇိရ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၂၀၈) တ ကေနစိ အန္တရာယေန ပဌမံ အနုပဂတော (မဟာဝ. ၁၈၅-၁၈၆)
တ ဒုတိယံ ဥပဂစ္ဆေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေမာသန္တိ** ပုရိမံ တ တေမာသံ ပစ္ဆိမံ တ တေမာသံ။ “န ဘိက္ခဝေ ဝသ္
သံ ဥပဂန္တွာ ပုရိမံ တ ပစ္ဆိမံ တ တေမာသံ အဝသိတွာ စာရိကာ ပက္ကမိတဗ္ဗာ။ ယော ပက္ကမေယျ, အာပတ္တိ ဒု
က္ကဋဿာ”တိ (မဟာဝ. ၁၈၅) ဟိ ဝုတ္တံ။

၃၁၃-၅. “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တန္နံ သတ္တာဟကရဏီယေန အပ္ပဟိတေပိ ဂန္တုံ, ပဂေဝ ပဟိတေ, ‘ဘိက္
ခုဿ ဘိက္ခုနိယာ သိက္ခမာနာယ သာမဏေရဿ သာမဏေရိယာ မာတုယာ စ ပိတုဿ စ, ဂိလာနဘတ္တံ တ ပရိယေ
သိဿာမိ, ဂိလာနုပဋ္ဌာကဘတ္တံ တ ပရိယေသိဿာမိ, ဂိလာနဘေသဇ္ဇံ တ ပရိယေသိဿာမိ, ပုစ္ဆိဿာမိ တ ဥပ
ဋ္ဌဟိဿာမိ တ’တိ သတ္တာဟံ သန္နိဝတ္တော ကာတဗ္ဗော”တိ (မဟာဝ. ၁၉၈) ဝုတ္တတ္တာ **“မာတာပိတူနမတ္ထာ
ယ။ပေ။ ဥပဋ္ဌိဿ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထာယံ သင်္ခေပေါ – “မာတာဒီနံ ဂိလာနဘတ္တံ တ တဒုပဋ္ဌာကဘတ္တံ တ ဂိ
လာနာနံ ဩသဓံ တ ဧသိဿံ ပရိယေသိဿ”န္တိ တ “တေ ဂိလာနေ ဂန္တွာ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ တ “ဥပဋ္ဌိဿ”န္
တိ တ ပဟိတေပိ အပ္ပဟိတေပိ သတ္တာဟကိစ္စေန ဂန္တုံ လဗ္ဘတိ။

ဣအနိ သဟဓမ္မိကေ ဧဝ သန္ဓာယ **“အနဘိရတ”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ “ဝိသဘာဂရူပံ ဒိသွာ အနဘိရတိ, တတော ဝူ
ပကာသိဿံ, တံ ဂဟေတွာ အညတ္ထ ဂမိဿ”န္တိ အဓိပ္ပာယေန ဂန္တုမ္ပိ လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။ ကုက္ကုစ္စံ ဝိ
နောဒနတ္ထံ ဒိဋ္ဌိံ ဝိဝေစနတ္ထံ အဟံ တ ကရေယျံ အညေဟိ တ ကာရေယျန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ပရိတသမာနတ္တာအာဒီဟိ ဝု
ဋ္ဌာနံ တ ဂရုကာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သစေ သင်္ဃော ကမ္မံ ကတံ ဟောတိ, တဿ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓိယာ အနုဿာဝနကရ
ဏာဒီသု ဥဿုက္ကံ ကရေယျန္တိ ဂန္တုံ လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။ **သတ္တာဟကိစ္စေနာ** တိ သတ္တာဟကရဏီယေန။

၃၁၆. ဓမ္မသဝနတ္ထံ နိမန္တိတော ဧဝံ ဝဇေတိ အတ္ထော။ **ဂရူ** နာမ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ, တေဟိ ဘဏ္ဍဓောဝနကိစ္
စေန ပဟိတဿ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။

၃၁၇. **န ဘဏ္ဍဓောဝန။ပေ။ ဒဿနေ** တိ ဧတ္ထ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၉၉) ဧတေသုပိ န ဝဇေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **လဗ္ဘ** န္
တိ ဧတ္ထ “အဇ္ဇေဝ အာဂမိဿ”န္တိ အဒူရဂေ ယဒိ န ဟာပုဏေယျ, လဗ္ဘန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ?
“အဇ္ဇေဝ အာဂမိဿာမီ”တိ သာမန္တဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပုန အာဂစ္ဆန္တဿ အန္တရာမဂ္ဂေ သစေ အရုဏုဋ္ဌာနံ
ဟောတိ, ဝဿစ္ဆေဒေါပိ န ဟောတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒေန ဒုက္ကဋမ္ပိ နာပဇ္ဇတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၁၈. **သေသညာတိဟီ**တိ ဘာတုဘဂိနီအာဒီဟိ။ ဘိက္ခုနိဿိတကေန စ ပဟိတေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **နိဒ္ဒိသိတွာ** တိ
“အာဂစ္ဆန္တု ဘဒန္တာ, ဣစ္ဆာမိ အနုဋ္ဌ အတုံ ဓမ္မဋ္ဌ သောတုံ ဘိက္ခုဋ္ဌ ပဿိတု”န္တိအာဒိနာ ယံ ကိဉ္စိ နိဒ္ဒိသိ
တွာဝ ပေသိတေ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ကေဝလံ “အာဂစ္ဆန္တု ဘိက္ခူ, ဣစ္ဆာမိ ဘိက္ခူနံ အာဂမန”န္တိ ဧဝံ အနိဒ္ဒိသိတွာ
ဝုတ္တေ ဂန္တုံ န လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။

၃၁၉. **အစ္ဆရာယေ သတတ္တနော** တိ ဒသဝိဓေသု အန္တရာယေသု ကေသ္မိမ္ပိ အန္တရာယေ အတ္တနော သတီတိ
အတ္ထော။ သင်္ဃသာမဂ္ဂိယာ တ ဝဿစ္ဆေဒေ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉှိ “ဣဓ ပန, ဘိက္ခဝေ, ဝသ္
သူပဂတော ဘိက္ခု ပဿတိ သမ္ဗဟုလေ ဘိက္ခူ သင်္ဃဘေဒါယ ပရက္ကမန္တေ။ တတြ စေ ဘိက္ခုနော ဧဝံ ဟောတိ,
‘ဂရုကော ခော သင်္ဃဘေဒေါ ဝုတ္တော ဘဂဝတာ။ မာ မယိ သမ္မုခီဘူတေ သင်္ဃော ဘိဇ္ဇီ’တိ ပက္ကမိတဗ္ဗံ, အနာပ
တ္တိ ဝဿစ္ဆေဒဿာ”တိ (မဟာဝ. ၂၀၂)။ ဧဝံ ဆိန္နဝဿော နော ပဝာရယေတိ အတ္ထော။

၃၂၀. **ရုက္ခဿ သုသိရေ** တိ ဧတ္ထ (မဟာဝ. ၂၀၄; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၀၃) ပန သုဒ္ဓေ ရုက္ခသုသိရေ ဧဝ န ဝဋ္ဋတိ,
မဟန္တဿ ပန သုသိရဿ အန္တော ပဒရစ္ဆဒနံ ကုဋိကံ ကတွာ ပဝိသနဒွာရံ ယောဇေတွာ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ရုက္
ခဿ ဝိဋပေ**တိ ဧတ္ထာပိ သုဒ္ဓဝိဋပမတ္တေ န ဝဋ္ဋတိ, မဟာဝိဋပေ ပန အဋ္ဋကံ ဗန္ဓိတွာ ဝုတ္တနယေန ကုဋိကံ က
တွာ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဆဝကုဋိ** နာမ ဟသာဏကုဋိကန္တိ ဝဒန္တိ။ တီသု ပဿေသု ဟသာဏေ ဥဿာပေတွာ ဥပရိ
ဟသာဏေန ပဋိစ္ဆန္နာ။

၃၂၁. နာတဒီသု ပန ဥပဂတော ပဝာရေတုဉ္စ လဗ္ဘတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဝဿူပနာယိကဝိနိစ္ဆယော။

ဝဿူပနာယိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၀. အဝေဘင်္ဂိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၂၂-၄. **အာရာမာရာမဝတ္ထူနီ** တိ ဧတ္ထ (စူဠဝ. ၃၂၁; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) **အာရာမော** နာမ ပုပ္ဖာရာမော ဝါ ဖလာရာမော ဝါ။ မဉ္စော ပီဌံ ဘိသိ ဗိမ္ဗောဟနာဒိသယနာသနံ။ **လောဟကုမ္ဘီ**အာဒယော ကာဠလောဟတမ္ဗလောဟာဒိမယာ။ **ဘာဏကော** ဥဒကစာဋိ။ **ပဉ္စေတေ အဝိဘာဇိယာ** တိ ဘာဇေတွာ န ဂဟေတဗ္ဗာ, ဂဟိတာပိ သင်္ဃသန္တကာ ဧဝါတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပန အာရာမော အာရာမဝတ္ထူတိ ပဌမံ, ဝိဟာရော ဝိဟာရဝတ္ထူတိ ဒုတိယံ, မဉ္စော ပီဌံ ဘိသိ ဗိမ္ဗောဟနန္တိ တတိယံ, လောဟကုမ္ဘီ။ပေ.။ နိခါဒနန္တိ စတုတ္ထံ, ဝလ္လိ။ပေ.။ အရူဘဏ္ဍံ မတ္တိကဘဏ္ဍန္တိ ပဉ္စမန္တိ ဧဝံ ဣမာနိ ရာသိဝသေန ပဉ္စ ဟောန္တိ, သရူပဝသေန အနေကာနိ ဟောန္တိ။ ဟောန္တိ စေတ္ထ –

> ''ဒွိသင်္ဂဟာနိ ဒွေဝ ဟောန္တိ၊ တတိယံ စတုသင်္ဂဟံ။
> စတုတ္ထံ နဝကောဋ္ဌာသံ၊ ပဉ္စမံ အဋ္ဌဘေဒနန္တိ''။ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁)။

၃၂၅. ''ပဉ္စိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အဝိဿဇ္ဇိယာနိ န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ သင်္ဃေန ဝါ ဂဏေန ဝါ ပုဂ္ဂလေန ဝါ, ဝိဿဇ္ဇိတာနိပိ အဝိဿဇ္ဇိတာနိ ဟောန္တိ။ ယော ဝိဿဇ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ''တိ (စူဠဝ. ၃၂၁) ဝုတ္တတ္တာ **''ဘာဇိတာပိ အဘာဇိတာ''**တိ ဝုတ္တံ။ **ဧတေ**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရာ ပဉ္စပိ ''ဂရုဘဏ္ဍာနီ''တိ စ ''အဝိဿဇ္ဇိယာနီ''တိ စ စ-သဒ္ဒေန ''အဝေဘင်္ဂိယာနီ''တိ စ ဝုစ္စန္တီတိ အတ္ထော။

၃၂၆-၈. ဣဒါနိ ပုရိမေသု တီသု ရာသီသု သဗ္ဗဿ ဂရုဘဏ္ဍတ္တာ တေ အနာမသိတွာ ပစ္ဆိမေသု ဒွီသု ရာသီသု ဧကစ္စဿ အဂရုဘဏ္ဍဿာပိ အတ္ထိတာယ တံ ဒဿေတုံ အာရုဘန္တောပိ တေသု ဒွီသု ဗဟုဝိသယံ ပဌမံ ဒဿေတုံ **''ဝလ္လိမုဉ္ဇာဟုမတ္တာပိ''** တိအာဒိမာဟာတိ ဉာတဗ္ဗံ။ တဿာယံ သင်္ခေပေ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) – ဝလ္လိ အဍ္ဍဗာဟုမတ္တာပိ ဝေဠု အဋ္ဌင်္ဂုလာယတောပိ **တိဏာဒိ မုဋ္ဌိမတ္တမ္ပိ** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မုဉ္ဇပဗ္ဗဇံ သင်္ဂဏှာတိ, ပဏ္ဏံ ဧကမ္ပိ မတ္တိကာ ဟာကတာ ဝါ ပဉ္စဝဏ္ဏာ ဝါ **သုဓာကင်္ဂုဋ္ဌအာဒိကာ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သဇ္ဇုလသဇာတိဟိင်္ဂုလကာဒိ ဝါ တာလပက္ကပ္ပမာဏာပိ ယေဟိ ကေဟိစိ သင်္ဃဿ ဒိန္နာ ဝါ သင်္ဃိကေ တိဏခေတ္တာဒိမှိ ဇာတာ ဝါ ရက္ခိတဂေါပိတဘူမိဘာဂေ ဥပ္ပန္နာ တတ္ထဇာတကာ ဝါ သင်္ဃိကာ ရက္ခိတာ ဧဝ အဘာဇိယာတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ ယေ စေတ္ထ ဘာဇိတဗ္ဗာ, တေ ဒဿေတုံ **''နိဋ္ဌိတေ''** တိအာဒိမာဟ, သင်္ဃဿ ဝါ စေတိယဿ ဝါ ကမ္မေ နိဋ္ဌိတေ ဘာဇိယာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧတ္ထ ပန ယံ ကိဉ္စိ ဝလ္လိဝေဠုတိဏပဏ္ဏမတ္တိကာဒိ သင်္ဃဿ ဒိန္နံ ဝါ သင်္ဃိကေ တိဏခေတ္တာဒိမှိ ဇာတကံ ဝါ ရက္ခိတဂေါပိတံ ဂရုဘဏ္ဍံ, တံ သင်္ဃကမ္မေ စ စေတိယကမ္မေ စ နိဋ္ဌိတေ အဝသေသံ ပုဂ္ဂလိကကမ္မေပိ အတုံ ဝဋ္ဋတိ, အဂရုဘဏ္ဍတ္တာ ဘာဇိတုမ္ပိ လဗ္ဘတိ။ သေနာသနတ္ထာယ ရက္ခိတဂေါပိတမေဝ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ, န ဣတရံ။ သီဟဠဒီပေ တုမ္ဗလသောမဝိဟာရေ သင်္ဃဿ ဟာကဝတ္တမ္ပိ တာလပဏ္ဏံ ဝိက္ကိဏိတွာ ကရီယတိ။ ကသ္မာ? န ဟိ တတ္ထ ပဏ္ဏေန အတ္ထော အတ္ထိ, သဗ္ဗေပိ ဣဋ္ဌကစ္ဆန္နာ ဟာသာအာဒယောတိ။ ဧဝံ အညတ္ထာပိ ကရီယတိ ဧဝါတိ ဝဒန္တိ။

၃၂၉. ဣဒါနိ လောဟဘဏ္ဍာဒီသု ဧကန္တဘာဇေတဗ္ဗဘဏ္ဍံ ဒဿေတုံ **''ပတ္တာဒီ''**တိအာဒိမာဟ။ ဧတ္ထ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) ပန **အာဒိ**-သဒ္ဒေန လောဟထာလကတမ္ဗ ကုဏ္ဍိကာ ကဋစ္ဆု သရက အဉ္ဇနီ အဉ္ဇနိသလာကာကဏ္ဏမလဟရဏီသူစိသဏ္ဍာသကတ္တရယဋ္ဌိအာဒီနိ ဂဟိတာနေဝ။ **တထာ**တိ ဘာဇိယမေဝါတိ အတ္ထော။ ဝိပ္ပကတဉ္စ အဝိပ္ပကတဉ္စ။ **ဟာဒဂဏ္ဍိဟကန္တိ** မဂဓနာဠိယာ ပဉ္စနာဠိယာ ဂဏှာဟနံ။

၃၃၀-၂. **အနုညာတတတသိ** ယံ သက္ကာ သိပာဋိကာယ ပက္ခိပိတွာ ပရိဟရိတုန္တိ ဝုတ္တာ။ **တစ္ဆိတာနိဋ္ဌိတ** န္တိ ဝိပ္ပကတံ။ ယဒိ တစ္ဆိတံ, ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။ **ဒန္တံ** ပန အတစ္ဆိတဉ္စ အနိဋ္ဌိတဉ္စ ဘာဇိယမေဝ။ အနိဋ္ဌိတံ မဉ္စပာဒါဒိကံ ဂရုဘဏ္ဍံ။ ဣဒါနိ မတ္တိကဘဏ္ဍံ ဒဿေတုံ **''ဘိက္ခူပကရဏေ''** တိအာဒိမာဟ။ ပတ္တထာလကကုဏ္ဍိကာဒိဘိက္ခူပ

ကရဏော စ။ **ဟာဒယဋ္ဌကောတိ** ဟာဒဂဏ္ဍဟနကော ဃဋ္ဋကော စ မတ္တိကာမယော ဘာဇိယော ဘာဇေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ သင္ခထာလကမ္ပိ ဘာဇိယမေဝ။

**၃၃၃-၄.** မိဂစမ္မာဒိကံ ကပ္ပိယစမ္မံ ဘာဇိယံ, သီဟစမ္မာဒိကံ အကပ္ပိယစမ္မံ ဂရုဘဏ္ဍံ။ တံ ပန ဘူမတ္ထရဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဋ္ဌေစမ္မံ** ပန ပစ္စတ္ထရဏဂတိကတ္တာ ဂရုဘဏ္ဍံ ဟောတိ။ ဣအနိ ဣမာနိ ပန ပဥ္စ စီဝရပိဏ္ဍပာတဘေသဇ္ဇာနံ အတ္တာယ ပရိဝတ္တေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, ဂရုဘဏ္ဍေန ပန ဂရုဘဏ္ဍဉ္စ ထာဝရဉ္စ ထာဝရေန ထာဝရမေဝ ပရိဝတ္တေတုတ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနီတိ ဒဿေတုံ **"ဂရုနာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) **ဂရုနာ**တိ ဂရုဘဏ္ဍေန ဂရုဘဏ္ဍဉ္စ ထာဝရဉ္စ ပရိဝတ္တေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ထာဝရေန စ** ထာဝရမေဝ ပရိဝတ္တေယျ, န ဂရုဘဏ္ဍန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ပဉ္စသု ကောဋ္ဌာသေသု ပစ္ဆိမတ္တယံ ဂရုဘဏ္ဍံ, ပုရိမဒ္ဝယံ ထာဝရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ ။ **တထာ ကတ္ဝာ စ ဘုဉ္ဇတူ**တိ ဧဝံ ပရိဝတ္တေတ္ဝာ တတော အာဘတံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ပရိဘုဉ္ဇတူတိ အတ္ထော။ ကထံ ဉာယတီတိ စေ? ဝုတ္တဥ္စေဟ တံ **ပရိဝါရေ**-

> "အဝိဿဇ္ဇိယံ အဝေဘင်္ဂိယံ၊ ပဉ္စ ဝုတ္တာ မဟေသိနာ။
> ဝိဿဇ္ဇေန္တဿ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိ၊
> ပဉှာ မေသာ ကုသလေဟိ စိန္တိတာ"တိ။ (ပရိ. ၄၇၉)။

ဧတ္ထ ပန ဂရုဘဏ္ဍေန ဂရုဘဏ္ဍဉ္စ ထာဝရဉ္စ ထာဝရေန ထာဝရမေဝ ပရိဝတ္တနဝိဓိံ သန္ဓာယ "ဝိဿဇ္ဇန္တဿ အနာပတ္တီ"တိ ဝုတ္တံ။ ပုန တတော နိဗ္ဗတ္တဉ္စ စတုပစ္စယံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ လဗ္ဘတီတိ ဒီပေတုံ "ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တီ"တိ ဝုတ္တံ။ အယံ ဣမိဿာ ကထာယ အဓိပ္ပာယော။ **သေသန္တိ** (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁) အာရာမာဒိ အဘာဇိယန္တိ အတ္ထော။ အဝေဘင်္ဂိယဝိနိစ္ဆယော။

အဝေဘင်္ဂိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၁. ပကိဏ္ဏကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၃၃၅-၆. သဒ္ဓတရုဗန္ဓနေ ဌာနေ။ပေ။ သယန္တော ဒုက္ကဋံ ဖုသေ** တိ ဧဝရူပေ ဌာနေ ဒိဝာ သယန္တေနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သဒ္ဓတရုဗန္ဓနေ** (ဟရာ. ၇၇; ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၇၇) ပန **ဌာနေ** ယေန ကေနစိ ပရိက္ခိတ္တေ အဗ္ဘောကာသေပိ ရုက္ခမူလေပိ အန္တမသော ဣမိနာ လက္ခဏေန ယုတ္တေ အာကာသင်္ဂဏေပိ သယန္တေန ဒ္ဝါရံ ဗန္ဓိတဗ္ဗမေဝ။ **ဝိညုမ္ဟိ ပုရိသေ**တိ ဘိက္ခုမ္ဟိ ဝါ သာမဏေရေ ဝါ အန္တမသော ဥပာသကအာရာမိကေသုပိ အညတရသ္မိံ သတီတိ အတ္ထော။ "သေ ဇဂ္ဂိဿတီ"တိ **အာဘောဂေ စာပိ ကပ္ပတီ** တိ ကေဝလံ ဘိက္ခုနိံ ဝါ မာတုဂါမံ ဝါ အာပုစ္ဆိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **သဝသေ**တိ အတ္တနော ဝသေ, အဗဟုသာဓာရဏဋ္ဌာနေတိ အတ္ထော။ **တံ ဝိနာကာရန္တိ** တံ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဒ္ဝါရထကနအာဘောဂကရဏသင်္ခာတံ အာကာရံ ဝိနာတိ အတ္ထော။ အစိတ္တကာပတ္တိကိရိယာယံ သင္ဃေဟော။

**၃၃၇. ရတနာနီ**တိ မုတ္တာဒိဒသဝိဓရတနာနိ။ **ဥဇ္ဈန္တိ** သတ္တဝိဓံ ဓညံ။

**၃၃၈. သိတ္တတေလောဒတေလေဟိ** တိ ဧတ္ထ (စူဠဝ. ၂၄၆; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၄၆) ပန ယော မဓုသိတ္ထကတေလေန ဝါ ဥဒကမိဿကတေလေန ဝါ အညေန ကေနစိ ဝိကာရေန ဝါ ကေသေ ဩသဏ္ဌေတိ, ဒန္တမယာဒီသု ယေန ကေနစိ ဖဏေန ဝါ ကောစ္ဆေန ဝါ ဟတ္ထေန ဝါ ဖဏကိစ္စံ ကရောန္တော အင်္ဂုလီဟိ ဝါ ဩသဏ္ဌေတိ, တဿ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

**၃၃၉. နေကပဟဝုရဏာ**တိ (စူဠဝ. ၂၆၄) န ဧကပဟဝုရဏာ။ **တုဝဋ္ဋေယျ** န္တိ နိပဇ္ဇေယျုံ။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ယဒိ ဧကပဟဝုရဏာ ဝါ ဧကတ္ထရဏာ ဝါ ဧကမဉ္စေ ဝါ တုဝဋ္ဋေယျုံ, န ဝဋ္ဋတိ, ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧကမ္ဟိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၆၄) ဝါ ဘာဇနေ န ဘုဉ္ဇေယျုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၄၀. စတုရင်္ဂုလတော (စူဠဝ. ၂၈၂; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၈၂) ဦနံ ဒန္တကဋ္ဌံ န ခာဒေယ္ယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အဓိကဋ္ဌင်္ဂုလန္တိ** အဋ္ဌင်္ဂုလတော အဓိကံ။ **တထာ**တိ န ခာဒေယ္ယာတိ အတ္ထော။ အကလ္လကော (စူဠဝ. ၂၈၉) လသုဏံ န ခာဒေယ္ယ။

၃၄၁. ဟီနေဟိ (ပာစိ. ၃၁ အာဒယော) တ ဥက္ကဋ္ဌေဟိ တ ဇာတိအာဒီဟိ ဧဝ ဥက္ကဋ္ဌံ တ ဟီနံ တ "စဏ္ဍာလောသီ"တိအာဒိနာ နယေန **ဥဇုံ တ** "သန္တိ တ ဣဓေကစ္စေ စဏ္ဍာလာ, ဝေနာ, နေသာဒာ"တိအာဒိနာ နယေန **အညာပဒေသေန** တ ဥပသမ္ပန္နံ တ အနုပသမ္ပန္နံ တ အက္ကောသာဓိပ္ပာယံ ဝိနာ ကေဝလံ **ဒတဓိပ္ပာယေန ဝဒေ, ဒုဗ္ဘာသိတ** န္တိ အတ္ထော။

၃၄၂. နခေ တ ကေသေ တ နာသလောမေ (စူဠဝ. ၂၇၅) တ ဒီဃေ န ဓာရယေတိ သမ္ဗန္ဓော။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မံသပ္ပမာဏေန နခေ ဆိန္ဒိတု"န္တိ (စူဠဝ. ၂၇၄) စ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒုမာသိကံ တ ဒုဝင်္ဂုလံ တ"တိ (စူဠဝ. ၂၇၆) စ ဝုတ္တံ။ **န လဗ္ဘံ ဝီသတိမဋ္ဌ** န္တိ ဧတ္ထ ကေနစိမ္ပိ မဋ္ဌံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ "န ဘိက္ခဝေ ဝီသတိမဋ္ဌံ ကာရာပေတဗ္ဗံ။ ယော ကာရာပေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ (စူဠဝ. ၂၇၄)။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မလမတ္တံ အပကမိုတု"န္တိ (စူဠဝ. ၂၇၄) ဟိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ နခတော မလမတ္တံ အပကမိုတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **သမ္ဗာဓေ လောမဟာရဏာ** န္တိ ဧတ္ထ **သမ္ဗာဓေ** နာမ ဥဘော ဥပကစ္ဆကာ မုတ္တကရဏဉ္စ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာဗာဓပစ္စယာ သမ္ဗာဓေ လောမံ သံဟရာပေတု"န္တိ (စူဠဝ. ၂၇၅) ဟိ ဝုတ္တံ။

၃၄၃. **ယထာဝုဍ္ဎ** န္တိ ဝုဍ္ဎပဋိပာဋိယာ လဒ္ဓဗ္ဗံ။ **န ဗာဓေယျ** တိ န တရေယျ။ **သင်္ဃုဒ္ဒိဋ္ဌံ တ** တိ ဥဟာသကာဒီဟိ ယထာဝုဍ္ဎံ "အယျာ ပရိဘုဉ္ဇန္တူ"တိ နိဿဇ္ဇိတ္ခတာဝ ဒိန္နံ သေနာသနာဒိ။ "န ဘိက္ခဝေ ဥဒ္ဒိဿကတမ္ပိ ယထာဝုဍ္ဎံ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗံ။ ယော ပဋိဗာဟေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (စူဠဝ. ၃၁၃) ဟိ ဝုတ္တံ။ အဓောတဟာဒေဟိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၄) တ အလ္လဟာဒေဟိ တ နက္ကမေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သုဓောတဟာဒကံ တပီ**တိ ဓောတဟာဒေဟော၀ အက္ကမိတဗ္ဗဉ္စာနံ။ **တထေတ**တိ နက္ကမေယျ သဥပာဟနောတိ အတ္ထော။ "န ဘိက္ခဝေ အဓောတေဟိ ဟာဒေဟိ, အလ္လေဟိ ဟာဒေဟိ, သဥပာဟနေန သေနာသနံ အက္ကမိတဗ္ဗံ။ ယော အက္ကမေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (စူဠဝ. ၃၂၄), ဟိ ဝုတ္တံ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပစ္စတ္ထရိတ္ခတ နိပဇ္ဇိတု"န္တိ (စူဠဝ. ၃၂၄) ဝုတ္တတ္တာ ပရိဘဏ္ဍကတံ ဘူမိံ တ ဘူမတ္ထရဏသေနာသနံ တ သင်္ဃိကံ မဉ္စပီဌံ တ အတ္တနော သန္တကေန ပစ္စတ္ထရဏေန ပစ္စတ္ထရိတ္ခတာဝ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။

၃၄၄. **သင်္ဃာဋိယာ န ပလ္လတ္ထေ** တိ အဓိဋ္ဌိတစီဝရေန ဝိဟာရေ တ အန္တရဃရေ တ ပလ္လတ္ထိကာ န ကာတဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ပရိကမ္မကတံ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၄) **ဘိတ္တိအာဒိံ** န အပဿယေ။ "န ဘိက္ခဝေ ပရိကမ္မကတာ ဘိတ္ခတိ အပဿေတဗ္ဗာ။ ယော အပဿေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (စူဠဝ. ၃၂၄) ဟိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ သေတဘိတ္တိ တ စိတ္တကမ္မကတာ တ ဘိတ္တိ န အပဿယိတဗ္ဗာ။ န ကေဝလံ ဘိတ္တိယေဝ, ပရိကမ္မကတာ ဒ္ခတာရကတဋ္ဌတတဟာနတ္ထမ္ဘာဒယောပိ န အပဿယိတဗ္ဗာ။ ဧတ္ထပိ လောမဂဏနာယ ဧဝ အာပတ္တိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **သန္တေ ဥဒကေ နော န အာစမေ**တိ (စူဠဝ. ၃၇၃; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၃) နော န အာစမေတုံ, ဥဒကသုဒ္ဓိံ အကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ခထော။ **သန္တေ** တိ ဝစနေန အသန္တေ အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။

၃၄၅. **အကပ္ပိယသမာဒာနေ**တိ ဘိက္ခုံ တ သာမဏေရာဒိကေ သေသသဟဓမ္မိကေ တ အကပ္ပိယေ နိယောဇေန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ။ "န, ဘိက္ခဝေ, ပဗ္ဗဇိတေန အကပ္ပိယေ သမာဒပေတဗ္ဗံ။ ယော သမာဒပေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၃၀၃) ဟိ ဝုတ္တံ။ သဘာဂကဃ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၉) အာပတ္တိယာ ဒေသနာယာတိ အတ္ထော။ ဝတ္ထုသဘာဂတာ ဣဓ အဓိပ္ပေတာ, န အာပတ္တိသဘာဂတာ။ "န ဘိက္ခဝေ သဘာဂါ အာပတ္တိ ဒေသေတဗ္ဗာ။ ယော ဒေသေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၁၆၉) စ "န ဘိက္ခဝေ သဘာဂါ အာပတ္တိ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗာ။ ယော ပဋိဂ္ဂဏှေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၁၆၉) စ ဝုတ္တံ။ ဝတ္ထုသဘာဂံ အာပတ္တိံ အာဝိ ကာတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ, တေန ဝုတ္တံ **"အာဝိကမ္မေ စ ဒုက္ကဋ"** န္တိ။ "အဟံ, အာဝုသော, ဣတ္ထန္နာမံ အာပတ္တိံ အာပန္နော, တံ ဣတော ဝုဋ္ဌဟိတ္ခတ ပဋိကရိဿာမီ"တိ အညဿ ဝစနံ အာဝိကမ္မံ နာမ။

**၃၄၆. ဣတရသ္သ** တူတိ အသုဒ္ဓစိတ္တသ္သ။

**၃၄၇. ပေါရိသန္တိ** (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၈၄) ပုရိသပ္ပမာဏံ အဘိရုဟိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, သတိ ကရဏီယေ ပေါရိသံ ရုက္ခံ အဘိရုဟိတုံ, အာပဒာသု ယာဝဒတ္ထ''န္တိ (စူဠဝ. ၂၈၄) ဟိ ဝုတ္တံ။

**၃၄၈.** ပရိဿာဝနံ (စူဠဝ. ၂၅၉; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၅၉) ဝိနာ အဗ္ဘုယောဇနံ ဂစ္ဆန္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ''အဒ္ဓာနဂမနသမယော နာမ အဒ္ဓယောဇနံ ဂစ္ဆိဿာမီတိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ (ပါစိ. ၂၁၈) ဝုတ္တံ, တသ္မာ အဗ္ဘုယော ဇနမေဝ အန္တိမံ အဒ္ဓာနန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဘိက္ခုနိယာ စ မာတုဂါမေန စ **သံဝိဓာနသိက္ခာပဒေ** ''ဂေါ-ဒ္ဓာနမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇေယျ, အန္တမသော ဂါမန္တရမ္ပီ''တိ (ပါစိ. ၁၈၂, ၄၁၃) ဧဝံ ဝိသေသေတွာ ဝုတ္တတ္တာ ''ကုက္ကုဋသမ္ပာတေ ဂါမေ ဂါမန္တရေ ဂါမန္တရေ အာပတ္တိ ပါစိတ္တိယဿာ''တိ (ပါစိ. ၁၈၃, ၄၁၄) ဝုတ္တံ, န အဒ္ဓာနလက္ခဏေန။ ယဒိ ဂါမ န္တရပရိစ္ဆေဒေန အဒ္ဓာနံ ဝုစ္စတိ, ဂဏဘောဇနသိက္ခာပဒေပိ ''အဒ္ဓာနဂမနသမယော နာမ ဂါမန္တရမ္ပိ ဂစ္ဆိဿာမီ တိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ''န္တိ ဝဒေယျ, န စ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ''န ဘိက္ခဝေ အပရိဿာဝနကေန အဒ္ဓာနော ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗော။ ယော ပဋိပဇ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ သစေ န ဟောတိ ပရိဿာဝနံ တ ဓမ္မကရဏော တ, သင်္ဃာဋိကဏ္ဏော ပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗော ဣမိနာ ပရိဿာဝေတွာ ပိဝိဿာမီ''တိ ဝုတ္တဋ္ဌာနေပိ အဗ္ဘုယောဇနဝသေနေဝ အဒ္ဓာနပရိ စ္ဆေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဘယဂိရိဝါသီနံ ပန ''ဒ္ဝိဂါဝုတဝသေန အဒ္ဓာနပရိစ္ဆေဒော''တိ ဟဋ္ဌိယံ ဧဝ အတ္ထိ။ **ယာစမာနဿာ**တိ ယာစန္တဿ။ ''န စ ဘိက္ခဝေ အဒ္ဓာနပ္ပဋိပန္နေန ဘိက္ခုနာ ပရိဿာဝနံ ယာစိယမာနေန န ဒါတဗ္ဗံ။ ယော န ဒဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။

**၃၄၉.** အညတ္ရ အာဗာဓပ္ပစ္စယာ ကဏ္ဏနာသာဒိကေ သေသင်္ဂေ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ အာဗာဓေ သတိ အင်္ဂုလိအာဒီနိ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အင်္ဂဇာတံ တ ဗီဇာနိ တ ဆိန္ဒိတုံ န ဝဋ္ဋတိ ဧဝ။ အတ္တဃာတနေ စ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ''န စ ဘိက္ခဝေ အတ္တာနံ ဃာတေတဗ္ဗံ။ ယော ဃာတေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။

**၃၅၀.** ''န စ ဘိက္ခဝေ ပဋိဘာနစိတ္တံ ကာရာပေတဗ္ဗံ ဣတ္ထိရူပကံ ပုရိသရူပကံ။ ယော ကာရာပေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, မာလာကမ္မံ လတာကမ္မံ မကရဒန္တကံ ပဉ္စပဋိက''န္တိ (စူဠဝ. ၂၉၉) ဝုတ္တတ္တာ **''စိတ္တပေါတ္ထကရူပာနိ, န ကရေ န စ ကာရယေ''** တိ ဝုတ္တံ။ **ဘုဉ္ဇန္တော** န္တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၁၆) ဝိပ္ပကတ ဘောဇနံ။ ''န ဘိက္ခဝေ ဝိပ္ပကတဘောဇနော ဘိက္ခု ဝုဋ္ဌာပေတဗ္ဗော။ ယော ဝုဋ္ဌာပေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (စူဠဝ. ၃၁၆) ဟိ ဝုတ္တံ။

**၃၅၁. ယာနာနီ**တိ ဝယှံ ရထော သကဋံ သန္ဒမာနိကာဒီနိ ဂိလာနဿ အဘိရုဟိတုံ ကပ္ပန္တိ, သိဝိကာ စ ကပ္ပတိ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနဿ ယာနံ, ပုရိသယုတ္တံ ဟတ္ထဝဋ္ဋကံ, သိဝိကံ ဟင္ဂုလိက''န္တိ (မဟာဝ. ၂၅၃) ဟိ ဝုတ္တံ။

**၃၅၂. ဒဝန္တိ** ကေဠိံ။ ''န ဘိက္ခဝေ ဗုဒ္ဓံ တ ဓမ္မံ တ သင်္ဃံ တ အာရဗ္ဘ ဒဝေါ ကာတဗ္ဗော။ ယော ကရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိ (ပါစိ. ၆၂၇) ဟိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ''ကိံ ဗုဒ္ဓေါ သိလကဗုဒ္ဓေါ, ဥဒာဟု ပဋိဗုဒ္ဓေါ''တိ တ ''ကိံ ဓမ္မော ဂေါဓမ္မော အဇဓမ္မော''တိ တ ''ကိံ သင်္ဃော အဇသင်္ဃော မိဂသင်္ဃော''တိ တ ဧဝမာဒိနာ နယေန ယော ဒဝံ ကရောတိ, တဿ ဒုက္ကဋန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ''တုမှာကံ စီဝရံ ဒဿာမ, ပတ္တံ ဒဿာမာ''တိအာဒိနာ နယေန သာမဏေ ရံ တ ဥပသမ္ပန္နံ တ အညဿ အန္တမသော ဒုဿီလဿာပိ ပရိသဘူတံ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကကရဏတ္ထံ ဥပလာဠ နေ ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။ ''န ဘိက္ခဝေ အညဿ ပရိသာ အပလာဠေတဗ္ဗာ။ ယော အပလာဠေယျ, အာပတ္တိ ဒု က္ကဋဿာ''တိ ဟိ ဝုတ္တံ။

**၃၅၃.** ကာယံ (စူဠဝ. ၄၁၁) တ ဦရုံ တ နိမိတ္တံ တ ဝိဝရိတွာ ဘိက္ခုနီနံ န ဒဿယေတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကဒ္ဒမုဒကာဒိ နာ တာ ဘိက္ခုနိယော န သိဉ္စေယျာတိ အတ္ထော။ န ကေဝလံ ကဒ္ဒမုဒကာဒိကေနေဝ, ဝိပ္ပသန္နဥဒကရဇနကဒ္ဒမာဒီသု ပိ ယေန ကေနစိ ဩသိဉ္စန္တဿ ဒုက္ကဋမေဝ။

၃၅၄. **ဗာလန္တိ** တွေ **ဗာလော** နာမ ယော ဩတဒံ ဂဟေတွာ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကသ္သ အာရောစေတွာ ဟဋ္ဌံ ပဒေ ပစ္စာဟရိတဗ္ဗန္တိ န ဇာနာတိ။ **ဂိလာနော** နာမ ယော ဩတဒံ ဂဟေတွာ ဥပဟေသထဂ္ဂံ ဂန္တွာ အာရောစေတုဥ္စ ပစ္စာဟရိတုဥ္စ န သက္ကောတိ။ **ဂမိယော** နာမ ယော ပဋ္ဌိဒေသံ ဂန္တုကာမော။

“န ဘိက္ခဝေ ဩတအော န ဂဟေတဗ္ဗော။ ယော န ဂဏှေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (စူဠဝ. ၄၁၄) စ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဌပေတွာ ဗာလံ, ဌပေတွာ ဂိလာနံ, ဌပေတွာ ဂမိကံ, အဝသေသေဟိ ဩတဒံ ဂဟေတု”န္တိ (စူဠဝ. ၄၁၄) စ “န ဘိက္ခဝေ ဩတအော န ပစ္စာဟရိတဗ္ဗော။ ယော န ပစ္စာဟရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (ဟစိ. ၄၁၅) စ ဝုတ္တတ္တာ ဘိက္ခုနီဟိ တေရသိယံ တ စာတုဒ္ဒသိယံ တ အာဂန္တွာ “အယံ ဥပဟေသထော စာတုဒ္ဒသော”တိ တ “ပန္နရသော”တိ တ “ကအ အယျ ဥပဟေသထော”တိ တ ပုစ္ဆိတေ “စာတုဒ္ဒသော”တိ တ “ပန္နရသော”တိ တ “သွေ့ဝ ဘဂိနိ ဥပဟေသထော”တိ တ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ တာဟိ ဘိက္ခုနီဟိ ဥပဟေသထဒိဝသေ အာဂန္တွာ “ဘိက္ခုနိသင်္ဃော အယျ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဟဒေ ဝန္ဒတိ, ဩတဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစတိ, လဘတု ကိရ အယျ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဩတဒူပသင်္ကမန”န္တိ ဇေဲ ယာစိတဗ္ဗံ, တံ ဝစနံ ပဋ္ဌိဂ္ဂဟေတွာ ဥပဟေသထဂ္ဂေ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကသ္သ “ဘိက္ခုနိသင်္ဃော, ဘန္တေ, ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဟဒေ ဝန္ဒတိ, ဩတဒူပသင်္ကမနဉ္စ ယာစတိ, လဘတု ကိရ, ဘန္တေ, ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဩတဒူပသင်္ကမန”န္တိ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ။ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေနာပိ သစေ တတ္ထ ဘိက္ခုနောဝါဒကော အတ္ထိ, “က္လတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနောဝါဒကော သမ္မတော, တံ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဥပသင်္ကမတူ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ နတ္ထိ, “ကော အာယသ္မာ ဥဿဟတိ ဘိက္ခုနိယော ဩဝဒိတု”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ သစေ အတ္ထိ အဋ္ဌဟင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဘိက္ခု, တံ တတ္ထေဝ သမ္မန္နိတွာ ဝုတ္တနယေနေဝ ဩတဒပဋ္ဌိဂ္ဂဟကသ္သ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ယဒိ နတ္ထိ ကောစိ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနောဝါဒကော သမ္မတော, “ဟသာဒိကေန ဘိက္ခုနိသင်္ဃော သမ္ပာဒေတူ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တေန ဘိက္ခုနာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိတွာ ဟဋ္ဌိပဒေ ဘိက္ခုနီနံ “နတ္ထိ ကောစိ ဘိက္ခု ဘိက္ခုနောဝါဒကော သမ္မတော, ဟသာဒိကေန ဘိက္ခုနိသင်္ဃော သမ္ပာဒေတူ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တာဟိပိ “သာဓု အယျာ”တိ သမ္ပဋ္ဌိစ္ဆိတဗ္ဗံ။ က္လမိနာ နယေန ဂဏာပုဂ္ဂလေသုပိ ဝစနဘေအော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၅၅. **လောကာယတံ** (စူဠဝ. ၂၈၆; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၈၆) နာမ ဝိတဏ္ဍသတ္ထံ။ “န ဘိက္ခဝေ အာသိတ္တကူပဓာနေ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ ယော ဘုဉ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (စူဠဝ. ၂၆၄) ဝုတ္တတ္တာ **“ပေဠာယပိ န ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ယာ”**တိ ဝုတ္တံ။

၃၅၆. ဂိဟိပါရုတံ န ပါရုပေယျ, ဂိဟိနိဝတ္ထံ န နိဝတ္ထေယျာတိ အတ္ထော။ “န ဘိက္ခဝေ ဂိဟိနိဝတ္ထံ နိဝတ္ထေတဗ္ဗံ ဟတ္ထိသောဏ္ဍကံ မစ္ဆဝါဠကံ စတုကဏ္ဏကံ တာလဝဏ္ဋကံ သတဝလိကံ။ ယော နိဝတ္ထေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (စူဠဝ. ၂၈၀) ဟိ ဝုတ္တံ။ ပရိမဏ္ဍလတော အညထာ ပါရုပနံ, သဗ္ဗမေတံ **ဂိဟိပါရုတံ** နာမ။ တံ ပန န ပါရုပေတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ **သံဝေလ္လိယ** န္တိ တွေ ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတွာ န နိဝတ္ထေယျာတိ အတ္ထော။ **အာယန္တိ** (စူဠဝ. ၂၈၃; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၈၃) အရည်။ နာလိမ္ပယေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၅၇. ဝဓိုဉ္စ န ပယောဇယေ, နောဉာတကေ နပ္ပတရိတေ န ယာစေတိ အတ္ထော။ **အညဿာ** တိ တွေ (စူဠဝ. ၄၂၀; စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၄၂၀) “တုမ္ဟေ ပရိဘုဉ္ဇထာ”တိ နိယမေတွာ ဒိန္နံ သဟဓမ္မိကာနမ္ပိ အတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ အဂ္ဂံ ဂဟေတွာ တ ကတိပါဟံ ဘုတွာ တ ပုန ဒဒေယျာတိ အတ္ထော။

၃၅၈. **ဥဒ္ဒိဿ ယာစနေ** တိ တွေ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၆၇၉) “အမ္ဘာကံ ဝိဟာရေ က္လတ္ထန္နာမေန က္လဒ္ဒိဥ္စဒ္ဒဉ္စ ကတ”န္တိ တ “ကရိဿန္တီ”တိ တ ဇေဲ ဥဒ္ဒိဿ ရက္ခံ ယာစနေတိ အတ္ထော။ **ဥတွာတဥတွာတ တာ**တိ ဇေဲ “အမ္ဘေဟ ဟိ ယာစိယမာနာ က္လမေသံ ဒဏ္ဍေဿန္တီ”တိ တေသံ ဒဏ္ဍံနံ ဥတွာ တ အဉတွာ တ တာတိ အတ္ထော။ တေဟိ ပန **ဒဏ္ဍိတေ သော ဒဏ္ဍော** ဥဒ္ဒိဿ ယာစန္တာနံ **ဂီတဝ** ဘဏ္ဍာဒေယျံ ဟောတိ တေတိ အတ္ထော။ “က္လမိနာ စ က္လမိနာ စ က္လဒဥ္စ က္လဒဉ္စ ကတံ, တွေကံ ဒဏ္ဍံ ဂဏှာဟထာ”တိ **သယံ ဒဏ္ဍာပနေ ပန** အဿ ဒဏ္ဍဿ အဂ္ဃဘေဒေန ဟာရာဇိက ထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋာ ဌေယျာတိ အတ္ထော။

၃၅၉. အနတ္တာယ အသ္သ စောရသ္သ ဘာသိတေတိ သမ္ဗန္ဓော။ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒီဟိ **တသ္သ စောရသ္သ ဒဏ္ဍံ ဂဏှာဟန္တေ အသ္သ** ဘိက္ခုသ္သ **တတ္တကံ** ဂီတတိ အတ္ထော။

၃၆၀. ဝိဃာသံ (ပာစိ. ၈၂၅-၈၂၆) တ ဥစ္စာရံ တ သင်္ကာရံ တ မုတ္တံ တ ပာကာရကုဋ္ဋာနံ ဗဟိ ဆဍ္ဍေယျ, ဒုက္က ဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။ **ဝဋ္ဋေ့ နာဝလောကိယာ** တိ ဣမိနာဝ အဝဋ္ဋနကာလေ နာဝလောကေတ္ဝာ ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ န ကေဝလံ တတ္ထေဝ, အထ ခော ဟရိတေ တပိ ဝိဟာဒိနာဋ္ဌိကေရာဒိရောပိမေ ဆဍ္ဍေန္တသ္သ ဒုက္ကဋမေဝတိ အ တ္ထော။

၃၆၁. **"ဥပဟာရံ ကရောမာ"တိ ဝုတ္တေ** တိ ပုစ္ဆိတေတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၆၂. ကီဋ္ဌတ္တံ (ပာစိ. ၉၇၉; ပာစိ. အဋ္ဌ. ၉၇၈) ကတံ ရာဇာကရံ တ ပောက္ခရဏိံ တ ဥယျာနံ တ စိတ္တာကရံ တ အာရာမံ တ ဒဋ္ဌုံ ဂစ္ဆတော ပဒေ ပဒေ ဒုက္ကဋ္ဌန္တိ အတ္ထော။

၃၆၃. အာသနေန (စူဠဝ. ၃၆၄) နဝေ န ပဋိဗာဟေယျ, ဥဏ္ဏော့ဟ (မဟာဝ. ၆၇, ၇၈, ၇၉; စူဠဝ. ၃၇၆, ၃၇၈, ၃၈၀, ၃၈၂) စီဝရံ န နိဒဟေယျ။ **ဂုရုနာ**တိ အာစရိယာဒိနာ ပဏာမိတော ခမာပေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၆၄. **အာပတ္တီဟိ စ သတ္တဟိ** တိ (ဝဇိရ. ဋီ. ပာစိတ္တိယ ၂၆) သတ္တဟိ အာပတ္တီဟိ ဘိက္ခုံ ပရမ္မုခါ အက္ကောသနေန စ "အသ္သဒ္ဓေ အပ္ပသန္နေ ဗီဇဘောဇီ"တိအာဒိနာ အညေနေဝ တ အက္ကောသနေန စ ဒုက္ကဋ္ဌန္တိ အဓိပ္ပာ ယော။

၃၆၅. သဒ္ဓာဒေယျံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၁) စီဝရံ တ ပိဏ္ဍပာတံ တတိ အတ္ထော။ "န ဘိက္ခဝေ သဒ္ဓာဒေယျံ ဝိ နိပာတေတဗ္ဗံ။ ယော ဝိနိပာတေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၃၆၁) ဟိ ဝုတ္တံ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခ ဝေ, မာတာပိတူနံ အတု"န္တိ (မဟာဝ. ၃၆၁) ဝုတ္တတ္တာ **"လဒ္ဓံ ပိတူန"** န္တိ ဝုတ္တံ။

၃၆၆. ဝသ္သံဝုတ္ထော အညတ္ရာတိ သမ္ဗန္ဓော, အညသ္မိံ ဝိဟာရေတိ အတ္ထော။ **အညတော**တိ အညဝိဟာရ တော။ "န ဘိက္ခဝေ အညတ္ရ ဝသ္သံဝုတ္ထေန အညတ္ရ စီဝရဘာဂေ သာဒိတဗ္ဗော။ ယော သာဒိယေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၃၆၄) ဟိ ဝုတ္တံ။ **တေသန္တိ** တသ္မိံ ဝိဟာရေ တံ စီဝရံ ဘာဇေတွာတ ဂဏှာဟိတုံ ယုတ္တာနံ ဘိက္ခူနံ ခုရနိက္ခေပတော ပောတိ ဘဏ္ဍဂ္ဂေန ကာရိယောတိ အတ္ထော။

၃၆၇. သဟ အန္တရေန ဥတ္တရေတိ **သန္တရုတ္တရော,** ကမံ န ပဝိသေယျာတိ အတ္ထော။ "န ဘိက္ခဝေ သန္တရုတ္တရေန ကမော ပဝိသိတဗ္ဗော။ ယော ပဝိသေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၃၆၂) ဟိ ဝုတ္တံ။ **က လ္လော တ**တိ အဂိလာနော။ သဥပဟနော ကမံ န ပဝိသေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ "န ဘိက္ခဝေ စာမရိဗီဇနီ ဓာရေတဗ္ဗာ။ ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (စူဠဝ. ၂၆၉), "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိဿော ဗီဇနိယော တကမယံ ဥသီရမယံ မောရပိဉ္ဆမယ"န္တိ (စူဠဝ. ၂၆၉) စ ဝုတ္တတ္တာ **"န ဓာရေယျ စာမရီမကသဗီဇနိ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ မကသ ဗီဇနီ ပန ဒန္တဝိသာဏအရုဒဏ္ဍကာပိ ဝဋ္ဋတိ။

၃၆၈. အာရာမတော ဗဟီတိ သမ္ဗန္ဓော။ "န ဘိက္ခဝေ ဆတ္တံ ဓာရေတဗ္ဗံ။ ယော ဓာရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္က ဋဿာ"တိ, "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနသ္သ ဆတ္တ"န္တိ စ ဝုတ္တတ္တာ အဂိလာနော အာရာမတော ဗဟိ န လ ဘတိ, စီဝရဂုတ္တိယာဒိအတ္ထာယ အဂိလာနောပိ လဘတီတိ အတ္ထော။

၃၆၉. **ကပေယျ နုဘတောကာဇ** န္တိ န ကပေယျ ဥဘတောကာဇံ။ **ကေန္တရိကကာဇကေ**န္တိ ကေတောကာဇဥ္စ အန္တရကာဇဥ္စ ။ သီသဘာရော စ ခန္ဓဘာရော စ ကဋိဘာရော စ **သီသက္ခန္ဓကဋိဘာရာ** ။ "န ဘိက္ခဝေ ဥဘတောကာ ဇံ ဟရိတဗ္ဗံ။ ယော ဟရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (စူဠဝ. ၂၈၁), "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကေတောကာဇံ အန္တရကာဇံ သီသဘာရံ ခန္ဓဘာရံ ကဋိဘာရံ ဩလမ္ဗက"န္တိ (စူဠဝ. ၂၈၁) စ ဝုတ္တတ္တာ ဥဘတောကာဇမေဝ န ဝဋ္ဋ ဋ္ဋတိ, သေသာနိ ဝဋ္ဋန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၃၇၀. **အနောကာသကတန္တိ** (မဟာဝ. ၁၅၃) ယော ပဌမမေဝ ''ကရောဟိ မေ အာဝုသော ဩကာသံ, အဟံ တံ ဝတ္တုကာမော''တိ ဧဝံ အကတောကာသံ အာပတ္တိယာ စောဒေယ္ယ, တဿ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တထာ**တိ ဒုက္ကဋမေဝါတိ အတ္ထော။

၃၇၁. **ပကတတ္တဂူလေန,** န သုဂတတ္တဂူလေနာတိ အတ္ထော။

၃၇၂. မူဂဗ္ဗတာဒိံ (မဟာဝ. ၂၀၉; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၀၉) တိတ္ထိယဗ္ဗတံ ယဒိ ဂဏှေယ္ယ, ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကေဝတကုက္ကုရဝတာဒယော သင်္ဂဟိတာ။ **တထာ**တိ (မဟာဝ. ၃၀၃; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၀၃) နှာပိတပုဗ္ဗကော ခုရဘဏ္ဍံ ယဒိ ပရိဟရေယ္ယ, ဒုက္ကဋမေဝါတိ အတ္ထော။

၃၇၃. **ယံ ကိဉ္စိ** တိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ကုဋိကာရသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) နှာပိတတုဏ္ဏကာရကမ္မာဒိ ယံ ကိဉ္စိ ဟတ္ထကမ္မန္တိ အတ္ထော။ **တဒနုသာရတော**တိ ဟတ္ထကမ္မယာစနာနုသာရတောတိ အတ္ထော။ သစေ ဧဝံ ယာစတော ဟတ္ထကမ္မမူလမေဝ ဒေတိ, တံ အညဿ အပေတ္ဘတ ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ နိက္ကမ္မံ ပန ဟတ္ထကမ္မဝသေန အယာစိတ္ဘတပိ ''ဧဟိ က္ကမံ ကရောဟီ''တိ ကာရေတုံ ကပ္ပတီတိ အတ္ထော။ **ယံ ကိဉ္စိပရသန္တက** န္တိ ယံ ကိဉ္စိ အရုတိဏာဒိကံ အပရသန္တကံ အပရိဂ္ဂဟိတံ အာဟရာပေတုံ ကပ္ပတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၃၇၄. **ဂိဟီနန္တိ** ဂိဟီနံ သန္တကံ။ **ကေပကေ**တိ ရက္ခကေ။ ယတ္တကံ ဒေတိ, တတ္တကံ ဂဟေတုံ ကပ္ပတီတိ အတ္ထော။ **ယထာပရိစ္ဆေဒန္တိ** ''ဒိဝသေ ဒိဝသေ တွေကံ ဥစ္ဆုနာဠိကေရံ အမ္ဗပက္ကံ တုမှေဟ ခာဒထာ''တိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဒိန္နမေဝ တေသု ဒေန္တေသု လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။

၃၇၅. **ဒ္ဝဝိဟာပဇ္ဇေယျာ** တိ ဒွီဟိ အာပဇ္ဇေယျ။ ကတမေဟိ ဒွီဟီတိ စေ, တေ ဒဿေတုံ **''ကာယတစာဟီ''**တိ ဝုတ္တံ, ''ဒွီဟာကာရေဟိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, ကာယေန အာပဇ္ဇတိ, တစာယ အာပဇ္ဇတီ''တိ (ပရိ. ၃၂၂) ဟိ ဝုတ္တံ။ ကာယတစာဟိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇန္တော စ ဆဟိ အာကာရေဟိ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ, တာနိ ဒဿေတုံ **''အလဇ္ဇိဉာဏကုက္ကုစ္စပကတတ္တာ''**တိအာဒိမာဟ။ တွေ (ပရိ. ၂၉၅) ပန အကပ္ပိယဘာဝံ ဇာနန္တော ဧဝ ဝီတိက္ကမံ ကရောန္တော **အလဇ္ဇိတာယ** အာပဇ္ဇတိ နာမ။ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ အဇာနိတ္ဘတ အာပဇ္ဇန္တော **အညာဏတာယ**။ ကပ္ပိယံ နု ခေါ, နော နု ခေါ''တိ သံသယေ ဥပ္ပန္နေ တမဘိဝိတရိတ္ဘတ ဝီတိက္ကမံ ကရောန္တော **ကုက္ကုစ္စပကတတ္တာ** အာပဇ္ဇတိ။ သဟသေယ္ယာဒိံ အာပဇ္ဇန္တော **သတိပ္လတ,** သတိသမ္မောသာတိ အတ္ထော။ အစ္ဆမံသံ ''သူကရမံသ''န္တိ တ သူကရမံသံ ''အစ္ဆမံသ''န္တိ တ ခာဒန္တော **အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာယ စ ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာယ** စ အာပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၃၇၆. အလဇ္ဇိတာယ တ အညာဏတာယ တ အာပတ္တိံ ကာယတစာဟိ ဆာဒယေတိ အတ္ထော။ **ဧကေ တ** ဧကေသံ္ဘ တာ။ **လိင်္ဂေ** တိ လိင်္ဂပရိဝတ္တနတော။ ဧဝံ စတုဓာ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ တိဏဝတ္ထာရကသမထအဋ္ဌာနာဒီနံ ဝသေန **သင်္ဃေ** အာပတ္တိ ဝုဋ္ဌာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ နိဿဇ္ဇနာဒီသု ဂဏော။ ဧကဿ သန္တိကေ ဝုဋ္ဌာနံ ဟကဋမေဝ။ ''ယာ အာပတ္တိယော ဘိက္ခူနံ ဘိက္ခုနီဟိ အသာဓာရဏာ, တာဟိ အာပတ္တီဟိ အနာပတ္တီ''တိ (ဟရာ. ၆၉) ဝစနတော လိင်္ဂပရိဝတ္တနေ အာပတ္တိဝုဋ္ဌာနံ ဉာတဗ္ဗံ။

၃၇၇. **ပစ္စယဒ္ဝဝယေ** တိ စီဝရေ စ ပိဏ္ဍပာတေ စ။ န ကေဝလဉ္စ က္ကမေ ဧဝ, နိမိတ္တကမ္မမ္ပိ န လဗ္ဘတေဝ, ကထာဗန္ဓသုခတ္တံ ပန န ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **နိမိတ္တကမ္မံ** နာမ ယံ ကိဉ္စိ ပရေသံ ပစ္စယအနသံယောဇနကံ ကာယဝစီကမ္မံ။ ခာဒနီယံ ဂဟေတ္ဘတ ဂစ္ဆန္တေ ဒိသ္ဘတ ''ကိံ ခာဒနီယံ လဘိတ္ထာ''တိအာဒိနာ နယေန တဿ ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ပရိကထာ** နာမ ယထာ ယထာ တံ လဘတိ, တထာ တထာ ပရိဝတ္တေတ္ဘတ ကထနံ။ ''တေရဟိ ဘိက္ခူ ပိဏ္ဍပာတေန ကိလမန္တီ''တိအာဒိနာ နယေန တဿ ပဝတ္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဩဘာသော** နာမ ပစ္စယပ္ပဋိသံယုတ္တကထာ။ **ဝိညတ္တိ** ပန ဟကဋာ ဧဝ။ **တတိယေ**တိ သေနာသနေ။ သေနာသနေ ပန နိမိတ္တောဘာသပရိကထာ ဝဋ္ဋန္တိ, ဝိညတ္တိ ဧဝ ကော န ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ထ **နိမိတ္တကမ္မံ** နာမ ဥပာသကေ ဒိသ္ဘတ သေနာသနတ္တံ ဘူမိပရိကမ္မကရဏာဒိ။ **ဩဘာသော** နာမ ''ဥပာသကာ, တုမှေဟ ကုဟိံ ဝသထာ''တိ ''ပာသာဒေ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ ''ကိံ ဘိက္ခူနံ ပာသာဒော န ဝဋ္ဋတီ''တိအာဒိကံ ဝစနံ။ **ပရိကထာ** နာမ ''ဘိက္ခူနံ သေနာသနံ သမ္ဗာဓ''န္တိ ဝစနံ။ **သေသေ**တိ ဂိလာနပစ္စယေ။

၃၇၈. **န ရုဟတီ**တိ န ဟောတိ။ **အစ္စယေ အန** န္တိ အစ္စယအာနံ။ ပဥ္စသု သဟဓမ္မိကေသု ယေန ကေနစိ ကာလံ ကရောန္တေန “မမစ္စယေန မယှံ ပရိက္ခာရော ဥပဇ္ဈာယဿ ဟောတု, အာစရိယဿ ဟောတု, အညဿ တ ကဿစိ ဟောတူ”တိ ဝုတ္တေ တေသံ န ဟောတိ, တသ္မာ ဝုတ္တံ “န ရုဟတီ”တိ။ **သင်္ဃဿေဝ စ တံ ဟောတီ** တိ ယဒိ ဘိက္ခုသာမဏေရေဟိ ဧဝံ ဝုတ္တံ, တသ္မိံ မတေပိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿေဝ ဟောတိ, ဘိက္ခုနိသိက္ခမာနသာမဏေရီဟိ စေ ဝုတ္တံ, တသ္မိံ မတေ ဘိက္ခုနိသင်္ဃဿ တံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဂိဟီနံ ပန ရူဟတီ**တိ ဂိဟီနံ ပန အစ္စယအာနံ ဧဝ သဗ္ဗံ ဇေသံ ရုဟတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၇၉. **ဥပဿယေ** တိ ဘိက္ခုနိဝိဟာရေ။ **အယဋ္ဌော** တိ တဿ ပရိက္ခာရဿ အယဋ္ဌော။ **သေသေပီ**တိ သစေ ဘိက္ခုနိသိက္ခမာနသာမဏေရိယော ဘိက္ခုဝိဟာရေ ကာလံ ကရောန္တိ, တာသံ ပရိက္ခာရာနံ ဘိက္ခုသင်္ဃောဝ အယဋ္ဌောတိ အတ္ထော။

၃၈၀. **ပုရိမဿေတ** တိ ဧတ္ထ “က္လမံ ပရိက္ခာရံ နေတ္ဝာ အသုကဿ ဒေဟီ”တိ ဒိန္နံ ပုရိမဿေဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။ “အသုကဿ ဒမ္မီ”တိ ဒိန္နံ ပန ပစ္ဆိမဿေဝ ဟောတိ ပရိစ္စဇိတ္ဝာ ဒိန္နတ္တာ။ က္လမံ ဝိဓိံ ဥတ္ဝာတဝ ဝိဿာသဂ္ဂာဟံ တ ဂဏှေယျ, မတကစီဝရံ တ အဓိဋ္ဌေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မတကစီဝရအဓိဋ္ဌာနံ** နာမ ဃဏ္ဍိံ ပဟာရိတ္ဝာ ကာလံ ဃောသေတ္ဝာ ထောကံ အာဂမေတ္ဝာ သစေ ဘိက္ခူ အာဂစ္ဆန္တိ, တေဟိ သဒ္ဓိံ ဘာဇေတဗ္ဗာနိ, နော စေ အာဂစ္ဆန္တိ, “မယှိမာနိ စီဝရာနိ ပာပုဏန္တီ”တိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနိ။ ဧဝံ အဓိဋ္ဌိတေ သဗ္ဗာနိ တဿေဝ ဟောန္တိ, ဌိတိကာ ပန န တိဋ္ဌတိ။ သစေ ဧကေကံ ဥဒ္ဓရိတ္ဝာ “အယံ ပဌမဘာဂေါ မယှံ ပါပုဏာတိ, အယံ ဒုတိယဘာဂေါ”တိ ဧဝံ ဂဏှာတိ, ဂဟိတာနိ စ သုဂဟိတာနိ ဟောန္တိ, ဌိတိကာ စ တိဋ္ဌတိ။ ဧဝံ ပါပေတ္ဝာ ဂဏှန္တေနာပိ အဓိဋ္ဌိတမေဝ ဟောတိ။

၃၈၁. လောဟဘဏ္ဍေ ပဟရဏိံ ဌပေတ္ဝာ သဗ္ဗံ ကပ္ပတိ, အရုဘဏ္ဍေ စ အရုဏံ ပတ္တဥ္စ ပါဒုကဥ္စ, ပလ္လင်္ကဥ္စ အာသန္ဒိဥ္စ ဌပေတ္ဝာ သဗ္ဗံ ကပ္ပတိ, မတ္တိကာမယေ ကတကဥ္စ ကုမ္ဘကာရိကဥ္စ ဌပေတ္ဝာ သဗ္ဗံ ကပ္ပတီတိ အတ္ထော။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဌပေတ္ဝာ ပဟရဏိံ သဗ္ဗံ လောဟဘဏ္ဍံ, ဌပေတ္ဝာ အာသန္ဒိံ ပလ္လင်္ကံ အရုပတ္တံ အရုပါဒုကံ သဗ္ဗံ အရုဘဏ္ဍံ, ဌပေတ္ဝာ ကတကဥ္စ ကုမ္ဘကာရိကဥ္စ သဗ္ဗံ မတ္တိကာဘဏ္ဍ”န္တိ (စူဠဝ. ၂၉၃) ဟိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ **ကတက**န္တိ ပဒုမကဏ္ဏိကာကာရေန ကတမလ္လကန္တိ အဓိပ္ပေတံ။ ခနိယဿေဝ သဗ္ဗမတ္တိကာမယာ ကုဋိ ကုမ္ဘကာရိကန္တိ။ ပကိဏ္ဏကဝိနိစ္ဆယော။

ပကိဏ္ဏကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၂. ဒေသနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၈၂. ဘိက္ခုဘာဝဿ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၉၈) ယော စာဂေါ, သာ ပာရာဇိကဒေသနာတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဥှေတံ “ဝိသုဒ္ဓာပေက္ခောတိ ဂိဟိ တ ဟောတုကာမော ဥပဟာသကော တ ဟောတုကာမော အာရာမိကော တ ဟောတုကာမော သာမဏေရော တ ဟောတုကာမော”တိ (ပာရာ. ၁၉၈)။ တသ္မာ ဂိဟိဘာဝါဒိကံယေဝ ပာရာဇိကံ အာပန္နဿ ဝိသုဒ္ဓိ နာမ, အညတရဿ ဝိသုဒ္ဓိ ဧဝ နတ္ထိ။ “ဆာဒေတိ ဇာနမာပန္နံ, ပရိဝသေယျ တာဝတာ”တိအာဒိနာ နယေန ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဝိဓိံ သန္ဓာယ **“ယထာဝုတ္တေန ဝုဋ္ဌာန”** န္တိ ဝုတ္တံ။

၃၈၃. က္လအနိ ဝတ္တဗ္ဗတံ သန္ဓာယ **“ဧဝ”**န္တိ ဝုတ္တံ။

၃၈၄. **ပဋ္ဌိဒေသေမီ**တိ အာရောစေမိ။ တောနိ အဟံ **တောနာဟံ**။

၃၈၆. (က) ယံ သင်္ဃော ဂိလာနဿ တိစီဝရေန ဝိပ္ပဝါသသမ္မုတိံ ဒေတိ, တံ အညတ္ရာတိ အတ္ထော။

(ခ) **အကာလစီဝရံ** (ပာရာ. ၅၀၀) နာမ “အနတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသမာသေ ဥပ္ပန္နံ, အတ္ထတေ ကထိနေ သတ္တမာသေ ဥပ္ပန္နံ, ကာလေပိ အာဒိဿ ဒိန္နံ, ဧတံ အကာလစီဝရံ နာမာ”တိ။

(ဂ) **ပုရာဏစီဝရံ** (ပါရာ. ၅၀၅) နာမ "သကိံ နိဝတ္ထမ္ပိ သကိံ ပါရုတမ္ပိ"တိ ဝုတ္တံ။ **အညာတိကာ** နာမ မာတိတော ဝါ ပိတိတော ဝါ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ အသမ္ဗန္ဓာ။ နိသီဒနပစ္စတ္ထရဏဓောဝါပနေ ဒုက္ကဋံ။

(ဃ) **အညတြ ပါရိဝတ္တကာ**တိ (ပါရာ. ၅၁၂) ဧတ္ထ ဟရီတကီခဏ္ဍမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ **စီဝရံ** နာမ ဣဓ ဝိကပ္ပနူပဂ ပစ္ဆိမတော ပဋ္ဌာယ အဓိပ္ပေတံ။

(င) **အညတြ သမယာ**တိ (ပါရာ. ၅၁၉) ဧတ္ထ "အစ္ဆိန္နစီဝရော ဝါ ဟောတိ ဘိက္ခု နဋ္ဌစီဝရော ဝါ"တိ ဧဝံ ဝုတ္တံ သမယန္တိ အတ္ထော။

(စ) "သန္တရုတ္တရပရမံ တေန ဘိက္ခုနာ တတော စီဝရံ သာဒိတဗ္ဗ"န္တိ (ပါရာ. ၅၂၄) ဝုတ္တတ္တာ **"တတုတ္တရီ"**တိ ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ပန "သစေ တီဏိ နဋ္ဌာနိ ဟောန္တိ, ဒွေ သာဒိတဗ္ဗာနိ။ ဒွေ နဋ္ဌာနိ, ဧကံ သာဒိတဗ္ဗံ, ဧကံ နဋ္ဌံ, န ကိဉ္စိ သာဒိတဗ္ဗ"န္တိ (ပါရာ. ၅၂၄) ဝုတ္တံ။

(ဆ-ဇ) "ကီဒိသေန တေ (ပါရာ. ၅၂၉), ဘန္တေ, စီဝရေန အတ္ထော, ကီဒိသံ တေ စီဝရံ စေတာပေမီ"တိ ဧဝံ အပ္ပဝါရိတောတိ အတ္ထော။ **ဝိကပ္ပ**န္တိ ဝိသိဋ္ဌကပ္ပံ အဓိကဝိဓာနံ အာပန္နံ။ ဣဓ ပုရိမံ ဧကဿ, ဒုတိယံ ဗဟူနံ ဝသေန ဝုတ္တံ, ဧတ္တကံ နာနတ္တံ။

(ဈ) **အတိရေကတိက္ခတ္တုံ**န္တိ ဧတ္ထ ကေနစိ ယံ ကိဉ္စိ အကပ္ပိယဝတ္ထုံ အာနေတွာ "ဣဒံ ခေါ မေ, ဘန္တေ, အာယသ္မန္တံ ဥဒ္ဒိဿ စီဝရစေတာပန္နံ အာဘတံ, ပဋိဂ္ဂဏှာတု အာယသ္မာ စီဝရစေတာပန္န"န္တိ ဝုတ္တေ "န ခေါ မယံ, အာဝုသော, စီဝရစေတာပန္နံ ပဋိဂ္ဂဏှာမ, စီဝရဉ္စ ခေါ မယံ ပဋိဂ္ဂဏှာမ ကာလေန ကပ္ပိယ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ သစေ သော "အတ္ထိ ကောစိ ကပ္ပိယကာရကော"တိ ဝဒတိ, စီဝရတ္ထိကေန ဌပေတွာ ပဉ္စ သဟဓမ္မိကေ ယော ကောစိ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗော "ဧသော ခေါ, အာဝုသော, ဘိက္ခူနံ ဝေယျာဝစ္စကရော"တိ, ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဝုတ္တေ သစေ ဒါယကော တဿ ဟတ္ထေ အကပ္ပိယဝတ္ထုံ ဒတွာ "ဧသော အယျဿ စီဝရံ စေတာပေတွာ ဒဿတီ"တိ ဝတွာ ဂစ္ဆတိ, တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဒွတ္တိက္ခတ္တုံ စောဒေတဗ္ဗော သာရေတဗ္ဗော "အတ္ထော မေ, အာဝုသော, စီဝရေနာ"တိ, ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ, "ဒေဟိ မေ စီဝရ"န္တိအာဒိနာ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ စောဒနာယ တံ စီဝရံ လဘတိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ။ နော စေ လဘတိ, ဆက္ခတ္တုပရမံ တုဏှီဘူတေန ဌာတဗ္ဗံ, န အာသနေ နိသီဒိတဗ္ဗံ, န အာမိသံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, န ဓမ္မော ဘာသိတဗ္ဗော။ "ကိံ ကာရဏာ အာဂတောသီ"တိ ဝုတ္တေ "ဇာနာဟိ, အာဝုသော"တိ ဧတ္တကမေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သစေ နိသဇ္ဇာဒီနိ ကရောတိ, ဌာနံ ဘဉ္ဇတိ။ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋဉ္စ အာပဇ္ဇတီတိ ဝဒန္တိ။ ဧဝံ ပန အပ္ပဋိပဇ္ဇိတွာ အတိရေကတိက္ခတ္တုံ စောဒနာယ အတိရေကဆက္ခတ္တုံ ဌာနေန သစေ နိပ္ဖာဒေတိ, နိဿဂ္ဂိယန္တိ အတ္ထော။

(ည) **သန္ထတံ** (ပါရာ. ၅၄၄) နာမ သန္ထရိတွာ ကတံ ဟောတိ အဝါယိမံ။ ဧကကောသိယံသုနာပိ စေ မိဿေတွာ ကရောတိ, နိဿဂ္ဂိယံ။

(ဋ) **သုဒ္ဓကာဠကာန**န္တိ (ပါရာ. ၅၄၇-၅၄၉) အညေဟိ အမိဿိတာနန္တိ အတ္ထော။ "ကာဠကံ နာမ ဒွေ ကာဠကာနိ ဇာတိကာဠကံ ဝါ ရဇနကာဠကံ ဝါ"တိ ဝုတ္တံ။

(ဌ) **အနာဒိယိတွာ။ပေ။ တုလ**န္တိ (ပါရာ. ၅၅၄) ဧတ္ထ ပန ယတ္တကေဟိ ဧဠကလောမေဟိ ကတ္တုကာမော ဟောတိ, တေသု ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ ကာဠကာနံ, ဧကော ဩဒါတာနံ, ဧကော ဂောစရိယာနံ အာဒါတဗ္ဗောတိ ဝိနိစ္ဆယော။ ဧကဿာပိ ကာဠကလောမဿ အတိရေကဘာဂေ သတိ နိဿဂ္ဂိယမေဝ။

(ဍ) **ဦနကဆဗ္ဗဿာနီ**တိ (ပါရာ. ၅၆၂) ဆဗ္ဗဿတော ဩရဘာဂေ။

(ဎ) နိသီဒနသန္ထတံ (ပါရာ. ၅၆၇) ပန ကာရာပေန္တေန ပုရာဏသန္ထတဿ ဧကပဿတော ဝဋ္ဋံ ဝါ စတုရဿံ ဝါ ဆိန္ဒိတွာ ဂဟိတဋ္ဌာနံ ယထာ ဝိဒတ္ထိမတ္တံ ဟောတိ, ဧဝံ ဂဟေတွာ ဧကဒေသံ ဝါ သန္ထရိတဗ္ဗံ, ဝိဇဋေတွာ

တ တ သန္တိဋ္ဌိတဗ္ဗံ။

(တ) န ကေဝလံ ဓောတပနေ (ဟရာ. ၅၇၈) ဧဝ နိဿဂ္ဂိယံ, ရဇနေပိ နိဿဂ္ဂိယမေဝ။

(ဒ) ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏသ္မေိ (ဟရာ. ၅၈၉) ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ ပဋိဂ္ဂဟိတပရိဝတ္တနေ ဒောသံ အပဿန္တာ က တာကတာဒိဝသေန အနေကဝိဓံ ဇာတရူပပရိဝတ္တနံ ကရောန္တိ, တံ သန္ဓာယ **"နာနပ္ပကာရက"** န္တိ ဝုတ္တံ။

**၃၈၇-၉.** အာပတ္တိ ဒေသေတ္ဗတ ပဥ္စာ ကတ္တဗ္ဗံ ဒဿေတုံ **"အထာ"**တိ ဝုတ္တံ။ **ဂိဟိ ဝဒေတိ** သစေ တတ္ထ အာဂစ္ဆတိ အာရာမိကော တ ဥပာသကော တ, တံ ဝဒေယျာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ ဝုတ္တော **သော** "ကြိမိနာ ကိံ အာဟရာ မီ"တိ စေ ဝဒေယျာတိ အတ္ထော။ **အဝတွာတမန္တိ** "ကြိမံ တ ကြိမံ တ အာဟရာ"တိ အဝတွာတတိ အတ္ထော။ **ဝဒေတိ** "ကပ္ပိယံ အာစိက္ခိတဗ္ဗ"န္တိ (ဟရာ. ၅၈၄, ၅၈၉) ဝစနတော "ပဗ္ဗဇိတာနံ သပ္ပိ တ တေလံ တ မဓု တ ဖာဏိတံ တ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဧဝံ အာစိက္ခိတဗ္ဗံ, "ကြိမံ နာမ အာဟရာ"တိ န ဝတ္တဗ္ဗမေဝ။ **ဒွေဝပေတေ**တိ ဒွေဝပိ ဧတေ ရူပိယပဋိဂ္ဂဟက ဥဘော ရူပိယသံဗျောဟာရိကဥ္စာတိ အတ္ထော။ **အညေနာ**တိ အန္တိမသော အာရာမိကေနာပိ လဒ္ဓဘာဂေ န ကပ္ပတိ ဧဝ။

**၃၉၀.** အန္တမသော (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၃-၄) တန္နိဗ္ဗတ္တာ ရုက္ခစ္ဆာယာပိ န ကပ္ပတီတိ။ **နိဿဋ္ဌံ ပဋိလဒ္ဓ မ္ပီ**တိ တတ္ထ ယထာ ရူပိယသံဟောဟာရံ ကတ္ဝာ လဒ္ဓဝတ္ထုတော အာဘတံ န ကပ္ပတိ, တထာ ကောသိယမိဿကသန္ထ တာဒိတ္တယမ္ပိ န ကပ္ပတိ။ န ကေဝလံ တသ္မေိ, အညေသမ္ပိ န ကပ္ပတေဝ "အညေန ကတံ ပဋိလဘိတွာ ပရိဘု ဥ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (ဟရာ. ၅၄၅, ၅၅၀, ၅၅၅) ဝုတ္တတ္တာ။

**၃၉၁.** ဧဝံ နော စေ လဘေထ, **သော** အာရာမိကာဒိကော "ကြိမံ ဆဍ္ဍေဟီ"တိ **သံသိယော** ဝတ္တဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ဧဝမ္ပိ နော စေ လဘေယျ, **သမ္မတော** ဘိက္ခု ဆဍ္ဍေယျာတိ အတ္ထော။

**၃၉၂.** ပဋိဂ္ဂဟိတရူပိယဥ္စ ပရိဝတ္တိတရူပိယဥ္စ သန္ဓာယ **"တောနီ"**တိ ဝုတ္တံ။ **ဒုတိယပတ္တော** နာမ "ဦနပဉ္စဗန္ဓနေန ပတ္တေန အညံ နဝံ ပတ္တံ စေတာပေယျ, နိဿဂ္ဂိယ"န္တိ (ဟရာ. ၆၁၂) ဝုတ္တပတ္တော။ သော စ တောနိ စ သင်္ဃေ နိဿဋ္ဌံ လဗ္ဘရေတိ သမ္ဗန္ဓော။ "သင်္ဃမဇ္ဈေ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ, ဘိက္ခုပရိသာယ နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ (ဟရာ. ၅၈၄, ၅၈၉) စ ဝုတ္တတ္တာ န ဂဏပုဂ္ဂလာနံ နိဿဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သေသာနိ ပန တီဏိ စီဝရာဒိဝတ္ထူနိ "နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗံ သင်္ဃဿ တ ဂဏဿ တ ပုဂ္ဂလဿ တ"တိ ဝုတ္တတ္တာ (ဟရာ. ၄၆၃) သင်္ဃာဒီနံ နိဿဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဘာသန္တရေနပီ** တိ ဟဋ္ဌိယာ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တေန ဒမိဠဘာသာဒီသု အညတရာယပိ နိဿဇ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။

**၃၉၃.** (က-ဂ) **နာနပ္ပကာရကံ** နာမ "စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ, "အန္တမသော စုဏ္ဏပိဏ္ဍောပိ ဒန္တကဋ္ဌမ္ပိ ဒသိကသုတ္တမ္ပီ"တိ (ဟရာ. ၅၉၅) **ဟဋ္ဌိယံ** ဝုတ္တံ။ **စေတာပိတော**တိ (ဟရာ. ၆၁၃) ယာ စိတ္ဗတ ဂဟိတော။

**၃၉၄. သမ္မန္နိတ္ဗတန ပတ္တကဟကံ သင်္ဃဿ ပတ္တန္တ** န္တိ (ဟရာ. ၆၁၄; ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ဦနပဉ္စဗန္ဓနသိက္ခာပ ဒဝဏ္ဏနာ) ယ အန္တိမံ ပတ္တံ, တံ တဿ အပယေတိ အတ္ထော။

**၃၉၅.** (ခ) **ပရိဒဟိတံ နိဿဂ္ဂိယ** န္တိ တတ္ထ (ဟရာ. ၆၂၆-၆၂၈; ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၈) ပန ဌတ္ဝာ ဝဿိကသာဋိ ကာယ ပရိယေသနက္ခေတ္တံ ကရဏက္ခေတ္တံ နိဝာသနက္ခေတ္တံ အဓိဋ္ဌာနက္ခေတ္တန္တိ စတုဗ္ဗိဓံ ခေတ္တဥ္စ ကုစ္ဆိသမယော ပိဋ္ဌိသမယောတိ ဒုဝိဓော သမယော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကထံ? ဂိမှာနမာသေသု ပစ္ဆိမမာသဿ ပုရိမော အ မုမာသော **ပရိယေသနက္ခေတ္တံ,** ပစ္ဆိမော **ကရဏက္ခေတ္တ ဥဥ္စ နိဝါသနက္ခေတ္တ ဥ္စ,** ပရိယေသိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, အဓိဋ္ဌာတုံ ပန န ဝဋ္ဋတိ။ ဝဿိကာ ပန စတ္တာရော မာသာ ပရိယေသနာဒီနံ စတုန္နမ္ပိ ခေတ္တံ။ ဧတေ ဧဝ ပဉ္စ မာသာ **ကုစ္ဆိ သမယော** နာမ။ ကြတရေ သတ္တ မာသာ **ပိဋ္ဌိသမယော,** တတ္ထ သတုပ္ပာဒကရဏံ န ဝဋ္ဋတိ။

(ဂ) **အစ္ဆိန္န**န္တိ ဧတ္ထ “ယော ပန မမ ပတ္တစီဝရာဒီနိ ဝဟန္တော မယာ သဒ္ဓိံ စရိဿတီ”တိ သညာယ စီဝရံ ဒတွာ ပုန သကသညာယ ဧဝ အတ္တနော ဝေယျာဝစ္စံ အကရောန္တံ ဒိသွာ အစ္ဆိန္ဒတိ, သော ဣမံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။ ကေဝလံ ပရိစ္စဇိတွာ ဒိန္နံ ဂဟေတုမေဝ န လဘတိ။

(ဃ) **သုတ္တံ ဝိညာပေတွာ**တိ ဧတ္ထ စီဝရကာရသမယာဒီသု စီဝရသိဗ္ဗနာဒီနမတ္ထာယ သုတ္တံ ဝိညာပေတွာတိ အတ္ထော။ အညထာ သုတ္တံ ဝိညာပေတုမေဝ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝိညတ္တိယာ ဧဝ လဒ္ဓ**တန္တဝါယေဟိ**တိ အတ္ထော။ သုတ္တတန္တဝါယာနံ အကပ္ပိယဘာဝေ သတိ ဒီဃတော ဝိဒတ္ထိမတ္တေ, တိရိယန္တတော ဟတ္ထမတ္တေ ဝီတေ နိဿဂ္ဂိယံ, ဧကတော အကပ္ပိယပက္ခေ ဒုက္ကဋံ။

(င) **ဝိကပ္ပံ အာပန္န**န္တိ (ပါရာ. ၆၄၃) “ဣဒံ ခော, အာဝုသော, စီဝရံ မံ ဥဒ္ဒိဿ ဝိယျတိ, အာယတဉ္စ ကရောထ ဝိတ္ထတဉ္စာ”တိအာဒိနာ အဓိကံ ဝိဓာနံ အာပန္နန္တိ အတ္ထော။

(စ) **အစ္စေကစီဝရံ** (ပါရာ. ၆၄၉-၆၅၀) နာမ သေနာယ ဂန္တုကာမာဒီဟိ ဒိန္နံ။

(ဆ) **အတိရေကဆာရတ္တ**န္တိ (ပါရာ. ၆၅၄-၆၅၅) ဆဒိဝသတော အတိရေကံ။ “အတ္ထတကထိနာနံ ဝေါ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စ ကပ္ပိဿန္တိ, အနာမန္တစာရော အသမာဒာနစာရော ဂဏဘောဇနံ ယာဝဒတ္ထစီဝရံ ယော စ တတ္ထ စီဝရုပ္ပါဒော, သော နေသံ ဘဝိဿတီ”တိ (မဟာဝ. ၃၀၆) ဝုတ္တအာနိသံသေသု စီဝရမာသေ အသမာဒာနစာရံ ဌပေတွာ သေသာ နိသံသာ လဗ္ဘန္တိ။ ယဒိ အသမာဒာနစာရော လဗ္ဘေယျ, ပါဝေယျကာ ဘိက္ခူ ဝဿံဝုတ္ထာ ဩကပုဏ္ဏေဟိ စီဝရေဟိ န ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမေယျုံ, ယသ္မာ တံ န လဘန္တိ, တသ္မာ စီဝရမာသေပိ တိစီဝရံ အာဒာယ ဧဝ ဘဂဝန္တံ ဥပသင်္ကမိံသု။ တသ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗံ အသမာဒာနစာရပရိဟာရံ အတ္ထတကထိနာ ဧဝ လဘန္တိ, န ဣတရေတိ ဝဒန္တိ။

၃၉၇. (ခ) “အဟံ, ဘန္တေ, ဧကံ ပါဋိဒေသနီယာပတ္တိံ, ဒွေ, သမ္ဗဟုလာ ပါဋိဒေသနီယာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိ”န္တိ ဣမံ ပန ယေသု ပေါတ္ထကေသု လိခိတံ, တံ အဘယဂိရိဝါသီနံ ခုဒ္ဒသိက္ခာဝသေန ဒဿိတံ ကိရ။ တတ္ထ “အဟံ, အာယသ္မာ, သမ္ဗဟုလာ ပါဋိဒေသနီယာ အာပတ္တိယော အာပန္နော, တာယော ပဋိဒေသေမိ။ အဟံ, အာယသ္မာ, ဧကံ ပါဋိဒေသနီယံ အာပတ္တိံ အာပန္နော, တံ ပဋိဒေသေမီ”တိ ဟိ ဝုတ္တံ။ အမှာကံ ပန ဧဝံ ဒေသနာဝိဓာနံ နတ္ထိ။ “ဂါရယှံ, အာဝုသော, ဓမ္မံ အာပဇ္ဇိံ အသပ္ပါယံ ပါဋိဒေသနီယံ, တံ ပဋိဒေသေမီ”တိ (ပါစိ. ၅၅၃) ဝုတ္တံ။ **သမန္တပါသာဒိကာယံ** (ပါစိ. ၅၅၃) “ဂါရယှံ အာဝုသော’တိအာဒိ ပဋိဒေသေတဗ္ဗာကာရဒဿန”န္တိ ဝုတ္တံ။ **ကင်္ခါဝိတရဏိယ**မ္ပိ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပါဋိဒေသနီယသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “တဿာ ဒေသေတဗ္ဗာကာရော ‘ဂါရယှံ အာဝုသော’တိအာဒိနာ နယေန သိက္ခာပဒေ ဒဿိတောယေဝါ”တိ ဝုတ္တတ္တာ ပါဠေ အာဂတနယေနေဝ ဒေသနာဝိဓာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သစေ ဒွေ ဟောန္တိ, “ဂါရယှေ, အာဝုသော, ဒွေ ဓမ္မေ အာပဇ္ဇိံ အသပ္ပါယေ ပါဋိဒေသနီယေ, တေ ပဋိဒေသေမီ”တိ, “ပဿထ, ဘန္တေ, တေ ဓမ္မေ”တိ စ “ဂါရယှေ , အာဝုသော, သမ္ဗဟုလေ ဓမ္မေ အာပဇ္ဇိံ အသပ္ပါယေ ပါဋိဒေသနီယေ, တေ ပဋိဒေသေမီ”တိ, “ပဿထ, ဘန္တေ, တေ ဓမ္မေ”တိ စ ဧဝံ ယထာနုရူပံ ဒေသနာဝိဓာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ သေသံ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝါတိ။

၃၉၈. **အဒေသနာဂါမိနိယ**န္တိ (ပရိ. ၄၂၄ အာဒယော; ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၂၅) ပါရာဇိကဉ္စ သင်္ဃာဒိသေသဉ္စ န ဒေသယေတိ အတ္ထော။ **အနာပတ္တိဉ္စာ**တိ အနာပတ္တိံ ဧဝ “အာပတ္တိ”န္တိ န ဒေသယေ။ လဟုကာပတ္တိမ္ပိ ပုဗ္ဗေ ဒေသိတံ ပုန န ဒေသယေတိ သမ္ဗန္ဓော, နာနာသံဝါသနိဿီမဋ္ဌိတာနံ သန္တိကေ န ဒေသယေတိ အတ္ထော။ **စတုပဉ္စဟီ**တိ ဧတ္ထ သမာနဝဿိကပဝါရဏာယံ ဝိယ စတူဟိ ဝါ ပဉ္စဟိ ဝါ ဧကတော ဟုတွာ ဧကဿ သန္တိကေ န ဒေသယေတိ အတ္ထော။ ဒွိန္နံ ဝါ တိဏ္ဏံ ဝါ ဝဋ္ဋတိ။ ကထံ ဒေသေတဗ္ဗန္တိ စေ? ဧကဿ သန္တိကေ တီဟိပိ ဧကတော နိသီဒိတွာ “အဟံ, ဘန္တေ, ဧကံ ပါစိတ္တိယာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိံ, တံ တုမှမူလေ ပဋိဒေသေမီ”တိ ဧဝံ အတ္တနာ အာပန္နအာပတ္တိဝသေန ဝုတ္တေ တေန “ပဿသိ, အာဝုသော, တံ အာပတ္တိ”န္တိ ဧဝံ တိက္ခတ္တုံ ဝုတ္တေ “အာမ, ဘန္တေ, ပဿာမီ”တိ စ “အာမာဝုသော ပဿာမီ”တိ စ ဝုတ္တေ ပုန တေန “အာယတိံ သံဝရေယျာထာ”တိ စ “သံဝရေယျာသီ”တိ စ ဝုတ္တေ “သာဓု သုဋ္ဌု သံဝရိဿာမီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ဧဝံ ဒေသေတဗ္ဗံ။ **မနသာ**တိ ဝစီဘေဒံ အကတွာ ကေဝလံ စိတ္တေနေဝ န ဒေသယေတိ အတ္ထော။ **အပကတတ္တာန**န္တိ အန္တိမဝတ္ထုံ အဇ္ဈာပန္နဿ စ ဥက္ခိတ္တကဿ

တ ဥပေါသထော ပတရဏာ တ ဌပိတာ ဟောန္တိ, တသ္မ သန္တိကေ န ဒေသယေတိ အတ္ထော။ **နာနေကာ**တိ နာနာပတ္တိယော “ကော”တိ ဝတ္တဗ္ဗ န ဒေသယေတိ အတ္ထော။ ကော ပန “သမ္ဗဟုလာ”တိ ဒေသိတာ ဟောတီတိ။ ဒေသနာဝိနိစ္ဆယော။

ဒေသနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၃. ဆန္ဒအနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၃၉၉.** ကမ္မပ္ပတ္တော သင်္ဃေ သမာဂတေတိ သမ္ဗန္ဓော။ တေန သင်္ဃေ အသမာဂတေ ဆန္ဒအနံ န ရုဟတီတိ ဒီပိတံ ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ တေ္တာယံ ဝိစာရဏာ – ပဉ္စဘိက္ခုကေ ဝိဟာရေ ကေသ္သ ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိ အာဟရိတ္ဗ္ဗတ သေသာနံ ဥပေါသထာဒိကရဏံ အနုညာတံ **ဟဋ္ဌိယံ** (ပရိ. ၄၉၆-၄၉၇) **အဋ္ဌကထာယဉ္စ** (ပရိ. အဋ္ဌ. ၄၈၇-၄၈၈)။ တေသု ကော ဆန္ဒအယကော, ကော ဆန္ဒဟာရကော, တေ မုဉ္စိတ္ဗ္ဗတ န တွေ သန္နိပတိတော သင်္ဃော တိဏ္ဏံ သမူဟဘာဝတော, တသ္မာ အသမာဂတေပိ အတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အာရောစေန္တေန ပန သမာဂတေ ဧဝ အာရောစေတဗ္ဗံ။ ဣတ္ထပိ **“ဟရေယျ ယာ”**တိ ဝုတ္တံ, န “ဒေသေယျာ”တိ။ တတ္ထ ဆန္ဒဟာရကေန သဒ္ဓိံ ကမ္မပ္ပတ္တာနံ သန္နိပာတော ဝေဒိတဗ္ဗော။

**၄၀၀.** ဣအနိ ဆန္ဒအနဝိဓိံ ဒဿေတုံ **“ကော် ဘိက္ခု”**န္တိအာဒိမာဟ (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. နိအနဝဏ္ဏနာ)။

**၄၀၁.** (က) “ဆန္ဒံ ဒမ္မိ”တိ တွေကမေဝ အလံ, “ဟရ, အာရောစေဟီ”တိ ဣမေပိ ကိံပယောဇနန္တိ စေ? ဝုစ္စတေ – “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တဒဟုပေါသထေ ဟရိသုဒ္ဓိံ ဒေန္တေန ဆန္ဒမ္ပိအတုံ, သန္တိ သင်္ဃဿ ကရဏီယ”န္တိ (မဟာဝ. ၁၆၅) ဝုတ္တတ္တာ ဘဂဝတော အာဏံ ကရောန္တေန **“ဆန္ဒံ ဒမ္မိ”** တိ ဝုတ္တံ။ “ဆန္ဒဟာရကော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဒိန္နေ ဆန္ဒေ အန္တရာမဂ္ဂေ ပက္ကမတိ, အနာဟဋော ဟောတိ ဆန္ဒော”တိ (မဟာဝ. ၁၆၅) ဝုတ္တတ္တာ ဆန္ဒဟာရကဿ အညဿ အပက္ကမနတ္ထာယ ဟရိသုဒ္ဓိံ ဒေန္တေန “ဣဒံ ကရောဟိ တေ”တိ အာဏာပေန္တေန **“ဆန္ဒံ မေ ဟရာ”**တိ ဝုတ္တံ။ “ဆန္ဒဟာရကော စေ, ဘိက္ခဝေ, ဒိန္နေ ဆန္ဒေ သင်္ဃပ္ပတ္တော သဉ္စိစ္စ နာရောစေတိ, အာဟဋော ဟောတိ ဆန္ဒော, ဆန္ဒဟာရကဿ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ”တိ (မဟာဝ. ၁၆၅) ဝုတ္တတ္တာ “ယဒိတ္ဗံ သဉ္စိစ္စ နာရောစေဿသိ, အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိဿသိ , အာရောစေဟိ တေ”တိ တဿ အာစိက္ခန္တော **“အာရောစေဟီ”**တိ အာဟာတိ ဝေမေတ္ထ ဣမေသံ ပအနံ သပ္ပယောဇနတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝံ ဟရိသုဒ္ဓိအနေပီတိ။

**၄၀၂. သေသကမ္မန္တိ** ယဒိ သင်္ဃော ဥပေါသထဂ္ဂေ အညံ အပလောကနာဒိကမ္မံ ကရောတိ, တံ ကမ္မံ ဝိဗာဓတိ, ဝိကောပေတီတိ အတ္ထော။

**၄၀၃. ဒွဝယန္တိ** ဥပေါသထဉ္စ သေသကမ္မဉ္စာတိ အတ္ထော။ **နတ္တနော** တိ အတ္တနော ဥပေါသထံ န သမ္ပာဒေတိ။

**၄၀၅.** “ကော်သံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတ္ဗ္ဗတ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတ္ဗ္ဗတ”တိအာဒိကံ (မဟာဝ. ၂၁၃) **သဗ္ဗံ ပုစာရံ ကတ္ဗ္ဗတ နာ**တိ အတ္ထော။

**၄၀၆.** “ဣတ္ထန္နာမေန ပတရဏာ ဒိန္နာ”တိ **အာရောစေတ္ဗ္ဗတ**။

**၄၀၈. ပဋိဇာနေယျ နာဟဋာ** တိ (မဟာဝ. ၁၆၄-၁၆၅, ၂၁၃) ဟဋေ န အာဟဋာတိ **နာဟဋာ,** အာဟဋာ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **တထာ ဟေယျာ** တိ ဝိဗ္ဘမနာဒီနိ ကရေယျာတိ အတ္ထော။

**၄၀၉.** သုတ္တော တ နာရောစယေယျ, အာဟဋော ဟောတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အနာပတ္တိတ** တိ အနာပတ္တိ ဧဝ။ ဆန္ဒအနဝိနိစ္ဆယော။

ဆန္ဒအနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၄. ဥပေဟသထနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၄၁၁. သုတ္တနိဒ္ဒေသော** သဥ္ဉသ္သေဝ။ **သေသာနန္တိ** ဒုဝိန္နံ တိဏ္ဏံ တ။

**၄၁၂. ပုဗ္ဗကရဏေ ပုဗ္ဗကိစ္စေ, ပတ္တကလ္လေ သမာနိတေ** တိ သဗ္ဗပဉ္စမံ ကတ္တဗ္ဗံ **ပုဗ္ဗကရဏံ**။ တဒနန္တရံ ကတ္တဗ္ဗံ **ပုဗ္ဗကိစ္စံ** နာမ။ ဝုတ္တ –

“သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပော စ, ဥဒကံ အာသနေန စ။
ဥပေါသထဿ ဧတာနိ, ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။

“ဆန္ဒပါရိသုဒ္ဓိဥတုက္ခာနံ, ဘိက္ခုဂဏနာ စ ဩဝါဒေါ။
ဥပေါသထဿ ဧတာနိ, ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတီ”တိ –။ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၈)။

ဧဝံ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တနယေန ပုဗ္ဗကရဏဉ္စ ပုဗ္ဗကိစ္စဉ္စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

“ဥပေါသထော ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ၊
သဘာဂါပတ္တိယော စ န ဝိဇ္ဇန္တိ။
ဝဇ္ဇနီယာ စ ပုဂ္ဂလာ တသ္မိံ န ဟောန္တိ၊
ပတ္တကလ္လန္တိ ဝုစ္စတီ”တိ –။ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၈)။

ဝုတ္တဝသေန ပတ္တကလ္လေ သမာနိတေ, ပဇ္ဇိတေတိ အတ္ထော။ “ပဉ္စိမေ, ဘိက္ခဝေ, ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ။ နိဒါနံ ဥဒ္ဒိသိတွာ အဝသေသံ သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ, အယံ ပဌမော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော။ နိဒါနံ ဥဒ္ဒိသိတွာ စတ္တာရိ ပါရာဇိကာနိ ဥဒ္ဒိသိတွာ အဝသေသံ သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ, အယံ ဒုတိယော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော။ နိဒါနံ ဥဒ္ဒိသိတွာ စတ္တာရိ ပါရာဇိကာနိ ဥဒ္ဒိသိတွာ တေရသ သင်္ဃာဒိသေသေ ဥဒ္ဒိသိတွာ အဝသေသံ သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ, အယံ တတိယော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော။ နိဒါနံ ဥဒ္ဒိသိတွာ စတ္တာရိ ပါရာဇိကာနိ ဥဒ္ဒိသိတွာ တေရသ သင်္ဃာဒိသေသေ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဒွေ အနိယတေ ဥဒ္ဒိသိတွာ အဝသေသံ သုတေန သာဝေတဗ္ဗံ, အယံ စတုတ္ထော ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော။ ဝိတ္ထာရေနေဝ ပဉ္စမော။ ဣမေ ခေါ ဘိက္ခဝေ ပဉ္စ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ”တိ (မဟာဝ. ၁၅၀) ဝုတ္တတ္တာ သော သုတ္တုဒ္ဒေသော ပဉ္စဓာ ဝိဘာဝိတောတိ အတ္ထော။

**၄၁၃. ဝိနာန္တရာယ** န္တိ (မဟာဝ. ၁၅၀) ရာဇန္တရာယာဒိဒသဝိဓံ အန္တရာယံ ဝိနာ သင်္ခေပေနုဒ္ဒေသော ဝိနိတရိတော ပဋိက္ခိတ္တောတိ အတ္ထော။ **ထေရောတ**တိ သင်္ဃတ္ထေရောဝ။ **ဣတ္တော** တိ ပဉ္စသု ဥဒ္ဒေသေသု။ “ဒွီသု တ တီသု တ ဝိသဒေသု ထေရောဝ ဣဿရော”တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ အဝတ္တန္တေပိ အန္တရာယေ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒိသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ကတ္ထ ဝုတ္တန္တိ စေ? “ယော တတ္ထ ဘိက္ခု ဗျတ္တော ပဋိဗလော, တဿာဓေယျ”န္တိ (မဟာဝ. ၁၅၅) ဝုတ္တဟဋ္ဌာယ **အဋ္ဌကထာယံ** “ယော တတ္ထ ဘိက္ခု ဗျတ္တော ပဋိဗလောတိ ဧတ္ထ ကိဉ္စာပိ ဒဟရဿာပိ ဗျတ္တဿ ပါတိမောက္ခော အနုညာတော, အထ ခေါ ဧတ္ထ အယမဓိပ္ပာယော – သစေ သင်္ဃတ္ထေရဿ ပဉ္စ တ စတ္တာရော တ တယော တ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသာ နာဂစ္ဆန္တိ, ဒွေဝ ပန အခဏ္ဍာ သုဝိသဒါ ဝါစုဂ္ဂတာ ဟောန္တိ, ထေရာယတ္တောဝ ပါတိမောက္ခော။ သစေ ပန ဧတ္တကမ္ပိ ဝိသဒံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, ဗျတ္တဿ ဘိက္ခုနော အာယတ္တောဝ ဟောတီ”တိ အတ္ထော ဝုတ္တော။ ဟဋ္ဌာယမ္ပိ ဝုတ္တမေဝ “တေဟိ, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူဟိ ဧကော ဘိက္ခု သာမန္တာ အာဝါသာ သဇ္ဇုကံ ပါဟေတဗ္ဗော ‘ဂစ္ဆ, အာဝုသော, သံခိတ္တေန တ ဝိတ္ထာရေန တ ပါတိမောက္ခံ ပရိယာပုဏိတွာ အာဂစ္ဆာ’”တိ (မဟာဝ. ၁၆၃)။

**၄၁၄. ဥဒ္ဒိသန္တေ တ** တိ (မဟာဝ. ၁၇၂) ပါတိမောက္ခေ ဥဒ္ဒိသိယမာနေ သမာ တ ထောကတရာ တ ယဒိ အာဂစ္ဆေယျုံ, ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ သုဥဒ္ဒိဋ္ဌံ, တေဟိ သဒ္ဓိံ နိသီဒိတွာ အဝသေသကံ သောတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

၄၁၅. **ဥဒ္ဒိဌမတ္တေ** (မဟာဝ. ၁၇၂) **တ သကလာယ တ ကေစ္စာယ** တ ပရိသာယ **ဝုဋ္ဌိတာယ** သမာ တ ထောကတ ရာ တ ယဒိ အာဂစ္ဆေယျုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဟရိသုဒ္ဓိ** န္တိ ဟရိသုဒ္ဓိဥပောသထံ။ **ကရေယျေသ** န္တိ ကရေယျ သေံ, တေသံ သန္တိကေတိ အတ္ထော။ **ဗဟုကာထ စေ**တိ အထ ဗဟုကာ စေ, ပုန အာဂတာ ဗဟုကာ စေတိ အတ္ထော ,။ ''ဥဒ္ဒိသ္သမာနေ, ဥဒ္ဒိဌမတ္တေ ကေစ္စာယ ဝုဋ္ဌိတာယ သကလာယ ဝုဋ္ဌိတာယာ''တိ (မဟာဝ. ၁၇၂) အာဂတေသု သဗ္ဗဝိကပ္ပေသု ပုဗ္ဗကိစ္စံ ကတွာ ပုန အာဒိတော ပဌာယ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေတိ အတ္ထော။

၄၁၆. **ဣတရာန**န္တိ အာဂန္တုကာနံ။ **သစေတရာ**တိ သစေ စာတုဒ္ဒသိကောတိ အတ္ထော။ **သမာနေတရေနုဝတ္တန္တု**တိ သမာ တ ဦနာ တ ဣတရေ အာဂန္တုကာ ပုရိမာနံ အာတသိကာနံ အနုဝတ္တန္တူတိ အတ္ထော။ **သစေဓိကာ**တိ အာဂန္တုကာ သစေ အဓိကာ, **ပုရိမာ** အာတသိကာ **အနုဝတ္တန္တု** တိ အတ္ထော။ **သေသေပ္ပယံ နယော** တိ ''အာဂန္တုကာနံ ပန္နရသော ဟောတိ, အာတသိကာနံ စာတုဒ္ဒသော''တိ ဣတရေပိ သမထောကာ အာဂန္တုကာ အာတသိကာနံ အနုဝတ္တန္တုတိအာဒိနာ နယေန ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။

၄၁၇. **မူလဋ္ဌာ** တိ အာတသိကာ။ **သမထောကာနံ** အာဂန္တုကာနံ။ **သာမဂ္ဂိံ ဒေန္တု ကာမတော** တိ ယဒိ ဣစ္ဆန္တိ, ဒေန္တူတိ အတ္ထော။

၄၁၈. နော စေ ဒေန္တိ, အာဂန္တုကေဟိ ဗဟိ ဂန္တွာန ဥပောသထော ကာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ အနိစ္ဆာယ သာမဂ္ဂိ ဒေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၁၉. ''န ဘိက္ခဝေ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန သဉ္စိစ္စ န သာဝေတဗ္ဗံ။ ယော န သာဝေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိဝုတ္တတ္တာ (မဟာဝ. ၁၅၄) **''သာဝေယျ သုတ္တ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကေန တယမိတုံ ကထံ သာဝေယျန္တိ, တယမန္တဿ အနာပတ္တီ''တိ (မဟာဝ. ၁၅၄) ဝုတ္တတ္တာ **''သဉ္စိစ္စ အဿာဝေန္တဿ ဒုက္ကဋ''**န္တိ ဝုတ္တံ။

၄၂၀. **တထာ**တိ ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။ **ကလ္လော** တိ အဂိလာနော။ **ပေသိတော**တိ အာဏတ္တော။ ''န ဘိက္ခဝေ ထေရေန အာဏတ္တေန အဂိလာနေန န သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ ယော န သမ္မဇ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ''တိအာဒိ (မဟာဝ. ၁၅၉) ဝုတ္တံ။

၄၂၁-၃. ဣအနိ ဟရိသုဒ္ဓိဥပောသထံ ဒဿေတုံ **''သမ္မဇ္ဇိတွာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ အဋ္ဌလိံ (မဟာဝ. ၁၆၈) ပဂ္ဂယှာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေ**တိ အဝသေသာ ဒွေဝ ဝေံ သမုဒီရိယာ ဝတ္တဗ္ဗာတိ အတ္ထော။ ကော်သံ ဥတ္တရာသင်္ဂာဒိ ကရဏဝသေန သမတ္တပုဗ္ဗာရမ္ဘေန တေ ဒွေ ဘိက္ခူ နဝေန ဧဝမီရိယာ ဝတ္တဗ္ဗာတိ အတ္ထော။

၄၂၄-၅. ဣအနိ ဒွိဟိ ကတ္တဗ္ဗံ ဒဿေတုံ **''ဒွိသု ထေရေနာ''**တိ ဝုတ္တံ။

၄၂၆. တ္တောဝတာ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, စတုန္နံ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတု''န္တိ (မဟာဝ. ၁၆၈) စ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိဏ္ဏံ ဟရိသုဒ္ဓိဥပောသထံ ကာတု''န္တိ (မဟာဝ. ၁၆၈) စ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဒွိန္နံ ဟရိသုဒ္ဓိဥပောသထံ ကာတု''န္တိ (မဟာဝ. ၁၆၈) စ ဝုတ္တံ သင်္ဃုပောသထဥ္စ ဟရိသုဒ္ဓိဥပောသထဥ္စ ဒဿေတွာ ဣအနိ ယတ္ထ ကော ဘိက္ခု ဝိဟရတိ, တဿ အနုညာတံ အဓိဋ္ဌာနုပောသထံ ဒဿေတုံ **''ပုဗ္ဗကိစ္စ''**န္တိအာဒိမာဟ။ တ္တေ စ **ပုဗ္ဗကိစ္စံ** နာမ သမ္မဇ္ဇနာဒိကံယေဝ။

၄၂၇. သင်္ဃုပောသထဟရိသုဒ္ဓိဥပောသထအဓိဋ္ဌာနဥပောသထာနံ ဝသေန တံ တံ ဥပောသထံ ယဒိ ကယိရန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၂၈. ဝဂ္ဂေ (မဟာဝ. ၁၇၃) စ သမဂ္ဂေ စ ''ဝဂ္ဂေ''တိ သညိနော စ ''ဝဂ္ဂေ နု ခော, သမဂ္ဂေ နု ခော''တိ ဇေံ ဝိ **မတိဿ** စ ဒုက္ကဋံ, ''နဿန္တေတေ ဝိနဿန္တေတေ, ကော တေဟိ အတ္ထော''တိ ဇေံ အနာဂတာနံ ဘိက္ခူနံ အ

တ္တိဘာဝံ ဥတ္တတ **ဘေအဓိပ္ပာယေန** ဥပောသထံ ကရောတော **ထုလ္လစ္စယံ** ဟောတီတိ အတ္ထော။ တဒုဘယေပိ “သမဂ္ဂေ”တိ သညိနော အနာပတ္တိ။

**၄၂၉-၄၃၀. သေသသဟဓမ္မိကာ** နာမ ဘိက္ခုံ ဌပေတ္တတ အဝသေသာ စတ္တာရော။ **အဘဗ္ဗဿာ** တိ ဧတ္ထ ပဏ္ဍကထေယ္ယသံဝာသက တိတ္ထိယပက္ကန္တက တိရစ္ဆာနဂတ မာတုဃာတက ပိတုဃာတက အရဟန္တဃာတက ဘိက္ခုနိဒူသက သင်္ဃဘေဒက လောဟိတုပ္ပာဒကဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ အဘဗ္ဗာ ဂဟိတာ။ ဧတ္ထ ပန နာဂမာဏဝကာဒယော တိရစ္ဆာနဂတပက္ခိကာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧတေသံ နိသိန္နပရိသာယဉ္စ ဟတ္ထိမောက္ခံ န ဥဒ္ဒိသေတိ သမ္ဗန္ဓော။

**တထာ**တိ ယော ပန သဗ္ဗော သဘာဂပတ္တိကော, သောပိ န ဥဒ္ဒိသေ, ပရိဝုတ္ထေန ဆန္ဒေနပိ န ဥဒ္ဒိသေတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပန စတုဗ္ဗိဓံ ဟာရိတသိယံ ပရိသဟာရိတသိယံ ရတ္တိဟာရိတသိယံ ဆန္ဒဟာရိတသိယံ အဇ္ဈာသယဟာရိတသိယန္တိ။

ဧတ္ထ ပန ဘိက္ခူ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန သန္နိပတိတာ မေဃာဒီဟိ ဥပဒ္ဒုတာ “အနောကာသာ မယံ, အညတ္ထ ဂစ္ဆာမာ”တိ ဆန္ဒံ အဝိဿဇ္ဇေတ္တတဝ ဥဋ္ဌဟန္တိ။ ဣဒံ **ပရိသဟာရိတသိယံ**။ ကိဉ္စာပိ ပရိသဟာရိတသိယံ, ဆန္ဒဿ ပန အဝိဿဋ္ဌတ္တာ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

ပုနပိ ဘိက္ခူနံ “ဥပောသထာဒီနိ ကရိဿာမာ”တိ ရတ္တိံ သန္နိပတိတ္တတ ဓမ္မံ သုဏန္တာနံယေဝ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ။ သစေ “စာတုဒ္ဒသိကံ ကရိဿာမာ”တိ နိသိန္နာ, “ပန္နရသော”တိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန္နရသိကံ ကာတုံ နိသိန္နာ, ပာဋိပဒေ အနုပောသထေ ဥပောသထံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, အညံ ပန သင်္ဃကိစ္စံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒံ **ရတ္တိဟာရိတသိယံ** နာမ။

ပုန ဘိက္ခူ “ယံကိဉ္စိဒေဝ အဗ္ဘာနာဒိကမ္မံ ကရိဿာမာ”တိ သန္နိပတိတာ ဟောန္တိ, တတ္ရေကော နက္ခတ္တပာဌကော ဧဝံ ဝဒတိ “အဇ္ဇ နက္ခတ္တံ အရုဏ”န္တိ, တေ တဿ ဝစနေန ဆန္ဒံ ဝိဿဇ္ဇေတ္တတ တတ္ထေဝ နိသိန္နာ ဟောန္တိ။ အထညော အာဂန္တွာ “ကိံ နက္ခတ္တေန, ကရောထာ”တိ ဝဒတိ။ ဣဒံ **ဆန္ဒဟာရိတသိယဉ္စေဝ အဇ္ဈာသယဟာရိတသိယဉ္စ**။ တသ္မိံ ဟာရိတသိယေ ပုန ဆန္ဒဟာရိသုဒ္ဓိံ အနာနေတ္တတ ကမ္မံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ **“ဆန္ဒေန ပရိဝုတ္ထေနာ”**တိ ဝုတ္တံ။

**၄၃၁. အာပန္န** မာပတ္တိံ (မဟာဝ. ၁၆၉; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၉) **အဒေသယိတ္တတာန** တ “အဟံ, အာဝုသော, ဣတ္ထန္နာမာယ အာပတ္တိယာ ဝေမတိကော, ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကော ဘဝိဿာမိ, တံ အာပတ္တိံ ပဋိကရိဿာမီ”တိ ဝတ္တတ **ဝိမတိံ အနာဝိကတ္တတာန** တ “န စ ဘိက္ခဝေ အနုပောသထေ ဥပောသထော ကာတဗ္ဗော အညတ္ရ သင်္ဃသာမဂ္ဂိယာ”တိ (မဟာဝ. ၁၈၃) ဝုတ္တတ္တာ **အနုပောသထေပိ တ ကာတုံ န စ ကပ္ပတီ** တိ အတ္ထော။

၄၃၂. “န စ ဘိက္ခဝေ တဒဟုပောသထေ သဘိက္ခုကာ အာဝါသာ အဘိက္ခုကော အာဝါသော တ အနာဝါသော တ ဂန္တဗ္ဗော အညတ္ရ သင်္ဃေန အညတ္ရ အန္တရာယာ”တိ (မဟာဝ. ၁၈၁) ဝုတ္တတ္တာ **“အဝ္ဌိတောပောသထာဝါသာ”**တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၈၁) ဝုတ္တံ။ **န ဝဇေ န ဂစ္ဆေ**။ **အဓိဋ္ဌာတုံ သီမမေဝ ဝါတိ** သစေ ဝိဟာရေ ဥပောသထံ ကရောန္တိ, ဥပောသထာဓိဋ္ဌာနတ္ထံ သီမာပိ နဒီပိ န ဂန္တဗ္ဗာ။ သစေ ပနေတ္ထ ကောစိ ဘိက္ခု ဟောတိ, တဿ သန္တိကံ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဝိဿဋ္ဌဥပောသထာပိ အာဝါသာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ ဂတော အဓိဋ္ဌာတုမ္ပိ လဘတီတိ။ ဥပောသထဝိနိစ္ဆယော။

ဥပောသထနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၅. ပဝါရဏာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၃၃. “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စန္နံ သင်္ဃေ ပဝါရေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၁၅) ဝုတ္တတ္တာ **“သေသာ သင်္ဃေ ပဝါရဏာ”**တိ (မဟာဝ. ၂၁၅ အာဒယော) ဝုတ္တာ။

**၄၃၄. အဇ္ဇ ပတာရဏာ** တိ ဧတ္ထ (မဟာဝ. ၂၁၅ အာဒယော) ပန စာတုဒ္ဒသိကာယ ပဝါရဏာယ "အဇ္ဇ ပဝါရဏာ စာတုဒ္ဒသီ"တိ ပုဗ္ဗကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ, ပန္နရသိယံ "အဇ္ဇ ပဝါရဏာ ပန္နရသီ"တိ။

၄၃၇. ထေရေသု ဥက္ကုဋိကံ နိသဇ္ဇ ပဝါရေန္တေသု သယံ ပန နဝေ ယာဝ ပဝါရေတိ, တာဝ ဥက္ကုဋိကောဝ အစ္ဆတူတိ အတ္ထော။ "န ဘိက္ခဝေ ထေရေသု ဥက္ကုဋိကံ နိသိန္နေသု ပဝါရယမာနေသု အာသနေသု အစ္ဆိတဗ္ဗံ။ ယော အစ္ဆေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တဒမန္တရာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတုံ, ယာဝ ပဝါရေတိ, ပဝါရေတွာ အာသနေ နိသီဒိတု"န္တိ (မဟာဝ. ၂၁၁) ဟိ ဝုတ္တံ။

၄၄၀-၂. ဇော တေဝါစိကပဝါရဏံ ဒဿေတွာ ဒွေဝါစိကဧကဝါစိကသမာနဝဿိကပဝါရဏာသု ကတ္တဗ္ဗံ ဒဿေတုံ **"အနေနာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနေနာ**တိ အနေန တ။ **ဓမ္မသာကစ္ဆာ** တိ ဣမိနာ ဓမ္မကထာသုတ္တ တသင်္ဂါယနာဝိနယဝိနိစ္ဆယာဒယော ဂဟိတာ။ အနေန တ ဓမ္မသာကစ္ဆာယ တ ကလဟေန တ ရတ္တိယာ ခေပိတဘာဝ တော တေဝါစိကာယ ဩကာသေ အသတိ ဒသဝိဓေ တ အန္တရာယေ အနုရူပတော ဥတ္တိံ ဌပေတွာ ပဝါရေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဣအနိ ယထာနုရူပတော ဥတ္တိံ ဌပိတာ, တံ ဒဿေတုံ **"သုဏာတု မေ"**တိအာဒိမာဟ။ **ယထာဌပိတဥတ္တိယာ** တိ ဧတ္ထ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကာစေဥတ္တိံဌပိတာ, တေဝါစိကဒွေဝါစိကဧကဝါစိကာနံ ဝသေန ပဝါရေတဗ္ဗံ, သမာနဝဿိက ပ္ပဝါရဏာဝ ကော န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ "သင်္ဃော တေဝါစိကံ ပဝါရေယျာ"တိ ဌပိတာ, တေဝါစိကာ ဧဝ ဝဋ္ဋတိ, ဒွေဝါ စိကာဒယော န ဝဋ္ဋန္တိ။ "ဒွေဝါစိကံ ပဝါရေယျာ"တိ ဝုတ္တေ ဒွေဝါစိကဉ္စ တေဝါစိကဉ္စ ဝဋ္ဋတိ, ဧကဝါစိကသ မာနဝဿိကာ န ဝဋ္ဋန္တိ။ "ဧကဝါစိကံ ပဝါရေယျာ"တိ ဝုတ္တေ ပန သမာနဝဿိကံ ဌပေတွာ သေသာ ဝဋ္ဋန္တိ။ "သမာနဝဿိက"န္တိ ပန ဝုတ္တေ သဗ္ဗံ ဝဋ္ဋတီတိ။ **အာဒိကေ စေတ္ထ အာဟရေ** တိ ဧတ္ထ ပဝါရဏာယပိ ပုဗ္ဗေ ဥ ပောသထေ ဝုတ္တေ "ယဒိ သမာ အာဂစ္ဆေယျု"န္တိအာဒိကေ **တရေ** အာဟရေတိ အတ္ထော။

၄၄၃. ဣအနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သန္ဓာယ **"ဇေဝ"**န္တိ ဝုတ္တံ။ တိဝဂ္ဂေ စ စတုဝဂ္ဂေ စ **တိစတုဝဂ္ဂေ** ။

၄၅၀. "န ဘိက္ခဝေ သာပတ္တိကေန ပဝါရေတဗ္ဗံ။ ယော ပဝါရေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၂၃၅) ဝုတ္တတ္တာ သာပတ္တိကေနပိ ဝေမတိကေနပိ ပဝါရိယမာနေ အာပတ္တိံ သရန္တေနပိ ဥပောသထေ ဝုတ္တနယေ န ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ "ဝဂ္ဂေ သမဂ္ဂေ ဝဂ္ဂေတိ-သညိနော ဝိမတိဿ တ"တိအာဒိကထာတော ပဌာယ ယာဝ "အန္တရာ ယံ ဝ သင်္ဃံ တ-ဓိဋ္ဌာတုံ သီမမေဝ တ"တိ အဝသာနကထာ, တာဝ သေသာ ဥပောသထေ ဝုတ္တာ ကထာယောတိ အဓိပ္ပ ပေတာ။

၄၅၁. **ပဝါရိတေ စာ**တိ (မဟာဝ. ၂၁၃ အာဒယော) ပဌမပဝါရဏာယ သင်္ဃမှိ ပဝါရိတေတိ အဓိပ္ပာယော။ ဧတ္ထ **အဝုတ္ထော** တိ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတော အပရိနိဋ္ဌိတတ္တာ "အဝုတ္ထော"တိ ဝုစ္စတိ။

၄၅၂. **စာတုမာသိနီ**တိ ကတ္တိကပုဏ္ဏမီ။ ဧတ္ထ **ဝုတ္ထဝဿာ** နာမ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတာ။ ပဝါရဏာဝိနိစ္ဆ ယော။

ပဝါရဏာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၆. သံဝရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၅၃. **စက္ခုသောတာဒိဘေဒေဟီ**တိ (ဒီ. နိ. ၁.၂၁၃, ၄၅၄; မ. နိ. ၁.၄၁၁; အ. နိ. ၄.၁၉၈; ဓ. သ. ၁၃၅၂-၁၃၅၄; မဟာနိ. ၁၉၆) စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယမနသင်္ခါတေဟိ ဆဟိ ဣန္ဒြိယေဟီတိ အတ္ထော။ **ရူပသဒ္ဒာဒိကေစရေ** တိ ရူပ သဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗဓမ္မသင်္ခါတေသု ဆသု ဂောစရေသူတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပန ဟတ္ထပါဒဟသိတကထိတဝိလော ကိတာဒိဘေဒံ သုဘာကာရံ ဂဟေတွာ အယောနိသော မနသိ ကရောန္တဿ အဘိဇ္ဈာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ "အနတ္ထံ မေ အစ ရိ, စရတိ, စရိဿတီ"တိအာဒိနာ (ပရိ. အဋ္ဌ. ၃၂၉) နယေန ပဋိဃနိမိတ္တံ ဂဟေတွာ အယောနိသော မနသိ ကရောန္တ

သ္မာ ဗ္ယာပာဒေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ ပန ဣတ္ထိပုရိသနိမိတ္တံ တ သုဘနိမိတ္တာဒိကံ ကိလေသဝတ္ထုဘူတံ နိမိတ္တံ အ ဂ္ဂဏှိတွာ ဒိဋ္ဌေ ဒိဋ္ဌမတ္တာဒိနာ ပဋိပဇ္ဇိတွာ အသုဘနိမိတ္တေ ယောနိသော မနသိကာရံ ဗဟုလီကရောန္တဿ အ ဘိဇ္ဈာယ ပဟာနံ ဟောတိ။ ''အနတ္တံ မေ အစရိ, တံ ကုတေတ္ထ လဗ္ဘာ''တိအာဒိနာ တ မေတ္တာဘာဝနာဒိဝသေန တ ယောနိသော မနသိ ကရောန္တဿ ဗ္ယာပာဒပ္ပဟာနံ ဟောတိ။ ဝေမိဒံ သဋ္ဌေပတော ရူပာဒီသု ကိလေသာနုဗန္ဓနိမိတ္တ တာဒိဂ္ဂဟပရိဝဇ္ဇနလက္ခဏံ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၅၄.**နိဂ္ဂဏှေယျ ပဋ္ဌာ** တိ နိတရေယျ။
''ယာနိ သောတာနိ လောကသ္မိံ။ (အဇိတာတိ ဘဂဝါ၊)
သတိ တေသံ နိဝါရဏံ။
သောတာနံ သံဝရံ ဗြူမိ။
ပညာယေတေ ပိဓိယျရေ''တိ –။ (သု. နိ. ၁၀၄၁)။

ဝုတ္တတ္တာ **''သတိမာ သမ္ပဇာနော တ''** တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ပန စတုဗ္ဗိဓံ သမ္ပဇညံ သာတ္ထကသပ္ပာယဂေါစ ရအသမ္မောဟဝသေန။ သံဝရဝိနိစ္ဆယော။

သံဝရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၇. သုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၅၅. **ဒေသနာ သံဝရော ဧဋ္ဌိ, ပစ္စဝေက္ခဏ ဘေဒတော** တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၅၈၅; ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၉) ဒေသနာသုဒ္ဓိ သံဝရသုဒ္ဓိ ပရိယေဋ္ဌိသုဒ္ဓိ ပစ္စဝေက္ခဏသုဒ္ဓီတိ ဓေံ စတုဗ္ဗိဓာ သုဒ္ဓီတိ အတ္ထော။ ဣအနိ တာဟိ သုဒ္ဓိဟိ ဝိသုဇ္ဈ နကေ ဒဿေတုံ **''ဟတိမောက္ခသံဝရသမ္ပတ''** န္တိအာဒိမာဟ။

၄၅၆. ''ပုန ဧဝံ န ကရိဿ''န္တိ စိတ္တာဓိဋ္ဌာနသံဝရာ ယသ္မာ သုဇ္ဈတိ ဣန္ဒြိယသံဝရော, တသ္မာ ဣန္ဒြိယ သံဝရော **''သံဝရသုဒ္ဓီ''** တိ ဝုတ္တောတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၅၇. **ပဟာယာနေသနန္တိ** အနေသနံ ပဟာယ ဓမ္မေန ဥပ္ပာဒေန္တဿ ပစ္စယေတိ ဟဒသေသော။

၄၅၈. ''ပဋိသင်္ခာ ယောနိသော စီဝရံ ပဋိသေဝတိ။ပေ။ ဥပ္ပန္နာနံ ဝေယျာဗာဓိကာနံ။ပေ။ ပရမတာယာ''တိ (မ. နိ. ၁.၂၃; အ. နိ. ၆.၅၈) စ ဧဝံ စတူသုပိ ပစ္စယေသု ယထာဝုတ္တပစ္စဝေက္ခဏသုဇ္ဈနာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ ပန ဒုဝိဓံ ပစ္ စဝေက္ခဏံ ပဋိလာဘကာလေ စ ပရိဘောဂကာလေ စ။ ပဋိလာဘကာလေ ဟိ ဓာတုဝသေန တ ပဋိကူလဝသေန တ ပစ္စ ဝေက္ခိတွာ ဌပိတစီဝရာဒီနိ တတော ဥတ္တရိ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနဝဇ္ဇောဝ ပရိဘောဂေ, ပရိဘောဂကာလေပိ။ သုဒ္ဓိ ဝိနိစ္ဆယော။

သုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၈. သန္တောသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၅၉. ''စတ္တာရိမာနိ , ဘိက္ခဝေ, အပ္ပာနိ စေဝ သုလဘာနိ စ, တာနိ စ အနဝဇ္ဇာနိ။ ကတမာနိ စတ္တာရိ? ပံသုကူ လံ, ဘိက္ခဝေ, စီဝရာနံ အပ္ပဉ္စ သုလဘဉ္စ, တဉ္စ အနဝဇ္ဇံ။ ပိဏ္ဍိယာလောပေါ, ဘိက္ခဝေ, ဘောဇနာနံ အပ္ပဉ္စ သုလဘ ဉ္စ, တဉ္စ အနဝဇ္ဇံ။ ရုက္ခမူလံ , ဘိက္ခဝေ, သေနာသနာနံ အပ္ပဉ္စ သုလဘဉ္စ, တဉ္စ အနဝဇ္ဇံ။ ပူတိမုတ္တဘေသဇ္ဇံ, ဘိက္ ခဝေ, ဘေသဇ္ဇာနံ အပ္ပဉ္စ သုလဘဉ္စ, တဉ္စ အနဝဇ္ဇံ။ ဣမာနိ ခော, ဘိက္ခဝေ, စတ္တာရိ အပ္ပာနိ စေဝ သုလဘာနိ စ, တာနိ စ အနဝဇ္ဇာနီ''တိ (အ. နိ. ၄.၂၇; ဣတိဝု. ၁၀၁) ဝစနတော **''အပ္ပေနာ''** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။

**သန္တုဋ္ဌော** တိ တတ္ထ ယထာလာဘယထာဗလယထာသာရုပ္ပသန္တောသာနံ ဝသေန ဧကေကသ္မိံ ပစ္စယေ တယော တယော ကတွာ စတူသု ပစ္စယေသု ဒွာဒသ သန္တောသာ ဟောန္တိ။ **မတ္တညူ** တိ တတ္ထ (မ. နိ. အဋ္ဌ.

၁.၄၂၂; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၄.၂၃၉; အ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃.၁၆; ကထာဝတ္ထု. အဋ္ဌ. ၂၈; ဓ. သ. အဋ္ဌ. ၁၂၄-၁၃၄) စတ္တာရော မတ္တာ ပရိယေသနမတ္တာ ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တာ ပရိဘောဂမတ္တာ ဝိဿဇ္ဇနမတ္တာတိ။ ကတရိတရေန ယာပေန္တော **သုဘရော** နာမ။ သန္တောသဝိနိစ္ဆယော။

သန္တောသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၉. စတုရာရက္ခနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၄၆၁-၂. အသုဘန္တိ** အသုဘဘာဝနာ။ ကမေ စတ္တာရော စတုရာရက္ခာ နာမာတိ အဓိပ္ပာယော။ ကအနိ တေ ဒဿေတုံ **"အာရကတ္တာဒိနာ"**တိအာဒိမာဟ။ **အာရကတ္တာဒိနာ**တိ ဧတ္ထ အာရကတ္တာ, အရီနံ အရာနဉ္စ ဟတတ္တာ, ပစ္စယာဒီနံ အရဟတ္တာ, ဟပကရဏေ ရဟာဘာဝတတိ ကမေဟိ တာဝ စတူဟိ ကာရဏေဟိ သော ဘဂဝါ အရဟန္တိ အနုဿရိတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ –

"အာရကတ္တာ ဟတတ္တာ စ၊ ကိလေသာရီန သော မုနိ။
ဟတသံသာရစက္ကာရော၊ ပစ္စယာဒီန စာရဟော။
န ရဟော ကရောတိ ဟပာနိ၊ အရဟံ တေန ဝုစ္စတီ"တိ။ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၁; ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၃၀)။

ဘဂဝါ ပန သဗ္ဗကိလေသေဟိ သုဝိဒူရဝိဒူရေ ဌိတော မဂ္ဂေန သဝါသနကိလေသာနံ ဟတတ္တာ, တသ္မာ "အာရကတ္တာ အရဟ"န္တိ ဝုတ္တော။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ –

"သော တတော အာရကာ နာမ။
ယဿ ယေနာသမင်္ဂိတာ။
အသမင်္ဂီ စ ဒောသေဟိ၊
နာထော တေနာရဟံ မတော"တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၂၅)။

ဘဂဝတာ ပန သဗ္ဗကိလေသာရယော ဟတာ, တသ္မာ "အရီနံ ဟတတ္တာပိ အရဟ"န္တိ ဝုတ္တော။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ –

"ယသ္မာ ရာဂါဒိသင်္ခါတာ၊ သဗ္ဗေပိ အရယော ဟတာ။
ပညာသတ္ထေန နာထေန၊ တသ္မာပိ အရဟံ မတော"တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၂၆)။

ယံ ပနေတံ အဝိဇ္ဇာဘဝတဏှာမယနာဘိပုညာဘိသင်္ခါရအပုညာဘိသင်္ခါရအာနေဉ္ဇာဘိသင်္ခါရာရံ ဇရာမရဏနေမိ "အာသဝသမုဒယာ အဝိဇ္ဇာသမုဒယော"တိ (မ. နိ. ၁.၁၀၃) ဝစနတော အာသဝသမုဒယမယေန အက္ခေန ဝိဇ္ဈိတွာ တိဘဝရထေ ယောဇိတံ အနာဒိကာလပ္ပဝတ္တံ သံသာရစက္ကံ, တဿ ဘဂဝတော ဗောဓိရုက္ခမူလေ သမ္မပ္ပဓာနဝီရိယဟဒေဟိ စတုဟရိသုဒ္ဓိသီလပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ သဒ္ဓာဟတ္ထေန ကမ္မက္ခယကရညာဏဖရသုံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗေ အရာ ဟတာ။ တသ္မာ "အရာနံ ဟတတ္တာ အရဟ"န္တိ ဝုတ္တော။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ –

"အရာ သံသာရစက္ကဿ၊ ဟတာ ဉာဏာသိနာ ယတော။
လောကနာထေန တေနေသ၊ အရဟန္တိ ပဝုစ္စတီ"တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၂၈)။

အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျတ္တာ စီဝရာဒီနံ ပစ္စယာနံ ဉတ္တမပူဇာယ စ ယုတ္တော ဘဂဝါ, တသ္မာ "ပစ္စယာဒီနံ အရဟတ္တာ စ အရဟ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟတံ –

"ပူဇာဝိသေသံ သဟ ပစ္စယေဟိ၊
ယသ္မာ အယံ အရဟတိ လောကနာထော။
အတ္ထာနုရူပံ အရဟန္တိ လောကေ၊

တသ္မာ ဖိနော အရဟတိ နာမမေတ”န္တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၂၉)။

ယထာ လောကေ ကေစိ ပဏ္ဍိတမာနိနော အသိလောကဘယေန ရဟော ပာပါနိ ကရောန္တိ, တထာ ဘဂဝါ ကဒါစိပိ န ကရောတိ, တသ္မာ “ပာပကရဏေ ရဟာဘာဝတော စ အရဟ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဝုတ္တဉ္စေဟံ –

“ယသ္မာ နတ္ထိ ရဟော နာမ, ပာပကမ္မေသု တာဒိနော။
ရဟာဘာဝေန တေနေသ, အရဟံ ဣတိ ဝိဿုတော”တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၃၀) –

ဧဝံ အာရကတ္တာဒိနာ အရဟန္တိ ဘာဝေတဗ္ဗံ။

သမ္မာ သာမဥ္စ သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာ ပန သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ။ **သမ္မာ**တိ ဉာယေနေဝ, အဘိညေယျေ ဓမ္မေ အဘိညေယျတော ပရိညေယျေ ဓမ္မေ ပရိညေယျတော ပဟာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ ပဟာတဗ္ဗတော သစ္ဆိကာတဗ္ဗေ ဓမ္မေ သစ္ဆိကာတဗ္ဗတော ဘာဝေတဗ္ဗေ ဓမ္မေ ဘာဝေတဗ္ဗတော စေတိ အတ္ထော။ **သာမဥ္စာ** တိ အတ္တနာဝ။ ဝုတ္တဉ္စေဟံ –

“အဘိညေယျံ အဘိညာတံ, ဘာဝေတဗ္ဗဉ္စ ဘာဝိတံ။
ပဟာတဗ္ဗံ ပဟီနံ မေ, တသ္မာ ဗုဒ္ဓေါသ္မိ ဗြာဟ္မဏာ”တိ။ (မ. နိ. ၂.၃၉၉; သု. နိ. ၅၆၃)။

“ဣတိပိ သော ဘဂဝါ အရဟံ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဝိဇ္ဇာစရဏသမ္ပန္နော သုဂတော လောကဝိဒူ အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ သတ္ထာဒေဝမနုဿာနံ ဗုဒ္ဓေါ ဘဂဝါ”တိ ဧဝံ ဝုတ္တေ **နဝဘေဒေ ဘဂဝတော ဂုဏေ ယာ ပုနပ္ပုနံ** ဥပ္ပဇ္ဇနတော သတိယေဝ **အနုဿတိ,** ပဝတ္တိတဗ္ဗဋ္ဌာနမှိယေဝ ဝါ ပဝတ္တတ္တာ သဒ္ဓါပဗ္ဗဇိတဿ ကုလပုတ္တဿ အနုရူပါ သတီတိ အနုဿတိ, ဗုဒ္ဓံ အာရဗ္ဘ ဥပ္ပန္နာ အနုဿတိ **ဗုဒ္ဓါနုဿတိ,** ယာ ဧဝံ နဝဝိဓေ ပဝတ္တာ သတိ , သာ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ နာမာတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗာကာရေန ပန အာစရိယေန ဗုဒ္ဓဃောသေန ဗုဒ္ဓါနုဿတိ **ဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂေ** (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၂၃ အာဒယော) ဝုတ္တာ, အတ္ထိကေန ပန တတော ပစ္စာသီသိတဗ္ဗာ။

၄၆၃-၄. စတုရာရက္ခာယ သာယံပါတံ ဘာဝေတဗ္ဗတ္တာ မေတ္တာဘာဝနံ ဒဿေန္တေန ထေရေန သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာနဘာဝနာဝသေန ဒဿိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣတရထာ “အတ္တာနံ ဥပမံ ကတွာ, န ဟနေယျ န ဃာတယေ”တိ (ဓ. ပ. ၁၂၉-၁၃၀) ဝစနတော သဗ္ဗပဌမံ “အဟံ သုခိတော ဟောမိ, အဝေရော”တိအာဒိနာ နယေန ဘာဝေတွာဝ အတ္တနိ စိတ္တံ နိပရိဗန္ဓမာနံ ကတွာ ပစ္ဆာ အာစရိယုပဇ္ဈာယာဒီသု ကမေန ဘာဝေတဗ္ဗာ။ အတ္တနိ ပန အပ္ပနာ န ဟောတိ။ ကေစရကမ္မှိ ဣဿရေ ဇနေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တတ္ထာ** တိ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၁၆၅) ကေစရကမ္မေ။ သီမဋ္ဌသင်္ဃတော ပဋ္ဌာယ **ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ပရိစ္ဆိဇ္ဇာ** တိ အတ္ထော။ ဧဝံ မေတ္တံ ဘာဝေန္တော ဘိက္ခုသင်္ဃေ မေတ္တာယ သဟဝါသီနံ မုဒုစိတ္တံ ဇနေတိ, အထဿ သုခသံဝါသတာ ဟောတိ။ သီမဋ္ဌကဒေဝတာသု မေတ္တာယ မုဒုကတစိတ္တာဟိ ဒေဝတာဟိ ဓမ္မိကာယ ရက္ခာယ သုသံဝိဟိတရက္ခော ဟောတိ။ ကေစရကမ္မှိ ဣဿရဇနေ မေတ္တာယ မုဒုကတစိတ္တသန္တာနေဟိ ဣဿရေဟိ ဓမ္မိကာယ ရက္ခာယ သုရက္ခိတပရိက္ခာရော ဟောတိ။ တတ္ထ မနုဿေ မေတ္တာယ ပသာဒိတစိတ္တေဟိ တေဟိ အပရိဘူတော ဟုတွာ ဝိစရတိ။ သဗ္ဗသတ္တေသု မေတ္တာယ သဗ္ဗတ္ထ အပ္ပဋိဟတစာရော ဟောတိ။

၄၆၅-၆. ဝဏ္ဏတော စ သဏ္ဌာနတော စ ဩကာသတော စ ဒိသတော စ ပရိစ္ဆေဒတော စ ကေသာဒိကောဋ္ဌာသေ ဝဝတ္ထပေတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ဝဏ္ဏတော**တိ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၁၀) ကေသာဒီနံ ဝဏ္ဏတော။ **သဏ္ဌာနတော** တိ တေသံယေဝ သဏ္ဌာနတော။ **ဩကာသတော**တိ “အယံ ကောဋ္ဌာသော ဣမသ္မိံ နာမ ဩကာသေ ပတိဋ္ဌိတော”တိ ဧဝံ တဿ တဿ ဩကာသတော။ **ဒိသတော**တိ ဣမသ္မိံ သရီရေ နာဘိတော ဥဒ္ဓံ ဥပရိမာ ဒိသာ, အဓော ဟေဋ္ဌိမာ ဒိသာ, တသ္မာ “အယံ ကောဋ္ဌာသော ဣမိဿာ နာမ ဒိသာယာ”တိ ဒိသာ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗာ။ **ပရိစ္ဆေဒတော**တိ သဘာဂပရိစ္ဆေဒတော ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒတောတိ ဒွေဝ ပရိစ္ဆေဒာ။ တတ္ထ “အယံ ကောဋ္ဌာသော ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ တိရိယဉ္စ ဣမိနာ နာမ ပရိစ္ဆိန္နော”တိ ဧဝံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ “ကေသာ န လောမာ, လောမာ န ကေသာ”တိ ဧဝံ အမိဿကတာဝသေန ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော။

ဝေ ပဌ္ဌဟိ အာကာရေဟိ ဝဝတ္ထာနာကာရံ ဒဿေတ္ဝာ ဣဒါနိ မနသိ ကရောန္တေန ဝေ မနသိ ကာတဗ္ဗန္တိ တံ ဒဿေတုံ **''အနုပုဗ္ဗတော''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနုပုဗ္ဗတော**တိ သဇ္ဈာယကရဏကာလတော ပဋ္ဌာယ ''ကေသာ နခါ''တိ ဝေ ဧကန္တရိကာယ တ ''လောမာ ကေသာ''တိ ဝေ ဥပ္ပဋိပာဋိယာ တ န မနသိ ကာတဗ္ဗံ, အထ ခေါ ''ကေသာ လောမာ''တိအာဒိနာ နယေန အနုပဋိပာဋိယာ မနသိ ကာတဗ္ဗံ, အနုပဋိပာဋိယာ မနသိ ကရောန္တေနာပိ နာတိသီဃံ နာတိသဏိကံ မနသိ ကာတဗ္ဗံ, ဗဟိဒ္ဓာ ပုထုတ္တာရမ္မဏေ စေတသော ဝိက္ခေပေ ပဋိဗာဟိတဗ္ဗော။ ''ပဏ္ဏတ္တိံ သမတိက္ကမ္မ, မုဉ္စန္တဿာနုပုဗ္ဗတော''တိ ဟဋ္ဌော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဧဝဥ္ဟိ သတိ ဘာဝနာက္ကမေန အတ္ထော သုဝိညေယ္ယော ဟောတိ။ ''ကေသာ လောမာ''တိအာဒိပညတ္တိံ အမနသိကတ္ဝာ ပဋိက္ကူလဘာဝေန ဝေ စိတ္တံ ဌပေတဗ္ဗံ။ **မုဉ္စန္တဿ အနုပုဗ္ဗတော**တိ ယော ယော ကောဋ္ဌာသော အာပာထံ နာဂစ္ဆတိ, တံ တံ အနုပုဗ္ဗတော မုဉ္စန္တဿာတိ အတ္ထော။

၄၆၇. ဣဒါနိ ယထာ ပဋိက္ကူလမနသိကာရော ကာတဗ္ဗော, တံ ဒဿေတုံ **''ဝဏ္ဏအာသယသဏ္ဌာနာ''** တိအာဒိမာဟ။ ဧတေဟိ ဝဏ္ဏာဒီဟိ ကောဋ္ဌာသေဟိ ပဋိက္ကူလာတိ ဘာဝနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ (ဝိဘ. အဋ္ဌ. ၃၅၆; ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၇၈) ကေသာ တာဝ ဝဏ္ဏတောပိ ပဋိက္ကူလာ။ တထာ ဟိ ယာဂုဘတ္တာဒီသု ကေသဝဏ္ဏံ ကိဉ္စိ ဒိသွာ ဇိဂုစ္ဆန္တိ။ သဏ္ဌာနတောပိ ပဋိက္ကူလာ။ တထာ ဟိ ရတ္တိံ ဘုဉ္ဇန္တာ ကေသသဏ္ဌာနံ မကစိတကာဒိကံ ဆုပိတ္ဝာ ဇိဂုစ္ဆန္တိ။ တေလမက္ခနပုပ္ဖဓူမာဒိဝိရဟိတာနဉ္စ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တာနဉ္စ ဂန္ဓော အတိဝိယ ပဋိက္ကူလောတိ ဂန္ဓတောပိ ပဋိက္ကူလာ။ အသုစိဋ္ဌာနေ ဇာတသူပေယျပဏ္ဏံ ဝိယ ပုဗ္ဗလောဟိတမုတ္တကရီသပိတ္တသေမှာဒိနိဿန္ဒေန ဇာတတ္တာ အာသယတောပိ ပဋိက္ကူလာ။ ဂူထရာသိမှိ ဥဋ္ဌိတကဏ္ဏိကံ ဝိယ ဧကတိံသကောဋ္ဌာသရာသိမှိ ဇာတတ္တာ ဩကာသတောပိ ပဋိက္ကူလာ။ ဥဒ္ဓုမာတကံ ဝိနီလကံ ဝိပုဗ္ဗကံ ဝိစ္ဆိဒ္ဒကံ ဝိက္ခာယိတကံ ဝိက္ခိတ္တကံ ဟတဝိက္ခိတ္တကံ လောဟိတကံ ပုဠဝကံ အဋ္ဌိကန္တိ ဣမေသု ဥဒ္ဓုမာတကာဒီသု ဝတ္ထူသု အသုဘာကာရံ ဂဟေတ္ဝာ ပဝတ္တာ ဘာဝနာ တ အသုဘံ နာမာတိ အတ္ထော။

၄၆၈. ယံ ပနေတံ အရဟန္တာနံ ဝဋ္ဋဒုက္ခသမုစ္ဆေဒသင်္ခာတံ သမုစ္ဆေဒမရဏံ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၆၇), သင်္ခာရာနံ ခဏဘင်္ဂသင်္ခာတံ ခဏိကမရဏံ, ''ရုက္ခော မတော, လောဟံ မတ''န္တိအာဒိ သမ္မုတိမရဏဉ္စ, န တံ ဣဓ အဓိပ္ပေတံ။ ဣဓ ပန **မရဏ**န္တိ ဧကဘဝပရိယာပန္နဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ဥပစ္ဆေဒော အဓိပ္ပေတော။ တမ္ပိ ကာလမရဏံ အကာလမရဏန္တိ ဒုဝိဓံ ဟောတိ။ တတ္ထ ကာလမရဏံ ပုညက္ခယေန တ အာယုက္ခယေန တ ဥဘယက္ခယေန တ ဟောတိ, အကာလမရဏံ ဥပပီဠကဥပစ္ဆေဒကကမ္မဝသေန ။ ''မရဏံ မေ ဘဝိဿတီ''တိ တ ''ဇီဝိတံ ဥစ္ဆိဇ္ဇိဿတီ''တိ တ ''မရဏံ မရဏ''န္တိ တ ယောနိသော ဘာဝယိတ္ဝာတနာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၄၆၉-၇၀. ယဿ ပန ဧတ္တာဝတာ ဥပစာရဇ္ဈာနံ န ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တေန ဝဓကပစ္စုပဋ္ဌာနတော သမ္ပတ္တိဝိပတ္တိတော ဥပသံဟရဏတော ကာယဗဟုသာဓာရဏတော အာယုဒုဗ္ဗလတော အနိမိတ္တတော အဒ္ဓာနပရိစ္ဆေဒတော ခဏပရိတ္တတောတိ ဣမေဟိ အဋ္ဌဟိ အာကာရေဟိ မရဏံ အနုဿရိတဗ္ဗံ, ဣဒါနိ တေ ဒဿေတုံ **''ဝဓကဿေဝုပဋ္ဌာန''**န္တိအာဒိမာဟ။ အသိံ ဥက္ခိပိတ္ဝာ သီသံ ဆိန္ဒိတုံ ဌိတဝဓကော ဝိယ မရဏံ ပစ္စုပဋ္ဌိတမေဝတိ ဘာဝနာ မရဏဿ သတိ နာမာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဝေ သဗ္ဗတ္ထ။ သဗ္ဗံ အာရောဂျံ ဗျာဓိပရိယောသာနံ, သဗ္ဗံ ယောဗ္ဗနံ ဇရာပရိယောသာနံ, သဗ္ဗံ ဇီဝိတံ မရဏပရိယောသာနံ, တသ္မာ ''အယံ ယောဗ္ဗနာဒိကာယသမ္ပတ္တိ တာဝဒေဝ သောဘတိ, ယာဝ မရဏသင်္ခါတာ ဝိပတ္တိ န ဘဝိဿတီ''တိ ဧဝမာဒိနာ သမ္ပတ္တိဝိပတ္တိတော စ, သတ္တဟာကာရေဟိ ဥပသံဟရဏတော မရဏံ အနုဿရိတဗ္ဗံ ယသမဟတ္တတော ပုညမဟတ္တတော ထာမမဟတ္တတော ဣဒ္ဓိမဟတ္တတော ပညာမဟတ္တတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတောတိ။ တတ္ထ ''ဣဒံ မရဏံ နာမ မဟာယသာနံ မဟာပရိဝါရာနံ မဟာသမ္မတမန္ဓာတာဒီနမ္ပိ ဥပရိ ပတတိ, ကိမင်္ဂ ပန မယှံ ဥပရိ န ပတိဿတီ''တိ ဝေ ယသမဟတ္တတော,

''ဇောတိကော ဇဋိလော ဥဂ္ဂေါ၊
မေဏ္ဍကော အထ ပုဏ္ဏကော။
ဧတေ စညေ စ ယေ လောကေ၊
မဟာပုညာတိ ဝိဿုတာ။
သဗ္ဗေ မရဏမာပန္နာ၊
မာဒိသေသု ကထာဝ ကာ''တိ။ –

ဇာ ပုညမဟတ္တတော,

> ‘‘တသုဒေတေ ဗလဒေတော၊ ဘိမသေနာဒယော မဟာ။
> ဗလာ မစ္စုဝသံ ပတ္တာ၊ မာဒိသေသု ကထာဝ ကာ’’တိ။ –

ဇာ ထာမမဟတ္တတော,

‘‘မဟာမောဂ္ဂလ္လာနာဒီနံ မဟိဒ္ဓိကာနမ္ပိ ဉပရိ ပတတိ, မာဒိသေသု ကထာဝ ကာ’’တိ ဇာ ဣဒ္ဓိမဟတ္တတော, ‘‘သာရိပုတ္တာဒီနံ မဟာပညာနမ္ပိ ဉပရိ ပတတိ, မာဒိသေသု ကထာဝ ကာ’’တိ ဇာ ပညာမဟတ္တတော။ ဇာ ဣတရေသမ္ပိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓသမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ မဟန္တဘာဝံ စိန္တေတွာ ‘‘တေသမ္ပိ ဉပရိ မရဏံ ပတတိ, ကိမင်္ဂ ပန မယှံ ဉပရိ န ပတိဿတီ’’တိ ဇာ **ဉပသံဟရဏတော** စ, ‘‘အယံ ကာယော ဗဟုသာဓာရဏော အဇ္ဈတ္တိကာနံယေဝ အနေကသတာနံ ရောဂါနံ ဗာဟိရာနံ အဟိဝိစ္ဆိကာဒီနဉ္စာ’’တိ **ကာယဗဟုသာဓာရဏတော** စ, ‘‘အဿာသပဿာသပဋိဗဒ္ဓံ ဇီဝိတ’’န္တိ အာဒိနာ နယေန **အာယုဒုဗ္ဗလတော** စ,

> ‘‘ဇီဝိတံ ဗျာဓိ ကာလော စ၊
> ဒေဟနိက္ခေပနံ ဂတိ။
> ပဉ္စေတေ ဇီဝလောကသ္မိံ၊
> အနိမိတ္တာ န နာယရေ’’တိ။ (သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၁.၂၀; ဇာ. အဋ္ဌ. ၂.၂.၃၄) –

ဇာ **ကာလဝဝတ္ထာနဿ အဘာဝတော** စ, ‘‘ယော, ဘိက္ခဝေ, စိရံ ဇီဝတိ, သော ဝဿသတံ ဇီဝတိ အပ္ပံ ဝါ ဘိယျော’’တိ (သံ. နိ. ၁.၁၄၅) ဝုတ္တတ္တာ ဧဝမာဒိနာ နယေန **အဒ္ဓါနဿ ပရိစ္ဆေဒါ** စ ဘာဝနာ မရဏဿတိ နာမာတိ အတ္ထော။ ခဏပရိတ္တတော စ မရဏဿတိ ဘာဝေတဗ္ဗာ။

> ‘‘ဇီဝိတံ အတ္တဘာဝေါ စ၊
> သုခဒုက္ခာ စ ကေဝလာ။
> ဧကစိတ္တသမာယုတ္တာ၊
> လဟု သော ဝတ္တတေ ခဏော’’တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၁၇၆) –

ဟိ ဝုတ္တံ။ စတုရာရက္ခဝိနိစ္ဆယော။

စတုရာရက္ခနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၅၀. ဝိပဿနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၄၇၁-၂. နာမရူပံ ပရိဂ္ဂယှဟာ** တိ ဧတ္ထ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၂.၆၆၂ အာဒယော) နာမရူပပရိဂ္ဂဟံ ကာတုကာမေန တာဝ ဌပေတွာ နေဝသညာနာသညာယတနံ အဝသေသေသု ယံ ကိဉ္စိ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိတွာ ဝုဋ္ဌာယ ဝိတက္ကာဒီနိ ဈာနင်္ဂါနိ စ တံ သမ္ပယုတ္တေ စ ဖဿာဒယော ဓမ္မေ လက္ခဏရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနဝသေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ‘‘သဗ္ဗမေတံ အာရမ္မဏာဘိမုခံ နမနတော နမနဋ္ဌေန နာမ’’န္တိ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗံ။ တတော တဿ ပစ္စယံ ပရိယေသန္တော ‘‘ဟဒယဝတ္ထုံ နိဿာယ ဝတ္တတီ’’တိ ပဿတိ, ပုန ဝတ္ထုဿ ပစ္စယဘူတာနိ စ ဉပာဒါရူပါနိ စ ပဿိတွာ ‘‘ဣဒံ သဗ္ဗံ ရုပ္ပနတော ဝိကာရာပတ္တိတော ရူပ’’န္တိ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။ ပုန တဒုဘယံ ‘‘နမနလက္ခဏံ နာမံ, ရုပ္ပနလက္ခဏံ ရူပ’’န္တိ ဇာ သင်္ခေပတော နာမရူပံ ဝဝတ္ထပေတိ။ ဣဒံ သဗ္ဗံ သမထယာနိကဝသေန ဝုတ္တံ။ ဝိပဿနာယာနိကော ပန စတုဓာတုဝဝတ္ထာနမုခေန ဘူတုပါဒါယရူပါနိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ‘‘သဗ္ဗမေတံ ရုပ္ပနတော ရူပ’’န္တိ ပဿတိ။ တတော ဇာ ပရိစ္ဆိန္နရူပဿ စက္ခာဒီနိ နိဿာယ ပဝတ္တမာနာ အရူပဓမ္မာပိ အာပာထမာဂစ္ဆန္တိ။ တတော သဗ္ဗေပိ တေ အရူပဓမ္မေ နမနလက္ခဏေန ဧကတော ကတွာ ‘‘ဧတံ နာမ’’န္တိ ပဿတိ။ သော ‘‘ဣဒံ နာမံ, ဣဒံ ရူပ’’န္တိ ဒွေဓာ ဝဝတ္ထပေတိ။

ဧဝံ ဝဝတ္ထပေတ္တ “နာမရူပတော ဥဒ္ဓံ အညော သတ္တော ဝါ ပုဂ္ဂလော ဝါ ဟောသော ဝါ ဒေဝေါ ဝါ ဗြဟ္မာ ဝါ န တ္ထိ”တိ ပဿတိ။

ယထာဟိ အင်္ဂသမ္ဘာရာ၊ ဟောတိ သဒ္ဒေါ ရထော ဣတိ။
ဧဝံ ခန္ဓေသု သန္တေသု၊ ဟောတိ သတ္တောတိ သမ္မုတိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၇၁)။

ဧဝမေဝ ပဉ္စသု ဥပါဒါနက္ခန္ဓေသု သတိ သတ္တော, ပုဂ္ဂလောတိ ဝါ ဝေါဟာရမတ္တော ဟောတီတိ ဧဝမာဒိနာ န ယေန နာမရူပါနံ ယာထာဝဒဿနသင်္ခါတေန ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဘူတေန ဉာဏေန နာမရူပံ ပရိဂ္ဂယှတီတိ အတ္ထော။

**တတော တဿ စ ပစ္စယ** န္တိ ပုန တဿ နာမရူပဿ ပစ္စယံ ပရိဂ္ဂယှတီတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တနယေန နာမရူပံ ပရိဂ္ဂဏှိတွာ “ကော နု ခေါ ဣမဿ ဟေတူ”တိ ပရိယေသန္တော အဟေတုတဒိသမဟေတုတဒေသု ဒေါသံ ဒိသွာ တ ရောဂံ ဒိသွာ တဿ နိဒါနသမုဋ္ဌာနံ ပရိယေသန္တော ဝေဇ္ဇော ဝိယ တဿ ဟေတုဉ္စ ပစ္စယဉ္စ ပရိယေသန္တော အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဥပါဒါနံ ကမ္မန္တိ ဣမေ စတ္တာရော ဓမ္မေ နာမရူပဿ ဥပ္ပါဒပစ္စယတ္တာ “ဟေတူ”တိ စ အာဟာရံ ဥပတ္ထမ္ဘနဿ ပစ္စယတ္တာ “ပစ္စယော”တိ စ ပဿတိ။ “ဣမဿ ကာယဿ အဝိဇ္ဇာဒယော တယော ဓမ္မာ မာတာ ဝိယ အာရက္ခဿ ဥပနိဿယာ ဟောန္တိ, ကမ္မံ ပိတာ ဝိယ ပုတ္တဿ ဇနကံ, အာဟာရော ဓာတိ ဝိယ အာရက္ခဿ သန္ဓာရကော”တိ ဧဝံ ရူပကာယဿ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟံ ကတွာ ပုန “စက္ခုဉ္စ ပဋိစ္စ ရူပေ စ ဥပ္ပဇ္ဇတိ စက္ခုဝိညာဏ”န္တိအာဒိနာ (သံ. နိ. ၂.၄၃) နယေန နာမကာယဿပိ ဟေတုပစ္စယံ ပရိဂ္ဂဏှာတိ။

ဧဝံ ပရိဂ္ဂဏှန္တော “အတီတာနာဂတာပိ ဓမ္မာ ဧဝမေဝ ပဝတ္တန္တိ”တိ သန္နိဋ္ဌာနံ ကရောတိ။ တဿ ယာ သာ ပုဗ္ဗန္တံ အာရဗ္ဘ “အဟောသိံ နု ခေါ အဟံ အတီတမဒ္ဓါနံ, န နု ခေါ အဟောသိံ, ကိံ နု ခေါ, ကထံ နု ခေါ, ကိံ ဟုတွာ ကိံ အဟောသိံ နု ခေါ အဟံ အတီတမဒ္ဓါန”န္တိ ပဉ္စဝိဓာ ဝိစိကိစ္ဆာ ဝုတ္တာ, ယာပိ အပရန္တံ အာရဗ္ဘ “ဘဝိဿာမိ နု ခေါ အဟံ အနာဂတမဒ္ဓါနံ, န နု ခေါ, ကိံ နု ခေါ, ကထံ နု ခေါ, ကိံ ဟုတွာ ကိံ ဘဝိဿာမိ နု ခေါ အဟံ အနာဂတမဒ္ဓါန”န္တိ ပဉ္စဝိဓာ ဝုတ္တာ, ယာပိ ဧတရဟိ ဝါ ပန ပစ္စုပ္ပန္နံ အဒ္ဓါနံ အာရဗ္ဘ “အဇ္ဈတ္တံ ကထံကထီ ဟောတိ, အဟံ နု ခေါသ္မိ, နော နု ခေါသ္မိ, ကိံ နု ခေါသ္မိ, ကထံ နု ခေါသ္မိ, အယံ နု ခေါ သတ္တော ကုတော အာဂတော, သော ကုဟိံ ကာမီ ဘဝိဿတီ”တိ ဆဗ္ဗိဓာ ဝိစိကိစ္ဆာ ဝုတ္တာ, တာ သဗ္ဗာပိ ပဟီယန္တိ။ ဧဝံ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဏေန တီသု အဒ္ဓါသု ကင်္ခံ ဝိတရိတွာ ဌိတံ ဉာဏံ “ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ”တိပိ “ဓမ္မဋ္ဌိတိဉာဏ”န္တိပိ “သမ္မာဒဿန”န္တိပိ ဝုစ္စတိ။

ဧတ္ထ ပန တိဿော လောကိယပရိညာ ဉာတပရိညာ တီရဏပရိညာ ပဟာနပရိညာတိ။ တတ္ထ “ရုပ္ပနလက္ခဏံ ရူပံ, ဝေဒယိတလက္ခဏာ ဝေဒနာ”တိ ဧဝံ တေသံ တေသံ ဓမ္မာနံ ပစ္စတ္တလက္ခဏသလ္လက္ခဏဝသေန ပဝတ္တာ ပညာ **ဉာတပရိညာ**နာမ။ “ရူပံ အနိစ္စံ, ဝေဒနာ အနိစ္စာ”တိအာဒိနာ တေသံယေဝ ဓမ္မာနံ သာမညလက္ခဏံ အာရောပေတွာ လက္ခဏာရမ္မဏိကဝိပဿနာပညာ **တီရဏပရိညာ** နာမ။ တေသု ဧဝံ ပန ဓမ္မေသု နိစ္စသညာဒိပဇဟနဝသေန ပဝတ္တာ လက္ခဏာရမ္မဏိကဝိပဿနာ **ပဟာနပရိညာ** နာမ။ တတ္ထ သင်္ခါရပရိဂ္ဂဟတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟာ ဉာ တပရိညာယ ဘူမိ။ ကလာပသမ္မသနတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာ တီရဏပရိညာယ ဘူမိ။ ဘင်္ဂါနုပဿ နတော ပဋ္ဌာယ ပဟာနပရိညာယ ဘူမိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဟိ “အနိစ္စတော အနုပဿန္တော နိစ္စသညံ ပဇဟတိ, ဒုက္ခ တော အနုပဿန္တော သုခသညံ, အနတ္တတော အနုပဿန္တော အတ္တသညံ, နိဗ္ဗိန္ဒန္တော နန္ဒိံ, ဝိရဇ္ဇန္တော ရာဂံ, နိ ရောဓေန္တော သမုဒယံ, ပဋိနိဿဇ္ဇန္တော အာဒါနံ ပဇဟတီ”တိ (ပဋိ. မ. ၁.၅၂) ဧဝံ ပဇဟန္တော နိစ္စသညာဒိပဟာန သာဓိကာနံ သတ္တန္နံ အနုပဿနာနံ အာဓိပစ္စံ ဟောတိ။ ဣတိ ဣမာသု ပရိညာသု သင်္ခါရပရိစ္ဆေဒဿ စေဝ ပစ္စယ ပရိဂ္ဂဟဿ စ သာဓိတတ္တာ ဣမိနာ ယောဂိနာ ဉာတပရိညာ အဓိဂတာ ဟောတိ။

ပုန “ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ပန္နံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ ဩဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ ဟီနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ, သဗ္ဗံ ရူပံ ဟုတွာ အဘာဝတော အနိစ္စံ, ဥဒယဗ္ဗယပ္ပဋိပီဠိတတ္တာ ဒုက္ခံ, အဝသဝတ္တိ တ္တာ အနတ္တာ။ ယာ ကာစိ ဝေဒနာ, ယာ ကာစိ သညာ, ယေ ကေစိ သင်္ခါရာ, ယံ ကိဉ္စိ ဝိညာဏံ အတီတာနာဂတပစ္စုပ္ ပန္နံ အဇ္ဈတ္တံ ဝါ ဗဟိဒ္ဓါ ဝါ ဩဠာရိကံ ဝါ သုခုမံ ဝါ ဟီနံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ယံ ဒူရေ သန္တိကေ ဝါ, သဗ္ဗံ ဝိညာဏံ ဟု

တ္တ အဘာဝတော အနိစ္စံ, ဥဒယဗ္ဗယပ္ပဋိပီဠိတတ္တာ ဒုက္ခံ, အဝသဝတ္တိတ္တာ အနတ္တာ''တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ကလာပသမ္မသနံ ကရောတိ။ ဣဒံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **''တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာတ န သင်္ခါရေ သမ္မသန္တော''** တိ။

ဧဝံ သင်္ခါရေသု အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တဝသေန ကလာပသမ္မသနံ ကတွာ ပုန သင်္ခါရာနံ ဥဒယဗ္ဗယမေဝ ပဿတိ။ ကထံ? ''အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ (ပဋိ. မ. ၁.၅၀) ရူပသမုဒယော, တဏှာကမ္မအာဟာရသမုဒယာ ရူပသမုဒယော'တိ ဧဝံ ရူပက္ခန္ဓဿ ပစ္စယသမုဒယဒဿနဋ္ဌေန ရူပက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတိ, နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ ပဿန္တောပိ ရူပက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတီ''တိ ဧဝံ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ရူပက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတိ။ ''အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ ရူပနိရောဓော, တဏှာကမ္မအာဟာရနိရောဓာ ရူပနိရောဓော'တိ ဧဝံ ရူပက္ခန္ဓဿ ပစ္စယနိရောဓဒဿနဋ္ဌေန ရူပက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿတိ, ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ ပဿန္တောပိ ရူပက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿတီ''တိ ဧဝံ ပဉ္စဟာကာရေဟိ ဝယံ ပဿတိ။ တထာ ''အဝိဇ္ဇာသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယော, တဏှာကမ္မဖဿသမုဒယာ ဝေဒနာသမုဒယော''တိ ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ, နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏံ ပဿန္တောပိ ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဥဒယံ ပဿတိ။ ''အဝိဇ္ဇာနိရောဓာ ဝေဒနာနိရောဓော, တဏှာကမ္မဖဿနိရောဓာ ဝေဒနာနိရောဓော''တိ ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ, ဝိပရိဏာမလက္ခဏံ ပဿန္တောပိ ဝေဒနာက္ခန္ဓဿ ဝယံ ပဿတိ။ ဧဝံ သညာက္ခန္ဓာဒီသုပိ။ အယံ ပန ဝိသေသော – ဝိညာဏက္ခန္ဓဿ ဖဿဋ္ဌာနေ နာမရူပသမုဒယာ, နာမရူပနိရောဓာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ဧကေကသ္မိံ ခန္ဓေ ပစ္စယသမုဒယဝသေန စ နိဗ္ဗတ္တိလက္ခဏဝသေန စ ပစ္စယနိရောဓဝသေန စ ဝိပရိဏာမလက္ခဏဝသေန စ ဥဒယဗ္ဗယဒဿနေန ဒသ ဒသ ကတွာ ပညာသ လက္ခဏာနိ ဝုတ္တာနိ။ တေသံ ဝသေန ဧဝံ ရူပဿ ဥဒယော ရူပဿ ဝယောတိ ပစ္စယတော စေဝ လက္ခဏတော စ ဝိတ္ထာရေန မနသိကာရံ ကရောတိ။

တဿေဝံ ကရောတော ''ဣတိ ကိရ ဣမေ ဓမ္မာ အဟုတွာ သမ္ဘောန္တိ, ဟုတွာ ပဋိဝေန္တီ''တိ ဉာဏံ ဝိသဒံ ဟောတိ။ ''ဧဝံ ကိရ ဣမေ ဓမ္မာ အနုပ္ပန္နာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဥပ္ပန္နာ နိရုဇ္ဈန္တီ''တိ နိစ္စံ နဝာဝ ဟုတွာ သင်္ခါရာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ န ကေဝလဉ္စ နိစ္စံ နဝ, သူရိယုဂ္ဂမနေ ဥဿာဝဗိန္ဒု ဝိယ, ဥဒကဗုဗ္ဗုဠော ဝိယ, ဥဒကေ ဒဏ္ဍရာဇိ ဝိယ, အာရဂ္ဂေ သာသပေ ဝိယ, ဝိဇ္ဇုပ္ပာဒော ဝိယ စ ပရိတ္တဋ္ဌာယိနော။ မာယာမရီစိသုပိနအလာတစက္ကဂန္ဓဗ္ဗနဂရဖေဏပိဏ္ဍကဒလိအာဒယော ဝိယ နိဿာရာ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ ဧတ္တာဝတာ စာနေန ဝယဓမ္မမေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ဥပ္ပန္နဉ္စ ဝယံ ဥပေတီတိ ဣမိနာ အာကာရေန သမပညာသ လက္ခဏာနိ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ဌိတံ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနံ နာမ ပဌမံ တရုဏဝိပဿနာဉာဏံ အဓိဂတံ ဟောတိ, ယဿာဓိဂမာ အာရဒ္ဓဝိပဿကောတိ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။

အထဿ အာရဒ္ဓဝိပဿကဿ ကုလပုတ္တဿ ဩဘာသော ဉာဏံ ပီတိ ပဿဒ္ဓိ သုခံ အဓိမောက္ခော ပဂ္ဂဟော ဥပဋ္ဌာနံ ဥပေက္ခာ နိကန္တီတိ ဒသ ဝိပဿနုပက္ကိလေသာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ။ တတ္ထ **ဩဘာသော** နာမ ဝိပဿနာက္ခဏေ ဉာဏဿ ဗလဝတ္တာ လောဟိတံ ပသီဒတိ, တေန ဆဝိတော ဩဘာသော နိဗ္ဗတ္တတိ, တံ ဒိသွာ အယံ ယောဂီ ''မဂ္ဂေ မယာ ပတ္တော''တိ တမေဝ ဩဘာသံ အဿာဒေတိ။ **ဉာဏန္တိ** ဝိပဿနာဉာဏမေဝေတံ, သင်္ခါရေ သမ္မသန္တဿ သူရံ ပသန္နံ ဟုတွာ ပဝတ္တမာနံ ဒိသွာ ပုဗ္ဗေ ဝိယ ''မဂ္ဂေ''တိ အဿာဒေတိ။ **ပီတီ**တိ ဝိပဿနာပီတိ ဧဝ။ တဿ ဟိ တသ္မိံ ခဏေ ပဉ္စဝိဓာ ပီတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ပဿဒ္ဓီ** တိ ဝိပဿနာပဿဒ္ဓိ။ တသ္မိံ သမယေ နေဝ ကာယစိတ္တာနံ ဒရထော ကရဝတာ ကက္ခဠတာ အကမ္မညတာ ဂေလညတာ ဝင်္ကတာ ဟောတိ။ **သုခံ** ဝိပဿနာသုခမေဝ။ တဿ ကိရ တသ္မိံ သမယေ သကလသရီရံ ဥပိတဝင္ဂံ ဝိယ အတိသန္တယမာနံ အတိပဏီတံ သုခံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

**အဓိမောက္ခော** နာမ ဝိပဿနာက္ခဏေ ပဝတ္တာ သဒ္ဓါ။ တသ္မိံ ခဏေ စိတ္တစေတသိကာနံ အတိဝိယ ပသာဒဘူတာ ဗလဝတီ သဒ္ဓါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ပဂ္ဂဟော** နာမ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တံ ဝီရိယံ။ တသ္မိဉှိ ခဏေ အသိထိလမနစ္စာရဒ္ဓံ သုပဂ္ဂဟိတံ ဝီရိယံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဥပဋ္ဌာန** န္တိ ဝိပဿနာသမ္ပယုတ္တာ သတိ။ တသ္မိဉှိ ခဏေ သုပဋ္ဌိတာ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ **ဥပေက္ခာ**တိ ဒုဝိဓာ ဝိပဿနာဝဇ္ဇနဝသေန ။ တသ္မိံ ခဏေ သဗ္ဗသင်္ခါရဂ္ဂဟဏေ မဇ္ဈတ္တဘူတဝိပဿနုပေက္ခာသင်္ခါတံ ဉာဏံ ဗလဝန္တံ ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, မနောဒွါရေ အာဝဇ္ဇနုပေက္ခာ စ, သာဝ တံ တံ ဌာနံ အာဝဇ္ဇေန္တဿ သူရာ တိခိဏာ ဟုတွာ ဝဟတိ။ **နိကန္တိ** ဝိပဿနာနိကန္တိ။ ဩဘာသာဒီသု အာလယံ ကုရုမာနာ သုခုမာ သန္တာကာရာ နိကန္တိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တတ္ထ ဩဘာသာဒယော ကိလေသဝတ္ထုဘူတတာယ ''ဥပက္ကိလေသာ''တိ ဝုတ္တာ, န အကုသလတ္တာ။ နိကန္တိ ပန ဥပက္ကိလေသော စေဝ ကိလေသဝတ္ထု စ။ ပဏ္ဍိတော ပန ဘိက္ခု ဩဘာသာဒီသု ဥပ္ပန္နေသု ဝိက္ခေပံ အဂစ္ဆန္တော ''ဩဘာသာဒယော ဓမ္မာ န မဂ္ဂေ, ဥပက္ကိလေသဝိနိမုတ္တံ ပန ဝီထိပ္ပဋိပန္နံ ဝိပဿနာ

ဉာဏံ မဂ္ဂေ’’တိ မဂ္ဂဉ္စ အမဂ္ဂဉ္စ ဝဝတ္ထပေတိ။ တသ္သေဝံ ‘‘အယံ မဂ္ဂေါ, အယံ န မဂ္ဂေါ’’တိ ဥတ္တ ဌိတံ ဉာဏံ **‘‘မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ’’** တိ ဝုစ္စတိ။

ဣတော ပဋ္ဌာယ အဋ္ဌဝိဓဿ ဉာဏဿ ဝသေန သိခါပ္ပတ္တံ ဝိပဿနာဉာဏံ **ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ** နာမ ဟောတိ။ ဥဒယဗ္ဗယာနုပဿနာဉာဏံ ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏံ ဘယတုပဋ္ဌာနဉာဏံ အာဒီနဝါနုပဿနာဉာဏံ နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဉာဏံ မုဉ္စိတုကမျတာဉာဏံ ပဋိသင်္ခါနုပဿနာဉာဏံ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏန္တိ ဣမာနိ အဋ္ဌ ဉာဏာနိ နာမ။ တောနိ နိဗ္ဗတ္တေတုကာမေန ယသ္မာ ဥပက္ကိလေသေဟိ အဘိဘူတံ ဟုတ္တ လက္ခဏပ္ပဋိဝေဓံ ကာတုံ အသမတ္ထံ ဟောတိ စိတ္တံ, တသ္မာ ပုနပိ ဥဒယဗ္ဗယမေဝ ပဿိတဗ္ဗံ။ ဥဒယဗ္ဗယံ ပဿန္တဿ အနိစ္စလက္ခဏံ ယထာဘူတံ ဥပဋ္ဌာတိ, ဥဒယဗ္ဗယပ္ပဋိပီဠိတတ္တာ ဒုက္ခလက္ခဏဉ္စ ‘‘ဒုက္ခမေဝ စ သမ္ဘောတိ, ဒုက္ခံ တိဋ္ဌတိ ဝေတိ စာ’’တိ (သံ. နိ. ၁.၁၇၁) ပဿတော အနတ္တလက္ခဏဉ္စ။

တတ္ထ စ အနိစ္စံ အနိစ္စလက္ခဏံ, ဒုက္ခံ ဒုက္ခလက္ခဏံ, အနတ္တာ အနတ္တလက္ခဏန္တိ အယံ ဝိဘာဂေါ ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **အနိစ္စန္တိ** ခန္ဓပဉ္စကံ။ ကသ္မာ? ဥပ္ပာဒဝယညထတ္တဘာဝါ ဟုတ္တ အဘာဝတော တ။ အညထတ္တံ နာမ ဇရာ, ဥပ္ပာဒဝယညထတ္တံ အနိစ္စလက္ခဏံ, ဟုတ္တ အဘာဝသင်္ခါတော တ ဧကော အာကာရဝိကာရော။ ‘‘ယဒနိစ္စံ တံ ဒုက္ခ’’န္တိ (သံ. နိ. ၃.၁၅) ဝစနတော တဒေဝ ခန္ဓပဉ္စကံ ဒုက္ခံ။ ကသ္မာ? အဘိဏှပံ ပဋိပီဠိတတ္တာ။ အဘိဏှပပ္ပဋိပီဠနာကာရော ဒုက္ခလက္ခဏံ။ ‘‘ယံ ဒုက္ခံ တဒနတ္တာ’’တိ ဝစနတော တဒေဝ ခန္ဓပဉ္စကံ အနတ္တာ။ ကသ္မာ? အဝသဝတ္တနတော။ အဝသဝတ္တနာကာရော အနတ္တလက္ခဏံ။ ဣမာနိပိ တီဏိ လက္ခဏာနိ ဥဒယဗ္ဗယံ ပဿန္တဿေဝ အာရမ္မဏာနိ ဟောန္တိ။

ပုနပိ သော ရူပာရူပဓမ္မေသု ဧဝ ‘‘အနိစ္စာ’’တိအာဒိနာ ဝိပဿတိ, တဿ သင်္ခါရာ လဟုံ လဟုံ အာပာထံ ဂစ္ဆန္တိ။ တတော ဥပ္ပာဒံ တ ဌိတိံ တ အာရမ္မဏံ အကတ္တ တေသံ ခယဝယနိရောဓေ ဧဝ ပဿတော သတိ သန္တိဋ္ဌတီတိ ဣဒံ **ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏံ** နာမ။ ဣမဿ ဥပ္ပာဒတော ပဋ္ဌာယ အဿ ယောဂိနော ‘‘ယထာ ဣမေ သင်္ခါရာ ပဉ္စက္ခန္ဓာ ဘိဇ္ဇန္တိ, ဧဝံ အတီတေပိ သင်္ခါရာ ဘိဇ္ဇိံသု, အနာဂတေပိ ဘိဇ္ဇိဿန္တီ’’တိ နိရောဓမေဝ ပဿတော သတိ သန္တိဋ္ဌတိ, တဿ ဘင်္ဂါနုပဿနာဉာဏံ အာသေဝန္တဿ ဗဟုလီကရောန္တဿ သဗ္ဗဘဝယောနိဂတိဋ္ဌိတိသတ္တာဝါသေသု သဘေဒေ သင်္ခါရာ ဇလိတအင်္ဂါရကာသုအာဒယော ဝိယ မဟာဘယံ ဟုတ္တ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ ဧတံ **ဘယတုပဋ္ဌာနဉာဏံ** နာမ။ တဿ တံ ဘယတုပဋ္ဌာနဉာဏံ အာသေဝန္တဿ သဘေဒေ ဘဝါဒယော အာဒိတ္တအင်္ဂါရာ ဝိယ, သမုဿိတခဂ္ဂ ဝိယ ပစ္စတ္ထိကာ အပ္ပဋိသရဏာ သာဒီနဝါ ဟုတ္တ ဥပဋ္ဌဟန္တိ။ ဣဒံ **အာဒီနဝါနုပဿနာဉာဏံ** နာမ။ တဿ ဧဝံ သင်္ခါရေ အာဒီနဝတော ပဿန္တဿ ဘဝါဒီသု သင်္ခါရာနံ အာဒီနဝတ္တာ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု ဥက္ကဏ္ဌနာ အနဘိရတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣဒံ **နိဗ္ဗိဒါနုပဿနာဉာဏံ** နာမ။ သဗ္ဗသင်္ခါရေသု နိဗ္ဗိန္ဒန္တဿ ဥက္ကဏ္ဌန္တဿ သဗ္ဗသ္မာ သင်္ခါရဂတာ မုဉ္စိတုကာမတာ နိဿရိတုကာမတာဝ ဟောတိ။ ဣဒံ **မုဉ္စိတုကမျတာဉာဏံ** နာမ။ ပုန တသ္မာ သင်္ခါရဂတာ မုဉ္စိတုံ ပုန တေ ဧဝ သင်္ခါရေ ပဋိသင်္ခါနုပဿနာဉာဏေန တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ တီရဏံ **ပဋိသင်္ခါနုပဿနာဉာဏံ** နာမ, ယော ဧဝံ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာ သင်္ခါရေ ပရိဂ္ဂဏှန္တော တေသု အနတ္တလက္ခဏဿ သုဒိဋ္ဌတ္တာ ‘‘အတ္တာ’’တိ တ ‘‘အတ္တနိယ’’န္တိ တ အဂ္ဂဏှန္တော သင်္ခါရေသု ဘယဉ္စ နန္ဒိဉ္စ ပဟာယ သင်္ခါရေသု ဥဒာသိနော ဟောတိ မဇ္ဈတ္တော, ‘‘အဟ’’န္တိ တ ‘‘မမ’’န္တိ တ န ဂဏှာတိ, သဗ္ဗသင်္ခါရေသု ဥဒာသိနော မဇ္ဈတ္တော တီသု ဘဝေသု ဥပေက္ခကော, တဿ တံ ဉာဏံ **သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏံ** နာမ။ တံ ပနေတံ သဗ္ဗသင်္ခါရုပ္ပဝတ္တံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ နိဗ္ဗာနနိန္နံ နိဗ္ဗာနပက္ခန္ဒံ ဟောတိ, နော စေ နိဗ္ဗာနံ သန္တတော ပဿတိ, ပုနပ္ပုနံ ‘‘အနိစ္စ’’န္တိ တ ‘‘ဒုက္ခ’’န္တိ တ ‘‘အနတ္တာ’’တိ တ တိဝိဓာနုပဿနာဝသေန သင်္ခါရာရမ္မဏမေဝ ဟုတ္တ ပဝတ္တတိ။

ဧဝံ တိဋ္ဌမာနဉ္စ တေံ အနိမိတ္တော အပ္ပဏိဟိတော သုညတောတိ တိဏ္ဏံ ဝိမောက္ခာနံ ဝသေန ဝိမောက္ခမုခဘာဝံ အာပဇ္ဇိတ္တ တိဋ္ဌတိ။ တိဿော ဟိ အနုပဿနာ တီဏိ ဝိမောက္ခမုခါနီတိ ဝုစ္စန္တိ။ တတ္ထ စ အနိစ္စတော မနသိကရောန္တော (ပဋိ. မ. ၁.၂၂၃-၂၂၄) အဓိမောက္ခဗဟုလော အနိမိတ္တံ ဝိမောက္ခံ ပဋိလဘတိ။ ဒုက္ခတော မနသိ ကရောန္တော ပဿဒ္ဓိဗဟုလော အပ္ပဏိဟိတံ ဝိမောက္ခံ ပဋိလဘတိ။ အနတ္တတော မနသိ ကရောန္တော ဝေဒဗဟုလော သုညတံ ဝိမောက္ခံ ပဋိလဘတိ။ တတ္ထ စ **အနိမိတ္တော ဝိမောက္ခော** တိ အနိမိတ္တာကာရေန နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတ္တ ပဝတ္တ

တော အရိယမဂ္ဂေါ။ သော ဟိ အနိမိတ္တာယ ဓာတုယာ ဥပ္ပန္နတ္တာ အနိမိတ္တော, ကိလေသေဟိ စ ဝိမုတ္တတ္တာ ဝိမောက္ခော။ တေနေဝ နယေန အပ္ပဏိဟိတာကာရေန နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တော အပ္ပဏိဟိတော, သုညတာကာရေန နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ပဝတ္တော သုညတောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ အဓိဂတသင်္ခါရုပေက္ခဿ ကုလပုတ္တဿ ဝိပဿနာ သိခါပ္ပတ္တာ ဟောတိ။ ဝုဋ္ဌာနကမိနိဝိပဿနာတိ တေဒေဝ။ တေ သင်္ခါရုပေက္ခာဉာဏံ အာသေဝန္တဿ ဘာဝေန္တဿ တိက္ခတရာ သင်္ခါရုပေက္ခာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

တဿ ဣဒါနိ မဂ္ဂေ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီတိ သင်္ခါရုပေက္ခာ သင်္ခါရေ "အနိစ္စာ"တိ ဝါ "ဒုက္ခာ"တိ ဝါ "အနတ္တာ"တိ ဝါ သမ္မသိတွာ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။ ဘဝင်္ဂါ ဝုဋ္ဌာယ သင်္ခါရုပေက္ခာယ အာဂတနယေနေဝ အနိစ္စာဒိ အာကာရေန မနသိ ကရိတွာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ, တဒေဝ မနသိ ကရောတော ပဌမံ ဇဝနစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ယံ "ပရိကမ္မ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ တဒနန္တရံ တထေဝ ဒုတိယံ ဇဝနစိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, ယံ "ဥပစာရ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ တဒနန္တရမ္ပိ တထေဝ ဥပ္ပဇ္ဇတိ ဇဝနစိတ္တံ, ယံ "အနုလောမ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒံ တေသံ ပာဋိယေက္ကံ နာမံ။ အဝိသေသေန ပန တိဝိဓမ္ပေတံ အာသေဝနန္တိပိ ပရိကမ္မန္တိပိ ဥပစာရန္တိပိ အနုလောမန္တိပိ ဝုစ္စတိ။ ဣဒံ ပန အနုလောမဉာဏံ သင်္ခါရာရမ္မဏာယ ဝုဋ္ဌာနဂါမိနိယာ ဝိပဿနာယ ပရိယောသာနံ ဟောတိ။ နိပ္ပရိယာယေန ပန ဂောတြဘုဉာဏမေဝ ဝိပဿနာပရိယောသာနန္တိ ဝုစ္စတိ။ တတော ပရံ နိရောဓံ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကုရုမာနံ ပုထုဇ္ဇနဂေါတ္တံ အတိက္ကမမာနံ နိဗ္ဗာနာရမ္မဏေ ပဌမသမန္နာဟာရဘူတံ အပုနရာဝဋ္ဋကံ ဂောတြဘုဉာဏံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဣဒံ ပန ဉာဏံ ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဉ္စ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဉ္စ န ဘဇတိ, အန္တရာ အဗ္ဗောဟာရိကမေဝ ဟောတိ, ဝိပဿနာသောတေ ပတိတတ္တာ ပန ဝိပဿနာတိ ဝါ သင်္ချံ ဂစ္ဆတိ။ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဂေါတြဘုဉာဏေ နိရုဒ္ဓေ တေန ဒိန္နသညာယ နိဗ္ဗာနံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ဒိဋ္ဌိသံယောဇနံ သီလဗ္ဗတပရာမာသသံယောဇနံ ဝိစိကိစ္ဆာသံယောဇနန္တိ တီဏိ သံယောဇနာနိ သမုစ္ဆေဒဝသေန ဝိဒ္ဓံသေန္တော သောတာပတ္တိမဂ္ဂေါ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ တဒနန္တရံ တဿေဝ ဝိပာကဘူတာနိ ဒွေ ဝါ တီဏိ ဝါ ဖလစိတ္တာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ အနန္တရဝိပာကတ္တာ လောကုတ္တရာနံ။ ဖလပရိယောသာနေ ပနဿ စိတ္တံ ဘဝင်္ဂံ ဩတရတိ။

တတော ဘဝင်္ဂံ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပစ္စဝေက္ခဏတ္ထာယ မနောဒွါရာဝဇ္ဇနံ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ သော ဟိ "ဣမိနာ ဝတာဟံ မဂ္ဂေန အာဂတော"တိ မဂ္ဂံ ပစ္စဝေက္ခတိ, တတော "အယံ မေ အာနိသံသော လဒ္ဓေါ"တိ ဖလံ ပစ္စဝေက္ခတိ, တတော "ဣမေ နာမ မေ ကိလေသာ ပဟီနာ"တိ ပဟီနကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခတိ, တတော "ဣမေ နာမ မေ ကိလေသာ အဝသိဋ္ဌာ"တိ ဥပရိမဂ္ဂတ္တယဝဇ္ဈေ ကိလေသေ ပစ္စဝေက္ခတိ, အဝသာနေ "အယံ မေ ဓမ္မော အာရမ္မဏတော ပဋိဝိဒ္ဓေါ"တိ အမတံ နိဗ္ဗာနံ ပစ္စဝေက္ခတိ။ ဣတိ သောတာပန္နဿ အရိယသာဝကဿ ပဉ္စ ပစ္စဝေက္ခဏာနိ ဟောန္တိ။ တထာ သကဒာဂါမိအနာဂါမီနံ။ အရဟတော ပန အဝသိဋ္ဌကိလေသပစ္စဝေက္ခဏံ နာမ နတ္ထိ။ ဧဝံ သဗ္ဗာနိပိ ဧကူနဝီသတိ ဟောန္တိ။ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေါဝ စေသော။ ပဟီနာဝသိဋ္ဌကိလေသပစ္စဝေက္ခဏဉှိ သေက္ခာနံ ဟောတိ ဝါ, န ဝါ။ ဧဝံ ပစ္စဝေက္ခိတွာ သော သောတာပန္နော အရိယသာဝကော တသ္မိံယေဝ ဝါ အာသနေ နိသိန္နော အပရေန ဝါ သမယေန ကာမရာဂဗျာပာဒါနံ တနုဘာဝံ ကရောန္တော ဒုတိယမဂ္ဂံ ဟာပုဏာတိ, တဒနန္တရံ ဝုတ္တနယေန ဖလဉ္စ။ တတော ဝုတ္တနယေန ကာမရာဂဗျာပာဒါနံ အနဝသေသပ္ပဟာနံ ကရောန္တော တတိယမဂ္ဂံ ဟာပုဏာတိ, ဝုတ္တနယေန ဖလဉ္စ။ တတော တသ္မိံယေဝ ဝါ အာသနေ နိသိန္နော အပရေန ဝါ သမယေန ရူပရာဂအရူပရာဂမာနဥဒ္ဓစ္စအဝိဇ္ဇာနံ အနဝသေသပ္ပဟာနံ ကရောန္တော စတုတ္ထမဂ္ဂံ ဟာပုဏာတိ, ဝုတ္တနယေန ဖလဉ္စ။ ဧတ္တာဝတာ စေသ အရဟာ နာမ အဋ္ဌမော အရိယပုဂ္ဂလော ဟောတိ မဟာခီဏာသဝော။ ဣတိ ဣမေသု စတူသု မဂ္ဂေသု ဉာဏံ **ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ** နာမ။

ဧတ္တာဝတာ ဟတိမောက္ခသံဝရသီလာဒီနံ ဝုတ္တတ္တာ သီလဝိသုဒ္ဓိ စ မေတ္တာသုဘာဒီနံ ဝုတ္တတ္တာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ စ နာမရူပပရိဂ္ဂဟာဒီနံ ဝသေန ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိမဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိယော စာတိ သတ္တ ဝိသုဒ္ဓိယော ဝုတ္တာ ဟောန္တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ပဋိပဒာကမ္မံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ **"ဟာပုဏေယျာနုပုဗ္ဗေန, သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယ"** န္တိ။ ဧတ္ထ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဝိစိကိစ္ဆာ သီလဗ္ဗတပရာမာသော ကာမရာဂေါ ပဋိဃော ရူပရာဂေါ အရူပရာဂေါ မာနော ဥဒ္ဓစ္စံ အဝိဇ္ဇာတိ ဣမေ ဒသ ဓမ္မာ **သဗ္ဗသံယောဇနာ** နာမ။ တေသု သက္ကာယဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာသီလဗ္ဗတပရာမာသာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဝဇ္ဈာ, ကာမရာဂပဋိဃာ ဒုတိယမဂ္ဂေန တနုဘူတာ ဟုတွာ တတိယေန သမုဂ္ဃာတံ ဂစ္ဆန္တိ, သေသာနိ ပဉ္စ စတုတ္ထေနာတိ။ ဧဝံ အနုပုဗ္ဗေန သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယသင်္ခါတံ အရဟတ္တံ ဟာပုဏာတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝိပဿနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၇၃-၅. အဓိသီလအဓိစိတ္တာနံ အဓိပညာယ စ သိက္ခနာ ဥတ္တရိ ဘိက္ခုကိစ္စံ နာမ နတ္ထိ ယသ္မာ, အတော အယံ ခုဒ္ဒသိက္ခာ သမုအာဟဋာ။

ကေနာတိ စေ? **ယဿ** ထေရဿ **လောကဝိစာရိနော** လောကေ ဝိစရန္တဿ မဟတော ကိတ္တိသဒ္ဒဿ ပရိသ္ဓ သမော **န သမ္ဘောတိ** န ဟောတိ, ကိံ ဝိယ? **မာလုတဿေဝ နိစ္စသော,** ယထာ နိစ္စံ ဝိစရန္တဿ မာလုတဿ ပရိသ္ဓ သမော နတ္ထိ, ဧဝံ ဝိစရန္တဿ ကိတ္တိသဒ္ဒဿ ပရိဿမော နတ္ထိ, တေန **ဓမ္မသိရိကေန** သမုအာဟဋာတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဧတ္တာဝတာ စ –

နိဋ္ဌိတော ခုဒ္ဒသိက္ခာယ၊ သမာသေန ဝိနိစ္ဆယော။
ဝိတ္ထာရော ပန ဧတိဿာ၊ သဗ္ဗမ္ပိ ပိဋကတ္တယံ။

တသ္မာ ဝိတ္ထာရကာမေန၊ သကလေ ပိဋကတ္တယေ။
ကတ္တဗ္ဗော သာဒရော ဧတ္ထ၊ ဣတရေန ဝိသေသတောတိ။

ခုဒ္ဒသိက္ခာဝိနိစ္ဆယော။

ခုဒ္ဒသိက္ခာ-ပုရာဏဋီကာ နိဋ္ဌိတာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

# ခုဒ္ဒသိက္ခာ-အဘိနဝဋီကာ

## ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

တိလောကတိလကံ ဝန္ဒေ၊ သဒ္ဓမ္မာမတနိမ္မိတံ။
သံသုဋ္ဌကတသမ္ဘုတ္တိံ၊ ဇိနံ ဇနမနောရမံ။

**သာရိပုတ္တံ** မဟာသာမိံ၊ နေကသတ္တဝိသာရဒံ။
မဟာဂုဏံ မဟာပညံ၊ နမော မေ သိရသာ ဂရုံ။

**ခုဒ္ဒသိက္ခာယ ဋီကာ** ယာ၊ ပုရာတနာ သမီရိတာ။
န တာယ သက္ကာ သက္ကစ္စံ၊ အတ္ထော သဗ္ဗတ္ထ ဉာတဝေ။

တတောနေကဂုဏာနံ ယော၊ မဉ္ဇူသာ ရတနာနဝ။
**သုမင်္ဂလ** သနာမေန၊ တေန ပညဝတာ သတာ။

အဇ္ဈေသိတော ယတိန္ဒေန၊ သဒါရညနိဝါသိနာ။
သဝိနိစ္ဆယမေတိဿာ၊ ကရိဿာမတ္ထဝဏ္ဏနံ။

## ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ

(က) ဧတ္ထာဟ – ကိမတ္ထမာဒိတောတယံ ကထာ နိက္ခိတ္တာ, နနု ယထာဓိပ္ပေတမေဝ ပကရဏမာရဘာနီယန္တိ? ဝုစ္စတေ – သပ္ပယောဇနတ္တာ ။ သပ္ပယောဇနဉှိ တံဒဿနံ တာယ ရတနတ္တယပ္ပဏာမာဘိဓေယျကရဏပ္ပကာရပ္ပယောဇနာဘိဓာနသန္ဒဿနတော။ တာနိ စ ပန သပ္ပယောဇနာနိ အနန္တရာယေန ဂန္ထပရိသမာပနာဒိပ္ပယောဇနာနမဘိနိပ္ဖာဒနတော။ တထာ ဟိ သောတူနမတ္တနော စ ယထာဓိပ္ပေတတ္ထနိပ္ဖာဒနံ ရတနတ္တယပ္ပဏာမကရဏပ္ပယောဇနံ။ ဝိဒိတာဘိဓေယျဿ ဂန္ထဿ ဝိညူနမာဒရဏီယတာ အဘိဓေယျကထနပ္ပယောဇနံ။ သောတုဇနသမုဿာဟဇနနံ ကရဏပ္ပကာရပ္ပယောဇနကထနပ္ပယောဇနံ။ ဝေါဟာရသုခတာ ပန အဘိဓာနကထနပ္ပယောဇနံ။

တတ္ထ **ဝန္ဒိတွာ ရတနတ္တယ**န္တိ ဣမိနာ ရတနတ္တယပ္ပဏာမော ဒဿိတော, **ခုဒ္ဒသိက္ခ**န္တိ ဣမိနာ ခုဒ္ဒဘူတာနံ သိက္ခာနံ ဣဓ ပဋိပါဒေတဗ္ဗတာဒီပနေန အဘိဓေယျံ, အဘိဓေယျော စ နာမေသ သမုဒိတေန သတ္ထေန ဝစနီယတ္ထောတိ။ အဘိဓာနဉ္စ ပန ဣမိနာဝ ဒဿိတံ တေန အတ္ထာနုဂတသမညာပရိဒီပနတော။ **သမာတိက**န္တိ ဣမိနာ ကရဏပ္ပကာရော, **ခုဒ္ဒသိက္ခ**န္တိ ဣမိနာ စ, တေန ခုဒ္ဒဘူတာနံ သိက္ခာနံ ဣဓ ဒဿေတဗ္ဗဘာဝပ္ပကာသနတော။ **အာဒိတော ဥပသမ္ပန္န သိက္ခိတဗ္ဗ**န္တိ ဣမိနာ ပယောဇနပယောဇနံ ပန ဣမိနာဝ သာမတ္ထိယတော ဒဿိတမေဝ, တာသံ သိက္ခိတဗ္ဗပ္ပကာသနေန ဟိ သိက္ခနေ သတိ တမ္မူလိကာယ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကတ္ထနိပ္ဖတ္တိယာ သံသိဇ္ဈနတော။ ပကရဏပ္ပယောဇနာနံ သာဓနသာဓိယလက္ခဏော သမ္ဗန္ဓော တန္နိဿယဒဿနေနေဝ ဒဿိတောယေဝါတိ အယမေတ္ထ သမုဒာယတ္ထော။

အယံ ပနေတ္ထာဝယဝတ္ထော – ရတနတ္တယံ ဝန္ဒိတွာ ခုဒ္ဒသိက္ခံ ပဝက္ခာမီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ရတိဇနနဋ္ဌေန ရတနာနိ, ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃာနမေတံ အဓိဝစနံ။ အထ ဝါ စိတ္တီကတာဒိနာ ကာရဏေန ရတနာနိ, ဗုဒ္ဓါဒယောဝ ရတနာနိ။ တထာ စ ဝုတ္တံ –

“စိတ္တီကတံ မဟဂ္ဃဉ္စ၊ အတုလံ ဒုလ္လဘဒဿနံ။
အနောမသတ္တပရိဘောဂံ၊ ရတနံ တေန ဝုစ္စတီ”တိ။ (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၃၃; သံ. နိ. အဋ္ဌ. ၃.၅.၂၂၃; ခု. ပါ. အဋ္ဌ. ၃; သု. နိ. အဋ္ဌ. ၁.၂၂၆; ဥဒါ. အဋ္ဌ. ၄၅; မဟာနိ. အဋ္ဌ. ၅၀)။

တယော အဝယတ အသ္သာတိ တယံ, သမုဒာယာပေက္ခံ ဧကဝစနံ, အဝယဝဝိနိမုတ္တဿ ပန သမုဒာယဿ အဘာဝတော တီဏိ ဧဝ ရတနာနိ ဝုစ္စန္တိ။ ရတနာနံ တယံ **ရတနတ္တယံ။ ဝန္ဒိတွာတ** တိ တီဟိ ဒွါရေဟိ နမဿိတွာ။ ''တိဿော ဣမာ, ဘိက္ခဝေ, ဝန္ဒနာ ကာယေန ဝန္ဒတိ, ဝစသာ ဝန္ဒတိ, မနသာ ဝန္ဒတီ''တိ (အ. နိ. ၃.၁၅၅) ဟိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဝိညတ္တိံ အနုပ္ပာဒေတွာ ကေဝလံ ရတနတ္တယဂုဏာနုဿရဏဝသေန မနောဒွါရေ ဗဟုလပ္ပဝတ္တာ ကုသလစေတနာ မနောဒွါရဝန္ဒနာ။ တံ တံ ဝိညတ္တိံ ဥပ္ပာဒေတွာ ပန ပဝတ္တာ ကာယဝစီဒွါရဝန္ဒနာ။ သိက္ခိတဗ္ဗာတိ သိက္ခာ, အဓိသီလအဓိစိတ္တအဓိပညာဝသေန တိဿော သိက္ခာ။ သိက္ခနဋ္ဌေတ္ထ ယထာက္ကမံ သီလာဒိဓမ္မာနံ သံဝရဏဝသေန, ဧကာရမ္မဏေ စိတ္တစေတသိကာနံ သမာဓာနဝသေန, အာရမ္မဏဇာနနလက္ခဏပ္ပဋိဝေဓမဂ္ဂဟာတုဘာဝဟပနဝသေန စ အာသေဝနံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ အညတ္ထ ဗဟုဝိဓာ သိက္ခာ, ဣမာ တု သဋ္ဌေပနယတ္တာ အပ္ပကာဒိအနေကတ္ထသမ္ဘဝေပိ ခုဒ္ဒ-သဒ္ဒဿ အပ္ပကတ္ထောဝေတ္ထ ယုတ္တတရောတိ ခုဒ္ဒာ အပ္ပကာ သိက္ခာတိ ခုဒ္ဒသိက္ခာ။ ဣမာ ပန ခုဒ္ဒသိက္ခာပ္ပကာသကော ဂန္ထော တဗ္ဗောဟာရရူပစာရတော ဣတ္ထိလိင်္ဂဝသေန **''ခုဒ္ဒသိက္ခာ''** တိ ဝုစ္စတိ ယထာ ''ဝရုဏာနဂရ''န္တိ။ တံ **ခုဒ္ဒသိက္ခံ။ ပဝက္ခာမိ** တိ ကထေဿာမိ။

ကီဒိသန္တိ အာဟ **''အာဒိတော ဥပသမ္ပန္နသိက္ခိတဗ္ဗ''** န္တိအာဒိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေါယမတ္ထိ အဝယဝဝစနော ယထာ ''သဗ္ဗာဒီနိ သဗ္ဗနာမာနီ''တိ။ အတ္ထိ အဟာအနဝစနော ယထာ ''ပဗ္ဗတာဒီနိ ခေတ္တာနီ''တိ။ တတ္ထာဝယဝတစီ ကမ္မသာဓနော ''အာဒိယတီတ္ထာဒီ''တိ။ ဣတရော အဟာအနသာဓနော ''အာဒိယတိ တေသွာတ္ထာဒီ''တိ ။ တတ္ထ ယော အဝယဝဝစနော, တဿေဒံ ဂဟဏံ, တသ္မာ ဥပသမ္ပန္နက္ခဏမ္ပိ အန္တော ကတွာ အာဒိဘူတာ ဥပသမ္ပန္နက္ခဏတောယေဝ ပဌာယာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဧဝ**-သဒ္ဒေါ ပနေတ္ထ သဗ္ဗတက္ကာနံ အဝဓာရဏဖလတ္တာ လဗ္ဘတိ။ တော-ပစ္စယော အဝဓိမှိယေဝ , န အာဓာရေ။ တတ္ထ ဟိ တောပစ္စယေ အာဓာရေ ဝတ္တမာနေ အာဒိမှိယေဝ မဇ္ဈအန္တာနံ အဝယဝဘူတေ ဥပသမ္ပန္နက္ခဏေယေဝတိ အတ္ထော ဘဝေယျ, တထာ သတိ အဝဓာရဏာနိစ္ဆယော နိယမောတိ အတ္ထန္တရတ္တာ အာဒိက္ခဏနိယမေန မဇ္ဈာဒယော နိဝတ္တိယေယျုံ။ အဟာအနဝစနသ္သာပိ ဂဟဏေ အဝဓိဘူတော ဥပသမ္ပန္နက္ခဏော နိဝတ္တိယေယျ ''ပဗ္ဗတာဒီနိ ခေတ္တာနီ''တိ ဧတ္ထ အာဒိဘူတပဗ္ဗတပရိစ္စာဂေန ခေတ္တဂ္ဂဟဏံ ဝိယာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ဋီကာယံ ပန အာဓာရတ္ထောပိ ဝုတ္တော, သော ယထာဝုတ္တအေသံ နာတိဂစ္ဆတိ။ သဗ္ဗတ္ထ ''ဋီကာယ''န္တိ စ ဝုတ္တေ ဧတ္ထေဝ ပုရာဏဋီကာယန္တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ **အာဒိတော**တိ ဣမိနာ ဣဒံ ဒီပေတိ – အတိဒုလ္လဘံ ခဏသမတယံ လဘိတွာ အာလသိယအဒေသေန အပ္ပဋိပဇ္ဇန္တေဟိ စ အညာဏအဒေသေန အညထာ ပဋိပဇ္ဇန္တေဟိ စ အဟုတွာ အာဒိတော ပဋ္ဌာယ နိရန္တရမေဝ တီသု သိက္ခာသု သမ္မာပဋိပဇ္ဇနဝသေန အာဒရော ဇနေတဗ္ဗောတိ။

ဥပသမ္ပန္နေန ဥပသမ္ပန္နာယ စ သိက္ခိတဗ္ဗံ အာသေဝိတဗ္ဗန္တိ **ဥပသမ္ပန္နသိက္ခိတဗ္ဗံ,** ဧကသေသနယေန ဥပသမ္ပန္နတာသာမညေန တ ဥပသမ္ပန္နာယပိ ဧတ္ထေတဝိရောဓောတိ ဥပသမ္ပန္နေန သိက္ခိတဗ္ဗန္တိ သမာသော။ နနု အဓိသီလာဒယောဝ သိက္ခိတဗ္ဗာ, ဧဝံ သတိ ကထံ ပကရဏံ သိက္ခိတဗ္ဗတ္တေန ဝုတ္တန္တိ? နာယံ ဒေါသော, သိက္ခာယ သိက္ခိတဗ္ဗတ္တေ သတိ တဒ္ဒီပကဂန္ထဿာပိ အာသေဝိတဗ္ဗတာ အာပဇ္ဇတီတိ။ သုခဂ္ဂဟဏတ္ထံ ဝတ္တဗ္ဗဝိနိစ္ဆယံ သကလမ္ပိ သင်္ဂဟေတွာ မာတိကာယ ဌပနတော သဟ မာတိကာယာတိ **သမာတိကံ**။ တဂ္ဂုဏသံဝိညာဏောယံ ဗဟုဗ္ဗီဟိ တဿ ခုဒ္ဒသိက္ခာသင်္ခာတဿ အညပဒတ္ထဿ ယော ဂုဏော မာတိကာသင်္ခာတံ ဝိသေသနံ, တဿ ဣမဿ ဝိညာယမာနတ္တာ။ သုခေနေဝ ဟိ ဂဟဏံ သိယာ မာတိကာနုသာရေန တံ တံ ဝိနိစ္ဆယံ ဩလောကေန္တာနံ သံသယာပဂမတော။

## မာတိကာဝဏ္ဏနာ

(ခ-ဇ) ဣဒာနိ ''သမာတိက''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ မာတိကာပဒာနိ တာဝ ဥဒ္ဒိသိတုံ **''ပာရာဇိကာ စ စတ္တာရော''** တိ အာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ဧတ္ထာဟ – တီသု သိက္ခာသု အဓိသီလသိက္ခာဝ ကသ္မာ ပဌမံ ဝုတ္တာတိ? သဗ္ဗသိက္ခာနံ မူလဘူတတ္တာ။ ''သီလေ ပတိဋ္ဌာယ နရော သပညော, စိတ္တံ ပညဉ္စ ဘာဝယ''န္တိ (သံ. နိ. ၁.၂၃; ပေဋကော. ၂၂; မိ. ပ. ၂.၁.၉) ဟိ ဝုတ္တံ။ တတြာပိ မဟာသာဝဇ္ဇတ္တာ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန ပဝတ္တနတော သဗ္ဗပဌမံ ဇာနိတဗ္ဗာတိ ပာရာဇိကာဝ ပဌမံ ဝုတ္တာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ မာတိကာပဒာနံ ပန အတ္ထော တဿ တဿ မာတိကာပဒဿ နိဒ္ဒေသဝသေနေဝ ဝိညာယတီတိ န ဣဓ ဝိသုံ ဒဿယိဿာမ။ အဝိညာယမာနံ ပန တတ္ထ တတ္ထေဝ ပကာသယိဿာမ။

ဣ္ကာအနိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌပအနုက္ကမေန နိဒ္ဒေသံ အာရဘန္တော **“ဟရာဇိကာ စ စတ္တာရော”** တိ ပဌမံ မာတိကာပဒံ ဥဒ္ဒရိ။ ဧ ဝမုပရိပိ။ ဣ္ကာအနိ ဟရာဇိကာယော ဥဒ္ဒိသိတ္ဝာ ဥဒ္ဒိဋ္ဌပအနုက္ကမေန နိဒ္ဒေသံ အာရဘန္တော **“ဂရုကာ နတ”**တိ ဒုတိယံ ပဒံ ဥဒ္ဒရိတိအာဒိနာ ယထာယောဂံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ တတ္ထ သိက္ခာပဒံ အတိက္ကမိတ္ဝာ အာပတ္တိံ အာပန္နာ ပုဂ္ဂလာ တာယ ပရာဇယန္တီတိ ပရာဇိယာ။ တေဃေဝ **ဟရာဇိကာ** ဥပသဂ္ဂဿ ဝုဒ္ဓိံ ကတ္ဝာ ယ-ကာရဿ က-ကာရကရဏေန။ တေ ပန ဂဏနပရိစ္ဆေဒဝသေန စတ္တာရောတိ အတ္တော။

## ၁. ဟရာဇိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁-၂.** ဣ္ကာအနိ တေ ဒဿေတုံ **“မဂ္ဂတ္တယေ”** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ ဧဝမုပရိပိ ယထာယောဂံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **မဂ္ဂတ္တယေ** တိ ဧတ္ထ မဂ္ဂ စ နာမ တိံသ မဂ္ဂ။ မနုဿာမနုဿတိရစ္ဆာနဂတဝသေန ဟိ တိဿော ဣတ္ထိယော။ တတ္ထ တိရစ္ဆာနဂတာယ အယံ ပရိစ္ဆေဒော –

“အပအနံ အဟီ မစ္ဆာ၊ ဒ္ဝိပအနုစ္စ ကုက္ကုဋိ။
စတုပ္ပအနံ မဇ္ဇာရိ၊ ဝတ္ထု ဟရာဇိကဿိမာ”တိ။ (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၁.၅၅)။

တာသံ ဝစ္စပဿာဝမုခမဂ္ဂဝသေန တယော တယော ကတ္ဝာ နဝ မဂ္ဂ, တထာ ဥဘတောဗျဉ္ဇနကာနံ, ပုရိသာနံ ပန ဝစ္စမုခမဂ္ဂဝသေန ဒွေဝ ဒွေဝ ကတ္ဝာ ဆ, တထာ ပဏ္ဍကာနန္တိ တိံသ။ တေသံ တယေ။ ကီဒိသေတိ အာဟ **“သန္ထတာသန္ထတေ”**တိ။ သန္ထတေ အသန္ထတေတိ ပဒစ္ဆေဒော။ န သန္ထတံ အသန္ထတံ။ တသ္မိံ **အသန္ထတေ** ။ န-ကာရော ဧတ္ထ “အဗ္ရာဟ္မဏော”တိအာဒီသု ဝိယ ပယိရုဒာသေ, တံ ကိရိယာယုတ္တဿ တာဒိသဿ အညဿ ဝတ္ထု နော ဝိဓာနေန သန္ထတဿ ဝတ္ထုနော ပယိရုဒာသနံ ပရိစ္စဇနံ ပယိရုဒာသောတိ။ န ပသဇ္ဇပ္ပဋိသေဓေ, သန္ထတံ ပသဇ္ဇ ပတ္ဝာ တဿ “ဗ္ရာဟ္မဏော န ဘဝိဿတိ”တိအာဒီသု ဝိယ န နိသေဓောတိ။ တ-သဒ္ဒော ပနေတ္ထ ဝစနယုတ္တိဗလေနေဝ လဗ္ဘတိ, တဿ ပလိဝေဌေတ္ဝာ, အန္တော တ ပဝေသေတ္ဝာ ဝတ္တာဒိနာ ကေနစိ ပဋိစ္ဆန္နေ တ အပ္ပဋိစ္ဆန္နေ တတိ အတ္တော။ တထာဘူတေ **အလ္လောကာသေ** ပကတိတတေန အသမ္ဖုဋ္ဌေ တိန္တပ္ပဒေသေ။ **နိမိတ္တ** န္တိ အင်္ဂဇာတံ။ **သန္တိအာဒိ** တဗ္ဗိသေသနံ။ **သန္တိ** အတ္တနိယံ။ သံ-သဒ္ဒော ဟိ အတ္တနိ အတ္တနိယေ စ ဝတ္တတိ။ **သန္တတံ အသန္တတန္တိ** ယထာဝုတ္တနယေန ပဋိစ္ဆန္နံ တ အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ တ။ **ဥပာဒိဏ္ဏာ** န္တိ အနဋ္ဌကာယပ္ပသာဒံ။ ကိတ္တကန္တိ အာဟ **“တိလမတ္တမ္ပိ”** တိ။ တိလဿ မတ္တံ သာကလ္လံ ယဿ တံ **တိလမတ္တံ** ။ “မတ္တံ သာကလ္လံ နိဋ္ဌယေ”တိ ဟိ နိဃဏ္ဍု။ ဧတ္ထာပိ အဝယဝေန ဝိဂ္ဂဟော သမုဒာယော သမာသတ္ထော, တိလဗီဇပ္ပမာဏမ္ပိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ကိံ တံ? နိမိတ္တံ, ပဝေသနံ တ။ **အပိ**-သဒ္ဒော သမ္ဘာဝနေ, “တိလဗီဇမတ္တမ္ပိ”တိ သမ္ဘာဝီယတိ, အဓိကေ ကာ နာမ ကထာတိ ဣ္ကာဒမေတ္ထ သမ္ဘာဝနံ, ဧဝံဘူတံ **သံ** အင်္ဂဇာတံ ယထာဝုတ္တေ မဂ္ဂတ္တယေ တိလမတ္တမ္ပိ ပဝေသန္တော ဘိက္ခု **စုတော** ပရိဘဋ္ဌော, ဟရာဇိကော နာမ ဟောတိ သာသနတောတိ ဝိညာယတိ ဂမ္မမာနတ္တဿ သဒ္ဒဿ ပယောဂံ ပတိ ကာမာစာရတ္တာ။ ကီဒိသောတိ အာဟ **“အနိက္ခိတ္တသိက္ခော”** တိ။ နိက္ခိတ္တသိက္ခော ပန အဘိက္ခု ကတ္တာ ပရိစ္စတ္တော။ တတ္ထ နိက္ခိတ္တာ ဩဟိတာ ပရိစ္စတ္တာ ပစ္စက္ခာတာ သိက္ခာ ဧတေနာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ ယထာ လက္ခဏံ န နိက္ခိတ္တသိက္ခော အနိက္ခိတ္တသိက္ခော။ တတ္ထ စိတ္တခေတ္တကာလပယောဂပုဂ္ဂလဝိဇာနနဝသေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနံ ဥတ္ဝာ တဒဘာဝေန အပစ္စက္ခာနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ ဥပသမ္ပန္နဘာဝတော စဝိတုကာမတာစိတ္တံ **စိတ္တံ** နာမ။ “ဗုဒ္ဓံ ပစ္စက္ခာမိ”တိအာဒီနိ “ဂိဟီတိ မံ ဓာရေဟိ, ဥပာသကော, အာရာမိကော, သာမဏေရောတိ မံ ဓာရေဟိ”တိ “အလံ မေ ဗုဒ္ဓေနာ”တိအာဒီနိ ဆ ခေတ္တပအနိ **ခေတ္တံ** နာမ။ “ပစ္စက္ခာမိ”တိအာဒိနာ ဝုတ္တော ဝတ္တမာနကာလောယေဝ **ကာလော** နာမ။ ယာယ ကာယစိ ဘာသာယ ဝသေန တစသိကပ္ပယောဂေဝ **ပယောဂေ** နာမ။ အနုမ္မတ္တာဒိကော ပစ္စက္ခာတော စ မနုဿဇာတိကော သောဝ **ပုဂ္ဂလော** နာမ။ ပစ္စက္ခာတကဿ ဝစနသမနန္တရမေဝ “အယံ ဥက္ကဏ္ဌိတော”တိ တ “ဂိဟိဘာဝံ ပတ္ထယတီ”တိ တ သော တုနော ဇာနနံ **ဝိဇာနနံ** နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

တတ္ထ နဋ္ဌကာယပ္ပသာဒံ ပန ပိဋ္ဌကံ တ စမ္မခိလံ တ လောမံ တ ပဝေသန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ အက္ခိနာသကဏ္ဏ စ္ဆိဒ္ဒဝတ္ထိကောသေသု, သတ္ထကာဒီဟိ ကတဝဏေ တ မေထုနရာဂေန နိမိတ္တံ ပဝေသန္တဿ ထုလ္လစ္စယံ။ အဝ

သေသသရီရေသု ဥပက္ကဋ္ဌကာဒီသု ဒုက္ကဋံ။ တိရစ္ဆာနဂတာနံ ဟတ္ထိအဿကေဂဒ္ရဘသြဋ္ဌမဟိံသာဒီနံ နာသာယ ထုလ္လစ္စယံ, ဝတ္ထိကောသေ ထုလ္လစ္စယမေဝ။ သဗ္ဗေသမ္ပိ တိရစ္ဆာနဂတာနံ အင်္ဂဇာတဝဏေသု ဒုက္ကဋံ။ တထာ အဝသေသသရီရေ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန, မေထုနရာဂေန တ ဖိဝမာနကပုရိသဿ ဝတ္ထိကောသံ အပ္ပဝေသန္တော နိမိတ္တေန နိမိတ္တံ ဆုပတိ, ဒုက္ကဋံ။ ဗဟိ နိက္ခန္တဒဏ္ဍေသု တယမန္တဿ ပန ထုလ္လစ္စယန္တိ အယမေတ္ထ သဝိနိစ္ဆယော အတ္ထဝဏ္ဏနက္ကမော။

ဣဒါနိ ပဝေသနံ နာမ န ကေဝလံ အတ္တုပက္ကမေနေဝ, ပရူပက္ကမေနာပိ ဟောတိ, တတ္ရာပိ သာဒိယန္တဿဝ စ ေတာ ဟောတီတိ ဒဿေတုံ **"အထ တ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **အထ တ**တိ အယံ နိပာတော, နိပာတသမုဒယော တ ပ က္ခန္တရာရမ္ဘေ။ ပဝေသနဉ္စ ဌိတဉ္စ ဥဒ္ဓရဏဉ္စ ပဝိဋ္ဌဉ္စ **ပဝေသန။ပေ။ ပဝိဋ္ဌာနိ,** ဣတရီတရယောဂဒွန္ဒော။ ဣတရီတရယောဂေ နာမ အညမညတ္ထောဟအနတာတိ ပဝေသနာဒီနိ ဌိတာဒိအတ္ထာနိပိ ဟောန္တီတိ **ပဝိဋ္ဌ** -သဒ္ဒေပိ ပ ဝေသနာဒိအတ္ထော ဟောတိ, တတောယေဝေတ္ထ တသ္မာ ဗဟုဝစနသမ္ဘဝေါ။ အညထာ ဒွဝန္ဒေ အဝယဝတ္ထပဓာန တ္တာ ဧကေတ္ထတဓကာပိ ပဝိဋ္ဌ-သဒ္ဒာ ကထံ ဗဟုဝစနပ္ပသင်္ဂေါ။ သမာဟာရေ တ ဒွဝန္ဒော။ **ခဏော**တိ ကာလဝိသေ သော။ သော စ ယောဂဝသေနာနံ ခဏန္တရဝိနိမုတ္တော နတ္ထီတိ ပဝေသန။ပေ။ပဝိဋ္ဌာနိယေဝ ခဏောတိ ကမ္မဓာရယော, အဘေဒေ ဘေဒပရိကပ္ပနာယ တ ပဝေသန။ပေ။ ပဝိဋ္ဌာနံ ခဏောတိ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသော။ တဿ သာဒကော, တသ္မိံ တ သာဒကော **ပဝေသန။ပေ။ သာဒကော။ ခဏ**-သဒ္ဒော ပနေတ္ထ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော ဒွဝန္ဒသမာသတ္တာ, ပဝေ သနကာလံ ဌိတကာလံ ဥဒ္ဓရဏကာလံ ပဝိဋ္ဌကာလံ, တသ္မိံ တ သာဒိယန္တောတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဧဝံ သေဝနစိတ္တုပစ္စုပဋ္ဌာနေန သာဒကော ဘိက္ခု စုတောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ ယထာဝုတ္တပ္ပဒေသဿ အန္တော ကရဏံ **ပဝေသနံ** နာမ။ ယာဝ ဥဒ္ဓရဏာရမ္ဘာ နိဝတ္တံ **ဌိတံ** နာမ။ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၅၈) ပန မာတုကမဿ သ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ ပတ္တ တ သဗ္ဗထာ တယမတော သြရမိတ္တ တ ဌိတကာလံ သန္ဓာယ "သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသမယေ"တိ ဝု တ္တံ။ ယာဝ အဂ္ဂ နီဟရဏံ **ဥဒ္ဓရဏ**ံ နာမ။ ယာဝ ပဝေသနာရဟဋ္ဌာနာ အန္တောကတံ **ပဝိဋ္ဌံ** နာမ။

ပဌမံ။

**၃-၄.** ဣဒါနိ ဒုတိယံ ဒဿေတုံ **"အာဒိယေယျာ"** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အဒိန္နံ ထေယျစိတ္တေန အာဒိယေယျ ယ။ပေ။ သင်္ဂေတံ ဝီတိနာမယေ, ပာရာဇိကော ဘဝေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အဒိန္န** န္တိ မနုဿသာမိကေဟိ ကာယတစာဟိ န ဒိန္နံ။ **ထေယျစိတ္တေနာ** တိ ထေနောတိ စောရော, တဿ ဘာဝေါ ထေယျံ န-ကာရဿ ယ-ကာရံ ကတွာ ဒဝိတွ တေန။ ဘဝန္တိ ဧတသ္မာ အဘိဓာနဗုဒ္ဓီတိ ဘာဝေါ, သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တံ ဇာတိဂုဏာဒိ။ ဣဓ ပန အဝဟရဏစိတ္တသင်္ခာတံ ဒဗ္ဗံ ထေယျံ။ ထေယျဉ္စ တံ စိတ္တဉ္စာတိ ထေယျစိတ္တံ, တေန။ **အာဒိယေယျာ** တိ အာရာမာဒိံ အဘိယုဉ္ဇိ တွတ ဂဏှေယျ။ **ဟရေယျာ** တိ ဟရန္တော ဂဏှေယျ။ **အဝဟရေယျာ** တိ ဥပနိက္ခိတ္တံ ဘဏ္ဍံ "ဒေဟိ မေ ဘဏ္ဍ"န္တိ ဝုစ္စမာနော "န မယာ ဂဟိတ"န္တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ဂဏှေယျ။ **ဣရိယာပထံ ကောပေယျာ** တိ ဘဏ္ဍ ဟာရကဿ ဂမနာဒိဣရိယာပထံ ဝိစ္ဆိန္ဒိတွတ ဂဏှေယျ။ ကောပံ ကတွတ ဂဏှာတီတိ ဟိ ဧတသ္မိံ အတ္ထေ "ကောပီ"တိ နာမဓာတု။ **ဌာနာ စာဝေယျာ** တိ ဌပိတဋ္ဌာနတော စာဝေယျ။ **သင်္ကေတံ ဝီတိနာမယေ** တိ ပရိကပ္ပိတဋ္ဌာ နံ တ သုင်္ကဃာတံ တ အတိက္ကာမေယျ။

ဧတ္ထ စ အာရာမာဒိအဘိယုဉ္ဇနေ, သာမိကဿ ဝိမတုပ္ပာဒနဓုရနိက္ခေပေ, ဘဏ္ဍဟာရကဿ သီသဘာရာမ သနဖန္ဒာပနခန္ဓောရောပနေ, ဥပနိက္ခိတ္တေ "ဒေဟိ မေ ဘဏ္ဍ"န္တိ စောဒိယမာနဿ "နာဟံ ဂဏှာမီ"တိ ဘဏန ဝိမတုပ္ပာဒနဓုရနိက္ခေပေ, ထလဋ္ဌဿ ထေယျစိတ္တေနာမသနဖန္ဒာပနဌာနာစာဝနေ စာတိ ဧတူသု ပစ္စေကံ ယထာ က္ကမံ ဒုက္ကဋထုလ္လစ္စယပာရာဇိကာယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ "သဟဘဏ္ဍဟာရကံ နေဿာမီ"တိ ပဌမဒုတိယပာဒသင် ကာမနေ, ပရိကပ္ပိတသုင်္ကဃာတဋ္ဌာနတော ပဌမဒုတိယပာဒအတိက္ကာမေ စာတိ ဒွီသု ပစ္စေကံ ကမေန ထုလ္လစ္စယ ပာရာဇိကာယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယမေတ္ထ သဝိညာဏကာဝိညာဏကမိဿကတ္တာ နာနာဘဏ္ဍဝသေန ယောဇနာ။ ဧက ဘဏ္ဍဝသေန ပန သဿာမိကဿ အသဿ တ တိရစ္ဆာနဂတဿ တ ယထာဝုတ္တေန အဘိယောဂါဒိနာ နယေန အာဒိယနဟရဏာဒိဝသေန ယောဇနာ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

အပိစ ဣမာနိ ဆ ပဒါနိ ဝဏ္ဏယန္တေန နာနာဘဏ္ဍေကဘဏ္ဍသာဟတ္ထိကပုဗ္ဗပယောဂထေယျာဝဟာရသင်္ခါတေ ပဉ္စပဉ္စကေ သမောဓာနေတွာ ပဉ္စဝီသတိ အဝဟာရာ ဒဿေတဗ္ဗာ ဆပ္ပဒန္တောဂဓတ္တာ သဗ္ဗေသမ္ပိ အဝဟာရာနံ။ တေ ပန အဝဟာရာ ယေန ကေနစိ အဘိယောဂါဒိအာကာရနာနတ္တမတ္တေန ဘိန္နာတိ တံဝသေန ပဉ္စပဉ္စကံ နာမ ဇာတံ။ ဧဝံ သံဝဏ္ဏိတဉှိ ဣဒံ အဒိန္နာဒါနပါရာဇိကံ သုဝဏ္ဏိတံ နာမ ဟောတီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ တတ္ထ ပုရိမာနိ ဒွေ ပဉ္စကာနိ “အာဒိယေယျာ”တိအာဒီနံ ပဉ္စန္နံ ပဒါနံ ဝသေန လဗ္ဘန္တိ။ ယံ ပနေတံ “သင်္ကေတံ ဝီတိနာမယေ”တိ ဆဋ္ဌံ ပဒံ, တံ တတိယပဉ္စမေသု ပဉ္စကေသု နိဿဂ္ဂိယပရိကပ္ပါဝဟာရဝသေန ယောဇေတဗ္ဗံ။

တတ္ထ သာဟတ္ထိက-သဒ္ဒေန ဥပစာရတော တံသဟစရိတပဉ္စကံ ဂဟေတွာ “သာဟတ္ထိကဉ္စ တံ ပဉ္စကဉ္စာ”တိ တံ “သာဟတ္ထိကာဒိ ပဉ္စက”န္တိ မဇ္ဈေပဒလောပဝသေန တံ **သာဟတ္ထိကပဉ္စကံ** ။ ဧဝမုပရိပိ။ တံ ပန သာဟတ္ထိကော အာဏတ္တိကော နိဿဂ္ဂိယော အတ္ထသာဓကော ဓုရနိက္ခေပေါ စာတိ။ တတ္ထ သကော ဟတ္ထော သဟတ္ထော, သဟတ္ထေန နိဗ္ဗတ္တော **သာဟတ္ထိကော** ။ ဧဝံ **အာဏတ္တိကော** ။ သုင်္ကဃာတပရိကပ္ပိတောကာသာနံ အန္တော ဌတွာ ဗဟိ နိဿဇ္ဇနံ နိဿဂ္ဂေါ, သော ဧဝ **နိဿဂ္ဂိယော** ။ ကာလံ အနိယမေတွာ အာဏတ္တဿ ဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏတော စ ပရဿ တေလကုမ္ဘိယာ ပါဒဂ္ဃနကံ တေလံ အဝဿံ ပိဝနကာနံ ဥပါဟနာဒီနံ နိက္ခိတ္တာနံ တေလပါတနတော စ ပုရေတရမေဝ ပါရာဇိကသင်္ခါတံ အတ္ထံ သာဓေတီတိ **အတ္ထသာဓကော** ။ သော ပန အာဏာပနပ္ပယောဂေ, ဥပါဟနာဒီနံ နိက္ခေပပ္ပယောဂေ စ။ အာရာမာဘိယောဂေ စ ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍေ စ တာဝကာလိကဘဏ္ဍဒေယျာနမဒါနေ စ ဓုရဿ နိက္ခေပေါ **ဓုရနိက္ခေပေါ** ။

ပုဗ္ဗပယောဂပဉ္စကံ နာမ ပုဗ္ဗပယောဂေါ သဟပယောဂေါ သံဝိဓာဝဟာရော သင်္ကေတကမ္မံ နိမိတ္တကမ္မန္တိ။ တတ္ထ အာဏာပနံ ဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏတော ပုဗ္ဗတ္တာ **ပုဗ္ဗပယောဂေါ** နာမ။ ဌာနာစာဝနခိလသင်္ကာမနပ္ပယောဂေန သဟ ဝတ္တမာနော **သဟပယောဂေါ** ။ သံဝိဓာယ သမ္မန္တယိတွာ ဂတေသု ဧကေနာပိ ဘဏ္ဍေ ဌာနာ စာဝိတေ သဗ္ဗေသံ အဝဟာရော **သံဝိဓာဝဟာရော။ သင်္ကေတကမ္မ** န္တိ ပုဗ္ဗဏှာဒိကာလပရိစ္ဆေဒဝသေန သဉ္ဇာနနကရဏံ။ **နိမိတ္တကမ္မံ** နာမ သညုပ္ပာဒနတ္ထံ အက္ခိနိခဏနာဒိကရဏံ။

ထေယျာဝဟာရပဉ္စကံ ပန သယမေဝ ဒဿေတုံ **“အထ တ”**တိအာဒိမာဟ။ နနု စ ဆပ္ပဒန္တောဂဓတ္တာ “သဗ္ဗေသမ္ပိ အဝဟာရာန”န္တိ ဝုတ္တံ, ဧဝံ သတိ “အထ တ”တိ ပက္ခန္တရဝသေန ဝိသုံ ဝိယ ဣဒံ ပဉ္စကံ ကသ္မာ ဝုတ္တန္တိ? နနု အဝေစုမှာ “ယေန ကေနစိ အဘိယောဂါဒိအာကာရနာနတ္တမတ္တေန ဘိန္နာ”တိ, တောဒိသဿ ဘေဒဿ သမ္ဘဝတော ပက္ခန္တရဝသေနာပိ ယုဇ္ဇတီတိ ဧဝံ ဝုတ္တံ။ ဣမဿ ပဉ္စကဿ ဝိသုံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဝစနံ ပန ပသိဒ္ဓိဝသေနာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ကုသ-သဒ္ဒေန ကုသသင်္ကာမနမဓိပ္ပေတံ အဘေဒေါပစာရေန။ ထေယျဉ္စ ဗလဉ္စ ကုသော စ ဆန္နဉ္စ ပရိကပ္ပော စ **ထေယျ။ပေ။ ပရိကပ္ပံ,** ဒီယော သန္ဓိဝသေန။ တေန အဝဟာရကော ပါရာဇိကော ဘဝေတိ သမ္ဗန္ဓော။ ယော ပန ပဋိစ္ဆန္နေန အဝဟာရကော, သော အတ္တတော ပဋိစ္ဆန္နဿ အဝဟာရကော ဟောတီတိ ဒွန္ဒသမာသန္တောဂဓတ္တေပိ စဿ ဝိရောဓာဘာဝတော ဘာဝသာဓနော စာယံ ဆန္န-သဒ္ဒော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ တတ္ထ သန္ဓိစ္ဆေဒနာဒီနိ ကတွာ တ တုလာကူဋမာနကူဋကဟာပဏကူဋာဒီဟိ ဝဉ္စေတွာ တ ဂဏှန္တော **ထေယျာဝဟာရကော** ။ ဗလက္ကာရေန ပရသန္တကံ ဂဏှန္တော **ဗလာဝဟာရကော**။ ကုသံ သင်္ကာမေတွာ ဂဏှန္တော **ကုသာဝဟာရကော**။ တိဏပဏ္ဏာဒီဟိ ယံ ကိဉ္စိ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပစ္ဆာ ကဿ ပဋိစ္ဆန္နဿ အဝဟာရကော **ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရကော** ။ သာဋကာဒိဘဏ္ဍဝသေန, ဂဗ္ဘဒွါရာဒိဩကာသဝသေန တ ပရိကပ္ပေတွာ ဂဏှန္တော **ပရိကပ္ပါဝဟာရကော** ။ ဧတ္ထ ပန ပရိကပ္ပိတဘဏ္ဍဂ္ဂဟဏေ ပရိကပ္ပိတပရိစ္ဆေဒါတိက္ကမေ စ ပါရာဇိကံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဣမာနိ ပနေတ္ထ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတုံ **“ဘဏ္ဍကာလဂ္ဃဒေသေဟီ”** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ အဒိန္နာဒါနေ ဘဏ္ဍဉ္စ ကာလော စ အဂ္ဃော စ ဒေသော စ တေဟိ စ ပရိဘောဂေန စ ဝိနိစ္ဆယော ကာတဗ္ဗောတိ အတ္ထော ။ တတ္ထ အဝဟဋဘဏ္ဍဿ သဿာမိကအဿာမိကဘာဝံ သဿာမိကေပိ သာမိကာနံ သာလယနိရာလယဘာဝဉ္စ ဥပပရိက္ခိတွာ သာလယကာလေ စေ အဝဟဋံ, ဘဏ္ဍံ အဂ္ဃာပေတွာ ကာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော **ဘဏ္ဍေန ဝိနိစ္ဆယော** ။ နိရာလယကာလေ စေ အဝဟဋံ, ပါရာဇိကံ နတ္ထိ, သာမိကေသု ပန အာဟရာပေန္တေသု ဒါတဗ္ဗံ။ တဒေဝ ဟိ ဘဏ္ဍံ ကဒါစိ မဟဂ္ဃံ, ကဒါစိ အပ္ပဂ္ဃံ, တသ္မာ ယသ္မိံ ကာလေ ဘဏ္ဍံ အဝဟဋံ, တသ္မိံယေဝ ကာလေ ယော တဿ အဂ္ဃော, တေန ကာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော **ကာလေန ဝိနိစ္ဆယော** ။ နဝဘဏ္ဍဿ ယော အဂ္ဃော, သော ပစ္ဆာ ပရိဟာယတိ, တသ္မာ

သဗ္ဗအာ ပကတိအဂ္ဂဝသေန အကတ္တ ကာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော **အဂ္ဂေန ဝိနိစ္ဆယော** ။ ဘဏ္ဍာဂ္ဂါရနဒေသေ ဘဏ္ဍံ အပ္ပဂ္ဃံ ဟောတိ, အညတ္ထ မဟဂ္ဃံ, တသ္မာ ယသ္မိံ ဒေသေ ဘဏ္ဍံ အဝဟဋံ, တသ္မိံယေဝ ဒေသေ အဂ္ဃေန ကာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော **ဒေသေန ဝိနိစ္ဆယော** ။ ပရိဘောဂေန သာဋ္ဌကာဒိနော ဘဏ္ဍဿ အဂ္ဃော ပရိဟာယတိ, တသ္မာ တဿ ပရိဘောဂဝသေန ပရိဟီနာပရိဟီနဘာဝံ ဥပပရိက္ခိတ္တ ကာတဗ္ဗော ဝိနိစ္ဆယော **ပရိဘောဂေန ဝိနိစ္ဆယော** ။

ဒုတိယံ။

၅-၇. ဣတိ တတိယံ ဒဿေတုံ **"မနုဿဝိဂ္ဂဟ"** န္တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **မနုဿဝိဂ္ဂဟံ** ကလလတော ပဋ္ဌာယ ဇီဝမာနကမနုဿဇာတိကာနံ သရီရံ။ **စိစ္စ** ဟဏောတိ သညာယ သဒ္ဓိံယေဝ "ဝဓာမိ န"န္တိ ဝဓကစေတနာယ စေတေတွာ ပကပ္ပေတွာ။ **ဇီဝိတာ တ ဝိယောဇယေ**တိ ယော ဘိက္ခု ဇာတိဥဏ္ဏံသုနာ သမုဒ္ဒဋ္ဌတေလဗိန္ဒုမတ္တံ ကလလရူပကာလေ တာပနာဒီဟိ တ တတော တ ဥဒ္ဓမပိ တဒနုရူပေန ဥပက္ကမေန ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယောပက္ကမေ သတိ တဒာယတ္တဝုတ္တိနော အရူပဇီဝိတဿာပိ တေရောပနသမ္ဘဝတော ဥဘယဇီဝိတာ တေရောပေယျ။ **တ**-သဒ္ဒော ဝိကပ္ပေ။ **မရဏစေတနော**တိ မရဏေ စေတနာ ယဿ သော မရဏာဓိပ္ပာယော။ **သတ္ထဟာရက** န္တိ ဇီဝိတံ ဟရတီတိ ဟာရကံ, သတ္တဥ္စ တံ ဟာရကဥ္စာတိ သတ္ထဟာရကံ, တံ။ **အဿ** မနုဿဝိဂ္ဂဟဿ။ **ဥပနိက္ခိပေ** တိ သမီပေ နိက္ခိပေယျ တ။ ဧတေန ထာဝရပ္ပယောဂံ ဒဿေတိ။ **ကဟေယျ မရဏူပဟယ** န္တိ "သတ္တံ တ အာဟရ, ဝိသံ တ ခာဒ"တိ အာဒိနာ နယေန မရဏတ္ထာယ ဥပဟယံ ကဟာပေယျ တ။ ဧတေန အာဏတ္တိပ္ပယောဂေ ဒဿိတော။ **ဝဒေယျ မရဏေ ဂုဏ**န္တိ ကာယတစာဒုတလေခာဟိ "ယော ဇဝံ မရတိ, သော ခနံ တ လဘတီ"တိအာဒိနာ နယေန မရဏေ ဂုဏံ ပကာသေယျ တ။ ဥဘယတ္ထ အဓိကာရဝသေန တ-သဒ္ဒေ အာဟရိတဗ္ဗော။ သော ဘိက္ခု စုတောတိ သမ္ဗန္ဓော, သာသန တောတိ ဝိညာယတိ။

ဣအနိ ပနဿ ဆဗ္ဗိဓေ ပယောဂေဒဿေတုံ **"ပယောက"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သာဟတ္ထိ။ပေ။ ဣဒ္ဓိဝိဇ္ဇာမယာ ပယောကတိ ဣမေ ဆ ပယောကတိ သမ္ဗန္ဓော။ က-ကာရလောပေန ပနေတ္ထ **"သာဟတ္ထီ"** တိ ဝုတ္တံ။ အထ တ အနေကတ္တေ အနေကတဒ္ဓိတသမ္ဘဝေန သဟတ္ထဿာယံ ပယောကေ သာဟတ္ထီတိ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သာဟတ္ထိ စ နိဿဂ္ဂေ စ အာဏတ္တိ စ ထာဝရော စာတိ ဒွဝန္ဒော။ ဣဒ္ဓိ စ ဝိဇ္ဇာ စ, တာသမိမေတိ **ဣဒ္ဓိဝိဇ္ဇာမယာ,** ဣဒ္ဓိမယော ဝိဇ္ဇာမယောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပယောက**တိ ဣမေ ဆပ္ပယောက နာမ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ သယံ မာရေန္တဿ ကာယေန တ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန တ ပဟရဏံ **သာဟတ္ထိကော** ပယောကော။ ဒူရေ ဌိတံ မာရေတုကာမဿ ကာယာဒီဟိ ဥသုသတ္တိအာဒီနံ နိဿဇ္ဇနံ **နိဿဂ္ဂေ** ။ "အသုကံ နာမ မာရေဟီ"တိအာဒိနာ အာဏာပေန္တဿ အာဏာပနံ **အာဏတ္တိ,** ဩပတခဏနံ အပဿေနသံဝိဓာနံ အသိအာဒီနံ ဥပနိက္ခိပနာဒိ **ထာဝရော**။ မာရဏတ္ထံ ကမ္မဝိပာကဇာယ ဣဒ္ဓိယာ ပယောဇနံ **ဣဒ္ဓိမယော** ။ ကမ္မဝိပာကဇိဒ္ဓိ စ နာမေသာ ရာဇာဒီနံ ရာဇိဒ္ဓိအာဒယော။ တတ္ထ ပိတုရညော သီဟဠိန္ဒဿ အဂ္ဂာကောဋ္ဌနေန စူဠသုမနကုဋုမ္ဗိယမာရဏေ ရာဇိဒ္ဓိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ, တဒတ္ထမေဝ အထဗ္ဗဏာဒိဝိဇ္ဇာယ ပရိဇပ္ပနံ **ဝိဇ္ဇာမယော** ပယောကော။

ဇဝံ ဆပ္ပယောဂေ ဒဿေတွာ တေသု အာဏတ္တိပ္ပယောဂဿ နိယာမကေ ဒဿေတုံ **"ကာလာ"**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယထာဝုတ္တံ အာဏတ္တိံ နိယမေန္တိ သင်္ကေတဝိသင်္ကေတတာဝသေန ပရိစ္ဆိန္ဒန္တီတိ **အာဏတ္တိ နိယာမကာ**။ တေ ပန ကာလော စ ဝတ္ထု စ အာဝုဓဥ္စ ဣရိယာပထော စာတိ စတ္တာရော, တထာ ကိရိယာဝိသေသော ဩကာသောတိ ဂဏနပရိစ္ဆေဒဝသေန ဆ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **ကာလော** ပုဗ္ဗဏှာဒိ ယောဗ္ဗနာဒိ စ။ **ဝတ္ထု** မာရေတဗ္ဗော သတ္တော။ **အာဝုဓံ** အသိအာဒိ။ **ဣရိယာပထော** မာရေတဗ္ဗဿ ဂမနာဒိ။ **ကိရိယာဝိသေသော** ဝိဇ္ဈနာဒိ။ **ဩကာသော** ကမာဒိ။ ယော ဟိ "အဇ္ဇ, သွေ"တိ အနိယမေတွာ "ပုဗ္ဗဏှေ မာရေဟီ"တိ ဝုတ္တော ယဒာ ကဒာစိ ပုဗ္ဗဏှေ မာရေတိ, နတ္ထိ ဝိသင်္ကေတော။ ယော ပန "ပုဗ္ဗဏှေ"တိ ဝုတ္တော မဇ္ဈန္ဟာဒီသု မာရေတိ, ဝိသင်္ကေတော ဟောတိ, အာဏာပကဿ အနာပတ္တိ။ ဇဝံ ကာလဿ သင်္ကေတဝိသင်္ကေတတာဝသေန နိယာမကတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမိနာဝ နယေန ဝတ္ထုအာဒီသုပိ ဝိနိစ္ဆယော ဝေဒိတဗ္ဗောတိ။

တတိယံ။

**၈-၉.** ဣဒါနိ စတုတ္ထံ ဒဿေတုံ **"ဈာနာဒိဘေဒ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အတ္တနိ နောသန္တံ အတ္တုပနာယိကဥ္စ ပစ္စုပ္ပန္နဘဝသ္မိံတဉ္စ အညာပဒေသရဟိတဉ္စ ဈာနာဒိဘေဒံ ကောဋ္ဌာသံ ကတ္တတ တ ကောကံ ကတ္တတ တ ကာယေန တ တစာယ တ ဝိညတ္တိပထေ ဒီပေန္တော နာဓိမာနိကော ဉာတေ စုတော ဘဝေတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **အတ္တနိ** သကသန္တာနေ **နောသန္တံ** အနုပ္ပန္နတ္တာယေဝ အဝိဇ္ဇမာနံ, တေ္တ နောသန္တောတိ အတ္တေ တပ္ပုရိသော။ **ဈာနာဒိဘေဒ**န္တိ ဈာနံ အာဒိ ယဿ "ဝိမောက္ခသမာဓိ သမာပတ္တိ ဉာဏဒဿန မဂ္ဂဘာဝနာ ဖလသစ္ဆိ ကိရိယာကိလေသပ္ပဟာနဝိနီဝရဏတာစိတ္တဿ သုညာဂါရေ အဘိရတိ"တိ (ပာရာ. ၁၉၈) ဝုတ္တဿ သော ဈာနာဒိ, သောဝ ဘေဒော ဝိသေသောတိ သမာသော။ တံ ဈာနာဒိဘေဒံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ။ **အတ္တုပနာယိက**န္တိ "အယံ မယိ အတ္ထိ"တိ အာရောစနဝသေန အတ္တနိ ဥပနီယတိ, "အဟံ တ တေ္တ သန္ဒိဿာမိ"တိ အတ္တာ ဥပနီယတိ တေ္တ ဓမ္မေတိ တ အတ္တုပနာယိကော, ဈာနာဒိဘေဒော, တံ။ **ပစ္စုပ္ပန္နဘဝသ္မိံတ**န္တိ ပစ္စုပ္ပန္နဘဝေ နာမ ဣဒါနိ ဝတ္တမာနော အတ္တဘာဝေ, တန္နိဿိတောတိ သမာသော, သော စ ဈာနာဒိဘေဒောယေဝ, တံ။

**အညာပဒေသရဟိတ**န္တိ "ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသိ, သော ဘိက္ခု ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိ"တိအာဒိနာ (ပာရာ. ၂၂၀) နယေန အညဿ အပဒေသော, တေန ရဟိတော စတ္တောတိ တပ္ပုရိသသမာသော, သော ရဟိတော တေနာတိ တ ဗဟုဗ္ဗီဟိ, ဈာနာဒိဘေဒောဝ , တံ။ **ကောဋ္ဌာသံ ကတ္တတ တ** တိ "ပဌမံ ဈာနံ ဒုတိယံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိံ, ပဌမံ ဈာနံ တတိယံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိံ"န္တိအာဒိနာ နယေန ကောဋ္ဌာသံ ကတ္တတ တ။ **ကောကံ ကတ္တတ တ**တိ "ပဌမံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိံ, ဒုတိယံ ဈာနံ သမာပဇ္ဇိံ"န္တိအာဒိနာ နယေန ကောကံ ကတ္တတ တ။ တေ္တ စ ကေန္တိ ဌိတေ ဝိစ္ဆာယံ ဒွိဝိတ္တံ။ တေ္တ ပန ကတ္တတတိ ကရဏကိရိယာယ ကောကဝသေန ဘိန္နဿ ဈာနာဒိနော အတ္တဿ သမ္ဗန္ဓနိစ္ဆာ ဝိစ္ဆာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဋီကာယံ** ပန "ကောဋ္ဌာသံ တတိ တေ္တ 'ဈာနလာဘီ, ဝိမောက္ခလာဘီ, သမာဓိလာဘီ, သမာပတ္တိလာဘီမှဟိ'တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ကောဋ္ဌာသတော တတိ အတ္တော"တိ စ "ကောကံ တတိ 'ပဌမဿ ဈာနဿ လာဘီ, ဒုတိယဿ ဈာနဿ လာဘီမှိ'တိ ဧဝမာဒိနာ နယေန ကောကံ တတိ အတ္တော"တိ စ ဝုတ္တံ။ သော ဟဋ္ဌိယံ အဌကထာယဉ္စ အဝုတ္တက္ကမောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကာယေန တ**တိ ဟတ္ထမုဒ္ဒာဒိဝသေန ကာယေန တ။ **တစာ**တိ တေ္တ ယ-ကာရော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော "အလဇ္ဇိတာ"တိအာဒီသု ဝိယ။ **ဝိညတ္တိပထေ** တိ ကာယဝစီဝိညတ္တီနံ ဂဟဏယောဂ္ဂေ ပဒေသေ ဌတ္တတတိ အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗံ။ **ဒီပေန္တော** တိ "ဣမိနာ စ ဣမိနာ စ ကာရဏေန အယံ ဓမ္မော မယိ အတ္ထိ"တိ ပကာသေန္တော။ **နာဓိမာနိကော**တိ အပ္ပတ္တေ ပတ္တသညိတာသင်္ခါတော အဓိကော မာနော, သော နတ္ထိ တေဿာတိ နာဓိမာနိကော, ဘိက္ခု။ **ဉာတေ**တိ ဝိညုနာ မနုဿဇာတိကေန သိက္ခာပစ္စက္ခာနေ ဝုတ္တနယေန ဝိညာတေ သတိ စုတော ဘဝေ သာသနတောတိ ဝိညာယတိ။ အညာပဒေသေန ဒီပယတော ပန ထုလ္လစ္စယံ။ တေ္တ စ –

ဒုက္ကဋံ ပဌမဿေဝ, သာမန္တမိတိ ဝဏ္ဏိတံ။
သေသာနံ ပန တိဏ္ဏမ္ပိ, ထုလ္လစ္စယမုဒီရိတန္တိ။

စတုတ္ထံ။

**၁၀.** ဣဒါနိ စတုန္နမ္ပိ စေတေသမသံတသတံ အဘဗ္ဗတဉ္စ ဒီပေတုံ **"ဟရာဇိကေတေ"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တေ စ တ္တာရော **ဟရာဇိကာ** ပုဂ္ဂလာ **ယထာ ပုရေ** ပုဗ္ဗေ ဂိဟိကာလေ, အနုပသမ္ပန္နကာလေ စ ဝိယ အသံတသာတိ သမ္ဗန္ဓော။ သဟ ဝသန္တိ ယသ္မာ သဗ္ဗေပိ လဇ္ဇိနော တေသု ကမ္မာဒီသု န ကောပိ တတော ဗဟိဒ္ဓါ သန္ဒိဿတီတိ ကေကမ္မံ ကေုဒ္ဒေသော သမသိက္ခတာတိ ဣမေ တယော သံတသာ နာမ။ တတ္ထ အပလောကနာဒိကံ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ သင်္ဃကမ္မံ သီမာပရိစ္ဆိန္နေဟိ ပကတတ္တေဟိ ဘိက္ခူဟိ ကေတော ကတ္တဗ္ဗတာ **ကေကမ္မံ** နာမ။ တထာ ပဉ္စဝိဓောပိ ပါတိမောက္ခုဒ္ဒေသော ကေတော ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗတ္တာ **ကေုဒ္ဒေသော** နာမ။ ပညတ္တံ ပန သိက္ခာပဒံ သဗ္ဗေဟိပိ လဇ္ဇီပုဂ္ဂလေဟိ သမံ သိက္ခိတဗ္ဗဘာဝတော **သမသိက္ခတာ** နာမ။ နတ္ထိ တေ သံတသာ တေသန္တိ **အသံတသာ။** **"အဘဗ္ဗာ"**တိအာဒီသု **ဘိက္ခုဘာဝါယာ**တိ တုမတ္ထေ သမ္ပဒာနဝစနံ, တသ္မာ ယထာ သီသစ္ဆိန္နော ဇီဝိတုံ အဘဗ္ဗော, ဧဝံ စ တ္တာရောမေ ပုဂ္ဂလာ ဘိက္ခုဘာဝါယ ဘိက္ခု ဘဝိတုံ အဘဗ္ဗာတိ အတ္တော။

**၁၁.** ဣဒါနိ ပရိယာယာဏတ္တိဟိ သမ္ဘဝန္တေ ဒဿေတုံ **"ပရိယာယော စာ"**တိအာဒိမာဟ။ ပရိယာယော စ အာဏတ္တိ စ တတိယေ မနုဿဝိဂ္ဂဟေ လဗ္ဘတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ ကာယာဒီဟိ ယထာဝုတ္တေဟိ "ယော ဧဝံ မရ

တိ, သော ဓနံ တ လဘတီ''တိ ဧဝမာဒိဝိညာပကော ဗျဉ္ဇနဘူတော ကာယဝစီပယောဂေ ပရိယာယော။ ဣမိနာ ဣဒံ ဒီပေတိ – ယထာ အဒိန္နာဒါနေ ''အာဒိယေယျာ''တိ (ပာရာ. ၉၂) ဝုတ္တတ္တာ ပရိယာယကထာယ မုစ္စတိ, န ဣဓ ဧဝံ။ ''သံဝဏ္ဏေယျာ''တိ (ပာရာ. ၁၇၂) ပရိယာယကထာယပိ န မုစ္စတီတိ။ **''ဒုတိယေ ပနာ''**တိအာဒီသု အတ္ထော ပာကဋောယေဝ။ ဧဝမုပရိပိ ပာကဋမုပေက္ခိဿာမ။

**၁၂.** ဣဒါနိ မေထုနဓမ္မာဒီနံ အင်္ဂါနိ ဒဿေတုံ **''သေဝေတူ''**တိအာဒိမာဟ။ **သေဝေတုကာမတာစိတ္တ**န္တိ မေထုနံ သေဝေတုံ ကာမေတီတိ သေဝေတုကာမော, တဿ ဘာဝေါ နာမ တဏှာဟ, တာယ သေဝေတုကာမတာယ သမ္ပယုတ္တံ စိတ္တန္တိ တပ္ပုရိသော။ **မေထုနဓမ္မဿာ**တိ မိထုနာနံ ဣတ္ထိပုရိသာနံ ဣဒန္တိ မေထုနံ, တမေဝ ဓမ္မောတိ မေထုနဓမ္မော။ ဣဓ ပန ဥပစာရဝသေန ပာရာဇိကာပတ္တိ မေထုနဓမ္မော နာမ။ အထ ဝါ မေထုနေန ဇာတော ဓမ္မော ပာရာဇိကာပတ္တိ မေထုနဓမ္မော, တဿ မေထုနဓမ္မဿ မေထုနဓမ္မပာရာဇိကာပတ္တိယာ။ **အင်္ဂဒွယ**န္တိ အင်္ဂါနံ ကာရဏာနံ ဒွယံ။ **ဗုဓာ**တိ ဝိနယဓရာ ဝိဒုနော။

**၁၃. မနုဿသ**န္တိ မနုဿာနံ သံ မနုဿသံ, တဒာယတ္တဝတ္ထုကာ စ။ ဧတေန ပေတတိရစ္ဆာနဂတာယတ္တံ နိဝတ္တေတိ။ **တထာသညီ**တိ တထာ တာဒိသာ သညာ တထာသညာ, သာ အဿ အတ္ထီတိ တထာသညီ။ ပရာယတ္တသညိတာ စာတိ အတ္ထော။ ဘာဝပ္ပဓာနာ ဣမေ နိဒ္ဒေသာ, ဘာဝပစ္စယလောပေါ တ ''ဗုဒ္ဓေ ရတန''န္တိအာဒီသု (ခု. ပ. ၆.၃) ဝိယ။ ဧဝမုပရိပိ ဉာဒိသေသု။ **ထေယျစိတ္တ**န္တိ ထေနဘာဝသင်္ခါတံ စိတ္တဉ္စ။ **ဝတ္ထုနော ဂရုတာ**တိ ဘဏ္ဍဿ ပာဒအတိရေကပာဒရဟဘာဝေန ဂရုတာ စ။ ဥိနပဉ္စမာသကေ တ အတိရေကမာသကေ တ ထုလ္လစ္စယံ။ မာသကေ တ ဥိနမာသကေ တ ဒုက္ကဋံ။ **အဝဟာရော**တိ ပဉ္စဝီသတိယာ အဝဟာရာနံ အညတရေန အဝဟရဏဉ္စာတိ ဣမေ ပဉ္စ **အဒိန္နာ အနပဟေတုယော** အဒိန္နာအနပာရာဇိကာပတ္တိယာ အင်္ဂါနိ။

**၁၄. ဟဏော မာနုဿကော**တိ မနုဿဇာတိသမ္ဗန္ဓော ဟဏော စ, ဟဏောတိ ဟိ တေဟာရတော သတ္တော, ပရမတ္ထတော ပန ဇီဝိတိန္ဒြိယံ ဝုစ္စတိ။ **ဟဏသညိတာ**တိ ဟဏောတိ သညိတာ စ, ဃာတနံ ဃာတော, သော ဧဝ စေတနာ **ဃာတစေတနာ,** ''ဝဓာမိ န''န္တိ ဧဝံ ပဝတ္တာ သာ စ, တံသမုဋ္ဌိတော သာဟတ္ထိကာဒီနံ ဆန္နမညတရော ပယောဂေါ စ, **တေန** ပယောဂေန မရဏဉ္စာတိ **ဧတေ** ယထာဝုတ္တာ **ပဉ္စ ဝဓဟေတုယော** ပာဏဃာတာပဇ္ဇိတဗ္ဗအာပတ္တိယာ အင်္ဂါနီတိ အတ္ထော။

**၁၅. အတ္တနိ အသန္တတာ**တိ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ သန္တာနေ အဝိဇ္ဇမာနတာ စ။ **ပာပမိစ္ဆတာယာရောစနာ**တိ ယာ သာ ''ဣဓေကစ္စော ဒုဿီလော သမာနော 'သီလဝတိ မံ ဇနော ဇာနာတူ''တိအာဒိနာ (ဝိဘ. ၈၅၁) နယေန ဝုတ္တာ ပာပဣစ္ဆတာယ သမန္နာဂတာ, တာယ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ အာရောစနာ စ။ **တဿာ**တိ ယဿ အာရောစေတိ, တဿ။ **မနုဿဇာတိတာ**တိ မနုဿာနံ ဇာတိ ယဿ, တဿ ဘာဝေါ မနုဿဇာတိတာ, သာ စ, **နညာပဒေသော**တိ န အညာပဒေသော အညာပဒေသာဘာဝေါ စ, **တဒေဝ ဇာနန**န္တိ တင်္ခဏံယေဝ ဝိဇာနနဉ္စာတိ ဣမာနိ **ပဉ္စ ဝတ္ထု အသန္တဒီပနေ** အသမ္ဘိ သန္တာနေ အဝိဇ္ဇမာနဥတ္တရိမနုဿဓမ္မပ္ပကာသနနိမိတ္တေ ပာရာဇိကေ **အင်္ဂါနိ** ဟေတုယောတိ အတ္ထော။

**၁၆.** ဧဝံ တေသမသံတသတာဘဗ္ဗတာဒီနိ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ န တေ စတ္တာရော, အထ ခေါ သန္တညေဝပီတိ တေ သဗ္ဗေပိ သမောဓာနေတွာ ဒဿေန္တော **''အသာဓာရဏာ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အသာဓာရဏာ**တိ ပာရာဇိကာ ဓမ္မာ အဓိပ္ပေတာ။ တေနေဝ စေတ္ထ ပုလ္လိင်္ဂနိဒ္ဒေသော။ တသ္မာ ဘိက္ခုနီနံ ဘိက္ခုဟိ အသာဓာရဏာ ပာရာဇိကာ ဓမ္မာ စတ္တာရော စာတိ ဧဝမေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဥပစာရဝသေန တု ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလိကာဒိကာ ပာရာဇိကာပန္နာ ပရိဂ္ဂယှတိ။ တာသု ယာ အဝဿုတာ အဝဿုတဿ မနုဿပုရိသဿ အက္ခကာနံ အဓော ဇာဏုမဏ္ဍလာနံ ကပ္ပရာနဉ္စ ဥပရိ ကာယသံသဂ္ဂံ သာဒိယတိ, အယံ **ဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလိကာ**။ ယာ ပန အညိဿာ ဘိက္ခုနိယာ ပာရာဇိကံ ပဋိစ္ဆာဒေတိ, သာ **ဝဇ္ဇပ္ပဋိစ္ဆာဒိကာ**။ ယာ ဥက္ခိတ္တကံ ဘိက္ခုံ တဿာ ဒိဋ္ဌိယာ ဂဟဏဝသေန အနုဝတ္တတိ, သာ **ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တိကာ**။ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန တိန္တဿ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏံ သင်္ဃာဋိကဏ္ဏဂ္ဂဟဏံ ကာယသံသဂ္ဂတ္ထာယ ပုရိသဿ ဟတ္ထပာသေ ဌာနံ ဌတွာ သလ္လပနံ သင်္ကေတဂမနံ ပုရိသဿာဂမနသာဒိယနံ ပဋိစ္ဆန္န

နောကာသဝဝိသနံ ဟတ္ထဟသေ ဌတ္တ ကာယောပသံဟရဏတ္ထံ ကမာနိ အဌ ဝတ္ထုနိ ယသ္မာ အဝသ္သုတာယ, သာ **အဌဝတ္ထုကာ** နာမ။

**အဘဗ္ဗကာ ကောဒသ စာ** တိ ထေ္တ ပဏ္ဍကော ထေယျသံဝါသကော တိတ္ထိယပက္ကန္တကော တိရစ္ဆာနဂ တော မာတုဃာတကော ပိတုဃာတကော အရဟန္တဃာတကော ဘိက္ခုနိဒူသကော သင်္ဃဘေဒကော လောဟိတုပ္ပါဒ ကော ဥဘတောဗျဉ္ဇနကောတိ ကမေ အဘဗ္ဗာ ကောဒသ စ။ တေသု **ပဏ္ဍကော** တိ ဩပက္ကမိကနပုံသကပဏ္ဍကာ စ ပဏ္ဍကာဘာဝပက္ခေ ပက္ခပဏ္ဍကော စ ကမ အဓိပ္ပေတာ။ အာသိတ္တဥသူယပဏ္ဍကာနံ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇာ စ ဥပသမ္ပဒာ စ န တရိတာ။ ထေယျသံဝါသကော ပန လိင်္ဂတ္ထေနကာဒိဝသေန တိဝိဓော။ တတ္ထ သယံ ပဗ္ဗဇိတတ္တာ လိင်္ဂမတ္တံ ထေနေတီတိ **လိင်္ဂတ္ထေနကော** ။ ဘိက္ခုဝဿဂဏနာဒိကံ သံဝါသံ ထေနေတီတိ **သံဝါသတ္ထေနကော** ။ သိက္ခံ ပစ္စက္ ခာယ ဇံ ပဋိပဇ္ဇန္တေပိ ဧသေဝ နယော။ ယထာဝုတ္တမုဘယံ ထေနေတီတိ **ဥဘယတ္ထေနကော** ။ ဌပေတ္တ ပန ကမံ တိဝိဓံ –

ရာဇဒုဗ္ဘိက္ခကန္တာရ-ရောဂဝေရိဘယေန တ။
စီဝရာဟရဏတ္ထံ တ၊ လိင်္ဂံ အာဒိယတီဓ ယော။

သံဝါသံ နာဓိဝါသေတိ၊ ယာဝ သော သုဒ္ဓမာနသော။
ထေယျသံဝါသကော နာမ၊ တာဝ သေ န ဝုစ္စတီတိ။ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၁၀; ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ပဌမပာရာဇိက ဝဏ္ဏနာ)။

တိတ္ထိယပက္ကန္တကာဒယော တု တံတံဝစနတ္တာနုသာရေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တိရစ္ဆာနဂတော ပန ဌပေတွာ မနုဿ ဇာတိကံ အဝသေသော သဗ္ဗော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကမေ ကောဒသ ပုဂ္ဂလာ ဘိက္ခုဘာဝယ အဘဗ္ဗတ္တာ ပာရာဇိကာပန္န သဒိသတာယ “ပာရာဇိကာ”တိ ဝုစ္စန္တိ။ **ဝိဗ္ဘန္တာ ဘိက္ခုနီ** တိ ဂိဟိနိဝါသနနိဝတ္ထာ ဘိက္ခုနီ စ။ သာ ဟိ ထောဝတာ ပာရာဇိကာ။ မုဒုကာ ပိဋ္ဌိ ယဿ, သော စ။ သော ဟိ အနဘိရတိယာ ပီဠိတော ယအ အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ အတ္တနော ဝစ္စ မုခမဂ္ဂေသု ပဝေသေတိ, တအ ပာရာဇိကော ဟောတိ။

**၁၇-၁၈.** လမ္ဗမာနမင်္ဂဇာတမေတဿာတိ **လမ္ဗီ** ။ သော ယထာဝုတ္တေသု ပဝေသိတော ပာရာဇိကော။ **မုခေန ဂဏှ ဟန္တော အင်္ဂဇာတံ ပရဿ စာ**တိ ယော အနဘိရတိယာ ပီဠိတော ပရဿ သုတ္တဿ တ မတဿ တ အင်္ဂဇာတံ မုခေန ဂဏှာတိ, သော ပရဿ အင်္ဂဇာတံ မုခေန ဂဏှာန္တော စ။ **တတ္ထေဝတဘိနိသီဒန္တော** တိ ယော အနဘိရတိ ယာ ပီဠိတော တတ္ထေဝ ပရဿ အင်္ဂဇာတေ ဝစ္စမဂ္ဂေန အဘိနိသီဒတိ, သော စာတိ ဧတေ ဒွဝယံဒွဝယသမာပတ္တိ ယာ အဘာဝေပိ မဂ္ဂေ မဂ္ဂပ္ပဝေသနဟေတု မေထုနဿ အနုလောမိကာ စတ္တာရော စ။ **ကမာဂတာ စတ္တာရော** တိ ကမ ခုဒ္ဒသိက္ခာယံ ယထာဝုတ္တာ မေထုနဓမ္မာ ပာရာဇိကာဒယော စတ္တာရော စာတိ **သမောဓာနာ** ပိဏ္ဍိကရဏဝသေန စတုဝီသတိ ပာရာဇိကာ ဘဝန္တီတိ သေသော။ ထ္တေ စ ကထာဗန္ဓဝသေန ရဿံ ကတ္တ **“ပရာဇိကာ”**တိ ဝုတ္တံ။ တေ ထာဟ – မာတုဃာတကာဒယော တတိယံ ပာရာဇိကံ အာပန္နာ, ဘိက္ခုနိဒူသကော, မုဒုပိဋ္ဌိကာဒယော စတ္တာရော စ ပဌမ ပာရာဇိကံ အာပန္နာ ဧတေတိ ကုတော စတုဝီသတီတိ? ဝုစ္စတေ – မာတုဃာတကာဒယော ဟိ စတ္တာရော ကမ အနုပသမ္ပ န္နာ ဧဝ အဓိပ္ပေတာ။ မုဒုပိဋ္ဌိကာဒယော စတ္တာရော ကိဉ္စာပိ ပဌမပာရာဇိကေန သင်္ဂဟိတာ, ယသ္မာ ပန ဧကေန ပရိ ယာယေန မေထုနဓမ္မံ အပ္ပဋိသေဝိနော ဟောန္တိ, တသ္မာ ဝိသုံ ဝုတ္တာတိ။

ပာရာဇိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂. သင်္ဃာဒိသေသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၉.** ဝိဇ္ဇာနဿ ဂရုကတ္တာ **ဂရုကာ**တိ သင်္ဃာဒိသေသာ ဝုစ္စန္တိ။ **နတ**တိ တေသံ ဂဏနပရိစ္ဆေဒော။ နနု “နတ”တိ ကသ္မာ ဝုတ္တံ, “တေရသာ”တိ ဝတ္တဗ္ဗန္တိ? နာယံ ဒေသော, စိရေနာပဇ္ဇိတဗ္ဗေ စတ္တာရော ယာဝ တတိယကေ ဌပေတ္တ ဝီတိက္ကမက္ခဏေယေဝ အာပဇ္ဇိတဗ္ဗာ ပဌမာပတ္တိကာ ဝုစ္စန္တီတိ။ ကအနိ တေ ဒဿေတုံ **“မောစေတုကာမတာ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **သုက္ကဿာ** တိ အာသယဓာတုနာနတ္တတော နီလာဒိဝသေန ဒသဝိ

ခေ သုက္ကေ ယဿ ကဿစိ သုက္ကဿ။ **မောစေတုကာမတာ**တိ မောစေတုကာမတာယ, ယ-ကာရော လုတ္တနိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဣမိနာ ပန ဝစနေန မောစနဿာဒ မုစ္စနဿာဒ မုတ္တဿာဒမေထုနဿာဒ ဖဿဿာဒ ကဏ္ဍုဝနဿာဒ ဒဿနဿာဒ နိသဇ္ဇနဿာဒ တစဿာဒ ဂေဟသိတပေမ ဝနဘင်္ဂိယ သင်္ခါတေသု ကောဒသဿာဒေသု ကေံ ယေဝ မောစနဿာဒံ ဒဿေတိ။

တတ္ထ မောစနာယ အဿာဒော သုခဝေဒနာ **မောစနဿာဒော**။ မုစ္စနေ အတ္တနော ဓမ္မတာယ မုစ္စနေ အဿာဒော **မုစ္စနဿာဒော**။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ သတ္တမီတပ္ပုရိသေန အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ ဣမေဟိ ပန နဝဟိ ပဒေဟိ သမ္ပယုတ္တအဿာဒသီသေန ရာဂေ ဝုတ္တော။ ဂေဟနိဿိတေသု မာတာဒီသု ပေမံ ဂေဟေ သိတံ ပေမန္တိ **ဂေဟသိတပေမံ,** ဣမိနာ သရူပေနေဝ ရာဂေ ဝုတ္တော။ သန္ထဝကရဏတ္ထာယ ဣတ္ထိယာ ပေသိတပုပ္ဖာဒိ **ဝနဘင်္ဂိယံ,** ဣမိနာ စ ဝတ္ထုဝသေန ရာဂေ ဝုတ္တော။ မေထုနဿာဒေပိ ဣတ္ထိယာ ဂဟဏပ္ပယောဂေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ သဗ္ဗတ္ထေဝ စ ပန စေတနာနိမိတ္တုပက္ကမမောစနေ သတိ ဝိသင်္ကေတာဘာဝေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဥပက္ကမ္မ** ဟတ္ထာဒိနာ နိမိတ္တေ ဥပက္ကမိတွာ။ **အညတ္ရ သုပိနန္တေနာ** တိ သုပိနေ ယေဝ သုပိနန္တော ''ကမ္မမေဝ ကမ္မန္တော''တိအာဒီသု ဝိယ အန္တ-သဒ္ဒဿ တဗ္ဘာဝဝုတ္တိတ္တာ။ တံ သုပိနန္တံ ဝိနာ **ဝိမောစယံ** သုက္ကံ ဝိမောစေန္တော **သမဏော** ယော ကောစိ ဘိက္ခု **ဂရုကံ** ဂရုကာပတ္တိသင်္ခါတံ သင်္ဃာဒိသေသံ **ဖုသေ** ဖုသေယျ, အာပဇ္ဇေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဧတ္ထ စ အဇ္ဈတ္တရူပဗဟိဒ္ဓာရူပဥဘယရူပအာကာသေကဋိကမ္ပနသင်္ခါတေသု စတူသု ဥပာယေသု သတိ ရာဂူပတ္ထမ္ဘာဒီသု စ ကာလေသု ယေန ကေနစိ အင်္ဂဇာတေ ကမ္မညတံ ပတ္တေ ''အာရောဂျတ္ထာယာ''တိအာဒီသု ယေန ကေနစိ အဓိပ္ပာ ယေန အဓိပ္ပာယဝတ္ထုဘူတံ ယံ ကိဉ္စိ သုက္ကံ မောစနဿာဒစေတနာယ ဧဝ နိမိတ္တေ ဥပက္ကမ္မ မောစေန္တော သင်္ဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇတီတိ သဗ္ဗထာ အဓိပ္ပာယော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

ပဌမော။

၂၀. **ကာယသံသဂ္ဂရာဂတ** တိ ကာယေ သံသဂ္ဂေ, တသ္မိံ ရာဂေ, သော အဿ အတ္ထီတိ ဝတ္တု, ကာယသံသဂ္ဂ ရာဂဝါ သမင်္ဂီတိ အတ္ထော။ သမဏော ဣတ္ထိသညီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥပက္ကမ္မာ** တိ ကာယေန တယမိတွာ။ **မနုဿိတ္ထိံ သမ္ဖုသန္တော**တိ အန္တမသော လောမေနပိ ပရာမသန္တော ဂရုကံ ဖုသေတိ ယောဇနာ။ မနုဿဘူတာ အမတာ ဣတ္ထိ **မနုဿိတ္ထီ**။ တတ္ထ ''ကာယသံသဂ္ဂရာဂတ''တိ ဣမိနာ မာတုပေမာဒိံ, ဣတ္ထိယာ ဂဟိတမောက္ခာဓိပ္ပာယဉ္စ ပဋိက္ခိပတိ။ ဣတ္ထိယာ ဝေမတိကဿ, ပဏ္ဍကပုရိသတိရစ္ဆာနဂတသညိဿ စ ထုလ္လစ္စယံ။ ဣတ္ထိယာ ပန ကာယေန ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓာမသနေ, ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန ကာယာမသနေ စ ယက္ခိပေတိပဏ္ဍကာနံ ကာယေန ကာယာမသနေ စ ပုရိသတိရစ္ဆာနဂတိတ္ထီနံ ကာယေန ကာယာမသနေပိ ဒုက္ကဋံ, တထာယက္ခိအာဒီနံ ကာယေန ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓာဒီသု စ။ မတိတ္ထိယာ ပန ထုလ္လစ္စယံ။ ဣတ္ထိယာ ပန ဖုသိယမာနော သေဝနာဓိပ္ပာယောပိ သစေ ကာယေန န တယမတိ, အနာပတ္တိ။

ဒုတိယော။

၂၁. **တထာ**တိ ဣတ္ထိသညီ။ **သုဏန္တိံ** န္တိ ဝိညုတ္တိပထေ ဌတွာ အတ္တနော ဝစနံ သုဏန္တိဉ္စ။ **ဝိညုဉ္စ** တိ ဒုဋ္ဌုလ္လာဒုဋ္ဌုလ္လသလ္လက္ခဏသမတ္ထဉ္စ မနုဿိတ္ထိံ။ **မဂ္ဂံ တ** တိ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂါနံ ဝသေန မဂ္ဂံ တ မေထုနံ တ အာရဗ္ဘာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒုဋ္ဌုလ္လတစာရာဂေနာ** တိ ဒုဋ္ဌာ စ သာ အသဒ္ဓမ္မပ္ပဋိသံယုတ္တတာယ ထူလာ စ လာမကဇနေသာဓာရဏတာယာတိ ဒုဋ္ဌုလ္လာ။ သာဝ ပုန တစာ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာ။ တဿံ အဿာဒသမ္ပယုတ္တော ရာဂေတိ သမာသော, တေန။ **ဩဘာသိတွတ**တိ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏယာစနာဒိဝသေန အသဒ္ဓမ္မဝစနံ ဝတွတ။ အသုဏန္တိယာ ပန ဒူတေန တ ပဏ္ဏေန တ အာရောစိတေ အနာပတ္တိ။ တတ္ထ ဒွိန္နံ မဂ္ဂါနံ ဝသေန ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏေဟိ, မေထုနယာစနာဒီဟိ တ ''သိခရဏီသိ, သမ္ဘိန္နာသိ, ဥဘတောဗျဥ္ဇနကာသီ''တိ ဣမေသု တီသု အညတရေန အက္ကောသဝစနေန တ ဩဘာသန္တဿ သင်္ဃာဒိသေသော, အက္ခကဥဗ္ဘဇာဏုမဏ္ဍလံ အာဒိဿ ဝဏ္ဏာဒိဘဏနေ ထုလ္လစ္စယံ, တထာ ယက္ခိပေတိပဏ္ဍကာနံ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂေ အာဒိဿ ဝဏ္ဏာဒိဘဏနေ မေထုနယာစနာဒီသုပိ။ တေသံ ပန အက္ခကာဒိကေ ဒုက္ကဋံ, တထာ မနုဿိတ္ထီနံ ဥဗ္ဘက္ခကေ အဓောဇာဏုမဏ္ဍလေ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေ စ။

တတိယော။

၂၂. **အတ္တကာမုပဏ္ဍာန** န္တိ မေထုနဓမ္မသင်္ခာတေန ကာမေန ဥပဏ္ဍာနံ ကာမုပဏ္ဍာနံ။ အတ္တနော အတ္ထာယ ကာမုပဏ္ဍာနံ အတ္တကာမုပဏ္ဍာနံ။ အထ ဝါ ကာမီယတီတိ ကာမံ, အတ္တနော ကာမံ အတ္တကာမံ, သယံ မေထုနရာဂဝသေန ပတ္ထိတန္တိ အတ္ထော။ အတ္တကာမဉ္စ တံ ဥပဏ္ဍာနဉ္စာတိ အတ္တကာမုပဏ္ဍာနံ။ တဿ ဝဏ္ဏော ဂုဏော, တံ။ **ဝဒေယျာ**တိ "ယဒိဒံ ကာမုပဏ္ဍာနံ နာမ, ဧတဒဂ္ဂံ ဥပဏ္ဍာနာန"န္တိ ကာမုပဏ္ဍာနေ ဝဏ္ဏံ အနုမသော ဟတ္ထမုဒ္ဒါယပိ ဝိညတ္တိတိ သညီ ပကာသေယျာတိ အတ္ထော။ **တစာ**တိ တစာယ ယကာရလောပဝသေန။ **မေထုနုပသံဟိတာ** တိ မေထုနယုတ္တာယ, လိင်္ဂဝိပလ္လာသဝသေန တာယ "အရဟသိ တွံ မယှံ မေထုနံ ဓမ္မံ အဒါတု"န္တိအာဒိကာယ မေထုနဓမ္မပဋိသံယုတ္တာယ ဝါစာယ မေထုနယာစနေ မေထုနရာဂီနောတိ သမ္ဗန္ဓော။ မေထုနေရာဂေ, သော အဿ အတ္ထီတိ **မေထုနရာဂီ,** တဿ။ **ဂရု ဟောတီ**တိ ဂရုကာပတ္တိ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **မ-**ကာရော ပဒသန္ဓိကရော။ ဧတ္ထ ပန ပဏ္ဍကေ ပဏ္ဍကသညိနော ထုလ္လစ္စယံ, တသ္မိံယေဝ ဝိမတိသညိနော ဒုက္ကဋံ။

စတုတ္ထော။

၂၃. ဝိညတ္တိယာ ဝါ ပုရိသဿ ဝါ သန္ဒေသံ ပဋိဂ္ဂဏှေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝိညတ္တိယာ ဝါ** တိ "ဒသ ဝိညတ္တိယော မာတုရက္ခိတာ ပိတုရက္ခိတာ"တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၃၀၃) စ "ဒသ ဘရိယာယော ဓနက္ကီတာ ဆန္ဒဝါသိနီ"တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၃၀၃) စ ဝုတ္တာယ ဝီသတိဝိဓာယ ဝိညတ္တိယာ ဝါ ပုရိသဿ ဝါ တံသမ္ဗန္ဓဝသေန ဧတာသံ မာတာဒီနံ ဝါ။ **သန္ဒေသ**န္တိ ဝိညတ္တိယာ ဝါ ပုရိသေန ဝါ ဥဘိန္နံ မာတာဒီဟိ ဝါ "ဧဟိ, ဘန္တေ, ဝိညတ္တနာမံ ဝိညတ္တိံ ဝါ ပုရိသံ ဝါ ဧဝံ ဘဏာဟီ"တိ ဝုတ္တံ ဇာယမ္ပတိဘာဝသန္နိဿိတံ သန္ဒေသဝစနံ။ **ပဋိဂ္ဂဏှေယျ**တိ "သာဓူ"တိ ကာယေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ သမ္ပဋိစ္ဆေယျ။ **ဝီမံသိတွာ**တိ ယတ္ထ ပေသိတော, တေသံ အဓိပ္ပာယံ ဥပပရိက္ခိတွာ ဝါ ဥပပရိက္ခာပေတွာ ဝါ။ **ဟရံ ပစ္စာ** တိ ဝိညတ္တိံ ဝါ ပုရိသော ဝါ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆတု ဝါ, မာ ဝါ, ယေဟိ ပေသိတော, တေသံ ပစ္စာဟရန္တော ဝါ ဟရာပေန္တော ဝါ, ဇာယမ္ပတိဘာဝေ ဟောတု ဝါ, မာ ဝါ, အကာရဏမေတံ။ ဝိမာယ ဝိဝင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ သဥ္ဇာဒိသေသော စ, ဒွီဟိ အင်္ဂေဟိ ပဏ္ဍကေ စ အင်္ဂတ္တယေနာပိ ထုလ္လစ္စယံ, ဧကေန ဒုက္ကဋံ။ ကေစိ ပန "ဟရံ ပစ္ဆာ"တိ ဝိဟင်္ဂ ပရိကပ္ပေတွာ "ပစ္ဆာ ဟရ"န္တိ ယောဇေန္တိ, တံ န သုန္ဒရံ **ပစ္စာ** တိ ဥပသဂ္ဂတ္တာ။ ပဒဿ ဥပရိ အတ္ထေ သဇ္ဇေန္တော ပကာသေန္တော ဂစ္ဆတီတိ ဟိ **ဥပသဂ္ဂေ** နာမ, တသ္မာ "ပတိ အာ"တိ ဥပသဂ္ဂါနံ "ဟရ"န္တိမဿ ပဒဿ ဥပရိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။

ပဉ္စမော။

၂၄. **သံယာစိတပရိက္ခာရ**န္တိ သံ အတ္တနာ ယာစိတော တသိအာဒိကော ပရိက္ခာရော ယဿာ, တံ။ **အဒေသိတဝတ္ထုက** န္တိ ဥတ္တိဒုတိယကမ္မေန အဒေသိတံ ဝတ္ထု ကုဋိကရဏပ္ပဒေသော ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော, တံ။ **ပမာဏာတိက္ကန္တ** န္တိ ဝိအနိ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ တိဿော ဝိဒတ္ထိယော သုဂတဝိဒတ္ထိ နာမ, တာယ "ဒီဃသော ဒွါဒသ ဝိဒတ္ထိယော သုဂတဿ ဝိဒတ္ထိယာ တိရိယံ သတ္တန္တရာ"တိ (ပါရာ. ၃၄၈) ဧဝံ ဝုတ္တပ္ပမာဏံ ကေဝတောဘာဂေနာပိ အတိက္ကန္တာ ပမာဏာတိက္ကန္တာတိ တံ တိရိယံ စတုဟတ္ထသင်္ခာတပဟေဋ္ဌိမပ္ပမာဏေ သတိ ဒီဃတော ဝုတ္တပ္ပမာဏ တော ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဝဍ္ဎေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ တတော ဦနကေ, ဒီဃတော စ ဝဍ္ဎိတေ အယံ ကုဋိသင်္ခံ န ဂစ္ဆတီတိ။ "မယှံ တသာကရံ ဧတ"န္တိ ဧဝံ အတ္တာ ဥဒ္ဒေသော ဧတိဿာတိ **အတ္တုဒ္ဒေသာ။ ကုဋိ** န္တိ ဥလ္လိတ္တာဒိကံ ကုဋိံ ကတွာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ဥလ္လိတ္တာ** နာမ အန္တော ဥဒ္ဓံမုခံ လိတ္တာ။ **အဝလိတ္တာ** နာမ ဗဟိ အဓောမုခံ လိတ္တာ။ ဥဘယထာ **ဥလ္လိတ္တာဝလိတ္တာ။ ကတွာ** တိ အန္တောဘူတကာရိတတ္ထဝသေန ကာရာပေတွာ ဝါ။

တတ္ထာယံ ဝတ္ထုဒေသနက္ကမော – တေန ကုဋိကာရကေန ဘိက္ခုနာ ကုဋိဝတ္ထုံ သောဓေတွာ သင်္ဃံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧကံသံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ ကရိတွာ ဝုဍ္ဎာနံ ဘိက္ခူနံ ပါဒေ ဝန္ဒိတွာ ဥက္ကုဋိကံ နိသီဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဏှိတွာ **ပဒဘာဇနေ** (ပါရာ. ၃၄၉) ဝုတ္တနယေန သင်္ဃံ တိက္ခတ္တုံ ယာစိတွာ သဗ္ဗေ ဝါ သင်္ဃပရိယာပန္နာ, သင်္ဃေန ဝါ သမ္မတာ ဒွေ ဝါ တယော ဘိက္ခူ တတ္ထ နေတဗ္ဗာ။ တေဟိ စ ကိပိလ္လိကာဒီဟိ သောဠသဟိ ဥပဒ္ဒဝေဟိ ဝိရဟိတတ္တာ အနာရမ္ဘံ အနုပဒ္ဒဝံ ဒွီဟိ စတူဟိ ဝါ ဗလိဗဒ္ဒေဟိ ယုတ္တေန သကဋေန ဧကဝါရံ နိဗ္ဗောဒကပတနဋ္ဌာနေ ဧကံ

ဗဟိ ကတ္ဝာ အာဝိဋ္ဌံ့ တံ့ သက္ကုဏေယျတာယ "သပရိက္ကမန"န္တိ သလ္လက္ခေတ္ဝာ သစေပိ သင္ဃပ္ပဟောန ကာ ဟောန္တိ, တတ္ထေဝ, နော စေ, သင္ဃမဇ္ဈံ ဂန္တွာ တေန ဘိက္ခုနာ ယာစိတေဟိ **ပဒဘာဇနေ** (ပာရာ. ၅၀, ၅၁) ဝု တ္တာယ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မတစာယ ဝတ္ထု ဒေသေတဗ္ဗန္တိ။ အဒေသိတဝတ္ထုကံ ပမာဏာတိက္ကန္တံ ကုဋိံ ကရိသ္သာမီ တိ သဗ္ဗပ္ပယောဂေ ဒုက္ကဋံ, ဣ္လာအနိ ဒ္ဝီဟိ ပိဏ္ဍေဟိ နိဋ္ဌာနံ ဂမိသ္သတီတိ ပဌမပိဏ္ဍအနေ ထုလ္လစ္စယံ, ဒုတိယအာ နေန လေပေ သင္ဃာဒိသေသော။ သစေ အဒေသိတဝတ္ထုကာ ဇေ တ ဟောတိ, ပမာဏာတိက္ကန္တာ ဇေ တ, ဇေကော သင္ဃာဒိ သေသော, သာရမ္ဘအပရိက္ကမနတာယ ဒွေ စ ဒုက္ကဋာနိတိ သစေ ဥဘယဝိပန္နာ, ဒွေ စ သင္ဃာဒိသေသာ ဒွေ စ ဒု က္ကဋာနိတိ သဗ္ဗံ ဥေယျံ။

ဆဋ္ဌော။

၂၅. **မဟလ္လက** န္တိ သသ္သာမိကဘာဝေန သံယာစိတကုဋိံတော မဟန္တဘာဝေန, ဝတ္ထုံ ဒေသာပေတွာ ပမာဏာ တိက္ကမေနာပိ ကာတဗ္ဗဘာဝေန စ မဟန္တတာယ မဟတ္တံ လာတိ အာဒဒါတီတိ မဟလ္လကော။ မဟတ္တလက ဣ္လာတိ ဌိတေ တ္တသ္သ လောပေ လသ္သ စ ဒွိတ္တံ, တံ။ ဝသနံ အတ္ထော ပယောဇနံ **ဝသနတ္ထော,** တာယ ။ ဇတ္ထ ပန အဒေသိတဝတ္ထုဘာဝေ ဇကော သင္ဃာဒိသေသော။ သေသံ အနန္တရသဒိသမေဝ။ ဣ္လဓ စ တတ္ထ စ လေဏဂုဟာတိဏ ကုဋိံပဏ္ဏစ္ဆဒနဂေဟေသု အညတရံ ကာရေန္တသ္သ စ ကုဋိံမ္ပိ အညသ္သ တသတ္ထာယ တသာကရံ တ ဌပေတွာ ဥ ပေါသထာကရာဒီသု အညတရတ္ထာယ ကရောန္တသ္သ စ အနာပတ္တိ။

သတ္တမော။

၂၆. အမူလကေန အန္တိမေန ဝတ္ထုနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အမူလကေနာ**တိ ဒသ္သနသင်္ခာတသ္သ, သဝနသင်္ခာတသ္သ, ဒိဋ္ဌသုတမုတဝသေန ပဝတ္တပရိသင်္ကာသင်္ခာတသ္သ စ မူလသ္သ အဘာဝေန နတ္ထိ မူလမေတသ္သာတိ အမူလကံ, တေန။ တံ ပန သော အာပန္နော တ ဟောတု, နော တ, ဇတံ ဣ္လဓ အပ္ပမာဏံ။ တတ္ထ ဘိက္ခုဉ္စ မာတုကာမဉ္စ တထာရူပေ ဌာနေ ဒိသ္ဝာ ပရိသင်္ကတိ, အယံ **ဒိဋ္ဌပရိသင်္ကာ** ။ အန္ဓကာရေ တ ပဋိစ္ဆန္နေ တ ဘိက္ခုသ္သ စ မာတုကာမသ္သ စ ဝစနံ သုတ္ဝာ အညသ္သ အတ္ထိဘာဝံ အဇာနန္တော ပရိသင်္ကတိ, အယံ **သုတပရိသင်္ကာ** ။ ဓုတ္တာနံ ဣ္လတ္ထီဟိ သဒ္ဓိံ ပစ္စန္န တဝိဟာရေသု ပုပ္ဖဂန္ဓသုရာဒီဟိ အနုဘဝိတ္ဝာ ဂတဋ္ဌာနံ ဒိသ္ဝာ "ကေန နု ခော ဣ္လဒံ ကတ"န္တိ ဝီမံသန္တော တတ္ထ ကေနစိ ဘိက္ခုနာ ဂန္ဓာဒီဟိ ပူဇာ ကတာ ဟောတိ, ဘေသဇ္ဇတ္ထာယ အရိဋ္ဌံ တ ပီတံ, သော တသ္သ ဂန္ဓံ ဃာယိတွာ "အယံ သော ဘဝိသ္သတီ"တိ ပရိသင်္ကတိ။ အယံ **မုတပရိသင်္ကာ** နာမ။ **အန္တိမေန စာ** တိ တတော ပရံ ဝဇ္ဇာဘာဝေန အန္တေ ဘဝတ္တာ အန္တိမေနေဝ။ **ဝတ္ထုနာ**တိ ဘိက္ခုနော အနနုရူပေသု ဇကူနဝီသတိယာ ပာရာဇိကေသု ဓမ္မေသု အညတ ရေန ပာရာဇိကေန ဓမ္မေန။ **စ-**ကာရော ပနေတ္ထ အဝဓာရဏေ, တေန သင္ဃာဒိသေသာဒိံ နိဝတ္တေတိ။ အထ တ **စ-**ကာ ရော အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော။

စောဒေန္တော တ စောဒာပေန္တော တစာတိ ယောဇေတဗ္ဗော။ **စာဝေတု**န္တိ ဗြဟ္မစရိယာ စာဝနတ္ထာယ။ ဇတေန ဇကံ စာဝနာဓိပ္ပာယံ ဂဟေတ္ဝာ အဝသေသေ အက္ကောသာဓိပ္ပာယဝုဋ္ဌာပနာဓိပ္ပာယာဒိကေ သတ္တာဓိပ္ပာယေ ပဋိက္ခိပတိ။ **သုဏမာန**န္တိ ဣ္လဒံ "စောဒေန္တော"တိအာဒီနံ ကမ္မပဒံ, ဣ္လမိနာ ပရမ္မုခာ စောဒနံ ပဋိက္ခိပတိ။ ပရမ္မုခာ ပန သတ္တ ဟိ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ ဝဒန္တသ္သ ဒုက္ကဋံ။ **စောဒေန္တော** တိ "ဝတ္ထုသန္ဒသ္သနာ အာပတ္တိသန္ဒသ္သနာ သံဝာသ ပ္ပဋိက္ခေပေါ သာမီစိပ္ပဋိက္ခေပေါ"တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၃၈၅-၃၈၆) သင္ခေပတော ဝုတ္တာနံ စတုန္နံ စောဒနာနံ ဝသေ န သယံ စောဒေန္တော တ။ **စောအာပေန္တော တ** တိ ပရေန ယေန ကေနစိ စောအာပေန္တော တ။ တသ္မာ ယော ဘိက္ခုသ္သ သမီပေ ဌတ္ဝာ "တ္ဝံ မေထုနံ ဓမ္မံ သေဝိ, အသ္သမဏောသိ"တိအာဒိနာ ဝတ္ထုသန္ဒသ္သနဝသေန တ "တ္ဝံ မေထုနဓ မ္မာပတ္တိံ အာပန္နောသိ"တိအာဒိနာ အာပတ္တိသန္ဒသ္သနဝသေန တ "အသ္သမဏောသိ, နတ္ထိ တယာ သဒ္ဓိံ ဥပေါသ ထော တ ပဝာရဏာ တ သင္ဃကမ္မံ တ, အသ္သမဏောသိ"တိအာဒိနာ သံဝာသပ္ပဋိက္ခေပဝသေန တ အဘိဝါဒနာဒိသံ တသေ ပဋိက္ခိတ္တေ အသ္သမဏောတိ ကသ္မာတိ ပုဋ္ဌသ္သ "အသ္သမဏောသိ"တိအာဒိဝစနေဟိ သာမီစိပ္ပဋိက္ခေပ ဝသေန တ အန္တမသော ဟတ္ထမုဒ္ဒာယ ဇေ တပိ တေမတ္တံ ဒီပယတော "ကရောတု မေ အာယသ္မာ ဩကာသံ, အဟံ တံ ဝတ္တုကာမော"တိ ဇဝံ ဩကာသေ အကာရိတေ တစာယ သင္ဃာဒိသေသော စေဝ ဒုက္ကဋဉ္စ, ဩကာသံ ကာရေတွ တ စောဒေန္တသ္သ ပန သင္ဃာဒိသေသောဝ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

### အဋ္ဌမော။

၂၇. **အညသ္မာ**တိ ခတ္တိယာဒိဇာတိကသ္မာ ပရသ္မာ။ **ကိရိယန္တိ** မေထုနဝီတိက္ကမသင်္ခါတံ ကိရိယံ။ **တေနာ**တိ အညသ္မာ ဝီတိက္ကမသင်္ခါတသ္မာ မေထုနဝီတိက္ကမသန္ဒဿနေန ကရဏဘူတေန။ **လေသေနာ**တိ ယသ္မာ ဇာတိအာဒယော တတော အညမ္ပိ ဝတ္ထုံ လိဿန္တိ ဥဒ္ဒိဿ ဝိတ္ထာရံ သိလိဿန္တိ ဝေါဟာရမတ္တေနေဝါတိ ဇာတိအာဒယော "လေသာ"တိ ဝုစ္စန္တိ, တေန ဇာတိလေသနာမလေသာဒိနာ လေသေန။ **အညန္တိ** ယော ဝီတိက္ကမန္တော ဒိဋ္ဌော, တတော အပရမ္ပိ ဘိက္ခုံ စာဝေတုံ အန္တိမေန ဝတ္ထုနာ စောဒယန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ကထံ? ကောစိ ခတ္တိယဇာတိယော ဝီတိက္ကမန္တော ဒိဋ္ဌော, တတော အညံ အတ္တနော ဝေရိံ ခတ္တိယဇာတိကံ ဘိက္ခုံ ပဿိတွာ တံ ခတ္တိယံ ဇာတိလေသံ ဂဟေတွာ "ခတ္တိယော မယာ ဒိဋ္ဌော ဝီတိက္ကမန္တော, တွံ ခတ္တိယော ပါရာဇိကံ ဓမ္မံ အာပန္နောသီ"တိ စောဒေတိ စောဒါပေတိ ဝါ။ ဧဝံ နာမလေသာဒယောပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သေသာ ဝိနိစ္ဆယကထာ အဋ္ဌမေ ဝုတ္တသဒိသာယေဝ။

### နဝမော။

၂၈. ဧတ္တာဝတာ "ဂရုကာ နဝါ"တိ ဥဒ္ဒိဿ ဝိတ္ထာရတော ဒဿေတွာ ဣဒါနိ တေသု အာပန္နေသု ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗာကာရံ ဒဿေတုံ **"ဆာဒေတိ ဇာနမာပန္န"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု အတ္တနာ **အာပန္နံ** သင်္ဃာဒိသေသာပတ္တိံ အာပတ္တိဝသေန စ ဝတ္ထုဝသေန စ **ဇာနံ** ဇာနန္တော **ယာဝတာ** ယတ္တကာနိ အဟာနိ **ဆာဒေတိ** ပဋိစ္ဆာဒေတိ, **တာဝတာ** တတ္တကာနိ အဟာနိ တဿ ပရိဝါသော ဟောတီတိ ဧဝံ ပဒသမ္ဗန္ဓဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော သုဒ္ဓန္တပရိဝါသော သမောဓာနပရိဝါသောတိ တိဝိဓော ပရိဝါသော။ တေသံ ပန အတိသင်္ခေပနယေန မုခမတ္တေပိ ဒဿိတေ ဝိတ္ထာရဝိနိစ္ဆယပဝေသောပါယသမ္ဘဝတော သိယာတိ မုခမတ္တံ ဒဿယိဿာမ။

တတ္ထ **ပဋိစ္ဆန္နပရိဝါသော** နာမ ယထာပဋိစ္ဆန္နာယ အာပတ္တိယာ ဒါတဗ္ဗော, တသ္မာ ပဋိစ္ဆန္နဒိဝသေ စ အာပတ္တိယော စ သလ္လက္ခေတွာ သစေ ဧကာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာ ဟောတိ, "အဟံ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ ဧကာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော"တိအာဒိနာ **ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၉၈-၉၉) အာဂတနယေန ယာစာပေတွာ "သုဏာတု မေ ဘန္တေ သင်္ဃော, အယံ ဣတ္ထန္နာမော ဘိက္ခု သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိ ဧကာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော"တိအာဒိနာ **ခန္ဓကေ** အာဂတနယေနေဝ ကမ္မဝါစံ ဝတွာ ပရိဝါသော ဒါတဗ္ဗော။ ဧကံ အာပဇ္ဇိတွာ "သမ္ဗဟုလာ"တိ ဝိနယကမ္မံ ကရောန္တဿာပိ ဝုဋ္ဌာတီတိ "သမ္ဗဟုလာ"တိ ဝုတ္တံ။ နာနာဝတ္ထုကာသုပိ ဧသေဝ နယော။ အထ ဒွီဟာဒိပ္ပဋိစ္ဆန္နာ ဟောန္တိ, ပက္ခအတိရေကပက္ခမာသအတိရေကမာသသံဝစ္ဆရအတိရေကသံဝစ္ဆရပ္ပဋိစ္ဆန္နာ ဝါ, "ဒွီဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော ဝါ"တိအာဒိနာ ဝတွာ ယော ယော အာပန္နော ဟောတိ, တဿ တဿ နာမဉ္စ ဂဟေတွာ ယောဇနာ ကာတဗ္ဗာ။

ကမ္မဝါစာပရိယောသာနေ စ သစေ အပ္ပဘိက္ခုကော အာဝါသော ဟောတိ, သက္ကာ ရတ္တိစ္ဆေဒံ အနာပဇ္ဇန္တေန ဝသိတုံ, တတ္ထေဝ "ပရိဝါသံ သမာဒိယာမိ, ဝတ္တံ သမာဒိယာမီ"တိ ဝတ္တံ သမာဒါယ တတ္ထေဝ သင်္ဃဿ "အဟံ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလာ သင်္ဃာဒိသေသာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ ဧကာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာယော"တိအာဒိနာ အာရောစေတွာ ပုန အာဂတာဂတာနံ ဘိက္ခူနံ အာရောစေန္တေန ပကတတ္တေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ဧကစ္ဆန္နေ သဟဝါသော, တေန စ ဝိနာဝါသော, အာဂန္တုကာဒီနံ ဥပစာရဂတာနံ အနာရောစနာတိ ဧတေသု ဧကေနာပိ ရတ္တိစ္ဆေဒဉ္စ ဝတ္တဘေဒဉ္စ အကတွာ ပရိဝတ္ထဗ္ဗံ။

သစေ န သက္ကာ ဟောတိ ပရိဝါသံ သောဓေတုံ, နိက္ခိတ္တဝတ္တေန ဝသိတုကာမော ဟောတိ, တတ္ထေဝ သင်္ဃမဇ္ဈေ ဝါ ဧကဿ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ သန္တိကေ "ပရိဝါသံ နိက္ခိပါမိ, ဝတ္တံ နိက္ခိပါမီ"တိ ပရိဝါသော နိက္ခိပိတဗ္ဗော။ နိက္ခိတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ပကတတ္တဋ္ဌာနေ တိဋ္ဌတိ။ အထာနေန ပစ္စူသသမယေ ဧကေန ဘိက္ခုနာ သဒ္ဓိံ ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိက္ခေပတော, အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာနတော ဒွေ လေဍ္ဍုပါတေ အတိက္ကမိတွာ မဟာမဂ္ဂတော ဩက္ကမ္မ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ နိသီဒိတွာ အန္တောအရုဏေယေဝ ဝတ္တံ သမာဒိယိတွာ အာရောစေတဗ္ဗံ။ သစေ ဗဟိ ဌိတာနမ္ပိ သဒ္ဒံ သုဏာတိ, ပဿတိ ဝါ, ဒူရံ ဂန္တွာပိ အာရောစေတဗ္ဗံ, အနာရောစေန္တဿ ရတ္တိစ္ဆေဒေါ စေဝ ဝတ္တဘေဒဒုက္ကဋဉ္စ။ သစေ အဇာနန္တဿေဝ ဥပစာရသီမံ ပဝိသိတွာ ဂစ္ဆန္တိ, ရ

တ္တိစ္ဆေအေ၀ ဟောတိ, န ၀တ္တဘေဒေ။ အရုဏေ ဥဋ္ဌိတေ တဿ သန္တိကေ ၀တ္တံ နိက္ခိပိတ္ဗွာ ၀ိဟာရံ ဂန္တဗ္ဗံ။ ဧ၀ံ ယာ၀ ရတ္တိယော ပူရေန္တိ, တာ၀ ပရိ၀တ္ထဗ္ဗံ။ အယံ တာ၀ **ပဋိစ္ဆန္နပရိ၀ါသော** ။

**သုဒ္ဓန္တော** ဒုဝိဓော စူဠသုဒ္ဓန္တော မဟာသုဒ္ဓန္တောတိ။ တတ္ထ ယော ''ဥပသမ္ပဒတော ပဋ္ဌာယ ယတ္တကံ နာမ ကာလံ အဟံ သုဒ္ဓေါ''တိ ဇာနာတိ, တတ္တကံ အပနေတ္ဗွာ တတော အဝသေသေ ရတ္တိပရိစ္ဆေဒေ ဧကတော က တ္ဗွာ အတဗ္ဗပရိဝါသော **စူဠသုဒ္ဓန္တော** ။ ယော ပန သဗ္ဗသော ရတ္တိပရိယန္တံ န ဇာနာတိ နဿရတိ, တတ္ထ စ ဝေမ တိကော, တဿ အတဗ္ဗော **မဟာသုဒ္ဓန္တော** ။ အာပတ္တိပရိယန္တံ ဇာနာတု ဝါ, မာ ဝါ, အကာရဏမေတံ။

**သမောဓာနပရိ၀ါသော** နာမ တိဝိဓော ဩဓာနသမောဓာနော အဂ္ဃသမောဓာနော မိဿကသမောဓာနောတိ။ တတ္ ထ ယော နိဋ္ဌိတပရိဝါသောပိ ဝါ နိဋ္ဌိတမာနတ္တောပိ ဝါ အနိက္ခိတ္တ၀တ္တော အညံ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတ္ဗွာ ပုရိမာ ပတ္တိယာ သမာ ဝါ ဦနတရာ ဝါ ရတ္တိယော ပဋိစ္ဆာဒေတိ, တဿ မူလာယ ပဋိကဿနေန တေ ပရိဝုတ္ထဒိဝသေ စ မာနတ္တစိဏ္ဏဒိဝသေ စ ဩဓုနိတ္ဗွာ မက္ခေတ္ဗွာ ပုရိမာယ အာပတ္တိယာ မူလဒိဝသပရိစ္ဆေဒေ ပစ္ဆာ အာပန္နံ အာပ တ္တိံ သမောဓဟိတ္ဗွာ ပုန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ အတဗ္ဗပရိဝါသော **ဩဓာနသမောဓာနော** နာမ။ သစေ ကဿစိ ဧကာပ တ္တိ ဧကာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာ, ဒွီဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာ, ဧ၀ံ ယာ၀ ဒသာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာ, တာသံ အဂ္ဃေန သမောဓာယ တာသံ ဒ သာဟပ္ပဋိစ္ဆန္န၀သေန အ၀သေသာနံ ဧကာဟပ္ပဋိစ္ဆန္နာဒီနမ္ပိ အတဗ္ဗပရိဝါသော **အဂ္ဃသမောဓာနော** နာမ။ ယော ပန နာနာ၀တ္ထုကာ အာပတ္တိယော ဧကတော ကတ္ဗွာ အတဗ္ဗပရိဝါသော **မိဿကသမောဓာနော** နာမ။ အနဝိဓိ ပန သဗ္ဗတ္ထ **ခန္ဓကေ** (စူဠဝ. ၁၃၄ အာဒယော) အာဂတနယေနေ၀ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ဧ၀ံ ပရိဝုတ္ထပရိဝါသော ဘိက္ခု **မာနတ္တံ** ဘိက္ခူနံ မာနနဘာ၀ံ **ဆ ရတ္တိယော** အခဏ္ဍံ ကတ္ဗွာ **စရေယျ** ကရေ ယျ, သမာဒေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ သဗ္ဗေန ဂဏေန ပုဂ္ဂလေန ကတံ တေန ဘိက္ခုနာ သင်္ဃမဇ္ဈေ ၀ တ္တံ သမာဒပေတ္ဗွာ ''အဟံ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ''န္တိအာဒိနာ **ခန္ဓကေ** ဝုတ္တနယေန ယာစာပေတ္ဗွာ တတ္ထေ၀ ဝုတ္တနယေန မာနတ္တအနာဒယောပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဣမိနာပိ ၀တ္တံ နိက္ခိပိတုကာမေန စေ ၀ တ္တံ နိက္ခိပိတ္ဗွာ စတူဟိ ပဉ္စဟိ သဒ္ဓိံ ပရိ၀ါသေ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ပဒေသံ ဂန္တ္ဗွာ ပုရိမနယေနေ၀ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ သ ဟတသာဒိ အန္တမသော စတူဟိ ဦနတ္တာ ဦနေ ဂဏေ စရဏာဒေသဋ္ဌ ၀ဇ္ဇေတ္ဗွာ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗံ။ အပ္ပဋိစ္ဆန္နာပတ္တိ ကဿ ပန ပရိ၀ါသံ အဒတ္ဗွာ မာနတ္တမေ၀ အတဗ္ဗံ။ ဧ၀ံ စိဏ္ဏံ ကတံ ပရိနိဋ္ဌာပိတံ မာနတ္တံ ယေန , **တံ** ဘိက္ခုံ။ ဝီ သတိ သင်္ဃော ဂဏော အဿာတိ **ဝီသတိဂဏော** ဒီဃံ ကတ္ဗွာ, သော **သင်္ဃော အဗ္ဘေယျ** သမ္ပဋိစ္ဆေယျ, အ ဗ္ဘာနကမ္မ၀သေန ဩသာရေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ, အဝှေယျာတိ ဝါ အတ္ထော။ တတ္ထာပိ သမာဒာနအာရောစန ယာစနာနိ, ကမ္မဝါစာ စ **ခန္ဓကေ** ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၂၉. ဧ၀ံ တေသု ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗာကာရံ ဒဿေတ္ဗွာ ဣဒါနိ ဆာဒနဿ အင်္ဂါနိ ဒဿေတုံ **''အာပတ္တိ''** တိအာဒိ မာဟ။ တတ္ထ န ဥက္ခိတ္တော **အနုက္ခိတ္တော,** နတ္ထိ အန္တရာယော အဿာတိ **အနန္တရာယော**။ သကတ္တေ တ္တ ပစ္စယ၀သေန ဝါ, ပဟုနော ဘာဝေ ပဟုတ္တံ, တံ အဿတ္ထီတိ သဒ္ဓါဒိ၀သေန ဝါ ပဟုတ္တော။ အနုက္ခိတ္တော စ အနန္တရာယော စ ပဟုတ္တော စာတိ ဒွ၀န္ဒော, တေသံ ဘာဝေ အနုက္ခိတ္တာဒိဂုဏော အနုက္ခိတ္တ။ပေ.။ ပဟုတ္တတာ။ အာပတ္တိ စ အနုက္ခိတ္တ။ပေ.။ ပဟုတ္တတာ စ **အာပတ္တိ။ပေ.။ ပဟုတ္တတာယော** ။ မ-ကာရော ပဒသန္ဓိဇော။ တထာ တေန ပကာရေန အာပတ္တိအာဒီသု စတူသု အာပတ္တာဒိပကာရေန သညီ တထသညီ ရဿ၀သေန။ တဿ ဘာဝေ **တထ သညိတာ,** ယထာဝုတ္တအာပတ္တာဒိသညိတာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **စ**-ကာရော ဝုတ္တသမုစ္စယတ္ထော။ ကမနံ ပတ္ထနံ ကာမော, ဆာဒေတုံ ကာမော **ဆာဒေတုကာမော**။ ဣတိ ယထာဝုတ္တာ နဝ, **အထ ဆာဒနာ** စာတိ ဧ၀ံ ဒသ စ တာနိ အင်္ဂါနိ စာတိ, တေဟိ။ **အရုဏုဂ္ဂမမှိ** အရုဏသင်္ခါတဿ ပဌမဇာလသူရိယရံသိနော ဥဂ္ဂမနေ သတိ **ဆန္နာ** ဟောတိ, အာပ တ္တီတိ သေသော။

တတ္ထာယမဓိပ္ပာယော – ယော ဘိက္ခု ရာဇစောရအဂ္ဂိဥဒကမနုဿအမနုဿဝါဠသရီသပဇီဝိတဗ္ရဟ္မစရိယန္တ တရာယာနံ ဒသန္နမေကဿာပိ နတ္ထိတာယ အနန္တရာယိကော သမာနော အနန္တရာယိကသညီ ဟုတ္ဗွာ ဘိက္ခုနော သန္တိကံ ဂန္တုံ ဧ၀ံ အာရောစေတုဥ္စ သက္ကုဏေယျတာယ ပဟု သမာနော ပဟုသညီ ဟုတ္ဗွာ တိဝိဓဥက္ခေပနီယကမ္မာကာရ ဏေန အနုက္ခိတ္တော သမာနော အနုက္ခိတ္တသညီ ဟုတ္ဗွာ ဂရုကာပတ္တိတိ သညီ ဂရုကံယေ၀ အာပတ္တိံ ဆာဒေတု

ကာမော ဟုတွာ ဆာဒေတိ, တဿာယံ အာပတ္တိ စ ဆန္နာ ဟောတီတိ။ သစေ ပနေတ္ထ အနာပတ္တိသညီ တ ဟောတိ အညာပတ္တိက္ခန္ဓသညီ တ ဝေမတိကော တ, အစ္ဆန္နာ ဟောန္တိ။ အာရောစေန္တေန ပန "မမ ကောပတ္တိံ အာပန္န ဘာဝံ ဇာနာဟီ"တိအာဒိနာ နယေန အာရောစေတဗ္ဗံ။ သစေ ပန ဝတ္ထုသဘာဂါပတ္တိကဿ အာရောစေတိ, တာဝ တပ္ပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇတိ။

### သင္ဃာဒိသေသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃. စီဝရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၀. "ခေါမဉ္စ ကောသေယ္ယဉ္စာ"တိအာဒိနာ နပုံသကလိင်္ဂဟေန ဒွန္ဒေ ကတေ **ခေါမ။ပေ။ ဘင်္ဂါနိ** ။ တတ္ထ **ခေါမန္တိ** ဂစ္ဆဇာတိ။ ဥပစာရတော ပန ခေါမေန ခေါမသုတ္တေန တယိတန္တိ တဒ္ဓိတေန ဥပစာရေန တ ခေါမံ ခေါမ ပဋ္ဋစီဝရံ, တထာ အဝသေသာနိ။ **သာဏံ** သာဏတကသုတ္တေဟိ တယိတံ စီဝရံ။ **ဘင်္ဂံ** ခေါမသုတ္တာဒီနိ သဗ္ဗာနိ ဧကစ္စာနိ တ တေမိဿေတွာ တယိတစီဝရံ။ တကမယမေဝ တတိ ဧကေ။ **ကမ္ဗလ** န္တိ မနုဿလောမံ တဥ္ဆလောမဉ္စ ဌပေတွာ သေသလောမေဟိ တယိတံ။ **တောနီ**တိ ခေါမာဒီနိ ယထာဝုတ္တာနိ။ သဟ အနုလောမေဟီတိ **သာနုလောမာနိ**။ ဇာတိတော ကပ္ပိယာနိ **ဆ** စီဝရာနိ ဘဝန္တိ။

၃၁. ဣဒါနိ **"ဒုကူလ"**န္တိအာဒိနာ တေသံ အနုလောမာနိ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **ဒုကူလ**န္တိ ဒုကူလသဒ္ဒါတေန ဧကေန စိ တကဝိသေသေန တယိတံ စီဝရံ။ **စေတ**တိ သမုစ္စယေ, သော ဥပရိ အာကမိုတဗ္ဗော။ **ပဋ္ဋုဏ္ဏ** န္တိ ပဋ္ဋုဏ္ဏဒေသေ ဇာတံ ပဋ္ဋုဏ္ဏံ။ ဒေသတစိန္နော ဗဟုဝစနန္တောတိ ဗဟုဝစနေန ဝိဂ္ဂဟော။ တထာ သောမာရာ စ စီနာ စ, တေသု ဇာတံ **သောမာရစီနဇံ**။ ဣမာနိ တီဏိ ဟာဏကေဟိ ကတသုတ္တမယာနိ။ ဖေဟိဘိက္ခုနံ ပုညိဒ္ဓိယာ ဇာတံ **ဣဒ္ဓိဇံ**, တံ ပန ခေါမာဒီနံ အညတရံ။ **ဒေဝဒိန္န** န္တိ ဒေဝေဟိ ဒိန္နံ ကပ္ပရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တံ စီဝရံ။ တဒေတံ ဒုကူလာဒိ တဿ တဿ ယထာဝုတ္တဿ ခေါမာဒိနော အနုလောမိကံ ဟောတိ။ တတ္ထ လောမာနိ အနုဂတံ အနုလောမံ, ယထာ သေသလောမာနိ အနုဂတံ လောမံ တဒနုကူလတ္တာ "အနုလောမ"န္တိ ဝုစ္စတိ, တထာ တံဇာတိယကံ ယေသံ ဧကသဒ္ဒိ အနုကူလံ သဗ္ဗမ္ပိ ရုဋ္ဌိဟိဝသေန "အနုလောမ"န္တိ ဝုစ္စတိ။ တမေဝ **အနုလောမိကံ,** အနုကူလန္တိ အတ္ထော။ ကထံ? ဒုကူလံ သာဏဿ အနုလောမံ, ပဋ္ဋုဏ္ဏာဒီနိ တီဏိ ကောသေယ္ယဿ အနုလောမာနိ, ဣဒ္ဓိဇံ ဒေဝဒိန္နဉ္စ ခေါမာဒီနမနုလောမန္တိ။

၃၂-၃. ဧဝံ သာနုလောမာနိ စီဝရာနိ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အဓိဋ္ဌာနာဒိကံ ဒဿေတုံ **"တိစီဝရ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အဝုတ္တေပိ အဝဿံ ဝတ္တဗ္ဗတာယ သဗ္ဗတ္ထ စ-သဒ္ဒော အဇ္ဈာဟရိတဗ္ဗော, တိစီဝရဉ္စ။ပေ။ ကဏ္ဍုစ္ဆာဒိဉ္စ အဓိဋ္ဌေယ္ယ န ဝိကပ္ပေယ္ယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ သမာဟာရော **တိစီဝရံ**။ ပရိက္ခာရဉ္စ တံ စောဠဉ္စာတိ **ပရိက္ခာရစောဠံ**။ ဝဿဿ ယောဂ္ဂာ ဝဿိကာ, သာဝ သာဋိကာ **ဝဿိကသာဋိကာ** ။ ပုဉ္ဆတိ အနေနာတိ ပုဉ္ဆနံ, မုခဿ ပုဉ္ဆနံ မုခပုဉ္ဆနံ။ နိသီဒန္တိ ဧတ္ထာတိ နိသီဒနံ, မုခပုဉ္ဆနဉ္စ နိသီဒနဉ္စ **မုခပုဉ္ဆနနိသီဒနံ** ။ သယနသုခါဒိံ ပဋိစ္စ အတ္ထရီယတီတိ ပစ္စတ္ထရဏံ, တဒေဝ **ပစ္စတ္ထရဏကံ** ။ ကဏ္ဍုံ ဆာဒေတီတိ **ကဏ္ဍုစ္ဆာဒိ။ အဓိဋ္ဌဟေ**တိ "ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမီ"တိအာဒိနာ နဝန္နံ နာမံ ဂဟေတွာ အဓိဋ္ဌေယ္ယ။ **န ဝိကပ္ပေယ္ယာ** တိ တဿ တဿ နာမံ ဂဟေတွာ န ဝိကပ္ပေယ္ယ, တဿ တဿ ပန နာမံ အဂ္ဂဟေတွာ "ဣမံ စီဝရံ တုယှံ ဝိကပ္ပေမီ"တိ ဝိကပ္ပေယ္ယာတိ အဓိပ္ပာယော။ **တွော** တိ ဣမေသု နဝသု စီဝရေသု။ **တိစီဝရ**န္တိ တိစီဝရနာမေန အဓိဋ္ဌိတံ။ တထာ ဟိ အဓိဋ္ဌာနတော ပုဗ္ဗေ ဝိသုံ တိစီဝရံ နာမ နတ္ထိ သင်္ဃာဋိအာဒိပ္ပဟောနကဿ ပစ္စတ္ထရဏာဒိဝသေနာပိ အဓိဋ္ဌာတုံ အနုညာတတ္တာ။ တံ **ဝိနာ ဧကာဟံ** ဧကဒိဝသမ္ပိ။ **န ဝသေယ္ယာ** တိ အလဒ္ဓသမ္မုတိကော ဘိက္ခု အဝိပ္ပဝာသသီမတော အညတ္ထ တသံ န ကရေယ္ယာတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သတိ တိစီဝရဉ္စ နိဿဂ္ဂိယတဗ္ဗံ ဟောတိ, ဟာစိတ္တိယဉ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတီတိ ဒီပေတိ။ နိသီဒနံ ဝိနာ စာတုမာသံ န ဝသေယ္ယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ စတုန္နံ မာသာနံ သမာဟာရော စတုမာသံ, တမေဝ **စာတုမာသံ**။ တံ အစ္စန္တသံယောဂဝသေန။

၃၄. ဣဒါနိ **"ဣမ"**န္တိအာဒိနာ "အဓိဋ္ဌေယ္ယာ"တိ ဝုတ္တမဓိဋ္ဌာနံ ဒဿေတိ။ သင်္ဃာဋိံ "ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမီ"တိ အဓိဋ္ဌဟေတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **အဓိဋ္ဌဟေ** တိ ဟတ္ထပာသေ ဌိတံ ဧဝံ အဓိဋ္ဌေယ္ယ။ **အဟတ္ထပာသ** န္တိ ဟတ္ထဿ ပာသော သမီပေ ဟတ္ထပာသော, အဘိမုခေယ္ယဟတ္ထပ္ပဘုတိကရော။ ဒွါဒသဟတ္ထပ္ပဘုတိကရော

တိပိ ဝဒန္တိ။ နတ္ထိ ဟတ္ထဟသော ဧတိဿာတိ အဟတ္ထဟသာ, တံ **ဧတေန္တိ** အဓိဋ္ဌဟေတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? အန္တောဂဗ္ဘေ တ ဥပရိဟာသာဒေ တ တဒဟော ဂန္တွာ နိဝတ္တနယောဂ္ဂေ ပဒေသေ တ ဌိတံ စီဝရံ သလ္လ က္ခေတွာ “ဧတံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမီ”တိ အဓိဋ္ဌေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတော ဒူရေ ဌိတမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ ပိ ဝဒန္တိ။ **သေသေသုပီ**တိ ဥတ္တရာသင်္ဂာဒိကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိပရိယန္တေသုပိ အဝသေသစီဝရေသု။ **အယံ နယော**တိ အ ယမေဝ နယော။ ယထာ သင်္ဃာဋိယာ, ဧဝံ “ဣမံ ဥတ္တရာသင်္ဂံ အဓိဋ္ဌာမီ”တိအာဒိ ဝုတ္တနယောတတိ ဝုတ္တံ ဟော တိ။ အဓိဋ္ဌဟန္တေန ပန ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ကာယဝိကာရံ ကရောန္တေန “ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမီ”တိ စိတ္တေန အာဘောဂံ ကတွာ ကာယေန တ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, ဝစီဘေဒမတ္တံ ကတွာ တစာယ တ။ ပရိက္ခာရစောဠံ နာမ ဟဋ္ဌေကံ့ နိ ဓာနမုခန္တိ တိစီဝရံ ပရိက္ခာရစောဠမ္ပိ အဓိဋ္ဌာတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။

၃၅. ဣာအနိ ဧဝံ အဓိဋ္ဌဟတော အညံ လဒ္ဓာ အဓိဋ္ဌာတုကာမေန ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **“အ ဓိဋ္ဌဟန္တော”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သင်္ဃာဋိံ ပဘုတိ အာဒိ ယဿ တံ **သင်္ဃာဋိပ္ပဘုတိ** ။ ဧတံ “အဓိဋ္ဌဟန္တော”တိ ဧတ္ထာပိ “အဓိဋ္ဌေယျာ”တိ ဧတ္ထာပိ ကမ္မပဒံ, “ပုဗ္ဗစီဝရ”န္တိ ဧတ္ထ ပန ဝိသေသနံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ။ **ပ စ္စုဒ္ဓရိတွာ**တိ ပရိစ္စဇိတွာ။ ပရိက္ခာရစောဠနာမေန အဓိဋ္ဌဟိတွာ ဌပိတဝတ္ထေဟိ သင်္ဃာဋိအာဒီနိ ကရောတိ, နိဋ္ဌိ တေ ရဇနေ စ ကပ္ပေ စ ဣမံ ပရိက္ခာရစောဠံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာနိ။ **ပတ္တာဓိဋ္ဌဟနေ** တိ ပတ္တဿ အ ဓိဋ္ဌာနေ။ **တထာ**တိ စ ယထာ စီဝရေ, တထာ ပတ္တေပိ အဓိဋ္ဌာနာဒိကံ သဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပန “ဣမံ ပတ္တံ, ဧတံ ပတ္တ”န္တိ တ ဝိသေသော။

၃၆. ဣာအနိ ပစ္စုဒ္ဓာရဝိဓိံ ဒဿေတုံ **“ဧတ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဣမံ ဝ** ဣတိ တ-သဒ္ဒော ရဿံ ကတွာ နိ ဒ္ဒိဋ္ဌော, သော ဣတိ-သဒ္ဒတော ပရံ ယောဇေတဗ္ဗော, တသ္မာ “ဧတံ သင်္ဃာဋိံ ပစ္စုဒ္ဓရာမီ”တိ တ “ဣမံ သင်္ဃာဋိံ ပ စ္စုဒ္ဓရာမီ”တိ တ သံသေတိ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **သံသေ**တိ ဝဒေယျ။ **ဧဝန္တိ** ယထာ နာမေန သင်္ဃာဋိံ ပစ္စုဒ္ဓရိ တဗ္ဗာ, တထာ ဥတ္တရာသင်္ဂာဒီနီတိ အတ္ထော။ **ဝိဒူ**တိ ပစ္စုဒ္ဓရေတိမဿ ကတ္တုပဒံ, ပညတတိ အတ္ထော။ သဗ္ဗ တ္တာပိ ဒူရာသန္နတာဒိ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၃၇-၈. ဣာအနိ သင်္ဃာဋိအာဒီနံ ဆန္နံ ပမာဏပရိစ္ဆေဒံ ဒဿေတိ **“သင်္ဃာဋီ”** တိအာဒိနာ။ ပစ္ဆိမော အန္တော ပ **စ္ဆိမန္တော,** တေန, ပစ္ဆိမကောဋိယာတိ အတ္ထော။ **ဒီဃသော**တိ ဒီဃတော။ မုဋ္ဌိယာ သဟိတံ ပဉ္စကံ ယဿာ သာ မုဋ္ဌိ ပဉ္စကာ, လိင်္ဂဝိပလ္လာသဝသေန ပန **မုဋ္ဌိပဉ္စကော** ။ မုဋ္ဌိ-သဒ္ဒေနေတ္ထ ဥပစာရဝသေန ကတမုဋ္ဌိကော ဟတ္ထော ဝု တ္တော။ သုဂတဿ စီဝရတော ဦနာတိ သမာသော။ **အပီ**တိ ဝုတ္တသမုစ္စယေ, တေန ယထာဝုတ္တပစ္ဆိမပ္ပမာဏာ စ အယဉ္စ ဥတ္တမပ္ပမာဏာတိ အတ္ထော။ “ပစ္ဆိမန္တေနာ”တိ ဣဒံ **မုဋ္ဌိတ္တိကဉ္စ တိရိယ** န္တိ ဧတ္ထာပိ အနုဝတ္တ တေတွာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **စ**-သဒ္ဒေ “ဥတ္တမန္တေန သုဂတစီဝရူနာပိ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဣဒံ သမုစ္စိနောတိ။ တတ္ ထ ဣာအနိ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ တိဿော ဝိဒတ္ထိယော ဧကာ သုဂတဝိဒတ္ထိ, တာယ ဝိဒတ္ထိယာ နဝ ဝိဒတ္ထိ ယော ဒီဃတော သုဂတစီဝရပ္ပမာဏံ, တိရိယံ ဆ ဝိဒတ္ထိယော, တံ ပန ဝဍ္ဎကိဟတ္ထေန ဒီဃတော တေရသ ဟတ္ထာ ဧကာ စ ဝိဒတ္ထိ, တိရိယတော နဝ ဟတ္ထာ ဟောန္တိ။ တံဝသေန ဥဘယတ္ထ ဦနတာ ဝိညာတဗ္ဗာ။

ဥတ္တရာသင်္ဂေပိ တတ္တကောတတိ ဒဿေတုံ **“တထာ ဧကံသိကဿပီ”** တိ အာဟ။ ဧကော အံသော ဧကံ သော, တတ္ထ ကာတဗ္ဗန္တိ တဒ္ဒိတေ **ဧကံသိကံ**။ “အန္တရတာသကော”စ္စာဒိနာ နိတာသနံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ အန္တ ရံ မဇ္ဈပဒေသော, အန္တရေ မဇ္ဈေ ကဋိပ္ပဒေသေ တသော ဝတ္ထံ အန္တရတာသော, သောယေဝ **အန္တရတာသကော။** **စာပီ**တိ သမုအယော, ဧကော တ သမုစ္စယော။ အဓေန တတိယော ဘာဂေ **အဓုတေယျော** ။ ဧတ္ထ ဒ္ဝိန္နံ ဟတ္ထ ကောဋ္ဌာသာနံ သမ္ပုဏ္ဏာနံ တတိယကောဋ္ဌာသသံသိဋ္ဌေ ကရဏဘူတာ အဓု-သဒ္ဒနိဒ္ဒိဋ္ဌာ ယာ ဝိဒတ္ထိ , သာဝ တ တိယောတိ နိဒ္ဒိဋ္ဌောတိ ဥပမုဟတ္ထသင်္ခာတော တတိယော ဘာဂေ အဓုတေယျော။ သော စ နာနန္တရေန ဒ္ဝိဟ တ္ထတတိယတော လဗ္ဘတီတိ ဒွေဝ ဟတ္ထာ, ဧကော စ ဝိဒတ္ထိ အဓုတေယျော။ တံသန္နိယောဂေန ပနေတ္ထ အန္တ ရတာသကောဝ အဓုတေယျောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဒွေဝ ဟတ္ထာ ယဿာတိ ဗာဟိရတ္ထသမာသော။ ဟရုပနေနာပိ သ က္ကာ နာဘိံ ပဋိစ္ဆာဒေတုန္တိ **“ဒ္ဝိဟတ္ထော”** တိ ဝုတ္တံ။ **တ**-သဒ္ဒော အဓုတေယျံ ဝိကပ္ပေတိ။ တိရိယဿ အန္ တောတိ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသော, တိရိယမေဝ အန္တောတိ တ ကမ္မဓာရယော “ကမန္တော”တိအာဒီသု ဝိယ။

၃၉. **“နိသီဒနသ္သာ”** တိအာဒိနာ နိသီဒနစီဝရံ ဒသ္သေတိ။ တတ္ထ **နိသီဒနံ** နာမ သမေ ဘူမိဘာဂေ ဋ္ဌေကလောမာနိ ဥပရူပရိ သန္ထရိတ္ဝာ ကဍ္ဎိကာဒီဟိ သိဗ္ဗိတ္ဝာ ကတော ဒ္ဝိသု ဌာနေသု ဖာလိတတ္တာ တီဟိ ဒသာဟိ ယုတ္တော ပရိက္ခာရဝိသေသော။ **ဝိဒတ္ထိ ဒ္ဝေ** တိ ဒ္ဝေ ဝိဒတ္ထိ။ **ဝိသာလတော** ပုထုလတော။

၄၀. **“ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ”** တိအာဒိနာ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိံ ဒသ္သေတိ။ တတ္ထ **ကဏ္ဍူ** တိ ဟိ န အတ္တတော နာနံ, တဂ္ဂဟဏေန ပနေတ္ထ ပိဠကဿာဝထုလ္လကစ္ဆာဗာဓံ ဂယှတိ။ ကဏ္ဍုံ ယထာဝုတ္တံ ပိဠကာဒိံ ပဋိစ္ဆာဒေတီတိ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ။ ပဋိစ္ဆဒနံ တ ပဋိစ္ဆာအေ, ယထာဝုတ္တကဏ္ဍုယာ ပဋိစ္ဆာအေ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာအေ, သော အဿ အတ္ထီတိ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒီ, တဿ။ **တိရိယန္တိ** တိရိယတော။

၄၁. **“ဝဿိကာ”** တိအာဒိနာ ဝဿိကသာဋိကံ ဒသ္သေတိ, တံ သုဝိညေယျံ။

၄၂. ဇဝံ ပမာဏဝန္တာနံ ပမာဏံ ဒသ္သေတ္ဝာ ဝုတ္တပ္ပမာဏာတိက္ကမေ အေသံ, ကေသဉ္စိ ပမာဏာဘာဝဂဏနာဘာဝဉ္စ ဒသ္သေတုံ **“ဧတ္ထာ”** တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဧတ္ထာ** တိ ဝုတ္တပ္ပမာဏဝန္တေသု စီဝရေသု။ **တဒုတ္တရိ** တတော ဝုတ္တပ္ပမာဏတော ဥတ္တရိ နိပါတေန ဥတ္တရိ-သဒ္ဒေန တပ္ပုရိသော။ **ကရောန္တဿ** သမ္ပာဒေန္တဿ။ **ဆေဒနပါစိတ္တိ** တိ ဆေဒနေန သဟိတာ ပါစိတ္တိ, အတိရေကံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ပါစိတ္တိယံ ဒေသေတဗ္ဗန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဝုတ္တပ္ပမာဏတော ပန အတိရေကဉ္စ ဦနကဉ္စ “ပရိက္ခာရစောဠ”န္တိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ ယေန မုခံ ပုဉ္ဆန္တိ, တံ မုခသမ္မဇ္ဇနီတိ မုခဿ စောဠန္တိ သမာသေ ဒ္ဝဝန္ဒော။ အာကင်္ခိတံ ဣစ္ဆိတံ ပမာဏန္တိ ကမ္မဓာရယော။ တမေတေသမတ္ထီတိ **အာကင်္ခိတပ္ပမာဏိကာ**။ ဧတ္ထ စ တိစီဝရာဒီသု အဝုတ္တေပိ ဂဏနဝိဘာဂေ ပစ္စတ္ထရဏမုခပုဉ္ဆနပရိက္ခာရစောဠေ ဧပေတ္ဝာ အာဒိတော ပဉ္စာယ ဆက္ကမေကေကမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ မုခပုဉ္ဆနစောဠာနိ ပစ္စတ္ထရဏာနိ စ ဗဟူနိပီတိ ဝိညာတဗ္ဗံ။

၄၃. **ဂဏနာ**တိ ဧတ္ထ နပုံသကဿ ဣတ္တိဝစနေန ယောကဘာဝတ “န ဒီပိတာ”တိ လိင်္ဂ ဝိပရိဏာမေတ္ဝာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, အဋ္ဌကထာယံ န ပကာသိတာတိ အတ္ထော။ တိဏ္ဏံ ပနေတေသံ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒဝသေနေဝ ဝုတ္တံ, ဝိကပ္ပနူပဂပစ္ဆိမေန ပစ္ဆိမပ္ပမာဏံ အတ္ထိယေဝ။ ဣအာနိ ယသ္မာ တတ္ထ တံ သဗ္ဗံ န ဒီပိတံ, တသ္မာ ဝိကပ္ပနူပဂထဝိကာဒိ သဗ္ဗံ ဇေဝံ “ပရိက္ခာရစောဠ”န္တိ, ဗဟူနိ ဧကတော ကတ္ဝာ “ပရိက္ခာရစောဠာနီ”တိပိ ဝတ္ဝာ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗန္တိ ဒသ္သေန္တော **“တထာ”**တိအာဒိမာဟ။ ဣမိနာ ပရိက္ခာရစောဠံ နာမ ပာဋေက္ကံ နိဓာနမုခန္တိ ဒသ္သေတိ။ **ထဝိကာဒိ** ထဝိကာ အာဒိ ယဿ ပရိဿာဝနာဒိနောတိ သမာသော။ ဝိကပ္ပဿ ဥပဂံ **ဝိကပ္ပိယံ,** တဉ္စ ဥပရိ ဝက္ခတိ။

၄၄. ဣအာနိ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ ပဋိဘာဂံ ဒသ္သေတုံ **“အဟတာ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ အဟတေန နဝေန အဓောတေန ကပ္ပံ သဒိသံ အဟတကပ္ပံ, ဧကတရဓောတံ။ အဟတဉ္စ အဟတကပ္ပဉ္စ **အဟတာဟတကပ္ပာနိ,** ဝတ္ထာနိ, တေသံ။ ဒ္ဝေ ဂုဏာ ပဋ္ဋလာနိ ယဿ သာတိ ဒုဂုဏာ။ “ဂုဏော ပဋ္ဋလရာသီသု”တိ ဟိ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာ။ **ဒုဂုဏာ** ဒုပဋ္ဋာ, ဥတ္တရသိမ္ပိ ဒေဟဘာဂေ အာသဇ္ဇိယတီတိ **ဥက္ကရာသင်္ဂေ**။ ကေစ္စံ ကေပဋ္ဋံ အဿ အတ္ထီတိ **ကေစ္စီ,** ကေပဋ္ဋော တို အတ္ထော။ နိပါတော တ ကေစ္စီတိ။ **တထာ**တိ သမုစ္စယေ, အန္တရဝါသကော စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဥပမာယံ တ, ယထာ ဥတ္တရာသင်္ဂော ကေစ္စိယော, ဇဝံ အန္တရဝါသကောတိ အတ္ထော။

၄၅. “ဥတု”တိ အနေကဥတု ဂဟိတာတိ ဥတုတော ဒီဃကာလတော ဥဒ္ဓဋ္ဌာ **ဥတုဒ္ဓဋ္ဌာ,** တေသံ ပိလောတိကာနန္တိ အတ္ထော။ **သေသာ**တိ ဥတ္တရာသင်္ဂအန္တရဝါသကာ။ ပံသု ဝိယ ကုစ္ဆိတံ ဥလတိ ပဝတ္တတီတိ **ပံသုကူလံ,** ရထိကာသုသာနသင်္ကာရကူဋာဒီနံ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌိတံ စောဠခဏ္ဍံ, တသ္မိံ။ ယာ ယာ ရုစီတိ အဗျယီဘာဝေ **ယထာရုစိ,** ယာဝဒတ္ထံ သတပဋ္ဋမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၆. ဣအာနိ တီသု ဆိန္ဒိတ္ဝာ ကာတုံ အပ္ပဟောန္တေသု ကာတဗ္ဗဝိဓိံ ဒသ္သေတုံ **“တီသု”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ တိစီဝရသမုဒာယတော ဧကဒေသဘူတာနံ ဒ္ဝိန္နမေကဿ စ သဉ္ဈာဂုဏေန နိဒ္ဓာရိယမာနတ္တာ **တီသု**တိ နိဒ္ဓာရဏေ ဘုမ္မံ။ ဧကဝစနဿ ဗဟုဝတ္တေန ယောကဘာဝတော ဒ္ဝိစီဝရသင်္ခါတဗဟုဝတ္တဝသေန ဝစနံ ဝိပရိဏာမေတ္ဝာ ယာနိ ပဟောန္တိ, တာနိ ဒ္ဝေ ဝါ တပိ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာနိ, ယံ ပဟောတိ, တံ ဇေဝံ တ ဆိန္ဒိတဗ္ဗန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ပဟောန္တိ** တိ ပစ္ဆိမစီဝရပ္ပမာဏဆိန္နကာနိ ပဟောန္တိ။ **အပိ**တိ သမ္ဘာဝနေ, တီသု ကာ ကထာတိ အတ္ထော။ **အန္ဝာဓိ**န္တိ အာဂန္တုကပ

တ္တံ။ အနု ပစ္ဆာ အာဒိယတီတိ အနုတ္တဝိ, ယံ စိဝရသ္မော့ပရိ သင်္ဃာဋိအာကာရေန အာရောပေတဗ္ဗံ။ **အနာဒိတ္တာ** တိ အနာရောပိတံ အနုတ္တဝိကံ။ **န ဓာရေယျာ** တိ ဣမိနာ ယဒိ ဓာရေယျ, ဒုက္ကဋန္တိ ဒီပေတိ။

၄၇-၈. ဣဒါနိ ''တိစီဝရံ န ဝသေယျ ဝိနေကာဟ''န္တိ ဝုတ္တာနံ တိဏ္ဏံ အဝိပ္ပဝါသလက္ခဏံ ဒဿေတုံ ''ကမေ''တိအာဒိမာဟ **ဥဒေသိတသိက္ခာပဒေ** (ဟရာ. ၄၇၁ အာဒယော) ဝုတ္တပရိဟာရမာဟ။ တတ္ထ ကမေ တ။ပေ။ ဝိဟာရေတ တိစီဝရံ နိက္ခိပိတ္ဝာတတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ ''ပဋ္ဌော ဒဗ္ဗော''တိအာဒီသု ဝိယ အဝယဝေပိ သမုဒာယတေဟာရဝသေန တီသု ဧကမ္ပိ **''တိစီဝရ''**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ဘိက္ခုသမ္မုတိယညတ္ရာ** တိ သင်္ဃေန ဂိလာနဿ ဘိက္ခုနော ဒီယမာနံ စီဝရေန ဝိပ္ပဝါသသမ္မုတိံ ဝိနာ။ **ဝိပ္ပဝသတ္တု** န္တိ ဧကူပစာရနာနူပစာရကမာဒိတော ဗဟိ, အထ တ နိဝေသနာဒီနံ, တတ္ထ စ ဂဗ္ဘောဝရကာနံ စီဝရဿ တ ဟတ္ထပါသံ အတိက္ကမ္မ စီဝရေန ဝိပ္ပယုတ္တော ဟုတွာ ဝသိတုံ။ ဧတ္ထ စ ကမာဒီနံ ဧကူပစာရနာနူပစာရတာ ဧကကုလနာနာကုလသန္တကဿ ကမာဒိနော ပရိက္ခေပဿ, ပရိက္ခေပာဟောကာသဿ စ ဝသေန သတ္တထအဗ္ဘောကာသာနံ သတ္တဗ္ဘန္တရဝသေန စ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ ဧကော အဗ္ဘန္တရော အဋ္ဌဝီသတိဟတ္ထော ဟောတိ။ ဧတ္ထ စ နိဝေသနာဒီနိ ကမတော ဗဟိ သန္နိဝိဋ္ဌာနီတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ ဝိသုံ ကမဿ ဂဟိတတ္တာ, တထာ ဥဒေသိတာဒီဟိ အညံ နိဝေသနံ။

တတ္ထ **ဥဒေသိတော** နာမ ယာနာဒီနံ ဘဏ္ဍာနံ သာလာ။ **ဟဿာအေ** ဒီဃဟဿာအော။ **ဟမ္မိယံ** မုဏ္ဍစ္ဆဒနဟဿာအော။ နာတ စ အဋ္ဌော စ မာဠော စ အာရာမော စ **နာတ။ပေ။ အာရာမံ,** တသ္မိံ။ **အဋ္ဋော** နာမ ပဋိရာဇာဒီနံ ပဋိဗာဟနတ္ထံ ဣဋ္ဌကာဟိ ကတော ဗဟလဘိတ္တိကော စတုပဉ္စဘူမိကော ပတိဿယဝိသေသော။ **မာဠော** ဧကကူဋသင်္ဂဟိတော စတုရဿပာသာအော။ **အာရာမော** ပုပ္ဖာရာမော တ ဖလာရာမော တ။ သတ္ထော စ ခေတ္တဉ္စ ခလဉ္စာတိ ဒွန္ဒော။ **သတ္ထော** နာမ ဇင်္ဃသတ္ထော တ သကဋသတ္ထော တ။ **ခလံ** ဝုစ္စတိ ဓညကရဏံ။ **ဒုမော** နာမ ဒုမမူလံ ဆာယာယ ဖုဋ္ဌော ကာသော ဥပစာရဝသေန။ **အဗ္ဘောကာသော** ပန အကမကေ အရညေဝ အဓိပ္ပေတော။

၄၉. ဣဒါနိ ''ဓောံ။ပေ။ သင်္ဃာဋိ''န္တိအာဒိနာ နဝန္နမေဝ ပစ္စုဒ္ဓာရော ဝုတ္တော, န ပန တေသံ ကာလပရိစ္ဆေ အေတိ တံ ဒဿေတုံ **''ရောက''**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ ဒေဝဒတ္တော ဒတ္တောတိ နာမေကဒေသေနာပိ နာမတေဟာ ရတော ဝဿိကသာဋိကာဝ ''သာဋိကာ''တိ ပကရဏဝသေန ဂမ္မမာနတ္တတ္တာ ဝုတ္တာ။ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိကာ စ **ရောဂဝဿာနပရိယန္တာ** ။ ရောက စ ဝဿာနာ စ မာသာ ရောဂဝဿာနာ, တေ တဒတိက္ကမေန ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗတာယ ပရိယန္တာ ယာသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။

ကိံ ဝုတ္တံ ဟောတိ? ဝဿိကသာဋိကာ ဝဿာနမာသာတိက္ကမေ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယ ဧဝ ပစ္စုဒ္ဓရိတဗ္ဗာ။ တထာ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိကာ အာဗာဓေသု ဝူပသန္တေသူတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာ''တိ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဟရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၆၉) ဝုတ္တံ။ ဧတ္ထ ပန ဧကစ္စ အာစရိယာ ''ပစ္စုဒ္ဓရိတွာတတိ ဝဿိကသာဋိကဘာဝ တော အပနေတွာတ''တိ ဝဒိံသု, တံ န ယုဇ္ဇတိ။ ပစ္စုဒ္ဓာရဝိနယကမ္မဝိသယေယေဝ ပစ္စုဒ္ဓာရ-သဒ္ဒဿ ဒိဋ္ဌတ္တာ, ''စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) **ဟဋ္ဌိ**ဝစနတော စ။ ''စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတု''န္တိ စ စတုန္နံ မာသာနံ အဓိဋ္ဌာနေန သဟ အစ္စန္တသံယောဂေ ဒဿိတောတိ န တေန အဓိဋ္ဌာနဘေအော ဝိညာယတိ။ တေနေဝ **ကုရုန္ဒဋ္ဌကထာယမ္ပိ** ''ဝဿာနံ စာတုမာသံ အဓိဋ္ဌာတုံ, တတော ပရံ ဝိကပ္ပေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈) ဝစနတော ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယ ဧဝ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဟေမန္တေ ဝိကပ္ပေတဗ္ဗာတိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာ ''ဝဿိကသာဋိကာ ဝဿာနမာသာတိက္ကမေနာပိ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိ အာဗာဓဝူပသမေနာပိ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီ''တိ (ကင်္ခာ. အဋ္ဌ. ကထိနသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) ဝုတ္တံ။ **မာတိကာဋ္ဌကထာယ** မ္ပိ ပစ္စုဒ္ဓာရဝသေနာပိ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိ ဧဝမတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ ဧဝဥဟိ သတိ သဗ္ဗဋ္ဌကထာယော သမေန္တိ, ယုတ္တိ စ အဝိရုဒ္ဓာ ဟောန္တီတိ။ **တတော ပရ**န္တိ ပစ္စုဒ္ဓာရတော ဥပရိ။ **ဝိကပ္ပေယျာ**တိ ကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဝိကပ္ပေယျ။ ဝဿိကသာဋိကံ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာယံ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ဟေမန္တဿ ပဌမဒိဝသေ ဝိကပ္ပေယျ, ဧဝံ အသတိ ဒုက္ကဋန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **သေသာ**တိ အပရေ သတ္တ စီဝရာနိ သေသာ။ နတ္ထိ ပရိယန္တံ ဝုတ္တသဒိသော ကာလပရိစ္ဆေအော ဧတေသန္တိ **အပရိယန္တိကာ** ။

၅၀. ဣဒါနိ ပစ္စတ္ထရဏာဒိကံ စီဝရစတုက္ကံ သဒသာဒိကံ ဝဋ္ဋတိ, နာပရန္တိ ဒဿေတုံ **''ပစ္စတ္ထရဏာ''** တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပရိက္ခာရော စ မုခပုဉ္ဆနဉ္စာတိ ဒွန္ဒော။ ပရိက္ခာရမုခပုဉ္ဆနမေဝ စောဠကန္တိ ကမ္မဓာရယော။ ဒွန္

ဒသမာသန္တေ သုယ္ယမာနတ္တာ ပန စောဠက-သဒ္ဒော ပရိက္ခာရ-သဒ္ဒတော စ ပရံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော “ပရိက္ခာရစောဠက”န္တိ။ တံ ပန သာမညဇောတနာယ ဝိသေသေပိ အဝဋ္ဌာနတော ဌပေတွာ ပဉ္စ စီဝရာနိ ပရိက္ခာရစောဠနာမေနာဓိဋ္ဌိတာနိ အဝသေသံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ပစ္စတ္ထရဏဉ္စ ပရိက္ခာရမုခပုဉ္ဆနစောဠကဉ္စ **ပစ္စတ္ထရဏ။ပေ။ စောဠက**ဉ္စ **နိသီဒန**ဉ္စာတိ ဧတံ စီဝရစတုက္ကံ သဒသမ္ပိ အရတ္တမ္ပိ အနာဒိန္နကပ္ပမ္ပိ လဗ္ဘန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **သဒသ**န္တိ သဟ ယာဟိ ကာဟိစိ ဒသာဟီတိ သဒသံ။ သဒသကေ လဗ္ဘမာနေ အဒသမ္ပိ လဗ္ဘတေတတိ သဒသမ္ပိ အဒသမ္ပိ ပုပ္ဖဒသမ္ပီတိ ဧတ္ထ အတ္ထော။ **ပိ**-သဒ္ဒော ဝုတ္တာဝုတ္တသမ္ပိဏ္ဍနတ္ထော။ **အရတ္တ**န္တိ နီလပီတာဒိရဇနေန အရဉ္ဇိတမ္ပိ။ **ပိ**-သဒ္ဒေန ရဉ္ဇိတနီလပီတာဒိကမ္ပိ အနာဒိန္နကပ္ပမ္ပီတိ။ အာဒိန္နော ကပ္ပော ယသ္သ နတ္ထီတိ တံ **အနာဒိန္နကပ္ပမ္ပိ** ။ ပိ-သဒ္ဒေန အာဒိန္နကပ္ပမ္ပိ။

နနု စ “န ဘိက္ခဝေ သဗ္ဗနီလကာနိ စီဝရာနိ ဓာရေတဗ္ဗာနီ”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၃၇၂) သဗ္ဗနီလကသဗ္ဗပီတကသဗ္ဗလောဟိတကစီဝရာနိ သာမညေန ပဋိက္ခိတ္တာနီတိ ကထမိဒံ စီဝရစတုက္ကံ သဒသာဒိကံ ဝဋ္ဋတိ, ကထဉ္စ အနာဒိန္နကပ္ပမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ? ဝုစ္စတေ – “တေန ခော ပန သမယေန အညတရော ဘိက္ခု ကုသစီရံ နိဝါသေတွာ”တိအာဒိနာ **ဥပ္ပန္နဝတ္ထု**သု (မဟာဝ. ၃၇၁) “န ဘိက္ခဝေ ကုသစီရံ။ပေ။ တိတ္ထိယဒ္ဓဇော ဓာရေတဗ္ဗော။ ယော ဓာရေယ္ယ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယသ္သာ”တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၃၇၁) ဥပ္ပန္နဝတ္ထုဝသေနေဝ နိဝါသနပါရုပနသင်္ခါတဓာရဏသ္သ ပဋိက္ခိတ္တတ္တာ စ တတ္ထေဝ **အဋ္ဌကထာယဉ္စ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၃၇၂) “သဗ္ဗနီလကာဒီနိ ရဇနံ ဓောဝိတွာ ပုန ရဇိတွာ ဓာရေတဗ္ဗာနိ, န သက္ကာ စေ ဟောန္တိ ဓောဝိတုံ, ပစ္စတ္ထရဏာနိ ဝါ ကာတဗ္ဗာနိ, ဒုပဋ္ဋစီဝရသ္သ ဝါ မဇ္ဈေ ဒါတဗ္ဗာနိ, အစ္ဆိန္နဒသဒီဃဒသာနိ ဒသာ ဆိန္ဒိတွာ ဓာရေတဗ္ဗာနိ, ကဉ္စုကံ လဘိတွာ ဖာလေတွာ ရဇိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဝေဌနေပိ ဧသေဝ နယော”တိ နိဝါသနပါရုပနဝသေနေဝ ဓာရဏပရိဘောဂသ္သ ဝုတ္တတ္တာ စ **ဒုဗ္ဗဏ္ဏကရဏသိက္ခာပဒေ** (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၃၆၈) “ယံ နိဝါသေတုံ ဝါ ပါရုပိတုံ ဝါ သက္ကာ ဟောတိ, တဒေဝ စီဝရန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗ”န္တိ ပဉ္စန္နံယေဝ ကပ္ပဗိန္ဒုနော အနုညာတတ္တာ စ တိစီဝရကဏ္ဍုပ္ပဋိစ္ဆာဒိဝသ္သိကသာဋိကသင်္ခါတာနိ ပဉ္စ စီဝရာနိ ကာယပရိဟာရိယာနေဝ အဒသာနိ အသဗ္ဗနီလကာဒီနိ ကပ္ပိယရဇနရဇိတာနိ အာဒိန္နကပ္ပာနိယေဝ ဟောန္တိ, န နိယမေန နိဝတ္တိတာနိ ပရာနိ စတ္တာရီတိ စီဝရစတုက္ကမေဝ သဒသာဒိကံ အနာဒိန္နကပ္ပမ္ပိ ဝဋ္ဋတီတိ။

၅၁. သေသစီဝရပဉ္စကံ အဒသံယေဝ ရဇိတံယေဝ အာဒိန္နကပ္ပံဝ ကပ္ပတီတိ ယောဇနာ။ **ရဇိတ**န္တိ ကပ္ပိယရဇနေန ရဇိတံ။ နိသီဒနသ္သ ယထာဝုတ္တေနတ္ထေန သဗ္ဗတ္ထ အဒသတ္တံ နိယမေတုံ **“သဒသံဝ နိသီဒန”**န္တိ ဝုတ္တံ။ သတိ ဟိ သမ္ဘဝေ ဗျဘိစာရေ စ ဝိသေသနံ သာတ္ထကံ ဟောတိ။

၅၂. ဣဒါနိ အနဓိဋ္ဌိတေ အနိသ္သဋ္ဌေ စ ကာ ပဝတ္တီတိ တံ ဒသ္သေတုံ **“အနဓိဋ္ဌိတ”** န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အနဓိဋ္ဌိတ** န္တိ တိစီဝရာဒိဝသေန အနဓိဋ္ဌိတံ။ **အနိသ္သဋ္ဌ** န္တိ ယသ္သ ကသ္သစိ အနုလက္ခဏေန အဒိန္နံ။ **ဝိကပ္ပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇယေ**တိ ဝက္ခမာနနယေန ဧကဗဟုဘာဝံ, သန္နိဟိတာသန္နိဟိတဘာဝဉ္စ သလ္လက္ခေတွာ ဝိကပ္ပေတွာ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇေယ္ယ။ ဝက္ခမာနနယေန ပန ဝိညာယတီတိ “ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ”တိ န ဝုတ္တံ။

ဣဒါနိ “ဝိကပ္ပေတွာ”တိ ဝုတ္တံ ကီဒိသံ တံ ဟေဋ္ဌိမန္တေန ဝိကပ္ပိယန္တိ အာဟ **“ဟတ္ထာ”** တိအာဒိ။ တတ္ထ ဟတ္ထော ဒီဃေန ယသ္သ တံ **ဟတ္ထဒီဃံ။ တတော** တိ တသ္မာ ဟတ္ထတော။ ဥပဍ္ဎော ဟတ္ထသ္သ ဒုတိယော ဘာဂေါ ဝိဒတ္ထိသင်္ခါတော ဝိတ္ထာရေန ယသ္သ တံ **ဥပဍ္ဎဝိတ္ထာရံ** ။

၅၃. ဣဒါနိ ယထာဝုတ္တဝိဓာနံ တေစီဝရိကသ္သေဝ ဝသေန, အပရော ပန အညထာ ပဋိပဇ္ဇတီတိ တံ ဒသ္သေတုံ **“တိစီဝရသ္သာ”** တိအာဒိမာဟ ။ တတ္ထ နာမေနာဓိဋ္ဌိတာနိ တီဏိ စီဝရာနိ ဧတသ္သာတိ **တိစီဝရော**။ တသ္သ ဝိနယတေစီဝရိကသ္သာတိ အတ္ထော, န ပရိက္ခာရစောဠနာမေန အဓိဋ္ဌိတစီဝရသ္သ။ ဝိနယတေစီဝရိကသ္သ ပန ဥဒ္ဒေသိတသိက္ခာပဒေ ဝုတ္တပရိဟာရော နတ္ထိ။ **ပရိက္ခာရစောဠိယော**တိ ပရိက္ခာရစောဠမသ္သ အတ္ထီတိ ဣကေန ယ-ကာရော။ **သဗ္ဗ**န္တိ သကလံ နဝဝိဓမ္ပိ စီဝရံ။ **တထာ ဝတွာ**တိ ဧကဗဟုဘာဝံ, သန္နိဟိတာသန္နိဟိတဘာဝဉ္စ ဉတွာ “ဣမံ ပရိက္ခာရစောဠံ အဓိဋ္ဌာမိ”တိအာဒိနာ ဝတွာ။ **အဓိဋ္ဌတိ** တိ အဓိဋ္ဌာတိ။

၅၄. အဓိဋ္ဌိတစီဝရံ ပန ပရိဘုဉ္ဇတော ကထံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိ တံ ဒဿေန္တော **“အစ္ဆေဒာ”** တိအာဒိမာဟ။
တတ္ထ အစ္ဆေဒော စ ဝိဿဇ္ဇနဉ္စ ဂါဟော စ ဝိဗ္ဘမော စာတိ ဒွန္ဒော။ **အစ္ဆေဒော** နာမ စောရာဒီဟိ အစ္ဆိန္ဒိတွ
ာ ဂဟဏံ။ **ဝိဿဇ္ဇနံ** ပရေသံ ဒါနံ။ **ဂါဟော** ဝိဿာသေန ဂဟဏံ။ **ဝိဗ္ဘမော** သိက္ခံ အပစ္စက္ခာယ ဂိဟိဘာဝူပဂမ
နံ။ တဒါပိ တဿ အညဿ ဒါနေ ဝိယ စီဝရဿ နိရာလယဘာဝေန ပန ပရိစ္စာကေတိ။ **ဋီကာယံ** ပန ဘာဒိသော ဘိက္ခု
ယေတတိ အဓိဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟတီတိ အတ္ထံ ဝိကပ္ပေတွာ ဘိက္ခုနိယာ ဂိဟိဘာဝူပဂမနံ ဝုတ္တံ, တံ န ဂဟေတဗ္ဗံ, ကာရ
ဏံ ပနေတ္ထ အမ္ဟာကံ ဂရူဟိယေဝ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. ၂.၄၆၉) “ဘိက္ခုနိယာ ‘ဟီနာယာဝတ္တနေနာ’တိ
ဝိသေသေတွာ အဝုတ္တတ္တာ ဘိက္ခုနိယာ ဟိ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေ အဓိဋ္ဌာနဝိဇဟနံ ဝိသုံ ဝတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ တဿာ ဝိဗ္ဘ
မနေနေဝ အဿမဏီဘာဝတော”တိ ဝုတ္တံ။ နနု စ ဘိက္ခုနော အပစ္စက္ခာတသိက္ခဿ ဂိဟိဘာဝူပဂမနေန အဓိဋ္ဌ
ာနဝိဇဟနေန နိရာလယဘာဝတော ကာရဏဘာဝေန ဝုတ္တော, ဧဝံ သတိ ပရိဝတ္တလိင်္ဂဿ နတ္ထိ နိရာလယဘာဝတောတိ
ကထမဿ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတီတိ? သစ္စမေတံ, တထာပိ ဗုဒ္ဓမတညူဟိ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ
၄. ၁.၆၉) “ယံ ပနဿ ဘိက္ခုဘာဝေ အဓိဋ္ဌိတံ တိစီဝရဉ္စ ပတ္တော စ, တံ အဓိဋ္ဌာနံ ဝိဇဟတိ, ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗ”န္တိ
ဝုတ္တတ္တာ နတ္ထေတ္ထ ဒေါသောတိ။

**မာရဏလိင်္ဂသိက္ခာ** တိ ဥတ္တရပဒလောပေန ဥပစာရေန ဝာ လိင်္ဂပရိဝတ္တနံ သိက္ခာပစ္စက္ခာနဉ္စ “လိင်္ဂသိက္ခာ”တိ
စ ဝုတ္တံ။ ဣတိ ဧတေ အဋ္ဌ သဗ္ဗေသု နဝသု စီဝရေသု အဓိဋ္ဌာနဿ ဝိယောဂေ ဝိပ္ပတသော, တဿ ကာရဏာ
ဟောန္တီတိ ဟဒယသေသော။ တိစီဝရဿ ပန န ကေဝလံ ဣမေယေဝ အဋ္ဌ, ဝိနိဝိဒ္ဓဆိဒ္ဒဉ္စ အဓိဋ္ဌာနဝိယောဂကာရဏန္
တိ လိင်္ဂဝစနဉ္စ ပရိဝတ္တေတွာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ အဗ္ဘန္တရေ ဧကဿပိ တန္တုနော အဘာဝေန ဝိနိဝိဒ္ဓံ ဝိနိ
ဝိဇ္ဈိတွာ ဂတဆိဒ္ဒံကနိဋ္ဌင်္ဂုလိနခပိဋ္ဌိပ္ပမာဏံ **ဝိနိဝိဒ္ဓဆိဒ္ဒံ**။ တတ္ထ သင်္ဃာဋိယာ စ ဥတ္တရာသင်္ဂဿ စ ဒီဃန္
တတော ဝိဒတ္ထိပ္ပမာဏဿ, တိရိယန္တတော အဋ္ဌင်္ဂုလပ္ပမာဏဿ, အန္တရဝါသကဿ ပန ဒီဃန္တတော ဝိဒ
တ္ထိပ္ပမာဏဿေဝ တိရိယန္တတော စတုရင်္ဂုလပ္ပမာဏဿ ပဒေသဿ ဩရတော ဆိဒ္ဒံ အဓိဋ္ဌာနံ ဘိန္ဒတိ, သူ
စိကမ္မံ ကတွာ ပုန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ။ သူစိကမ္မံ ကရောန္တေန စ ဆိန္ဒိတွာ ဒုဗ္ဗလဋ္ဌာနာပနယနေန ဆိဒ္ဒံ အဒဿေတွ
ာ ကာတဗ္ဗံ။

၅၅. ဣဒါနိ အကပ္ပိယာနိ ဒဿေတုံ **“ကုသာ”**တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ကုသာ စ တကာ စ ဖလကာနိ စ, တေသံ စီ
ရာနိ **ကုသ။ပေ။ စီရာနိ**။ တတ္ထ ကုသေန ဂန္ထေတွာ ကတံ ကုသစီရံ။ တထာ တကေန ဂန္ထေတွာ ကတံ တကစီရံ, တာ
ပသာနံ ဝက္ကလံ။ ဖလကသဏ္ဌာနာနိ ဖလကာနိ သိဗ္ဗိတွာ ကတံ ဖလကစီရံ။ **ကေသကမ္ဗလ**န္တိ ကေသေဟိ စ တလေဟိ
စ ဇာတံ တယိတံ ကမ္ဗလန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥလူကပက္ခာဇိနက္ခိပေ** တိ ဥလူကာနံ ကောသိယသကုဏာနံ ပက္ခံ ပက္ခေန
ကတံ နိဝာသနဉ္စ အဇိနက္ခိပံ သလောမံ သခုရံ အဇိနမိကနံ စမ္မဉ္စ ဓာရယတော ထုလ္လစ္စယန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၅၆. **ကဒလေရကက္ကဒုဿေသု** တိ ကဒလိယော စ ဧရကော စ အက္ကော စ, တေသံ ဒုဿာနိ ဝတ္ထာနိ, တေသု
ဧဝ မကစိတကေဟိ ကတေ **ပောတ္ထကေ စာပိ** ဒုက္ကဋံ။ နိမိတ္တတ္ထေ စေတံ ဘုမ္မံ။ ကဒလိဒုဿာဒိသဒ္ဒေန တံဓာ
ရဏမဓိပ္ပေတံ, တသ္မာ တံဓာရဏနိမိတ္တံ ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ “နီလကော စာ”တိအာဒိနာ
ဒွန္ဒော။ သဗ္ဗာ နီလက။ပေ။ ကဏှကာတိ ကမ္မဓာရယော။ နီလာဒိဝဏ္ဏယောဂေန ဝတ္ထံ နီလာဒိ။ **နီလကံ** ဥမာပုပ္ဖဝဏ္
ဏံ။ **မဉ္ဇေဋ္ဌံ** မဉ္ဇေဋ္ဌိကဝဏ္ဏံ။ **ပီတံ** ကဏိကာရပုပ္ဖဝဏ္ဏံ။ **လောဟိတံ** ဇယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏံ။ **ကဏှကံ** အဒ္ဒါရိ
ဋ္ဌကဝဏ္ဏံ။ သဗ္ဗ-သဒ္ဒော ပနေတ္ထ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။

၅၇. **မဟာ။ပေ။ ရတ္တေ** တိ မဟာရင်္ဂေ စ မဟာနာမရင်္ဂေ စ, တေဟိ ရတ္တေ။ တ္တောပိ ပုန သုယ္ယမာနံ သဗ္ဗ
သဒ္ဒမနုဝတ္တိယံ, “သဗ္ဗမဟာရင်္ဂရတ္တေ”တိအာဒိနာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣမိနာ စ အသဗ္ဗနီလကာဒိ ကပ္ပိယရဇ
နရဇိတံ ပရိဘုဉ္ဇိတုဿ နတ္ထိ ဒေါသောတိ ဒီပေတိ။ တတ္ထ မဟာရင်္ဂေ သတပဒိပိဋ္ဌိဝဏ္ဏော။ မဟာနာမရင်္ဂေ သမ္
ဘိန္နဝဏ္ဏော, သော ပန ပဏ္ဍုပလာသဝဏ္ဏော ဟောတိ, ပဒုမဝဏ္ဏောတိပိ ဝဒန္တိ။ **တိရီဋ္ဌကေ**တိ တံ နာမက ရုက္ခတစေ။ **အစ္
ဆိန္နဒီဃဒသကေ**တိ သဗ္ဗသော အစ္ဆိန္နတ္တာ အစ္ဆိန္နာ စ မဇ္ဈေ ဆိန္နတ္တာ ဒီဃာ စ သာ ဒသာ စ ဝတ္ထကောဋ္ဌိ ယ
ဿာတိ အညပဒတ္ထသမာသော။ **ဖလပုပ္ဖဒသေ** တိ အညမညံ သံသိဗ္ဗိတွာ ကတာ ဖလသဒိသာ ဒသာ “ဖလာ”တိ ဝုစ္
စန္တိ, ကေတကာဒိ ပုပ္ဖသဒိသာနိ “ပုပ္ဖာနီ”တိ စ, ဖလာ စ ပုပ္ဖာ စ ဒသာ ယဿ, ဖလသဒိသေ ဒသေ, ပုပ္ဖသဒိသေ

ဒသေ စာတိ အတ္ထော။ **ဝေဠနေ**တိ သီသဝေဠနေ။ **တထာ**တိ ဣမိနာ သဗ္ဗနီလကာဒီသု ဒုက္ကဋံ အတိဒိသတိ။ **သဗ္ဗ**န္တိ ကု သစီရာဒိကံ သကလံ။ အစ္ဆိန္န စီဝရံ ယသ္သ သော လဘတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

စီဝရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄. ရဇနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၅၈. မူလဥ္စ ခန္ဓော စ တစော စ ပတ္တဥ္စ ဖလဉ္စ ပုပ္ဖဉ္စ, တေသံ ပဘေဒေတိ ဆဋ္ဌီတပ္ပုရိသော။ အထ တ ပ ဘေဒ-သဒ္ဒသ္သ ကမ္မသာဓနတ္တေ တာနိယေဝ ပဘေဒေတိ ကမ္မဓာရယော, တတော။ ရဇန္တိ တေဟီတိ **ရဇနာနိ,** မူလာ ဒီနိ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဆ ရဇနာနိ မူလရဇန''န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဘဂဝတာ အနုညာတတ္တာ ဝုတ္တံ **''ရဇ နာ ဆပ္ပကာရာနိ, အနုညာတာနိ သတ္ထုနာ''**တိ။

၅၉. **မူလေ**တိ မူလရဇနေ ဟလိဒ္ဒိံ ဝိဝဇ္ဇိယ သဗ္ဗံ လဗ္ဘန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ မဥ္ဇေဋ္ဌိ စ တုင်္ဂဟာရ ကော စာတိ ဒွန္ဒော။ အလ္လိ-သဒ္ဒေန နီလိ-သဒ္ဒေန စ တေသံ ဂစ္ဆဇာတီနံ ပတ္တာနိ ဂဟိတာနိ ဥပစာရေန, တထာ လောဒ္ဒ-သဒ္ဒေန ကဏ္ဍုလ-သဒ္ဒေန စ တစော, ကုသုမ္ဘ-သဒ္ဒေန ကိံ သုက-သဒ္ဒေန စ ပုပ္ဖာနိ။ တေနေဝ စ တာနိ နပုံသကာ နိ။ **တုင်္ဂဟာရကော** နာမ ဧကော ကဏ္ဋကရုက္ခော, တသ္သ ဟရိတာလဝဏ္ဏံ ခန္ဓရဇနံ ဟောတိ။ အလ္လိပတ္တေန ဧ ကတရံ ဂိဟိပရိဘုတ္တံ ရဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဖလရဇနေ သဗ္ဗမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

ရဇနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၅. ပတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၆၀. **အယောပတ္တော** နာမ အယသာ ကာဠလောဟေန နိဗ္ဗတ္တော ပတ္တော။ **ဇာတိယာ** ဥက္ကဋ္ဌာဒီနံ သာမညဝ သေန။ **ပမာဏတော**တိ ပရိစ္ဆေဒတော။ တယော ပတ္တာတိ ဟဋသေသော။

၆၁. ''မဂဓေသူ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ **မဂဓေ**တိ ဝစနဝိပလ္လာသေန တ ''ပစ္စာသာ သတီ''တိအာဒီသု ဝိယ သု-သဒ္ဒ လောပေန တ ဝုတ္တံ။ **နာဠိဒွဝယတဏ္ဍုလသာဓိတ**န္တိ ဧတ္ထ မဂဓာပေက္ခာပိ နာဠိ-သဒ္ဒော ဒွယ-သဒ္ဒေန သမာ သော ဟောတိ ဂမ္မကတ္တာတိ နာဠိယာ ဒွယံ နာဠိဒွယံ။ တတ္ထ မဂဓနာဠိ နာမ အဍ္ဍတေရသပလာ ဟောတိ။ ဧတ္ထ စ အဍ္ဍတေရသပလာနိ မာသာနန္တိ ဝဒန္တိ။ နာဠိဒွယေန ပမိတာ တဏ္ဍုလာ သုကောဋ္ဋိတပရိသုဒ္ဓါ အနုပဟတပုရာဏ သာလိတဏ္ဍုလာ နာဠိဒွယတဏ္ဍုလာ, တေဟိ သာဓိတံ ပစိတန္တိ အတ္ထော။ **ဩဒန**န္တိ သမ္မာ သမ္မာဒိတံ အဝသ္သာဝိ တောဒနံ။ **သူပ**န္တိ ဩဒနသ္သ စတုတ္ထဘာဂပ္ပမာဏံ နာတိဃနံ နာတိတနုကံ ဟတ္ထဟာရိယံ သဗ္ဗသမ္ဘာရသင်္ခတံ မုဂ္ဂသု ပံ။ **ဗျဉ္ဇနဉ္စ တဒူပိယ**န္တိ တသ္သ ဩဒနသ္သ ဥပိယံ အနုရူပံ ယာဝ စရိမာလောပပ္ပဟောနကံ မစ္ဆမံသာဒိဗျဉ္ဇနဉ္စ စ ဥက္ကဋ္ဌော ဂဏှာတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၂. **တသ္သာ**တိ ယထာဝုတ္တဩဒနာဒိနော။ **ဥပမော**တိ ဥပမံ နာဠိကောဒနာဒိ အသ္သ အတ္ထီတိ ဥပမော။ ဧဝ-ကာရေန အတိရေကံ နိဝတ္တေတိ။ **တတော**တိ ယထာဝုတ္တနာဠိကောဒနာဒိတော။ ဥက္ကဋ္ဌတော ဥက္ကဋ္ဌော စ ဩမကော မကော စ အပတ္တောတိ ယောဇနာ။ ဩမကတော ဩမကော **ဩမကောမကော**။ ဣမိနာ ပုန ပတ္တဒွယဒသ္သနေန ပမာဏတော တယောပိ ပတ္တာ ဝိဘာဂတော နဝ ဟောန္တီတိ ဒီပေတိ။ တတ္ထ ယသ္မိံ မဂဓနာဠိဒွယတဏ္ဍုလောဒနာဒိကံ သဗ္ဗမ္ပိ ဝဓုနပက္ခေ ဌိတံ ပက္ခိတ္တံ သစေ ပတ္တသ္သ မုခဝဋ္ဋိယာ ဟေဋ္ဌိမရာဇိသမံ တိဋ္ဌတိ, သုတ္တေန တ ဟီ ရေန တ ဆိန္နန္တသ္သ သုတ္တသ္သ တ ဟီရသ္သ တ ဟေဋ္ဌိမန္တံ ဖုသတိ, အယံ **ဥက္ကဋ္ဌော** နာမ ပတ္တော။ သစေ တံ ရာဇိ အတိက္ကမ္မ ထူပီကတံ တိဋ္ဌတိ, အယံ **ဥက္ကဋ္ဌောမကော** နာမ ပတ္တော။ သစေ တံ ရာဇိ န သမ္ပာပုဏာတိ အ န္တောဂတမေဝ, အယံ **ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌော** နာမ ပတ္တော။ ''ဧကံ နာဠိကောဒနာဒိ သဗ္ဗမ္ပိ ပက္ခိတ္တံ ဝုတ္တနယေနေ ဝ ဟေဋ္ဌိမရာဇိသမံ တိဋ္ဌတိ, အယံ မဇ္ဈိမော နာမ ပတ္တော''တိအာဒိနာ **မဇ္ဈိမမဇ္ဈိမောမကမဇ္ဈိမုက္ကဋ္ဌာ** စ ''ယတ္ထ ဥပမုနာဠိကောဒနာဒိ သဗ္ဗမ္ပိ ပက္ခိတ္တံ ဟေဋ္ဌိမရာဇိသမံ တိဋ္ဌတိ , အယံ ဩမကော နာမ ပတ္တော''တိအာဒိနာ

**ဩမကဩမကောမကဩမကုက္ကဋ္ဌာ** စ ပတ္တာ ဥက္ကဋ္ဌေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တေသု ဒွေဝ အပတ္တာ ဘာဇနပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာ, နာဓိဋ္ဌာနူပဂါ, န ဝိကပ္ပနူပဂါ။

၆၃. ကပ္ပော သကော အတိရေကပတ္တော ဒသာဟပရမံ ဓာရေတဗ္ဗောတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ကပ္ပော**တိ ကပ္ပိယော။ **သကော**တိ အတ္တနော သန္တကော။ ကပ္ပိယတ္တာ ပန အတ္တသန္တကတ္တာ စ သတ္တန္နမ္ပိ အဓိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနူပဂတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တတ္ထ အယောပတ္တော ပဉ္စဟိ ပါကေဟိ, မတ္တိကာပတ္တော ဒွီဟိ ပါကေဟိ ပက္ကော အဓိဋ္ဌာနူပဂေါ စ ဝိကပ္ပနူပဂေါ စ, တထာ ဥဘောပိ ကာကဏိကမတ္တဿာပိ မူလဿ အနဝသေသေတွာ ဒိန္နေ, သဗ္ဗသော အတ္တသန္တကတ္တေ ဝိညာတေ စ အဓိဋ္ဌာနဝိကပ္ပနူပဂါတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **အတိရေကပတ္တော**တိ အနဓိဋ္ဌိတာဝိကပ္ပိတတာယ အတိရေကပတ္တော။ အဓိဋ္ဌာနပစ္စုဒ္ဓါရာ ပနေတ္ထ စီဝရေ ဝုတ္တာဝ။ ဝိကပ္ပေန္တေန ပန ပတ္တာနံ ဧကဗဟုဘာဝံ, သန္နိဟိတာသန္နိဟိတဘာဝဉ္စ ဉတွာ "ဣမံ ပတ္တ"န္တိ ဝါ "ဣမေ ပတ္တေ"တိ ဝါ "ဧတံ ပတ္တ"န္တိ ဝါ "ဧတေ ပတ္တေ"တိ ဝါ ဝတွာ "တုယှံ ဝိကပ္ပေမီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ သမ္မုခါဒိဘေဒော ပနေတ္ထ စီဝရေ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဒသာဟပရမ**န္တိ ဒသ အဟာနိ ပရမော ပရိစ္ဆေဒေါ အဿာတိ ဒသာဟပရမော, ကာလော, တံ။ အစ္စန္တသံယောဂေ ဥပယောဂဝစနံ။ **ဓာရေတဗ္ဗော**တိ ပရိဘောဂဝသေန ဓာရေတဗ္ဗော။ တသ္မိံ ကာလေ အတိနာမိတေ ပတ္တော နိဿဂ္ဂိယော ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **အတိနာမိတေ**တိ အတိက္ကာမိတေ။ **နိဿဂ္ဂိယော** ဟောတိ, ဧကာဒသေ အရုဏုဂ္ဂမနေ သင်္ဃဿ ဝါ ဂဏဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ **ပဒဘာဇနီယေ** (ပါရာ. ၆၀၂) ဝုတ္တနယေန ပတ္တော နိဿဇ္ဇိတဗ္ဗော ဟောတိ, တထာ သတိ ပါစိတ္တိယာပတ္တိ စဿ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

၆၄. **"အစ္ဆေဒ"**တိအာဒိ စီဝရေ ဝုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေဝ။ အယံ ပန ဝိသေသော – **မရဏုဒ္ဓဋာ**တိ ဥဒ္ဓရဏံ ဥဒ္ဓဋံ, ပစ္စုဒ္ဓါရော။ မရဏဉ္စ ဥဒ္ဓဋဉ္စ မရဏုဒ္ဓဋာ, တသ္မာ။ **ဆိဒ္ဒေနာ**တိ ယေန ကင်္ဂုသိတ္ထံ နိက္ခမတိ စေဝ ပဝိသတိ စ, တေန မုခဝဋ္ဋိတော ဟေဋ္ဌာ ဒွင်္ဂုလဆိဒ္ဒေန။ **ပတ္တာဓိဋ္ဌာနမုဇ္ဈတီ**တိ ပတ္တော အဓိဋ္ဌာနံ ဥဇ္ဈတိ ဝိဿဇ္ဇတိ။

၆၅. ဣဒါနိ **"ပတ္တ"**န္တိအာဒိနာ အညထာ ပရိဟရဏေ ဒုက္ကဋံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ သောဒကံ ပတ္တံ န ပဋိသာမေယျာတိ ယောဇနာ။ **န ပဋိသာမေယျာ**တိ ဂုတ္တဋ္ဌာနေ န နိက္ခိပေယျ, "သောဒကံ ပတ္တံ ဥဏှေ န စ ဩတာပေ"တိအာဒိနာ စ ယောဇနီယံ။ **န စ ဩတာပေ**တိ နေဝ ဤသကံ တာပေယျ။ **န နိဒဟေ**တိ နိရုဒကံ ကတွာပိ ဘုသံ န နိဒဟေယျ, တေဒကံ ကတွာ ဤသကံ တာပေယျာတိပိ ဗျတိရေကတော။ **ဘူမျာ န ဌပေ**တိ ခရာယ ဘူမိယာ န ဌပေယျ။ ယတ္ထ ပန ဝဏ္ဏော န ဒုဿတိ, ဧဝရူပါယ မတ္တိကာယ ပရိဘဏ္ဍကတာယ ဘူမိယာ ဝါ တထာရူပါယ ဧဝ တလိကာယ ဝါ နိက္ကုဇ္ဇိတွာ ဥက္ကုဇ္ဇိတွာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **နော စ လဂ္ဂယေ**တိ ဘိတ္တိခိလာဒီသု န ဩလမ္ဗေယျ။

၆၆. "မိဍ္ဎန္တေ ဝါ"တိအာဒိနာ ဝတွာ ပတ္တံ ဌပေတုံ န စ ကပ္ပတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **မိဍ္ဎန္တေ**တိ အာဠိန္ဒကမိဍ္ဎိကာဒီနံ မိဍ္ဎီနံ အန္တေ။ သစေ ပန ပရိဝတ္တေတွာ တတ္ထေဝ ပတိဋ္ဌာတိ, ဧဝရူပါယ ဝိတ္ထိဏ္ဏာယ မိဍ္ဎိယာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ပရိဘဏ္ဍန္တေ ဝါ**တိ ဗာဟိရပဿေ ကတာယ တနုကာယ မိဍ္ဎိကာယ အန္တေ ဝါ။ ဧတ္ထ **ဝါ**-သဒ္ဒော သမုစ္စယေ, သော စ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။ အင်္ကေ ပန အံသဗဒ္ဓကေန အံသကူဋေ လဂ္ဂေတွာ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဆတ္တေပိ ဘဏ္ဍကေန သဒ္ဓိံ ဗန္ဓိတွာ ဝါ အင်္ဂုံ ကတွာ ဝါ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မဉ္စေပိ အညေန သဒ္ဓိံ ဗန္ဓိတွာ ဌပေတုံ, အဋ္ဋနိယံ ဗန္ဓိတွာ ဩလမ္ဗေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၆၇. ပတ္တေန ဥစ္ဆိဋ္ဌောဒကဉ္စ စလကဋ္ဌိကဉ္စ န နီဟရေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥစ္ဆိဋ္ဌောဒက**န္တိ မုခဝိက္ခာလနောဒကံ။ စလကာနိ စ စဗ္ဗေတွာ အပဝိဒ္ဓာမိသာနိ အဋ္ဌိကာနိ မစ္ဆမံသအဋ္ဌိကာနိ စ **စလကဋ္ဌိကံ**။ ပတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟံ ကတွာ ဟတ္ထံ ဓောဝိတုမ္ပိ ဟတ္ထဓောတာဒိ ဥဒကမ္ပိ ပတ္တေ အာကိရိတွာ နီဟရိတုမ္ပိ အနုစ္ဆိဋ္ဌ သုဒ္ဓပတ္တံ ဥစ္ဆိဋ္ဌဟတ္ထေန ဂဏှိတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ မစ္ဆမံသဖလာဖလာဒီနိ ခါဒန္တော ယံ တတ္ထ အဋ္ဌိံ ဝါ စလကံ ဝါ ဆဍ္ဍေတုကာမော ဟောတိ, တံ ပတ္တေ ဌပေတုံ န လဘတိ။ မုခတော နီဟဋံ ပန ယံ ကိဉ္စိ ပုန အခါဒိတုကာမော ပတ္တေ ဌပေတုံ န လဘတိ။ သိင်္ဂိဝေရာဒီနိ ဍံသိတွာ ပုန ဌပေတုံ လဘတိ။ **ပတ္တဟတ္ထော**တိ ပတ္တော ဟတ္ထေ ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ "ပတ္တဟတ္ထော, ကဝါဋ"န္တိ စ ဥပလက္ခဏမေတံ။ ယတ္ထ ကတ္ထစိ သရီရာဝယဝေ ပန ပတ္တသ္မိံ သတိ

ယေန ကေနစိ သရီရာဝယဝေန ကတဥ္စ ပဏာမေတုံ, ဃဋ္ဋိကံ တ ဥက္ခိပိတုံ, သူစိံ တ ကုဋ္ဋိကာယ အတပုရိတုံ န လဘတိ။ အံသကူဋေ ပန ပတ္တံ လဂ္ဂေတွာ ယထာသုခံ အတပုရိတုံ လဘတိ။

၆၈. ဘူမိယာ ဘူမိသမ္ဗန္ဓီ အာဓာရကော, တသ္မိံ ဒန္တဝလ္လိဝေတ္တာဒီဟိ ကတေ ဝလယာဓာရကေ စ ကေအာရုနာ ကတေ **အရုအာဓာရကေ** စ ဗဟူဟိ ဒဏ္ဍေဟိ ကတေ **ဒဏ္ဍာဓာရကေ** စ ယတ္ထ ဌပိတော ပတ္တော ယထာ ပရိဝတ္တိတွာ တ န ပရိပတတိ, တထာ သုဋ္ဌု သဇ္ဇိတေ တသ္မိံ ပတ္တသ္သုပရိ ပတ္တောတိ ဝေရူပေ **ဒုဝေ ပတ္တေ** ဌပေယျာတိ ပဒ တ္ထယောဇနာ။ ဘမကောဋ္ဋိသဒိသော ပန အရုအာဓာရကော တီဟိ ဒဏ္ဍကေဟိ ဗဒ္ဓော ဒဏ္ဍာဓာရကော စ ကေသ္သပိ ပ တ္တသ္သ အနောကာသော, တတ္ထ ဌပေတွာတပိ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ။ **ဘူမိယန္တိ** ကဋသာရကာဒိနာ အ တ္ထတာယ ဘူမိယာ ပန နိက္ကုဇ္ဇိတွာတ တ ပဋိကုဇ္ဇိတွာတ တ **ဧကံ** ပတ္တံ ဌပေယျာတိ ယောဇနာ။

၆၉. ဣအာနိ အကပ္ပိယပတ္တေ ဒဿေတိ **"အရူ"**တိအာဒိနာ။ တတ္ထ သုဝဏ္ဏမေဝ သောဝဏ္ဏံ။ အရု စ ရူပိယဥ္စ သောဝဏ္ဏဥ္စ မဏိ စ ဝေဠုရိယဥ္စ အရု။ပေ။ ဝေဠုရိယာနိ, တေဟိ နိဗ္ဗတ္တာ **အရု။ပေ။ မယာ** ။ ဒိယော ပန "ဝေဠုရိ ယာမယာ"တိ ကထာဗန္ဓသုခတ္ထံ ကတော။ ဝေမုပရိပိ တာဒိသံ ဝိညေယျံ။ တတ္ထ ဣန္ဒနီလာဒိ **မဏိ** နာမ။ ကံသော စ ကာစော စ တိပု စ သီသဥ္စ ဖလိကာ စ တမ္ဗလောဟော စာတိ ဒွဝန္ဒော, တေဟိ ဇာတာ **ကံသ။ပေ။ ဇာ**။ တတ္ထ ကံသ-သ ဒ္ဒေန ဝဋ္ဋလောဟောပိ သင်္ဂဟိတော။ သေတံ **တိပု,** ကဏှံ **သီသံ**။

၇၀. **ဆဝသီသမယော**တိ ဆဝဿ မတမနုဿဿ သီသံ သီသကပာလံ, တေန နိဗ္ဗတ္တော ဆဝသီသမယော။ ဃဋီ စ တုမ္ဗဥ္စ, တေသံ ကဋာဟော, တေဟိ ဇာတာတိ **ဃဋိတုမ္ဗကဋာဟဇာ** ။ တတ္ထ **ဃဋီ**တိ ဃဋေယော။ **တုမ္ဗံ** အ လာဗုံ။ ဣတိ ဣမေ သဗ္ဗေ ပတ္တာ အကပ္ပိယာ ဝုတ္တာ, ဒုက္ကဋဝတ္ထုကာ စ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ ရူပိယာဒီသု စ တူသု သစေ ဂိဟီ ဘတ္တဂ္ဂေသု သုဝဏ္ဏတဋ္ဋကာဒီသု ဗျဥ္ဇနံ ကတွာ ဥပနာမေန္တိ, အာမသိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကံသကာစ ဖလိကဇာနိ ပန တဋ္ဋကာဒီနိ ဘာဇနာနိ ပုဂ္ဂလိကပရိဘောဂေနေဝ န ဝဋ္ဋန္တိ, သင်္ဃိကပရိဘောဂေန တ ဂိဟိဝိကဋာနိ တ ဝဋ္ဋန္တိ။ ဃဋိတုမ္ဗကဋာဟဇာ ပန လဘိတွာတ ပရိဟရိတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ, တာဝကာလိကံ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋန္တိ။

ပတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၆. ထာလကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၇၁-၂. အရု ။ပေ။ ဝေဠုရိယာမယာ အကပ္ပိယာ, ဖလိကာကာစကံသဇာ ထာလကာ ဂိဟိသန္တကာ သင်္ဃိကာ စ ကပ္ပိ ယာ, တုမ္ဗဃဋိဇာ တာဝကာလိကာ ကပ္ပိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကပ္ပန္တိ ပရိကပ္ပန္တိ အဝိရောဓိဘာဝေနေတတိ ကပ္ပာ, တထာ ကပ္ပိယာ။ န ကပ္ပာ **အကပ္ပာ** ။ သင်္ဃဿ ဣမေ **သင်္ဃိကာ** ။ တာဝ-သဒ္ဒော အဝဓိမ္ဟိ။ တာဝ ဘောဇနာဝဓိဘူ တော ကာလော ဧတေသန္တိ **တာဝကာလိကာ** , ဘုဥ္ဇိတွာတ ဆဍ္ဍေတဗ္ဗာ, န ပရိဟရိတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။

ထာလကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၇. ပတရဏ္ဏနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၇၃. ယေန ဣရိယာပထေန ဥပလက္ခိတော ပဥ္စန္နံ ဘောဇနာနံ ယံ ကိဥ္စိ ဘောဇနံ **ဘုဥ္ဇမာနော အယံ** ဘိက္ခု ကပ္ပိ ယာနံ ပဥ္စန္နံ ဘောဇနာနံ ဟတ္ထပာသောပနီတာနံ **ပတရိတော, တတော** ဣရိယာပထတော **အညေန** ဣရိယာပထေန **အန တိရိတ္တကံ** ယာဝကာလိကံ **ဘုဥ္ဇေယျ** စေ, ဣမဿ **ဟာစိတ္တိ** ဟောတီတိ ပဒတ္ထယောဇနာ။ ဘုဥ္ဇနတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂ ဂဟဏေ ပန ဒုက္ကဋံ။ တတ္ထ ဣရိယာယ ကာယိကကိရိယာယ ပထော ပဝတ္တနူပာယော **ဣရိယာပထော,** ဌာနဂမနနိသ ဇ္ဇနသယနာနိ။ ပတရေတိ ပဋိက္ခိပတီတိ **ပတရိတော,** အထ တ ပတရဏံ ပဋိက္ခိပနံ ပတရိတံ, တမဿ အတ္ထီတိ **ပတ ရိတော,** ကတပ္ပတရဏော ကတပ္ပဋိက္ခေပောတိ အတ္ထော, အထ တ ပရိဝေသကေန တရီယတီတိ **ပတရိတော** ပဋိက္ခ ခေပိတော။ **အနတိရိတ္တက** န္တိ ယံ ပတရေတွာ အာသနာ ဝုဋ္ဌဟန္တဿ "အလမေတံ သဗ္ဗ"န္တိ ဧဝံ အတိရိတ္တက ရဏာဒီဟိ သတ္တဟိ ဝိနယကမ္မာကာရေဟိ ကပ္ပိယံ ကတံ, တဥ္စ "အဇ္ဇ တ ယအ တ ဣစ္ဆတိ, တအ ခာဒိဿတီ"တိ အာဟဋံ, ဂိလာနာတိရိတ္တဥ္စ အတိရိတ္တံ အဓိကန္တိ ဝုစ္စတိ, တတော အညံ အနတိရိတ္တကံ အနဓိကန္တိ အတ္ထော။

ကုသလံ စိတ္တံ ဟာတေတီတိ **ဟာစိတ္တိ,** တသ္မာ ကုလတ္ထိယံ တိမှုတိ တ-ကာရဿ စ-ကာရေ, ဒွိဝိတ္တေ စ ဟာစိတ္တိ။ ယာမကာလိကံ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကံ အာဟာရတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဏှာတော အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ, အဇ္ဈော ဟာရေ အဇ္ဈောဟာရေ အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။

၇၄. ဣတာနိ ယာယ ပတရိတာ, သာ ပဉ္စင်္ဂသမ္ပန္နာယေဝ ပတရဏာ နာမ ဟောတီတိ ဒဿေတုံ **"အသန"**န္တိ အာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အသန**န္တိ ဘုဉ္ဇမာနဿ ဘုဉ္ဇနံ။ ဣမိနာ ယံ ဝိပ္ပကတံ ဘောဇနံ, တံ ဒဿေတိ။ **ဘောဇနဉ္စေတ** တိ ပတရဏပ္ပဟောနကံ ဘောဇနဉ္စ ဟောတီတိ။ **အဘိဟာရောတ**တိ အာယကဿ ကာယေန ပတရဏပ္ပဟောနကဿ အဘိဟရဏံ, န တစာယ။ **သမီပတာ**တိ အမုတေယ္ယဟတ္ထပ္ပမာဏသင်္ခာတာ သမီပတာ စ။ တွေ့ ပန သစေ ဘိက္ခု နိသိန္နော ဟောတိ, အာသနဿ ပစ္ဆိမန္တတော ပဋ္ဌာယ, သစေ ဌိတော, ပဏှိအန္တတော ပဋ္ဌာယ, သစေ နိပန္နော, ယေန ပဿေန နိပန္နော, တဿ ဟာရိမန္တတော ပဋ္ဌာယ အာယကဿ ဌိတဿ တ နိသိန္နဿ တ နိပန္နဿ သ တ ဌပေတွာ ပသာရိတဟတ္ထံ ယံ အာသန္နတရံ အင်္ဂံ, တဿ ဩရိမန္တေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ပာ အမုတေယ္ယဟတ္ ထဟသော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ကာယတစာပဋိက္ခေပေါ** တိ တဿ အဘိဟဋ္ဌဘောဇနဿ အင်္ဂုလိစလနာဒိကာယဝိကာရေန တ "အလ"န္တိအာဒိနာ ဝစီဝိကာရေန တ ပဋိက္ခိပနံ။ ဣတိ ဣမေဟိ ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ ပတရဏာ ပကာရယုတ္တတရဏာ ပဉ္စ အင်္ဂါတိ သမ္ဗန္ဓော။ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ ယဿာ သာ **ပဉ္စအင်္ဂါ** ။

၇၅. ဣတာနိ ဓေတသု ဩဒနာဒိပဉ္စဝိဓံ ဘောဇနံ ဒဿေတွာ တာနိ စ ပုန ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတုံ **"ဩဒနော"**တိ အာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **သာလီ**တိ ရတ္တသာလိအာဒိကာ သဗ္ဗာပိ သာလိဇာတိ။ **ဝီဟီ**တိ သဗ္ဗာပိ ဝီဟိနာမိကာ ဝီဟိဇာတိ။ **ကင်္ဂု** တိ သေတရတ္တကာဠဘေဒာ သဗ္ဗာပိ ကင်္ဂုဇာတိ။ **ကုဒြူသော** နာမ ကာဠကောဒ္ရဝေါ။ **ဝရကော** နာမ သေတ ဝဏ္ဏော ကောဒ္ရဝေါ။ ယဝဂေဓုမေသု ပန ဘေဒော နတ္ထိ။ ဇံ ယထာဝုတ္တာနံ သာနုလောမာနံ သတ္တန္နံ ဓညာနံ ဘောဇ္ဇ ယာဂု စာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဘောဇ္ဇယာဂု စာ** တိ ဥဏှာယံ တ သီတလံ တ ဘုဉ္ဇန္တာနံ ဘောဇနကာလေ ဂဟိတဌာနေ ဩဓိ ပညာယတိ, သာ ဘောဇ္ဇယာဂု။ **စ**-သဒ္ဒေန ဩဒနော စာတိ သမ္ဗန္ဓော , ဩဒနော နာမာတိ အတ္ထော။ သစေ ပန ဘတ္တေ ဥဒကကဉ္စိကခီရာဒီနိ အာကိရိတွာ "ယာဂုံ ဂဏှထာ"တိ ဒေန္တိ, ကိဉ္စာပိ တနုကာ ဟောတိ, ပတရဏံ ဇနေတိ။ သစေ ပန ဥဒကာဒီသု ပက္ခိပိတွာ ပစိတွာ ဒေန္တိ, ယာဂုသင်္ဂဟမေဝ ဂစ္ဆတိ။ သစေ ပန တနုကာယပိ ယာဂုယာ သာ သပမတ္တမ္ပိ မစ္ဆမံသခဏ္ဍံ တ နှာရု တ ပက္ခိတ္တံ ဟောတိ, ပတရဏံ ဇနေတိ။

၇၆. သာမာကာဒိတိဏံ ကုဒြူသကေ သင်္ဂဟံ ဂတံ, ဝရကစောရကော ဝရကေ သင်္ဂဟံ ဂတော, နီဝါရော စေဝ သာလိ ယံ သင်္ဂဟံ ဂတောတိ ယောဇနာ။ **သာမာကာဒိတိဏ**န္တိ သာမာကော အာဒိ ယဿ, တမေဝ တိဏံ တိဏဓညန္တိ သမာ သော။

၇၇. **ဘဋ္ဌဓညမယော** တိ ခရပာကဘဇ္ဇိတေဟိ သတ္တဝိဓေဟိ ဓညေဟိ ကောဋ္ဋေတွာ ကတော, အန္တမသော စုဏ္ဏာ ဏမ္ပိ ကုဏ္ဍကမ္ပိ သတ္တု နာမာတိ အတ္ထော။ သမပာကဘဇ္ဇိတာနံ ပန အာတပသုက္ခာနံ တ တဏ္ဍုလာနံ သတ္တု တ ကု ဏ္ဍကာနိ ဝေ တ န ပတရေန္တိ။ ယဝေန သမ္ဘတေ ဥပ္ပတ္တိ အဿာတိ **ယဝသမ္ဘတေ, ကုမ္မာသော** ကုမ္မာသော နာမ။ မုဂ္ဂာဒီဟိ ကတော ပန ပတရဏံ န ဇနေတိ။ **ကပ္ပိယော စာ**တိ ကပ္ပိယောယေဝ မံသော "မံသော"တိ ဝုတ္တောတိ ယောဇနာ။ **စာ**တိ အဝဓာရဏော။ အကပ္ပိယော ပန ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗော၀။ ပဋိက္ခိတ္တောပိ န ပတရေတိ။ ဥဒကေ သမ္ဘတေ ယဿ သော မစ္ဆော နာမ။ ဒွီသု ပနေတေသု သစေ ယာဂုံ ပိဝန္တဿ ယာဂုသိတ္ထမတ္တေသုပိ မစ္ဆခဏ္ဍေသု တ မံသခဏ္ဍေသု တ ဂေ၀ ခာဒိတံ ဂေ၀ ဟတ္တေ တ ပတ္တေ တ ဟောတိ, သော စေ အညံ ပဋိက္ခိပတိ, ပတရေတိ။ ဒွေ၀ပိ ခါဒိတာနိ ဟောန္တိ, မုခေ သာသပမတ္တမ္ပိ အဝသိဋ္ဌံ နတ္ထိ, သစေပိ အညံ ပဋိက္ခိပတိ, န ပတရေတိ။

၇၈. ဣတာနိ "ကီဒိသံ ဘုဉ္ဇန္တော ကိန္တိ ဝတွာ ဥပနီတံ ကိံ နာမ နိသေဓေန္တော ပတရေတိ နာမာ"တိ စောဒနံ မန သိ နိဓာယာဟ **"ဘုဉ္ဇန္တော"** တိအာဒိ ။ တတ္ထ ကပ္ပံ တ အကပ္ပံ တ ပဉ္စသု ဘောဇနေသု ယံ ကိဉ္စိ **ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တော** ဘိက္ခု **တန္နာမေန** တေသံ ပတရဏာဇနကဘောဇနာနံ နာမေန တ **"ဣမ"**န္တိ သာမညေန **တ** ဝတွာ **အဘိဟဋံ** ဟ တ္ထပာသေပနီတံ **ကပ္ပံ** ကပ္ပိယံ ယထာဝုတ္တဘောဇနံ **နိသေဓယံ** နိသေဓယန္တော ပတရေယျာတိ ပဒတ္ထသမ္ဗန္ ဓော။ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယေန စေ အကပ္ပိယမံသဉ္စ ကုလဒူသနဝေဇ္ဇကမ္မဥတ္တရိမနုဿဓမ္မာရောစနသာ ဒိတရူပိယာဒီဟိ နိဗ္ဗတ္တံ အကပ္ပိယဘောဇနဉ္စ တထာ အညဉ္စ ကပ္ပိယံ တ အကပ္ပိယံ တ ကေသိတ္ထမတ္တမ္ပိ အဇ္ဇ

ဈောပဟဋ္ဌုံ ဟောတိ, သော သစေ ပတ္တမုခဟတ္ထေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဘောဇနေ သတိ သာပေက္ခောဝ အညံ ဟတ္ထ ဟာသေ ဌိတေန “ဩဒနံ ဂဏှဟထာ”တိအာဒိနာ ပတရဏပ္ပဟောနကသ္သေဝ နာမေန တ “က္လမ”န္တိ သာမညဝသေနေဝ တ ကာယေနေဝ အဘိဟဋ္ဌုံ ဝုတ္တလက္ခဏံ ကပ္ပိယမေဝ ဘောဇနံ ကေဝလံ တ မိဿံ တ ကာယေန တ တစာယ တ ပဋိက္ခိပတိ ပတရေတိတိ။ “အာကိရ အာကိရ, ကောဋ္ဋေတွာ ကောဋ္ဋေတွာ ပူရေဟီ”တိ ပန ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

၇၉-၈၀. က္လအနိ ယေ ပတရဏံ န ဇနေန္တိ, တေ ဒဿေတုံ **“လာဇာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ လာဇာ။ပေ.။ ဖလာဒီနိ ပတရဏံ န ဇနေန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **လာဇာ**တိ သာလိအာဒီဟိ ကတာ လာဇာ။ **တံသတ္တုဘတ္တာနီ** တိ တေဟိ လာဇေဟိ ကတာ သတ္တု စေဝ ဘတ္တာနိ စ။ **ကေရသော**တိ ဂုန္နံ ရသော ခီရာဒိ။ **သုဒ္ဓခဇ္ဇကော** တိ မစ္ဆမံသေဟိ အသမ္မိဿတာ ယ သုဒ္ဓခဇ္ဇကော။ သတ္တုယော ပိဏ္ဍေတွာ ကတော အပက္ကော သတ္တုဂုဠော ပန သတ္တုမောဒကသင်္ခါတော ပတရေ တိ။ **တဏ္ဍုလာ** တိ သမဟာကဘဇ္ဇိတာနံ သာလိအာဒီနံ တဏ္ဍုလာ, ဘဇ္ဇိတတဏ္ဍုလာ ဧဝ တ။ **ဘဋ္ဌပိဋ္ဌ** န္တိ သုဒ္ဓံ ယံ ကိဉ္စိ ဘဇ္ဇိတံ ပိဋ္ဌံ။ **ပုထုကာ**တိ သာလိအာဒီနံ ပုထုကာ။ ပုထုကာ ဟိ တန္တိအာဂမယုတ္တိယာ ဝိသုမ္ပိ ဂဏှဟတိ, ကေ တောပိ, တသ္မာ ဝုတ္တာဝသေသာနံ ပုထုကာဝေဠုအာဒီနံ ဘတ္တန္တိ စ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝေဠူ**တိ တေသံ တဏ္ဍုလာ ဝုစ္စန္တိ။ ပုထုကာ စ ဝေဠု စ, တေ အာဒယော ယေသန္တိ သမာသော။ **စ**-သဒ္ဒော ပနေတ္ထ သဗ္ဗတ္ထာပိ ယောဇေတဗ္ဗော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကန္ဒမူလဖလာနိပိ ဂဏှဟန္တိ။ **ဝုတ္တာဝသေသာန** န္တိ ဝုတ္တေဟိ သတ္တဝိဓေဟိ ဓညေဟိ အဝသေသာနံ။ **ရသယာဂူ**တိ ရသေဟိ ပက္ကမံသာဒီဟိ သမ္မိဿာ ယာဂု။ ရသောပိ တာဒိသောဝ။ **သုဒ္ဓယာဂူ** တိ မံသာဒီဟိ အမိဿာ သုဒ္ဓယာဂု။ **ဖလာဒီနီ**တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကန္ဒာဒီနမ္ပိ ဂဟဏံ။ **အပိ စာ**တိ နိပါတော, နိပါတသမုဒာယော တ သမုစ္စယေ, သော ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗော။

၈၁. က္လအနိ ယသ္မာ သတ္တဟိ ဝိနယကမ္မာကာရေဟိ ယံ အတိရိတ္တံ အကတံ, တတ္ထ ဟာစိတ္တိယံ ဝုတ္တံ, ဗ္ယတိ ရေကတော အတိရိတ္တကတေ နတ္ထိ, တသ္မာ အတိရိတ္တံ ကရောန္တေန ဧဝံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဒဿေန္တော **“ပတရိတေ နာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပတရိတေန ဝုဋ္ဌာယ အတိရိတ္တံ န ကာတဗ္ဗံ, ဘောဇနံ အဘုတ္တေန စ အတိရိတ္တံ န ကာ တဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဘောဇန**န္တိ ပတရဏပ္ပဟောနကဘောဇနံ။ **အဘုတ္တေနာ** တိ ကေသိတ္တမတ္တမ္ပိ အဘုတ္ တာဝိနာ။ **ယေန ယံတ ပုရေ ကတ**န္တိ ဧတ္ထ စ **ဧဝ**-သဒ္ဒော ဒီဃံ ကတွာ နိဒ္ဒိဋ္ဌော, သော စ အဇ္ဈာဟဋ္ဌေန တံ-သဒ္ဒေ န သမ္ဗန္ဓီယတိ, တသ္မာ ယေန ဘိက္ခုနာ ယံ ဘောဇနံ ပုရေ ပုဗ္ဗေ အတိရိတ္တံ ကတံ, တေနေဝ တမေဝ အတိရိတ္တံ န ကာတဗ္ဗန္တိ ယောဇေတွာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တသ္မာ ကပ္ပိယံ ကာရေတွာ ဘုဉ္ဇန္တဿ အညံ အာမိသံ အာ ကိရန္တိ, တံ သော ပုန ကာတုံ န လဘတိ, တသ္မိံ ဘောဇနေ ကရိယမာနေ ပဌမကတေန သဒ္ဓိံ ကတံ ဟောတီတိ။ အညသ္မိံ ပန တေန တ အညေန တ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၈၂. **“ကပ္ပိယ”**န္တိအာဒီနိ “ကရောန္တော”တိ တေဿ ကမ္မပဒါနိ။ ကပ္ပိယဥ္စေဝ ဂဟိတဥ္စေဝ ဥစ္စာရိတဥ္စေဝ ဟ တ္ထပါသဂဥ္စေဝ ယာဝကာလိကံ အတိရိတ္တံ ကရောန္တော “အလမေတံ သဗ္ဗ”န္တိ ဧဝံ ဘာသတူတိ ယောဇနာ။ တတ္ ထယံ ဖလံ တ ကန္ဒမူလာဒိ တ ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ကပ္ပိယံ ကတံ, ယဉ္စ ကပ္ပိယမံသံ တ ကပ္ပိယဘောဇနံ တ, တံ **ကပ္ပိ ယံ** နာမ။ **ဂဟိတ**န္တိ ဘိက္ခုနာ ပဋိဂ္ဂဟိတံ။ **ဥစ္စာရိတ**န္တိ ကပ္ပိယံ ကာရေတုံ အာဂတေန ဘိက္ခုနာ ဤသကမ္ပိ ဥက္ခိတ္တံ တ အပနာမိတံ တ, တံ ပန အတိရိတ္တကာရကေန “အလမေတံ သဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တေန ကာတဗ္ဗံ။ **ဟတ္ထပါသဂ** န္တိ ကပ္ပိ ယံ ကာရေတုံ အာဂတေန ဟတ္ထပါသံ ဂတံ။ **အတိရိတ္တံ ကရောန္တော** တိ ဤဒိသံ စတုဗ္ဗိဓာကာရသမ္ပန္နံ ဘောဇနံ အတိရိတ္တံ ကရောန္တော ပတရေတွာ အာသနာ အဝုဋ္ဌိတော တ အပ္ပတရေတွာပိ သဗ္ဗထာ ဘုတ္တော တတိ ဧဝံ ဒုဝိဓ ဝိနယကမ္မာကာရသမ္ပန္နော ဘိက္ခု။ **အလမေတံ သဗ္ဗန္တိ ဧဝံ ဘာသတူ** တိ အလမေတံ သဗ္ဗံ က္လတိ ဧဝံ ဘာသတု။ ဧဝံ သတ္တဝိဓံ ဝိနယကမ္မာကာရံ သမ္ပာဒေန္တော ဝစီဘေဒံ ကတွာ သကိမ္ပိ ဧဝံ ဝဒေယျာတိ အတ္ထော။

၈၃. ကပ္ပိယံ ကရောန္တေန ပန အနုပသမ္ပန္နဿ ဟတ္ထေ ဌိတံ န ကာတဗ္ဗံ။ တေနာဟ **“န ကရေ။ပေ.။ ဟတ္ထ ဂ”**န္တိ။ ဥပသမ္ပန္နတော အညော အနုပသမ္ပန္နော, တဿ ဟတ္ထေ ဂတံ **အနုပသမ္ပန္နဟတ္ထဂံ။ ပေသယိတွာ ပီ**တိ သစေ တတ္ထ အညော ဗ္ယတ္တော ဘိက္ခု နတ္ထိ, ယတ္ထ အတ္ထိ, တတ္ထ ပေသယိတွာပိ။ **တံ** အတိရိတ္တကတံ **အကာရကော** အတိရိတ္တကာရကတော အညော **သဗ္ဗော** ပတရိတောပိ အပ္ပတရိတောပိ ဘုဉ္ဇိတုံ လဗ္ဘတေတိ သမ္ဗန္ဓနီ ယံ။ ပတရိတေန ပန မုခဉ္စ ဟတ္ထဉ္စ သောဓေတွာ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

ပတရဏာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၈. ကာလိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၈၄. **ကာလိကာ**တိ မဇ္ဈန္ဟိကပစ္ဆိမယာမသတ္တာဟယာဝဇီဝပ္ပဝတ္တိသင်္ခာတော ကာလော ဧတေသမတ္ထီတိ ကာလိကာ, သဗ္ဗေပိ ခဇ္ဇဘောဇ္ဇလေယျပေယျသင်္ခာတာ အတ္ထာ။ တေ ပန ဂဏနပရိစ္ဆေဒတော စတ္တာရော ဟောန္တိ။ ကိံ တေ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတာပိ သဘာဝေနေဝ ကာလိကတေဟာရံ လဘန္တိ, ဥဒါဟု အညထာပီတိ အာဟ **“ပဋိဂ္ဂဟိတာ”**တိ, ပဋိဂ္ဂဟိတာယေဝ တေ ယာဝကာလိကာဒိ ကာလိကတေဟာရလာဘိနော, နော အညထာတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣဒါနိ တေ ဒဿေတိ **“ယာဝကာလိက”**န္တိအာဒိနာ။ တတ္ထ အရုဏုဂ္ဂမနတော ယာဝ ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကော, တာဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတ္တာ ယာဝ မဇ္ဈန္ဟိကသင်္ခာတော ကာလော အဿာတိ **ယာဝကာလိကံ,** ပိဋ္ဌခါဒနီယာဒိကံ ဝတ္ထု, ဌိတမဇ္ဈန္ဟိကတော ပဋ္ဌာယ တံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န သက္ကာ, ကာလပရိစ္ဆေဒဇာနနတ္ထံ ကာလတ္ထမ္ဘော တ ယောဇေတဗ္ဗော, ကာလန္တရေ တ ဘတ္တကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ။ ယာဝ ရတ္တိယာ ပစ္ဆိမသင်္ခာတော ယာမော, တာဝ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ယာမော ကာလော အဿာတိ **ယာမကာလိကံ**။ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟံ နိဓေတဗ္ဗတော သတ္တာဟော ကာလော အဿာတိ **သတ္တာဟကာလိကံ** ။ ဌပေတွာ ဥဒကံ အဝသေသံ သဗ္ဗမ္ပိ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ယာဝဇီဝံ ပရိဟရိတွာ သတိ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗတော ဇီဝသ္သ ယတ္တကော ပရိစ္ဆေဒော ယာဝဇီဝံ, တံ အဿ အတ္ထီတိ **ယာဝဇီဝိကံ**။

နနု စ အညတ္ထ ဝိယ “ယာဝဇီဝိက”န္တိ ဝတ္တေ ကာလသုတိယာ အဘာဝေ ကထံ “စတ္တာရော ကာလိကာ”တိ ယုဇ္ဇတီတိ? ယုဇ္ဇတိ, သောဂတာနံ ခန္ဓဝိနိမုတ္တဿေဝ ကာလဿာဘာဝတော ဇီဝသင်္ခာတဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ ခန္ဓသင်္ဂဟိတတ္တာ သောပိ ကာလောယေဝါတိ။ နနု စေတ္ထ “ယာဝကာလိက”န္တိအာဒိနာ နိဒ္ဒိဋ္ဌာနေဝ “ကာလိကာ”တိ ဝုတ္တာနိ, “ကာလိကာနိ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ သိယာတိ? နေဒမေဝံ ဝိညေယျံ, “ကာလိက”န္တိအာဒီနိ ဝတ္ထုသမ္ဗန္ဓေန ဝုတ္တာနိ, “ကာလိကာ”တိ ပန သာမညန္တရဝသေန အတ္ထသဒ္ဒသမ္ဗန္ဓေန ဝုတ္တန္တိ နတ္ထိ ဝိရောဓောတိ။

၈၅. ဣဒါနိ တေသု **“ပိဋ္ဌ”** န္တိအာဒိနာ ယာဝကာလိကံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **ပိဋ္ဌံ မူလံ ဖလ** န္တိ ပိဋ္ဌခါဒနီယံ မူလခါဒနီယံ ဖလခါဒနီယဉ္စ ။ တတ္ထ သတ္တန္နံ တာဝ ဓညာနံ ဓညာနုလောမာနံ အပရဏ္ဏာနဉ္စ ပိဋ္ဌံ ပနသလဗုဇအမ္ဗာဋက‌ဓောတတာလပိဋ္ဌာဒိကဉ္စေတိ တေသု တေသု ဇနပဒေသု ပကတိအာဟာရဝသေန ဝာ မနုဿာနံ ခါဒနီယဘောဇနီယကိစ္စသာဓကံ ပိဋ္ဌံ **ပိဋ္ဌခါဒနီယံ** ။ “အဓောတံ တာလပိဋ္ဌံ ခီရဝလ္လိပိဋ္ဌ”န္တိအာဒိနာ ဂဏ္ဌိယမာနာနံ ဂဏနာယ အန္တော နတ္ထိ, ခါဒနီယဘောဇနီယကိစ္စသာဓကေဘာဝေနေဝ ပနေတေသံ လက္ခဏံ, သုဗဟုံ ဝတွာပိ ဣမသ္မိံယေဝ လက္ခဏေ ဌာတဗ္ဗန္တိ န ဝိတ္ထာရယာမ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ တမ္ဗကတဏ္ဍုလေယျာဒိမူလံ **မူလခါဒနီယံ**။ ပနသလဗုဇနာဠိကေရာဒိ ဖလံ **ဖလခါဒနီယံ။ ခဇ္ဇ** န္တိ သက္ခလိမောဒကာဒိပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏမယံ ခါဒနီယဉ္စ။ **ကေရသော**တိ ခီရဒဓိတက္ကသင်္ခာတော ဂုန္နံ ရသော စ။ **ဓညဘောဇန**န္တိ သာနုလောမာနံ ဓညာနံ ဩဒနသတ္တုကုမ္မာသသင်္ခာတဘောဇနဉ္စ။ **ဋီကာယံ** ပန “သာနုလောမာနိ သတ္တဓညာနိ စ ပဉ္စဝိဓဘောဇနဉ္စာ”တိ ဝုတ္တံ, တံ န ယုတ္တံ, ဓညာနံ ဝိသုံ ဂဟဏေ ပယောဇနာဘာဝတော, ပယောဇနသမ္ဘဝေ စ ဖလဂ္ဂဟဏေနေဝ တေသံ ဂဟဏသမ္ဘဝတော။

**ယာဂုသူပပ္ပဘုတယော** တိ ယာဂု စ သူပဉ္စ, တံ ပဘုတိ ယေသံ တေတိ ဧတေ ယာဝကာလိကာ ဟောန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧတ္ထ စ ပဘုတိ-သဒ္ဒေန မစ္ဆမံသသင်္ခာတံ ဓညဘောဇနတော အဝသိဋ္ဌံ ဘောဇနဉ္စ ပိဋ္ဌမူလဖလခါဒနီယတော အဝသိဋ္ဌံ ကန္ဒခါဒနီယံ, မုဠာလခါဒနီယာဒိဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ တေသု ဒီဃော စ ဘိသကန္ဒာဒိ ဝဋ္ဋော စ ဥပ္ပလကဏ္ဍာဒိ **ကန္ဒခါဒနီယံ,** ပဒုမမူလာဒိ စ တံသဒိသံ ရေကမူလာဒိ စ **မုဠာလခါဒနီယံ,** တာလာဒီနံ ကဠီရသင်္ခာတာ မတ္ထကာ **မတ္ထကခါဒနီယံ,** ဥစ္ဆုက္ခန္ဓာဒယော နီလုပ္ပလာဒီနံ ဒဏ္ဍကန္ဒကာဒိ **ခန္ဓခါဒနီယံ,** တမ္ဗကတဏ္ဍုလေယျာဒီနံ ပဏ္ဏံ **ပတ္တခါဒနီယံ,** ဥစ္ဆုတစောဝ ဧကော သရသော **တစခါဒနီယံ,** တမ္ဗကသိဂ္ဂုပုပ္ဖာဒိ **ပုပ္ဖခါဒနီယံ,** လဗုဇဋ္ဌိ ပနသဋ္ဌိအာဒိကံ **အဋ္ဌိခါဒနီယံ** ။

၈၆. **“မဓူ”**တိအာဒိနာ ယာမကာလိကံ ဒဿေတိ။ မဓု စ မုဒ္ဒိကာ စ သာလူကဉ္စ စောစဉ္စ မောစဉ္စ အမ္ဗဉ္စ ဇမ္ဗု စာတိ ဒွန္ဒော။ မုဒ္ဒိကာ ဖလေပိ ဣတ္ထိယံ, ဖလေ သေသာ နပုံသကေ, “ဇမ္ဗု” ဣတိ ဖလတဝီ နပုံသကသဒ္ဒန္တရံ, တတော ဇာတံ မဓုဟနာဒိ **မဓု။ပေ။ ဇမ္ဗုဇံ,** တဉ္စ ဖာရုသဉ္စ ဟာနကန္တိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **မဓုဇံ ဟာနံ** နာမ မုဒ္ဒိကာနံ ဇာတိ

ရသံ ဥဒကသမ္ဘိန္နံ ကတ္ွတ ကတဟနံ။ တံ အတ္တနာ ကတံ ပုရေဘတ္တမေဝ သာမိသံ နိရာမိသမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ အနုပသမ္ပန္နေဟိ ကတံ လဘိတ္ွတ ပန ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပုရေဘတ္တံ သာမိသမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ပစ္ဆာဘတ္တံ ပန နိရာမိသမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ ဧသ နယော သဗ္ဗဟနေသု။ **မုဒ္ဒိကဖံ ဟနံ** နာမ မုဒ္ဒိကာနံ ဥဒကေ မဒ္ဒိတ္ွတ ကတဟနံ။ တထာ သေသဟနာနိ ယထာနုရူပံ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ, **သာလူကံ** ရတ္တုပ္ပလာဒီနံ သာလူကံ။ **စောစံ** အဋ္ဌိကကဒလိဖလံ။ **မောစံ** အနဋ္ဌိကံ။ ဣမာနိ အဋ္ဌဟနာနိ သီတာနိပိ အာဒိစ္စပာကာနိပိ ဝဋ္ဋန္တိ, အဂ္ဂိပာကာနိ ပန န ဝဋ္ဋန္တိ။ တေနာဟ **“နာဂ္ဂိသန္တတ္တ”** န္တိ။

**၈၇-၈.** အဝသေသာနိ ပန ဝေတ္တတိန္တိဏိကမာတုလုင်္ဂကပိတ္ထကရမန္ဒာဒိခုဒ္ဒကဖလဟနာနိ အဋ္ဌဟနဂတိကာနေဝ။ တေနာဟ **“သာနုလောမာနိ ဧတာနိ, ဌပေတ္ွတ ဖလဇော ရသော”**တိ။ ကေဿ ပန ဝဏ္ဏမာနာနုရူပ “ပုဗ္ဗရသော”တိအာဒီနံ “သီတောဒမဒ္ဒိတာဒိစ္စပာကော တ ယာမကာလိကော”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တာလနာဠိကေရပနသလဗုဇအလာဗုကုမ္ဘဏ္ဍပုဿဖလတိပုသဧဠာလုကဖလာနီတိ နဝ မဟာဖလာနိ, သဗ္ဗဉ္စ အပရဏ္ဏံ သတ္တဓညာနိ အနုလောမေန္တီတိ သဟ အနုလောမေဟီတိ **သာနုလောမာနိ**။ သာနုလောမဓညာနံ ပန ရသော ယာဝကာလိကော။ “သာနုလောမာနိ ဧတာနီ”တိ ဖလာနိ ဝိညာယန္တိ။ ဖလသုတိယာ “သေသဖလဇော”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဂမ္ယမာနတ္တာ န ဝုတ္တံ။ **မဓုကပုပ္ဖမညတ္ရ** တိ မဓုကပုပ္ဖံ ဌပေတ္ွတ။ **ပက္ကဍာကဇ** န္တိ ပက္ကေဟိ ယာဝကာလိကေဟိ ဍာကေဟိ ဇာတံ ရသံ။ သီတမုဒကံ **သီတောဒံ,** ခီရောဒေ ဝိယ သီတောဒေ မဒ္ဒိတောတိ တပ္ပုရိသော။ **အာဒိစ္စ** -သဒ္ဒော အာတပေ ဝတ္တတိ ဥပစာရတောတိ အာဒိစ္စေ ပာကော ယဿာတိ သမာသော။

**၈၉.** သတ္တာဟကာလိကံ ဒဿေတိ **“သပ္ပီ”** တိအာဒိနာ။ တတ္ထ **သတ္တာဟကာလိကာ** တိ ယထာဝုတ္တာနိ သပ္ပိအာဒီနိ သတ္တာဟကာလိကာနိ။ ဣအာနိ သပ္ပိအာဒီနိ ဝိဘဇတိ **“သပ္ပီ”** တိအာဒိနာ။ တတ္ထ ယေသံ ကေမဟိ သာဒီနံ မံသံ ကပ္ပတိ, တေသံ သပ္ပိ သပ္ပိ နာမာတိ **“သပ္ပီ”** တိအာဒိနာ သပ္ပိလက္ခဏမာဟ။ အကပ္ပိယမံသသပ္ပိနောပိ ကပ္ပိယသမ္ဘဝေ တတ္ထ သတ္တာဟာတိက္ကမေ ဒုက္ကဋဿ ဝက္ခမာနတ္တာ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုမေဝ စေတ္ထ ဒဿေတုံ **“ယေသံ မံသမတရိတ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ ခီရာဒီသု ဟိ တေသမကပ္ပိယံ နာမ နတ္ထိ။ နဝနီတဿ သပ္ပိသဒိသတာယ နဝနီတလက္ခဏံ ဝိသုံ န ဝုတ္တံ။ ဥပရိ သပ္ပိပိဏ္ဍံ ဌပေတ္ွတ သီတလဟယာသံ ဒေန္တိ, ယံ ဟယာသေန အသံသဋ္ဌံ, တံ သတ္တာဟကာလိကံ, မိဿိတံ ပန အာဒိစ္စပာကံ ကတ္ွတ ပရိဿာဝိတံ, တထာ ခီရံ ပက္ခိပိတ္ွတ ပက္ကတေလမ္ပိ, တေသု **နဝနီ တံ** နာမ နဝုဒ္ဓဋ္ဌံ။ တေန ကတံ ပန **သပ္ပိ** ။

**၉၀.** တိလာ စ ဝသာ စ ဧရဏ္ဍာနိ စ မဓုကာနိ စ သာသဟ စာတိ ဒွဝန္ဒော။ တေဟိ သမ္ဘတေ ယဿာတိ ဗာဟိရတ္ထော, တံ တေလံ နာမာတိ အတ္ထော။ ခုဒ္ဒာ ခုဒ္ဒမဓုမက္ခိကာ စ ဘမရာ စ **ခုဒ္ဒဘမရံ,** ခုဒ္ဒဇန္တုကတ္တာ နပုံသကေကဝစနံ။ မဓုံ ကရောန္တီတိ မဓုကရိယော, တာ ဧဝ မက္ခိကာ **မဓုကရိမက္ခိကာ,** ခုဒ္ဒဘမရမေဝ မဓုကရိမက္ခိကာတိ ကမ္မဓာရယော။ တာဟိ ကတံ **မဓု** မဓု နာမာတိ အတ္ထော။ **ဋီကာယံ** ပန ဝိသုံ မဓုကရီ-သဒ္ဒံ ဝိကပ္ပေတ္ွတ “ဒဏ္ဍကေသု မဓုကရာ မဓုကရိမက္ခိကာ နာမာ”တိ ဝုတ္တံ။ မဓုပဋလံ တ မဓုသိတ္ထကံ တ သစေ မဓုနာ မက္ခိတံ, မဓုဂတိကမေဝ။ တုမ္ဗလကာနံ စိရိကာနဉ္စ နိယ္ယာသသဒိသံ မဓု ပန ယာဝဇီဝိကံ။ ရသော နိက္ကသဗ္ဗော အာဒိ ယဿာ သာ **ရသာဒိ။ အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဖာဏိတာဒီနံ ဂဟဏံ, သာ ဥစ္ဆုဝိကတိ။ **ပက္ကာ** တိ အဝတ္ထုကပက္ကာ တ, **ဖာဏိတံ** ဖာဏိတံ နာမာတိ အတ္ထော။ သီတူဒကေန ကတမဓုကပုပ္ဖဖာဏိတံ ပန ဖာဏိတဂတိကမေဝ။ အမ္ဗဖာဏိတာဒီနိ ယာဝကာလိကာနိ။ တေနိ ယထာဝုတ္တာနိ သပ္ပိအာဒီနိ ပုရေဘတ္တံ သာမိသပရိဘောဂေနာပိ, ပစ္ဆာဘတ္တတော ပဋ္ဌာယ ပန တာနိ စ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတာနိ စ သတ္တာဟံ နိဒဟိတ္ွတ နိရာမိသပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနိ။

**၉၁.** ဣအာနိ ဩဒိဿ အနုညာတဝသာယ ဟာကတော ဝိဘာဂံ ဒဿေတ္ွတ တတော သပ္ပိအာဒီနံ ဒဿေတုံ **“သဝ တ္ထု”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ပုရေဘတ္တံ **သာမံ တ** အတ္တနာ ဧဝ။ **တ**-သဒ္ဒေန ပရေဟိ တ။ **အမာနုသာ** မနုဿဝသာရဟိတာ။ **ဝသာ** အစ္ဆာဒီနံ အကပ္ပိယာနံ, သူကရာဒီနံ ကပ္ပိယာနဉ္စ သတ္တာနံ ဝသာ။ သဝတ္ထုပက္ကာ သတ္တာဟကာလိကာ ဟောတီတိ သေသော။ **သဝတ္ထုပက္ကာ** တိ သဝတ္ထုကံ ကတ္ွတ ပက္ကာ။ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – သစေ ပန ဝသံ ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ွတ ပစိတ္ွတ တေလံ ပရိဿာဝိတံ သတ္တာဟာနိ နိရာမိသပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။ အထ ပရေဟိ ကတံ ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ, ပုရေဘတ္တံ သာမိသမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ, ပစ္ဆာဘတ္တတော ပဋ္ဌာယ နိရာမိသမေဝ, နော စေ, ဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ။ ကာရိယေ ကာရဏောပစာရေန ပနေတ္ထ **“ဝသာ”**တိ တေလမေဝ ဝုတ္တံ, ဝသာ ပန ယာဝကာလိကာဝ။

**ဋီကာယံ** ပန ဝသာယ “သတ္တာဟကာလိကေ အာဂတဠာနံ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ”တိ ဝတွာ “တံ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗ”န္တိ ဝသာယ သတ္တာဟကာလိကတ္တမာသံကိယံ ဝုတ္တံ။ ကိမေတ္ထ ဥပပရိက္ခိတဗ္ဗံ? ဘေသဇ္ဇံ အနုဇာနတာ ဘဂဝတာ “ယာနိ ခော ပန တာနိ ဂိလာနာနံ ဘိက္ခူနံ ပဋိသာယနီယာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ, သေယ္ယထိဒံ – သပ္ပိ နဝနီတံ တေလံ မဓု ဖာဏိတံ, တာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟပရမံ သန္နိဓိကာရကံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗာနီ”တိ (ပာရာ. ၆၂၂) သပ္ပိအာဒီနမေဝ သတ္တာဟကာလိကတ္တံ ဝုတ္တံ။ **ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ** ပိ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တာနိ ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ကာလေပိ ဝိကာလေပိ ပရိဘုဉ္ဇိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၀) တာနိ ပဉ္စေဝ “ဘေသဇ္ဇာနီ”တိ ဝတွာ တေလံ နိယမေတော “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဝသာနိ ဘေသဇ္ဇာနိ အစ္ဆဝသံ မစ္ဆဝသံ သုသုကာဝသံ သူကရဝသံ ဂဒ္ရဘဝသံ ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟိတံ ကာလေ နိပ္ပက္ကံ ကာလေ သံသဋ္ဌံ တေလပရိဘောဂေန ပရိဘုဉ္ဇိတု”န္တိ (မဟာဝ. ၂၆၂) ဝုတ္တံ။ **ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဋ္ဌကထာယဉ္စ** (ကင်္ခါ. အဋ္ဌ. ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒဝဏ္ဏနာ) “ဌပေတွာ မနုဿဝသံ အညံ ယံ ကိဉ္စိ ဝသ”န္တိအာဒိနာ ဝသာတေလဿ ဝိဓာနံ ဒဿေတွာ “အညေသံ ယာဝကာလိကဝတ္ထူနံ ဝတ္ထုံ ပစိတုံ န ဝဋ္ဋတိယေဝာ”တိ ဝဒတာ အဋ္ဌကထာစရိယေန ယာဝကာလိကေသု ဝသံ ဌပေတွာ အညေသံ ယာဝကာလိကဝတ္ထူနံ ဝတ္ထုံ ပစိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော ဒီပိတောတိ ဝသာ “ယာဝကာလိကာယေဝါ”တိ ဝိညာယတီတိ ကော ဇေတ္ထ သုခုမော နယော တိ။

**အညေသံ** ဝသာတေလတော ပရေသံ **ယာဝကာလိကဝတ္ထူနံ** ယေသံ တေသံ ယာဝကာလိကဝတ္ထူနံ သပ္ပိအာဒီနံ **ဝတ္ထုံ** ယာဝကာလိကသင်္ခါတံ ခီရာဒိကံ န ပစေတိ သမ္ဗန္ဓော။ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယထာ သတ္တာဟပရိဘောဂတ္ထာယ ဝသံ ကာလေ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ကာလေ ပစိတုံ ဝဋ္ဋတိ, န ဧဝံ သပ္ပိအာဒီနံ ဝတ္ထုဘူတံ ခီရာဒိယာဝကာလိကံ, တံ ပန သတ္တာဟပရိဘောဂတ္ထာယ ကာလေပိ န ဝဋ္ဋတိ။ တာနိ ဟိ ယဒိ တံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သယံ ကတာနိ, ပစ္ဆာဘတ္တတော ပဋ္ဌာယ န ဝဋ္ဋန္တိ သဝတ္ထုကပဋိဂ္ဂဟိတတ္တာ, သာမိသံ န ဝဋ္ဋန္တိ သာမံပက္ကတ္တာ, ပုရေဘတ္တမ္ပိ န ဝဋ္ဋန္တိ ယာဝကာလိကဝတ္ထုတော ဝိဝေစိတတ္တာ။ ပရေဟိ ကတာနိ ပန ပုရေဘတ္တံ သာမိသမ္ပိ ဝဋ္ဋန္တိ အတ္တနာ အပက္ကတ္တာ။ ယာဝဇီဝိကာနိ တု သာသပမဓုကဧရဏ္ဍဋ္ဌီနိ တေလကရဏတ္ထံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ တဒဟေဝ ကတံ တေလံ သတ္တာဟကာလိကံ, ဒုတိယဒိဝသေ ကတံ ဆာဟံ ဝဋ္ဋတိ, ဧဝံ ယာဝ သတ္တမဒိဝသေ ကတံ တဒဟေဝ ဝဋ္ဋတိ, ဥဂ္ဂတေ အရုဏေ နိဿဂ္ဂိယံ , အဋ္ဌမေ ဒိဝသေ အနဇ္ဈောဟရဏီယံ, ဥဂ္ဂဟိတေန ယေန ကေနစိ ဝတ္ထုနာ ကတသဒိသံ ဟောတိ။ တေလတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟိတသာသပာဒီနံ သတ္တာဟာတိက္ကမေန ဒုက္ကဋံ။ နိဗ္ဗတ္တိတံ သပ္ပိ တ နဝနီတံ တ ကာလေပိ ဝိကာလေပိ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပစိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တံ ပန တဒဟု ပုရေဘတ္တမ္ပိ သာမိသံ န ဝဋ္ဋတိ, သံသဂ္ဂတော ယာဝကာလိကမ္ပိ သာမံပက္ကံ သိယာတိ နိရာမိသံ ပန သတ္တာဟမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။

၉၂. ဣ္ကအနိ **“ဟလိဒ္ဒိ”** န္တိအာဒိနာ ယာဝဇီဝိကံ ဒဿေတိ။ တတ္ထ **“ဟလိဒ္ဒိ** နာမ နိဿာ”တိအာဒိနာ ဝုစ္စမာနေပိ ပရိယာယဝစနေ သမ္မောဟော သိယာတိ န တံဝစနေန ဘုသံ သမ္မောဟယိဿာမ, တသ္မာ တာနိ ဥပဒေသတောဝ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ တတ္ထ **“ဟလိဒ္ဒိ”** န္တိ ပိန္ဒုအာဂမေန ဝုတ္တံ။ ဥပစာရေန တု မူလာဒီနိ ဟလိဒ္ဒာဒိသဒ္ဒေန ဝုတ္တာနိ။ တာ ဟလိဒ္ဒာဒယော ကေစိ ဣတ္ထိလိင်္ဂာယေဝ။ မူလဖလေ ဝစတ္တဉ္စ။ပေ.။ ဘဒ္ဒမုတ္တဉ္စ အတိဝိသာတိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ပဉ္စမူလ**-သဒ္ဒေန စူဠပဉ္စမူလမဟာပဉ္စမူလာနိ ဂဟိတာနိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝဇကလိမူလေ ဇရဋ္ဌန္တိ ဧဝမာဒီနံ သင်္ဂဟော။

၉၃-၅. **ကေဋ္ဌဖလ** န္တိ မဒနဖလန္တိ ဝဒန္တိ။ တီဏိ ဖလာနိ ယဿံ သင်္ဂဟိတံ သာ **တိဖလာ။ ဧရဏ္ဍကာဒီန** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဇာတိရုက္ခာဒီနံ ဂဟဏံ။ သုလသာဒီနံ ပဏ္ဏန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အသောကာဒီနံ ဂဟဏံ။ **သူပေယျပဏ္ဏ** န္တိ တမ္ဗကတဏ္ဍုလေယ္ယာဒိသူပယောဂ္ဂပဏ္ဏံ။ ဥစ္ဆုနိယ္ယာသံ ဌပေတွာ သဗ္ဗော နိယ္ယာသော စ သရသံ ဥစ္ဆုဇံ တစဉ္စ ဌပေတွာ သဗ္ဗော တစော စာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ ဟိင်္ဂုကဏိကာရနိယ္ယာသာဒိ သဗ္ဗော **နိယ္ယာသော** နာမ။ နိရသဥစ္ဆုတစာဒိ သဗ္ဗော **တစော** နာမ။ **လောဏံ** သာမုဒ္ဒာဒိ။ **လောဟံ** အယတမ္ဗာဒိ။ **သိလာ** ကာဠသိလာဒိ။

၉၆. **သုဒ္ဓသိတ္ထ** န္တိ မဓုနာ အမက္ခိတံ။ မဓုမက္ခိတံ ပန သတ္တာဟကာလိကံ။ **ယဉ္စ ကိဉ္စိ သုစျာပိတ** န္တိ ဒုဇ္ဈာပိတံ အကတွာ သုဇ္ဈာပိတံ ယံ ကိဉ္စိ စ။ **ဝိကဋာဒိပ္ပဘေဒ** န္တိ ဝိကဋံ ဂူထမတ္တိကာမုတ္တဆာရိကာသင်္ခါတံ အာဒိ ယဿ, သော ပဘေဒော ယဿာတိ ဗာဟိရတ္ထော, တံ။ ယံ ကိဉ္စိ စာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဇေတ္ထ ပန **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကန္ဒခာဒနီယေ ခီရကာကောလာဒယော, မုဠာလခာဒနီယေ ဟလိဒ္ဒိသိင်္ဂိဝေရမူလာဒယော, မတ္ထကခာဒနီယေ ဟလိဒ္ဒိသိင်္ဂိဝေရ

ကဋ္ဌိရာဒယော, ခန္ဓခာဒနီယေ ဥပ္ပလပဏ္ဏာဒဏ္ဍာဒယော, ပုပ္ဖခာဒနီယေ စမ္ပကပုပ္ဖာဒယော, အဋ္ဌိခာဒနီယေ မဓုကဋ္ဌိ ဋ္ဌိရေဏ္ဏုသာသာသဟာဒယော, ပိဋ္ဌခာဒနီယေ အဆောတတာလပိဋ္ဌာဒယော စ သင်္ဂဟိတာတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗာ။

၉၇. က္လာအနိ သဗ္ဗသော ယာဝဇီဝိကံ ဒဿေတုံ အသက္ကုဏေယ္ယတ္တာ ဝုတ္တာနိ စ အဝုတ္တာနိ စ ဧကတော သမ္ပိဏ္ဍေတွာ တတ္ထ လက္ခဏံ ဌပေန္တော **“မူလ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ‘‘သာရော’’တိ ဝတ္တဗ္ဗေ **“သာရ”**န္တိ လိင်္ဂဝိပလ္လာသေနာဟ။ ‘‘သာရော ဗလေ ထိရံသေ စာ’’တိ ဟိ နိဃဏ္ဍု။ **အာဟာရတ္ထ** န္တိ အာဟာရေန ဇာတော အတ္ထော ပယောဇနံ အာဟာရတ္ထော, သော ဝ အာဟာရတ္ထော, တံ အာဟာရကိစ္စန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၉၈. က္လာအနိ စတူသု ကပ္ပိယာကပ္ပိယာဒိဝိဘာဂံ ဒဿေတိ **“သဗ္ဗာ”** တိအာဒိနာ။ တတ္ထ သဗ္ဗေ ကာလိကာ, တေသံ သမ္ဘောဂေ အနုဘာတေတိ သမာသော။ **ကာလေ**တိ ပုဗ္ဗဏှကာလေ။ **သဗ္ဗသ္သာ** တိ ဂိလာနာဂိလာနဿ။ **သတိ ပစ္စယေ**တိ တီသု ယာမကာလိကံ ပိပာသာဒိကာရဏေ သတိ, သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကဉ္စ ဂေလညကာရဏေ သတီတိ အတ္ထော, ကာလတော ဝိဂတော **ဝိကာလော,** တသ္မိံ, ယာမကာလိကံ ဝိကာလေ အာဟာရတ္ထာယ အဇ္ဈောဟရဏေ, သတ္တာဟကာလိကံ ပန ယာဝဇီဝိကဉ္စ တဒတ္ထာယ ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တေပိ ဒုက္ကဋံ။

၉၉. **ဥဘော**တိ ယာဝကာလိကံ ယာမကာလိကဉ္စ။ တတ္ထ ယာဝကာလိကံ အတ္တနော ကာလာတိက္ကန္တံ ဝိကာလဘောဇနာဘိက္ခုပဒေန ပာစိတ္တိယံ ဇနယတိ, ယာမကာလိကံ ယာမာတိက္ကန္တံ သန္နိဓိသိက္ခာပဒေန။ ဧတေ ဥဘောပိ အန္တောဝုတ္ထဉ္စ သန္နိဓိဉ္စ ဇနယန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **“အန္တောဝုတ္ထံ သန္နိဓိ”** န္တိ ဘာဝပ္ပဓာနောယံ နိဒ္ဒေသော, အန္တောဝုတ္ထတ္တံ သန္နိဓိတ္တဉ္စာတိ အတ္ထော။

၁၀၀. **အတိနာမိတေ**တိ အတိက္ကာမိတေ။ **ဟာစိတ္တီ** တိ သတ္တာဟာတိက္ကန္တံ ဘေသဇ္ဇသိက္ခာပဒေန နိဿဂ္ဂိယပာစိတ္တိယာပတ္တိ စ ဟောတီတိ အတ္ထော။ သစေ ဒွိန္နံ သန္တကံ ဧကေန ပဋိဂ္ဂဟိတံ အဝိဘတ္တံ ဟောတိ, သတ္တာဟာတိက္ကမေ ဒွိန္နမ္ပိ အနာပတ္တိ, ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ပန န ဝဋ္ဋတိ။ **ဟဋ္ဌိနာရုစ္ဆေဟာ**တိ ဟဋ္ဌိယံ အနာရုဠှေ ဟ သပ္ပိအာဒိမ္ဟိ သတ္တ အဟာနိ အတိနာမိတေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သပ္ပိ** တိ မနုဿာဒီနံ သပ္ပိ။ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန တေသံယေဝ နဝနီတံ, နာဠိ ကေရာဒိတေလံ, သီတောဒကေန ကတံ မဓုကပုပ္ဖဖာဏိတဉ္စ သင်္ဂဟိတံ။

၁၀၁. **နိဿဋ္ဌလဒ္ဓ** န္တိ နိဿဋ္ဌံ ဝိနယကမ္မဝသေန နိဿဇ္ဇိတဉ္စ တံ လဒ္ဓဉ္စ ပုန တထေတတိ နိဿဋ္ဌလဒ္ဓံ။ တံ ဂဟေတွာတတိ သေသော။ နိဿဇ္ဇနဝိဓာနံ ပန ဝက္ခမာနနယေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **“နဂ္ဂ”** န္တိအာဒိ ဥပလက္ခဏမတ္တံ။ တေန မက္ခိတာနိ ကာသာတဒီနိ စ ပန အပရိဘောဂကနိယေဝ ။ အညဿ ပန ကာယိကပရိဘောဂေ ဝဋ္ဋတိ။ **ဝိကပ္ပ ပေန္တဿ သတ္တာဟေ သာမဏေရဿာ**တိ ဧတ္ထ **ဋီကာယံ** ‘‘က္လာဒံ သပ္ပိံ တုယှံ ဝိကပ္ပေမီ’’တိအာဒိနာ တေသံ တေသံ နာမံ ဂဟေတွာ သမ္မုခါပရမ္မုခါဝိကပ္ပနဝသေန အတ္ထံ ဒဿေတွာ တံ သာမဏေရဿဟိ အဝိကပ္ပိတေ ဝိကပ္ပိတသညီ နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ’’န္တိ အာပတ္တိတရေ ဟဋ္ဌိ အာဟဋ္ဌ။ ‘‘သစေ ဥပသမ္ပန္နဿ ဝိကပ္ပေတိ, အတ္တနော ဧဝ သန္တကံ ဟောတိ, ပဋိဂ္ဂဟဏမ္ပိ န ဝိဇဟတီ’’တိ အေသံ ဝတွာ အနုပသမ္ပန္နဿ ဝိကပ္ပနေ အတ္တသန္တကတ္တာဘာဝတော, ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနဉ္စ ပယောဇနံ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဝဒာမ – အာပတ္တိတရေ ‘‘အဝိကပ္ပိတေ’’တိအာဒိ ဟဋ္ဌိယေဝ နတ္ထိ, ‘‘အနဓိဋ္ဌိတေ အဓိဋ္ဌိတသညီ နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယံ, အဝိဿဇ္ဇိတေ ဝိဿဇ္ဇိတသညီ နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယ’’န္တိအာဒိနာ (ဟရာ. ၆၂၄) ဟဋ္ဌိယာ အာဂတတ္တာ တဒနုရူပမေဝ အနာပတ္တိတရေ ‘‘အဓိဋ္ဌေတိ, ဝိသဇ္ဇေတီ’’တိအာဒိနာဝ ဟဋ္ဌိ အာဂတာ။ ယဒိ ဘဝေယျ, ဝဏ္ဏနီယဋ္ဌာနတာယ အဋ္ဌကထာယ ဘာဝိတဗ္ဗံ, န စေတ္ထ အဋ္ဌကထာယံ ဝိဇ္ဇတိ။ အနုပသမ္ပန္နဿ ဝိကပ္ပနေ စ ကထံ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ဝိဇဟတိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနာဒီသု ဆသု ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဇဟနကာရဏေသု ဝိကပ္ပနဿ အနန္တောဂဓတ္တာ, တသ္မာ နာယမေတ္ထ အတ္ထောတိ။

မယမေတ္ထ ဧဝမတ္ထံ ဘဏာမ – **ဝိကပ္ပေန္တဿာ** တိ ဧတ္ထ **ဝိကပ္ပနံ** သံဝိဒဟနံ ‘‘စိတ္တသင်္ကပ္ပော’’တိ အာဒီသု ဝိယ, ဥဘယတ္ထ ပန ဥပသဂ္ဂေဟိ နာနတ္တမတ္တံ, တသ္မာ အန္တောသတ္တာဟေ သာမဏေရဿ ယဿ ကဿစိ ဝိကပ္ပေန္တဿ သံဝိဒဟန္တဿ ပရိစ္စာဂသညံ ပရိစ္စာဂစေတနံ ပရိစ္စာကဓိပ္ပာယံ ဥပ္ပာဒေန္တဿ အနာပတ္တီတိ အတ္ထော။ က္လာဒဉ္စ **မဟာသုမတ္ထေရ** တဒမောလုဗ္ဗာ ဝုတ္တံ။ ဝုတ္တဉ္စဟိ ‘‘တေန စိတ္တေနာ’’တိအာဒီ သု ဟဋ္ဌိဝစနေသု အဓိပ္ပာယံ ဒဿေန္တေန, ‘‘က္လာဒံ ကသ္မာ ဝုတ္တံ။ ဝေဥဟိ အန္တောသတ္တာဟေ ဒတွာ ပဏ္ဍ ပဋိ

လဘိတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထ''န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၅)။ **မဟာပဒုမတ္ထေရော** ပနာဟ ''သတ္တာဟာတိက္ကန္တဿ ပန ပရိဘောဂေ အနာပတ္တိဒဿနတ္ထမိဒံ ဝုတ္တ''န္တိ (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၆၂၅)။ အယမေဝ တအော တေသု သုန္ဒရတရော။ သတ္တာဟေ မက္ခနာဒိံ အဓိဋ္ဌာတော စ အညဿ ဒဒတောပိ စ အနာပတ္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဗ္ဘဉ္ဇနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – သပ္ပိအာဒိံ အဗ္ဘဉ္ဇနာဒိံ မခံ အရုမက္ခနံ, ဖာဏိတံ ဃရဓူပနံ အဓိဋ္ဌာတော အနာပတ္တီတိ။ **အညဿာ** တိ ဥပသမ္ပန္နဿ တ အနုပသမ္ပန္နဿ တ။

**၁၀၂**. ယာဝကာလိကအာဒီနိ အတ္တနာ သဟ သံသဋ္ဌာနိ သဗ္ဘာဝံ ကဟာပယန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သဗ္ဘာဝ** န္တိ သဿ အတ္တနော ဘာဝေ ဒွိဝိတ္တေ သဗ္ဘာဝေ, တံ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ဇဝံ, တသ္မာ။ **ဇဝမုဒီရိတ**န္တိ ဇဝံ ''ဝိကပ္ပေန္တဿ သတ္တာဟေ''တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ။ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ယသ္မာ အတ္တနာ သံသဋ္ဌာနိ အတ္တနော ဘာဝံ ကဟာပယန္တိ ယာဝကာလိကာဒီနိ, တသ္မာ သတ္တာဟာတိက္ကာမိတာနိ သတ္တာဟကာလိကာနိ ဟစိတ္တိယဇနကာနိ သံသဋ္ဌာနိ အတ္တသံသဋ္ဌာနိပိ ဟစိတ္တိယဇနကာနိ ကရောန္တီတိ အဝိကပ္ပနာဒိမ္ပိ သတိ ဗွတိရေကတော ဟစိတ္တိ ယာပတ္တိပရိဒီပကံ ''ဝိကပ္ပေန္တဿ''တိအာဒိကံ တက္ကတ္တယံ ဝုတ္တန္တိ။ **ဋီကာယံ** ပန ''ဣအနိ ဝက္ခမာနံ သန္ဓာယ **ဇဝန္တိ ဝုတ္တ''** န္တိ ဝုတ္တံ။ တံ ဝက္ခမာနဿ အတီတဉဒီရိတတ္တာယောဂတော ကထံ ယုဇ္ဇတီတိ။ **ဇဝမုဒီရိတ**န္တိ တ ဟဋ္ဌိယံ အဋ္ဌကထာယဥ္စ ဇဝမေဝ ဝုတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဇဝ**-သဒ္ဒော အဝဓာရဏော။

**၁၀၃-၅**. ဣအနိ အတ္တသံသဋ္ဌာနံ ယာဝကာလိကာဒီနံ သဗ္ဘာဝကဟာပနံ သရူပတော ဒဿေတုံ **''ပုရေ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သတ္တာဟ** န္တိ သတ္တ အဟာနိ ယဿ တံ သတ္တာဟံ, သတ္တာဟကာလိကံ။ **စ**-သဒ္ဒော အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော, သော သတ္တာဟဥ္စ ယာဝဇီဝိကဉ္စာတိ ယောဇေတဗ္ဗော။ **သေသကာလိကသမ္မိဿ** န္တိ သေသေဟိ တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟိတေဟိ ကာလိကေဟိ ယာဝကာလိကယာမကာလိကသင်္ခါတေဟိ သမ္မိဿံ။ **ဟစိတ္တီ** တိ သန္ဓိဝသိက္ခာပဒေန ဟစိတ္တိ။ **တဒဟု ပဋိဂ္ဂဟိတ** န္တိ တသ္မိံယေဝ ဒိနေ ပုရေဘတ္တံ ပဋိဂ္ဂဟိတံ။ **တဒဟေတ**တိ တသ္မိံယေဝ ဒိနေ ပုရေဘတ္တမေဝ။ **သေသ**န္တိ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကဉ္စ။ **ဇဝ**န္တိ ယာမေ ဇဝ ပရိဘုဥ္ဇယေတိ ဝိဓာနီယန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဣတရ**န္တိ သတ္တာဟကာလိကတော အညံ ယာဝဇီဝိကံ။

ကာလိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၉. ပဋိဂ္ဂဟနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၀၆**. အတုံ ကာမေတီတိ အတုကာမော, တဿ အဘိဟာရော ဤသကမ္ပိ ဩဏမနာဒိနာဘိဟရဏန္တိ တပ္ပုရိသော, ဟတ္ထဿ ဟာသော **ဟတ္ထဟာသော** ။ ရုဋ္ဌိဟိဝသေန တု အမုတေယ္ယဟတ္တော ဟတ္ထဟာသော နာမ။ သော စ သစေ ဘိက္ခု နိသိန္နော ဟောတိ, အာသနဿ ပစ္ဆိမန္တတော ပဋ္ဌာယ, သစေ ဌိတော, ပဏှိအန္တတော ပဋ္ဌာယ, သစေ နိပန္နော, ယေန ပဿေန နိပန္နော, တဿ ပာရိမန္တတော ပဋ္ဌာယ အယကဿ နိသိန္နဿ ဌိတဿ တ ဌ ပေတွာ ပသာရိတဟတ္ထံ ယံ အာသန္နတရံ အင်္ဂံ, တဿ ဩရိမန္တေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတ္ဝာ ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ရေဏုက္ခမ** န္တိ ထာမမဇ္ဈိမေန ပုရိသေန ဧဏှဿ ဉက္ခိပနဿ ခမံ ယောဂ္ဂံ။ ဝတ္ထုသဒ္ဒာပေက္ခံ နပုံသကတ္တံ။ **တိဓာ ဒေန္တေ** တိ ကာယကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓနိဿဂ္ဂိယာနံ ဝသေန တီဟိ ပကာရေဟိ အယကေ ဒဒမာနေ။ တတ္ထ ယေန ကေနစိ သရီရာဝယဝေန အန္တမသော ပာဒင်္ဂုလိယာပိ ဒီယမာနံ ကာယေန ဒိန္နံ နာမ ဟောတိ, ကဋစ္ဆုအာဒီသု ယေန ကေနစိ ဒီယမာနံ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန, ကာယတော ပန ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓတော တ မောစေတွာ ဟတ္ထဟာသေ ဌိတဿ ကာယေန တ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန တ ဟတိယမာနံ နိဿဂ္ဂိယေန ပယောဂေန ဒိန္နံ နာမ။ **ဒွိဓာ ကဟော**တိ ကာယကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓာနံ ဝသေန ဒွီဟိ ပကာရေဟိ ယေဟိ ကေဟိစိ ဒီယမာနဿ ဂဟဏံ။ ဇဝံ ပဋိဂ္ဂဟော ပဉ္စင်္ဂေတိ ယောဇနာ။ **ပဉ္စင်္ဂေ** တိ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ ယဿာတိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ။

**၁၀၇**. ဣအနိ အနေရဏက္ခမေ စ ကိသ္မိဉ္စိ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေ စ ပဋိဂ္ဂဟဏာရောဟနံ ဒဿေတုံ **''အသံဟာရိယေ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **အသံဟာရိယေ**တိ အာနေတုမသက္ကုဏေယျေ ဖလကပာသာဏာဒိမ္ဟိ။ **တတ္ထဇာတေ** တိ တေသုယေဝ ရုက္ခာဒီသု ဇာတေ ကိံသုကပဒုမိနိပဏ္ဏာဒိကေ။ စိဉ္စအာဒီနံ သုခုမေ ပဏ္ဏေတိ သမ္ဗန္ဓော။ တာနိ ဟိ သန္ဓာရေတုံ န သက္ကောန္တိ။ တေသံ ပန သာခာသု ဝဋ္ဋတိ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ''အင်္ဂ''န္တိအာဒိကံ သင်္ဂဏှာတိ။ **တ**-သဒ္ဒ

ဒေ သမုစ္စယေ။ **အသယ္ဟဘာဝေ**တိ ထာမဂတဓမ္မပုရိသေန သဟိတုံ သက္ကာရေတုံ အသက္ကုဏေယ္ယေ ဘာရေ။ သဗ္ဗေသံ ပဋိဂ္ဂဟော "န ရူဟတီ"တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။

**၁၀၈.** ဣဒါနိ ပဋိဂ္ဂဟဏဝိဓာနံ ဒဿေတုံ **"သိက္ခာ"**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သိက္ခာမရဏလိင်္ဂေဟီ**တိ သိက္ခာပစ္စက္ခာနေန စ မရဏေန စ လိင်္ဂပရိဝတ္တနေန စ။ **အနပေက္ခဝိသဂ္ဂတော**တိ နတ္ထိ အပေက္ခာ ဧတဿာတိ အနပေက္ခော, တေန ဝိသဂ္ဂေါ, တတော စ။ **အစ္ဆေဒါ**တိ စောရာဒီဟိ အစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂဟဏေန။ **အနုပသမ္ပန္နဒါနာ**တိ အနုပသမ္ပန္နဿ ဒါနေန။ **စ**-သဒ္ဒေါ သဗ္ဗတ္ထ ဒါနေတဗ္ဗော။ **ကဟော**တိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ။ **ဥပသမ္မတီ**တိ ဝိဂစ္ဆတိ။

**၁၀၉-၁၀.** ဣဒါနိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ ပရိဘောဂေ ဒောသံ ဒဿေတုံ **"အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **သဗ္ဗ**န္တိ စတုကာလိကပရိယာပန္နံ သကလမ္ပိ။ ဣဒါနိ အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဒဿေတုံ **"သုဒ္ဓ"**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ သုဒ္ဓံ နာတိဗဟလံ ဥဒကဉ္စ တထာ အင်္ဂလဂ္ဂံ အဝိစ္ဆိန္နံ ဒန္တ။ပေ.။ ဂူထကဉ္စ လောဏံ။ပေ.။ ကရီသကဉ္စ ကပ္ပတေတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **သုဒ္ဓ**န္တိ ရဇရေဏူဟိ အသမ္ပိရသေန စ အသမ္မိဿတာယ ပရိသုဒ္ဓံ။ **နာတိဗဟလ**န္တိ ယံ ကသိတဗ္ဗာနေ ဗဟလမုဒကံ ဝိယ မုခေ တ ဟတ္ထေ တ န လဂ္ဂံ, တံ။ **အဝိစ္ဆိန္န**န္တိ အင်္ဂတော ဝိစ္ဆိန္ဒိတွာ န ဂတံ။ ဒန္တာနိ စ အက္ခီနိ စ ကဏ္ဏာ စ ဒန္တက္ခိကဏ္ဏံ ဟတ္ထင်္ဂတ္တာ, တဿ ဂူထကန္တိ တပ္ပုရိသော။ **လောဏံ** သရီရဉ္ဈိတံ။ **သိင်္ဃာဏီ**တိ သိင်္ဃာဏိကာ။ ဝိစ္ဆိန္နံ န ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။

**၁၁၁.** ဣဒါနိ **"ဂူထာ"**တိအာဒိနာ ကာလောဒိဿံ ဒဿေတိ။ **တထာဝိဓေ**တိ သပ္ပဒဋ္ဌက္ခဏာဒိကေ တထာဝိဓေ ကာလေ။ တထာ တာဒိသော ဝိဓော ကာလော ဧတဿာတိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ။ **သေဝေယျာ**တိ သေဝနံ ကရေယျ, ပရိဘုဉ္ဇေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အသန္တေ ကပ္ပကာရကေ**တိ ဧတ္ထ ဒုဗ္ဗစောပိ အသမတ္ထောပိ ကပ္ပိယကာရကော အသန္တပက္ခေယေဝ တိဋ္ဌတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ကာလောဒိဿတ္တာ ပန ဆာရိကာယ အသတိ အလ္လအရံ ရုက္ခတော ဆိန္ဒိတွာ ကာတုံ, မတ္တိကာယ အသတိ ဘူမိံ ခဏိတွာပိ မတ္တိကံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

**၁၁၂. ဒုရူပစိဏ္ဏေ**တိ ဒုဋ္ဌု ဥပစိဏ္ဏံ အာမဋ္ဌံ ဒုရူပစိဏ္ဏံ။ သစေ ဘိက္ခု အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ သာမိသံ ဘာဇနံ ဌိတဋ္ဌာနတော အပနေတွာ အာမသတိ, ပိဓာနံ အာမသတိ, ဥပရိ ဌိတကစဝရာဒိံ ဆဍ္ဍေတိ, တတ္ထဇာတကဖလိနိယာ သာခာယ တ ဝလ္လိယာ တ ဂဟေတွာ တ စာလေတိ, ဒုရူပစိဏ္ဏံ နာမ ဟောတိ။ တသ္မိံ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဖလရုက္ခံ ပန အပဿယိတုံ တ တတ္ထ ကဏ္ဍကံ တ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အရညေ ပတိတအမ္ဗဖလာဒိံ "သာမဏေရဿ ဒဿာမီ"တိ အာဟရိတွာ ဒာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **ရဇောကိဏ္ဏေ**တိ ရဇသာ ဩကိဏ္ဏေ, တသ္မိံ ပတ္တာဒိကေ ယံ ကိဉ္စိ ပဋိဂ္ဂဏှဟတော ဝိနယဒုက္ကဋံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ သစေ ပိဏ္ဍာယ စရန္တဿ ပတ္တေ ရဇံ ပတတိ, ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဘိက္ခာ ဂဏှိတဗ္ဗာ။ "ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဒေထာ"တိ ဝုတ္တေပိ အာကိရန္တိ, ဟတ္ထတော အမောစေန္တေနေဝ ပဋိဂ္ဂဟာပေတဿ သန္တိကံ နေတွာ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ သစေ မဟာဝါတော တတော တတော ရဇံ ပာတေတိ, န သက္ကာ ဟောတိ ဘိက္ခံ ဂဟေတုံ, "အနုပသမ္ပန္နဿ ဒဿာမီ"တိ သုဒ္ဓစိတ္တေန အာဘောဂံ ကတွာ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ တံ ပန တေန ဒိန္နံ တ ဝိဿာသေန တ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

**အထာ**တိ ဝက္ခမာနာရမ္ဘေ။ **ဥဂ္ဂဟပ္ပဋိဂ္ဂဟေ**တိ ဥဂ္ဂဟိတ္ဝာတိ ဥဂ္ဂဟော, ဥဂ္ဂဟိတံ, တဿ ပဋိဂ္ဂဟော, တသ္မိံ။ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတဘာဝံ ဇာနတော အတ္တနာ ဧဝ ဥဂ္ဂဟေတွာ ဂဟဏေတိ အဓိပ္ပာယော။ မာတာပိတူနံ အတ္ထာယ ပန အပ္ပဋိဂ္ဂဟေတွာ တေလာဒီနိ, ဆာယတ္ထာယ သာခာဒီနိ တ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာတော ဘုဉ္ဇိတုကာမတာယ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဥစ္ဆုအာဒီသု ဖာလိတေသု မလံ န ပညာယတိ, မူလဘေသဇ္ဇာဒီနိ ပိသန္တာနံ တ ကောဋ္ဋေန္တာနံ တ နိသဒနိသဒပောတကဥဒုက္ခလမုသလာနိ ခီယန္တိ, ဒန္တကဋ္ဌေ လဂ္ဂံ သုခုမအာမိသံ ဟောတိ, ရသော န ပညာယတိ, အဗ္ဗောဟာရိကံ။ **အန္တောဝုတ္ထေ**တိ အကပ္ပိယကုဋိယာ ဆဒနဗ္ဘန္တရေ ဝုတ္ထေတိ အတ္ထော။ **သယံပက္ကေ**တိ အတ္တနာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပက္ကေ။ သစေ တသိအာဒိံ တာပေတွာ တက္ကာဒီသု ပက္ခိပတိ, ဧတ္တာဝတာပိ သာမပာကတော န မုစ္စတိ။ ပုရိမကာလိကဒ္ဝယေ ပုနပာကဉ္စ ဌပေတွာ ယံ ကိဉ္စိ အာမိသံ ဘိက္ခုနော ပစိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေပိဿ ဥဏှယာဂုယာ သုလသိပဏ္ဏာဒီနိ တ သိင်္ဂိဝေရံ တ ပက္ခိပန္တိ, စာလေတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဥတ္တဏ္ဍုလံ ဘတ္တံ လဘိတွာ ပိဒဟိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **အန္တောပက္ကေ**တိ အကပ္ပိယကုဋိယာ အန္တော ပက္ကေ။ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

ပဋိက္ကဟနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၀. အကပ္ပိယမံသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၁၃-၄.** မနုဿဟတ္ထိအဿာနဉ္စ ။ပေ။ ဥရဂဿ စ ယံ မံသဉ္စ, ယံ ဥဒ္ဒိဿကတမံသဉ္စ, အပ္ပဋိဝေက္ခိတံ ယဉ္စ မံသံ, တေသု မံသေသူတိ ဧဝံ ယောဇေတ္ဗ္ဗ။ တတ္ထ သီသဂီတတရင့်ဂေန စရန္တာ အစ္ ဆဝိသေသာ**တရစ္ဆာ။ ဥရဂဿာ** တိ ဣမိနာ သဗ္ဗာပိ ဒီဃဇာတိ သင်္ဂဟိတာ။ **ဥဒ္ဒိဿကတမံသ** န္တိ ဘိက္ခုံ ဥဒ္ဒိ သိတ္တ ကတံ ဥဒ္ဒိဿကတံ, တဉ္စ တံ မံသဉ္စ။ တ္တေ စ **မံသ-**ဂ္ဂဟဏေန မစ္ဆာနမ္ပိ ဂဟဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ ဥပလက္ ခဏဝသေန, စ-သဒ္ဒေန တ။ ပဉ္စသုပိ သဟဓမ္မိကေသု ယံ ကိဉ္စိ ဥဒ္ဒိဿကတံ သဗ္ဗေသမ္ပိ န ကပ္ပတိ, တမ္ပိ အဒိဋ္ဌအ သုတအပရိသင်္ကိတတာယ တိကောဋိပရိသုဒ္ဓံ ဝဋ္ဋတိ။ **အပ္ပဋိဝေက္ခိတ** န္တိ အနုပပရိက္ခိတံ, အနာပုစ္ဆိတန္တိ အတ္ ထော။ အာပတ္တိဘီရုကေန ဟိ ရူပံ သလ္လက္ခေန္တေနာပိ ပုစ္ဆိတ္တ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗဉ္စ။ မနုဿာနံ မံသေသု ထုလ္လစ္စယန္တိ ယောဇနာ။ ထူလော အစ္စယော ထုလ္လတိ ရဿော, ဒ္ဓိတ္တေ စ **ထုလ္လစ္စယံ** ။ ဟရာဇိက သင်္ဃာဒိသေသေသေဟိ ဌပေတ္တ ဣတော အဓိကံ ဝဇ္ဇံ နတ္ထိ။ **သေသေသူ**တိ အဝသေသေသု ဧကာဒသသု။

**၁၁၅.** ဣအနိ မနုဿာဒီနံ အဋ္ဌိအာဒီနိပိ အကပ္ပိယာနီတိ ဒဿေတုံ **“အဋ္ဌီပီ”** တိအာဒိမာဟ။ **ပိ-**သဒ္ဒော ‘‘လောဟိ တ’’န္တိအာဒီသုပိ အနုဝတ္တေတဗ္ဗော။ **သေ**န္တိ မနုဿာဒီနံ ဒသန္နံ။ ဝသာသု ပန ဧကာ မနုဿဝသာ န ဝဋ္ဋတိ။ ခီရာ ဒီသု အကပ္ပိယံ နာမ နတ္ထိ။ ဥဒ္ဒိဿကတံယေဝ သစိတ္တကန္တိ ယောဇနာ။ **သစိတ္တက** န္တိ ဥဒ္ဒိဿကတဘာဝဇာနနစိ တ္တေန သဟ ဝတ္တတီတိ သစိတ္တကံ။ ဝတ္ထုဝိတိက္ကမဝိဇာနနစိတ္တေန ဟိ သစိတ္တကတ္တံ။ တ္တေ စ သစိတ္တက တ္တံ အာပတ္တိယာ ဧဝ, န စ မံသဿ, တထာပိ မံသသီသေန အာပတ္တိ ဧဝ ဝုတ္တာတိ ဝိညာတဗ္ဗန္တိ။

အကပ္ပိယမံသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၁. နိဿဂ္ဂိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၁၆-၇.** ရူပိယေန အရူပိယံ ရူပိယဉ္စ ဣတရေန ရူပိယဉ္စ ပရိဝတ္တေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ရူပိယေနာ**တိ ရူပိယသင်္ခာတေန နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုနာ။ **အရူပိယ**န္တိ အရူပိယသင်္ခာတံ ဒုက္ကဋဝတ္ထုံ ကပ္ပိယဝတ္ထုဉ္စ။ **ဣတရေနာ** တိ အရူပိယေန။ **နိဿဂ္ဂီ** တိ နိဿဇ္ဇနံ နိဿဂ္ဂေါ, ပုဗ္ဗဘာဂေ ကတ္တဗ္ဗဿ ဝိနယကမ္မဿေတံ နာမံ။ နိဿဂ္ ဂေါ အဿ အတ္ထီတိ နိဿဂ္ဂိ, ကိံ တံ? ပာစိတ္တိယံ။ ရူပိယဿ မူလဂ္ဂဟဏေ ပန ရူပိယပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒေန နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယံ။

ဣအနိ ရူပိယာဒိံ ဒဿေတုံ **“ဣဓာ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ ကဟာ။ပေ။ မာသကံ ဣဓ ရူပိယန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ကဟာပဏော** နာမ သုဝဏ္ဏမယော တ ရဇတမယော တ ဧတရဟိ ပကတိကဟာပဏော တ။ **သဇ္ဈု** တိ ရဇတံ။ **သိင်္ဂီ**တိ သုဝဏ္ဏဘေဒေ, တထာပိ စေတ္ထ သာမညေန သုဝဏ္ဏမဓိပ္ပေတံ။ **တေဟာရူပကမာသက**န္တိ တေဟာရံ ကယဝိက္က ယံ ဥပဂစ္ဆတီတိ တေဟာရူပကံ, တဉ္စ တံ မာသကဉ္စ။ တံ ပန သမုဋ္ဌာပိတရူပဉ္စ အသမုဋ္ဌာပိတရူပဉ္စ လောဟာဒိအာဒိမ ယံ ဝုစ္စတိ။ **ဣဓ ရူပိယ**န္တိ ဣမသ္မိံ သိက္ခာပဒေ ရူပိယံ နာမာတိ အတ္ထော။ ဝတ္ထုမုတ္တာဒိ ကပ္ပံ ဒုက္ကဋဝတ္ထုဉ္စ ဣတရန္တိ ယောဇနာ။ တတ္ထ ဝတ္ထုဉ္စ မုတ္တာ စ အာဒိ ယဿာတိ သမာသော။ **အာဒိ-**သဒ္ဒော ပစ္စေကံ ယောဇေတ ဗ္ဗော ‘‘ဝတ္ထာဒိ မုတ္တာဒီ’’တိ။ တတ္ထ ပဌမေန **အာဒိ-**သဒ္ဒေန ကပ္ပာသသုတ္တာပရဏ္ဏာဒိကံ ယံ ကိဉ္စိ ကပ္ပိယဝတ္ ထုံ, ဒုတိယေန မဏိ သင်္ခော သိလာ ပဝါဠံ လောဟိတင်္ကော မသာရဂလ္လံ သတ္တဓညာနိ အသိအာသဓေတ္တဝတ္ထုပုပ္ဖာရာမဖ လာရာမာဒယောတိ ဣဒံ ဒုက္ကဋဝတ္ထုံ သင်္ဂဏှာတိ။ ဝတ္ထာဒိကပ္ပိယဝတ္ထုံ, မုတ္တာဒိဒုက္ကဋဝတ္ထုဉ္စ ဣတရံ အညံ အရူပိယံ နာမာတိ အတ္ထော။

**၁၁၈.** တွောဝတာ ရူပိယသံတေဟာရံ ဒဿေတွတ ဣအနိ ကပ္ပိယဘဏ္ဍေ ကယဝိက္ကယံ ဒဿေတုမာဟ **“ဣမ”**န္တိအာဒိ။ တတ္ထ ‘‘ဣမံ ဂဟေတွတ ဣမံ ဒေဟိ, ဣမံ ကရ, ဣမံ အာနယာ’’တိ တ ‘‘ဣမံ ဘုတွတ ဣမံ ဒေဟိ, ဣမံ ကရ, ဣမံ အာနယာ’’တိ တ ‘‘ဣမံ ဒေမိ, ဣမံ ဒေဟိ, ဣမံ ကရ, ဣမံ အာနယာ’’တိ တ ကယဝိက္ကယေ သမာပန္နေ နိဿဂ္ဂီတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ဣမ**န္တိ တဏ္ဍုလာဒိံ။ **ဘုတွတာ**တိ ဩဒနာဒိံ ဘုဉ္ဇိတွတ။ **ဣမံ ဒေဟီ**တိ ဇော် ဝတ္ထာဒိ

ကံ ဒေဟိ။ **ဣမံ ကရာ**တိ တေံ ရဇနပစနာဒိံ ကရောဟိ။ **ဣမံ အာနယာ**တိ တေံ ရဇနကဋ္ဌာဒိံ အာနေဟိ။ **ဣမံ ဒေမီ**တိ တေံ ဝတ္ထာဒိကံ တဝ ဒေမိ။ **သမာပန္နေ** တိ ကတော။ တသ္မာ ကပ္ပိယံ ဘဏ္ဍံ ပရိဝတ္တေန္တေန အညာတကေဟိ သဒ္ဓိံ "ဣမံ ဒေဟီ"တိ ဝဒတော ဝိညတ္တိ, "ဣမံ ဂဏှာဟီ"တိ ဝဒတော သန္တာဒေယျဝိနိပာတနံ, "ဣမိနာ ဣမံ ဒေဟီ"တိ ဝဒတော ကယဝိက္ကယန္တိ ဝုတ္တာ တိဿော အာပတ္တိယော။ မာတာပိတူဟိ ပန သဒ္ဓိံ ကယဝိက္ကယမတ္တံ မောစေန္တေန ပရိဝတ္တေတဗ္ဗံ။ အယဥ္ဟိ ကယဝိက္ကယော ဌပေတွာ ပဉ္စသဟဓမ္မိကေ အဝသေသေဟိ ဂိဟိပဗ္ဗဇိတေဟိ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန နဝကမ္မာနိ ကာရေတိ, အဌကထာပမာဏေန ဟာစိတ္တိယမတ္တံ ဒေသေတဗ္ဗံ။

**၁၁၉-၁၂၀.** ဣဒါနိ ပရိဏာမနဝသေန အာပတ္တိဘေဒံ ဒဿေတုံ **"အတ္တနော"**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထာယံ ပိဏ္ဍတ္ထော – သင်္ဃဿ နတံ လာဘံ အတ္တနော ပရိဏာမေယျ, နိဿဂ္ဂိ။ အညတော ပုဂ္ဂလဿ ပရိဏာမေယျ, ဟာစိတ္တိ။ အညဿ သင်္ဃဿ ဝါ စေတိယဿ ဝါ ပရိဏာမေယျ, ဒုက္ကဋံ။ အညဿ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ စေတိယဿ ဝါ နတံ လာဘံ အတ္တနော ဝါ သင်္ဃဿ ဝါ အညပုဂ္ဂလဿ ဝါ အညစေတိယဿ ဝါ ပရိဏာမေယျ, ဒုက္ကဋန္တိ။ ယောဇနာ။ တတ္ထ **နတ**န္တိ ကာယေန ဝါ ဝစသာ ဝါ နိန္နံ ကတံ။ **လာဘ**န္တိ လဘိတဗ္ဗံ စီဝရာဒိ။ **အညတော** အညသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ဝါ စေတိယေ ဝါ, စေတိယေ ပန ဒုက္ကဋံ။ **အညဿာ** တိ စေတိယာဒိနော အနဉ္ဉဿ သုနခဿ။ **အညတော တ**တိ စေတိယာဒိမ္ဟိ ဝါ။ **သင်္ဃဿာ** တိ ပန ဣဒံ ကာကက္ခိဂေါဠကညာယေန "နတံ ပရိဏာမေယျာ"တိ ဥဘယတ္ထ ပရိဝတ္တတိ။ နိဿဂ္ဂံ သကသညာယ န ဒဒေယျ ဝါ, ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အညထာ** အညေန ပကာရေန, ထေယျသညာယ န ဒဒေယျ စေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဣတရ**န္တိ ဝတ္ထုဝသေန အညံ ဟရာဇိကံ ထုလ္လစ္စယံ ဒုက္ကဋဉ္စ ဟောတီတိ အတ္ထော။

နိဿဂ္ဂိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၂. ဟာစိတ္တိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၂၁. မုသာ ။ပေ။ ဟရဏေ**တိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ, တဿ "ဟာစိတ္တိ ဝုတ္တာ"တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော။ ဇဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ **မုသာတဒေ**တိ နိဟတေန သဒ္ဓိံ တပ္ပုရိသော။ ပုဗ္ဗေပိ ဇာနိတွာ ဝစနက္ခဏေပိ ဇာနန္တဿ မုသာဘဏနနိမိတ္တန္တိ အတ္ထော။ **ဘဏနဉ္စ** နာမ ဣဓ အဘူတဿ ဝါ ဘူတတံ, ဘူတဿ ဝါ အဘူတတံ ကတွာ ကာယေန ဝါ ဝစာယ ဝါ ဝိညာပနပယောဂေါ။ ဟရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသာစာရဝိပတ္တိယော အမူလိကာယ စောဒေန္တဿ ယထာက္ကမံ သင်္ဃာဒိသေသဟာစိတ္တိယဒုက္ကဋာနိ။ အနုပဓာရေတွာ သဟသာ ဘဏန္တဿ, "အညံ ဘဏိဿာမီ"တိ အညံ ဘဏန္တဿ ယဿ ဘဏတိ, သော န သုဏာတိ, တဿ စ အနာပတ္တိ။

ဩမသတိ အမနာပတာယ ကဏ္ဏေသု ဝိဇ္ဈတိ ဝိယ ဝေတေန, ဩမသတိ တတိ **ဩမသော,** သော စာယံ တဒေဝ, တသ္မိံ။ ဒီဃော ပန ကထာဗန္ဓဝသေန။ ဇဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ ဟီနုက္ကဋ္ဌေသု စ ဇာတိနာမကေတ္တဝယကမ္မသိပ္ပအာဗာဓလိင်္ဂ ကိလေသအာပတ္တိအက္ကောသသင်္ခါတေသု ဒသသု ဘူတေန ဝါ အဘူတေန ဝါ "ခတ္တိယောသိ, စဏ္ဍာလောသီ"တိ အာဒိနာ ကာယေန ဝါ ဝစာယ ဝါ အနညာပဒေသေန ဘိက္ခုနော ခုံသေတုကာမတာယ အက္ကောသဝစနေတိ အတ္ထော။ "သန္တိ ဣဓေကစ္စေ စဏ္ဍာလာ"တိအာဒိနာ အညာပဒေသေန ဝါ "စောရောသိ, ဝိကာရီသိ, မာတုဃာတကောသီ"တိအာဒိဟိ ဟဋ္ဌိမုတ္တပဒေဟိ ဝါ ဘိက္ခုဿ, ယထာ ဝါ တထာ ဝါ အနုပသမ္ပန္နံ, ပရမ္မုခါ ပန သဗ္ဗမ္ပိ အက္ကောသန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ ကေဝလံ ဒဝကမျတာယ ဝဒတော ပန သဗ္ဗတ္ထ ဒုဗ္ဘာသိတံ။

**ပေသုည**ဟရဏေတိ ပိသုဏဿ ဘာဝေ ပေသုညံ။ အတ္တနော ပိယကမျတာယ ဝါ ပရဿ ပရေသု ဘေဒာဓိပ္ပာယေန ဝါ ဇာတိအာဒီဟိ ဩမသန္တဿ ဘိက္ခုနော ဝစနံ သုတွာ ဘိက္ခုဿ တဿ ပေသုညဿ ဟရဏေ။ အနုပသမ္ပန္နဿ ဟရဏေ ဒုက္ကဋံ။ ပဒံ ပဒံ **ပဒသော,** ဝိစ္ဆာယံ သော, ကောဋ္ဌာသေန ကောဋ္ဌာသေနာတိ အတ္ထော။ သင်္ဂီတိတ္တယာရုဠှော တိပိဋကဓမ္မော, အနာရုဠှော စ ရာဇောဝါဒာဒိကော **ဓမ္မော** နာမ, တေန သဟ ပဒသောတိ နိဟတေန သ တတိယာတပ္ပုရိသော။ **ပဒသောဓမ္မေ** တိ ဧကက္ခရာဒိနာ ကောဋ္ဌာသေန ကောဋ္ဌာသေန အနုပသမ္ပန္နေန သဒ္ဓိံ ယထာဝုတ္တဓမ္မဘဏနေတိ အတ္ထော။ ပဒသောဓမ္မဘဏနဉ္ဟိ ပဒသောဓမ္မ-သဒ္ဒေန ဥပစာရေန ဝုတ္တံ။ အနုပသမ္ပန္နေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ဥဒ္ဒေသဂ္ဂဟဏေ သဇ္ဈာယကရဏေ, တံသန္တိကေ ဥဒ္ဒေသဂ္ဂဟဏာဒိကေ စ တေန သဒ္ဓိံ ဧကတော

ယေဘုယ္ယေန ပဂုဏံ ဂန္ထံ ဘဏန္တဿ ဩသာရေန္တဿ ခလိတဌာနေ ''ဇေ ဘဏာဟီ''တိ ကေတော ဘဏန္တ ဿပိ အနာပတ္တိ။

အန္တမသော ဝတ္တာဒိနာ ယေန ကေနစိ သဗ္ဗစ္ဆန္နံ ဆဒနံ အနာဟစ္စ ဒိယဖုဟတ္ထုဗ္ဗေဓေနာပိ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္နံ ယေဘုယ္ယေနဆန္နံ ယေဘုယ္ယေနပရိစ္ဆိန္နဥ္စ သေနာသနံ အကရန္တိ အဓိပ္ပေတံ။ တတ္ရဣ္ဓော ပန ဘိက္ခုံ ဌပေတ္ွ တ အန္တမသော ဟရာဖိကဝတ္ထုဘူတော တိရစ္ဆာနဂတောပိ အန္တမသော တဒဟုဇာတော ဣတ္ထိပိ ဉပစာရတော အက ရ-သဒ္ဒေန ဝုစ္စတိ။ သဟ အကရေနာတိ **သာကရော,** ဘိက္ခု။ ဥပစာရေနေဝ စ ပန အနုပသမ္ပန္နေန, မာတုကမေန စ သဟ သေယ္ယကပ္ပနံ သာကရဘာတေ နာမာတိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ သဠသမ္မတံ သေနာသနပညာပကာဒိဘေဒံ ဥပသမ္ပန္နံ အ ယသကာမာ ဟုတ္ွတ ဘိက္ခုဟိ ယေန စ ဥဇ္ဈာပေန္တိ အဝဇာနာပေန္တိ အဝညာယ ဩလောကာပေန္တိ, လာမကတော တ စိန္တာပေန္တိ, တံ ဝစနံ **ဥဇ္ဈာပနကံ** ။ ယေန ခီယန္တိ သဗ္ဗတ္ထ တဿ အဝဏ္ဏံ ပကာသေန္တိ, တံ **ခီယနံ**။

**၁၂၂. တလန္တိ** ဟတ္ထတလမဓိပ္ပေတံ။ တဂ္ဂဟဏေန ပန ကာယောဝ တလံ။ **သတ္တိ** တိ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓာ သတ္တိ အာဝုဓဝိသေသော, ဥပလက္ခဏတ္တာ ပန သဗ္ဗမ္ပိ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ သတ္တိ။ တလဥ္စ သတ္တိ စ **တလသတ္တိ**။ ဣဓ ပန ကော ပေန ဘိက္ခုဿ တလသတ္တိဥဂ္ဂိရဏံ တလသတ္တိ။ သစေ ပန ဝိရဒ္ဓော ပဟာရံ ဒေတိ, န ပဟရိတုကာမတာယ ဒိန္နတ္တာ ဒုက္ကဋံ, ပဟရိတုကာမတာယ ဟစိတ္တိယံ, အနုပသမ္ပန္နေ ဒုက္ကဋံ, မောက္ခာဓိပ္ပာယဿ အနာပတ္တိ။

ပညတ္တေန ဝဒတော ဥပသမ္ပန္နဿ တ တေန ဝုစ္စမာနဓမ္မဿ တ အနာဒရကရဏံ **အနာဒရော**။ အနုပသမ္ပန္န နဿ တေန ဝုစ္စမာနဿ တ ဥပသမ္ပန္နေန, ပရေန တ အပညတ္တေန တ ဝုစ္စမာနဿ အနာဒရေ ဒုက္ကဋံ။

''ဉီနဝဿော တ္ွဝံ မညေ''တိအာဒိနာ ဘိက္ခုနော ကုက္ကုစ္စဿ ဥပ္ပာဒနံ အနုပသမ္ပန္နဿ ဒုက္ကဋံ။

**အနာပုစ္ဆာ ကမပ္ပဝေသနေ** တိ ပကတိဝစနေန ပုစ္ဆိတုမနုရူပံ အန္တောဥပစာရသီမာယ ဒဿနူပစာရေ ဘိက္ခုံ ဒိသ္ွ တ ''ဝိကာလေ ကမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆာမိ''တိ အနာပုစ္ဆိတ္ွတ ဝိကာလေ ကမပ္ပဝေသနေ။ ဒီဃော ပန သန္ဓိဝသေန။ အာပ အာသု အနာပတ္တိ။

**ပရမ္ပရဘောဇနေ** တိ ပရော စ ပရော စ ပရမ္ပရာ မ-ကာရော သန္ဓိဝသေန, တသ္မာ ပရမ္ပရာ ဥပ္ပတ္တိဝိသယအဟ အာနဝစနံ, ပရတော ပရတော လဒ္ဓာ ဘုဥ္ဇနေတိ အတ္ထော။ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော – ပဉ္စဟိ ဘောဇနေဟိ နာမံ ဂ ဟေတ္ွတ နိမန္တိတဿ ယေန ယေန ပဌမံ နိမန္တိတော, တဿ တဿ ဘောဇနတော ဥပ္ပဋိဟဋ္ဌိယာ, ''မယ္ွဟံ ဘတ္ွ တပစ္စာသံ တုယ္ွဟံ ဒမ္မိ''တိ တ ''ဝိကပ္ပေမိ''တိ တ အာဒိနာ သမ္မုခါ တ ပရမ္မုခါ တ အဝိကပ္ပေတ္ွတ တ အညတော အညတော ပဉ္စဘောဇနာဒီနိ လဒ္ဓာ ဘုဥ္ဇမာနေတိ။ ဂိလာနစီဝရအနစီဝရကာရသမယေ အနာပတ္တိ။

၁၂၃. သေယ္ယံ သေနာသနာနိ တ အနုဒ္ဓရိတ္ွတ ဂမနေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တ**-သဒ္ဒော သမုစ္စယေ။ တတ္ထ ''ဘိသိ စိ မိလိကာ ဥတ္တရတ္ထရဏံ ဘူမတ္ထရဏံ တဋ္ဋိကာ စမ္မက္ခဏ္ဍော နိသီဒနံ ပစ္စတ္ထရဏံ တိဏသန္ထာရော ပဏ္ဏသ န္ထာရော''တိ (ပာစိ. ၁၁၆) ဝုတ္တာသု ဒသသု သေယ္ယာသု ကေမ္ပိ အတ္တနော ဝဿဂ္ဂေန ဂဟေတ္ွတ သင်္ဃိကေ သဗ္ ဗပ္ပဋိစ္ဆန္နေ ဂုတ္တေ သေနာသနေ သန္ထရိတ္ွတ တ သန္ထရာပေတ္ွတ တ ယထာ ဌပိတံ ဥပစိကာဒီဟိ န ခဇ္ဇတိ, တထာ ဌပနဝသေန အနုဒ္ဓရိတ္ွတ ပရိက္ခိတ္တဿ အာရာမဿ ပရိက္ခေပံ, အပရိက္ခိတ္တဿ ဥပစာရံ အတိက္ကမိ တ္ွတ ဂမနေ စ, တထာ မဉ္စပီဌတိသိကောစ္ဆသင္ဂ္ဂတာနိ သေနာသနာနိ ဝဿကာလေ အဇ္ဈောကာသေ သန္ထရိတ္ွတ တ သန္ထရာပေတ္ွတ တ အနုပသမ္ပန္နေန အနုဒ္ဓရိတ္ွတ ထာမမဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ လေဍ္ဍုပာတံ အတိက္ကမိတ္ွတ ဂမနေ စာတိ အတ္ထော။ ယထာဝုတ္တတော ပန အညတ္ထ ဒုက္ကဋံ။

**ဣတ္ထိယာ အဒ္ဓာနဂမနေ** တိ ''ဂစ္ဆာမ ဘဂိနိ, ဂစ္ဆာမ အယျာ''တိ အညမညံ သံဝိဒဟိတ္ွတ ''အဇ္ဇ တ သ္ွေဝ တ''တိအာဒိနာ နိယမိတကာလဝိသင်္ကေတံ အကတ္ွတပိ ဒ္ွတရဝိသင်္ကေတံ မဂ္ဂဝိသင်္ကေတံ ကတ္ွတပိ ဣတ္ထိယာ သဒ္ ဓိံ အဒ္ဓာနမဂ္ဂဂမနေတိ အတ္ထော။

**ကောကာယ နိဿီဒနေ**တိ ကောန ကောတိ ကောကာ, တဿာ နိသဇ္ဇာယာတိ အတ္ထော။ ကောန သဟ ကောဿ နိသဇ္ဇံ ဝိနာ ကောယ သဟ ကောဿ နိသဇ္ဇံ နာမ နတ္ထီတိ ကောယ သဟ ကောဿ နိသဇ္ဇာယံ သတိ နိသိန္နဿ ဘိက္ခုနော ဟစိတ္တိယန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ''ကောယေကနိသီဒနေ''တိ တ ဟဥ္ဇော။

၁၂၄. ရူဟာဒီနံ ဥပသံဟာရေန, ဘယာနကကထာကထနေန တ ဥပသမ္ပန္နဿ **ဘိံသာပနေ**။ အနုပသမ္ပန္နဿ ဒုက္ကဋံ။

**အာကောဋ္ဋနေ** ဥပသမ္ပန္နဿ အန္တမသော ဥပ္ပလပတ္တေနာပိ ပဟာရဒာနေ။ အနုပသမ္ပန္နဿ အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတဿပိ ဒုက္ကဋံ။ မောက္ခာဓိပ္ပာယဿ အနာပတ္တိ။

သင္ဃမဇ္ဈေ ဝိနယဓရေန အနုယုဉ္ဇိယမာနဿ ပုစ္ဆိတတော အညဿ တအေ အညေန အညံ ပဋိစရဏံ **အညတအေ**။ တထေဝ ပုစ္ဆိယမာနဿ အကထေတုကာမတာယ ဝိဟေသနံ တုဏှီဘာဝေတ **ဝိဟေသာ**။ အညတဒကဿ ဝိဟေသကဿ စ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မေန အညတဒကဝိဟေသကကမ္မေ ကတေ ပုန အညတဒေ ဝိဟေသာယ ဟစိတ္တိယံ။ အနာရောပိတေ ပန ကမ္မေ ဒုက္ကဋံ။ ကိဥ္စိ ဝီတိက္ကမံ ဒိသ္ဝာ ''အာဝုသော, က္လာဒံ နာမ တယာ ကတ''န္တိ ဝုတ္တေ တံ န ကထေတုကာမော တုဏှီဘူတော သင္ဃံ ဝိဟေသေတီတိ **ဝိဟေသကော**။ အနာစာရံ အာစရိတ္ဝာ သင္ဃမဇ္ဈေ အာပတ္တိယာ, ဝတ္ထုနာ တ အနုယုဉ္ဇိယမာနေ တံ အကထေတုကာမော ''ကော အာပန္နော, ကိံသိံ အာပန္နော''တိအာဒိနာ နယေန အညေဟိ ဝစနေဟိ တံ ဝစနံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တော ယော အညံ ဝဒတိ, အယံ **အညတဒကော** နာမ။

**ဒုဇ္ဈလွံ** နာမ ဟာရာဇိကသင္ဃာဒိသေသာ, က္လစ ပန သင္ဃာဒိသေသောဝ။ ပကာသော စ ဆာအေ စ **ပကာသဆာအေ,** ဒုဇ္ဈလ္လဿ ပကာသဆာအေတိ တပ္ပုရိသော။ အဘိဏှာပတ္တိကဿ ဘိက္ခုနော အာယတိံ သံဝရတ္ထာယ အာပတ္တိပရိယန္တံ ကုလပရိယန္တဥ္စ ကတွာ တ အကတွာ တ တိက္ခတ္တုံ အပလောကေတွာ ကာတဗ္ဗံ။ ဘိက္ခုသမ္မုတိံ ဌပေတွာ အနုပသမ္ပန္နဿ ''အယံ အသုစိံ မောစေတွာ သင္ဃာဒိသေသံ အာပန္နော''တိအာဒိနာ နယေန ဝတ္ထုနာ သဒ္ဓိံ အာပတ္တိံ ဃဋ္ဋေတွာ တဿ ဒုဇ္ဈလ္လဿ ပကာသနေ အာရောစနေ စ, တဿေဝ ယေန ကေနစိ ဥပာယေ န ဥတ္တာ ဆာဒနေ စ, အဒုဇ္ဈလ္လာရောစနေ ဆာဒနေ စ, အနုပသမ္ပန္နဿ ပန ပုရိမပဉ္စသိက္ခာပဒေ က္လတရာ ဒုဇ္ဈလ္လေပိ ဒုက္ကဋံ။

**ဟာသောဒကေ**တိ တ္ထေ ဟာသေ ဥဒကေတိ ပဒဝိဘာဂေ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယေန ကေနစိ သရီရာဝယဝေန ဟာသာဓိပ္ပာယဿ ဥပကစ္ဆကာဒီသု ဟာသေ ဖုသနေ။ ဟာသနိမိတ္တဥ္ပာ ဖုသနံ ဟာသော။ အနုပသမ္ပန္နေ ဒုက္ကဋံ။ **ဥဒကေ ဟာသေ**တိ ဥပရိဂေပ္ဖကေ ဥဒကေ ဟာသာဓိပ္ပာယဿ ဥမ္မုဇ္ဇနနိမုဇ္ဇနေန ကီဠာယ။ ကီဠာ ဟိ က္လစ ဟာသောတိ ဝုတ္တော။ နာတယ ကီဠတော, ဟတ္ထာဒိနာ ကဋ္ဌာဒိနာ တ ဥဒကံ ဟနတော အန္တမသော ဘာဇနဂတကဥ္ဇိကာဒီနိပိ ခိပနကီဠာယ ကီဠတော ဒုက္ကဋံ။ အဟာသာဓိပ္ပာယဿ အနာပတ္တိ။

**နိစ္ဆုဘနေ ဝိဟာရာ** တိ သင္ဃိကဝိဟာရတော ဘိက္ခုနော နိက္ကမနနိက္ကမာပနေ။ တ္ထေ စ ကေပ္ပယောဂေ ကော, နာနာပယောဂေ ဒွာရဂဏနာယ အာပတ္တိယော။ ပုဂ္ဂလိကနိက္ကမနေ, တဿ ပရိက္ခာရနိက္ကမနေ, အနုပသမ္ပန္နဿ ပန တဿ ပရိက္ခာရဿ တ နိက္ကမနေ ဒုက္ကဋံ။ န သမ္မာဝတ္တန္တာနံ အန္တေဝါသိကသဒ္ဓိဝိဟာရိကာနံ တ နိက္ကမနေ, အတ္တနော ဝိဿာသိကဿ ဝိဟာရာ နိက္ကမနေ, ဘဏ္ဍနကာရကဿ ပန သကလသင္ဃာရာမတော နိက္ကမနေ အနာပတ္တိ။

**အနုပခဇ္ဇ သယနေ** တိ ''ဝုဍ္ဎော, ဂိလာနော, သင္ဃေန ဒိန္နော''တိ ဇာနိတွာ မဉ္စပီဌာနံ တ တဿ ဘိက္ခုနော ပဝိသန္တဿ တ နိက္ခမန္တဿ တ ဥပစာရံ အနုပခဇ္ဇ အနုပဝိသိတွာ သင္ဃိကေ ဝိဟာရေ ''ယဿ သမ္ဗာဓော ဘဝိဿတိ, သော ပက္ကမိဿတီ''တိ အဓိပ္ပာယေန နိသီဒနနိပဇ္ဇနဝသေန သယနေ။ ပုဂ္ဂလိကေ ဒုက္ကဋံ။

တ္ထေ စ **ဟာစိတ္တီ** တိ ဥဒ္ဒိသိတွာ ကာနိစိ ပသိဒ္ဓာနိ ဒဿိတာနိ။ အဝုတ္တာနိ ပန တာဒိသာနိ က္လမိနာဝ သာမညဝ စနေန သင်္ဂဟေတွာ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ကထံ? အစေလကာဒိအညတိတ္ထိယာနံ ယဿ ကဿစိ အာမိသဿ သဟတ္ထာ အာနေ စ, သပ္ပိနဝနီတတေလမဓုဖာဏိတမစ္ဆမံသခီရဒဓိသင်္ခါတာနံ ပဏီတဘောဇနာနံ အတ္တနော အတ္ထာယ ဝိညာပေ

တွာ ဘုဉ္ဇနေ, ရာဂပရိယုဋ္ဌိတက္ကတ္တိပုရိသဿ ယောဂ္ဂေ ကုလေ အနုပဝိသိတွာ နိသဇ္ဇနကပ္ပနေ, ပဉ္စန္နံ ဘောဇ
နာနံ အညတရေန နိမန္တိတော တသ္မိံ ဘုတ္တေ ဝါ အဘုတ္တေ ဝါ သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆိတွာ ပုရေဘတ္တံ ပစ္ဆာ
ဘတ္တံ ဝါ ယသ္မိံ ကုလေ နိမန္တိတော, တတော ဂိလာနစီဝရဒါနကာရသမယံ ဌပေတွာ အညသ္မိံ အညကုလပ္ပဝေသ
နေ, ဌပေတွာ ဧကဒိဝသံ အညသ္မိံ ဒိနေ အာဝသထပိဏ္ဍဿ အဂိလာနေန ဟုတွာ ဘုဉ္ဇနေ, ရတ္တိပရိစ္ဆေဒံ ဝါ ဘေ
သဇ္ဇပရိစ္ဆေဒံ ဝါ ကတွာ ပဝါရိတတော ဥတ္တရိ အညတြ ပုန ပဝါရဏာယ အညတြ နိစ္စပ္ပဝါရဏာယ ဝိညာပနေ,
အညတြ တထာရူပပစ္စယာ ဂါမတော နိက္ခန္တသေနာဒဿနာယ ဂမနေ, ပစ္စယေနပိ ဂန္တွာ တိရတ္တတော ဥတ္တရိ
သေနာယ ဝါသေ, တဿ စ ဝသန္တဿ ယုဒ္ဓဋ္ဌာနဗလဂဏဋ္ဌာနသေနာနိဝေသအနီကဒဿနတ္ထံ ဂမနေ, ပိဋ္ဌာဒီ
ဟိ ကတမဇ္ဇသင်္ခါတသုရာယ, ပုပ္ဖာဒီဟိ ကတအာသဝသင်္ခါတမေရယဿ စ ပါနေ, ပဒီပုဇ္ဇလပတ္တပစနာဒိကာရ
ဏံ ဝိနာ ဝိသိဗ္ဗိတုကာမတာယ အဂိလာနဿ အဂ္ဂိနော ဇာလနဇာလာပနေ, ကပ္ပဗိန္ဒုံ အနာဒါယ နဝစီဝရပရိဘောဂေ,
သာမံ စီဝရံ ဝိကပ္ပေတွာ အပစ္စုဒ္ဓါယ ပရိဘောဂေ, ဘိက္ခုဿန္တကပတ္တာဒိနော အန္တမသော ဟသာဓိပ္ပာယေနပိ အပ
နိဓာနေ အပနိဓာပနေ, သဉ္စိစ္စ တိရစ္ဆာနဂတဿ ဇီဝိတာဝေါရောပနေ, သဉ္စိစ္စ ယထာဓမ္မံ နိဟတာဓိကရဏဿ ပုန
ကမ္မာယ ဥက္ကောဋနေ, သဉ္စိစ္စ ထေယျသတ္ထေန သဒ္ဓိံ သံဝိဓာယ ဧကဒ္ဓါနဂမနေ, ဘိက္ခူဟိ သိက္ခာပဒေဟိ ဝုစ္စ
မာနဿ အညံ အဝိစာရေတွာ “န တတ္ထ သိက္ခိဿာမီ”တိ ဘဏနေ, သိက္ခာပဒဝိဝဏ္ဏနေ, ဣမေသံ “သုတွာ ဩရမိ
ဿာမီ”တိ အဓိပ္ပာယံ ဝိနာ ဝိဝါဒါပန္နာနံ ဥပဿုတိဋ္ဌာနေ, ဓမ္မိကာနံ ကမ္မာနံ ဆန္ဒံ ဒတွာ ပစ္ဆာ ခီယနဓမ္မာပဇ္
ဇနေ, သင်္ဃေ ဝိနိစ္ဆယေ ဝတ္တမာနေ ဆန္ဒံ အဒတွာ ပက္ကမနေ, သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန စီဝရံ ဒတွာ ပစ္ဆာ ခီယနဓမ္
မာပဇ္ဇနေ, အညတြ အဇ္ဈာရာမာ အဇ္ဈာဝသထာ ဝါ ရတနဿ ဝါ ရတနသမ္မတဿ ဝါ ဥဂ္ဂဏှနဥဂ္ဂဏှာပနေ
ပါစိတ္တိယန္တိ။

ပါစိတ္တိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၃. သမဏကပ္ပနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၂၅. သမဏကပ္ပာ** တိ သမဏဝေါဟာရာ။ ဘဝန္တိ, အဟေသုန္တိ ဝါ ဘူတာ, ဝတ္တမာနေ, ဘူတေ ဝါ တပ္ပစ္စ
ယော။ ဝိရုဠှမူလာဒိဘာဝံ အာပဇ္ဇိတွာ ဝဍ္ဎမာနကာနံ, ဝဍ္ဎိတွာ မဟန္တဘာဝံ ပတ္တာနဉ္စ ရုက္ခလတာဒိသင်္ခါတာနံ ဘူ
တာနံ ဂါမော, ဘူတာ ဧဝ ဝါ ဂါမော သမူဟော **ဘူတဂါမော**။ တဿ သမာရမ္ဘော ဆေဒနဖာလနာဒိ, တသ္မိံ။ နိမိတ္တ
တ္ထေ စေတံ ဘုမ္မံ, တံဟေတု ပါစိတ္တိယံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ ကတကပ္ပိယံ သမဏကပ္ပိယံ ဘဝေတိ သမ္ဗန္ဓော။ တ
တ္ထ ကတံ ကပ္ပိယံ ယဿာတိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ။ ကေနာတိ အာဟ **“နခေနာ”**တိအာဒိ။

**၁၂၆.** ဣဒါနိ ယဿ သမာရမ္ဘော, တံ ဘူတဂါမံ ဝိဘဇိတွာ ဒဿေတုံ **“သမူလာ”**တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ **သော**တိ
ဘူတဂါမော။ ဘဝိတုံ ဥပ္ပဇ္ဇိတုံ ပယောဇေတီတိ ကာရိတန္တာ တပ္ပစ္စယော, ပဘာဝိတော ဥပ္ပါဒိတောတိ အတ္ထော။
အထ ဝါ ပဘဝနံ ပဘဝေါ, ဥပ္ပတ္တိ, သောဝ ပဘဝေါ, ပဘာဝံ ကရောတီတိ နာမဓာတုတော ကတ္တရိ တပ္ပစ္စယော, ပ
ဘာဝိတော ဥပ္ပန္နောတိ အတ္ထော။ မူလဉ္စ ခန္ဓော စ ဗီဇဉ္စ အဂ္ဂဉ္စ ဖဠု စ မူလ။ပေ။ ဖဠူနိ။ **ဖဠု** နာမ ပဗ္ဗံ။ တာနိယေ
ဝ ဗီဇာနိ, တေဟိ ပဘာဝိတော ဥပ္ပါဒိတော, အထ ဝါ တေဟိ အဝယဝဘူတေဟိ, ကာရဏဘူတေဟိ ဝါ ပဘာဝိတော ဥပ္ပန္
နောတိ ကမေန ဝိကပ္ပဒွယေ သမာသဒွယံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ **မူလဗီဇံ** နာမ ဟလိဒ္ဒိသိင်္ဂိဝေရာဒိ။

**ခန္ဓဗီဇံ** နာမ အဿတ္ထနိဂြောဓာဒိ။ **ဗီဇဗီဇံ** နာမ ပုဗ္ဗဏ္ဏာပရဏ္ဏာဒိ။ **အဂ္ဂဗီဇံ** နာမ ဟိရိဝေရာဒိ။ **ဖဠုဗီဇံ**
နာမ ဥစ္ဆုနဠာဒိ။ တတ္ထ မူလဗီဇာဒီနိ ပဉ္စ ဗီဇဂါမော။ တန္နိဗ္ဗတ္တော ရုက္ခလတာဒိ ဘူတဂါမော။

ဣဒါနိ တေသု ဗီဇဂါမသမာရမ္ဘေ ဒုက္ကဋံ ဒဿေတိ အပရဒ္ဓေန။ ဘူတဂါမဝိယောဇိတံ ဗီဇံ အာရမ္ဘေ ဒုက္က
ဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဘူတဂါမတော ဝိယောဇိတန္တိ တပ္ပုရိသော။ **ဗီဇန္တိ** ဘူမိယံ ရောပိတမရောပိတမ္ပိ နိဂ္ဂတဝိဒတ္ထိ
မတ္တပတ္တဝဋ္ဋိပိ မူလဗီဇာနိ။ “အာရမ္ဘေ”တိ ကိတကပစ္စယဿ ယောဂေ အဝုတ္တေ ကမ္မနိ ဆဋ္ဌုပ္ပတ္တိယံ ဝိကပ္
ပေန ဥဘယတ္ထ ဒုတိယာ။ **အာရမ္ဘေ** တိ သမာရမ္ဘေ။ တသ္မာ “ဣမံ ပုပ္ဖံ ဖလံ ဝါ ဇာန, ဣမံ ကပ္ပိယံ ကရောဟီ”တိ
အာဒိနာ ကပ္ပိယဝစနေန ဘူတဂါမတော ဝိယောဇိတံ ဗီဇဇာတံ ဗီဇဂါမပရိမောစနတ္ထံ ပုန ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိ

ဘဝံ့။ “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟိ သမဏကပ္ပေဟိ ဖလံ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ အဂ္ဂိပရိစိတံ သတ္ထပရိစိတံ နခပရိစိတံ အဗီဇံ နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇညေဝ ပဉ္စမ”န္တိ (စူဠဝ. ၂၅၀) ဝုတ္တေသု ပဉ္စသု နခပရိစိတာဒီနိ တီဏိ ဒဿိတာနိ။

**၁၂၇.** ဣအနိ အဝသိဋ္ဌာနိ ဒွေ ဒဿေတုံ **“နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇ”**န္တိအာဒိကံ ပဌမဒ္ဓံ အာဟ။ တတ္ထ **နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇ**န္တိ နိဗ္ဗဋ္ဋနိယန္တိ နိဗ္ဗဋ္ဋံ, နိပုဗ္ဗ ဝတု ဝတ္တနေတိမဿ တပ္ပစ္စယော, နိဗ္ဗဋ္ဋံ ဗီဇံ ယဿ တံ နိဗ္ဗဋ္ဋဗီဇံ, ဗီဇံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဝိသုံ ကတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ အမ္ဗပနသာဒိ။ **နောဗီဇံ** နာမ တရုဏမ္ဗဖလာဒိ။ ဣအနိ ဗီဇကမဘူတက မေသု ကပ္ပိယကရဏပ္ပကာရာဒိဝိသေသံ ဒဿေန္တော **“ကဋ္ဌာဟာ”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ကဋ္ဌာဟေန ဗဒ္ဓံ ဗီဇံ ယေသ န္တိ ဗာဟိရတ္ထော။

**၁၂၈.** ဘာဇနေ ဘူမိယမ္ပိ တ ကောဗဒ္ဓေသု ဗီဇေသု ကေသ္မိဉ္စိ ကပ္ပိယေ ကတေတိ ယောဇနာ။ **ဗီဇေသူ**တိ ဗီဇကမ ဘူတကမေသု ။ ဘူတကမောပိ ဟိ ဣဓ “ဗီဇ”န္တိ ရုဠှိဝသေန ဝုစ္စတိ။

**၁၂၉. နိက္ခိတ္တေ** တိ ဌပိတေ။ **ကပ္ပိယံ ပုန ကရေယ္ယာ** တိ ဇာတမူလပဏ္ဏဘာဝတော ဘူတကမတ္တာ ဘူတကမ တော ပရိမောစိတံ ဗီဇကမပရိမောစနတ္ထံ ပုန ကပ္ပိယံ ကာရေယ္ယာတိ အတ္ထော။ တေနာဟ **“ဘူတကမော ဟိ သော တအာ”**တိ။ **ဟိ**-သဒ္ဒော ဟေတုမှိ။ **တအာ**တိ မူလေ စ ပဏ္ဏေ စ ဇာတကာလေ သစေ မူလမတ္တံ သဥ္ဇာယတိ, ဥပရိဘာ ဂေ သစေ အင်္ကုရော ဇာယတိ, ဟေဋ္ဌာဘာဂေ ဆိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ မူလမတ္တေသု တ ပန ပဏ္ဏမတ္တေသု တ နိဂ္ဂတေ သု သစေပိ ရတနပ္ပမာဏာပိ သာခာ နိက္ခမန္တိ, ဗီဇကမသင်္ဂဟိတာ ဟောန္တိ။

**၁၃၀.** ဥဒကသမ္ဘတေ သေတလော စ စေတိယာဒီသု သေတလော စ ဘူတကမောတတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဟာကာရာဒိဂ္ဂဟဏံ။ ယဒိ ဒွေ တီဏိ ပဏ္ဏာနိ န ဇာယန္တိ, အဂ္ဂဗီဇသင်္ဂဟံ ဂစ္ဆတိ။ သုက္ခော ပန သမ္မဇ္ဇိတဗ္ဗော။ မူလပဏ္ဏေ ဝိနိဂ္ဂတေ ဗီဇောပိ ဘူတကမောတတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပဏ္ဏေ** တိ ဣမိနာ အင်္ကုရမတ္တံ ပဋိက္ခိပတိ။

**၁၃၁.** ဃဋ္ဋာဒိပိဋ္ဌေ သေတလော စ အဟိဆတ္တကမကုဠုဉ္စ ဒုက္ကဋ္ဌဿဝ ဝတ္ထုနီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပိဋ္ဌေ** တိ ဣမိနာ အဋ္ဌော အဗ္ဗောဟာရိကောတိ ဒဿေတိ။ **ဖုလ္လ** န္တိ ဖုလ္လိတံ အဟိဆတ္တကံ။ **အဗ္ဗောဟာရိက** န္တိ အာပတ္တိတေဟာရယောဂ္ဂံ န ဟောတီတိ အတ္ထော။

**၁၃၂.** အလ္လရုက္ခေ လာခာနိယ္ယာသဆတ္တာနိ ဝိကောပိယ ဂဏှတော တတ္ထ အက္ခရံ ဆိန္ဒတော တပိ ပာစိတ္တိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တတ္ထာ** တိ အလ္လရုက္ခေ။ “ဝိကောပယ”န္တိ ဟေတ္ထကေသု ပာဌော ဒိဿတိ, သော အပာဌော ပဌမန္တတာယ ကာရဏာဘာဝတော။ “ဝိကောပိယာ”တိ ပန ပာဌော ဂဟေတဗ္ဗော။ **ဝိကောပိယာ**တိ ဣမိနာ အဝိကောပေတွာ ဂဟဏေ အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။

**၁၃၃. အရုမက္ကဋ္ဌကာဒိနာ** တိ အာဏီ ကောဋ္ဌေတွာ အရုယန္တံ ကတွာ တတ္ထ ကဏ္ဍကံ ဩလမ္ဗေန္တိ, တေံ အရုမက္ကဋ္ဌကံ နာမ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကဏ္ဍကဗန္ဓနာဒီနံ ဂဟဏံ။ တိဏာဒီ ဆိန္ဒိတုံ, ဂဏ္ဌိကံ ကာတုဉ္စ န ကပ္ပတီတိ ယောဇနာ။ **ဆိန္ဒိတု** န္တိ ဆိန္ဒနံ။

**၁၃၄. ဘူတကမံ တ**တိ ဘူတကမံ တ။ **ဗီဇံ တ**တိ ဗီဇကမံ တ။ “ဆိန္ဒ တ”တိအာဒိနာ သဗ္ဗတ္ထ **တ**-သဒ္ဒော ယောဇေတဗ္ဗော။ **ပစ တ**တိ ပစန့် ကရောဟီတိ တ။ “ပဋ္ဌ” ဣတိ တ ပာဌော, တဿ ဥပ္ပာဒေဟီတိ အတ္ထော။ “ဣမံ ရုက္ခံ ဆိန္ဒာဟိ”တိအာဒိနာ ပန အဝတွာ “ရုက္ခံ ဆိန္ဒာ”တိအာဒိနာ အနိယမေတွာ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။

**၁၃၅. ဣမန္တိ** တေံ ရုက္ခာဒိံ။ **ဣမံ သောဓေဟီ**တိ ဧတ္ထ ဣတိ-သဒ္ဒံ ကတွာ အတ္ထော ဝတ္တဗ္ဗောတိ။

သမဏကပ္ပနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

**၁၄. ဘူမိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ**

**၁၃၆.** ယာသု ဝုတ္တံ ပက္ကဥ္စ ကပ္ပတိ, တာ ကပ္ပိယာ ဘူမိယော သမ္မုတိ စ သမ္မုတိကုဋိ စ။ပေ.။ ဂဟပတိ စ ဂဟပတိကုဋိ စာတိ ဣမာ စတဿော ဟောန္တီတိ ယောဇေတ္ဗ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ **ဘေသဇ္ဇက္ခန္ဓကေ** (မဟာဝ. ၂၉၅) ဝုတ္တာယ ဉတ္တိဒုတိယကမ္မဝါစာယ, အပလောကနကမ္မဝသေန ဝါ သာဝေတွာ သမ္မာ ဉတ္တိသမ္ပန္နံ ကရိယတီတိ **သမ္မုတိ,** ထမ္ဘာနံ ဘိတ္တိပဟာနံ ဝါ ဥဂ္ဂမနံ ဉဒ္ဒိ ကတွာ ဝုပနံ, ''ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမာ''တိ ဝါစာယ သာဝနဥ္စ အန္တံ ယဿာ သာ **ဉဿာဝနန္တာ** ။ တထာ စ ဝုတ္တံ ''ထမ္ဘုပ္ပတိဋ္ဌာနဥ္စ ဝစနပရိယောသာနဥ္စ သမကာလံ ဝဋ္ဋတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၅)။ နိသာဒနံ ပဝိသနံ သန္နိဝေသနံ နိသာအေ, ဂုန္နံ ဝိယ နိသာအေ ဇတိဿာတိ **ဂောနိသာဒိ**။ ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ သေသသဟဓမ္မိကာ သဗ္ဗေ စ ဒေဝမနုဿာ ဣဓ **ဂဟပတီ**တိ သာမညေန အဓိပ္ပေတာ။ တေဟိ ပန ဂဟပတိသမ္ဗန္ဓိနီ ကုဋိ ဒိန္နေန ဂဟပတိ။

''ယံ ပန အကပ္ပိယဘူမိယံ သဟသေယျပ္ပဟောနကေ ဂေဟေ ဝုတ္ထ''န္တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၉၅) **အဋ္ဌကထာ**ဝစနတော ယံ သဗ္ဗော အာကင္ခတိ ဝိဟာရံ ဝါ အမုယောဂံ ဝါ ဟာသာဒံ ဝါ ဟမ္မိယံ ဝါ ဂုဟံ ဝါ လေဏာဒိံ ဝါ, တေသမ္ပိ သာမညဝစနံ ဝိညာယတီတိ တံတံလက္ခဏပ္ပတ္တာ သဟသေယျပ္ပဟောနကာ လေဏာဒယော စတူသွေဝ ကုဋီသု အန္တောဂဓာတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဣမာသု စတူသု သဟသေယျပ္ပဟောနကေ ပဒေသေ ယံ သင်္ဃိကံ ပုဂ္ဂလိကံ ဝါ ဘိက္ခုသန္တကံ ဧရတ္တမ္ပိ အန္တောဝုတ္ထံ အနုပသမ္ပန္နေန ပက္ကဥ္စ ယာဝကာလိကံ ယာမကာလိကဥ္စ အန္တောဝုတ္ထအန္တောပက္ကသင်္ခံ န ဂစ္ဆတိ, ကော ပန တအော ဣတရဒ္ဓဝယော။ တံ ပန အကပ္ပိယဘူမိယမ္ပိ ဝုတ္ထံ ပက္ကဥ္စ ဝဋ္ဋတိ။ တေန ဝုတ္တံ **''ယာသု ဝုတ္ထံ ပက္ကဥ္စ ကပ္ပတီ''** တိ။

**၁၃၇.** တဿတ္ထာယ ကတေ သင်္ဃိကေ ဝါ ဧကသန္တကေ ဝါ သဟသေယျပ္ပဟောနကေ ဂေဟေ ကပ္ပိယာကုဋိံ လဒ္ဓဗ္ဗာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **တဿတ္ထာယ** တိ ဣမိနာ အတဿတ္ထာယ ကတံ နိဝတ္တေတိ။ **ဧကသန္တကေ** တိ ဧကဿ ဘိက္ခုနော သန္တကေ။ **ကပ္ပိယာကုဋီ**တိ ဘာဝပ္ပဓာနောယံ နိဒ္ဒေသော, န ဟိ ဂေဟေ ဂေဟံ လဒ္ဓုံ ယုဇ္ဇတီတိ ကပ္ပိယကုဋိတာတိ အတ္ထော။ ဒီဃော ပန ကထာဝသေန, ကပ္ပိယာ ကုဋိတာတိ ဝါ ဝိသေသနဝသေန ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သဟသေယျပ္ပဟောနကေ**တိ တေ သဟသေယျပ္ပဟောနကံ တဿာကရလက္ခဏေ ဝုတ္တလက္ခဏံ သေနာသနံ။

**၁၃၈.** ဣအနိ တာ ကုဋိယော ကမေန ဒဿေတုံ တတ္ထ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗဝိဓိံ, တာသံ သဗ္ဗထာပဂမဥ္စ ဒဿေတုံ **''ဂေဟေ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ ''ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမ, ကပ္ပိယကုဋိံ ကရောမာ''တိ ဇေမီရယန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဣဋ္ဌကာ စ ထမ္ဘာ စ ''ဣဋ္ဌကာထမ္ဘာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ရဿော။ ဣဋ္ဌကထမ္ဘာ အာဒိ ယဿ ဘိတ္တိပဟာသာဒဿာတိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ။ ပဌာ ပဌမသဒ္ဒေန ကမ္မဓာရယော။ ''ဌပေယျ စေ, သာ ဉဿာဝနန္တိကာ''တိ ဇဝံ စေ-သာ-သဒ္ဒေ ယော ဇေတ္ဗ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

**၁၃၉.** သကလော အပရိက္ခိတ္တော အာရာမောပိ တတိ သမ္ဗန္ဓော။ သေနာသနံ ပရိက္ခိတ္တံ ဝါ ဟောတု, အပရိက္ခိတ္တံ ဝါ, န တံ ပမာဏံ။

**၁၄၀.** အညေဟိ ကပ္ပိယကုဋိယာ အတ္ထာယ ဒိန္နော ဝါ တေသံ သန္တကော တတိ ယောဇနာ။

**၁၄၁.** အဝိရောဓဘာဝေန ကပ္ပနီယာ ကပ္ပာ, ကပ္ပ သာမတ္ထိယမိစ္စေတသ္မာ ဣတ္ထိယံ အာပစ္စယေ ရူပံ, န ကပ္ပာ အကပ္ပာ, အကပ္ပာ စ သာ ကုဋိ စေတိ **အကပ္ပကုဋိ,** တာယ။ **သပ္ပိအာဒီ** တိ ဣမိနာ သတ္တာဟကာလိကံ ယာဝဇီဝိကဥ္စ ဂဟိတံ။

**၁၄၂.** **တေဟေတ**တိ အကပ္ပကုဋိယံ ဝုတ္ထသပ္ပိအာဒီဟိ ဇဝ သဒ္ဓိံ သတ္တာဟကာလိကသံသဋ္ဌတာယ **''သတ္တာဟံ ကပ္ပတေ''**တိ ဝုတ္တံ။ **သာမိသေ**တိ အာမိသသင်္ခာတေန ပုရိမဒ္ဓဝယေန သဟိတေ။ **သာမပာကတာ**တိ သာမံ အတ္တနာ ပာကော ဧတဿာတိ သာမပာကံ, သတ္တာဟကာလိကေန သဟ ပက္ကံ သာမိသံ ယာဝဇီဝိကံ, တဿ ဘာဝေ သာမပာကတာ။ သယံ ပက္ကံ တံ အတ္တနာ သံသဋ္ဌတာယ တမ္ပိ အာမိသံ သာမပာကဂတိကံ ကရောတီတိ တဿ သာမပာကတာ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။

**၁၄၃.** **အဓိဋ္ဌိတာ** တိ ပတိဋ္ဌိတာ။ ဇဝ-သဒ္ဒော တိဋ္ဌတိသဒ္ဒဿ အန္တေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။

**၁၄၄. သဗ္ဗေသူ** တိ ထမ္ဘာဒီသု သကလေသု။ ဖဟိတံ ဝတ္ထု ကုဋ္ဋိဘူမိ ယဿာ **ဖဟိတဝတ္ထုကာ**။ ပရိက္ခိတ္တေ ဖဟိတဝတ္ထုကာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သေသာ**တိ ဣတရာ ဒွေ ကုဋ္ဋိယော။ **ဆဒနဝိဗ္ဘမာ** တိ ဆဒနဿ ဝိနာသာ။ ဧတ္ထာပိ “ဖဟိတဝတ္ထုကာ”တိ အာနေတဗ္ဗန္တိ။

ဘူမိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၅. ဥပဇ္ဈာစရိယဝတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၄၅.** “ဣဒံ တယာ ဒုက္ကဋံ, ဒုဗ္ဘာသိတ”န္တိအာဒီနိ ဝတွာ စောဒနတော, အတ္တနော ဝဇ္ဇံ အဿရန္တဿ သတုပ္ပာဒဝသေန သာရဏတော, သမ္မာ ပဋိပတ္တိယံ သာရဏတော ပဝတ္တာပနတော တံ ဝဇ္ဇာဝဇ္ဇံ ဥပနိဇ္ဈာယတိ ဘုသံ စိန္တေတီတိ ဥပဇ္ဈာ။ ဥပဇ္ဈာ ဧဝ ဥပဇ္ဈာယော။ “ဧဝံ တယာ ဗုဒ္ဓဝစနံ သဇ္ဈာယိတဗ္ဗံ, ဧဝံ အတိက္ကမိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ပဋိက္ကမိတဗ္ဗ”န္တိအာဒိနာ အာစာရသိက္ခာပနေ အာစရတိ ပဝတ္တတီတိ အာစရိယော။ သော စ နိဿယပဗ္ဗဇ္ဇာဥပသမ္ပဒာဓမ္မာစရိယဝသေန စတုဗ္ဗိဓော။ ဥပဇ္ဈာ စ အာစရိယော စ **ဥပဇ္ဈာစရိယာ**, တေ။ **နိဿာယ ဝသမာနော** တိ ဣမိနာ နိဿယပဗ္ဗဇ္ဇာဥပသမ္ပဒာဓမ္မန္တေဝါသိကေသု ယော နိဿာယ ဝသတိ, တံ ဒဿေတိ။ စတူသု ဟိ တေသု နိဿယန္တေဝါသိကေန ယာဝ အာစရိယံ နိဿာယ ဝသတိ, တာဝ သဗ္ဗံ အာစရိယဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ, နေတရေဟိ။ ဣတရေဟိ, နိဿယမုတ္တကေဟိပိ ယာဝ စီဝရရဇနံ, တာဝ စ အရတိဝိနောဒနာဒိကဉ္စ ဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ အနာပုစ္ဆိတွာ ပတ္တစီဝရ အနာဒိမှိ ပန တေသံ အနာပတ္တိ။ သဒ္ဓိဝိဟာရိကဿ ပန ဥပဇ္ဈာယာနံ ယာဝ စီဝရရဇနံ, တာဝ စ အရတိဝိနောဒနာဒိကဉ္စ အကရောန္တဿ နိဿယမုတ္တကဿာပိ အမုတ္တကဿာပိ အာပတ္တိယေဝ။ ကေစိဿ ပတ္တအနာဒိတော ပဋ္ဌာယ အမုတ္တနိဿယဿေဝ အာပတ္တိ။ တေသု မဇ္ဈေ ဒွေ အာစရိယဿ ယာဝဇီဝံ ဘာရာ။ ဣတရေ ပန ယာဝ သမီပေ ဝသန္တိ, တာဝဒေဝ, တသ္မာ အာစရိယေနာပိ တေသု သမ္မာ ဝတ္တိတဗ္ဗံ, ဥပဇ္ဈာယေန သဒ္ဓိဝိဟာရိကေသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ **သုပေသလော**တိ ပိယံ သီလမဿာတိ ပေသလော, ဝုဒ္ဓိ, ယ-လောပေန ဤ-ကာရဿ အတ္တကရဏေန, သုဋ္ဌု ပေသလော သုပေသလော, သိက္ခာကာမောတိ အတ္ထော။ **“ဒန္တကဋ္ဌ”** န္တိအာဒိ “ဒဒေ”တိမဿ ကမ္မံ။ **ဒဒေ**တိ သမ္မာ အာဒရေန ယထာဓိပ္ပာယံ ဒဒေယျာတိ အတ္ထော။ **ကာလေ**တိ တဒနုရူပေ ကာလေ။

**၁၄၆.** ပတ္တေ စ။ပေ။ စီဝရေ စ ဝတ္တံ စရေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **စရေ**တိ ကရေယျ။ တတ္ထ နိစ္စံ ကတွာ သာဓုကံ အပရိဃံသန္တေန ဓောဝနံ, မုဟုတ္တံ ဥဏှေ ဩတာပနံ, ဌပနဋ္ဌာနံ ဥပပရိက္ခိတွာ စမ္မာဒိနာ ကေနစိ အန္တရဟိတာယ နိက္ခိပနံ **ပတ္တေ ဝတ္တံ** ။ ဂါမံ ပဝိသန္တာနံ နိဝါသနကာယဗန္ဓနသင်္ဃာဋိဒါနံ, ဓောဝိတွာ သောဒကပတ္တဿ ဒါနံ **ဂါမပ္ပဝေသေ ဝတ္တံ** ။ ယဒိ အာကင်္ခန္တိ, ပရိမဏ္ဍလံ နိဝါသေတွာ စ ပါရုပိတွာ စ နာတိဒူရနစ္စာသန္နေ ဂမနံ, ပတ္တပရိယာပန္နဂ္ဂဟဏဉ္စ **ဂမနေ ဝတ္တံ** ။ နိဝတ္တေန္တေ ပန ပဌမတရံ အာဂန္တွာ အာသနပညာပနံ, ပါဒေါဒကာဒိဥပနိက္ခိပနံ, ပတ္တစီဝရပ္ပဋိဂ္ဂဟဏံ **အာဂမေ** အာဂမနေ **ဝတ္တံ** ။ ဘဏန္တာနံ အန္တရာ ကထာအနောပါတနံ သဗ္ဗတ္ထ ဝတ္တံ။ အာသနပညာပနံ, ဥဋ္ဌိတေသု အာသနဥဒ္ဓရဏံ, ပါဒပီဌကထလိကာနံ ဥပနိက္ခိပနံ, ပဋိသာမနဉ္စ **အာသနေ ပါဒပီဌေ ပါဒကထလေ စ ဝတ္တံ**။ ဓောတပါဒဋ္ဌပနကံ ပါဒပီဌံ။ အညံ ကထလံ။ ဥပါဟနာ စ စီဝရဉ္စာတိ ဒွန္ဒော, တသ္မိံ။ သုက္ခာ အလ္လစောဠေဟိ ပုဉ္ဆနံ **ဥပါဟနာယ ဝတ္တံ** ။ သိန္နစီဝရဿ မုဟုတ္တံ ဩတာပနံ, စတုရင်္ဂုလံ ကဏ္ဏံ ဥဿာရေတွာ စီဝရသံဟရဏဉ္စ **စီဝရေ ဝတ္တံ** ။

**၁၄၇.** ပရိဘောဇနီယ။ပေ။ ပဿာဝဋ္ဌာနိသု စ ဝိဟာရသောဓနေ စ ပုန ပညာပနေ စ ဝတ္တံ တထာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဝစ္စဉ္စ ပဿာဝေါ စ ဝစ္စပဿာဝါ။ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ ဌာနီ, ကုဋိ။ ဝစ္စပဿာဝါနံ ဌာနီတိ တပ္ပုရိသော။ အထ ဝါ တိဋ္ဌတိ ဧတ္ထာတိ ဌာနံ, သောယေဝ သမာသော, ဝစ္စပဿာဝဿ စ ပတနဋ္ဌာနံ, တံ အဿ အတ္ထီတိ ဣဋ္ဌ ဂေဟာဒိ။ ပရိဘောဇနီယဉ္စ ပါနီယဉ္စ ဝစ္စပဿာဝဋ္ဌာနီ စ **ပရိ။ပေ။ ဌာနီ** ။ တာသု တေသု ဝါ။ ပါဒေါဒကဥဏှပါသိတနဟာနောဒကပ္ပဋိယာဒနံ **ပရိဘောဇနီယေ ဝတ္တံ** ။ ပါတဗ္ဗပါနီယေန ပုစ္ဆနံ ဥပဋ္ဌာပနဉ္စ **ပါနီယေ ဝတ္တံ** ။ သမ္မဇ္ဇနပါနီယဥပဋ္ဌာပနံ **ဝစ္စပဿာဝဋ္ဌာနီသု ဝတ္တံ** ။ ပဌမံ ပတ္တစီဝရာဒီနိ ဟရာပေတွာ ဧကမန္တေ နိက္ခိပနာဒိ, ဥလ္လောကတော ပဋ္ဌာယ မက္ကဋသန္တာနံ ဩဟာရေတွာ သမ္မဇ္ဇနာဒိ **ဝိဟာရသောဓနေ ဝတ္တံ** ။ ဩတာပေတွာ သောဓေတွာ ပပ္ဖောဋေတွာ အတိဟရိတွာ ယထာဌာနေ ဘူမတ္ထရဏာဒိပညာပနံ **ပုန ပညာပနေ ဝတ္တံ။ တထာ** တိ ဣမိနာ “စရေ”တိ ဣဒံ အတိဒိသတိ။

**၁၄၈.** ဝိဟာရံ သောဓေန္တော ဘိက္ခု ပဋိတတေ တ သင်္ဂဏေ တ ဟနီယသာမန္တာ တ သယနာသနံ န ပဖ္ဖောဋ္ဌေယျ ယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဟနီယ**-သဒ္ဒေန ပရိဘောဇနီယဋ္ဌ သင်္ဂဟိတံ။ **ပဋိတတေ**တိ ဥပရိတတေ။ **သင်္ဂဏေ** တိ ဗဟူနံ သ မောသရဏေ ဝိဝဋ္ဋပ္ပဒေသေ။ **သယနာသနံ** နာမ ဘူမတ္ထရဏမဥ္စာဒိ။

**၁၄၉.** နှဟာနေ ဝတ္တံ စရေ, နှဟာတဿ ကာတဗ္ဗေ စရေတိ သမ္ဗန္ဓော ပုရိသာဓိနတာယ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော ။ စီဝရပ္ပဋိဂ္ဂဟဏဂတ္တပရိကမ္မကရဏံ **နဟာနေ ဝတ္တံ။ ကာတဗ္ဗေ စရေ** တိ ဂတ္တတော ဥဒကသမ္မဇ္ဇနနိတ သနအနာဒိကိစ္စေ ပဝတ္တေယျာတိ အတ္ထော။ ''ဝနပ္ပဂုမ္ဗေ''တိအာဒီသု ဝိယ သိဿ ဧ-ကာရာဒေသံ ရူပံ, တသ္မာ ကာတဗ္ဗံ ဝတ္တံ စရေယျာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဗုဓာ ပန ''နှဟာနေ နှဟာတဿ ကာတဗ္ဗေ ဝတ္တံ စရေ''တိ ယောဇေတဗ္ဗံ အတ္ထံ ဝဒန္တိ။ ဇဝံ သတိ ကာတဗ္ဗ-သဒ္ဒဿ ကမ္မသာဓနတ္တာ ဝတ္တမေဝ ကာတဗ္ဗံ နာမာတိ ''ဝတ္တေ ဝတ္တံ စရေ''တိ ဝုတ္တံ ဝိယ ဟောတီတိ ဝိရုဇ္ဈတိ။ **''နဟာတေန နဟာတဿာ''** တိ တ ဟဒ္ဒေ, ဥဒကေ ဂတ္တပရိကမ္မေန ထေရံ ပဌမံ နဟာပေတ္ဝာ သယမ္ပိ နဟာတေနာတိ အတ္ထော။ **ဟင္ခိယမ္ပိ** ''နဟာတေန ပဌမတရံ ဥတ္တရိတ္ဝာ''တိ (မဟာဝ. ၆၇) အတ္ထိ။ အထ ရင်္ဂဟာကေ ခောဝနေ သိဗ္ဗနေ စ ဝတ္တံ စရေတိ သမ္ဗန္ဓော, ရဇနဟာကေ စီဝရခော ဝနေ စီဝရသိဗ္ဗနေ စာတိ အတ္ထော။ ရဇန္တော စီဝရေ ထေဝေ ဌိတေ န ဝဇေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ရဇန္တော** တိ စီဝရံ ရဇန္တော။ **ထေဝေ**တိ ရဇနဗိန္ဒုမှိ။

**၁၅၀. ဧကစ္စဿာ** တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ ဝေရိနော ပုဂ္ဂလဿ ပတ္တံ တ စီဝရာနိ တ ကိဉ္စနံ ပရိက္ခာရံ တ န ဒ ဒေယျ န ဂဏှေယျ တတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **န ဒဒေယျ န ဂဏှေယျာ** တိ ပဋိသာမနတ္ထာယပိ န ဒဒေယျ, န ဂဏှေယျ တတိ အတ္ထော။ ''အာကိဉ္စန''န္တိအာဒီသု ဝိယ **ကိဉ္စန** -သဒ္ဒေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, တဿ ကိဉ္စိတိ အ တ္ထော။ **ကိဉ္စိန** န္တိ တ ဟဒ္ဒေ, ကိဉ္စိ နံ ပရိက္ခာရန္တိ ယောဇနာ။ ပဒသိဒ္ဓိဝသေနေတ္ထ နန္တိ တ-သဒ္ဒပ္ပယောဂေ က တော။

**၁၅၁-၂. ပစ္ဆတော ကာတု** န္တိ ပစ္ဆာသမဏံ ကာတုံ။ **တဿာ** တိ ဧကစ္စဿ။ **ပစ္ဆတော** တိ ပစ္ဆာသမဏော ဟုတ္ဝာ။ **နိန္နေတု** န္တိ ဧကစ္စဿ နီဟရိတုံ။ သဗ္ဗတ္ထ အနာပုစ္ဆာ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ကိစ္စယံ တ**တိ ဝေယျာ ဝစ္စာဒိ ယံ ကိဉ္စိ ကိစ္စံ တ။ ကိစ္စမေဝ ကိစ္စယံ, ကဿ ယော ''သေနိယော''တိအာဒီသု ဝိယ။ **ပရိကမ္မံ တ** တိ ပိဋ္ဌိပရိကမ္မ မာဒိပရိကမ္မံ။ **အတ္တနော ကာရာပေတုံ တ**တိ ဧကစ္စေန အတ္တနော ကာရာပေတုံ တ။ **ကာတုံ တ**တိ တဿ အတ္တနာ ကာတုံ တ။

**၁၅၃.** သီမတော နိဂ္ဂတာ ဗဟိဘူတာ **နိဿီမာ,** တံ။ အာစရိယုပဇ္ဈာယေသု အဝတ္ဝာ ဒူရံ ဘိက္ခာစာရံ ဂတေသုပိ အပဿန္တေန ကမော ပဝိသိတဗ္ဗော။ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနတော ပဋ္ဌာယ ပန အာပုစ္ဆိတုံယေဝ ဝဋ္ဋတိ။ **အတ္တနော ကိစ္စယံ တ ပီ**တိ အတ္တနော သီမာယပိ ပတ္တပစနစီဝရရဇနာဒိကံ သကံ ကရဏီယံ တပိ ကာတုံ။

**၁၅၄. အရတိန္တိ** သာသနေ အနဘိရတိံ။ **သဥ္ဇာယတ္တေသု ကမ္မေသု** တိ ပရိဝါသာဒိတဇ္ဇနီယာဒီသု သဥ္ဇပ္ပဋိ ဗဒ္ဓေသု ကမ္မေသု။ **ဥဿုက္ကံ တပီ** တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေသု ဂရုဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နေသု, ကမ္မာရဟေသု စ ''ကိန္တိ နု ခော သင်္ဃော ပရိဝါသံ ဒဒေယျာ''တိအာဒိနာ ဥဿာဟံ တပိ။

**၁၅၅. ဂိလာနေသု ဥပဋ္ဌေယျာ** တိ ''ပဉ္စဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတော ဂိလာနုပဋ္ဌာကော အလံ ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌာတုံ, ပဋိဗလော ဟောတိ ဘေသဇ္ဇံ သံဝိဓာတုံ, သပ္ပာယာသပ္ပာယံ ဇာနာတိ, အသပ္ပာယံ အပနာမေတိ, သပ္ပာယံ ဥပနာမေတိ, မေတ္တစိတ္တော ဂိလာနံ ဥပဋ္ဌာတိ နော အာမိသန္တရော, အဇေဂုစ္ဆိ ဟောတိ ဥစ္စာရံ တ ပဿာဝံ တ ခေဠံ တ ဝန္တံ တ နီဟာတုံ, ပဋိဗလော ဟောတိ ဂိလာနံ ကာလေန ကာလံ ဓမ္မိယာ ကထာယ သန္ဒဿေတုံ သမာဒပေတုံ သ မုတ္တေဇေတုံ သမ္ပဟံသေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၃၆၆) ဇဝံ ဝုတ္တပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတေန ဟုတ္ဝာ ဂိလာနေသု ဥပဋ္ဌဟေယျ ယာတိ အတ္ထော။ ကမိနာ သဗ္ဗေဟိပိ အာစရိယတဗ္ဗံ ဂိလာနဝတ္တံ ဥပဒိသတိ။ **ဝုဋ္ဌာန** န္တိ ဂေလညာ ဝုဋ္ဌိတံ။ **အာဂမေ**တိ အာဂမေယျ, ဩလောကေယျာတိ အတ္ထော။ ဥပဇ္ဈာစရိယေဟိ စ သဒ္ဓိဝိဟာရိကအန္တေဝါသိကေသု ယဒိ တေ ဂိ လာနာ ဟောန္တိ, အာဒိတော ပဋ္ဌာယ စီဝရေ ရဇနပရိယောသာနဋ္ဌ အရတိဝိနောဒနာဒိကဥ္စ ဝတ္တံ, အဂိလာနေသု ပန

ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာ ဩဝတအနုသာသနိယာ အနုဂ္ဂဟောပတ္တစီဝရာဒိအနုဋ္ဌာတိ သဗ္ဗံ ကာတဗ္ဗံ။ တေနေဝ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တံ "တသ္မာ အာစရိယေနာပိ တေသု သမ္မာ ဝတ္တိတဗ္ဗံ, ဥပဇ္ဈာယေန သဒ္ဓိဝိဟာရိကေသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီ"တိ။

ဥပဇ္ဈာစရိယဝတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၆. ဝစ္စပဿာဝဋ္ဌာနိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၅၆. ဝစ္စပဿာဝဋ္ဌာနိက** န္တိ ဌာနမ္ပတိ ဌာနေ တ ဘဝံ ဝစ္စပဿာဝဋ္ဌာနိကံ။ ယထာဝုမ္ပံ ဝစ္စံ န ကရေယ္ယာ တိ သမ္ဗန္ဓော။ ယေ ယေ ဝုမ္ဗာ **ယထာဝုမ္ပံ,** အာဂတပ္ပဋိပာဋိယာ ဟိတ္တွာ ဝုမ္ပပ္ပဋိပာဋိယာတိ အတ္ထော။ **ဝစ္စ** န္တိ ဥပလ က္ခဏမတ္တံ, ပဿာဝဥ္စ နဟာနဥ္စ န ကရေယ္ယာတိ အဓိပ္ပာယော။ တဒေဝ သမတ္ထေတိ **"ယာတာနုပုဗ္ဗိယာ"** တိ အာဒိနာ။ **ယာတာနုပုဗ္ဗိယာ** တိ ယာတာနံ ဂတာနံ အနုပုဗ္ဗိ အနုက္ကမော ယာတာနုပုဗ္ဗိ, တာယ။ **ဝစ္စ။ပေ။ တိတ္ထဥ္စာ** တိ ဧတံ တယံ လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော, ဘိက္ခုနာတိ ဝိညာယတိ။

**၁၅၇.** ဥဗ္ဘဇိတ္ဝာ စ သဟသာ စ နော ပဝိသေယ္ယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥဗ္ဘဇိတ္ဝာ** တိ စီဝရံ ဒူရတောဝ ဥက္ခိပိတ္ဝာ။ **သဟသာ**တိ သီဃံ။ ဥက္ကာသိတ္ဝာ ပဝိသေယ္ယာတိ ယောဇနာ။

**၁၅၈.** ဝစ္စပဿာဝအောဏိနံ ဗဟိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥဘယန္တိ** ဝစ္စမ္ပိ ပဿာဝမ္ပိ။

**၁၅၉. ကူပေ**တိ ဝစ္စာတဋ္ဋေ။ **ကဋ္ဌ** န္တိ အဝလေခနကဋ္ဌံ။ **ဖရုသေနာ**တိ ခရေန အဝလေခနကဋ္ဌေန။ **ဥဟတဉ္စာ ပီ**တိ အတ္တနာ တ ပရေန တ ဥဟတဉ္စာပိ ဝစ္စမက္ခိတဉ္စာပီတိ အတ္ထော။ **ဓောဝယေ**တိ သတိ ဥဒကေ, ဥဒကေ အသတိ ကဋ္ဌေနပိ သောဓေယ္ယ။

**၁၆၀. န နိက္ခမေ** တိ န နိက္ခမေယ္ယ။ **စပု စပူ**တိ အနုကရဏံ, ဝိစ္ဆာယံ ဒွိဝိတ္တေ စပု စပု ကတ္ဝာတိ ကိရိယာ ဝိသေသနံ။ **နာစမေယ္ယာ** တိ န ဓောဝေယ္ယ။ သတိ ပန ဥဒကေ အာစမိတဗ္ဗံ, အသတိ ယေန ကေနစိ ပုဥ္ဆိတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗံ, သဗ္ဗသာဓာရဏဋ္ဌာနေ စ အာစမနကုမ္ဘိယာ ဥဒကံ န သေသေတဗ္ဗံ။ **ဥက္လာပ** န္တိ ကစဝရံ။ **ဝိသောဓယေ**တိ ဝိဟာရ သောဓနေ ဝိယ ဝစ္စပဿာဝကုဋိယော, ပရိဝေဏကောဋ္ဌကေ စ သမ္မဇ္ဇေယ္ယ။ သဗ္ဗတ္ထေဝ စ ပန ဝတ္တဘေဒေ ဒု က္ကဋံ။

ဝစ္စပဿာဝဋ္ဌာနိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၁၇. အာပုစ္ဆကရဏနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၆၁. အာပုစ္ဆကရဏ** န္တိ အာပုစ္ဆာယ ကရဏံ။ **အနဇ္ဈိဋ္ဌောတ** တိ အနာဏတ္တောဝ, အယာစိတော ဧဝ တ။ **န စ ဝိ သ္သဇေ**တိ ပုစ္ဆိတပဥှံ န ဝိဿဇ္ဇေယ္ယ စ, အာပုစ္ဆိတ္ဝာ တ ယာစိတော တ ယထာဝုတ္တမေတံ ကာတုံ လဘတီ တိ အဓိပ္ပာယော။

**၁၆၂. အာပုစ္ဆိတ္ဝာ ကထေန္တဿာ** တိ အတ္တနော ဝုမ္ပံ အာပုစ္ဆိတ္ဝာ ဓမ္မာဒိကံ ဘာသန္တဿ။ **ပုန ဝုမ္ပတ ရာဂမေ**တိ ပုန အညဿ ဝုမ္ပတရဿ အာဂမနေ သတီတိ အတ္ထော။ **ပုနအာပုစ္ဆနံ နတ္ထိ** တိ ဘာသိတဗ္ဗံ ဌပေတ္ဝာ ပုန အာပုစ္ဆနကိစ္စံ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ သင်္ဃတ္ထေရေ အသတိ အာရဒ္ဓမ္ပိ အဋ္ဌပေတ္ဝာ ကထေန္တဿာပိ ဧ သေဝ နယော။ ဘတ္တဂ္ဂေ အနုမောဒတော စ အာပုစ္ဆနံ နတ္ထီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အနုမောဒတော**တိ အာယာစိတ သ္သ တံတံပုညာနုမောဒနဝသေန ဓမ္မကထံ ကရောတော စ။ အနုမောဒနဥ္စ ထေရာဓေယ္ယံ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ ထေ ရေန ဘိက္ခုနာ ဘတ္တဂ္ဂေ အနုမောဒိတု"န္တိ (စူဠဝ. ၃၆၂) ဟိ ဝုတ္တံ။ "သစေ မနုဿာ အတ္တနော အဘိရုစိတကေန ဧကေ န အနုမောဒနံ ကာရေန္တိ, နေဝ တဿ အနုမောဒတော အာပတ္တိ, န မဟာထေရဿ ဘာရော ဟောတိ။ ဥပနိသိန္နက ထာယမေဝ ဟိ မနုဿေသု ကထာပေန္တေသု မဟာထေရော အာပုစ္ဆိတဗ္ဗော"တိ **အဋ္ဌကထာယံ** (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၆၂) ဝု တ္တံ။

**၁၆၃.** ဝုမ္မေန ဧကေဝိဟာရကေ ဝသန္တော စာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝုမ္မေနာ** တိ ဝုမ္မေန သဒ္ဓိံ။ **ဧကေဝိဟာရကေ**တိ သဝနူပစာရေ ခုဒ္ဒကဝိဟာရေ, န မဟာဝိဟာရေ။ ကုစ္ဆိတတ္တေ ဟိ ကပစ္စယော။ **န သဇ္ဈာယေယျာ** တိ သဇ္ဈာယနံ န ကရေယျ။

**၁၆၄.** **“ဓမ္မံ န ဘာသယေ”** တိအာဒီသု အနာပုစ္ဆာတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **န စ ဝိဇ္ဈပေ** တိ န စ နိဗ္ဗာပေယျ။ တတဟန စ္ဆ အာလောကသန္ဓိဖလကံ ကတဋ္ဌစ္ဆ ဒွတရဖလကံ **တတဟနကတဋံ** တ န ဝိဝရေယျ န ထကေယျ စာတိ **န**-ကာရော သဗ္ဗတ္ထ ယောဇေတဗ္ဗော။

**၁၆၅.** ဧကစင်္ကမေ ဝုမ္မေန စင်္ကမန္တောပိ ယေန ဝုမ္မော, တေန ပရိဝတ္တယေတိ ယောဇနာ။ **ယေန တေနာ**တိ ဘုမ္မတ္ထေ ကရဏဝစနံ, ယတ္ထ ဝုမ္မော, တတ္ထာတိ အတ္ထော, ဝုမ္မံ ဩဟာယ အညတော န ဂန္တဗ္ဗန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **သော**တိ နဝကော။ **နေန္တိ** ဝုမ္မံ။ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋံ။ အယဥ္စဟိ ခန္ဓကဓမ္မတာ ယတ္ထ န-ကာရေန ပဋိသေဓော, တတ္ထ ဒုက္ကဋန္တိ။

အာပုစ္ဆကရဏနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

**၁၈. နဂ္ဂနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ**

**၁၆၆.** **“ဝဇေ”**တိအာဒီသု န-သဒ္ဒော သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ပန ယထာနုရူပဘောဇနာဒိကံ ကမ္မဝစနံ အဇ္ဈာဟရိတွတ ‘‘ဘောဇနံ န ဘုဥ္ဇေ’’တိအာဒိနာ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

**၁၆၇.** **န ကရေ**တိ ဟတ္ထကမ္မာဒိကံ ပရိကမ္မံ သယမ္ပိ န ကရေယျာတိ အတ္ထော။ **ပဋိစ္ဆာဒီသူ** တိ နိဒ္ဒါရဏေ ဘုမ္မံ, ဇန္တာဃရဒကဝတ္ထပဋိစ္ဆာဒီနံ မဇ္ဈေတိ အတ္ထော။ ပရိကမ္မေ ဒုဝေ ကပ္ပိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပရိကမ္မေ** တိ ဇန္တာဃရေ ဥဒကေပိ ဥပဇ္ဈာယာဒီနံ ကတ္တဗ္ဗပရိကမ္မဝိသယေ, န အဘိတဒနာဒီသု။ **ဒုဝေ**တိ ဇန္တာဃရဥဒကပဋိစ္ဆာဒယော။ ဆာဒေန္တိ တောယာတိ ဆာဒိ, ဝတ္ထဥ္စ ဆာဒိ **ဝတ္ထစ္ဆာဒိ။ သဗ္ဗတ္ထာ** တိ သဗ္ဗကမ္မေသူတိ။

နဂ္ဂနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

**၁၉. နှဟာနကပ္ပနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ**

**၁၆၈.** ကပ္ပနံ ကပ္ပိယတာ ကပ္ပော, နှာနေ ကပ္ပော **နှာနကပ္ပော** ။ နဝကော ထေရာနံ ပုရတော ဥပရိ တ န စ နှာယေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **န စာ**တိ နယေဝ။ **ပုရတော**တိ အဘိမုခေ။ **ဥပရီ**တိ နဒိယာ ဥပရိ။

**၁၆၉-၁၇၁.** ကုဋ္ဋတ္ထမ္ဘတရုဋ္ဌာနေ ကာယံ န ဃံသယေတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ကုဋ္ဋံ** နာမ ဣဋ္ဌကအရုသိလာဘိတ္တိ။ **ထမ္ဘော** နာမ နဟာနတိတ္ထေ နိခနိတွတ ဌပိတော။ **တရူ**တိ ရုက္ခော။ **အဋ္ဌာနံ** နာမ တစ္ဆေတွတ အဋ္ဌပဒအာကာရေန ရာဇိယော ဆိန္ဒိတွတ နဟာနတိတ္ထေ နိခာတဖလကံ။ ဂန္ဓဗ္ဗဟတ္ထေန တ။ပေ။ မလ္လကေန တ ကာယံ သရီရေန တ အညမညံ န ဃံသယေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဂန္ဓဗ္ဗဟတ္ထေနာ** တိ အရုမယဟတ္ထေန။ **ကုရုဝိန္ဒကသုတ္တိယာ** တိ ကုရုဝိန္ဒကပာသာဏစုဏ္ဏာနိ လာခာယ ဗန္ဓိတွတ ကတဂုဠိကာဝလိယာ သုတ္တေန အာဝုဏိတသုတ္တိယာ။ **မလ္လကေနာ**တိ မကရဒန္တကေ ဆိန္ဒိတွတ ပဒုမကဏ္ဏိကသဏ္ဌာနေန ကတမလ္လကေန။ **သရီရေနာ**တိ အတ္တနော ကာယေန။ အညမညဿ အညမညံ ကိရိယာကရဏသဒ္ဒာတေ ကိရိယာဗျတိဟာရေ ဒွိတ္တံ။ ကဟလ။ပေ။ ပုထုပာဏိ စ သဗ္ဗေသံ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ကပာလစ္ဆ ဣဋ္ဌကာ စ, တာသံ ခဏ္ဍာနိ။ **ပုထုပာဏီ**တိ ပုထု နာနာ ပာဏိ ပုထုပာဏိ, ဟတ္ထပရိကမ္မံ ရုဋ္ဌပဟီဝသေန။ **သဗ္ဗေသ** န္တိ ဂိလာနာဂိလာနာနံ။ ဂိလာနဿ အကတမလ္လကံ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အကတမလ္လကံ** နာမ ကတမလ္လကဝိပရီတံ။ **ဖေဏံ** နာမ သမုဒ္ဒဖေဏန္တိ။

နှဟာနကပ္ပနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

**၂၀. အဝန္ဒိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ**

**၁၇၂. ဥက္ခိတ္တော** တိ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ အပ္ပဋိကမ္မေ စ ဥက္ခိတ္တကော ဟပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ ဥက္ခိတ္တကောတိ တိဝိဓော ဥက္ခိတ္တကော။ **နာနာသံဝါသကော** နာမ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကောပိ ကမ္မနာနာသံဝါသကောပိ။ **ဂရုကဓမ္မော စာ** တိ ပာရာဇိကော မူလာယပဋိကဿနာရဟော မာနတ္တာရဟော မာနတ္တစာရီ အဗ္ဘာနာရဟော စ ဣမေ ဂရုကဓမ္မောတိ အဓိပ္ပေတော။ ဣမေဟိ ပန အညမညံ ဝန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။

အဝန္ဒိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၁. စမ္မနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၇၃.** မိဂ စ အဇ စ ဧဠကာ စ, တေသံ စမ္မာနီတိ သမာသော။ **အဇော** ဆဂလကော။ **ဧဠကော** မေဏ္ဍကော။ မိဂေ ဒဿေတိ **"ရောဟိတေ"**တိအာဒိနာ။ **ရောဟိတာ**-ဒိဂ္ဂဟဏံ ဥပလက္ခဏမတ္တံ, တတမိဂမိဂမာတုကာဒီပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂယှန္တိ။

**၁၇၄. အနုညာတတ္တယာ** တိ အနုညာတာ ယထာဝုတ္တစမ္မတ္တယတော။ အမာနုသံဝ သဗ္ဗံ စမ္မံ ထဝိကောပာဟနေ ကပ္ပတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ထဝိကာ** သတ္ထကကောသကာဒီတိ။

စမ္မနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၂. ဥပါဟနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၇၅.** နတ ဂုဏင်္ဂုဏူပါဟနာ မဇ္ဈိမဒေသေ န ကပ္ပန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **နတ**တိ ဧကတရမ္ပိ အပ္ပဋိမုက္ကာ။ တတ္ထ **ဂုဏင်္ဂုဏူပါဟနာ** စတုပဋလတော ပဋ္ဌာယ ဝုစ္စန္တိ။ သမ္ဘဝေ ဗ္ဘဝိစာရေ စ ဝိသေသနံ သာတ္ထကံ ဘဝတီတိ **"မဇ္ဈိမဒေသေ"**တိ ဝိသေသနံ အမဇ္ဈိမဒေသေ ဗ္ဘဝိစရတီတိ အမဇ္ဈိမဒေသေ ဂုဏင်္ဂုဏူပါဟနာ ကပ္ပန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တထာ **နတ**တိ ဣမိနာ အနတ မဇ္ဈိမဒေသေပိ။ ဣမိနာ ပန တဂ္ဃေန မဇ္ဈိမဒေသေပိ ဧကတရမ္ပိ ပဋိမုက္ကာ, အညတ္ထ တု သဗ္ဗာပိ ဂုဏင်္ဂုဏူပါဟနာ ဝဋ္ဋန္တိ, န သေသာတိ အာပန္နံ, တထာပိ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဧကပလာသိကံ ဥပါဟန''န္တိ (မဟာဝ. ၂၄၅) ဝုတ္တတ္တာ ဧကပဋလိကာပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **သဗ္ဗဿာ** တိ မဇ္ဈိမဒေသေ ပစ္စန္တိမေပိ ဂိလာနာဂိလာနဿ သဗ္ဗဿ။ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အဇ္ဈာရာမေ ဥပါဟနံ ဓာရေတု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၄၉) ဟိ သာမညေန အနုညာတံ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ကမေ တ အရညေ တ အာရာမတော အညတ္ထ။ **အကလ္လကဿ စာ** တိ ဂိလာနဿဝ။

**၁၇၆-၉.** သဗ္ဗ။ပေ။ ရတ္တာ စ ဥပါဟနာ သဗ္ဗ။ပေ။ ဝိစိတ္တိကာဋိကာ စ။ပေ။ ဒီပိနံ စမ္မေဟိ စ မဇ္ဇာရ။ပေ။ စမ္မေဟိ စ ပရိက္ခဋာ စ ဥပါဟနာ သင်္ကမနီယာ ပါဒုကာ စ ကောစိ ဓာရေယျ, ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ သြအာတာယ ဟဋ္ဌိယာ အဋ္ဌကထာယ စ အဘာဝေပိ အနုလောမဝသေနေတ္ထ ဝုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ။ နီလကော စ သြအာတော စာတိအာဒိနာ ဒွဝန္ဒော။ သဗ္ဗေဝ နီလက။ပေ။ ကဏှပါကာ ယာသန္တိ သမာသော။ **"မဟာရင်္ဂ"** တိအာဒီသု အပ္ပယုတ္တေပိ သဗ္ဗ-သဒ္ဒေ ပကရဏဝသေန ယောဇေတဗ္ဗတ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။

> ''အတ္ထာ ပကရဏာ လိင်္ဂါ၊ သြစိတ္တာ ကာလဒေသတော။
> သဒ္ဒတ္ထာ ဝိဘဇီယန္တိ၊ န သဒ္ဒါယေဝ ကေဝလာ''တိ။ –

ဟိ ဝုတ္တံ။ **စိတ္တာ** တိ ဝိစိတ္တာ။ နီလပီတာဒီ ဝဒ္ဓာယေဝ ယာသန္တိ သမာသော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သြအာတာဒီနံ ဂဟဏံ။ တိတ္တိရပတ္တသဒိသော ဝိစိတ္တော ဝဏ္ဏော တိတ္တိရပတ္တ-သဒ္ဒေန ဂဟိတော။ တမေတေသမတ္ထီတိ **တိတ္တိရပတ္တိကာ**။ မေဏ္ဍဿ စ အဇဿ စ ဝိသာဏသဒိသာ ဝဒ္ဓာ ယာသန္တိ ဗာဟိရတ္တော။ တာ ပန ကဏ္ဏိကဋ္ဌာနေ မေဏ္ဍဥကအဇဝိသာဏသဏ္ဌာနေ ဝဒ္ဓေ ယောဇေတ္ဗတ ကတာ။ သေ နယော **ဝိစိတ္တိကာဋိကာ** ဒီသု။ ပဏ္ဍဟိပိဓာနတ္တံ တလေ ခလ္လံ ဗဒ္ဓံ ယာသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဇင်္ဃတော သဗ္ဗဟာဒပ္ပဋိစ္ဆာဒနကံ ပုဋံ ဗဒ္ဓံ ယာသန္တိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ။ တူလံ ပိစု ပုဏ္ဏံ ယာသန္တိ အညပဒတ္တော။ ပလိဂုဏ္ဌောတီတိ ပလိဂုဏ္ဌော, ဥပရိပါဒတလမတ္တပ္ပဋိစ္ဆာဒကဗန္ဓော, တေန ယော

ဇေတဝ္တ ကတာ **ဟလိဂုဏ္ဍိမာ,** ဝိစိတ္ရာ ဟိ တဒ္ဒိတဝုတ္တိ။ ဝိစ္ဆိကာနံ အင္ဂသဒိသံ နင္ဂုဋ္ဌသဒိသံ ဗဒ္ဓမေတာသန္တိ **ဝိစ္ဆိကာဋ္ဌိကာ**။ သီဟဗ္ယဂ္ဃဒ္ဒဒီပိနံ စမ္မေဟိ စာတိ ပကရဏတော **အဇိနာ** နာမ မိဂ။ **ဥလူကာ** ပက္ခိဝိဇ္ဇာရာ။ သင္ကမန္တိ ဂစ္ဆန္တိ တေဟီတိ **သင္ကမနီယာ** ။ တာ ပန တာလပဏ္ဏာဒီဟိ ကတာ သံဟာရိယာ။

**၁၈၀.** သကလံ ဧကဒေသံ တ ပုဋ္ဌိတဝ္တတိ ယောဇနာ။ **ခလ္လကာဒိက** န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မေဏ္ဍဝိသာဏဝဒ္ဓိကာဒိကံ သင္ဂဏ္ဍဟာတိတိ။

ဥပဟာနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၃. အနောလောကိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၈၁. သာရတ္တော** တိ သံရတ္တော, သဉ္ဇာတရာဂစိတ္တောတိ အတ္ထော။ **ဣတ္ထိယာ** တိ တဒဟုဇာတာယပိ ပဋ္ဌ သတနိဝတ္တာယ အနောကာသုပနိဇ္ဈာယနေ အန္တမသော တိရစ္ဆာနဂတာနမ္ပိ ဒုက္ကဋမေဝ။ **ဘိက္ခာဒာယိယာ** တိ ဥပ လက္ခဏမတ္တံ, ဣတ္ထိ တ ဟောတု ပုရိသော တ, ဘိက္ခာအနသမယေ အသာရတ္တေနာပိ မုခံ န ဥလ္လောကေတဗ္ဗံ။ ဥဇ္ဈာနံ လာမကတော သံစိန္တနံ, ကောဟေ, တတ္ထ သညာ အဿာတိ **ဥဇ္ဈာနသညီ** ။ ဣဓ ပန ဂိလာနောပိ န မုစ္စတိ။ **အာအသေ ဥဒကပတ္တေ** တိ ဣမိနာ သေသေသု ကံသပတ္တာဒီသု ကဋ္ဌိယာဒီသု စ မုခနိမိတ္တံ ပညာယတိ, တေသံ သင္ဂ ဟော။ ''သဉ္ဆဝိ နု ခော မေ ဝဏ္ဏော, နော, ဇိဏ္ဏော နု ခေါမှဟိ, နော''တိ ပန ဩလောကေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အဿာ** တိ ဘိက္ခုနော။

အနောလောကိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၄. အဉ္ဇနီနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၈၂.** ဝဋ္ဋာ တ အဋ္ဌသောဠသံသာ တ မဋ္ဌာ အဉ္ဇနီ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ အဋ္ဌ စ သောဠသ စ အံသာ ကောဏာ ယဿာ သာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ သောဠသံသပဒေသဝိဘတ္တာယ အဋ္ဌံသာသုတိယာ အဋ္ဌံသပဒေသဝိဘတ္တာ စတုရံသာပိ သာမတ္ထိယာ ဂယှတီတိ ဉာတဗ္ဗံ။ ''ဥဇုကမေဝ ပန စတုရံသာတ''တိ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၁.၈၅) ဝုတ္တံ။ **အဉ္ဇနီ** တိ အဉ္ဇနနာဠိ။ မူလေ တိဿောပိ လေခာ ဝဋ္ဋန္တီတိ ယောဇနာ။ **မူလေ**တိ ဗုန္ဒေ, ဟေဋ္ဌတောတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **လေခာ**တိ ဝဋ္ဋလေခာ။ ဗန္ဓိတုံ ဂီတယံ ဧကာ ဧဝ လေခာ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဗန္ဓိတု** န္တိ ပိဓာနဗန္ဓနတ္ထံ။

**၁၈၃. ယံ ကိဉ္စိ ရူပ** န္တိ ဣတ္ထိရူပာဒိ ယံ ကိဉ္စိ ရူပံ။ **မာလာဒိကမ္မ**န္တိ မာလာကမ္မံ လတာကမ္မံ။ **အမုစန္ဒာဒီ** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဍ္ဍိယာဒိကံ ဂဟိတံ။ **တ္တော** တိ အဉ္ဇနိယံ။

**၁၈၄. ထဝိကာ**တိ အဉ္ဇနိထဝိကာ။ **သိပာဋိ**တိ ခုရသိပာဋိကာ။ သလာကာပိ အစိတ္တကာ လဗ္ဘာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သလာကာ**တိ အဉ္ဇနိသလာကာ။ နတ္ထိ စိတ္တမေတိဿာတိ **အစိတ္တကာ** ။ တာဒိသံ ပန လဘိတွာ ဥပဟာနာယော ဝိယ နာသေတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ။

**၁၈၅. အဋ္ဌိ** -သဒ္ဒေန မနုဿဋ္ဌိံ ဌပေတွာ ယံ ကိဉ္စိ အဋ္ဌိ ဂဟိတံ။

**၁၈၆. ဓူမနေတ္တာ** တိ ဓူမနာဠိကာ, နိဿ အာ-ကာရာဒေသဝသေန ဝုတ္တံ။ **သတ္ထကဒဏ္ဍာနီ** တိ သတ္ထဒဏ္ဍာ ။ နတ္ထုံ ဒေန္တိ တေယာတိ **နတ္ထုဒာနာ** ။ အနိယမေန ဟိ နအာဒိတော တ ဤ။ တေဟိ သင္ခနာဘိအာဒီဟိ နိဗ္ဗတ္တာ **တမ္မယာ**။

အဉ္ဇနီနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၅. အကပ္ပိယသယနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၈၇-၉. အကပ္ပိယာနိ သယနာနီ**တိ ဥစ္စာသယနမဟာသယနာနိ။ ပဓာနဝသေန ပန "သယနာနီ"တိ ဝုတ္တံ, ပီဌာဒယောပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂယှန္တိ အဋ္ဌနိ-သဒ္ဒေန အဝသေသာနိ ဝိယ။ အာသန္ဒိ စ။ပေ.။ ဥဘတောရတ္တူပဓာနကဉ္စေတိ ဧတာနိ အကပ္ပိယာနီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **အာသန္ဒီ** တိ သုဂတင်္ဂုလေန အတိရေကဋ္ဌင်္ဂုလပာဒကာနိ မဉ္စပီဌာနိ။ တတ္ထ **ပီဌံ** နာမ မဉ္စော ဝိယ နာတိဒီဃံ ဝုစ္စတိ။ တိဝိဓံ တူလမေတိဿာ အတ္ထီတိ **တူလီ,** ပကတိတူလိကာ။ **"ပလ္လင်္ကော**တိ ဟာဒေသု တဋ္ဌရူပာနိ ဌပေတွာ ကတော"တိ ဌပနဿ **အဋ္ဌကထာယံ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၅၄) ဝုတ္တတ္တာ ဌပနဥ္စ ယထာကထဥ္စိ ဟောတိ, ယုတ္တိ စ ဟောတီတိ, "တတ္ထေဝ သီဟရူပာဒိ ဒဿေတွာ ကတော ပန ဝဋ္ဋတီတိ ဝဒန္တိ"တိ ယံ **ဋီကာယံ** ဝုတ္တံ, တံ "ကိမိတိ ဧဝံ ဝဒန္တိ"တိ ဝတွာ ပဋိက္ခိပိတဗ္ဗံ။ "အကပ္ပိယရူပကတော အကပ္ပိယမဉ္စော ပလ္လင်္ကော နာမာ"တိ ဟိ **သာရသမာသေ**ပိ။ အာသန္ဒိ ပလ္လင်္ကော ဥစ္စာသယနံ, သေသာ မဟာသယနံ။ **ပဋိကာ** ဥဏ္ဏာမယော သေတတ္ထရဏော။ **ဂေနော** စတုရင်္ဂုလာဓိကလောမော မဟာကောဇဝေါ။ **စိတ္တကံ** တနဝိစိတ္တော ဥဏ္ဏာမယတ္ထရဏော။ **ဥဏ္ဏာ** ဃနေကလောမံ။ **ပဋလိကာ** ဃနပုပ္ဖိကာ။ **ဝိကတီ**တိ သီဟဗျဂ္ဃာဒိရူပဝိစိတ္တော။ **ဥဒ္ဒလောမီ** တိ ဧကတော ဥဂ္ဂတလောမော။ **ဧကန္တလောမိကာ**တိ ဥဘတော ဥဂ္ဂတလောမော။

**ကုတ္တံ** သောဠသန္နံ နာဋကိတ္ထီနံ ဌတွာ နစ္စနယောဂ္ဂေ။ **ကောသေယျံ** ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ ကောသေယျသုတ္တမယံ ပစ္စတ္ထရဏံ, **ကဋ္ဋိဿံ** ရတနပရိသိဗ္ဗိတံ ကောသေယျကဋ္ဋိဿမယံ။ ဟတ္ထိနော စ အဿာ စ ရထာ စာတိ သေနင်္ဂါနံ ဗဟုတ္တေ သမာဟာရဒွန္ဒော, ဟတ္ထိအဿရထေ တေသံ ပိဋ္ဌိသု အတ္ထရာတိ တပ္ပုရိသော။ **အဇိနပ္ပဝေဏီ**တိ အဇိနာနံ အဇိနမိဂစမ္မာနံ မဉ္စပ္ပမာဏေန ဒုပဋ္ဋတိပဋ္ဋာနိ ကတွာ သိဗ္ဗိတာ ပဝေဏီ။ ကဒလိမိဂါနံ ဣဒံ **ကဒလိမိဂံ,** ကိံ တံ? စမ္မံ, ပဝရော စ သော ပစ္စတ္ထရော စာတိ **ပဝရပစ္စတ္ထရော,** သော စ တံ သေတဝတ္ထဿ ဥပရိ အတ္ထတတ္တာ, ကဒလိမိဂဉ္စ တံ ပဝရပစ္စတ္ထရဉ္စာတိ သမာသော, ပဝရပစ္စတ္ထရဏသင်္ခါတံ သေတဝတ္ထဿ ဥပရိ ပတ္ထရိတံ ကဒလိမိဂပ္ပဝရပစ္စတ္ထရဏန္တိ အတ္ထော။ တံ ကိရ ဧဝံ ကရောန္တိ။ **ဋီကာယံ** ပန ယထာဝုတ္တဒွယေန အတ္ထတံ အညမေဝ ကိဉ္စိ ဝုတ္တံ, တံ န ယုတ္တံ "အဇိနပ္ပဝေဏီ ဓာရေတဗ္ဗာ"တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၂၅၄) ဝိသုံ အတ္ထရဏာနမေဝ ဝုတ္တတ္တာ။ တေသု ဟိ ဝုတ္တေသု တဒတ္ထတံ ဝုတ္တမေဝ သိယာ, တထာ စ ဝုတ္တံ ဟောဌာ ဝိသုံ ပဋိက္ခိပန္တိ။

**သလောဟိတဝိတာန**န္တိ ဧတံ "ဥဘတောရတ္တူပဓာနက"န္တိမဿ ဝိသေသနံ။ လောဟိတဝိတာနေန သဟ ဝတ္တမာနန္တိ သမာသော။ သေတဝိတာနမ္ပိ ဟေဋ္ဌာ အကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏေ သတိ န ဝဋ္ဋတိ။ ရတ္တံ ဥပဓာနံ သီသူပဓာနံ ပါဒူပဓာနဉ္စ **ရတ္တူပဓာနကံ,** ဥဘတော မဉ္စဿ သီသပါဒနိက္ခေပနဋ္ဌာနေ ရတ္တူပဓာနကန္တိ အလောပသမာသော။ ယံ ပန ဧကမေဝ ဥပဓာနံ ဥဘယပဿေသု ရတ္တာဒိဝဏ္ဏံ ဝိစိတ္တံ, တံ ပမာဏယုတ္တမေဝ ဝဋ္ဋတိ။ တတ္ရိဒံ ပမာဏံ – ဝိတ္ထာရတော တီသု ကဏ္ဏေသု ဒွိန္နံ ကဏ္ဏာနံ အန္တရံ ဝိဒတ္ထိစတုရင်္ဂုလံ, မဇ္ဈေ မုဋ္ဌိရတနံ, ဒီဃတော ပန ဒိယဍ္ဎရတနံ ဝါ ဒွိရတနံ ဝါ။ **ပရိဘုဉ္ဇတော** တိ ဣမိနာ ကရောန္တဿ ကာရာပေန္တဿ ကတ္ထစိ ဆေဒနကံ ဟာစိတ္တိယန္တိ ဒီပေတိ။

**၁၉၀.** ဓမ္မာသနေ စ ဘတ္တဂ္ဂေ စ ဃရေ စာပိ အာသန္ဒာဒိတ္တယာ သေသေ **ဂိဟိသန္တကေ** ဂိဟိဝိကဋ္ဌေ သတိ နိသီဒိတုံ လဗ္ဘတီတိ အဇ္ဈာဟာရော ပဒသမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဂိဟိသန္တကေ** တိ ဣမိနာ သင်္ဃိကမ္ပိ ဥပလက္ခေတိ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဌပေတွာ တီဏိ အာသန္ဒိံ ပလ္လင်္ကံ တူလိကံ ဂိဟိဝိကဋ္ဌ"န္တိ (စူဠဝ. ၃၁၄) သာမညေန ဝုတ္တံ။ သာမညဇောတနာယ ပန ဝိသေသေပိ အဝဋ္ဌာနတော အာသန္ဒာဒိတ္တယာတိ ဧတ္ထ ဓမ္မာသနေ အာသန္ဒာဒိတ္တယာ သေသေတိ ယောဇေတွာ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ **အဋ္ဌကထာယ**ဉ္ဟိ "အာသန္ဒိ ပလ္လင်္ကော ဂေနကော"တိအာဒိပာဠိဂ္ဂမေ အာသန္ဒာဒိဒွယမာဒိတော ဟိတွာ "ဂေနကာဒီနိ သင်္ဃိကဝိဟာရေ ဝါ ပုဂ္ဂလိကဝိဟာရေ ဝါ မဉ္စပီဌေ ကေသု အတ္ထရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋန္တိ, ဓမ္မာသနေ ပန ဂိဟိဝိကဋ္ဌနီဟာရေန လဗ္ဘန္တိ, တတ္ရာပိ နိပဇ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၀) ဝုတ္တံ။ **ဘတ္တဂ္ဂံ** နာမ ဝိဟာရေ အနဋ္ဌာနံ။ **ဓမ္မာသနံ** ပန ယတ္ထ ကတ္ထစိ။ **ဃရေ**တိ အန္တရဃရေ။ **နိသီဒိတုံ လဗ္ဘတေ** တိ ဣမိနာ နိပဇ္ဇိတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ သံခိပနံ အန္တောကရဏံ သင်္ခေပေါ, ဘူမတ္ထရဏေ သင်္ခေပေါ အဿ သယနဿာတိ သမာသော။ တသ္မိံ ဘူမတ္ထရဏေ အန္တောကရဏဘူမတ္ထရဏော ဘူမတ္ထရဏမေတတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ **သယိတုဉ္စာ** တိ အတ္တနော ကပ္ပိယပစ္စတ္ထရဏံ အတ္ထရိတွာ သယိတုဉ္စ နိသီဒိတုဉ္စ။ "ပရိဘဏ္ဍကတံ ဘူမိံ ဝါ ဘူမတ္ထရဏသေနာသနံ ဝါ သင်္ဃိကမဉ္စပီဌံ ဝါ အတ္တနော သန္တကေန ပစ္စတ္ထရဏေန ပစ္စတ္ထရိတွာဝ နိပဇ္ဇိတဗ္ဗ"န္တိ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၄) ဝုတ္တံ။ ဣဒဉ္စ အာသန္ဒာဒိနမ္ပိ အညထတ္တာ

ကရဏေ ပရိဘောဂေ လက္ခဏဝစနံ။ ဝုတ္တဉှိ ဘဂဝတာ ''အနုဇာနာမိ ဘိက္ခဝေ, အာသန္ဒိယာ ပာဒေ ဆိန္ဒိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, ပလ္လင်္ကဿ ဝါဠေ ဘိန္ဒိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတုံ, တူလိကံ ဝိဇဋေတွာ ဗိမ္ဗောဟနံ ကာတုံ, အဝသေသံ ဘူမတ္ထရဏံ ကာတု''န္တိ (စူဠဝ. ၃၂၀)။

**၁၉၁.** စတုရံသပီဌာ စ။ပေ။ ပဉ္စင်္ဂါ စ ဥစ္စဟာဒကာ ကပ္ပန္တီတိ အတ္ထတော ဝစနံ ဝိပလ္လာသေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ, ''ကပ္ပိယာ''တိ လ္လိင်္ဂမိနာ တ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ စတ္တာရော အံသာ ကောဏာ ယေသံ, တေ စ တေ ပီဌာ စာတိ သမာသော။ တိဏ္ဏံ အပဿယာနံ, စတုန္နဉ္စ ပာဒာနံ ဝသေန သတ္တ အင်္ဂါနိ ယေသန္တိ သမာသော။ ကောပ ဿယဿ ဝသေန ပဉ္စင်္ဂါ။ စတုရံသပီဌာနံ ဝိသုံ ကပ္ပိယဘာဝဿ ဝုတ္တတ္တာ သတ္တင်္ဂာဒယော ပန ဒီဃာတိ ဝိ ညာယန္တိ။ **ဟဋ္ဌိယံ** ဘတ္တဂ္ဂဿ ကေယောဂနိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ ကေယောဂနိဒ္ဒိဋ္ဌာနံ သဟ တ ပဝတ္တိ, သဟ တ နိဝတ္တီတိ **ဃရေ**တိ လ္လိင်္ဂမိနာ ဘတ္တဂ္ဂဿပိ ဂဟဏံ။ **ဝေ**-သဒ္ဒေါ အဋ္ဌာနပ္ပယုတ္တော, တသ္မာ တူလောနဒ္ဓာ မဉ္စပီဌာ ဃရေ တ ဘတ္တဂ္ဂေ တ နိသီဒိတုမေဝ ကပ္ပန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ရာယံ ဟဋ္ဌိ ''တေန ခေါ ပန သမယေန မနုဿာ ဘတ္တဂ္ဂေ အန္တရဃရေ တူလောနဒ္ဓံ မဉ္စမ္ပိ ပီဌမ္ပိ ပညပေန္တိ။ ဘိက္ခူ ကုက္ကုစ္စာယန္တာ နာဘိနိသီဒန္တိ။ ဘဂဝတော ဧတမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိဟိဝိကဋံ အဘိနိသီဒိတုံ, န တွေဝ အဘိနိပဇ္ဇိတု''န္တိ (စူဠဝ. ၃၁၄)။ တေ ပန ကရောန္တဿ တ ကာရာပေန္တဿ တ ဥဒ္ဒာလနကံ ဟာစိတ္တိယံ။

**၁၉၂.** သာနုလောမာနံ ဆန္နံ စီဝရာနံ အညတရံ စီဝရံ ဆဝိ တောသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ **ပဉ္စ ဘိသီ**တိ စောဠာဒိတူလဂဏနာယ ပဉ္စကာ ဝုတ္တာ။ **သဗ္ဗတ္ထာ** တိ ဝိဟာရမဉ္စပီဌာဒီသု သဗ္ဗတ္ထ။

**၁၉၃. တူလတ္တယ** န္တိ သိမ္ဗလိရုက္ခာဒီနံ ခီရဝလ္လိအာဒီနံ ရေကာဒီနံ တိဏာနံ တူလတ္တယံ။ **ဘိသိဂဗ္ဘော** စောဠာဒိကော ပဉ္စဝိဓော ဘိသိဂဗ္ဘော။ **မိဂပက္ခီနံ လောမာနီ** တိ ဧတံ သဗ္ဗန္တိ သေသော။ **မိဂ**-သဒ္ဒေနေဝ သဗ္ဗေပိ သီဟာဒယော စတုပ္ပဒာ, **ပက္ခီ** -သဒ္ဒေန သဗ္ဗေပိ ဟံသမောရာဒယော ဂဟိတာ။ နနု စ ဘိသိဂဗ္ဘသဒ္ဒန္တောဂဓာယ ဥဏ္ဏာယ မိဂပက္ခိလောမာနမ္ပိ ဂဟဏသဗ္ဘာဝေပိ တေသံ ဝိသုံ ဂဟဏေ သတိ ပုနရုတ္တိဒေါသော အာပဇ္ဇတီတိ? နာပဇ္ဇတိ မနုဿလောမပရိစ္စာဂဝိဘာဝနပ္ပယောဇနသဗ္ဘာဝတော။ နနု စ ဧဝမ္ပိ ဒေါသောယေဝ, ''မနုဿလောမမုဏ္ဏာယ''န္တိ အာဒိနာ ဘိသိဂဗ္ဘာနံ ဥပရိ နိယမာနတ္တာ ဂမ္ဘတေ ဗိမ္ဗောဟနေပိ အယမေဝ ဘိသိဂဗ္ဘောတိ? သစ္စံ, တထာပိ န ဒေါသော, ဂမ္ဘမာနတ္ထဿ သဒ္ဒဿ ပယောဂံ ပတိ ကာမစာရောတိ။ မသူရကေ တူလဝဇ္ဇာ အနုညာတာတိ ဝိပရိဏာမေတွာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **မသူရကံ** နာမ စမ္မဆဝိကာ ဘိသီတိ ဝဒန္တိ။

**၁၉၄.** ဥဏ္ဏာယံ မနုဿလောမဉ္စ ပဏ္ဏေ သုဒ္ဓံ တမာလကဉ္စ ပုပ္ဖဉ္စ အပ္ပဋိဝေကျိတံ အာသနန္တေဝ န လဗ္ဘန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **မနုဿလောမ** န္တိ လ္လိင်္ဂမိနာ န ကေဝလံ လ္လဝ ဌေကလောမမေဝ ဥဏ္ဏာ, အထ ခေါ ကပ္ပိယာကပ္ပိယမံသဇာတီနံ ပက္ခိစတုပ္ပဒာနံ လောမမ္ပီတိ ဒဿေတိ။ **ပုပ္ဖ** န္တိ ပိယင်္ဂုဗကုလပုပ္ဖာဒိ။ **တမာလက**သဒ္ဒေနေဝ ဥပစာရတော ပတ္တံ ဂဟေတွာ **''တမာလက''**န္တိ ဝုတ္တံ။ **အပ္ပဋိဝေကျိတ** န္တိ အနုပပရိက္ခိတံ။ ကီဒိသံ ပန ပဋိဝေကျိတဗ္ဗံ, ကီဒိသံ န ပဋိဝေကျိတဗ္ဗန္တိ? ယံ ဝိနိစ္ဆယတော ဝိညာတံ, တံ န ပဋိဝေကျိတဗ္ဗံ, လ္လတရံ ဟတ္ထေန ပရာမသန္တေန ပဋိဝေ ကျိတဗ္ဗံ။

အကပ္ပိယသယနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၆. သမာနာသနိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၉၅.** တိဝဿန္တရမေကမာသနံ ဘိက္ခူနံ အနုညာတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ ကေသိဉ္စိ အာသနေ မဉ္စာဒိကေ ဒွိန္နံ အာသနံ နိသီဒနံ **ကေမာသနံ။** မ-ကာရော သန္ဓိဇော။ ကီဒိသန္တိ အာဟ **''တိဝဿန္တရ''** န္တိ။ တိဏ္ဏံ ဝဿာနမန္တရမေတဿာတိ တိဝဿန္တရော, ဒွီဟိ ဝဿေဟိ မဟန္တတရော တ ဒဟရတရော တ ဘိက္ခု, သော အဿ အတ္ထီတိ **တိဝဿန္တရံ,** တိဝဿန္တရဝန္တန္တိ အတ္ထော။ ယော ပန ဧကေန ဝဿေန မဟန္တတရော တ ဒဟရတရော တ ဧကဝဿောယေဝ တ, တဗ္ဗန္တတာယ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထိ။ အထ တ **တိဝဿန္တရ** န္တိ ကရဏတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ, တိဝဿန္တရေန သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထော။ တမေဝ သမတ္ထေတိ **''သတ္တဝဿေ''** စ္စာဒိနာ။

၁၉၆. မုနိ အနုညာသီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သဗ္ဗေဟေတ** တိ သမာနာသနိကအသမာနာသနိကေဟိ သဗ္ဗေဟေဝ သဒ္ဓိံ။

၁၉၇. ဒီဃာသနံ ဒဿေတိ **"အန္တ"** န္တိအာဒိနာ။ ယံ တိဏ္ဏံ နိသီဒိတုံ ပဟောတိ, တံ အန္တံ ဒီဃာသနန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အန္တ** န္တိ ပစ္ဆိမံ။ အဒီဃာသနေ ပန သမာနာသနိကာ နိသီဒိတုံ လဗ္ဘန္တီတိ ဒဿေန္တော **"မဉ္စကေ"** တိ အာဒိမာဟ။ သဗ္ဗတ္ထ အယထာကရဏတော ဒုက္ကဋ္ဌန္တိ။

သမာနာသနိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၇. အသံဝါသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၉၈. **ဥက္ခိတ္တော** တိ ကမ္မနာနာသံဝါသကသင်္ခာတော အာပတ္တိယာ အဒဿနေ, အပ္ပဋိကမ္မေ, ပာပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ ဥက္ခိတ္တကော။ **အနုပသမ္ပန္နော** တိ သိက္ခမာနသာမဏေရသာမဏေရိသိက္ခာပစ္စက္ခာတသင်္ခာတော အနုပသမ္ပန္နော။ **ဆိန္နမူလကော** တိ အန္တိမဝတ္ထုအဇ္ဈာပန္နော။ ဥက္ခိတ္တကေသု "ဓမ္မတဒိနော တေ"တိ ဥပ္ပန္နာယ လဒ္ဓိယာ နာနာဘူတော သံဝါသော ဧတေသန္တိ **နာနာသံဝါသော,** ဥက္ခိတ္တာနုဝတ္တကသင်္ခာတော လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကော။ သီမတော နိဂ္ဂတာ နိဿီမာ, သီမန္တရိကာ ဗဟိသီမာ စ, တတ္ထ ဟတ္ထပာသေ ဧပိ ဌိတော, သီမာနာနာသံဝါသကော **နိဿီမဋ္ဌိတော** ။ ဝေဟာယသေ အာကာသေ ဌိတော **ဝေဟာယသဋ္ဌိတော** ဗိန္ဒာဂမေန။ တတ္ထ "နာနာသံဝါသော စာ"တိအာဒိနာ သမာဟာရဒွန္ဒေပိ က္ဝစိ နပုံသကလိင်္ဂံ ဗဟုဘိဇရတီတိ နပုံသကတ္တာဘာဝေ ယထာ "မဂ္ဂါမဂ္ဂေ"တိ။ ဧကကမ္မံ ဧကုဒ္ဒေသော သမသိက္ခတာတိ အယံ တိဝိဓောပိ သံဝါသော နာမ။ သော ယေသံ နတ္ထိ, တေ **အသံဝါသာ**။ ဧတေ ဟတ္ထပာသတော ဗဟိကရဏဝသေန ဝဇ္ဇေတဗ္ဗာ။ ဧတေသု ဟိ တိဝိဓေ ဥက္ခိတ္တကေ သတိ ဥပောသထာဒိကံ ကမ္မံ ကရောန္တဿ ပာစိတ္တိယံ, ဣတရေသု ဒုက္ကဋ္ဌန္တိ။

အသံဝါသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂၈. ကမ္မနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၉၉. ဝဂ္ဂေန အဓမ္မကမ္မဉ္စ သမဂ္ဂေန အဓမ္မကမ္မဉ္စ ဝဂ္ဂေန ဓမ္မကမ္မဉ္စ သမဂ္ဂေန ဓမ္မကမ္မဉ္စာတိ စတ္တာရိ ကမ္မာနိ ဟောန္တီတိ သေသော။ တတ္ထ **ဝဂ္ဂေန အဓမ္မကမ္မ** န္တိ ဝဂ္ဂေန သင်္ဃေန ကရဏီယံ အဓမ္မကမ္မံ။ ဧသ နယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ဝဂ္ဂေ** တိ စ သမူဟော ဝုစ္စတိ, သော စ စတုဝဂ္ဂါဒိကရဏီယာဒီသု ယာဝတိကာနံ ကမ္မပ္ပတ္တာနံ အသမ္မုခီဘာဝေန, ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒာနာဟရဏေန, သမ္မုခီဘူတာနဉ္စ ပဋိက္ကောသနေန, တေသု ဧကေနာပိ တ ဣမေ အဓိပ္ပေတော။ **အဓမ္မကမ္မ** န္တိ ဧတ္ထ ပန **ဓမ္မော** နာမ "ဥတ္တိဒုတိယေ စေ, ဘိက္ခဝေ, ကမ္မေ ဧကာယ ဥတ္တိယာ ကမ္မံ ကရောတိ, န စ ကမ္မဝါစံ အနုဿာဝေတိ, အဓမ္မကမ္မ"န္တိအာဒိနာ (မဟာဝ. ၃၈၇) ဧကာယေဝ ဥတ္တိယာ , တထာ ဒွီဟိ ဥတ္တီဟိ ဧကာယေဝ တ ကမ္မဝါစာယ, တထာ ဒွီဟိ ကမ္မဝါစာဟီတိ အာဂတာယ စ တထာ ဟာပနအညထာကရဏာဘာဝေန ဥတ္တိကမ္မံ ဌပေတွာ ဥတ္တိစတုတ္ထေ စ ကမ္မေ အာဂတာယ စ အကမ္မာရဟဿ တဇ္ဇနီယပဗ္ဗာဇနီယပဋိသာရဏီယနိယဿတိဝိဓဥက္ခေပနီယာနံ သတ္တန္နံ ကမ္မာနံ ကရဏဝသေန, ကမ္မာရဟဿ စ ဝိရာဓေတွာ ကရဏဝသေန အာဂတာယ စ ဟင်္ဂိယာ ဝိပရီတာ စ ဟင်္ဂိ, ဥပသမ္ပဒါဒိကမ္မဝသေန အာဂတာ စ ဟင်္ဂိ, သမ္မုခါဝိနယသတိဝိနယအမူဠ္ဟဝိနယပဋိညာကရဏယေဘုယျသိကာတဿပာပိ- ယသိကာတိဏဝတ္ထာရကသင်္ခါတာနံ သတ္တန္နံ ကမ္မာနံ ယထာလာဘကရဏဝသေန အာဂတာ စ ဟင်္ဂိ, တေန ကရဏီယံ အပလောကနဉတ္တိဉတ္တိဒုတိယဉတ္တိစတုတ္ထသင်္ခါတံ စတုဗ္ဗိဓံ ကမ္မံ **ဓမ္မကမ္မံ,** တပ္ပဋိပက္ခံ **အဓမ္မကမ္မံ** ။ တဗ္ဗိပရိယာယေန သမဂ္ဂေ ဓမ္မကမ္မဉ္စ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မော ယထာဝုတ္တာ ဟင်္ဂိ အဿ အတ္ထိ, ဓမ္မေန ကတံ တတိ **ဓမ္မိကံ** ။ တဗ္ဗိပရီတံ **အဓမ္မိကံ။ စတုတ္ထံယေဝ** တိ တေသု စ တူသု ကမ္မေသု စတုန္နံ ပူရဏံ သမဂ္ဂေန ဓမ္မိကံ။ သေသကမ္မာနံ ဘာဝေန ဘိက္ခုနာ ဒုက္ကဋဿ ဘဝနံ လက္ခီယတီတိ **သေသကမ္မေသူတိ** ဘာဝလက္ခဏေ သတ္တမီ။ **ဒုက္ကဋ** န္တိ ကုပ္ပာနံ အဓမ္မကမ္မဝဂ္ဂကမ္မာနံ ကတတ္တာ ဒုက္ကဋံ။

၂၀၀. ဣဒာနိ ယဒိဒံ သမဂ္ဂေန ဓမ္မိကံ နာမ, တံ ယေဟိ သင်္ဃေဟိ ကာတဗ္ဗံ, တေသံ ပဘေဒံ ဒဿေတုံ **"စတုဝဂ္ဂ ကော"**တိအာဒိမာဟ။ စတ္တာဒီနံ သင်္ဃော ယုတ္တိတ္တာ စတုန္နံ ဝဂ္ဂေတိအာဒိနာ ဝိဂ္ဂဟော။ **ဒသဝီသတိဝဂ္ဂိကော** တိ

ဒသန္နံ ဝီသတိယာ စ ဝဂ္ဂဘေဒဝသေန ဒသဝီသတီနံ ဝဂ္ဂေတိ ဝိဂ္ဂဟော, ဏိကော သကတ္ထေ။ ဝီသတိယာ ဝဂ္ဂေ, အတိရေကေန သဟိတော ဝီသတိဝဂ္ဂေတိ ဝိဂ္ဂဟော။

၂၀၁-၂. ပဥ္စန္နံ ကမ္မာနံ နိယမေတိ **"စတူ"**တိအာဒိနာ။ အဗ္ဘာနံ ဥပသမ္ပဒံ ပဝာရဏံ ဌပေတွာ စတုဝဂ္ဂေ စာတိ အာဒိနာ ယောဇေတွာ သဗ္ဗကမ္မေသု ကမ္မပ္ပတ္တောတိ ဒီပိတောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ တတ္ထ **စ**-သဒ္ဒေ စတုဝ ဂ္ဂာဒယော ကမ္မပတ္တိကိရိယာယံ သမုစ္စိနောတိ။ ဣမေ ပန **သဗ္ဗ**-သဒ္ဒေ အဗ္ဘာနာဒီနံ ကေသဥ္စိ ဌပိတတ္တာ ပဒေသသ ဗ္ဗေ ဂယှတိ။ **ကမ္မပတ္တော** တိ ကမ္မသ္သ ပတ္တော ယုတ္တော အနုရူပော။ **ဣတရောတိ** ဝီသတိဝဂ္ဂေ အတိရေကဝီ သတိဝဂ္ဂေ။ **သဗ္ဗကမ္မေသူ** တိ ဧတ္ထ ပန **သဗ္ဗ**-သဒ္ဒေ သဗ္ဗသဗ္ဗေ။ နနု စ ဝီသတိဝဂ္ဂသ္သ ကမ္မပ္ပတ္တဘာဝေ သတိ အတိရေကဝီသတိဝဂ္ဂသ္သ ပဂေဝတိ ဝိညာယတိ။ တထာ သတိ သော ကသ္မာ ဝုတ္တောတိ? သစ္စံ, တထာပိ သော စတုဝဂ္ဂာဒိနာ သင္ဃေန ကတ္တဗ္ဗကမ္မံ ဦနကတရေန န ဝဋ္ဋတိ, အတိရေကေန ပန ဝဋ္ဋတီတိ ဉာပနတ္ထံ ဝုတ္တော။

၂၀၃. ဣဒာနိ စတုဝဂ္ဂာဒိကေန ဆန္ဒာဟရဏေန ပူရေတဗ္ဗောတိ ဒဿေတိ **"စတူ"**တိအာဒိနာ။ ဟရာဇိကာဒိဘာဝံ မနာပန္နတ္တာ ပကတိယာ သဘာဝေနေဝ ဋ္ဌိတော အတ္တာ ယေသံ, ပကတော တ တတောယေဝ ကမ္မေသု အဝိဂတော အ တ္တာ ယေသံ တေတိ **ပကတတ္တကာ,** ဟရာဇိကဥက္ခိတ္တကလဒ္ဓိနာနာသံတသကေဟိ အညေ။ **ပရေတိ** ကေသီမဋ္ဌာ တာဒိသာယေဝ အညေ။ **သေသေပီတိ** အဝသေသေ ပဥ္စဝဂ္ဂာဒိကရဏီယေပိ။

၂၀၄. ဣဒာနိ ဝတ္ထုဉတ္တိအနုဿာဝနသီမာဒိဝိပတ္တိတော, ကမ္မဝိပတ္တီသု ပရိသတော စ ပဋိက္ကောသတော စ ကမ္မဿ ကုပ္ပာကုပ္ပဘာဝံ တတ္ထ စ အာပတ္တိအာဒိံ ဒဿေတုံ **"စတူ"**တိအာဒိ မာဟ။ စတုဝဂ္ဂာဒိကတ္တဗ္ဗံ အ သံဝါသဂဏပူရံ တ ကမ္မာရဟဂဏပူရံ တ ကမ္မဥ္စ ဂရုကဋ္ဌဂဏပူရံ တ ပရိဝါသာဒိကမ္မဥ္စာတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ စ က မ္မာရဟော ဂရုကဋ္ဌတော အညော, နိက္ခိတ္တဝတ္တော ပန ဂရုကဋ္ဌော ဂဏပူရကော ဟောတိယေဝ။ **ကတန္တိ** စတုဝဂ္ဂ ကဒိနာ ကတံ။

၂၀၅. **တရေယျာ** တိ အန္တရာယေ အသတိ အန္တမသော ဧကောပိ တရေယျာတိ အတ္ထော။ **အန္တရာယေ** တိ ဟပေဟိ ကရိယမာနေ ဇီဝိတဗ္ရဟ္မစရိယန္တရာယေ သတိ။ အနန္တရာယိကာ စေ န တရေန္တိ, ဒုက္ကဋံ။ **ဒိဋ္ဌာဝိ** န္တိ အတ္တ နော အတ္တနော ဒိဋ္ဌိ လဒ္ဓိ "အဓမ္မကမ္မံ ဣဒံ, န မေတံ ခမတီ"တိ အညမညံ အာဝိ ကရေယျုန္တိ သေသော။ **ဧကောဓိဋ္ဌာနန္တိ** ဧကော ဘိက္ခု "န မေတံ ခမတီ"တိ အဓိဋ္ဌာနံ ကရေယျာတိ သေသော။ **တတောဓိကာတိ** တီဟိ အဓိကာ။ တေ ပန သင္ဃတ္တာ ပဟောန္တိ အတ္တနော ကမ္မံ နိတ္ထရိတုံ။

၂၀၆. **ခိတ္တစိတ္တော** နာမ ဥမ္မတ္တကော။ **ဒုခဋ္ဋိတော** တိ ဝေဒနဋ္ဋော။ **န ရူဟတီ**တိ ဂယှတ္တံ န ရောဟတီတိ အ တ္ထော။

၂၀၇. အန္တမသော အနန္တရဿာပိ အာရောစေန္တဿ ပကတ။ပေ.။ ဘိက္ခုနောတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဧကသီမာယံ တိဋ္ဌ တီတိ **ဧကသီမဋ္ဌော** ။ သမော သံတသော အဿာတိ **သမသံတသော**။ ဧကသီမဋ္ဌော စ သော သမသံတသော စ, ပကတ တ္တော စ သော ဧကသီမဋ္ဌသမသံတသော စ, သော စာယံ ဘိက္ခု စာတိ သဗ္ဗတ္ထ ကမ္မဓာရယော, တဿ။ ဧတ္ထ ပန အဝိပန္နသီလော **ပကတတ္တော** တိ အဓိပ္ပေတော။ **အာရောစေန္တဿာ** တိ အတ္တနော လဒ္ဓိံ ပကာသေန္တဿ။ **ရူဟ တီ**တိ ပဋိက္ခေပော ရုဟတိ။

၂၀၈. **ဓမ္မိကံ ကမ္မ** န္တိ ဓမ္မေန ကတ္တဗ္ဗံ အပလောကနာဒိကမ္မံ။ **ပဋိက္ကောသေယျာ** တိ နိတရေယျ။ တိရော က္ခာ ကာယသာမဂ္ဂိံ တ ဆန္ဒံ တတိ တ-သဒ္ဒံ နေတွာ အတ္ထော နေတဗ္ဗော။ **တိရောက္ခာ** တိ ပရမ္မုခါ။ သော သမ္မု ခါ-သဒ္ဒေ ဝိယ နိပါတော, အထ တ အက္ခာ ဣန္ဒြိယဝိသယတော တိရော ဗဟီတိ အတ္ထောတိ။

ကမ္မနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၂၉. မိစ္ဆာဇီဝဝိဝဇ္ဇနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၀၉. အာဂမ္မ ဓိဝတ္တိ ဧတေနာတိ အာဇီဝေ, ကော သော? ပစ္စယပရိယေသနတယာမော။ မိစ္ဆာယ အာဇီဝေ, တဿ ဝိဝဇ္ဇနာ **မိစ္ဆာဇီဝဝိဝဇ္ဇနာ** ။ သာ ပနာယံ အတ္ထတော "ဣဓ ဘိက္ခု ဟတိမောက္ခသံဝရသံဝုတော ဝိဟရတိ အာစာရဂောစရသမ္ပန္နော"တိ (ဝိဘ. ၅၀၈) ဧဝံ ဟတိမောက္ခသံဝရသမ္ပတ္တိယာ ပဋိပတ္တိဒဿနဝသေန အာဂတော အာစာရော စေဝ ယထာက္ကမေန ဟရာဇိကသင်္ဃာဒိသေသထုလ္လစ္စယဟာစိတ္တိယဟဋိဒေသနီယဒုဗ္ဘာသိတဒုက္ကဋ္ဌာနံ ကာရဏဘူတဿ အာဇီဝဟေတုပညတ္တာနံ အဘူတာရောစနသဉ္စရိတ္တအညာပဒေသဘူတာရောစနပဏီတဘောဇနဝိညတ္တိ ဘိက္ခုနိဘောဇနဝိညတ္တိသူပောဒနဝိညတ္တိသိက္ခာပအနံ ဝီတိက္ကမဿ စ ကုဟနလပနနေမိတ္တိကတာ နိပ္ပေသိကတာ လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသနတာတိ ဧဝမာဒီနဉ္စ ဟာပဓမ္မာနံ ဝသေန ပဝတ္တံ မိစ္ဆာဇီဝဝိရတိသင်္ခါတံ အာဇီဝဟရိသုဒ္ဓိသီလဉ္စ။ တဿာ ပန ကဿစိ ဣဓ ဒဿနံ ယထာ ဒဿေတုမာရဒ္ဓံ ဟတိမောက္ခသံဝရသင်္ခါတာယ အဓိသီလသိက္ခာယ, စ တုရာရက္ခဝိပဿနာဝသေန အာဂတာနံ အဓိစိတ္တအဓိပညာသင်္ခါတာနံ ဒ္ဝိန္နံ သိက္ခာနဉ္စ ဥပကာရကဓမ္မပရိဒီပနတ္ထံ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ, ဧဝမီဒိသံ ဝိညေယျံ, တံ ဒဿေတိ **"အရု"**န္တိအာဒိနာ။ တတ္ထ **"အရု"**န္တိအာဒီနိ "ဒဒေ"တိ ဧတဿ ပတ္တိကမ္မံ။ **စုဏ္ဏံ** သိရီသစုဏ္ဏာဒိနဟာနိယစုဏ္ဏံ။ **န္ဟာနမုခောဒက**န္တိ န္ဟာနဉ္စ မုခဉ္စ, တဿ ဥဒကန္တိ သမာသော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပဏ္ဏာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ကုလသင်္ဂဟာ** တိ ကုလသင်္ဂဟကရဏေန။

၂၁၀. ပရိဘဋ္ဌတိ ပရေသံ အရကေ ပရိဟရတီတိ ပရိဘဋ္ဌော, ပရိဘဋ္ဌဿ ကမ္မံ ဟရိဘဋ္ဌကော, သကတ္ထေ တမေဝ ဟရိဘဋ္ဌကတာ။ အလင်္ကရဏာဒိနာ ကုလအရကပရိဟရဏဿေတံ နာမံ။ မုဂ္ဂဿ သူပေ မုဂ္ဂသူပေ, သောဃေဝ မုဂ္ဂသုပ္ပော။ ယထာ မုဂ္ဂသူပေ ပစ္စမာနေ ကောစိဒေဝ မုဂ္ဂေ န ပစ္စတိ, အဝသေသာ ပစ္စန္တိ, ဧဝံ ယဿ ပုဂ္ဂလဿ ဝစနေ ကိဉ္စိဒေဝ သစ္စံ ဟောတိ, သေသံ အလိကံ, အယံ ပုဂ္ဂလော မုဂ္ဂသူပသဒိသတာယ ဥပစာရေန "မုဂ္ဂသုပ္ပော"တိ ဝုစ္စတိ, တဿ ဘာဝေ မုဂ္ဂသုပ္ပတာ ။ သစ္စာလိကေန ဇီဝိတကပ္ပနဿေတံ အဓိဝစနံ။ ဃရဝတ္ထုုအာဒိသမ္ဗန္ဓိနီ ဝိဇ္ဇာ ဝတ္ထုုဝိဇ္ဇာ။ ဟရိဘဋ္ဌကတာ စာတိအာဒိနာ ဒ္ဝဝန္နော နပုံသကတ္တာဘာဝေ **ဟရိ။ပေ။ ဝိဇ္ဇာ,** တာယ။ ရဿော ပန ကထာဗန္ဓဝသေန, တထာ ဒီဃော။ ပဟိဏာနံ တဿိံ တဿိံ ကမ္မေ တေသံ တေသံ နိယုဉ္ဇနံ **ပဟေဏံ**။ အာဒရေန ဒူတေန ကာရေတဗ္ဗံ ယံ ကိဉ္စိ ကမ္မံ **ဒူတကမ္မံ** ။ ပိသနံ ပေသနံ, ဇင်္ဃာယ ဟဒေန ပေသနံ ဇင်္ဃပေသနံ, တမဿ အတ္ထီတိ **ဇင်္ဃပေသနိယံ**။ တေသံ တေသံ ဂိဟီနံ ကမန္တရဒေသန္တရာဒိသု သာသနပဋိသာသနဟရဏဿေတမဓိဝစနံ။

၂၁၁. လာဘာသာယ လဉ္စအနံ **အနုပ္ပအနံ။ သမ္ဗုဒ္ဓပ္ပဋိကုဋ္ဌေန** ဗုဒ္ဓဂရဟိတေန အင်္ဂဝိဇ္ဇာနက္ခတ္တဝိဇ္ဇာသုပိန ဝိဇ္ဇာဘူတဝိဇ္ဇာဒိနာ **အညေန တ**။

၂၁၂. အညာတကာနံ အပ္ပတရိတာနံ ဝိညာပနံ **ဝိညတ္တိ,** ယာစနဝသေန ပဝတ္တော ကာယဝစီပယောဂေါ။ ဗုဒ္ဓပ္ပဋိကုဋ္ဌေန မိစ္ဆာဇီဝေန ပစ္စယပရိယေသနာ **အနေသနာ**။ အဘူတဿ အတ္တနိ အဝိဇ္ဇမာနဿ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မဿ ဥလ္လပနံ ကထနံ **အဘူတုလ္လပနာ။ ကုဟနာဒီဟိ** တိ ကုဟနာလပနာဒီဟိ။ တတ္ထ လာဘသက္ကာရသိလောကသန္နိဿိတဿ ပစ္စယပ္ပဋိသေဝနသာမန္တဇပ္ပနဣရိယာပထသဏ္ဌာပနဝသေန ဇနဝိမ္ဟာပနာ **ကုဟနာ**။ ဝိဟာရံ အာဂတေ မနုဿေ ဒိသွာ "ကိမတ္ထာယ ဘောန္တော အာဂတာ, ကိံ ဘိက္ခူ နိမန္တေတု"န္တိ တ "မယိ ရာဇာ ပသန္နော, အသုကော စ အသုကော စ ရာဇမဟာမတ္တော ပသန္နော"တိ တ အာဒိနာ နယေန အာလပနာ **လပနာ**။ ခာဒနီယံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ "ကိံ ခာဒနီယံ လဘိတ္ထာ"တိအာဒိနာ နယေန နိမိတ္တကရဏာဒိ **နေမိတ္တကတာ** ။ "အဿဒ္ဓော အပ္ပသန္နော"တိအာဒိနာ နယေန ဂရဟဏာနိ စ "ဇောံ ဇွေ ကထေထာ"တိအာဒိနာ နယေန တစာယ ဥက္ခိပနာဒိ စ **နိပ္ပေသိကတာ**။ အပ္ပေန လာဘေန ဗဟုကံ ဝဉ္စေတွာ ဂဟေတုံ ဣစ္ဆနံ **လာဘေန လာဘံ နိဇိဂီသနတာ။ ကုလဒူသာဒီ**တိ ဇွေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ရူပိယပ္ပဋိဂ္ဂဟဏရူပိယသံဝေဟာရာ သင်္ဂယှန္တီတိ။

မိစ္ဆာဇီဝဝိဝဇ္ဇနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၀. ဝတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၁၃. သဥပာဟနော။ပေ။ စီဝရံ သီသေ ကရိတွာ တ အာဂန္တုကော အာရာမံ န ပဝိသေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သဆတ္တော** တိ သီသေ ကတဆတ္တေန သဆတ္တော။ **ဩဂုဏ္ဌိတော** တိ သသီသံ ဟာရုပိတော။ "ပရိက္ခိတ္တဿ ဝိဟာရဿ ပရိ

က္ခေပေ, အပရိက္ခိတ္တဿ ပရိက္ခေပါရဟဋ္ဌာန”န္တိ ဝုတ္တံ ဥပစာရသီမာသမီပံ ပတွာ ဥပါဟနာဩမုဉ္စနာဒိသဗ္ဗံ ကတွာ အာရာမော ပဝိသိတဗ္ဗောတိ အယမေတ္ထ ဗျတိရေကလဒ္ဓော အတ္ထော။

၂၁၃. ပါနီယေန ပါဒေ န ဓောဝေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ပဋိက္ကမနံ ပတွာ ဧကမန္တေ ပတ္တစီဝရံ နိက္ခိပိတွာ ပတိရူပေ နိသဇ္ဇ ပုစ္ဆိတွာ ပါနီယံ ပါတဗ္ဗံ, ပရိဘောဇနီယေန ယထာဝုတ္တံ ပါဒါ ဓောဝိတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဝုဍ္ဎတရေ အာဝါသိကေပိ စ အဘိဝါဒေယျာ**တိ ဣမိနာ ဝဿံ ပုစ္ဆိတွာ နဝကေန အာဝါသိကေန အဘိဝါဒါပေတဗ္ဗန္တိ ဒီပေတိ။ **ပုစ္ဆေယျ သယနာသန**န္တိ “ကတမံ သေနာသနံ ပါပုဏာတိ, အဇ္ဈာဝုတ္ထံ အနဇ္ဈာဝုတ္ထံ ဝါ”တိ သေနာသနံ ပုစ္ဆေယျ။ ဣဒဉ္စ ပုစ္ဆာယ လက္ခဏဝစနံ။ တသ္မာ အာဝါသိကဝတ္တေ ဝုတ္တမဇ္ဈာဝုတ္ထာဒိကဉ္စ ပုစ္ဆိတဗ္ဗံ။ သစေ “အနဇ္ဈာဝုတ္ထ”န္တိ ဝဒန္တိ, ကဝါဋံ အာကောဋေတွာ မုဟုတ္တံ အာဂမေတွာ ဃဋိကံ ဥဂ္ဃာဋေတွာ ကဝါဋံ ပဏာမေတွာ ဗဟိ ဌိတေန ဥလ္လောကေတွာ ပဝိသိတွာ သဗ္ဗံ သေနာသနဝတ္တံ ကာတဗ္ဗံ။ အာဂန္တုကဝတ္တံ။

၂၁၅-၆. ဂမိကော ပက္ကမေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **“ပဋိသာမေတွာ”**တိအာဒီနိမဿ ပုဗ္ဗကိရိယာပဒါနိ။ **ဒါရုမတ္တိကဘဏ္ဍက**န္တိ ဧတ္ထ မဉ္စပီဌာဒိဒါရုဘဏ္ဍံ ရဇနဘာဇနာဒိမတ္တိကာဘဏ္ဍံ။ **ပဋိသာမေတွာ**တိ အတ္ထိ စေ အနောဝဿကေ သင်္ဂေါပေတွာ။ **ထကေတွာန**ာတိ ဒွါရဝါတပါနေ ပိဓာယ။ **သာဓုကံ သင်္ဂေါပေတွာန** တိ စတူသု ပါသာဏေသု မဉ္စံ ပညပေတွာ မဉ္စေ မဉ္စံ, ပီဌေ ပီဌံ အာရောပေတွာ သေနာသနံ ဥပရူပရိ ပုဉ္ဇကရဏေန သာဓုကံ သင်္ဂေါပနံ ကတွာ။ **န စာ**တိ နေဝ။ ဂမိကဝတ္တံ။

၂၁၇-၈. **အာဝါသိကော**တိ ဣဒံ “ပညပေယျာ”တိအာဒီနံ ကတ္တုပဒံ။ နဝကမ္မကရဏာဒိဘာရနိတ္ထရဏတာယ အာဝါသော ဝိဟာရော အဿ အတ္ထီတိ **အာဝါသိကော**။ ယဿ ပန ကေဝလံ ဝိဟာရေ နိဝါသနမတ္တံ အတ္ထိ, သော **နေဝါသိကော**။ ဥဘောပိ တေ ဣဓ အာဝါသိက-သဒ္ဒေန သင်္ဂဟိတာ။ **ပါဒေါဒပ္ပဘုတိ** န္တိ ဧတ္ထ **ပဘုတိ**-သဒ္ဒေန ပါဒပီဌပါဒကထလိကာနံ ဂဟဏံ။ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာန ပတ္တစီဝရံ ဂဏှေယျာတိ ယောဇနာ။ **ပညပေ သယနာသန**န္တိ “ဧတံ တုမှာကံ သေနာသနံ ပါပုဏာတီ”တိ ဧဝံ သယနာသနံ ပညပေယျ, ပကာသေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၂၁၉. **အဇ္ဈာဝုတ္ထ**န္တိ ပုဗ္ဗေ ဘိက္ခူဟိ နိဝုတ္ထံ။ **ဂေါစရာဂေါစရံ ဝဒေ**တိ “ဘိက္ခာစာရဂါမော ဒူရော, အာသန္နော”တိ ဝါ, “ကာလဿေဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတဗ္ဗံ, ဒိဝါ ဝါ”တိ ဧဝံ ဂေါစရဉ္စ, “မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာနံ ဝါ ဂါမော, ပရိစ္ဆိန္နဘိက္ခော ဝါ”တိအာဒိနာ အဂေါစရဉ္စ ဝဒေယျာတိ အတ္ထော။ **ဝစ္စပဿာဝဋ္ဌာနာနီ** တိအာဒီနိပိ “ဝဒေ”တိ ဣမဿေဝ ကမ္မဝစနာနိ။ **သေခသမ္မုတိ** န္တိ ယဿ သဒ္ဓဿ ကုလဿ သင်္ဃော သေခသမ္မုတိံ ဒေတိ, တံ ကုလဉ္စ။

၂၂၀. **ပဝေသနိက္ခမေ ကာလ** န္တိ “ကေသုစိ ဌာနေသု တဋ္ဋမိကာ ဝါ အမနုဿာ ဝါ ဟောန္တိ, ဣမံ ကာလံ ပဝိသိတဗ္ဗံ နိက္ခမိတဗ္ဗဉ္စာ”တိ ဧဝံ ပဝေသနိက္ခမေ စ ကာလံ။ ဧတံ ပန အာသနပညာပနာဒိကံ သဗ္ဗံ ဝတ္တံ ဝုဍ္ဎတရေ အာဂတေ စီဝရကမ္မာဒိံ ဝါ နာတိဂိလာနဿ ဘေသဇ္ဇံ ဝါ ဥပေတွာပိ ကာတဗ္ဗံ။ မဟာဂိလာနဿ ပန ဘေသဇ္ဇမေဝ ကာတဗ္ဗံ။ စေတိယင်္ဂဏဝတ္တံ ကရောန္တေနာပိ တဿ ဝတ္တံ ကာတုံ အာရဘိတဗ္ဗံ။ ပဏ္ဍိတော ဟိ အာဂန္တုကော “ကရောဟိ တာဝ ဘေသဇ္ဇံ, စေတိယင်္ဂဏံ သမ္မဇ္ဇာဟီ”တိ ဝဒေယျ။ အပိစ ဗီဇနေန ဗီဇိတဗ္ဗော, ပါဒါပိဿ ဓောဝိတဗ္ဗာ, တေလေန မက္ခိတဗ္ဗာ။ ပီဌေ စေ အာဂိလာယတိ, သမ္ဗာဟေတဗ္ဗာ။ နဝကဿ ပန အာဂန္တုကဿ “ဣဒမာသနံ, ဧတ္ထ နိသီဒါ”တိအာဒိနာ အာစိက္ခိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေန္တော **“နိသိန္နောယေဝ”** တိအာဒိမာဟ။ **နိသိန္နောယေဝ** တိ ဣမိနာ “ဌိတောယေဝ”တိအာဒိံ ဥပလက္ခေတိ။ **သမုဒ္ဒိသေ** တိ အာဒရေန ဝဒေယျ။ အာဝါသိကဝတ္တံ။

“ဝတ္တ”န္တိ ပန သာမညေန နိဒ္ဒိဋ္ဌတ္တာ န ထေရေ ဘိက္ခူ အတိအလ္လီယိတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ, မဟာထေရဿ နိသိန္နာသနတော ဧကံ ဒွေ ဝါ အာသနာနိ ဌပေတွာ “နိသီဒါ”တိ ဝုတ္တေ နိသီဒိတဗ္ဗံ, န နဝါပိ ဘိက္ခူ အာသနေန ပဋိဗာဟိတဗ္ဗာ, န သင်္ဃာဋိံ ဩတ္ထရိတွာ နိသီဒိတဗ္ဗံ, သဒ္ဒံ အကတွာ ဥဒကကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ, ယထာ သူပဿ ဩကာသော ဟောတိ, ဧဝမတ္တာယ ဩဒနော ဂဏှိတဗ္ဗော, ထေရေန ဘိက္ခုနာ “ဌပေတွာ အပ္ပကံ ဩဒနာဒိကံ သဗ္ဗေသံ သမကံ သမ္ပာဒေဟီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, န တာဝ ထေရေန ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ဘုတ္တာဝိနာ န တာဝ ဥဒကံ ပဋိဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ, ဘတ္တဂ္ဂတော နိဝတ္တန္တေဟိ ယထာနုရူပံ နိက္ခမိတွာ ဝိရဉ္ဇာယ ပါဋိယာ ဂန္တဗ္ဗန္တိ ဧဝမာဒိကဉ္စ တဒနုရူပံ သေခိယဝတ္တဉ္စ သမ္ပာဒေတဗ္ဗန္တိ ဣဒံ **ဘတ္တဂ္ဂဝတ္တ** ဉ္စ သာဓုကံ အတရမာနေန ဂါမော ပဝိသိတဗ္ဗော, “ဣမိနာ ပဝိသိ

ဿာမိ, က္ကမိနာ နိက္ခမိဿာမီ''တိ နိဝေသနံ ပဝိသန္တေန သလ္လက္ခေတဗ္ဗံ, နာတိသဟသာ ပဝိသိတဗ္ဗံ, နာတိသဟသာ နိက္ခမိတဗ္ဗံ, နာတိဒူရေ နစ္စာသန္နေ ဌာတဗ္ဗံ, နာတိစိရံ ဌာတဗ္ဗံ, နာတိလဟုကံ နိဝတ္တိတဗ္ဗံ, အတုကာမတာ ကာရံ ဥတ္တ ဌာတဗ္ဗံ, ယော ပဌမံ ကမတော ပဋိက္ကမတိ, တေန အာသနပညပနာဒိ သဗ္ဗံ ကာတဗ္ဗံ, ယော ပစ္ဆာ, တေန အာသနုဒ္ဓရဏာဒိ သဗ္ဗံ ကာတဗ္ဗန္တိ ဧဝမာဒိကဥ္စ တဒနုရူပံ သေခိယဝတ္တဥ္စ သမ္မာဒေတဗ္ဗန္တိ က္ကဒံ **ပိဏ္ဍ စာရိကဝတ္တဥ္စ** ကာတဗ္ဗံ။

သေနာသနဌာနေ သဗ္ဗံ ဝတ္တဥ္စ သမ္မာဒေတ္တ တတော နိက္ခမိတ္တ သာဓုကံ နိတသေတ္တ ဟရုပိတ္တ စ အ တရမာနေန ကမော ပဝိသိတဗ္ဗောတိအာဒိ သဗ္ဗံ **ပိဏ္ဍစာရိကဝတ္တံ** ကာတဗ္ဗံ။ ဟနီယပရိဘောဇနီယအဂ္ဂိအရဏိသဟိ တကတ္တရဒဏ္ဍာ ဥပဋ္ဌပေတဗ္ဗာ, နက္ခတ္တပဒာနိ သကလာနိ တ ဧကဒေသောနိ တ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗာနိ, ဒိသာကုသလေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ က္ကဒံ **အာရညိကဝတ္တ** ဥ္စ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံယေဝ ဟောတီတိ အဝဂန္တဗ္ဗန္တိ။

ဝတ္တနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၁. ဝိကပ္ပနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၂၁. **သမ္မုခါ ပရမ္မုခါ** တိ သဿ မုခံ, ပရဿ မုခန္တိ ဝိဂ္ဂဟော, သမ္မုခေန ပရမ္မုခေနာတိ အတ္ထော။ သမ္မုခါဝိကပ္ပနာ ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာတိ ဘေအာ ဒုဝေ ဝိကပ္ပနာ ဝုတ္တာတိ ယောဇနာ ။ **ဘေအာ**တိ ဝိသေသတော။ အထ တ သဿ မုခံ မုခသမ္ဗန္ဓိဝစနံ အဿာ ဝိကပ္ပနာယာတိ သမာသော။ တထာ ပရမ္မုခါ။ သမ္မုခါ စ ပရမ္မုခါ စ, တဿာ ဘေအေ, တတော။ **သမ္မုခါယ** သမ္မုခါဝိကပ္ပနာယ။ **ဗျတ္တဿာ** တိ ဝိကပ္ပနဝိဓာနံ ပစ္စုဒ္ဓါရဝိဓာနဥ္စ ဇာနန္တဿ။

၂၂၂. **တေနာ**တိ ယဿ သန္တိကေ ဝိကပ္ပေတိ, တေန ဘိက္ခုနာ။ **ပရိဘောဂာဒိက**န္တိ ပရိဘောဂံ ဝိဿဇ္ဇနံ အဓိဋ္ဌာနဥ္စ။

၂၂၄-၅. **အပရော သမ္မုခါဝေကော** တိ ဧတ္ထ **တ**-သဒ္ဒော ပက္ခန္တရေ, အထ တတိ အတ္ထော, အပိ-သဒ္ဒတ္ထော တ **တ**-သဒ္ဒော, သော အပရော-သဒ္ဒတော ပရံ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, အပရာပိ ဧကော သမ္မုခါဝိကပ္ပနာ အတ္ထီတိ အတ္ထော။ ကထန္တိ အာဟ **''ဘိက္ခုဿာ''** တိအာဒိ။ ''ပဥ္စန္နံ သဟဓမ္မိက''န္တိ ဝုတ္တတ္တာ **''တိဿဿ ဘိက္ခုနော''** တိအာဒီသု တိဿာယ ဘိက္ခုနိယာ တိဿာယ သိက္ခမာနာယ တိဿာယ သာမဏေရိယာ တိဿဿ သာမဏေရဿာတိပိ ဝိညာ တဗ္ဗံ။

၂၂၆. **ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာ** တိ ပရမ္မုခေန ဝိကပ္ပနေန, ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာတိ တ ဂဟေတဗ္ဗံ, ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာ ကထန္တိ အတ္ထော။

၂၂၇. **မိတ္တော** တိ ဒဋ္ဌဟမိတ္တော။ **သန္ဒိဋ္ဌော** တိ ဒိဋ္ဌမတ္တမိတ္တော။ ဧတ္ထ ပန ဒွိန္နံ ဝိကပ္ပနာနံ ကိံ နာနာကရဏန္တိ? သမ္မုခါဝိကပ္ပနာယ တာဝ သယံ ဝိကပ္ပေတ္တ ပရေန ပစ္စုဒ္ဓရာပေတိ, တေနေဝ သာ **သမ္မုခါဝိကပ္ပနာ** နာမ ဇာတာ။ ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာယ ပရေနေဝ ဝိကပ္ပာပေတ္တ ပရေနေဝ ပစ္စုဒ္ဓရာပေတိ, တေနေဝ သာ **ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာ** နာမ ဇာတာတိ က္ကဒမေတ္ထ နာနာကရဏန္တိ။

၂၂၈. **ဒူရသန္တိကတ္တေကတ္တ** န္တိ ဧတ္ထ အာသန္နဒူရဘာဝေ အဓိဋ္ဌာနေ ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၂၂၉. ဒသာဟံ။ပေ။ ပစ္စာသာယ သတိ မာသကံ နာမိဋ္ဌိတဝိကပ္ပိတံ နိဿဂ္ဂိ နှုပ္ပာဒယတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဒသ အ ဟာနိ သမာဟဋ္ဌာနိ **ဒသာဟံ**။ သဗ္ဗတ္ထ အစ္စန္တသံယောဂေ ဒုတိယာ။ တတ္ထ ယံ ဒိဝသံ စီဝရံ ဥပ္ပန္နံ, တဿ ယော အရုဏော, သော ဥပ္ပန္နဒိဝသနိဿိတော, တသ္မာ စီဝရုပ္ပာဒဒိဝသေန သဒ္ဓိံ ကောဒသေ အရုဏုဂ္ဂမနေ နိဿဂ္ဂိယံ ဟောတီတိ အာဟ **''ဒသာဟ''**န္တိ။ **မာသမေကံ တ**တိ ''အနတ္ထတေ ကထိနေ ဇကံ ပစ္ဆိမကတ္တိကမာသ''န္တိ (ဟရာ. ၆၄၉ အတ္ထတော သမာနံ) ဝုတ္တတ္တာ ကထိနတ္ထတေ ပဥ္စ မာသေတိ လဗ္ဘတိ။ ကထိနံ အတ္ထတံ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ တိ သမာသော။ **ဟရိပူရတ္တ** န္တိ ဟရိပူရိ အတ္ထော ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ ကိရိယာဝိသေသနံ, ဟရိပူရိပ္ပယောဇနံ က

တ္တတိ အတ္ထော။ **ဦနဿာ** တိ ယတ္တကေန ကယိရမာနံ အဓိဋ္ဌာနံ စီဝရံ ပဟောတိ, တတ္တကတာဘာဝတော ဦနဿ ကောဒသမာသသတ္တမာသသဋ္ဌာတေ ပိဋ္ဌိသမယေ ဥပ္ပန္နဿ မူလစီဝရဿ။ **ပစ္စာသာ သတီ** တိ "သင္ဃာဒိတော ယတော ကုတောစိ လစ္ဆာမီ"တိ ဧဝံ သတိယာ ပစ္စာသာယာတိ အတ္ထော။ ဥဘယမ္ပိ ယ-ကာရလောပေန နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ **သတီ** တိ တ နိပာတော, လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန တပာ။ ဧတ္ထ ပန ဗ္ဗတိရေကဝသေန ဒသာဟာတိက္ကမနာဒီသု နိဿဂ္ဂိယံ ပာ စိတ္တိယံ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ဝိကပ္ပနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၂. နိဿယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၃၀. **ဗ္ဗတ္တဿာ** တိ "ကာရိယ"န္တိ ကိတကယောဂေ ကတ္တရိ ဆဋ္ဌီ။ **ဗ္ဗတ္တော** စ နာမ "ပဉ္စဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ အနိဿိတေန ဝတ္ထဗ္ဗံ, အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, အနာပတ္တိံ ဇာနာတိ, လဟုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဂရုကံ အာပတ္တိံ ဇာနာတိ, ဥဘယာနိ ခော ပနဿ ပာတိမောက္ခာနိ ဝိတ္ထာရေန သွာဂတာနိ ဟောန္တိ သုဝိဘတ္တာနိ သုပ္ပဝတ္တီနိ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသော အနုဗျဉ္ဇနသော။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟိ အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတေန ဘိက္ခုနာ အနိဿိတေန ဝတ္ထဗ္ဗ"န္တိ (မဟာဝ. ၁၀၃) ဧဝံ ဝုတ္တဗ္ဗတ္တော စ ဗဟုဿု သုတဗ္ဗတ္တော စ ဝေဒိတဗ္ဗော။

တတ္ထ **သုဝိဘတ္တာနီ** တိ သုဋ္ဌု ဝိဘတ္တာနိ ပဒပစ္စာဘဋ္ဌသင်္ကရဒေါသဝိရဟိတာနိ။ **သုပ္ပဝတ္တီနီ** တိ ပဂုဏာနိ တစုဂ္ဂတာနိ။ **သုဝိနိစ္ဆိတာနိ သုတ္တသော** တိ ခန္ဓကပရိဝါရတော အာဟရိတဗ္ဗသုတ္တဝသေန သုဋ္ဌု ဝိနိစ္ဆိတာနိ။ **အနုဗျဉ္ဇနသော** တိ အက္ခရပဒပာရိပူရိယာ သုဝိနိစ္ဆိတာနိ အက္ခရဏ္ဏာနိ အဝိပရီတက္ခရာနိ။ ဧတေန အဋ္ဌကထာ ဒီပိတာ။ အဋ္ဌကထာတော ဟိ သေ ဝိနိစ္ဆယော ဟောတီတိ။ ဗဟုဿုတဗ္ဗတ္တော ပန ယေန သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေ န ဒွေ မာတိကာ ပဂုဏာ တစုဂ္ဂတာ, ပက္ခဒိဝသေသု ဓမ္မသဝနတ္ထာယ သုတ္တန္တတော စတ္တာရော ဘာဏဝါရာ, သမ္ပတ္တာနံ ပရိသာနံ ပရိကထနတ္ထာယ အန္ဓကဝိန္ဒမဟာရာဟုလောဝါဒအမ္ဗဋ္ဌသဒိသော ဧကော ကထာမဂ္ဂော, သင်္ဃဘတ္တမင်္ဂလာမင်္ဂလေသု အနုမောဒနတ္ထာယ တိဿော အနုမောဒနာ, ဥပောသထပဝါရဏာဒိဇာနနတ္ထံ ကမ္မာကမ္မဝိနိစ္ဆယော, သမဏဓမ္မကရဏတ္ထံ သမာဓိဝသေန ဝိပဿနာဝသေန ဝါ အရဟတ္တမဂ္ဂပရိယောသာနမေကံ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဧတ္တကံ ဥဂ္ဂဟိတံ, သ္တတယံ ဝုစ္စတိ။ **နတ္ထိ နိဿာယ ကာရိယ** န္တိ အာစရိယာဒိံ နိဿာယ ဝသေန ကတ္တဗ္ဗံ နတ္ထိ။ **"နိဿယကာရိယ"** န္တိ ဝ ပာဌော, နိဿယေန ကာရိယန္တိ သမာသော။ ဧဝဉ္စ ယတ္တကော ပရိစ္ဆေဒေါ **ယာဝဇီဝံ**။

၂၃၁. တေန နိဿာယ ဝသန္တေန ဧဝံ နိဿယော ဂဟေတဗ္ဗောတိ ဒဿေတုံ **"ဧကံသ"**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ **ဧကံသ** န္တိ ဧကော အံသော အဿ စီဝရဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ ကိရိယာဝိသေသနံ တ ဘုမ္မတ္ထေ တ ဥပယောဂဝစနံ, ဧကဿ မိ အံသေတိ အတ္ထော။ **အဉ္ဇလိ** ကရပုဋော။ **ယာဝတတိယကံ ဝဒေ** တိ ဥပသမ္ပဒာယ သဋ္ဌိဝဿေန သတ္တတိဝဿေန တပိ ဗ္ဗတ္တဿ နဝကဿ သန္တိကေ ယာဝတတိယကံ ဝစနံ ကရေယျ။ ယာဝတတိယော တရော အဿာတိ ကိရိယာဝိသေသနသမာသော။ **အာယသ္မတော** တိ အာယသ္မန္တံ။ **ဝစ္ဆာမိ** တိ ဝသာမိ။ ဥပဇ္ဈံ ဂဏှန္တေနာပိ "ဥပဇ္ဈာယော မေ, ဘန္တေ, ဟောဟီ"တိ ဂဟေတဗ္ဗံ။ တံ ပန "အာစရိယော"တိ ဧတ္ထ "ဥပဇ္ဈာယော"တိ ဝစနံ ဝိသေသော တိ ဧတ္ထ တစာဘေဒတော န ဝိသုံ ဝုတ္တံ။ န ကေဝလမေတ္ထ နိဿယုပဇ္ဈာယဂဟဏေ, ကမပ္ပဝေသနာဒီသုပိ ဧဝမေဝ ကတ္တ "အဟံ အာဝုသော"တိ တ "ဘန္တေ"တိ တ ဝတ္တ "ကမပ္ပဝေသနံ အာပုစ္ဆာမီ"တိအာဒိနာ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၂၃၂. နိဿယပဋိပ္ပဿဒ္ဓိံ ဒဿေတိ **"ပက္ကန္တေ"** တိအာဒိနာ။ **ပက္ကန္တေ** တိ ဥပဇ္ဈာယေ အာစရိယေ သဒ္ဓိဝိဟာရိကေ အန္တေဝါသိကေ စ ကမာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ အာပုစ္ဆိတွာ တ အနာပုစ္ဆိတွာ တ ဂတေ။ တေသု ယေန ကေနစိ "အသုကံ နာမ ကမံ ဂစ္ဆာမီ"တိ ဝုတ္တေ တေသုယေဝ ယေန ကေနစိ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတေပိ တံ တံ နိယမံ အတိက္ကမိတ္တ္ဝာ ပက္ကန္တေပိ အနာပုစ္ဆာ ပန ဥပစာရသီမာတိက္ကမေန ပက္ကန္တေပိ နိဿယော **သမ္မတိ** ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ **ပက္ခသင်္ကန္တေ** တိ တိတ္ထိယပက္ခသင်္ကန္တေ စာပိ ဝိဗ္ဘန္တေ စာပိ မရဏေန စ တင်္ခဏညေဝ ပဋိပ္ပဿမ္ဘတိ။ **အာဏတ္တိ** နာမ "ပဏာမေမိ တ"န္တိ တ "မာ ဣဓ ပဝိသာ"တိအာဒိကာ နိဿယပဏာမနာ။ တာယ ပ

ဏာမိတေန အာစရိယုပဇ္ဈာယာ ခမာပေတဗ္ဗာ။ အခမန္တေသု ဒဏ္ဍကမ္မံ ကတွာ တသ္မိံ ဝိဟာရေ မဟာထေရေ ဂဟေတွာပိ သာမန္တဝိဟာရေ ဘိက္ခူ ဂဟေတွာပိ ခမာပေတဗ္ဗာ။ န ခမန္တိ စေ, အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ သဘာဂာနံ သန္တိကေ ဝသိတဗ္ဗံ။ ယေန ကေနစိ ကာရဏေန န သက္ကာ ဟောတိ တတ္ထ အာစရိယုပဇ္ဈာယာနံ သဘာဂာနံ သန္တိကေ ဝသိတုံ, တံယေဝ ဝိဟာရံ အာဂန္တွာ အညသ္မိံ သန္တိကေ နိဿယံ ဂဟေတွာ ဝသိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ "ပဉ္စဟိ, ဘိက္ခဝေ, အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ သဒ္ဓိဝိဟာရိကံ အပ္ပဏာမေန္တော ဥပဇ္ဈာယော သာတိသာရော ဟောတိ, ပဏာမေန္တော အနတိသာရော ဟောတိ။ ဥပဇ္ဈာယမှိ နာဓိမတ္တံ ပေမံ ဟောတိ, နာဓိမတ္တော ပသာဒော ဟောတိ, နာဓိမတ္တာ ဟိရီ ဟောတိ, နာဓိမတ္တော ဂါရဝော ဟောတိ, နာဓိမတ္တာ ဘာဝနာ ဟောတိ။ ဣမေဟိ ခော, ဘိက္ခဝေ, ပဉ္စဟင်္ဂေဟိ။ပေ။ ဟောတိ (မဟာဝ. ၆၈)။ ပဉ္စဟိ, ဘိက္ခဝေ , အင်္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ အန္တေဝါသိကံ အပ္ပဏာမေန္တော အာစရိယော။ပေ။ ဟောတီ"တိ (မဟာဝ. ၈၁) ဝုတ္တတ္တာ ပန အသမ္မာဝတ္တန္တေ အန္တေဝါသိကသဒ္ဓိဝိဟာရိကေ အပ္ပဏာမေန္တာ အာစရိယုပဇ္ဈာယာ ဒုက္ကဋံ အာပဇ္ဇန္တီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဘာဝနာ**တိ မေတ္တာဘာဝနာ။ ဥပဇ္ဈာယသမောဓာနံ ပန တဿ ဒဿနသဝနဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၃၃. **အလဇ္ဇီ** န္တိ –

"သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇတိ။
အာပတ္တိံ ပရိဂူဟတိ။
အဂတိဂမနဉ္စ ဂစ္ဆတိ။
ဒေိသော ဝုစ္စတိ အလဇ္ဇိပုဂ္ဂလော"တိ။ (ပရိ. ၃၅၉) –

ဧဝံ ဝုတ္တလက္ခဏံ အလဇ္ဇိံ။ နိဿယံ ဒေန္တေနာပိ လဇ္ဇိနောယေဝ အတဗ္ဗံ။ "န ဘိက္ခဝေ အလဇ္ဇီနံ နိဿယော အတဗ္ဗော။ ယော ဒဒေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ"တိ (မဟာဝ. ၁၂၀) ဟိ ဝုတ္တံ။ အဒိဋ္ဌပုဗ္ဗဿ ကတိပာဟံ အာစာရံ ဥပပရိက္ခိတွာ အတဗ္ဗံ။ **အပုဗ္ဗန္တိ** ဧတ္ထ သမ္ဗန္ဓိသဒ္ဒတ္တာ ပုဗ္ဗ-သဒ္ဒေန ပုဗ္ဗတသော ဂဟိတော, နတ္ထိ ပုဗ္ဗော အဿာတိ အပုဗ္ဗံ, နဝန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ စတ္တာရိ ပဉ္စ တ ပရိမာဏမေတေသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဧတ္ထ ပန ပရိမာဏ-သဒ္ဒသန္နိဓာနေန သင်္ချေယျတစိနောပိတေ သင်္ချာမတ္တတစိနော ဟောန္တီတိ စတုပဉ္စသင်္ချာပရိမာဏမေဝ သင်္ချေယျမာဟ, တသ္မာ ဝိဂ္ဂဟပဒတ္ထေဟိ ဘိန္နော အညပဒတ္ထော သမ္ဘဝတီတိ သမာသော။ တ-သဒ္ဒဿ ယော ဝိကပ္ပတ္ထော, တတ္ထ ဧာယံ သမာသော, စတ္တာရိ တ ပဉ္စ တ, စတုပဉ္စ အဟာနိ, တေသံ အဟာနံ သမာဟာရော **စတုပဉ္စာဟံ။ ဘိက္ခုသဘာဂတ**န္တိ သမာနော ဘာဂေ လဇ္ဇိတာသင်္ခါတော ကောဋ္ဌာသော ယေသံ, ဘိက္ခူဟိ သဘာက, တေသံ ဘာဝေ **ဘိက္ခုသဘာဂတာ,** တံ, ပေသလဘာဝန္တိ အတ္ထော။ "ထေရော လဇ္ဇီ"တိ ဇာနန္တေန ပန ပကတိယာ နိဿယအနုဉ္ဉာနံ ဂတေန စ တဒဟေဝ ဂဟေတဗ္ဗော, ဧကဒိဝသမ္ပိ ပရိဟာရော နတ္ထိ။ သစေ "သြကာသေ အလဘန္တေ ပစ္စူသသမယေ ဂဟေဿာမီ"တိ သယတိ, အရုဏံ ဥဂ္ဂတမ္ပိ န ဇာနာတိ, အနာပတ္တိ။ လဒ္ဓပရိဟာရေနာပိ ဝသိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။

၂၃၄. "လဗ္ဘတီ"တိ ကမ္မနိ နိပ္ဖန္နတ္တာ အဝုတ္တကတ္တာတိ **"အဒ္ဓိကဿာ"** တိအာဒီသု ကတ္တရိ သာမိဝစနံ, "အဒ္ဓိကေနာ" တိအာဒိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **"သလ္လက္ခေန္တေနာ"** တိ ပန သရူပေနေဝ နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ **ဝသိတု**န္တိ ဝုတ္တကမ္မံ။ ဘာဝေ ဟိ တုံ-ပစ္စယော, တသောတိ အတ္ထော။ **ယာစိတဿာ** တိ "ဂိလာနုပဋ္ဌာကဿ စာ"တိ ဧတ္ထ ဝိသေသနံ။ သစေ ပန "ယာစာဟိ မ"န္တိ ဝုစ္စမာနောပိ ဂိလာနော မာနေန န ယာစတိ, ဂန္တဗ္ဗံ။ **အရညေ တ သလ္လက္ခေန္တေန ဖာသုက**န္တိ ယတ္ထ ဝသန္တဿ ပဋိလဒ္ဓတရုဏသမထဝိပဿနာဝိသေသဘာဂိတာဝသေန ဖာသု ဟောတိ, တသ္မိံ အရညေ တာဒိသံ ဖာသုဝိဟာရံ သလ္လက္ခေန္တေန အာရညကေန။ အယကေ အသန္တေတိ ပဒစ္ဆေဒော။ **တာတ**တိ အဝဓိမှိ, အဒ္ဓိကာဒီဟိ ယာဝ နိဿယအယကော လဗ္ဘတိ, တာဝ, အာရညကေန ပန "ပဋိရူပေ နိဿယအယကေ သတိ နိဿာယ ဝသိဿာမီ"တိ အာဘောဂံ ကတွာ ယာဝ အာသာဠှိပုဏ္ဏမာ, တာတတိ အတ္ထော။ "သစေ ပန အာသာဠှိမာသေ အာစရိယော နာဂစ္ဆတိ, ယတ္ထ နိဿယော လဗ္ဘတိ, တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၂၁)။ အန္တောဝဿေ ပန နိဗဒ္ဓတသံ ဝသိတဗ္ဗံ, နိဿယော စ ဂဟေတဗ္ဗော"တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၂၁) ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။

အမ္ဟာကံ ပန ကေစိ အန္တေ့တသိကတ္တေရာ ''န ဘိက္ခဝေ ဝဿံ န ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ ယော န ဥပဂစ္ဆေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ'တိ (မဟာဝ. ၁၈၆) စ 'န ဘိက္ခဝေ တဒဟု ဝဿူပနာယိကာယ ဝဿံ အနုပဂန္တုကာမေန သဉ္စိစ္စ အာဝါသော အတိက္ကမိတဗ္ဗော။ ယော အတိက္ကမေယျ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿာ'တိ (မဟာဝ. ၁၈၆) ဟဋ္ဌိဝစနတော ကေနစိ ကာရဏေန နိဿယံ အလဘမာနေနပိ န သက္ကာ အန္တေ့ဝဿေ့ ဝဿံ အနုပဂန္တုံ။ 'အန္တေ့ဝဿေ့ ပနာ'တိအာဒီသု ပန စ-သဒ္ဒေ့ အနုတစယတ္ထော, တသ္မာ တေနာပိ ဝဿံ ဥပဂန္တဗ္ဗမေဝ''တိ ဝဒိသု။

မယံ ပနေတ္ထ ဧဝမတေစုမှာ ''ဘဂဝတာ အနုပဂမနေ ဒုက္ကဋံ အနန္တရာယိကဿေဝ ဝုတ္တံ, တေနေဝ 'ကေနစိ အန္တရာယေန ပုရိမိကံ အနုပဂတေန ပစ္ဆိမိကာ ဥပဂန္တဗ္ဗာ'တိ **အဋ္ဌကထာယံ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၈၅) ဝုတ္တံ။ အန္တရာယော စ နာမ အန္တရာ ဝေမဇ္ဈေ ဧတီတိ အန္တရာယော, ယော ကောစိ ဗာဓကေပ္ပစ္စယတာယ အဓိပ္ပေတော ဝုစ္စတိ 'နလာဘန္တိ ပတိရူပံ ဥပဇ္ဈာကံ, ဧသေဝ အန္တရာယောတိ ပက္ကမိတဗ္ဗ'န္တိအာဒီသု (မဟာဝ. ၂၀၁) ဝိယ, တသ္မာ ဗာဓကေပ္ပစ္စယတာ အဓိပ္ပေတာ ။ နိဿယာလာဘောပိ အန္တရာယောတွေ့ဝ ဝိညာယတိ။ သက္ကာ ဟိ ဝတ္တုံ 'အန္တရာယော ဝဿူပဂမော သန္နိဿယတ္တာ တရုဏာသမထဝိပဿနာလာဘီနံ ကတောကာသော ဝိယာ'တိ။ တရုဏာသမထဝိပဿနာလာဘီနမ္ပိ ဟိ ကတောကာသေပိ 'သစေ ပန အာသာဠ္ဟီမာသေ အာစရိယော နာဂစ္ဆတိ, ယတ္ထ နိဿယော လဗ္ဘတိ, တတ္ထ ဂန္တဗ္ဗ'န္တိ ဒဠ္ဟံ ကတွေ့တ **အဋ္ဌကထာယံ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၂၁) ဝုတ္တံ။ အမ္ဟာကံ ဂရူဟိ စ **သာရတ္ထဒီပနိယံ** (သာရတ္ထ. ဋီ. မဟာဝဂ္ဂ ၃.၁၂၁) 'အာစရိယံ အာဂမေန္တဿေဝ စေ ဝဿူပနာယိကဒိဝသော ဟောတိ, ဟောတု, ဂန္တဗ္ဗံ တတ္ထ, ယတ္ထ နိဿယအာယကံ လဘတီ'တိ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေပိ နိဿယတ္ထာယ ဂမနမေဝ ဝုတ္တံ။ အထ စ ပန မဟာကာရုဏိကောပိ ဘဂဝတ 'အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ဂိလာနုပဋ္ဌာကေန ဘိက္ခုနာ နိဿယံ အလဘမာနေန ယာစိယမာနေန အနိဿိတကေန ဝတ္ထု'န္တိ (မဟာဝ. ၁၂၁) ဂိလာနဝိသယေပိ နိဿယံ ဂရုကံ ကတွေ့တ ပဋ္ဌပေသိ။ ယံ ပန အနိဿယံ, တံ အနန္တရာယံ နိဿယမုတ္တကဿ ဝဿူပဂမနံ ဝိယ။ အပိစ နာတယ ဂစ္ဆန္တဿ ပန ဝဿာနေ အာဂတေပိ နိဿယံ အလဘန္တဿ အနာပတ္တီတိ နာတယ ဂစ္ဆတောယေဝ အာဝေဏိကာ အနာပတ္တိကတာ ဝုတ္တာ။ တသ္မာ နိဿယာလာဘော ဗာဓကေပ္ပစ္စယော ဝဿူပဂမနဿ, န ဝဿူပဂမနံ နိဿယဿာတိ အန္တရာယောယေဝ နိဿယာလာဘော။ တတောယေဝ **ဋီကာယံ** 'အန္တေ့ဝဿေ့ ပန အနိဿိတေန ဝတ္ထုံ န ဝဋ္ဋတီ'တိ ဝုတ္တံ။ တသ္မာယေဝ စ 'အန္တေ့ဝဿေ့ ပနာ'တိအာဒီသု နိဿယအာယကေ သတိ နိဗဒ္ဓတသံ ဝသိတဗ္ဗဥ္စ နိဿယော ဂဟေတဗ္ဗော စ ဟောတီတိ ဂမနကိရိယာယ ခိယမာနတာဝသေန စ-သဒ္ဒေ့ သမုစ္စယော ဂဟေတဗ္ဗော''တိ။

နိဿယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၃. ကာယဗန္ဓနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၃၅. ဗန္ဓီယတိ အနေနာတိ ဗန္ဓနံ, ကာယဿ ဗန္ဓနံ ကာယဗန္ဓနံ, နတ္ထိ ကာယဗန္ဓနမေတဿာတိ **အကာယဗန္ဓနော။ ဒုက္ကဋန္တိ** သဉ္စိစ္စ တ အသဉ္စိစ္စ တ ပဝိသေယျ စေ, ဒုက္ကဋံ။ အသတိယာ ဂတော ယတ္ထ သရတိ, တတ္ထေဝ ဗန္ဓေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဂတော**တိ အန္တော့ကမံ ဂတော။ သရိတွေ့တ ယာဝ န ဗန္ဓတိ, န တာဝ ပိဏ္ဍာယ စရိတဗ္ဗံ။

၂၃၆. **''ပဋ္ဋိကာ''** တိအာဒိနာ သဗ္ဗသင်္ဂါဟကံ ကာယဗန္ဓနံ နိဒ္ဒိသတိ။ **ပဋ္ဋိကာ** တိ ပကတိဝီတာ တ မစ္ဆကဏ္ဍက ခဇ္ဇူရိပတ္တတယိမာ တ။ သူကရာနံ အန္တံ **သူကရန္တံ** ။ က္လဓ ပန တံသဒိသံ ဝုစ္စတိ။ စတုရဿံ အကတွေ့တ သဇ္ဇိတံ မုဒ္ဒိကကာယဗန္ဓနမ္ပိ သင်္ဂဟေတွေ့တ **''ကော ရဇ္ဇူ''** တိ ဝုတ္တံ။ တံ ပန ရဇ္ဇုကံ ဗန္ဓန္တေန ဧကဂုဏမေဝ ကတွေ့တ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ, မဇ္ဈေ ဘိန္ဒိတွေ့တ ဒိဂုဏံ ကတွေ့တ ဗန္ဓိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ဒိဂုဏံ ပန အကတွေ့တ သတတရမ္ပိ ပုနပ္ပုနံ အာဝိဇ္ဈိတွေ့တ ဗန္ဓိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဟမင်္ဂသဏ္ဌာနံ ပန ဧကမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ ။ ဗဟုရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတွေ့တ ဧကေန နိရန္တရံ ဝေဌေတွေ့တ ကတံ ''ဗဟုရဇ္ဇုက''န္တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ, တံ ဝဋ္ဋတိ။ **တဒနုလောမိကာ**တိ တေသံ ပဋ္ဋိကာသူကရန္တာနံ ဒ္ဝိန္နံ ဒွေဝ က္လမေ ယထာက္ကမမနုလောမိကာ။

၂၃၇-၈. ပဋ္ဋိကာ ကီဒိသီ ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **''မစ္ဆာ''** တိအာဒိ။ ပဋ္ဋိကာ မစ္ဆကဏ္ဍကခဇ္ဇူရိပတ္တာ တ မဋ္ဌာ တ လဗ္ဘာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကဏ္ဍက** -သဒ္ဒေန **ပတ္တ** -သဒ္ဒေန စ တဒာကာရော ဝုစ္စတိ, ဥပစာရတော ဟိ မစ္ဆာနံ ကဏ္ဍ

ကာကာရော စ ခဇ္ဇုရိနံ ပတ္တာကာရော စ ဧတိဿာတိ သမာသော။ **မဇ္ဈာ** တိ ပကတိဝီတာ။ **ဋီကာယံ** ပန “ဧတေ မစ္ဆကဏ္ဋကာဒယော မဇ္ဈာ ဝိကာရရဟိတာ ပဋ္ဋိကာ စ တဒန္တောဂဓာတိ အဓိပ္ပာယော”တိ ဝုတ္တံ။ ကထံ တေသမန္တောဂဓတာ? ယတော တာနိယေဝ ပဋ္ဋိကာ နာမာတိ။ တထာ စ ဝုတ္တံ **အဋ္ဌကထာယံ** “ပကတိဝီတာ ဝါ မစ္ဆကဏ္ဋကဝါယိမာ ဝါ ပဋ္ဋိကာ ဝဋ္ဋတီ”တိ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၂၇၈)။ ဒွေ ပန မစ္ဆကဏ္ဋကေယေဝ ခဇ္ဇုရိပတ္တံ ပဝိဋ္ဌံ။ စတဿောပိ ဒသာ လဗ္ဘာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **စတဿော** တိ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန ဝုတ္တံ, တသ္မာ တတော ဦနာပိ ဝဋ္ဋန္တိ။ **အန္တေ** တိ ကာယဗန္ဓနဿ ဥဘယန္တေ ဒိဂုဏသုတ္တကံ လဗ္ဘန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဂုဏော ဗန္ဓနဘူတံ သုတ္တကံ ဂုဏသုတ္တကံ။ “ဂုဏော ပဋ္ဋလရာသီသု, အာနိသံသေ စ ဗန္ဓနေ”တိ ဟိ အဘိဓာနပ္ပဒီပိကာ။ ဒွိန္နံ ဂုဏသုတ္တကာနံ သမာဟာရော **ဒိဂုဏသုတ္တကံ**။ တံ ဒသာမုခဿ ထိရဘာဝါယ ကောဋ္ဋေတုံ ဝဋ္ဋတိ, န သောဘနတ္ထံ။ တေနာဟ **“မာလာဒိ”**န္တိအာဒိ။

မာလာဒိံ ကက္ကဋစ္ဆာဒိံ ကုဋ္ဌရစ္ဆာဒိဉ္စ ဒဿေတွာ ဂုဏသုတ္တကကောဋ္ဋိတာ ပဋ္ဋိကာ န ကပ္ပတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **“မာလာဒိ”**န္တိအာဒီသု **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တာဒိသံ ယံ ကိဉ္စိ ဝိကာရရူပံ ဂယှတိ။ ကက္ကဋ္ဌာနံ ဝိယ အစ္ဆီနိ, တာနိ အာဒီနိ ယဿာတိ သမာသော။ တထာ **ကုဋ္ဌရစ္ဆာဒိ** န္တိ။

၂၃၉. **ဃဋကန္တိ** ဃဋကာကာရဝဋ္ဋလေခာရူပံ။ **မကရမုခါဒိ**န္တိ ဧတ္ထ **မကရမုခံ** နာမ မကရမုခသဏ္ဌာနံ ။ ဗိန္ဒု ပန အာဂမဝသေန ဝုတ္တော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒေဍ္ဍုဘသီသာဒိဝိကာရရူပံ ယံ ကိဉ္စိ သင်္ဂယှတိ။ **ဒသာမုခေ**တိ ဒသာနံ မုခဘူတေ အန္တေ ဧတာနိ န ကပ္ပန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဝိဓေ ဥဘန္တေ ဃဋကာ လေခာ အညံ စိတ္တကဉ္စ န ကပ္ပန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဃဋကာ**တိ ဃဋကတော။ **လေခာ**တိ လေခာယ။ ပဉ္စမိယာ လောပော။ **ဝိဓေ**တိ ကာယဗန္ဓနဿ ဟာသန္တေ ဒသာမူလေ တဿ ထိရဘာဝတ္ထံ ကတ္တဗ္ဗေ ဒန္တဝိသာဏာဒိမယေ ဝိဓေ။

၂၄၀. **ဒေဍ္ဍုဘက** န္တိ ဥဒကသပ္ပသီသသဒိသံ။ **မုရဇ**န္တိ နာနာဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ မုရဇဝဋ္ဋိသဏ္ဌာနံ ဝေဌေတွာ ကတံ။ **ဋီကာယံ** ပန **“မုရဇ**န္တိ ဗဟုရဇ္ဇုကေ ဧကတော သင်္ကမိတွာ ဧကာယ ရဇ္ဇုယာ ပလိဝေဌေတွာ ကတရဇ္ဇု”တိ ဝုတ္တံ, တံ “ဗဟုရဇ္ဇုကေ ဧကတော ကတွာ”တိအာဒိနာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တအဋ္ဌကထာဝစနေန ဝိရုဇ္ဈတိ။ **မဒ္ဒဝီဏ**န္တိ ပါမင်္ဂသဏ္ဌာနံ။ **ကလာဗုက**န္တိ ဗဟုရဇ္ဇုကံ။ ဧတံ “န ကပ္ပတီ”တိ ကမ္မိနာ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒွေဝ မဇ္ဈိမာ** တိ မဇ္ဈေ ဘဝါ မုရဇမဒ္ဒဝီဏသင်္ခါတာ ဒွေဝ။

၂၄၁. **ဂဏ္ဌိယော စာပီ** တိ စီဝရဿ ဂဏ္ဌိယော စာပိ။ **တမ္မယာ** တိ တေဟိ ဝေဠုအာဒီဟိ နိဗ္ဗတ္တာ။ ပသင်္ဂေန ပနေတံ ဝုတ္တန္တိ။

ကာယဗန္ဓနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

သုမင်္ဂလပ္ပသာဒနိယာ နာမ ဋီကာယ

ပဌမဘာဏဝါရဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၄. ပထဝီနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၄၂. **ဇာတာဇာတာတိ ဒုဝိဓာ**တိ ဇာတာ ပထဝီ အဇာတာ ပထဝီတိ ပထဝီ ဒုဝိဓာတိ အတ္ထော။ ကမ္မိနာ ဇာတပထဝိဉ္စ အဇာတပထဝိဉ္စ ဒဿေတိ။ တာသံ ဝိဘာဂံ ဒဿေတိ **“သုဒ္ဓါ”** တိအာဒိနာ။ သုဒ္ဓမတ္တိကပံသုကာ စ အဒဍ္ဎာ စ ဗဟုမတ္တိကပံသုကာ စ စာတုမာသာဓိကောဝဋ္ဌပံသုမတ္တိကရာသိ စ ဇာတာ ပထဝီတိ သမ္ဗန္ဓော။ မတ္တိကာ စ ပံသု စာတိ ဒွန္ဒော။ သုဒ္ဓါ အပ္ပသက္ခရာဒိတာယ မတ္တိကာ ပံသဝေ ယဿာတိ ဗာဟိရတ္ထော။ **အဒဍ္ဎာ** တိ ဥဒ္ဓနပစနာဒိဝသေန တထာ တထာ အဒဍ္ဎာ။ သာ ပန ဝိသုံ နတ္ထိ, သုဒ္ဓမတ္တိကာဒီသု အညတရာဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ စတ္တာရော မာသာ, တေဟိ သဟိတော အတိရေကော ကာလော, တသ္မိံ ဩဝဋ္ဌောတိ သမာသော။ **ဩဝဋ္ဌော** တိ ယေန ကေနစိ ဥဒကေန ဩဝဋ္ဌော။ ဗုဓာ ပန “အာကာသတော ဝုဋ္ဌဥဒကေနေဝ, န အညတ္ထ ပဟရိတွာ ပတိတဗိန္ဒုနာ”တိ ဝဒန္တိ, “ဩဝဋ္ဌော”တိ သာမညေန ဝုတ္တတ္တာ စ “ပေါက္ခရဏိယာ ဌိတတနုကဒ္ဒမော ဝဋ္ဋတိ, ဗဟလော တု န ဝဋ္ဋတီ”တိ (ပါစိ. အဋ္ဌ. ၈၆) ဝုတ္တတ္တာ စ “ဝိနယဝိနိစ္ဆယေ သမ္ပတ္တေ ဂရုကေ ဌာတဗ္ဗ”န္တိ ဝိနယလက္ခဏတော စ န တံ ယုဇ္ဇတီတိ အမှာကံ

ခန္တီ။ ပံသုမတ္တိကာနံ ရာသိ ပံသုမတ္တိကရာသိ။ စတု။ပေ.။ ဝဋ္ဋော ပံသုမတ္တိကရာသိ ယဿာတိ အညပဒတ္ထော, ကမ္မဓာရယော တ။

၂၄၃. တလုကာ စ ဒမှာ စ ယေဘုယျသကၡရာဒိမဟီပိ စ စာတုမာသောမဝဋ္ဋကော ဝုတ္တရာသိ စ ဒုတိယာ ဘူမိတိ သမ္ဗန္ဓော သကၡရာ စ ဟသာဏာ စ မရုမ္ဗာ စ ကထလာ စ တလုကာ စာတိ ဒွဝန္ဒော။ သုဒ္ဓာ သကၡရ။ပေ.။ တလုကာ ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ ဟတ္ထမုဋ္ဌိနာ ဂဟေတဗ္ဗပ္ပမာဏာ **သကၡရာ,** တတော ဥပရိ **ဟသာဏာ,** ကဋ္ဌသကၡရာ **မရုမ္ဗာ,** ကပာလခဏ္ဍာနိ **ကထလာ**တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဒုတိယာ**တိ အဇာတာ။ **ဝုတ္တရာသီ** တိ ဝုတ္တော မတ္တိကပံသုသိရာ။

၂၄၄. ကိဒိသိ ယေဘုယျမတ္တိကာဒီတိ အာဟ **"ဒွေဝ ဘာဂ"**တိအာဒိ။ **ယဿ ဘူမိယာ** တိ ယဿာ ဘူမိယာ။ **သေ သေသုပီ**တိ ယေဘုယျပံသုယေဘုယျသကၡရယေဘုယျဟသာဏာဒီသု။

၂၄၅. **"ဟစိတ္တိ"** တိအာဒိနာ တတ္ထ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတိ။ ဇာတေ ဇာတသညိဿ ခဏနေ ဟစိတ္တိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဇာတေ**တိ ဇာတေ ဘူမိဘာဂေ, လိင်္ဂဝိပလ္လာသော တ, ဇာတာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဇာတေ ဒွေဝဋ္ဌဟဿ ဝိမတိဿ ဒုက္ကဋ္ဌန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ဇာတေ အဇာတသညိဿ အနာပတ္တိ။ တထာ အာဏာပနေ အနာပတ္တီတိ ယောဇနာ။ **အဇာတသညိဿာ** တိ အဇာတာတိ သညာ အဇာတသညာ, သာ အဿ အတ္ထီတိ အဇာတသညီ, တဿ။

၂၄၆. **ကောယာဏတ္တိယာ ကော** တိ သစေ သကိံ အာဏတ္တော ဒိဝသမ္ပိ ခဏတိ, အာဏာပကဿ ကော ဧဝ အာပတ္တီတိ အတ္ထော။ တစသော အာပတ္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တစသော**တိ ဝိစ္ဆာယံ သော, တစာယ တစာယာတိ အတ္ထော။

၂၄၇. "ဣမံ ဌာနံ ခဏ တ"တိအာဒိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ "တ္တေ အဂ္ဂိံ ဇာလေဟိ တ"တိ ယောဇနာ ။ **"ဝတ္တု"** န္တိ ဣဒံ "န ဝဋ္ဋတီ"တိ ဣမဿ ကတ္တုပဒဝစနန္တိ အတ္ထော။ အထ တ "ဣမံ ဌာနံ ခဏာ"တိအာဒိပ္ပကာရော ဝစနာယ န ဝဋ္ဋတီတိ အတ္ထော။ **နိယမေတ္ဝတ**တိ ဣမိနာ "အာတဋ္ဌံ ခဏ, ကန္ဒံ ခဏာ"တိအာဒိနာ အနိယမေတ္ဝတ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတီ တိ ဒီပေတိ။

၂၄၈. "ဣမဿ ထမ္ဘဿ အာတဋ္ဌံ ဇာန တ, ကပ္ပိယံ ကရောဟိ တ"တိ စ "မတ္တိကံ ဇာန တ, မတ္တိကံ အာဟ ရ တ, မတ္တိကံ ကပ္ပိယံ ကရောဟိ တ"တိ စ ဧဒိသံ ဝစနံ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဇာ ဝိယ ဒိဿတီတိ **ဧဒိသံ,** ကိံ တံ? "မတ္တိကံ ဒေဟီ"တိအာဒိကံ ဥပမေယျံ။ "မတ္တိကံ ဇာနာ"တိအာဒိကံ ပန ဥပမာနံ, တေသံ ဥပမာနောပမေယျာနံ ယာ ကပ္ပိယသဒ္ဒာတာ သမာနဓမ္မတာ, သာ ဥပမာ။ တထာ စ ဝုတ္တံ အမ္ဗေဟိ **သုဗောဓာလင်္ကာရေ** "ဥပမာနောပမေယျာနံ, သဓမ္မတ္တံ သိယောပမာ"တိ။ အညထာ ဥပမာနဘူတအက္ခရာဝဋ္ဋိသဒိသီယေဝ, အက္ခရာဝဋ္ဋိ ဥပမေယျံ သိယာ။ တက္က ယေ ဝိယ-သဒ္ဒေါယေဝ ပန ဥပမာနံ ဇောတေတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၂၄၉. ပထဝိယာ အသမ္ဗဒ္ဓံ သုက္ခကဒ္ဒမအာဒိကဉ္စ တနုကံ ဥဿိဉ္စနီယကဒ္ဒမဉ္စ ကောပေတုံ လဗ္ဘန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကဒ္ဒမအာဒိက** န္တိ တ္တေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဥဒကေန ဂတဋ္ဌာနေ ဥဒကပပ္ပဋကော နာမ ဟောတိ, ယံ တတပ္ပ ဟာရေန စလတိ, တံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဥဿိဉ္စနီယကဒ္ဒမ** န္တိ ဃဋ္ဋေဟိ ဥဿိဉ္စိတုံ သက္ကုဏေယျကဒ္ဒမံ။

၂၅၀. "စာတုမာသာဓိကောဝဋ္ဋံ ဂဏ္ဍုပ္ပာဒ"န္တိအာဒိနာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ဂဏ္ဍုံ ပထဝိယာ ဂဏ္ဍုသဒိသံ မတ္တိက ရာသိံ ဥပ္ပာဒေန္တီတိ **ဂဏ္ဍုပ္ပာဒာ** ။ ဣဓ ပန တေဟိ ဥဋ္ဌာပိတော ဂူထော "ဂဏ္ဍုပ္ပာဒ"န္တိ နိဒ္ဒိဋ္ဌော။ ဟေတ္ထကေ သု ပန "ဂဏ္ဍုပ္ပာဒအော"တိ ဟဒ္ဒော ဒိဿတိ။ တံ "န ကောပယေ"တိ တ္တေ ကမ္မေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ န ယုဇ္ဇတိ။ **မူသိ ကုက္ကိရ**န္တိ မူသိကာနံ ဥက္ကိရော ခဏိတ္ဝတ ဗဟိ ကတံ ပံသုရာသိ မူသိကုက္ကိရောတိ။ **လေဍ္ဍာဒိ** န္တိ တ္တေ **လေဍ္ဍု** န္တိ ကသိတဋ္ဌာနေ နင်္ဂလစ္ဆိန္နမတ္တိကာပိဏ္ဍံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ကဝိနံ ခုရစ္ဆိန္နံ ကဒ္ဒမံ သင်္ဂဏှာတိ။

၂၅၁-၂. ဥဒကသန္တိကေ ပတိတေ တပိအာဒီနံ ကူလေ စ ဟသာဏေ လဂ္ဂေ ရဇေ စ နဝသောဏ္ဍိယာ ပတိတေ ရဇေ စ အဗ္ဘောကာသုဋ္ဌိတေ ဝမ္မိကေ စ မတ္တိကာကုဋ္ဋေ စ တထာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တထာ**တိ ဣမိနာ ကူလာဒိကေ စာတုမာ သာဓိကောဝဋ္ဋံ တ သဗ္ဗံ န ကောပယေတိ ဣဒံ အတိဒိသတိ။ ဣဋ္ဌကကုဋ္ဋကော ဝဋ္ဋတီတိ အာဟ **"ယေဘုယျာ"** တိ အာဒိ။ ယေဘုယျေန ကထလာ တ္တောတိ **ယေဘုယျကထလာ,** ဘူမိ , တိဋ္ဌတိ တ္တောတိ **ဌာနံ** , ယေဘုယျကထ

လာယ ဌာနံ, တသ္မိံ။ ဣဋ္ဌကကုဍ္ဍကော ယေဘုယျကထလာ ဝိယ ဟောတီတိ အဓိပ္ပာယော။ ကုဍ္ဍကံ ကောပေန္တဿ အနာပတ္တီတိ အဓိပ္ပာယော။ ဣဋ္ဌကာယ ကတော ကုဍ္ဍကောတိ သမာသော။

၂၅၃-၅. သဉ္စာလေတွာ ဘူမိံ ဝိကောပယံ ထမ္ဘာဒိံ ဂဏှိတုံ ဝါတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ဝိကောပယန္တိ** ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ, ဝိကောပယတာတိ အတ္ထော။ အညထာ ကထမေတ္ထ ပဌမာပသင်္ဂေါ။ ပဌမာ ဟိ "ဘဝ"န္တိ ဝုတ္တေ သိယာ, န စ "ဂဏှိတု"န္တိအာဒီသု တုံ-ပစ္စယေဟိ ဝုတ္တော ကောစိ အတ္ထိ, ယဒါ ဘာဝေ တုံ-ပစ္စယော, တဒါ န ကိဉ္စိ ဝုတ္တံ ဟောတီတိ, "န ကပ္ပတီ"တိ ပဓာနကိရိယာယပိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန ကတ္တာ အညောယေဝါတိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ။ တတိယတ္ထေ တု သတိ ဣတော စိတော သဉ္စာလေတွာ ဘူမိံ ဝိကောပယတာ ထမ္ဘာဒိံ ဂဏှိတုံ န ကပ္ပတီတိ အတိဝ ယုဇ္ဇတိ။ **ဓာရာယာ**တိ ပဿာဝဓာရာယ။ ဝိသမံ သမံ ကာတုံ သမ္မုဉ္ဇနီဟိ ဃံသိတုံ ဝါတိ ယောဇနာ။ **ဝိသမ**န္တိ ဝိသမဋ္ဌာနံ။ "ပဒံ ဒဿေဿာမီ"တိ ဘူမိံ ဘိန္ဒန္တော စင်္ကမိတုံ ဝါတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဘိန္ဒန္တော** တိ ဘိန္ဒတာ။ ကဏ္ဍုရောဂီ ဝါ တဋ္ဋာဒီသု အင်္ဂပစ္စင်္ဂံ ဃံသိတုန္တိ ယောဇနာ။ **ကဏ္ဍုရောဂီ** တိ ကဏ္ဍုရောဂိနာ။ **စ**-သဒ္ဒေါ အဝဓာရဏေ။

၂၅၆-၇. **သုဒ္ဓစိတ္တဿာ** တိ ပထဝိဘေဒါဓိပ္ပာယဝိရဟေန ပရိသုဒ္ဓစိတ္တဿ။

၂၅၈. အဂ္ဂိဿ အနုပါဒါနေ ကပါလေ ဝါ အနုပါဒါနာယ ဣဋ္ဌကာယ ဝါ အဂ္ဂိံ ပါတေတုံ ဝါ အဝသေ သတိ ဘူမိယံ ပါတေတုံ ဝါ လဗ္ဘတေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥပါဒါနံ** ဣန္ဓနံ, န ဥပါဒါနံ **အနုပါဒါနံ,** တသ္မိံ။ ဝသော ပဘုတ္တံ။ "ဝသော ပဘုတ္တေ အာယတ္တေ"တိ ဟိ နိဃဏ္ဍု။ န ဝသော **အဝသော,** တသ္မိံ အပဘုတ္တေတိ အတ္ထော။ ပတိတဋ္ဌာနေယေဝ ဥပါဒါနံ ဒတွာ အဂ္ဂိံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ သုက္ခခါဏုကသုက္ခရုက္ခာဒီသု စ အဂ္ဂိံ ဒါတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ သစေ ပန "ပထဝိံ အပ္ပတ္တမေဝ နိဗ္ဗာပေတွာ ဂမိဿာမီ"တိ ဒေတိ, ဝဋ္ဋတိ, ပစ္ဆာ နိဗ္ဗာပေတုံ န သက္ကောတိ, အဝိသယတ္တာ အနာပတ္တိ။ "ဘူမိယံ ပါတေဟီ"တိ ဧဝမ္ပိ ဝတ္တုံ န ဝဋ္ဋတီတိ။

ပထဝီနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၅. ပရိက္ခာရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၅၉-၆၀. ဆတ္တေ အန္တော ဗဟိ စ ပဉ္စဝဏ္ဏေဟိ သုတ္တေဟိ သိဗ္ဗိတုံ ပဏ္ဏေ ဂိရိကူဋအဍ္ဎစန္ဒာဒိံ ဆိန္ဒိတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဆတ္တေ** တိ တာလပဏ္ဏော ဆတ္တေ။ **ဂိရိကူဋံ** နာမ မကရဒန္တကံ, **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တာဒိသံ အညံ ဝိကာရရူပံ သင်္ဂဟိတံ။ **ဃဋကန္တိ** ဂေဟတ္ထမ္ဘေသု ဝိယ ကယိရမာနံ ဃဋကံ။ **ဒဏ္ဍေ** တိ ဆတ္တဒဏ္ဍေ။ **လေခါ**တိ တဟိံ တဟိံ ဒိန္နာ လေခါ။ **သာဒိသ**န္တိ ဒီယေန နိဒ္ဒိဋ္ဌံ။ **ဗုန္ဒမ္ဟိ** မူလေ။

၂၆၁. ထိရတ္ထံ ဆတ္တေ ဧကဝဏ္ဏေန သိဗ္ဗိတုံ ဝါ ပဉ္ဇရံ ဝိနန္ဒိတုံ ဝါ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သိဗ္ဗိတု** န္တိ အန္တော ဗဟိ စ သိဗ္ဗိတုံ။ **ဧကဝဏ္ဏေနာ** တိ နီလာဒိနာ ဧကဝဏ္ဏေန။ **ပဉ္ဇရ** န္တိ ဆတ္တဒဏ္ဍကဟကသလာကပဉ္ဇရံ။ **ထိရတ္ထ** န္တိ ကမ္မိနာ န ဝဏ္ဏမဋ္ဌတ္ထာယာတိ ဒဿေတိ။ ဗန္ဓိတုံ ဒဏ္ဍေ လေခါ ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဗန္ဓိတု** န္တိ ဝါတပ္ပဟာရေန အစလနတ္ထံ ဆတ္တမဏ္ဍလိကံ ရဇ္ဇုကေဟိ ဂဟေတွာ ဒဏ္ဍေ ဗန္ဓနတ္ထာယ။ **လေခါ ဝါ**တိ ဝလယမိဝ ဥက္ကိရိတွာ ကတာ လေခါ ဧဝ။ **ဝဋ္ဋတီ** တိ ယဒိပိ န ဗန္ဓတိ, ရဇ္ဇုကေဟိ ဗန္ဓိတုံ ယုတ္တဋ္ဌာနတ္တာ ဝဋ္ဋတိ။

၂၆၂. စီဝရေ အန္တေ ဝါပိ ပဋ္ဋမုခေ ဝါပိ ဝေဏိပိ ဝါ သင်္ခလိကာပိ ဝါ အညံ သူစိဝိကာရံ ဝါ ပါဠိကဏ္ဏိကအာဒိကံ ကပ္ပဗိန္ဒုဝိကာရမ္ပိ ဝါ န စ ကပ္ပတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အန္တေ** တိ စီဝရပရိယန္တေ, အနုဝါတေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ပဋ္ဋမုခေ**တိ ပဋ္ဋကောဋိယံ, ဒွိန္နံ ပဋ္ဋာနံ သင်္ဃဋိတဋ္ဌာနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **ဝေဏီ**တိ ဝရကသီသာကာရေန သိဗ္ဗနံ။ **သင်္ခလိကာ**တိ ဗိဠာလဗန္ဓနာကာရေန သိဗ္ဗနံ။ **အညံ သူစိဝိကာရံ ဝါ**တိ စီဝရမဏ္ဍနတ္ထာယ ကယိရမာနံ အညံ ယံ ကိဉ္စိ သူစိကမ္မဝိကာရံ ဝါ။ **ဋီကာယံ** ပန "သတပဒိသဒိသံ အညံ ဝါ သူစိဝိကာရံ န ကပ္ပတီ"တိ သာမညေန ဝုတ္တံ။ "စီဝရမဏ္ဍနတ္ထာယ နာနာသုတ္တကေဟိ သတပဒိသဒိသံ သိဗ္ဗန္တာ အာဂန္တုကပဋ္ဋံ ဌပေန္တိ, အညမ္ပိ ယံ ကိဉ္စိ သူစိကမ္မဝိကာရံ ကရောန္တိ, သဗ္ဗံ န ဝဋ္ဋတီ"တိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ ပန နာနာဝဏ္ဏေဟိ ဝါ ဟောတု, ဧကဝဏ္ဏေန ဝါ ဟောတု, စီဝရမဏ္ဍနတ္ထာယ သံသိဗ္ဗန္တာနံ သူစိကမ္မဝိကာရံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ စီဝရေသု ဖာလိတဋ္ဌာနဿ ထိရဘာဝ

တ္ထံ သတပဒိသဒိသမ္ပိ သိဗ္ဗိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ အမှဟာကံ ခန္တိ။ **ဟဋ္ဌိ**-သဒ္ဒေန, **ကဏ္ဏိက** -သဒ္ဒေန စ ကပ္ပ-သဒ္ဒလော
ပေန တ ဉပစာရေန တ ဟဋ္ဌိကပ္ပာဒယော၀ ဂဟိတာ။ ဟဋ္ဌိ စ ကဏ္ဏိကာ စ ဟဋ္ဌိကဏ္ဏိကာယော, တာ အာဒိ ယဿ အ
ညဿ တာဒိသဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ တတ္ထ နီလာဝဋ္ဋိအာဒိသဏ္ဌာနာယ ဗိန္ဒုပန္တိယာ ယထာ သောဘတိ, တထာ ကယိ
ရမာနော ဟဋ္ဌိကပ္ပော။ တထေ၀ ဗိန္ဒုသမူဟော ကတ္ထစိ ဒဿေတ္တ ကယိရမာနော ကဏ္ဏိကကပ္ပော။

၂၆၃. **ဂဏ္ဌိဟသကပဋ္ဋာ** တိ ဂဏ္ဌိနော စ ဟသကဿ စ ပတိဋ္ဌာနဋ္ဌာနေ ဌပေတဗ္ဗာ ပဋ္ဋာ။ **ဝဋ္ဋတီ** တိ ဧတ္တ
''ဂဏ္ဌိဟသကာ''တိ ကတ္တ ''စတုကောဏာ၀ ဝဋ္ဋန္တိ''တိ အတ္တတော ၀စနံ ဝိပလ္လာသေတ္တ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အဂ္ဂ
ဃိယန္တိ** စေတိယသဏ္ဌာနေန သိဗ္ဗနံ။ မူလေ စ အဂ္ဂေ စ ဧကသဒိသံ ကတ္တ မုဂ္ဂရာကာရေန သိဗ္ဗနံ **မုဂ္ဂရော။
ဝိကာရန္တိ** ဝိကာရော, လိင်္ဂဝိပလ္လာသေန ဝုတ္တံ။ **တွေ့** တိ ဂဏ္ဌိဟသကပဋ္ဋေသု။

၂၆၄. **ကောဏသုတ္တာ** တိ နပုံသကနိဒ္ဒေသော, ဂဏ္ဌိဟသကပဋ္ဋာနံ ကောဏေဟိ နိဟဋသုတ္တကောဋိယော။ **ပိဋ္ဌ
ကာ**တိ တာနိယေ၀ နိ၀တ္တေတ္တ ပိဋ္ဌကာကာရေန ကတာနိ။ **ဒုဝိညေယျာတ** တိ တေသံ အန္တေသု ကေတရံ ဂဏ္ဌိကရ
ဏေန တ ပုန နိ၀တ္တေတ္တ သိဗ္ဗနေန တ ဒုဝိညေယျာ ဧ၀။ **ဂန္ဓိ တေလံ တ** တိ ဂန္ဓံ တ တေလံ တ။ ကဥ္စိကပိဋ္ဌခလိ
ကအာဒီနိပိ ဝဋ္ဋန္တိ။

၂၆၅. **မဏိနာ**တိ မသာရဂလ္လာဒိပာသာဏေန။ **န စ ဃဋ္ဋေယျာ** တိ နေ၀ ဃဋ္ဋေယျ။ **အညေန တ**တိ မုဂ္ဂရမု
သလာဒိနာ။ အံသဗဒ္ဓကကာယဗန္ဓနာနိ ပန တထာ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **အောဏိယံ ကတ္တ န စ ဃံသေယျာ** တိ ပက္ကရဇနာ
ကိရဏအောဏိယံ ဌပေတ္တ ဘူမိယံ ဇဏ္ဏုကာနိ နိဟန္တ္တ ဣတော စိတော စ အာဝိဇ္ဈိတ္တ နေ၀ ဃံသေယျာတိ အ
တွေ့။

၂၆၆-၇. **ကဏ္ဍကောဏကသုတ္တာနီ** တိ စီဝရရဇနကာလေ လဂ္ဂနတ္တာယ အနုတတေ စတူသု ကောဏေသု စ ဟ
သကံ ကတ္တ ဗန္ဓိတာနိ သုတ္တာနိ, ယာနိ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ကဏ္ဍသုတ္တက''န္တိ (မဟာဝ. ၃၄၄) ဧဝံ အနု
ညာတာနိ။ ကဏ္ဍသဋ္ဌာတာ ကောဏာ ကဏ္ဍကောဏကာ, တေသု သုတ္တာနိ။ ဂဏ္ဌိကဟသကပဋ္ဋေသု ပန ကဏ္ဍ
ကောဏကသုတ္တာနံ ဒုဝိညေယျာနမေ၀ ကပ္ပိယတာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာတိ စီဝရေ ရတ္တေယေ၀ တေသံ ဆိန္ဒိတဗ္ဗတာ
နတ္ထိ, ကဏ္ဍကောဏကသုတ္တာနံ ဆိန္ဒိတဗ္ဗတာယ ဝုတ္တတ္တာ အနုတတေဟိ နိက္ခမိတသုတ္တာနိပိ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာ
နီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဓမ္မကရဏေ ဆတ္တဝဋ္ဋိယံ လေခံ ဌပေတ္တ လေခာ န ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **ဆတ္တဝဋ္ဋိယ** န္တိ ဆတ္တ
တဿ မုခဝဋ္ဋိယံ။ **လေခာ**တိ ဉပရိ တ ဟေဋ္ဌာ တ ကုစ္ဆိယံ တ အညာ လေခာ။ ကုဥ္စိကာယ စ ပိပ္ဖလေ စ မဏိကာ စ ပိဋ္ဌ
ကာ စ န ဝဋ္ဋန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မဏိကာ**တိ ဧကော ဝဋ္ဋမဏိ။ **ပိဋ္ဌကာ**တိ သာသပမတ္တိကာ မုတ္တရာဇိသဒိသာ ဗဟုဝဋ္ဋ
လေခာ။ **ဒဏ္ဍမ္ဟိ** တိ ပိပ္ဖလဒဏ္ဍကေ။

၂၆၈-၉. အရဏိယံ မာလာဒိ စ ပတ္တမဏ္ဍလေ ဘိတ္တိကမ္မဥ္စ န ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **အရဏိယန္တိ** ဉတ္တ
တရာရဏိ အဓရာရဏိ အရဏိဓနုကဥ္စ သာမညေန ဂဟိတံ။ **ပတ္တမဏ္ဍလေ** တိ တိပုသီသာဒိမယေ ပတ္တမဏ္ဍလေ။ ဧ
တ္တ ပန မကရဒဏ္ဍကံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဟေဋ္ဌာ** တိ ကတ္တရယဋ္ဌိယာ ဟေဋ္ဌာ။ **ဥဒ္ဓ** န္တိ တဿာယေ၀ ဉပရိ။

၂၇၀-၃. **သမ္မုဥ္ဇနိမ္ဟိ** တိ သမ္မုဥ္ဇနိယာ လိင်္ဂဝိပလ္လာသော။ **အတရိတန္တိ** ဣတ္ထိရူပံ ပန တရိတံ။ **သောဝဏ္ဏမ
ယမ္ပီ**တိ သုဝဏ္ဏမယမ္ပိ။ **ဝိသာဏနာဠိ** နာမ ဝိသာဏမယာ နာဠိ။ ဧတ္ထ ပန အဝုတ္တာနိပိ ယာနိ ကာနိစိ အာရကဏ္ဍကဒန္တ
တကဌဆေဒနဟနီယဃဋ္ဋဟနီယဉဋ္ဌုက္ကစုဏ္ဏဘာဇနာဒီနိ ဝုတ္တာနံ အနုလောမာနီတိ ဝေဒိတဗ္ဗာနိ။ ယော ပနေတ္ထ ဝိန
ယညူ တာဒိသံ ပရိက္ခာရံ ဒိသွတ္တ ဆိန္ဒေယျ တ ဆိန္ဒာပေယျ တ, အနုပဝဇ္ဇော သောတိ ဝေဒိတဗ္ဗန္တိ။

ပရိက္ခာရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၆. ဘေသဇ္ဇနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၇၄-၅. ဇနဿ ဘေသဇ္ဇံ ကာတုံ အတုံ ဝတ္တုဉ္စ န လဗ္ဘတီတိ သမ္ဗန္ဓိယံ။ **လဗ္ဘတီ** တိ ဧတ္တ ''ဘိက္ခုနာ''တိ
ကတ္တာ **''ဘေသဇ္ဇ''** န္တိ ဝုတ္တကမ္မံ။ နနု စ **ကာတုန္တိ** ဘာဝသာဓနတ္တာ တဿ အဝုတ္တကမ္မေနာပိ ဘဝိတဗ္ဗံ

ဘာဝေ ဝိပတိတကိတကပ္ပစ္စယာနံ ပယောဂေ ကမ္မကာရကသ္သာပိ ဣစ္ဆိတဗ္ဗတ္တာတိ? သစ္စံ, တထာပိ ပဓာနဘူတကမ္မ သတ္တိယာ အဘိဓာနေ သတိ အပ္ပဓာနကိတကကိရိယာဘိသမ္ဗန္ဓေန ဂုဏီဘူတာ ကမ္မသတ္တိ အဘိဟိတာ ဝိယ ဝိညာယတိ။ တထာ စ ဝုတ္တံ အမ္မေဟပိ **ယောဂဝိနိစ္ဆယေ** ''ပဓာနာနုယာယိတာယ ဇနတေဟာရာယ ပဓာနသတ္တ္ယာဘိဓာနေ ဂုဏ သတ္တိ အဘိဟိတာ ဝိယ ပကာသတီ''တိ။ **ဇနသ္သာ** တိ အာဂတာဂတဇနသ္သ။ သဟဓမ္မိနန္တိ ပိတူနဉ္စ တဒုပဋ္ဌာကဘိက္ခု နိသ္သိတဘဏ္ဍုနဉ္စ ဝေယ္ယာဝစ္စကရသ္သ စ ဘိက္ခာစရိယဝိညတ္တိသင်္ကေဟိ ဘေသဇ္ဇကရဏံ လဗ္ဘန္တိ သမ္ဗန္ဓော ။ တတ္ထ **သဟဓမ္မိန** န္တိ သဟ စရိတဗ္ဗော ဓမ္မော သီလသဒ္ဓါပညာသင်္ခါတော သဟဓမ္မော, သော ဧတေသမ တ္ထီတိ သဟဓမ္မိနော, ဘိက္ခု ဘိက္ခုနီ သိက္ခမာနာ သာမဏေရော သာမဏေရီတိ ပဉ္စ, တေသံ။ ပိတာ စ မာတာ စ **ပိတရော** ဧကသေသနယေန, ဥဘိန္နံ သာမညနိဒ္ဒေသော တ, တေသံ။ **ဘိက္ခုနိသ္သိတော** နာမ ယော ဝိဟာရေ သဗ္ဗကမ္မာနိ ကရောန္ တော ဘိက္ခုံ နိသ္သာယ ဝသတိ။ **ဘဏ္ဍု** နာမ ယော ပဗ္ဗဇ္ဇာပေက္ခော ယာဝ ပတ္တစီဝရံ ပဋိယာဒိယတိ, တာဝ ဝိဟာရေ ဝသတိ, သော ပဏ္ဍုပလာသော။ **ဝေယ္ယာဝစ္စကရသ္သာ** တိ အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကသ္သ။ ဧတေသု ပန မာတာပိတရော သစေ ရဇ္ဇေပိ ဌိတာ ပစ္စာသီသန္တိ, အကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ မာတရံ အနာမသန္တေန သဗ္ဗံ ပရိကမ္မံ ကာတဗ္ဗံ။ ပိတာ ပန သဟတ္ထေန နဟာပနသမ္ဗာဟနာဒီနိ ကတ္ွာ ဥပဋ္ဌာတဗ္ဗော။

၂၇၆. ပိတာ စ မာတာ စ ဘာတာ စ ဘဂိနီ စာတိ ဒွန္ဒော ပိတာ။ပေ.။ ဘဂိနိယော။ မဟန္တော စ စူဠော စ, မဟာစူဠာ စ တေ ပိတာ။ပေ.။ ဘဂိနိယော စာတိ ကမ္မဓာရယော။ တာ အာဒိ ယေသန္တေတိ အညပဒတ္ထော။ မဟာစူဠ-သဒ္ဒာ ပိတာဒိ- သဒ္ဒေဟိ ပစ္စေကံ ယောဇေတဗ္ဗာ ''မဟာပိတုနော စူဠပိတုနော''တိအာဒိနာ။ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန ပနေတ္ထ ပိတုစ္ဆာ မာတု လော, တေသံ ဒသန္နမ္ပိ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ ပုတ္တပရမ္ပရဉ္စ သင်္ဂဏှာတိ။ တေသံ သကေ ဘေသဇ္ဇကရ ဏံ လဗ္ဘန္တိ ယောဇနာ။ တေသံ မဟာပိတာဒီနံ သန္တကေ သတိ တေန ဘေသဇ္ဇကရဏံ လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။ **နာ**တိ နတ္ထိ စေ။ **အတ္တနိယေ**တိ ဘိက္ခုနော အတ္တနော သန္တကေ သတီတိ အတ္ထော။ **အတဗ္ဗံ တာဝကာလိက** န္တိ တာဝကာလိကံ ကတ္ွာ အတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။ တေ ပန သစေ ပဋိဒေန္တိ, ဂဟေတဗ္ဗံ, နော စေ ဒေန္တိ, န စောဒေတဗ္ဗာ။ ယာဝ တသ္ သ အနံ, တာဝ ကာလော အသ္သာတိ **တာဝကာလိကံ**။ ဏိကော သမာသန္တော။

၂၇၇. **ဘေသဇ္ဇကရဏာဒီ** တိ **အာဒိ-**သဒ္ဒေန အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍအနာဒီနံ ဂဟဏံ, **ဟိ-**သဒ္ဒော ဟေတုမ္ဟိ, ဟိ ယသ္မာ ဧတေသု ကုလဒူသနာဒယော န ရုဟန္တိ, တသ္မာ တေသံ ဘေသဇ္ဇကရဏံ လဗ္ဘံ, အတ္တနိယေ စ သတိ အတဗ္ဗန္တိ ဧဝ မေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **န ရူဟတီ**တိ န ရောဟတိ နပ္ပဝတ္တတိ န ဟောတိ, အာပတ္တိံ န ဇနေတီတိ အဓိပ္ပာ ယော။ တေသံ အတ္ထာယ ဉာတိသာမဏေရေဟိ တ ဘေသဇ္ဇံ အာဟရာပေတဗ္ဗံ, အတ္တနော အတ္ထာယ တ အာဟရာပေ တ္ွာ အတဗ္ဗံ။ တေဟိပိ ''ဥပဇ္ဈာယာဒီနံ အာဟရိသ္သာမာ''တိ ဝတ္တသီသေန အာဟရိတဗ္ဗံ။ သစေ အညေပိ ယေ ဂိ လာနာ ဟုတ္ွာ ဝိဟာရံ ပဝိသန္တိ, တေသံ သဗ္ဗေသမ္ပိ အပစ္စာသီသန္တေန ဘေသဇ္ဇံ ကာတဗ္ဗံ။ သဒ္ဓံ ကုလံ ဟောတိ ဘိက္ခုသင်္ဃသ္သ မာတာပိတုဋ္ဌာနီယံ, တတ္ရ စေ ကောစိ ဂိလာနော ဟောတိ, တသ္သတ္ထာယ ''ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမ သ္သ ရောဂသ္သ ကိံ ဘေသဇ္ဇံ ကရောန္တီ''တိ ကပ္ပိယံ ကတ္ွာ ပုစ္ဆန္တိ, ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဂဟေတ္ွာ ကရောန္တီတိ ဝတ္တ ဗ္ဗံ တိ, ဘိက္ခုဟိ အညမညံ တ ကထာ ကာတဗ္ဗာ။

၂၇၈. ဆန္နံ မာတာဒီနဉ္စ အမရိကစောရသ္သ ဣသ္သရိယသ္သ အနာမဋ္ဌော ပိဏ္ဍပာတော အတုံ အတရိတောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဆန္န** န္တိ မာတာဒီနံ ဆန္နံ မဇ္ဈေ။ **မာတာဒီနန္တိ** ဘိက္ခုနိသ္သိတံ ဌပေတ္ွာ အဝသေသာနံ ပဉ္စန္နံ မာတာဒီနံ။ ''ဆန္န''န္တိ ပန ယောဇနာယ အဋ္ဌကထာယ ဝိရုဇ္ဈတိ။ တတ္ထ ဟိ ''မာတာပိတူန''န္တိအာဒိနာ ဘိက္ခုနိသ္သိ တံ သြဟာယ သတ္တေဝ ဝုတ္တာ။ **အာစရိယဗုဒ္ဓဒတ္တတ္ထေရေန** စ တထေဝ ဝုတ္တံ –

''အနာမဋ္ဌောပိ အတဗ္ဗော၊ ပိဏ္ဍပာတော ဝိဇာနတာ။
ဒွိန္နံ မာတာပိတူနမ္ပိ၊ တဒုပဋ္ဌာယကသ္သ စ။

''ဣသ္သရသ္သာပိ အတဗ္ဗော၊ စောရအမရိကသ္သ စ။
ဘဏ္ဍုကသ္သတ္တနော စေဝ၊ ဝေယ္ယာဝစ္စကရသ္သပီ''တိ။ (ဝိနယ ဝိ. ၄၉၃-၄၉၅)။

**အမရိကစောရဿာ** တိ ရဇ္ဇံ ပတ္ထယမာနဿ ဟာကဋ္ဌစောရဿ။ **အနာမဋ္ဌော** တိ အပဗ္ဗဇိတဿ ဟတ္ထ
တော လဒ္ဓာ အတ္တနာ အညေန တ ပဗ္ဗဇိတေန အဂ္ဂဟိတအဂ္ဂေ, အယံ အနာမဋ္ဌပိဏ္ဍပါတော။ ပဋိသန္ထာရော
“ဝိဟာရပ္ပတ္တံ အာဂန္တုကံ တ ဒလိဒ္ဒါဒိံ တ ဒိသွာ ‘ဟနီယံ ပိတ’တိ အာတဗ္ဗံ, ဟာဒမက္ခနတေလံ အာတဗ္ဗံ, ကာလေ
အာဂတဿ ယာဂုဘတ္တံ, ဝိကာလေ အာဂတဿ သစေ တဏ္ဍုလာ အတ္ထိ, တဏ္ဍုလာ အာတဗ္ဗာ, သယနဋ္ဌာနံ အာ
တဗ္ဗံ, စောရာနံ ပန သဋ္ဌိကမ္ပိအာတဗ္ဗ”န္တိ ဝုတ္တော။ အဝသေသပဋိသန္ထာရော ပန အပစ္စာသီသန္တေန ကာတဗ္
ဗော။ တထာ ဓမ္မပဋိသန္ထာရောပိ ယသ္သ ကဿစိ အာတဗ္ဗော၀။

၂၇၉. **တေသ**န္တိ အညာတကာဒီနံ ဂိဟီနံ။ **ကယိရာ**တိ “ဘဏထာ”တိ ဝုတ္တေ ကရေယျ။ “န ကရောမာ”တိ ဝုတ္
တေ သစေ ဝိပ္ပဋိသာရိနော ဘဝိဿန္တိ, ကာတဗ္ဗံ။ **နတ္တနော** တိ အတ္တနော သုတ္တောဒကေဟိ န ကယိရာတိ ယောဇနီ
ယံ။ ဧဝံ သာမဏေန ပရိတ္တေ ပဋိပဇ္ဇနဝိဓိံ ဒဿေတွာ ဣဒါနိ အာဋာနာဋိယပရိတ္တေ ပဋိပဇ္ဇိတဗ္ဗဝိဓိံ ဒဿေတုံ
**“ဘဏိတဗ္ဗ”** န္တိအာဒိမာဟ။ **ဘဏာပေန္တော** တိ “ဘဏထာ”တိ အဇ္ဈေသနပုဗ္ဗကံ ပယောဇေန္တော။ **ပရိတ္တံ သာသ
နောဂဓ**န္တိ ပဌမမေဝ အာဋာနာဋိယသုတ္တံ အဘဏိတွာ သာသနပရိယာပန္နံ မေတ္တသုတ္တံ ဓဇဂ္ဂသုတ္တံ ရတနသု
တ္တန္တိ ဣမာနိ သုတ္တာနိ သတ္တာဟံ ဘဏိတွာ ယထာပရိကမ္မံ ပရိတ္တံ အာဋာနာဋိယပရိတ္တံ ဘဏိတဗ္ဗန္တိ
ယောဇနာ။

၂၈၀. “အာဂန္တွာ သီလံ ဒေထ, ဓမ္မံ ပရိတ္တဉ္စ ဘာသတူ”တိ ကေနစိ ပေသိတော ဂန္တွာ သီလံ တ အာတုံ ဓမ္မံ
ပရိတ္တံ တ ဝတ္တုံ လဗ္ဘတီတိ သမ္ဗန္ဓော။

ဘေသဇ္ဇနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၇. ဥဂ္ဂဟနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၈၁. ပုဂ္ဂလ-သဒ္ဒမတ္တေ ပယုတ္တေ အတ္တနောပိ ဂဟဏသမ္ဘဝတော သိယာတိ ဗျာဘိစာရတ္ထံ **အည**-သဒ္ဒပ္ပ
ယောဂေါ။ သတိ သမ္ဘဝေ ဗျာဘိစာရေ ဝိသေသနံ သာတ္ထကံ ဟောတီတိ။ **ဒသဘေဒမ္ပိ ရတန** န္တိ “မုတ္တာ မဏိ ဝေ
ဠုရိယော သင်္ခော သိလာ ပဝါဠံ ရဇတံ ဇာတရူပံ လောဟိတင်္ကော မသာရဂလ္လ”န္တိ (ဟာစိ. ၅၀၆) ဧဝံ ဝုတ္တံ ဒသဘေဒ
မ္ပိ ရတနံ။ **ဥဂ္ဂဏှန္တဿာ** တိ ဂဏှန္တဿ သမ္ပဋိစ္ဆန္တဿ။

၂၈၂-၃. တေသု အတ္တတ္ထံ ဥဂ္ဂဏှန္တဿ ဒွီသု နိဿဂ္ဂီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေသူ**တိ တေသု ဒသသု မဇ္
ဈေ။ **ဒွီသူ**တိ ရဇတဇာတရူပသင်္ခါတေသု ဒွီသု နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထူသု။ **အတ္တတ္ထ** န္တိ ဣမိနာ နဝကမ္မာဒီနံ ပဉ္စန္နံ
အတ္ထာယ ဒုက္ကဋန္တိ ဒီပေတိ။ **သေသေသု ဒုက္ကဋ** န္တိ အဝသေသေသု အဋ္ဌသု သဗ္ဗေသမ္ပိ အတ္ထာယ ဥဂ္ဂဏှ
န္တဿ ဒုက္ကဋန္တိ အတ္ထော။ ဂဏဿ သင်္ဃဿ ပုဂ္ဂလဿ အနာမသိတွာ “စေတိယဿ နဝကမ္မဿ ဒမ္
မီ”တိ ဝုတ္တေ စ န ပဋိက္ခိပေတိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **န ပဋိက္ခိပေ** တိ ဣမိနာ သင်္ဃာဒိံ အာမသိတွာ ဝုတ္တေ ပဋိက္ခိပနံ ဒီပေ
တိ။ ပဋိက္ခိတ္တေ “ကပ္ပိယကာရကာနံ တ ဟတ္ထေ ဘဝိဿတိ, မမ ပုရိသာနံ မယှမေဝ တ ဟတ္ထေ ဘဝိဿတိ,
ကေဝလံ တုမှေဟ ပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇထာ”တိ ဝဒတိ, ဝဋ္ဋတိ။ စတုပစ္စယတ္ထာယ စ ဒိန္နံ ယေန ယေန အတ္ထော ဟော
တိ, တဒတ္ထံ ဥပနေတဗ္ဗံ။ တေသံ စီဝရတ္ထာယ ဒိန္နံ စီဝရေယေဝ ဥပနေတဗ္ဗံ။ သစေ စီဝရေန တာဒိသော အတ္ထော
နတ္ထိ, ပိဏ္ဍပါတာဒီဟိ သင်္ဃော ကိလမတိ, သင်္ဃသုဋ္ဌုတာယ အပလောကေတွာ တဒတ္ထာယပိ ဥပနေတဗ္ဗံ။ ဧသ န
ယော ပိဏ္ဍပါတဂိလာနပစ္စယတ္ထာယ ဒိန္နေပိ။ သေနာသနတ္ထာယ ဒိန္နံ ပန ဂရုဘဏ္ဍတ္တာ တတ္ထေဝ ဥပနေတဗ္
ဗံ, သေနာသနေသု နဿန္တေသု ဇဂ္ဂနတ္ထံ မူလစ္ဆေဇ္ဇံ အကတွာ အဝိဿဇ္ဇေတွာ ယာပနမတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္
ဗံ။

၂၈၄. ခေတ္တာဒီနံ ကေသဉ္စိ ဒုက္ကဋဝတ္ထူနံ သမ္ပဋိစ္ဆနူပါယံ ဒဿေတုံ **“ခေတ္တ”**န္တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ
**ခေတ္တ**န္တိ ပုဗ္ဗဏ္ဏဝိရုဟနဋ္ဌာနံ။ **ဝတ္ထု**န္တိ အပရဏ္ဏဥစ္ဆုဖလာဒီနံ ဝိရုဟနဋ္ဌာနံ။ **အာသပသွာဒိက**န္တိ အာသပသုပုပ္
ဖာရာမဖလာရာမာဒိကံ။ ပဋိက္ခိပိတွာ ကပ္ပိယေန ကမေန စ ဂဏှေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကပ္ပိယေန ကမေန စာ**တိ ဧတ္
ထ **ကမ**-သဒ္ဒော ဝေါဟာရပ္ပဋိပါဋိဝစနော, တသ္မာ ပရေသံ အတ္တနော စ ကပ္ပိယဝေါဟာရက္ကမေနေဝါတိ အတ္ထော။

သော စ **ခေတ္တဝတ္ထု** သု တာဝ “စတ္တာရော ပစ္စယေ ပရိဘုဥ္ဇထာ”တိ တ “ကပ္ပိယကာရကာနံ ဟတ္ထေ ဘဝိဿတီ”တိ တ “သဗ္ဗော ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ဘုဥ္ဇတူ”တိ တ “သီမံ ဒေမာ”တိ တ ပရေဟိ ဝုတ္တော, “သာဓု, ဥပာသက မိဂပက္ခိနော ဧတ္ထ နိဗ္ဘယာ သုခေန ဇီဝိဿန္တီ”တိ အတ္တနာ တ တဋ္ဌာနေ ယထာဝုတ္တေနေဝ “ဥဒကံ ပရိဘုဉ္ဇိဿန္တိ, ဘဏ္ဍကံ ဓောဝိဿန္တိ, မိဂပက္ခိနော ပိဝိဿန္တီ”တိ ပရေဟိ တ “သာဓု, ဥပာသက, သဗ္ဗော ဟာနီယံ ပိဝိဿတီ”တိအာဒိနာ အတ္တနာ တ **အသေ** “အာရာမိကံ ဒမ္မိ, ဝေယျာဝစ္စကရံ ဒမ္မိ, ကပ္ပိယကာရကံ ဒမ္မီ”တိ တ **ပသူသု** “ပဉ္စဂောရသပရိဘောဂတ္ထာယ ဒမ္မီ”တိ **အာရာမေ** “ဝနံ ဒမ္မီ”တိ ဧဝမာဒိနာ ဝုတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။ သစေ ပန ကောစိ အဗ္ဗုတ္တော အကပ္ပိယတေဟာရေန ခေတ္တာဒိံ ပဋိဂ္ဂဏှာတိ တ ကာရေတိ တ, တံ ဘိက္ခူဟိ န ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, တံ နိဿာယ လဒ္ဓံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍမ္ပိ အကပ္ပိယမေဝ။ အဗ္ဗုတ္တေန ပန လဇ္ဇိဘိက္ခုနာ ကာရာပိတေသု ကိဉ္စာပိ ပဋိဂ္ဂဟဏံ ကပ္ပိယံ, ဘိက္ခုဿ ပယောဂပစ္စယာ ဥပ္ပန္နေန မိဿတ္တာ ဝိသဂတပိဏ္ဍပါတော ဝိယ, အကပ္ပိယမံသဘောဇနံ ဝိယ စ ဒုဗ္ဗိနိဗ္ဘောဂံ ဟောတိ, သဗ္ဗေသံ အကပ္ပိယမေဝ။

၂၈၅-၆. နဝ။ပေ.။ ကိရိယာ စ အနဝေ မတ္တိကုဒ္ဓါရဏာဒ္ဓု ဗန္ဓော စ အာဋ္ဌိယာ ထိရကာရော စ အနဝေ ကေအာရေ အတိရေကဘာဂဂ္ဂဟဏာဒ္ဓု နဝေ စ အပရိစ္ဆိန္နဘာဂေ သဿေ “ဧတ္တကေ ဒေထာ”တိ ကဟာပဏုဋ္ဌာပနဉ္စာတိ သဗ္ဗေသမ္ပိ အကပ္ပိယန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ မာတိကာ စ ကေအာရော စ တဋ္ဌာကော စာတိ ဒွန္ဒော မာတိက။ပေ.။ တဋ္ဌာကာ။ တေသံ ကိရိယာတိ သမာသော။ **အနဝေ**တိ စတုပစ္စယဝသေန ပဋိဂ္ဂဟိတေ ပုရာဏတဋ္ဌာကေ။ ဥဒကဝသေန ပဋိဂ္ဂဟိတေ ပန သုဒ္ဓစိတ္တာနံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဗန္ဓော** တိ ဟဋ္ဌိယာ ဗန္ဓော။ ဟေရာဏကေအာရေ နိယမိတပကတိဘာဂတ္တာ အာဟ **“အနဝေ”**တိ။ **အပရိစ္ဆိန္နဘာဂေ** တိ “ဧတ္တကေ ဘူမိဘာဂေ ဧတ္တကော ဘာဂေ အာတဗ္ဗော”တိ ဧဝံ အပရိစ္ဆိန္နဘာဂေ။

၂၈၇-၉. “ကသ ဝပ္ပ” ဣစ္စာဒိံ အဝတွာ စ “ဧတ္တကာယ ဘူမိယာ ဧတ္တကော ဘာဂေ ဒေယျော”တိ ဘူမိံ တ ပတိဋ္ဌာပေတိ, တဿေဝေတမကပ္ပိယန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **စ**-သဒ္ဒော အဝဓာရဏော။ **ပတိဋ္ဌာပေတီ** တိ ယော ဘိက္ခု ပတိဋ္ဌာပေတိ။ **တဿေတ** တိ တဿ ပတိဋ္ဌာပကဘိက္ခုဿေဝ။ **တေ**န္တိ ပတိဋ္ဌာပိတဘူမိတော လဒ္ဓဓညံ “ဧတ္တကေ ဘူမိဘာဂေ သဿံ ကတံ, ဧတ္တကံ ဂဏှထာ”တိ ဧဝံ ဝဒန္တေ ပမာဏဂဏှနတ္ထံ ဒဏ္ဍရဇ္ဇုဘိ မိနန္တေ တ ခလေ ဌတွာ ရက္ခဏေ တ တံ နီဟရာပနေ တ ကောဋ္ဌာကရာဒိပဋိသာမနေ တ ဧတံ တဿေဝ အကပ္ပိယန္တိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **ပတိဋ္ဌာပေတိ စာ**တိ သော ဘိက္ခု ပတိဋ္ဌာပေတိ စ။ **ကတ**န္တိ အမှေဟိ ကတံ။ **ဝဒန္တေဝ** န္တိ ဧဝံ ကဿကေ ဝဒန္တေ။ **ပမာဏ**န္တိ ဘူမိပ္ပမာဏံ။ **နီဟရာပနေ**တိ ခလတော ဂေဟဿ နီဟရာပနေ။ **တေ**န္တိ မိတလဒ္ဓရက္ခိတာဒိကံ။ **တဿေတ**တိ မာနကရက္ခကာဒိနော ဧဝ။ အပုဗ္ဗဿ အနုပ္ပာဒိတတ္တာ အညေသံ ကပ္ပတီတိ အာဟ **“တဿေဝေတမကပ္ပိယ”**န္တိ။

၂၉၀. ပဋိသာမနပ္ပသင်္ဂေနာဟ **“ပဋိသာမေယျာ”** တိအာဒိ။ ပိတုသန္တကမ္ပိ ဂိဟိသန္တကံ ယံ ကိဉ္စိတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပိတုသန္တက** န္တိ ပိတာ စ မာတာ စ ပိတရော, တေသံ သန္တကံ။ **ဂိဟိသန္တက** န္တိ ဣမိနာ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနံ သန္တကံ ယံ ကိဉ္စိ ပရိက္ခာရံ ပဋိသာမေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ **ယံ ကိဉ္စိ** တိ ကပ္ပိယံ အကပ္ပိယံ တ အန္တမသော မာတုက ဏ္ဍပိဠန္ဓနတာလပဏ္ဏမ္ပိ။ **ဘဏ္ဍာဂါရိကသီသေန** တိ သီသင်္ဂမိဝ ပဓာနံ ယံ ကိဉ္စိ “သီသ”န္တိ ဣဓ ဥပစာရဝသေန ဝုစ္စတိ, တထာ ဘဏ္ဍာဂါရိကသဒ္ဒောပိ ဘာဝပ္ပဓာနော, ဘဏ္ဍာဂါရိကော ဘဏ္ဍာဂါရိကတ္တံ သီသံ ပဓာနန္တိ ဝိသေသနပရပဒေ ကမ္မဓာရယော, တေန, ဘဏ္ဍာဂါရိကတ္တဿ ပဓာနကရဏေနာတိ အတ္ထော။

၂၉၁-၂. **အဝဿံ ပဋိသာမိယ** န္တိ အဝဿံ သင်္ဂောပေတဗ္ဗံ။ **ဝုတ္တောပိ** တိ မာတာပိတူဟိ ဝုတ္တောပိ။

၂၉၃-၄. ဝဍ္ဍကိအာဒယော တ ရာဇဝလ္လဘာ တ “သကံ ပရိက္ခာရံ တ သယနဘဏ္ဍံ တ ပဋိသာမေတွာ ဒေဟီ”တိ ယဒိ ဝဒန္တိ, ဆန္ဒတောပိ ဘယာပိ န ကရေယျာတိ ယောဇနာ။ **ပရိက္ခာရ**န္တိ တသိဖရသုအာဒိဥပကရဏဘဏ္ဍံ။ **ဆန္ဒတောပိ ဘယာပီ**တိ ဝဍ္ဍကိအာဒီသု ဆန္ဒေန, ရာဇဝလ္လဘေသု ဘယေန။

၂၉၅-၆. ပဋိသာမိတုံ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သင်္ဃိက**န္တိ ယာဒိသေ ပဒေသေ “ဘိက္ခူဟိ တ သာမဏေရေဟိ တ ဂဟိတံ ဘဝိဿတီ”တိ သင်္ကံ ဥပ္ပာဒေန္တိ, တာဒိသေ ဝိဟာရာဝသထဿန္တောတိ ယောဇနီယံ။ **ဝိဟာရာဝသထဿာ**တိ ဝိဟာရဿ စ အာဝသထဿ စ။ **ရတန**န္တိ ဒသဝိဓံ ရတနံ။ **ရတနသမ္မတ** န္တိ ဝတ္ထာဒိကံ။ **နိက္ခိပေယျာ** တိ

သာမိကေ ဒိဋ္ဌေ နိယမေတွာ အတုံ “တွေကာ ကဟာပဏာ”တိအာဒိနာနုရူပေန မတ္တိကလဋ္ဌနာဒိနိမိတ္တေန တ သ ညာဏံ ကတွာ နိက္ခိပေယျ။ **ဂဟေတွာတနာ**တိ တာဒိသေ အသတိ အတ္တနာဝ ဂဟေတွာ။ **တာဒိသေ**တိ ရတနေ တ ရ တနသမ္မတေ တ သတိ။ **သာမိကာနာဂမံ ဥတွာ**တိ ယဒိ အတ္တနိ အာသင်္ကတိ, မဂ္ဂ ဩက္ကမ္မ နိသီဒိယ ပဋ္ဌာ သာမိ ကာနံ အနာဂမနံ ဝိညာယ။ **ပတိရူပ**န္တိ ရတနသမ္မတေ ပံသုကူလဂ္ဂဟဏံ ရတနေ နိရုဿုက္ကဂမနန္တိ ဧဝရူပံ ဘိက္ခုနံ အနုရူပန္တိ။

ဥဂ္ဂဟနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၈. ဒူသနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၂၉၇. **ဒဒတော**တိ သသန္တကံ ပရသန္တကဉ္စ ဒေန္တဿ။ **ကုလဒူသနဒုက္ကဋ**န္တိ အတ္တနော ဒုပ္ပဋိပတ္တိယာ ကုလာနံ ဒူသနံ ပသာဒဝိနာသနံ ကုလဒူသနံ, တေန ဒုက္ကဋံ ကုလဒူသနဒုက္ကဋံ။

၂၉၈. ဧတ္ထ သင်္ဃိကံ ဂရုဘဏ္ဍံ ဣဿရေန ဒေန္တဿ ထုလ္လစ္စယန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဧတ္ထ** တိ ဧတေသံ ပု ပ္ဖာဒီနံ မဇ္ဈေ။ **ဣဿရေနာ** တိ တန္ဒိတလောပေန ဝုတ္တံ, ဣဿရိယေန ဣဿရဝတာယာတိ အတ္ထော။ **ဒေန္တ ဿာ**တိ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ဣဿရဝတာယ ဒဒတော။ **ထုလ္လစ္စယ**န္တိ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ဒဒတော “ကုလ ဒူသနဒုက္ကဋ”န္တိ သာမညဝိဟိတဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိံ “ပဥ္စိမာနိ, ဘိက္ခဝေ, အဝိဿဇ္ဇိယာနိ, န ဝိဿဇ္ဇေတဗ္ဗာနိ သင်္ဃေန တ ဂဏေန တ ပုဂ္ဂလေန တ, ဝိဿဇ္ဇိတာနိပိ အဝိဿဇ္ဇိတာနိ ဟောန္တိ။ ယော ဝိဿဇ္ဇေယျ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿာ”တိ (စူဠဝ. ၃၂၁) ဧဝံ ဝုတ္တထုလ္လစ္စယန္တိ အတ္ထော။ အညတ္ထ ထုလ္လစ္စယမေဝ။ သေနာ သနတ္ထာယ နိယမိတေပိ ဧသေဝ နယော။ သင်္ဃဿ သန္တကံ ထေယျာ ဒေန္တဿ ဒုက္ကဋာဒီနီတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ ဗံ။ **ဒေန္တဿာ** တိ ဝုတ္တနယမေဝ။ **ဒုက္ကဋာဒီနီ** တိ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ဒဒတော ကုလဒူသနဒုက္ကဋေန သဒ္ဓိံ မာ သကေ တ ဦနမာသကေ တ ဒုက္ကဋံ , အတိရေကမာသကေ တ ဦနပဉ္စမာသကေ တ ထုလ္လစ္စယံ, ပဉ္စမာသကေ တ အတိ ရေကပဉ္စမာသကေ တ ပာရာဇိကန္တိ ဧဝံ ဒုက္ကဋာဒီနိ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။ အညတ္ထ ဒုက္ကဋာဒီနေဝ။

၂၉၉-၃၀၀. ကုလသင်္ဂဟတ္ထံ ဖလပုပ္ဖုပဂံ ရုက္ခံ သဗ္ဗထာ ရောပေတုဉ္စ ရောပာပေတုဉ္စ ဇဂ္ဂိတုဉ္စ န ဝဋ္ဋတီတိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **စ**-သဒ္ဒေ ဩစိနိတုံ ဩစိနာပေတုံ, ဂန္ထိတုံ ဂန္ထာပေတုန္တိ စ အဝုတ္တာနိ စ သမုစ္စိနောတိ။ ဖလပုပ္ဖာနိ သ မ္ဘာဒနဝသေန ဥပဂစ္ဆတီတိ **ဖလပုပ္ဖုပဂံ**။ **သဗ္ဗထာ** တိ ကပ္ပိယဝောဟာရအကပ္ပိယဝောဟာရပရိယာယဩဘာသနိမိတ္တ ကမ္မဝသေန သဗ္ဗပ္ပကာရေနေဝ။ တတ္ထ **ကပ္ပိယဝောဟာရော** နာမ “ဣမံ ရုက္ခံ ဇာန, ဣမံ အာဝါဋံ ဇာန, ဣမံ မာလာဝစ္ဆံ ဇာန, ဧတ္ထ ဥဒကံ ဇာနာ”တိ ဝစနံ, သုက္ခမာတိကာယ ဥဇုကရဏဉ္စ။ တဗ္ဗိပရိယာယေန **အကပ္ပိယဝောဟာရော** နာမ။ **ပ ရိယာယော** နာမ “ပဏ္ဍိတေန မာလာဝစ္ဆာဒယော ရောပာပေတဗ္ဗာ, န စိရဿေဝ ဥပကာရာယ သံဝတ္တန္တီ”တိအာဒိ ဝစနံ။ **ဩဘာသော** နာမ ကုဒ္ဒာလခဏိတ္တာဒီနိ စ မာလာဝစ္ဆေ စ ဂဟေတွာ ဌာနံ။ **နိမိတ္တကမ္မံ** နာမ ကုဒ္ဒာလဥဒက ဘာဇနာဒီနံ အာဟရိတွာ သမီပေ ဌပနံ။ **ဇဂ္ဂိတု** န္တိ ဝဒ္ဍိ ဥဒကသေစနာဒီနိ ကတွာ။ ဂန္ထနဂန္ထာပနေသု ပန သဗ္ဗာ ပိ ဆ ပုပ္ဖဝိကတိယော ဝေဒိတဗ္ဗာ ဂန္ထိမံ ဂေပ္ဖိမံ ဝေဓိမံ ဝေဌိမံ ပူရိမံ ဝါယိမန္တိ။ နာမဝသေနေဝ ပနေတေသံ ဝိသေ သော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တံ ပန ကုလသင်္ဂဟတော အညတ္ထာပိ ဘိက္ခုဿ ကာတုမ္ပိ အကပ္ပိယဝစနေန ကာရာပေတုမ္ပိ န ဝဋ္ဋတိ။ “ဧဝံ ဇာန, ဧဝံ ကတေ သောဘေယျ, ယထာ ဧတာနိ ပုပ္ဖာနိ န ဝိကိရိယန္တိ, တထာ ကရောဟီ”တိအာဒိနာ ပန ကပ္ပိယဝစနေန ကာရာပေတုံ ဝိနာ ကုလသင်္ဂဟံ ဝဋ္ဋတိ။ **ရောပနာဒီနီ**တိ အကပ္ပိယပထဝိယံ ရောပနသိဉ္စာပနာဒီနိ, အည တ္ထ ရောပနာဒီနိ။

၃၀၁-၂. ဣအနိ ပုပ္ဖအနာဒီသု အဌသု ကုလသင်္ဂဟဝတ္ထုသု အဝသေသာနိ ဒွေဝ ဒဿေတုံ **“ဝုတ္တာတ”** တိ အာဒိမာဟ။ **ဝုတ္တာဝ မိစ္ဆာဇီဝဝိဝဇ္ဇနာ** ယံ ဝုတ္တာ ဧဝ။ ဇင်္ဃပေသနေ ဝိနိစ္ဆယော ဝုစ္စတီတိ ဟဒ္ဒသေသော။ ပိတရော ဘဏ္ဍုံ သကံ ဝေယျာဝစ္စကရံ ဌပေတွာ ဂိဟိကမ္မေသု ဒူတသာသနံ ဟရဏေ ပဒတရေန ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ သဟဓမ္မိကေသု ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ပိတာဒယောဝ ဝုတ္တာ။ **ဂိဟိကမ္မသူ**တိ ဝိသယသတ္တမီ။ **ပဒတရေနာ**တိ ပဒက္ ကမေန, ပဒေ ပဒေတိ အဓိပ္ပာယော။ ပဌမံ သာသနံ အဂ္ဂဟေတွာပိ ပုန ဝဒတော ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ပုနာ**တိ ပ စ္ဆာ။ “အယံ အနိ သော ကမော, ဟန္ဒ နံ သာသနံ အာရောစေမီ”တိ မဂ္ဂ ဩက္ကမန္တဿ စ ပဒေ ပဒေ ဝဒတော စ ဒု

က္ကင္ကို အဓိပ္ပာယော။ တသ္မာ ပန သာသနံ ပဋိက္ခိပိတ္ဝာ သယမေဝ ကာရုညေ ဌိတေန ဂန္တ္ဝာ အတ္တနော ပတိရူပံ သာသနံ အာရောစေတုံ, ''မမ ဝစနေန ဘဂဝတော ဟဒေ ဝန္ဒထာ''တိအာဒိကံ ဂိဟီနံ ကပ္ပိယသာသနံ ဟရိတုဥ္စ ဝဋ္ဋတိ။

**၁၀၃. အဘူတာရောစနရူပိယသံဝောဟာရဂ္ဂဟာဒိသာ** တိ အဘူတာရောစနာယ ရူပိယသံဝောဟာရေ စ ဥဂ္ဂဟေ ဥပ္ပန္နပစ္စယေ အာဒိသဒ္ဒေ ကထေတ္ဝာ ပကာသေတ္ဝာတိ အဘူတာ။ပေ.။ ဟာဒိသာ, တံသဒိသာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

**၁၀၄.** ပိတူနံ ဟရာပေတ္ဝာ ဟရိတ္ဝာပိ ပုပ္ဖာနိ ဝတ္ထုပူဇတ္ထံ အတုံ, သေသဉာတီနံ ပတ္တာနံ ဝတ္ထုပူဇတ္ထံ အတုန္တိ ယောဇနီယံ။ ''ဟရာပေတ္ဝာ ဟရိတ္ဝာ''တိ ဝုတ္တေ ''ပက္ကောသိတ္ဝာ ပက္ကောသာပေတ္ဝာ တ''တိ ဝုတ္တမေဝ သိယာတိ န ဝုတ္တံ။ **ပတ္တာန**န္တိ ပက္ကောသကေန ပတ္တာပိ ဂဟိတာ။ **ဝတ္ထုပူဇတ္ထ** န္တိ ရတနတ္တယပူဇနတ္ထံ။ ဥပာသကာနမ္ပိ ပန သမ္ပတ္တာနံ ဝတ္ထုပူဇတ္ထံ အတုံ ဝဋ္ဋတိယေဝ။ **လိင်္ဂါဒိပူဇတ္ထ** န္တိ သိဝလိင်္ဂါဒိပူဇနတ္ထံ။

**၁၀၅. တထာ ဖလ**န္တိ ဣမိနာ ပုပ္ဖေ ဝုတ္တံ သဗ္ဗံ အပဒိသတိ။ **ပရိဗ္ဗယဝိဟီနာန** န္တိ ပရိဗ္ဗယံ ဟထေယ္ယံ ဝိဟီနံ နဠံ ယေသံ အာဂန္တုကာနန္တိ သမာသော။ **သပရ**န္တိ အတ္တနော ဝိဿာသိကာ။ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၆-၄၃၇) ပန ''အတ္တနော သန္တကံ ယေတ''တိ ဝစနံ ထုလ္လစ္စယာဒိဝိဘာဂတော မောစေတ္ဝာ ဝုတ္တံ။

**၁၀၆.** သမ္မတေန ဒေယျန္တိ ယောဇနာ။ **ဒေယျ** န္တိ စတုတ္ထဘာဂံ အတဗ္ဗံ။ ဣတရေန တု အပလောကေတ္ဝာ အတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **ဣတရေန တု** အသမ္မတေန ပန။

**၁၀၇. ပရိစ္စိဇ္ဇာ** တိ ''တွေကာနိ ဖလာနိ အတဗ္ဗာနီ''တိ ဧဝံ ဖလပရိစ္ဆေဒေန တ ''ဣမေဟိ ရုက္ခေဟိ အတဗ္ဗာနီ''တိ ဧဝံ ရုက္ခပရိစ္ဆေဒေန တ ပရိစ္စိဇ္ဇိတ္ဝာ။ **တတောတ**ိ ပရိစ္စိန္နဖလတော ရုက္ခတော တ။ ယာစမာနဿ ဂိလာန သွေတရဿ တတိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **ရုက္ခာဝ ဒဿိယာ** တိ ''ဣမ ဖလာနိ သုန္ဒရာနိ, ဣတော ဂဏှာထာ''တိ အဝတ္ဝာ ''ဣတော ဂဟေတုံ လဗ္ဘတီ''တိ ရုက္ခာ တ ဒဿေတဗ္ဗာ။

**၁၀၈.** ဣအနိ အဋ္ဌသု ပုပ္ဖာဒီနံ စတုန္နံ ဝိနိစ္ဆယံ ဒဿေတ္ဝာ ယထာဝုတ္တဖလပုပ္ဖဝိနိစ္ဆယံ အဝသေသေသု စ တူသု အပဒိသန္တော **''သိရီသာ''**တိအာဒိမာဟ။ **သိရီသစုဏ္ဏကသာတဒိစုဏ္ဏော** တိ ကသာဝံ ယံ ကိဥ္စိ အာဒိ ယဿ, တမေဝ စုဏ္ဏံ, သိရီသစုဏ္ဏဥ္စ ကသာတဒိစုဏ္ဏဥ္စာတိ သမာသော။ ''သိရီသစုဏ္ဏံ တ အညံ တ ကသာဝ''န္တိ ဟိ **အဋ္ဌကထာယံ** (ပာရာ. အဋ္ဌ. ၂.၄၃၆-၄၃၇) ဝုတ္တံ။ ''ကသာတဒီ''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ရဿေန ဝုတ္တံ။ **သေသေသူ**တိ ဝေဠု အာဒီသု တီသု။ ဟဋ္ဌိယာ အဝုတ္တဿာပိ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တတ္တာ အာဟ **''ပဏ္ဏမေဝတ္ထ ပဝေသယေ''** တိ။ **တေ့ထာ**တိ ပုပ္ဖာဒီသူတိ။

ဒ္ဝါသနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃၉. ဝဿူပနာယိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၀၉-၁၁၀.** ပုရိမိကာ ပစ္ဆိမိကာ ဣတိ ဝဿူပနာယိကာ ဒုဝေတိ သမ္ဗန္ဓော။ အာသာဠှိပုဏ္ဏမာယ အနန္တရေ ဟဋ္ဌိပဒဒိဝသေ ဥပဂန္တဗ္ဗာ ပစ္ဆိမိကာယ ပုရေ ဘဝတိ ပုရိမာ, သာ ဧဝ **ပုရိမိကာ**။ တတော ပဏ္ဏာ ဘဝတ အပရာယ ပုဏ္ဏမာယ အနန္တရေ ဟဋ္ဌိပဒဒိဝသေ ဥပဂန္တဗ္ဗာ **ပစ္ဆိမိကာ** ။ ဥပနယနံ ဟာပုဏနံ ဥပဂမနံ ဥပနာယိကာ, **ဝဿ** န္တိ ဝုဋ္ဌိ, ဣမ ပန ဝဿကာလံ ''ဝဿ''န္တိ ဥပစာရေန ဂဟေတ္ဝာ တတ္ထ တသော ဥပစာရေနေဝ ''ဝဿ''န္တိ ဝုစ္စတိ, ဝဿဿ သ ဝဿာတသဿ ဥပနာယိကာ ဝစီဘေဒဝသေန တ အာလယကရဏဝသေန တ ဥပဂမနံ **ဝဿူပနာယိကာ** ။ တတ္ထ အာလယပရိဂ္ဂဟော စ ဝစီဘေဒော စာတိ ပုရိမိကာ ဝဿူပနာယိကာ ဒုဝေ, အာလယပရိဂ္ဂဟော စ ဝစီဘေဒော စာတိ ပစ္ဆိမိကာ ဝဿူပနာယိကာ ဒုဝေတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ **တတ္ထာ** တိ တာသု ဒွီသု။ တဒ္ဒဘာယံ ဒဿေတုံ **''ဒေိသော''**တိ အာဒိ ဝုတ္တံ။ သော အာလယပရိဂ္ဂဟော စ ဝစီဘေဒော စ ''ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ ဣမံ တေမာသံ ဝဿံ ဥပေမိ, ဣဓ ဝဿံ ဥပေမီ''တိ ဒေိသော, ဧတာဒိသောတိ အတ္ထော။ တွေ စ ကမုပ္ပတ္တိအနာဒရာ ဝစီဘေဒော ပဌမံ ဝုတ္တော။ ဥဘာယထာ ဝဿံ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ တေနေဝ **အဋ္ဌကထာယံ** (ဝိ. သင်္ဂ. အဋ္ဌ. ၁၇၉; မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၀၇) ''သစေပိ 'ဣမ ဝဿံ ဝသိဿာမီ'တိ အာလယော အတ္ထိ, အသတိယာ ပန ဝဿံ န ဥပေတိ, ဂဟိတသေနာသနံ သုဂ္ဂဟိတံ, ဆိန္နဝဿော

သော န ဟောတိ, ပတရေတုံ လဘတိယေဝ, ဝိနာပိ ဟိ ဝစီဘေဒံ အာလယကရဏမတ္တေနပိ ဝဿံ ဥပဂတမေဝ ဟော
တီ''တိ ဝုတ္တံ။ နာတသတ္တဝဇ္ဇေသု ပန ပရိယေသိတ္ဝာ သေနာသနံ အလဘန္တေန အာလယကရဏမတ္တေနေဝ ဥပဂန္တ
ဗ္ဗံ။ ဥပဂစ္ဆန္တေန စ ဝိဟာရံ ပဋိဇဂ္ဂိတ္ဝာ ပာနီယံ ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေတ္ဝာ သဗ္ဗံ စေတိယဝန္ဒနာဒိသာမီစိကမ္
မံ နိဋ္ဌာပေတ္ဝာ ဥပဂန္တဗ္ဗံ။ အာလယပရိဂ္ဂဟော အာလယံ ဒဿေတုံ **"စိတ္တုပ္ပာဒေတ္ထ အာလယော"** တိ အာဟ။
**ဧတ္ထာ** တိ ဒွီသု။

**၃၁၁. တဒဟူ**တိ တသ္မိံ ဝဿူပနာယိကဒိဝသေ။ **ဇာနန္တိ** "အဇ္ဇ ဝဿူပနာယိကာ"တိ ဇာနန္တော, **အနုပဂစ္ဆ တော**တိမဿ ဝိသေသနံ။

**၃၁၂. ဒုတိယန္တိ** ပစ္ဆိမိကံ။ **အနုပဂတော**တိ ကေနစိ အန္တရာယေန ပုရိမိကံ အနုပဂတော။ **တေမာသန္တိ** ပုရိမံ တေမာသံ ပစ္ဆိမံ တ တေမာသံ။ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ပန အရုဏံ အနုဋ္ဌာပေတ္ဝာပိ တဒဟေဝ သတ္တာဟကရဏီယေန ပ က္ကမန္တဿာပိ အန္တောသတ္တာဟေ နိဝတ္တန္တဿာပိ အနာပတ္တိ။

**၃၁၃-၅.** မာတာပိတူနံ ပဉ္စန္နံ သဟဓမ္မိကာနဉ္စ အတ္ထာယ ဂိလာနတဒုပဋ္ဌာကဘတ္တံ ဩသဓဉ္စ ဧသိဿံ တ
ပုစ္ဆိဿာမိ တ ဥပဋ္ဌိဿံ တ ဂန္တွာ အဟံ နာဘိရတံ ဝူပကာသေဿံ တ ကုက္ကုစ္စံ ဝိနောဒနဉ္စ ဒိဋ္ဌိံ ဝိဝေစနဉ္စ
ဂရုကာဒိကံ ဝုဋ္ဌာနံ တပိ ဥဿုက္ကံ တပိ ကရိဿံ တပိ ကာရေဿံ တပီတိ ဧဝမာဒိနာ သတ္တာဟကိစ္စေန ပဟိတေပိ
တ အပဟိတေပိ တ ဂန္တုံ လဗ္ဘန္တိ ယောဇနာ။

ဧတ္ထ ပန လဗ္ဘမာနကဝသေန ယောဇေတ္ဝာ ဝက္ခမာနနယေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ မာတာဒိသုတိယာ တေ
ယေဝ ဂိလာန-သဒ္ဒေန ဂယှန္တိ, တေသံ ဥပဋ္ဌာကာ တဒုပဋ္ဌာကာ, ဂိလာနာ စ တဒုပဋ္ဌာကာ စ, တေသံ ဘတ္တန္တိ
သမာသော။ **ဩသဓန္တိ** တေသံယေဝ ဂိလာနာနံ ဘေသဇ္ဇံ။ **ဧသိဿ** န္တိ ပရိယေသိဿာမိ။ **ပုစ္ဆိဿာမီ** တိ တေယေ
ဝ သတ္တဇနေ ဂိလာနေ ပုစ္ဆိဿံ။ **ဥပဋ္ဌိဿ** န္တိ တေယေဝ ဂိလာနေ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ။ အဘိရမတီတိ အဘိရတော, ဝိ
သဘာဂရူပာဒိဒဿနေန သာသနေ န အဘိရတော **နာဘိရတော**။ အဘိရမဏံ ဝ အဘိရတံ, နတ္ထိ အဘိရတမဿာတိ **နာ
ဘိရတော,** တံ။ သဟဓမ္မိကေသု ယော နာဘိရတော, တံ **ဝူပကာသေဿံ** ဝိက္ခေပဟရဏတ္ထံ အညတ္ထ နယိဿာမိ။
**ကုက္ကုစ္စန္တိ** ပဉ္စန္နံယေဝ ဥပ္ပန္နံ ဝိနယကုက္ကုစ္စံ။ ကိတကယောဂေ ဝိကပ္ပေန ဒုတိယာ။ **ဒိဋ္ဌိ** န္တိ တေသံယေဝ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ
ယာ။ **ဂရုကမာဒိက** န္တိ ဂရုကံ အာဒိ ယဿာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သာမဏေရာနံ ဝဿပုစ္ဆနံ, သိက္ခာသမာဒ
ယိတုကာမတာ, တဇ္ဇနီယာဒိကမ္မကရဏံ သင်္ဂဟိတံ။ **ဝုဋ္ဌာန** န္တိ ဘိက္ခုနော ဂရုကာပတ္တိယာ ပရိဝာသမာနတ္တအနာဒီ
ဟိ ဝုဋ္ဌာနံ။ **ဥဿုက္က** န္တိ ဝဿပုစ္ဆနာဒိဥဿုက္ကံ။ **ဧဝမာဒိနာ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒိဋ္ဌိဂတာဒီနံ ဓမ္မကထာ
ကရဏာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **ဂန္တုံ လဗ္ဘ** န္တိ ဧတ္ထ ဂစ္ဆန္တေန အန္တောဥပစာရသီမာယံ ဌိတေနေဝ "အန္တောသတ္
တာဟေ အာဂစ္ဆိဿာမီ"တိ အာဘောဂံ ကတ္ဝာ ဂန္တဗ္ဗံ။ သစေ အာဘောဂံ အကတ္ဝာ ဥပစာရသီမံ အတိက္ကမတိ,
ဆိန္နဝဿော ဟောတီတိ ဝဒန္တိ။ **သတ္တာဟကိစ္စေနာ** တိ သတ္တာဟဿ လဗ္ဘမာနကံ ဝုတ္တံ ဝက္ခမာနဉ္စ သင်္
ဃကမ္မာဒိ ကိစ္စံ သတ္တာဟကိစ္စံ။ သတ္တမအရုဏမတ္တဿေဝ ဝိဟာရေ ဥဋ္ဌာပနီယတ္တာ သတ္တာဟဿ သာက
လ္လေန ဂဟဏံ။

**၃၁၆. သင်္ဃကမ္မေ ဝဇေ** တိ သင်္ဃဿ ကိစ္စေ ဥပေါသထာကရာဒီသု သေနာသနေသု တ စေတိယဆတ္တဝေဒိ
ကာဒီသု တ အန္တမသော ပုဂ္ဂလိကသေနာသနေသု တပိ ကတ္တဗ္ဗနိမိတ္တေ ဝဇေယျာတိ အတ္ထော။ ဓမ္မသဝနတ္ထံ နိ
မန္တိတော တပိ ဝဇေ, ဂရူဟိ ပေသိတော တပိ ဝဇေ, ဂရူနံ ပဿိတုံ တပိ ဝဇေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **နိမန္တိတော** တိ ဧတ္ထ
သစေ ပဌမံယေဝ ကတိကာ ကတာ ဟောတိ, "အသုကဒိဝသံ နာမ သန္နိပတိတဗ္ဗ"န္တိ နိမန္တိတေယေဝ နာမ ဟောတိ။
**ဂရူဟီ**တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ။ **ပဟိတော**တိ ဘဏ္ဍဓောဝနာဒိအတ္ထာယ ပေသိတော။ **ပဿိတု** န္တိ အဂိလာနေပိ။

**၃၁၇.** ဘဏ္ဍ။ပေ။ ဒဿနေ န ဝဇေတိ ယောဇနီယံ။ ဧတ္ထာပိ နိမိတ္တတ္ထေ သတ္တမီ။ **ဘဏ္ဍံ** နာမ စီဝရံ။ **ဉာတီ**
မာတာပိတူဟိ အညေ။ **ဥပဋ္ဌာကာ** ဥပာသကာ။ "အဇ္ဇေဝ အာဂမိဿ"န္တိ အဒူရဂေ န ဟပုဏေယျ, လဗ္ဘန္တိ သမ္
ဗန္ဓော။ **လဗ္ဘ** န္တိ ဣမဿ အပာပုဏာနံ ဝုတ္တကမ္မံ။ **အဇ္ဇေဝတာဂမိဿ** န္တိ သာမန္တဝိဟာရံ ဂန္တွာ ပုန အာဂစ္ဆ

န္တဿ အန္တရာမဂ္ဂေ သစေ အရုဏုဂ္ဂမနံ ဟောတိ, ဝဿစ္ဆေဒောပိ န ဟောတိ, ရတ္တိစ္ဆေဒဒုက္ကဋဉ္စ နတ္ထီတိ ဝဒန္တိ။

၃၁၈. **သေသညာတီဟီ**တိ မာတာပိတူဟိ အဝသေသညာတီဟိ။ **နိဒ္ဒိသိတ္ဝာတတ** တိ အနဓမ္မသဝနာဒီနိ။ ''ပဟိတေ ပေသိတေ''တိ စေတ္ထ ''လဗ္ဘ''န္တိ အနုဝတ္တနီယံ။

၃၁၉. **အတ္တနော အန္တရာယေ သတီ** တိ စောရသရီသပတဋ္ဌဗ်ဝိတဗ္ဗဟ္မစရိယန္တရာယေ, အန္တမသော ဘေသဇ္ဇာလာဘပတိရူပဥပဋ္ဌာကာလာဘေပိ။ ''ဝဿစ္ဆေဒကာရဏမ္ပိ သတ္တာဟကရဏီယံ သိယာ''တိ ကေစိ ဟေရာဏာ ဝဒန္တိ, တံ ယုတ္တံ ဝိယ ဒိဿတိ, သဗ္ဗထာ ဝဿစ္ဆေဒေန ဗဟိ တသာယ အနုညာတကာရဏံ သတ္တာဟမတ္တံ ဗဟိ ဝီတိနာမေတ္ဝာ အန္တောဝိဟာရေယေဝ တသေန ဝဿစ္ဆေအကာရဏံ ကထံ နာမ န သိယာတိ။ ဆိန္နဝဿော နော ပတရယေတိ သမ္ဗန္ဓော။

၃၂၀. ''အသေနာသနိကေနာ''တိ ဣမိနာဝ ဝိညာယမာနတ္ထတ္တေပိ **''အဇ္ဈောကာသေ စာ''** တိ ဝစနံ ''အဟံ အဗ္ဘောကာသိကော, ကိံ မေ သေနာသနေနာ''တိ တသာနိဝတ္တနတ္ထံ ဝုတ္တံ။ **ရုက္ခဿ သုသိရေ** တိ သုဒ္ဓေ ရုက္ခသုသိရေ။ မဟန္တဿ ပန သုသိရဿ အန္တော ပဒရစ္ဆဒနကုဋိံ ကတ္ဝာ ပဝိသနဒ္ဝာရံ ယောဇေတ္ဝာ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ ''ဝိဋပေပိ အဋ္ဋကံ ဗန္ဓိတ္ဝာ''တိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။ တထာ ဆတ္တစာဋိသုပိ တဒနုရူပေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဆဝကုဋိ** နာမ ဋင္ကိတမဉ္စာဒိဘေအ ကုဋိ။ တတ္ထ **ဋင္ကိတမဉ္စော** နာမ ဒီဃေ မဉ္စပာဒေ မဇ္ဈေ ဝိဇ္ဈိတ္ဝာ အဋနိယော ပဝေသေတ္ဝာ ကတော, စတုန္နံ ပာသာဏာနံ ဥပရိ ပာသာဏံ အတ္ထရိတ္ဝာ ကတမ္ပိ ဋင္ကိတမဉ္စော။

၃၂၁. **အသေနာသနိကေနာ**တိ ယဿ တိဏပဏ္ဏစ္ဆဒနကသိလာသုဓာသင္ခာတာနံ ပဉ္စန္နံ ဆဒနာနံ အညတရေန ဆန္နံ ယောဇိတဒ္ဝာရဗန္ဓနံ သေနာသနံ နတ္ထိ, တေန။ ဣဒံ ပန ဝစီဘေဒံ ကတ္ဝာ အဓိဋ္ဌာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝဒန္တိ, တဒယုတ္တံ, တထာ စ သတိ နာတဒီသု ဝိယ ဝိသုံ ဝိဓာနေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။ **နာတသတ္တဝဇ္ဇုပကေ** တိ ဣမိနာ အသေနာသနိကေန နာတဒီသု ဝဿံ ဥပဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ။ တတ္ထ စ ကုဋိကံ ပရိယေသိတ္ဝာ လဘန္တေန တတ္ထ ပဝိသိတ္ဝာ ဝိဟာရာဘာဝတော ''ဝိဟာရေ''တိ အဝတ္ဝာ ''ဣဓ ဝဿံ ဥပေမိ''တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗံ, အလဘန္တေန အာလယော ကာတဗ္ဗော။ **ပတရေတုဉ္စ** တိ စ-သဒ္ဒေန ဝဿစ္ဆေဒနိမိတ္တာယ အာပတ္တိယာ အဘာဝံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။ ''ဝဇေ သတ္ထေ နာတယန္တိ တီသု ဌာနေသု နတ္ထိ ဝဿစ္ဆေဒေ အာပတ္တိ, ပတရေတုဉ္စ လဗ္ဘတီ''တိ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၀၃) **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တံ။ ဝဿစ္ဆေဒေတိ စ ''အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ယေန ဝဇော တေန ဂန္တု''န္တိ (မဟာဝ. ၂၀၃) ဝုတ္တတ္တာ, သတ္ထဿ နာတယ စ ဂမနသဘာဝေနေဝ ဌိတတ္တာ စ ဝဿူပဂတဋ္ဌာနေ အဝသိတ္ဝာ အညတ္ထ ဂမနမတ္တံ သန္ဓာယ ဝုတ္တန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

ဝဿူပနာယိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၀. အဝေဘင်္ဂိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၂၂-၅. အာရာမာ။ပေ.။ မတ္တိကဘဏ္ဍာနီတိ ဧတေ ပဉ္စ အဝိဘာဇိယာတိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ ။ **ပဉ္စာ** တိ ''အာရာမာရာမဝတ္ထူနိ ဧကေ''န္တိအာဒိနာ ရာသိဝသေန ပဉ္စ, သရူပဝသေန ပနေတာနိ ပဏ္ဏံ တိဏော ပဏ္ဍိပိတ္ဝာ ပဉ္စဝီသတိဝိဓာနိ ဟောန္တိ။ တထာ စာဟ –

''ဒ္ဝိသင်္ဂဟာနိ ဒွေဝ ဟောန္တိ၊ တတိယံ စတုသင်္ဂဟံ။
စတုတ္ထံ နဝကောဋ္ဌာသံ၊ ပဉ္စမံ အဋ္ဌဘေဒနံ။

''ဣတိ ပဉ္စဟိ ရာသီဟိ၊ ပဉ္စနိမ္မလလောစနော။
ပဉ္စဝီသဝိဓံ နာထော၊ ဂရုဘဏ္ဍံ ပကာသယီ''တိ။ (စူဠဝ. အဋ္ဌ. ၃၂၁)။

တတ္ထ **အာရာမော** နာမ ပုပ္ဖာရာမော တ ဖလာရာမော တ။ **အာရာမဝတ္ထု** နာမ တေသံယေဝ ပတိဋ္ဌာနောကာသော, ဝိနဋ္ဌေသု တ တေသု ပေါရာဏကဘူမိဘာဂေါ။ **ဝိဟာရော** နာမ ဟာသာအဒိ ယံ ကိဉ္စိ သေနာသနံ။ **လောဟကုမ္ဘီ** နာမ ကာဠ လောဟေန တ တမ္ဗလောဟေန တ ကတကုမ္ဘီ။ **ကဋာဟာဒီ**သုပိ ဧသေဝ နယော။ ဧတ္ထ **ဘာဏကန္တိ** အရဉ္ဇရော ဝုစ္စတိ။ **တရကော**တိ ဃဋော။ ရာသိံ အပေက္ခိတွာ **ဧတေ**တိ ပုလ္လိင်္ဂနိဒ္ဒေသော။ **အဝိဘာဇိယာ**တိ မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန အဝေဘင်္ဂိယာ။ ပရိဝတ္တနဝသေန ပန ပရိဘုဉ္ဇန္တဿ ဝိဿဇ္ဇေန္တဿ စ အနာပတ္တိ။ **အဝိဿဇ္ဇိယာနိ စာ**တိ **စ**-သဒ္ဒေန အဝေဘင်္ဂိယာနိ စာတိ အဝုတ္တံ သမ္ပိဏ္ဍေတိ။

၃၂၆-၈. ကေန္တဂရုဘဏ္ဍတ္တာ အာဒိတော တယော ရာသီ ဌပေတွာ စတုတ္ထရာသိတော ပဋ္ဌာယ ဂရုဘဏ္ဍာဂရုဘဏ္ဍေ ဝိဘဇိတုံ **“ဝလ္လိ”** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ အဍ္ဎဗာဟုမတ္တာပိ ဝလ္လိ စ အင်္ဂုလာယတော ဝေဠု စ မုဉ္ဇမတ္တမ္ပိ တိဏာဒိ စ ကေမ္ပိ ပဏ္ဏဉ္စ ဟာကတာ တ ပဉ္စဝဏ္ဏာ တ တာလပက္ကပ္ပမာဏာပိ မတ္တိကာ စ တာလပက္ကပ္ပမာဏာပိ သုဓာ စ တာလပက္ကပ္ပမာဏာပိ ကင်္ဂုဋ္ဌအာဒိကာ စ ဒိန္နာ တ တတ္ထဇာတကာ တ သင်္ဃိကာ ရက္ခိတာ အဘာဇိယာ, ရဇ္ဇုယောတ္တာဒိ စ ဒိန္နာ သင်္ဃိကာ အဘာဇိယာတိ ယောဇနာ။ **ဝေဠု** ပရိဏာဟတော ပဏ္ဏသူစိဒဏ္ဍမတ္တော ဂဟေတဗ္ဗော။ **တိဏံ** မုဉ္ဇံ ပဗ္ဗဇဉ္စ အာဒိသဒ္ဒသင်္ဂဟိတံ ဌပေတွာ အဝသေသံ ယံ ကိဉ္စိ တိဏံ။ **ပဏ္ဏော** အင်္ဂုလပ္ပမာဏော ရိတ္တပေါတ္ထကော ဂရုဘဏ္ဍမေဝ။ **ဟာကတာ**တိ ပကတိယာ ဇာတာ။ **ပဉ္စဝဏ္ဏာ** တိ ရတ္တသေတာဒိပဉ္စဝဏ္ဏာ။ သုဓာကင်္ဂုဋ္ဌာဒယော မတ္တိကဂ္ဂဟဏေန ဂဟိတာ။ **ကင်္ဂုဋ္ဌအာဒိကာ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သဇ္ဇုရသဇာတိဟိင်္ဂုလကာဒီနံ ဂဟဏံ။ **ဒိန္နာ** တိ သင်္ဃဿ ဒိန္နာ။ **တတ္ထဇာတာ** တိ သင်္ဃိကဘူမိယံ ဇာတာ။ **ရဇ္ဇုယောတ္တာဒီ** တိ သုတ္တမကစိတကနာဠိကေရဟီရစမ္မမယာ ရဇ္ဇု စ ယောတ္တာဒိ စ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မကစိတကာဒိကေ ဝဋ္ဋေတွာ ကတာ ဧကဝဋ္ဋာ ဂဟိတာ။ ဗျတိရေကဝသေန ပနေတ္ထ စတုတ္ထရာသိမှိ ဣတရေ ဘာဇိယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ သင်္ဃိကေ ကမ္မေ, စေတိယဿ တ ကမ္မေ နိဋ္ဌိတေ ဘာဇိယာတိ ယောဇနီယံ။

၃၂၉. လောဟဘဏ္ဍေသု ဘိက္ခုသာရုပ္ပံ ပတ္တာဒိ တ တထာ ဝိပ္ပကတာကတံ လောဟဘဏ္ဍံ တထာ ဟာဒဂဏ္ဍဟကံ တရကံ ဘာဇိယန္တိ ယောဇနာ။ **ပတ္တာဒီ**တိ အယောပတ္တော အယထာလကံ တမ္ဗလောဟထာလကံ အဉ္ဇနိသလာကာ ကဏ္ဏမလဟရဏီ သူစိ ပဏ္ဏသူစိ ခုဒ္ဒကော ပိပ္ဖလကော ခုဒ္ဒကံ အာရကဏ္ဍကံ ကုဉ္စိကာ တာဠဒ္ဓာဒိ။ **ဝိပ္ပကတ** န္တိ အပရိနိဋ္ဌိတံ။ **အကတ**န္တိ သဗ္ဗသော အကတံ။ **ဟာဒဂဏ္ဍဟက**န္တိ သီဟဠဒီပေ ဟာဒဂဏ္ဍဟနကံ။ **ဟာဒော** နာမ စတုတ္ထံသော, မဂဓနာဠိယာ ပဉ္စနာဠိမတ္တာ။ **မဂဓနာဠိ** စ နာမေသာ ဦနပဉ္စပသတာ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ တထာ ဃဋကော တေလဘာဇနဉ္စ။ ယာယ တသိယာ ဌပေတွာ ဒန္တကဋ္ဌစ္ဆေဒနံ တ ဥစ္ဆုတစ္ဆနံ တ အညံ မဟာကမ္မံ ကာတုံ န သက္ကာ, အယံ ဘာဇိယာ။ သမ္မုဉ္ဇနိဒဏ္ဍခဏနကံ ပန အဒဏ္ဍကံ ဖလမတ္တမေဝ, ယံ သက္ကာ သိပာဋိကာယ ပက္ခိပိတွာ ပရိဟရိတုံ, အယံ ဘာဇနီယာ။ တိပုကောဋ္ဋကဥပကရဏေသု တိပုစ္ဆေဒနကသတ္ထကံ သုဝဏ္ဏကာရူပကရဏေသု သုဝဏ္ဏစ္ဆေဒနကသတ္ထကံ စမ္မကာရဥပကရဏေသု စမ္မဆိန္ဒနကံ ခုဒ္ဒကသတ္ထံ နဟာပိတတုန္နကာရဥပကရဏေသု ဌပေတွာ မဟာကတ္တရိံ မဟာသဏ္ဍာသဉ္စ မဟာပိပ္ဖလကဉ္စ သဗ္ဗာနိ ဘာဇနီယဘဏ္ဍာနိ။ တထာ ကုဉ္စိကာ။ ဝုတ္တဝိပလ္လာသေန ပန လောဟဘဏ္ဍေ အဘာဇိယာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။

၃၃၀. **“ဝေဠုမ္ဟိ”**တိအာဒိနာ အရုဘဏ္ဍာနိ ဒဿေတိ။ အရုဘဏ္ဍေန ပန သင်္ဂဟေတွာ သဗ္ဗာပိ အရုဝေဠုစမ္မုဟဟနာဒိဝိကတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဆတ္တဒဏ္ဍော စ သလာကာ စာတိ ဒွန္ဒော။ ဥပာဟနာယ ဒဏ္ဍကော **ဥပာဟနဒဏ္ဍကော**။

၃၃၁. **အနုညာတတတသိဒဏ္ဍော** တိ အနုညာတတတသိယာ ဒဏ္ဍော။ **အရဏဉ္စနိသိင်္ဂါဒီ** တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဉ္ဇနိသလာကာ ဆတ္တံ မုဋ္ဌိပဏ္ဏံ ဥပဟနာ ဓမ္မကရဏော ဟာဒဂဏ္ဍဟနကတော အနတိရိတ္တံ အာမလကတုမ္ဗံ အာမလကဃဋော လာဗုကတုမ္ဗံ လာဗုကဃဋော ဝိသာဏတုမ္ဗန္တိ ဣဒံ သင်္ဂဏှာတိ။

၃၃၂. ယထာဝုတ္တတော အညံ အရုဘဏ္ဍေသု ဂရုဘဏ္ဍံ။ မတ္တိကာမယော ဟာဒဃဋကော ဘာဇိယောတိ ယောဇနာ။ **ဟာဒဃဋကော**တိ ဟာဒဿ ပဟောနကော ဃဋကော။ ကုမ္ဘိနာ မတ္တိကာဘဏ္ဍံ ဥပလက္ခေတိ, တသ္မာ ပတ္တော ထာလကံ ကုဏ္ဍိကာတိ ဣမာနိ ဘာဇနီယာနိ, ဝုတ္တာဝသေသာ အဘာဇိယာ။

၃၃၃-၄. ဂရုနာ ဂရုဘဏ္ဍဉ္စ ထာဝရဉ္စ ပရိဝတ္တေတွာ, ထာဝရေန စ ထာဝရမ္ပိ ပရိဝတ္တေတွာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဂရုနာ** မဉ္စပီဌာဒိနာ။ **ထာဝရန္တိ** အာရာမာဒိ ပဉ္စမရာသိဒ္ဝယံ။ **တထာ ကတ္ဝာ စ ဘုဉ္ဇိတုန္တိ** ဧဝဉ္စ ပရိဝတ္တေတ္ဝာ တတော အာဘတံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍံ ပရိဘုဉ္ဇေယျာတိ အတ္ထော, ဝိဓိမ္ဟိ အယံ တုံပစ္စယော။ ဖာတိကမ္မေန ဝလ္လာဒိံ ဂဏှေဟတိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **ဖာတိကမ္မံ** နာမ သမကံ ဝာ အတိရေကံ ဝာ တဒဂ္ဃနကံ ဝာ ဝမိုကမ္မံ။ **သေသန္တိ** ပဉ္စမရာသိတ္တိကန္တိ။

အဝေဘင်္ဂိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၁. ပကိဏ္ဏကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၃၅. သဒ္ဒတရဗန္ဓနေ သောဒုက္ခလကဟာသကေ ဌာနေ ဒိတ သယန္တေန ပရိဝတ္တကံ ဒ္ဝာရံ ဗန္ဓေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဒ္ဝာရဉ္စ ဒ္ဝာရဗန္ဓနဉ္စ ဒ္ဝာရဗန္ဓနာနိ မဇ္ဈေပဒလောပဝသေန, ဗန္ဓနဲ-သဒ္ဒေနေဝ ဝာ ဒ္ဝာရဗာဟာ ဝုစ္စန္တိ, သဟ ဒ္ဝာရဗန္ဓနေဟီတိ **သဒ္ဒတရဗန္ဓနံ,** ဌာနံ။ ဟေဋ္ဌာ ဥဒုက္ခလကဉ္စ ဥပရိ ဟာသကော စ, သဟ ဥဒုက္ခလဟာသကေဟီတိ သမာသော။ တာဒိသေ ဌာနေ ဟကာရာဒိပရိက္ခေပေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ ပရိက္ခိတ္တေတိ ဝိညာယတိ။ သော စ ဥစ္စတော သဟသေယျပ္ပဟောနကေ ဝုတ္တနယောတိ ဝဒန္တိ ။ **သယန္တေနာ** တိ ဟာဒေ ဘူမိတော မောစေတ္ဝာ နိပဇ္ဇန္တေန။ **ပရိဝတ္တကန္တိ** သံဝရဏဝိဝရဏဝသေန ဣတော စိတော စ ပရိဝတ္တနယောဂ္ဂံ။ **ဒ္ဝာရန္တိ** အန္တမသော ဒုဿသာဏိဒ္ဝာရမ္ပိ။ **ဗန္ဓေယျာ** တိ သဗ္ဗန္တိမေန ဝိဓိနာ ယာဝတာ သီသံ န ပဝိသတိ, တာဝတာပိ ဗန္ဓေယျ, သံဝရေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၃၃၆. **အာဘောဂေ စာပီ**တိ ''သေ ဇဂ္ဂိဿတီ''တိ အာဘောဂေ စာပိ။ **စ**-သဒ္ဒေန ''ဒ္ဝာရံ ဇဂ္ဂဟီ''တိ ဝစနမ္ပိ သမုစ္စိနောတိ။ **သဝသေ တံ အာကာရံ ဝိနာ**တိ သဿ အတ္တနော ဝသေ အာယတ္တေ ဌာနေ, ယတ္ထ ပန ဗဟူနံ သဉ္စရဏတ္တာ ဒ္ဝာရံ သံဝုတမ္ပိ သံဝုတဋ္ဌာနေ န တိဋ္ဌတိ, ဒ္ဝာရံ အလဘန္တာ ဟကာရံ အဘိရုဟိတ္ဝာပိ ဝိစရန္တိ, တာဒိသေ ပရိဝေဏေ သံဝရဏကိစ္စံ နတ္ထိ။ အထ ဝာ သဿ ဝသော အာယတ္တော, န ယက္ခာဒီနံ တေဟိ ဂဟိတကတ္တာဿ, ဗန္ဓိတ္ဝာ နိပဇ္ဇာပိတတ္တာဿ စ အဘာဝေနာတိ **သဝသော**။ တသ္မိံ သတိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တဒ္ဝာရံ သံဝရဏအာဘောဂကရဏဝစနသင်္ခါတံ အာကာရန္တိ အတ္ထော။

၃၃၇. **ရတနာနီ**တိ မုတ္တာဒီနိ ဒသဝိဓာနိ။ တတ္ထ ပန ဇာတိဖလိကံ ဥပာအယ သဗ္ဗောပိ မဏိ ဝေဠုရိယောပိ လောဟိတင်္ကော မသာရဂလ္လော စ ဓောတာပိ အဓောတဝိဒ္ဓာပိ အနာမာသာ, ကာစမဏိ စ ဟနီယသင်္ခော ဓောတော အဓောတောပိ အာမာသာ, သိလာ ဓောတဝိဒ္ဓာ သုဝဏ္ဏေန သဒ္ဓိံ ပစိတာ မုဂ္ဂဝဏ္ဏာ စ အနာမာသာ။ စေတိယဃရေပကာနံ သုဝဏ္ဏစေတိယေ ကစဝရမေဝ ဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အာရကူဋလောဟမ္ပိ ဇာတရူပဂတိကမေဝ။ **ဣတ္ထိရူပာနီ** တိ အန္တမသော ပိဋ္ဌမယဣတ္ထိရူပာနိပိ။ **ဓညန္တိ** အန္တမသော တတ္ထဇာတကမ္ပိ မဂ္ဂေ ပသာရိတမ္ပိ သတ္တဝိဓံ ဓညံ။ ကီဋ္ဌာဝသေန အပရဏ္ဏာနိ တာလဖလာဒီနိပိ အနာမာသာနိ, ပသာရိတမ္ပိ န မဒ္ဒန္တေန ဂန္တဗ္ဗံ, အသတိ မဂ္ဂေ မဂ္ဂံ အဓိဋ္ဌာယ ဂန္တဗ္ဗံ။ **ဣတ္ထိပသာဓနေ** န္တိ အန္တမသော ပိဋ္ဌန္ဓနတ္ထာယ ဌပိတံ နိတာသနတာလပဏ္ဏမုဒ္ဒိကမ္ပိ။

၃၃၈. **သိတ္ထတေလောဒတေလေဟီ** တိ မဓုသိတ္ထကနိယျာသာဒီသု ယေန ကေနစိ တေလမိဿကသိလေသေန စ ဥဒကမိဿကတေလေန စ။ **ဖဏဟတ္ထဖဏေဟီ** တိ ဖဏမိဝ ဖဏံ, အင်္ဂုလိဟိ ဖဏကိစ္စကရဏေန ဟတ္ထောယေဝ ဖဏံ ဟတ္ထဖဏံ, ဒန္တမယာဒိ ယံ ကိဉ္စိ ဖဏဉ္စေဝ ဟတ္ထဖဏဉ္စာတိ ဒ္ဝန္ဒော။ **ဩသဏ္ဍေယျာ** တိ ဩလိခိတ္ဝာ သန္နိသီဒာပေယျ။

၃၃၉. ကေဟာဝုရဏာ ဝာ ကေတ္ထရဏာ ဝာ န ဝုဝဋ္ဋယုံ, ကေမဇ္ဇေ န ဝုဝဋ္ဋယုန္တိ ယောဇနာ။ ကေံ ဟာဝုရဏံ ကေံ အတ္ထရဏံ ဧတေသန္တိ ဝိဂ္ဂဟော။ **န ဝုဝဋ္ဋယု** န္တိ န နိပဇ္ဇေယျုံ။ ကေသ္မိံ ဘာဇနေ ဝာပိ န ဘုဉ္ဇေယျုန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၃၄၀. မနုဿာနံ ပမာဏင်္ဂုလေန အဋ္ဌ အင်္ဂုလာနိ ယဿ, အဓိကေန သဟိတံ အဋ္ဌင်္ဂုလန္တိ သမာသော။ **လသုဏံ** မဂဓေသု ဇာတံ အာမလကဘဏ္ဍိကံ လသုဏံ န ခာဒေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **န အကလ္လကော** တိ အဂိလာနော။

၃၄၁. ဟီနုက္ကဋ္ဌေဟိ ဇာတိအာဒီဟိ ဥက္ကဋ္ဌံ တ ဟီနံ တ ဥဇုံ တ အညာပဒေသေန တ ဒတ ဝဒေ, ဒုဗ္ဘာသိတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဇာတိအာဒီဟီ**တိ ဇာတိနာမကေတ္တကမ္မသိပ္ပအာဗာဓလိင်္ဂကိလေသအာပတ္တိအက္ကောသေဟိ ။ **ဥက္ကဋ္ဌန္** တိ ဇာတ္ယာဒီဟိယေဝ ဥက္ကဋ္ဌံ ဥပသမ္ပန္နံ အနုပသမ္ပန္နံ တ။ **ဒတ**တိ ကေဠိဟသာဓိပ္ပာယတာယ။ **ဥဇုံ တ**တိ "စဏ္ဍာလောသိ"တိအာဒိနာ နယေန။ **အညာပဒေသေန တ**တိ "သန္တိ ဣဓေကစ္စေ စဏ္ဍာလာ"တိအာဒိနာ နယေန။

၃၄၂. **ဒီဃေ နခေ**တိ မံသပ္ပမာဏာတော။ **ဒီဃေ ကေသေ**တိ ဒွင်္ဂုလတော။ သစေပိ န ဒီဃာ, ဒုမာသတော ကေဒိဝသမ္ပိ အတိက္ကာမေတုံ န လဘတိ။ **ဒီဃေ နာသလောမေ**တိ နာသတော ဗဟိ နိက္ခန္တေ။ **ဝီသတိမဋ္ဌ** န္တိ ဝီသတိယာ နခာနံ မဋ္ဌဥ္စ။ **သမ္ဗာဓေ** တိ ဥဘောသု ဥပကစ္ဆကေသု, မုတ္တကရဏေ စ လောမဟာရဏဥ္စ န လဗ္ဘာတိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **န လဗ္ဘာ**တိ ဧတေ မဋ္ဌာဒယော န လဗ္ဘန္တီတိ အတ္ထော, နိဟတော တ **လဗ္ဘာ** တိ။ အာဗာဓပ္ပစ္စယာ ပန သမ္ဗာဓေ လောမံ သံဟရိတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၃၄၃. သင်္ဃျုဒ္ဒိဋ္ဌံ တ သင်္ဃိကံ တ သယနာသနံ ယထာဝုမုံ န ဗာဓေယျာတိ ယောဇနာ။ သင်္ဃဿ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံ **သင်္ဃျုဒ္ဒိဋ္ဌံ,** သင်္ဃံ ဥဒ္ဒိဿ ကတန္တိ အဓိပ္ပာယော။ ယော ယော ဝုမ္ဗော **ယထာဝုမုံ,** ဝုမုပ္ပဋိပာဋိယာတိ အတ္ထော။ **န ဗာဓေယျာ** တိ န ပဋိဗာဟေယျ။ **အလ္လဟအ** နာမ ယေဟိ အက္ကန္တဋ္ဌာနေ ဥဒကံ ပညာယတိ။ **သယနာသနန္တိ** မဥ္စပီဌာဒိ, ဣမိနာ ပရိဘဏ္ဍကတာ ဘူမိတိပိ ဥပလက္ခိတာ။ သုဓောတဟာဒကံ တပိ သဥပာဟနော တထေတတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သုဓောတဟာဒက**န္တိ ဓောတဟာဒေဟေဝ အက္ကမိတဗ္ဗဋ္ဌာနံ။ ဓောတာ ဟာအ ယဿ အက္ကမနဿာတိ ကိရိယာဝိသေသနသမာသော။ ယဒိ ပန တတ္ထ နေတသိကာ အဓောတဟာဒေဟိပိ ဝဋ္ဋဠ္ဌေန္တိ, တထေဝ ဝဋ္ဋဠ္ဌေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ **တထေတ**တိ ပရိဘဏ္ဍကတံ ဘူမိံ သေနာသနံ တ နက္ကမေတိ အတ္ထော။

၃၄၄. **သင်္ဃာဋိယာ** တိ အဓိဋ္ဌိတသင်္ဃာဋိယာ။ ဟာဒေ ပရိဂ္ဂဟေတ္ဝာ အာသနံ ပလ္လတ္ထော, ပလ္လတ္ထံ ကရောတီတိ ပလ္လတ္ထာတိဓာတုဿ ပလ္လတ္ထေတိ ရူပံ။ ဝိဟာရေပိ အန္တရဃရေပိ ပလ္လတ္ထိကာယ န နိသီဒေယျာတိ အဓိပ္ပာယော, ပရိကမ္မကတံ ဘိတ္တာဒိန္တိ ယောဇနာ။ **ပရိကမ္မကတ**န္တိ သေတဝဏ္ဏေန တ စိတ္တကမ္မေန တ ကတပရိကမ္မံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဒွာရတတဟနာဒီ သင်္ဂဏှာတိ။ **န အပဿယေ** တိ စီဝရာဒိနာ အပ္ပဋိစ္ဆာဒေတွာ အပဿယနံ န ကရေယျ။ **နော န အာစမေ**တိ နေဝ န အာစမေ, အာစမေယျာတိ အတ္ထော။ ဒွေဝ ပဋိသေဓာ ပကတိယတ္ထံ ဂမေန္တီတိ။ **သန္တေ** တိ ဣမိနာ ဥဒကေ အသန္တေ အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။

၃၄၅. **အကပ္ပိယသမာအနေ**တိ ဘိက္ခူနံ သာမဏေရာနံ အကပ္ပိယေ သမာအနေ။ **ဒတ**တိ နိဟတော , ကီဠာဓိပ္ပာယေနာတိ အတ္ထော။ **သိလာပဝိဇ္ဈနေ** တိ အန္တမသော ဟတ္ထယန္တေနပိ သက္ခရိကာယပိ ခိပနေ။ သဘာကယ ဒေသနာယ အာဝိကမ္မေ စ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **သဘာကယာ**တိ ဝတ္ထုဝသေန သမာနော ဘာကော ဧတိဿာ အာပတ္တိယာတိ ဝိဂ္ဂဟော။ **စ**-သဒ္ဒေ တာဒိသိယာ ပဋိဂ္ဂဟဏမတ္တံ သမုစ္စိနောတိ။

၃၄၆. **ပဋိဿတေ** နာမ "ဥဘောပိ မယံ ဣဓ ဝဿံ ဝသိဿာမ, ဧကတော ဥဒ္ဒိသာပေမာ"တိအာဒိပဋိဇာနနံ, တဿ ဝိသံတအော ပစ္ဆာ အကရဏံ **ပဋိဿဝဝိသံတအော,** တသ္မိံ, နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မံ။ **သုဒ္ဓစိတ္တဿာ** တိ ကထန သမယေ "ကရိဿာမီ"တိ ဧဝံ ပဝတ္တစိတ္တဿ။ **ဣတရဿာ** တိ အညဿ အသုဒ္ဓစိတ္တဿ။

၃၄၇. **ကိစ္စေ** တိ သုက္ခကဋ္ဌာဒိဂ္ဂဟဏကိစ္စေ သတိ ဧဝ ပောရိသံ ပုရိသပ္ပမာဏံ အဘိရုဟေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အာပအာသု**တိ တဋ္ဌမိဂဒဿနာဒီသု။

၃၄၈. ပရိဿာဝနံ ဝိနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အဒ္ဓာန** န္တိ ဟေဋ္ဌိမန္တေန အဒ္ဓယောဇနသင်္ခါတံ အဒ္ဓာနံ။ သစေ န ဟောတိ ပရိဿာဝနံ တ ဓမ္မကရဏော တ, သင်္ဃာဋိကဏ္ဏောပိ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗော။ **ယာစမာနဿာ** တိ ပရိဿာဝနံ ယာစန္တဿ။

၃၄၉. အာဗာဓပ္ပစ္စယာ အညတြ သေသင်္ဂေ စ အတ္တဃာတနေ စ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇနာ။ **သေသင်္ဂေ** တိ အင်္ဂဇာတတော ကဏ္ဏနာသာဒိအဝသေသေ အဝယဝစ္ဆေဒနေ။ **အတ္တဃာတနေ** တိ အာဟာရုပစ္ဆေဒာဒိနာ အတ္တနော မာရဏော။

**၃၅၀.** တူလိကာယ ကယိရမာနံ ကတ္တိပုရိသာဒိကံ စိတ္တဉ္စ ဟောတ္တကဉ္စ ကဍ္ဍာဒီသု ကယိရမာနံ စိတ္တဟောတ္တကာနိ, တာနိယေဝ ရူပာနီတိ သမာသော။ ဇာတကာဒီနိ ပန ပရေဟိ ကာရာပေတုံ လဗ္ဘန္တိ။ မာလာကမ္မာဒီနိ သယမ္ပိ ကာတုံ လဗ္ဘန္တိ။ အာရာမာရညဂေဟေသု ဘုဉ္ဇန္တံ န ဥဋ္ဌာပေယျာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဝိဟာရသင်္ခါတော အာရာမော စ အရညဉ္စ အန္တရဃရသင်္ခါတံ ဂေဟဉ္စာတိ ဒွန္ဒော။ “အာရာမ။ပေ။ ဂေဟေသူ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဧ-ကာရဿ အ-ကာရကရဏေန ကထာဗန္ဓဝသေန ဝုတ္တံ။ ဩကာသေ ကတေ ပန “ပဝိသထာ”တိ ဝုတ္တေ စ ပဝိသိတဗ္ဗံ ဥပနိသီဒိတဗ္ဗဉ္စ။

**၃၅၁.** ပုမယုတ္တာနိ ယာနာနိ စ သိဝိကဉ္စ ဟတ္ထဝဋ္ဋကဉ္စ ပါဋင်္ကိဉ္စ အဘိရုဟိတုံ ဂိလာနဿ ကပ္ပတေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပုမယုတ္တာနီ** တိ အဿဂေါဏာဒိပုရိသယုတ္တာနိ, န ဓေနုယုတ္တာနိ, သာရထိ ပန ဣတ္ထီ ဝါ ဟောတု ပုရိသော ဝါ, ဝဋ္ဋတိ။ ဟတ္ထဝဋ္ဋကေပိ ဧသေဝ နယော, **ယာနာနီ**တိ ရထသကဋာဒီနိ, **သိဝိကန္တိ** ပီဌကသိဝိကံ, ပီဌကယာနန္တိ အတ္ထော။ **ပါဋင်္ကီ** တိ အန္ဒောလိကာ။ **ဂိလာနဿာ** တိ ဧတ္ထ **ဂိလာနော** နာမ န အပ္ပကေနပိ သီသာဘိဃာတာဒိမတ္တေန ဝေဒိတဗ္ဗော, ယော ပန န သက္ကောတိ ဝိနာ ယာနေန ဂန္တုံ, ဧဝရူပော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တထာ ဟိ ယာနံ အနုဇာနန္တေန ဘဂဝတာ ကောသလေသု ဇနပဒေသု ဘဂဝန္တံ ဒဿနာယ သာဝတ္ထိံ ဂစ္ဆန္တံ အညတရံ ဂိလာနံ ဘိက္ခုံ ဂန္တုမသက္ကုဏေယျတာယ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နံ ဒိသွာ မနုဿေဟိ တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ “ဟေဟိ, ဘန္တေ, ဂမိဿာမာ”တိ ဝုတ္တေ “နာဟံ, အာဝုသော, ဂမိဿာမိ, ဂိလာနောမှီ”တိ **ဝုတ္တဝတ္ထုသ္မိံ** (မဟာဝ. ၂၅၃) အနုညာတံ, တထာ ဝဒန္တော စ သော ဘိက္ခု ဂမနုပစ္ဆေဒသာဓကမေဝ ဂေလညံ သန္ဓာယာဟာတိ ဝိညာယတိ အဓိပ္ပေတတ္ထနိပ္ဖတ္တိယာ ဥပစ္ဆိန္နတ္တာ, အပိစ ယာနေန ဧကပရိစ္ဆေဒအာယ ဥပဟဟနာယ ပရိစ္ဆေဒံ ဌပေန္တေန အဋ္ဌကထာစရိယေန “ဂိလာနေန ဘိက္ခုနာ သဥပဟာဟနေနာတိ ဧတ္ထ ဂိလာနော နာမ ယော န သက္ကောတိ အနုပာဟနေန ကမံ ပဝိသိတု”န္တိ **အဋ္ဌကထာယံ** (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၂၅၆) ဝုတ္တံ, တသ္မာ ယထာဝုတ္တဂိလာနော၀ ဂိလာနောတိ နိဋ္ဌမေတ္ထ ဂန္တဗ္ဗံ။

**၃၅၂. ဒဝံ ကရဏော**တိ ကေဠိယာ ကရဏော။ **အညဿာ** တိ အန္တမသော ဒုဿီလဿာပိ။ **ဥပလာဠနေ**တိ “ပတ္တံ ဒဿာမိ, စီဝရံ ဒဿာမီ”တိအာဒိနာ။

**၃၅၃.** ဝိဝရိတွာ န ဒဿယေတိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **တာ** ဘိက္ခုနိယော။

**၃၅၄. ဩတာဒန္တိ** ဘိက္ခုနီဟိ တေရသိယံ ဝါ စာတုဒ္ဒသိယံ ဝါ အာဂန္တွာ ဥပေါသထံ ပုစ္ဆိတွာ “စာတုဒ္ဒသော”တိအာဒိနာ ဘိက္ခုနာ အာစိက္ခိတေ ပုန တာဟိ ဥပေါသထဒိဝသေ သမာဂန္တွာ ဩဝါဒူပသင်္ကမနယာစနံ, တံ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသကဿ အာရောစေတွာ တေန ကတသန္နိဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ပာဋိပဒေ ပစ္စာဟရိတဗ္ဗန္တိ အဓာနနကံ **ဗာလဉ္စ** တထာ ကာတုံ အသမတ္ထံ **ဂိလာနဉ္စ** ပါဋိပဒေ ဂန္တုကာမံ **ဂမိယဉ္စ** ဝဇ္ဇေတွာ အညဿ ဂဟဏပစ္စာဟရဏာနိ အကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ တေန ဝုတ္တံ **“န ဂဏှဟတော”**တိအာဒိ။

**၃၅၅. လောကာယတန္တိ** နိရတ္ထကကာရဏပဋိသံယုတ္တံ တိတ္ထိယသတ္ထံ။ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာ စ ဣမိနာဝ ဥပလက္ခိတာ။ **န ဝါစေယျာ** တိ ပရေသံ န ဝါစေယျ။ ဣမိနာဝ အတ္တနော ပရိယာပုဏနမ္ပိ ပဋိက္ခိတ္တံ လောကာယတတိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇာတိ စ ရာဂဒေါသမောဟဝဍ္ဎနာနိ ဗုဒ္ဓါဒိဂရဟိတာ သဂ္ဂမောက္ခာနံ တိရော တိရိယဘူတာ အဖလဉ္စ ဂတာ ပဝတ္တာ ကဗ္ဗနာဋကာဒိကာ သဗ္ဗာပိ ဝိဇ္ဇာ အနုလောမဝသေန တ ဝိနယပရိယာယံ ပတွာ ဂရုကေ ဌာတဗ္ဗန္တိ ဝိနယယုတ္တိ တောပိ သင်္ဂဟိတာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ ဧဝဉ္စ နော ဂရုနုမုပဒေသော။ **ပေဋ္ဌာယပီ**တိ ယတ္ထ ဟတိံ ဌပေတွာ သုခိနော ဘုဉ္ဇန္တိ, တမ္ဗလောဟေန ရဇတေန ဝါ ကတာယ တာယ အာသိတ္တကူပဓာနသင်္ခါတာယ ပေဋ္ဌာယ ဌပေတွာ။

**၃၅၆.** ဟရိတဉ္စ နိတာသနဉ္စ, ဂိဟီနံ ဟတ္ထိသောဏ္ဍာဒိဝသေန ဟရိတနိတာသနံ ယဿ ဟရိပနဿ နိတာသနဿ သာတိ ကိရိယာဝိသေသနသမာသော ။ ဂိဟိပာရုတနိတာသနံ န ဟရိပေ န နိတာသေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သံဝေလ္လိယံ န နိ တာသေယျာ**တိ မလ္လကမ္မကရာဒယော ဝိယ ကစ္ဆံ ကတွာ န နိတာသေယျ။ ဧဝံ နိတာသေတုံ ဂိလာနဿာပိ မဂ္ဂပ္ပဋိပန္နဿာပိ န ဝဋ္ဋတိ။ ယမ္ပိ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တာ ဧကံ ဝါ ဒွေ ဝါ ကောဏေ ဥက္ခိပိတွာ အန္တရဝါသကဿ ဥပရိ လဂ္ဂေန္တိ, န ဝဋ္ဋတိ။ ဧဝံ အဟာရုပိတွာ အနိတာသေတွာ စ နိဗ္ဗိကာရံ ပရိမဏ္ဍလံ ဟာရုပိတဗ္ဗံ တိမဏ္ဍလံ ပဋိစ္ဆာဒေန္တေန ပရိမဏ္ဍလံ နိတာသေတဗ္ဗဉ္စ, တထာ အဟာရုပိတွာ အနိတာသေတွာ စ အာရာမေ ဝါ အန္တရဃရေ ဝါ အနာဒရေန ယံ

ကိဉ္စိ ဝိကာရံ ကရောန္တသ္သ ဒုက္ကဋံ။ **အာယန္တိ** ဝနံ။ **နာလိမ္ပယေယျာ** တိ ''သဗ္ဗုပကာရာနိ ဝိနသ္သန္တု''တိ တ ခ်ိဥ္ဇ ဥာဓိပ္ပာယေန တ နာလိမ္ပယေယျ။

၃၅၇. ဝမ္မိ နော ပယောဇယေ အညာတကပ္ပတရိတေ နော ယာစေတိ ယောဇနာ။ **အညသ္သာ** တိ သဟဓမ္မိကသ္သာပိ။ ကတိပာဟံ ဘုတ္တ တတိ ယောဇနီယံ။ **ပုနော**တိ နိပါတော။

၃၅၈. ဒဏ္ဍိနံ ဥတ္တ တ အဥတ္တ တ ဥဒ္ဒိသ္သ ရက္ခံ ယာစနေ ဒဏ္ဍိတေ ဒဏ္ဍော အသ္သ ဂီတတိ ယောဇနာ။ ဒဏ္ဍံ ဂဏှာပတီတိ ပစ္စယန္တသ္သ ဒဏ္ဍိနံ ဒဏ္ဍာဂ္ဂဟဏန္တိ အတ္ထော။ **ဥဒ္ဒိသ္သာ** တိ ''အမှာကံ ဝိဟာရေ အသုကေန စ အသုကေန စ က္လဒံ နာမ ကတ''န္တိ, ''ကရိသ္သ''န္တိ တ ဇဝံ အတီတံ တ အနာဂတံ တ အာရဗ္ဘ။ **ယာစနေ**တိ တေဟာရိကေသု ယာစနေ သတိ။ **ဒဏ္ဍိတေ** တိ တေဟိ ဒဏ္ဍေ ဂဟိတေ သော ဒဏ္ဍော အသ္သ ယာစကသ္သ ဘိက္ခုနော ဂီတ, က္လဏံ ဟောတီတိ အတ္ထော။ တေဟာရိကေဟိ ပန ''ကေနာ''တိ ဝုတ္တေ ''အသုကေနာတိ ဝတ္တုံ အမှာကံ န ဝဋ္ဋတိ, တုမှေဟယေဝ ဇာနိသ္သထ, ကေဝလဉှိ မယံ ရက္ခံ ယာစာမ, တံ နော ဒေထ, အဝဟဋဘဏ္ဍဉ္စ မံ အာဟရာပေထာ''တိ ဝတ္တဗ္ဗံ ။ ဇဝံ အနောဒိသ္သ အာစိက္ခဏာ ဟောတိ, သာ ဝဋ္ဋတိ။ **ဟာရာဇိကာဒိကာ**တိ ဟာရာဇိကထုလ္လစ္စယဒုက္ကဋာနိ။

၃၅၉. ''ဟာရန္တေသု ပရိက္ခာရံ၊
စောရော စောရောတိ ဘာသိတေ။
အနတ္ထာယေသံ ဂဏှာဟန္တေ''တိ။ –

ဟာဌေဟိ ဘာဝိတဗ္ဗံ။ ဧဉှိ သတိ ''ဟာရန္တေသူ''တိ ဗဟုဝစနေန သဟ ဃဋ္ဋတော။ ပရိက္ခာရံ ဟာရန္တေသု သေံ အနတ္ထာယ ''စောရော စောရော''တိ ဘာသိတေ ဒဏ္ဍံ ဂဏှာဟန္တေ တတ္တကံ အသ္သ ဂီတတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဟာရန္တေသူ** တိ စောရေသု ဂဟေတွ တ ဂစ္ဆန္တေသု။ **သေန္တိ** စောရာနံ။ **ဂဏှာဟန္တေ** တိ တေဟာရိကဇနေ ဂဏှာဟန္တေ။ ယတ္တကံ ဂဟိတံ, တတ္တကံ အသ္သ ဘိက္ခုနော ဂီတ, ဘဏ္ဍဒေယျံ ဟောတီတိ အတ္ထော။

၃၆၀. ဟကာရကုဋ္ဌာနံ ဗဟိ ဝဋ္ဋဋ္ဌေ တပိ ဝီဟာဒိနာဋ္ဌိကေရာဒိရောပိမေ ဟရိတေ တပိ ဝိဃာသုစ္စာရသင်္ကာရမုတ္တံ နာဝလောကိယ ဆဋ္ဋေယျ, ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝဋ္ဋဋ္ဌေ နာဝလောကိယာ** တိ စ က္လမိနာ ဩလောကေတ္တ တ အဝဋ္ဋဋ္ဌေ တ ဝိဃာသာဒီနိ ဆဋ္ဋေန္တသ္သ အနာပတ္တီတိ ဒီပေတိ။ ဝီဟိ အာဒိ ယေသံ သာလိအာဒီနံ တေ ဝီဟာဒယော, နာဋ္ဌိကေရော အာဒိ ယေသံ အမ္ဗပနသာဒီနံ တေ နာဋ္ဌိကေရာဒယော, ဝီဟာဒယော စ နာဋ္ဌိကေရာဒယော စာတိ ဒွဝန္ဒော, တေသံ ရောဟေ, တေန နိဗ္ဗတ္တံ **ဝီဟာဒိ။ပေ။ ရောပိမံ။ ဟရိတေ**တိ ဟရိတဋ္ဌာနေ။ **ဝိဃာသော** နာမ ဥစ္ဆိဋ္ဌောဒကစလကာဒိ။

၃၆၁. ဓမ္မယုတ္တမ္ပိ နစ္စဉ္စ ဂီတဉ္စ တဒိတဉ္စ ယောဇာပေတုဉ္စ ပယောဇေတုဉ္စ ပယုတ္တာနိ ပသ္သိတုဉ္စ ''ဥပဟာရံ ကရောမာ''တိ ဝုတ္တေ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ တ န လဗ္ဘန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဓမ္မယုတ္တမ္ပီ** တိ ရတနတ္တယဂုဏူပသံဟိတတာယ အန္တမသော ဓမ္မေန ပုညေန သံယုတ္တမ္ပိ။ **နစ္စ** န္တိ အန္တမသော မောရသုကမက္ကဋာဒီနံ နစ္စမ္ပိ။ **ဂီတန္တိ** အန္တမသော ဂီတသ္သ ပုဗ္ဗဘာဂေ ကယိရမာနံ ဒန္တဂီတမ္ပိ။ **တဒိတန္တိ** အန္တမသော ဥဒကဘေရိတဒိတမ္ပိ။ **ယောဇာပေတုန္တိ** အညေဟိ ကာရာပေတုံ။ **ပယောဇေတုန္တိ** အတ္တနာ ကာတုံ။ အာယတကေန ဂီတသ္သရေန ဓမ္မမ္ပိ ဘာသိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ **ပယုတ္တာနီ** တိ ပရေဟိ ယေဟိ ကေဟိစိ ကတာနိ။ **ပသ္သိတု** န္တိ က္လမိနာ အနောလောစနဒသ္သနမ္ပိ ဂဟိတန္တိ သောတုန္တိပိ အတ္ထော ဝိညာယတိ။ အန္တရာရာမေ ဌိတသ္သ ပသ္သတော အနာပတ္တိ။ ဝီထိယံ ဌတ္တ ဂီဝံ ပရိဝတ္တေတ္တ ပသ္သတောပိ အာပတ္တိယေဝ။ ယေန ကေနစိ ကရဏီယေန ဂတဋ္ဌာနေ ပသ္သတိ, သုဏာတိ တ, အနာပတ္တိ။ **သမ္ပဋိစ္ဆိတု** န္တိ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတုံ။ ''ဥပဟာရကရဏံ နာမ သုန္ဒရ''န္တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ **တ**-သဒ္ဒော သမုစ္စယေ။

၃၆၂. ''ကီဠတ္တံ ကတံ ရာဇာဂါရ''န္တိအာဒိနာ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ စိတ္တေန ဝိစိတ္တကံ အာကာရံ **စိတ္တာကရကံ** ။

၃၆၃. အာသနေန နဝေ န ပဋိဗာဟေယျာတိ ယောဇနာ။ **အာသနေနာ**တိ အာသနတော။ **န ပဋိဗာဟေယျာ** တိ န ဥဋ္ဌာပေယျ။ ဥဏ္ဍေ္ဟ စီဝရံ န နိဒဟေယျာတိ ယောဇနီယံ။ **န နိဒဟေယျာ** တိ အဓိကံ န နိဒဟေယျ။ **ဂရုနာ**တိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေန။ **ပဏ္ဏာမိတော**တိ "မာ ဣဓ ပဝိသာ"တိအာဒိနာ နိက္ကမိတော။

၃၆၄. သတ္တဟိ အာပတ္တိဟိ စ ဘိက္ခုံ တပိ အဒေသနေဝ စ ဥပဟာသကံ တပိ ပရမ္မုခာ အက္ကောသနေ့ ဒုက္ကဋန္တိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အာပတ္တီဟိ စာ** တိ စ-သဒ္ဒော အဝဓာရဏော။ **အဒေသနေဝ စာ**တိ တွေ **ဧဝ စာ**တိ နိပါတသမုဒာယော, ဧကော ဧဝ တ အဝဓာရဏေ, ဝုတ္တတော အဒေသနေဝ "အသဒ္ဒေ"တိအာဒိနာတိ အတ္ထော။ **ပရမ္မုခာ** တိ နိပါတော, တသ္သ အသမ္မုခေတိ အတ္ထော။ သမ္မုခာ ဝဒန္တဿ ဟစိတ္တိယံ။ ဟပဂရုပာဏဝသေန ပန ဝဒတော အနာပတ္တိ။

၃၆၅. **သဒ္ဓာဒေယျံ** သဒ္ဓာယ အာတဗ္ဗံ စီဝရဒ္ဓ စ-သဒ္ဒေန အဝသေသမ္ပိ **ဝိနိပါတေတုံ** နာသေတုံ န လဗ္ဘံ, ပိတူနံ လဗ္ဘတ္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဉာတီနမ္ပိ** တိ ပိ-သဒ္ဒော သမ္ပာဝနေ။

၃၆၆. အညတ္ရ ဝဿံဝုတ္ထော အညတော ဘာဂံ ဂဏ္ဍေ္ဟယျ, ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အညတ္ရာ** တိ အညသ္မိံ ဝိဟာရေ။ **အညတော**တိ အညဝိဟာရတော။ **ပဋိဒေယျာ** တိ ဂဟိတဋ္ဌာနေ ဒဒေယျ။ ဂဟိတေ တသ္မိံ ဝတ္ထုသ္မိံ နဋ္ဌေ ဝေ တ ဇိဏ္ဏေ တ တသ္သ ဂီတဟော တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ စောဒိတော နော ဒဒေယျ, တေသံ ဓုရနိက္ခေပတော ဘဏ္ဍဂ္ဃကာရိယော ဟောတီတိ ယောဇနာ။ **စောဒိတော**တိ ဝတ္ထုသာမိကေဟိ "ဒေဟီ"တိ ဝုတ္တော။ **တေသ**န္တိ တသ္မိံ ဝိဟာရေ လာဘီနံ ဘိက္ခူနံ။

၃၆၇. သန္တရုတ္တရော တ ကလ္လော သဥပာဟနော တ ကမံ န ပဝိသေယျ, ဓာမရီမကသဗီဇနိံ န ဓာရေယျာတိ ယောဇနီယံ။ အန္တရဉ္စ ဥတ္တရဉ္စ, သဟ အန္တရုတ္တရေန **သန္တရုတ္တရော** ။ အဂ္ဂဋ္ဌဂုတ္တေ ဝိဟာရေ သင္ဃာဋိံ နိက္ခိပိတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ အာရညကေန ပန ဘဏ္ဍုက္ခလိကာယ ပက္ခိပိတွာ ဟသာဏရုက္ခသုသိရာဒီသု ပဋိစ္ဆန္နေသု ဌပေတွာ ဂန္တဗ္ဗံ။ အန္တရုတ္တရာနံ နိက္ခေပေ အယမေဝ နယော။ **ကလ္လော** တိ အဂိလာနော။ မကသာနံ ဗီဇနီ မကသဗီဇနီ, စမရီနံ တဋ္ဌေဟိ ကတာ မကသဗီဇနီတိ သမာသော။

၃၆၈. အာရာမတော ဗဟိတိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **အာရာမတော**တိ အာရာမူပစာရတော။ **န ဓာရေယျာ** တိ အဂိလာနော န ဓာရေယျ။ ယသ္သ ပန ကာယဒာဟော တ ပိတ္တကောပော တ ဟောတိ, စက္ခု တ ဒုဗ္ဗလံ, အညော တ ကောစိ အာဗာဓော ဝိနာ ဆတ္တေန ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္သ ကမေ တ အရညေ တ ဆတ္တံ ဝဋ္ဋတိ။ **ဂုတ္တိယာ လဗ္ဘတီ** တိ ဝဿေ စီဝရဂုတ္တတ္ထံ, တဋ္ဌမိဂစောရဘယေသု အတ္တဂုတ္တတ္ထမ္ပိ လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။ ဧကပဏ္ဏဆတ္တံ ပန သဗ္ဗတ္ထေဝ ဝဋ္ဋတိ။

၃၆၉. ဥဘတောကာဇံ န ကပေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဥဘတော ဒဏ္ဍသ္သ ဥဘယကောဋိယံ ဘာရဗန္ဓကာဇံ **ဥဘတောကာဇံ,** အလောပတပ္ပုရိသော။ **ကေန္တရိကကာဇက**န္တိ အန္တရမေဝ အန္တရိကံ, ကေဋ္ဌ အန္တရိကဉ္စာတိ ဒွန္ဒော, ကေန္တရိကေ ဘာရဗန္ဓကာဇန္တိ တပ္ပုရိသော ကေတောကာဇကံ, အန္တရိကကာဇကန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဟတ္ထေ ဩလမ္ဗော အသ္သ ဘာရသ္သာတိ သမာသော။

၃၇၀. **အနောကာသကတ**န္တိ "ကရောတု မေ အာယသ္မာ ဩကာသံ, အဟံ တံ ဝတ္တုကာမော"တိ ဧဝံ စောဒကေန ဩကာသေ ကာရာပိတေ နတ္ထိ ဩကာသော ကတော အနေန စုဒိတကေနာတိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ။ **စောဒေယျာ** တိ စာဝနအက္ကောသကမ္မဝုဋ္ဌာနာဓိပ္ပာယေန စောဒေယျ။ ဥပေသထပ္ပဝာရဏဌပနအနုဝိဇ္ဇမ္မကထာဓိပ္ပာယေသု ဩကာသကမ္မံ နတ္ထိ။ **သုဒ္ဓဿာ** တိ အနာပတ္တိကတာယ သုဒ္ဓဿ။ **အဝတ္ထုသ္မိံ** န္တိ အကာရဏော။ **တထာ**တိ ဒုက္ကဋံ အတိဒိသတိ။ ကရောန္တေနာပိ "ဘူတမေဝ နု ခော အာပတ္တိံ ဝဒတိ, အဘူတ"န္တိ ဧဝံ ဥပပရိက္ခိတွာ ကာတဗ္ဗာ။ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, ပုဂ္ဂလံ တုလယိတွာ ဩကာသံ ကာတု"န္တိ (မဟာဝ. ၁၅၃) ဟိ ဝုတ္တံ။

၃၇၁. သတ္တာနံ ပကတင်္ဂုလေန အဋ္ဌင်္ဂုလာဓိကံ မဉ္စပ္ပဋိပာဒံ တ ဥစ္စပာဒကံ မဉ္စံ တ န ဓာရယေတိ ယောဇနာ။ ပကတိယာ အင်္ဂုလံ **ပကတင်္ဂုလံ** ။ တဉ္စ ဝၑကိအင်္ဂုလံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ အဋ္ဌ စ တာနိ အင်္ဂုလာနိ စ, တေဟိ တမဓိကံ ယသ္သ

သာတိ သမာသော။ မဇ္ဈာနံ ပဋိဟာအော, ယတ္ထ မဇ္ဈဟာဒေ နိက္ခိပန္တိ။ အင္ဂုဠလတော ဥစ္စာ ဟာအာ ယသ္သာတိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ။

၃၇၂. **မူဂဗ္ဗတာဒိ** န္တိ မူကနမိဝ တုဏှီဘာဝသင်္ခာတံ ဝတံ အာဒိ ယဿ ကေဝတာဒိနော တိတ္ထိယဝတဿာတိ သမာသော။ ခုရမေဝ ဘဏ္ဍံ **ခုရဘဏ္ဍံ** ။ ပုဗ္ဗေ နှာပိတော **နှာပိတပုဗ္ဗကော,** ဝိသေသနဿ ပရနိပါတော။

၃၇၃. **ဟတ္ထကမ္မ** န္တိ ဟတ္ထေန ကာတဗ္ဗံ ဝဍ္ဎကိအာဒီနံ ကမ္မံ။ အနုဿရဏံ "ကပ္ပိယတ္တံ မေ ယေန ယာစိတံ, အမ္ဟေဟိ ကြမဿ အာတဗ္ဗ"န္တိ ဧဝံ စိတ္တပ္ပဝတ္တိအနုသာရော, တဿာ ယာစနာယ အနုသာရော **တဒနုသာရော,** တတော လဒ္ဓံ ယံ ကိဉ္စိ ဂဟေတုန္တိ ယောဇနာ။ ကမ္မတော နိဂ္ဂတော **နိက္ကမ္မော,** ဝိယာသာအာဒိ။ တံ အယာစိတ္ တပိ ကာရေတုန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **အာဟရာပေတု**န္တိ အရညတော အာနေတုံ။ **အပရသန္တက** န္တိ အရုတိဏပလာလာဒိကံ အပရပရိဂ္ဂဟိတံ။

၃၇၄. ဂိဟီနံ ယတ္တကံ ဒေတိ, ကေပကေ ဒေန္တေ ဂဟေတုံ လဗ္ဘံ, သင်္ဃစေတိယသန္တကေ ယထာပရိစ္ဆေဒံ ဂဟေတုံ လဗ္ဘန္တိ ယောဇနာ။ **ဒေတီ**တိ ကေပကော ဘိက္ခုနံ ဒေတိ။ **ဂဟေတု**န္တိ တတ္တကံ ဂဟေတုံ။ **သင်္ဃစေတိယ သန္တကေ**တိ ဝေတနကေပကေဟိ ဒီယမာနေ သင်္ဃဿ စေတိယဿ စ သန္တကေ။ **ယထာပရိစ္ဆေဒ**န္တိ ယံ တေသံ သင်္ဃေန အနုညာတံ ဟောတိ "ဒိဝသေ ဒိဝသေ တတ္တကံ နာမ ခါဒထာ"တိ, တံ ပရိစ္ဆေဒံ အနတိက္ကမ္မ။ သင်္ဃိကေ စ စေတိယသန္တကေ စ ကေဏိယာ ဂဟေတွာ အာရက္ခန္တဿေဝ ဟိ အနေ ပရိစ္ဆေဒအော နတ္ထိ။

၃၇၅. **"ကာယတစာဟိ ဒွီဟိ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇေယျာ"** တိ ယေဘုယျဝသေန ဝုတ္တံ, မေထုနဓမ္မေ ပရူပက္ကမေ သတိ သာဒိယန္တဿ အကိရိယသမုဋ္ဌာနဘာဝသမ္ဘဝတော။ **ဆဟိ တ**တိ အာပတ္တုပ္ပတ္တိကာရဏသင်္ခါတေဟိ ဆဟိ သမုဋ္ဌာနေဟိ တ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ သဗ္ဗာပတ္တီနဥပ္ပဟိ ကာယော တစာ ကာယတစာ ကာယစိတ္တံ တစာစိတ္တံ ကာယတစာစိတ္တန္တိ ဆ သမုဋ္ဌာနာနိ။ တတ္ထ ပုရိမာနိ တီဏိ အစိတ္တကာနိ, ပစ္ဆိမာနိ သစိတ္တကာနိ။

> တိဓာ ကေသမုဋ္ဌာနာ၊ ပဉ္စဓာ ဒွိသမုဋ္ဌိတာ။
> ဒွိဓာ တိစတုရော ဌာနာ၊ ကေဓာ ဆသမုဋ္ဌိတာ။

တတ္ထ စတုတ္ထေန ပဉ္စမေန ဆဋ္ဌေန စ သမုဋ္ဌာနတော **ကေသမုဋ္ဌာနာ တိဓာ** ။ ပဌမစတုတ္ထေဟိ စ ဒုတိယပဉ္စမေဟိ စ တတိယဆဋ္ဌေဟိ စ စတုတ္ထဆဋ္ဌေဟိ စ ပဉ္စမဆဋ္ဌေဟိ စ သမုဋ္ဌာနတော **ဒွိသမုဋ္ဌိတာ ပဉ္စဓာ** ။ ပဌမေဟိ စ တီဟိ ပစ္ဆိမေဟိ စ တီဟိ သမုဋ္ဌာနတော **တိသမုဋ္ဌာနာ ဒွိဓာ** ။ ပဌမတတိယစတုတ္ထဆဋ္ဌေဟိ စ ဒုတိယတတိယပဉ္စမဆဋ္ဌေဟိ စ သမုဋ္ဌာနတော **စတုသမုဋ္ဌာနာ ဒွိဓာ** ။ ဆဟိပိ သမုဋ္ဌိတော **ဆသမုဋ္ဌာနာ ကေဓာ** ။ အလဇ္ဇိ။ပေ.။ သညိတာယ စာတိ ကြမေဟိ ဆဟိ တ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ယော သဉ္စိစ္စ အာပတ္တိ အာပဇ္ဇတိ, အာပတ္တိ ပရိဂူဟတိ, အဂတိဂမနဉ္စ ဂစ္ဆတိ, ဧဒိသော ဝုစ္စတိ အလဇ္ဇီ ပုဂ္ဂလော။ အလဇ္ဇီ စ အညာဏော စ ကုက္ကုစ္စပကတော စ ကုက္ကုစ္စေန အဘိဘူတောတိ ဒွန္ဒော။ ဘာဝေ တ္တပစ္စယော။

တတ္ထ ယော အကပ္ပိယဘာဝံ ဇာနန္တောယေဝ မဒ္ဒိတ္ဝာ ဝီတိက္ကမံ ကရောတိ, အယံ **အလဇ္ဇိတာ အာပဇ္ဇတိ** ။ မန္ဒော မောမူဟော ကတ္တဗ္ဗာကတ္တဗ္ဗံ အဇာနန္တော အကတ္တဗ္ဗံ ကရောတိ, ကတ္တဗ္ဗံ ဝိရာဓေတိ, အယံ **အညာဏတ္တာ အာပဇ္ဇတိ**။ ကပ္ပိယာကပ္ပိယံ နိဿာယ ကုက္ကုစ္စေ ဥပ္ပန္နေ ဝိနယဓရံ အပုစ္ဆိတွာ မဒ္ဒိတွာ ဝီတိက္ကမတိ, အယံ **ကုက္ကုစ္စပကတတ္တာ အာပဇ္ဇတိ** ။ သတိယာ ပ္လဝေ သမ္မောဟော **သတိပ္လဝေ,** သဟသေယျတိစီဝရဝိပ္ပဝာသာဒီနိ သတိပ္လဝ အာပဇ္ဇတိ။ ကပ္ပဉ္စ အကပ္ပိယဉ္စ ကပ္ပာကပ္ပိယံ, ကပ္ပာကပ္ပိယေ သညာ, သာ အဿ အတ္ထီတိ ကပ္ပာ။ပေ.။ သညီ, တဿ ဘာဝေတိ တာ-ပစ္စယော။ ယ-လောပေန ပန **"သညိတာ"**တိ ဝုတ္တံ, ကရဏတ္ထေ တ ပစ္စတ္တဝစနံ။ တေ စ "အကပ္ပိယေ"တိအာဒီနံ ယထာက္ကမေန ယုဇ္ဇန္တိ။ တတ္ထ ယော အစ္ဆမံသံ "သူကရမံသ"န္တိ ခါဒတိ, ဝိကာလေ ကာလသညိတာယ ဘုဉ္ဇတိ, အယံ **အကပ္ပိယေ ကပ္ပိယသညိတာယ အာပဇ္ဇတိ** ။ ယော ပန သူကရမံသံ "အစ္ဆမံသ"န္တိ ခါဒတိ, ကာလေ ဝိကာလသညာယ ဘုဉ္ဇတိ, အယံ **ကပ္ပိယေ အကပ္ပိယသညိတာယ အာပဇ္ဇတိ** ။

၃၇၆. အလဇ္ဇိအညာဏတာယ ကာယတစာပိ အာပတ္တိံ ဆာဒယေတိ ယောဇနာ။ **လိင်္ဂေ** တိ လိင်္ဂပရိဝတ္တနနိမိတ္တံ။ လိင်္ဂေ သင်္ဃေ စ ဂဏေ စ ဧကေသ္မိံ စာတိ အာပတ္တိဝုဋ္ဌိတိ စတုဓာ ဟောတီတိ သေသော။

၃၇၇. **ပစ္စယဒ္ဝယေ** တိ စီဝရေ ပိဏ္ဍပာတေ စ။ **ပရိကထောဘာသဝိညတ္တိ** တိ အဘိလာပမတ္တမေတံ။ သဟာစရိတသ္သ ပန နိမိတ္တကမ္မဿာပိ ဧတ္ထေဝ သင်္ဂဟော ဝေဒိတဗ္ဗော။ တတ္ထ ပရိယာယေန ကထနံ **ပရိကထာ**။ ဥဇုကမေဝ အဝတွာ ယထာ အဓိပ္ပာယော ဝိဘူတော ဟောတိ, ဧဝံ ဩဘာသနံ **ဩဘာသော**။ ပစ္စယေ ဥဒ္ဒိဿ ယထာ အဓိပ္ပာယော ဉာယတိ, ဧဝံ ဝိညာပနံ **ဝိညတ္တိ** ။ နိမိတ္တကရဏံ **နိမိတ္တကမ္မံ**။ **တတိယေ** တိ သေနာသနေ။ **သေသေ**တိ ဂိလာနပစ္စယေ။

၃၇၈. ပဉ္စန္နံ သဟာဓမ္မိကာနံ အစ္စယေ အနံ န ရူဟတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အစ္စယေ အန** န္တိ "မမစ္စယေန မယှံ သန္တကံ ဥပဇ္ဈာယဿ ဟောတူ"တိအာဒိနာ ဧဝံ အတ္တနော အပဂမေ အနံ။ **တန္တိ** အစ္စယေန ဒိန္နံ စီဝရာဒိကံ သင်္ဃဿေဝ စ ဟောတိ, န ဘိက္ခုနောတိ အဓိပ္ပာယော။ **ဂိဟီနံ ပနာ**တိ ဂိဟီနံ အစ္စယေ အနံ ပန။ ဣဒမေတ္ထ အနုဂ္ဂဟာဏလက္ခဏံ – "ဣဒံ တုယှံ ဒမ္မိ"တိအာဒိနာ သမ္မုခါ တ "ဣတ္ထန္နာမဿ ဒေမိ"တိအာဒိနာ ပရမ္မုခါပိ ဒိန္နံယေဝ ဟောတိ။ "တုယှံ ဂဏှာဟိ"တိ ဝုတ္တေ "မယှံ ဂဏှာမိ"တိ ဝဒတိ, သုဒိန္နံ သုဂ္ဂဟိတဉ္စ။ "တဝ သန္တကံ ကရောဟိ, တဝ သန္တကံ ဟောတု, တဝ သန္တကံ ကာရာပေဟိ"တိ ဝုတ္တေ "မမ သန္တကံ ကရောမိ, မမ သန္တကံ ဟောတု, မမ သန္တကံ ကရိဿာမိ"တိ ဝဒတိ။ ဒုဒ္ဒိန္နံ ဒုဂ္ဂဟိတဉ္စ။ သစေ ပန "တဝ သန္တကံ ကရောဟိ"တိ ဝုတ္တေ "သာဓု, ဘန္တေ, မယှံ ဂဏှာမိ"တိ ဂဏှာတိ, သုဂ္ဂဟိတန္တိ။

၃၇၉. ဘိက္ခု တ သာမဏေရော တ **ဥပဿယေ** ဘိက္ခုနီနံ ဝိဟာရေ **ကာလံ ကယိရာထ** ယဒိ ကာလင်္ကရေယျ, **တတ္ထ** တသ္မိံ ဥဘိန္နံ သန္တကေ ဘိက္ခုသင်္ဃော ဧဝ **အာယဇ္ဇော** သာမီ ဟောတီတိ သေသော။ **သေသေပီ**တိ အဝသေသေ ဘိက္ခုနိသိက္ခမာနသာမဏေရိသန္တကေပိ။ **အယံ နယော**တိ ယဒိ တေ ဘိက္ခုနံ ဝိဟာရေ ကာလံ ကရေယျုံ, တေသံ သန္တကေ ဘိက္ခုနိသင်္ဃော ဧဝ အာယဇ္ဇောတိ အယမေဝ နယောတိ အတ္ထော။

၃၈၀. "ဣမံ နေတွာ အသုကဿ ဒေဟိ"တိ **ဒိန္နံ** ယာဝ ပရဿ ဟတ္ထံ န ဟာပုဏာတိ, တာဝ **ပုရိမဿေဝ,** ယော ပဟိဏာတိ, တဿေဝတိ အတ္ထော။ **ဒမ္မိ** တိ "ဣတ္ထန္နာမဿ ဒေမိ"တိ **ဒိန္နံ** ပန **ပစ္ဆိမဿေဝ,** ယဿ ပဟိဏာတိ, တဿေဝ သန္တကန္တိ အတ္ထော။ **ဣမံ ဝိဓိံ** "ဝုတ္တနယေန ဣမေ သာမိနော ဟောန္တိ"တိ ဧဝံ ပကာရံ **ဥတွာ** ဝိဿာသဂ္ဂာဟံ တ ဂဏှေဟ, မတကစီဝရံ တ အဓိဋ္ဌေတိ ယောဇနာ။ **ဝိဿာသဂဟ** န္တိ သာမိသု ဇီဝန္တေသု ဝိဿာသေန ကဟံ ဂဟေတွာ။ **မတကစီဝရံ အဓိဋ္ဌေ** တိ တေသု မတေသု အညေ စေ ဘိက္ခူ န သန္တိ, "မယှံ တံ ဟာပုဏာတီ"တိ မတကစီဝရံ အဓိဋ္ဌေယျ။ အညေသံ အဒတွာ ဒူရေ ဌပိတမတကပရိက္ခာရာ ပန တတ္ထ တတ္ထ သင်္ဃဿေဝ ဟောန္တိ။ ဘိက္ခုမ္ပဟိ ကာလကတေ သင်္ဃော သာမီ ပတ္တစီဝရေ, အပိစ ဂိလာနုပဋ္ဌာကာ ဗဟူပကာရာ, သင်္ဃေန တိစီဝရဉ္စ ပတ္တဉ္စ ဂိလာနုပဋ္ဌာကာနံ အတတ္ဗံ။ ယံ တတ္ထ လဟုဘဏ္ဍံ လဟုပရိက္ခာရံ, တံ သမ္မုခီဘူတေန သင်္ဃေန ဘာဇေတဗ္ဗံ။ ယံ တတ္ထ ဂရုဘဏ္ဍံ ဂရုပရိက္ခာရံ, တံ အာဂတာနာဂတဿ စာတုဒ္ဒိသဿ သင်္ဃဿ အဝိဿဇ္ဇိယံ အဝေဘင်္ဂိယံ။ **ဂိလာနုပဋ္ဌာကော** နာမ ဂိဟီ တ ဟောတု ပဗ္ဗဇိတော တ, အန္တမသော မာတုဂါမောပိ, သဗ္ဗေ ဘာဂံ လဘန္တိ။ ဗဟူ စေ သဗ္ဗေ သမဂ္ဂ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌဟန္တိ, သဗ္ဗေသံ သမဘာဂေ အတဗ္ဗော။ ယော ပနေတ္ထ ဝိသေသေန ဥပဋ္ဌဟတိ, တဿ ဝိသေသော ကာတဗ္ဗော။

၃၈၁. "လောဟဘဏ္ဍေ ပဟာရဏိံ ဌပေတွာ သဗ္ဗံ ကပ္ပတိ"တိအာဒိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ပဟာရဏိ**န္တိ အာဝုဓံ။ ဟဒုကာ စ သင်္ကမနီယော ပလ္လင်္ကော စာတိ ဒ္ဝန္ဒော။ မတ္တိကာမယေ ကတကံ ကုမ္ဘကာရိကဉ္စ ဌပေတွာ သဗ္ဗံ ကပ္ပတီတိ ယောဇနီယံ, ဓနိယဿေဝ သဗ္ဗမတ္တိကာမယကုဋိ **ကုမ္ဘကာရိကာ** တိ။

ပကိဏ္ဏကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၂. ဒေသနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၈၂. ဣ္တအနိ ဒေသနာနိဒ္ဒဿန္ဘူာသေန ဟေဍ္ဍာ အဝုတ္တာနိ ကာနိစိ သိက္ခာပဒာနိ ဥပဒိသိတုံ **“စာကေ”**တိအာဒိ မာဟ။ ဘိက္ခုဘာဝဿ ယောဗ စာကေ, သာ ဟရာဇိကဒေသနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ဘဝတိ အနေနာတိ ဘာဝေ, သဒ္ဒပ္ပဝတ္တိနိမိတ္တံ, ဘိက္ခုနော ဘာဝေ ဘိက္ခု-သဒ္ဒဿ ပဝတ္တိနိမိတ္တံ ဘိက္ခုကိစ္စံ **ဘိက္ခုဘာဝေ,** တဿ။ ဒိသိ ဥစ္စာရဏေ, ဥစ္စာရဏာ ပကာသနာ ဒေသနာ။ ‘‘ဆန္ဒမတိဝဿတိ, ဝိဝဋ္ဋံ နာတိဝဿတီ’’တိ (ဥဒာ. ၄၅) ဟိ ဝုတ္တံ။ ဣဓ ပန ဘိက္ခုဘာဝပရိစ္စာကေယေဝ ဟရာဇိကာယ ပကာသနာ နာမ ဟရာဇိကာယ ဒေသနာ။ ‘‘ယော’’တိ ဝုတ္တတ္တာ ‘‘သော’’တိ ဝတ္တုံ ယုတ္တံ, တထာပိ သဗ္ဗာဒီဟိ ဝုတ္တဿ တ လိင်္ဂမာဒိယ္ယတေ ဝက္ခမာနဿ တတိ ဝက္ခမာနဒေသနာပေက္ခာယ **“သော”**တိ ဝုတ္တံ။ ယထာ ယေန ပကာရေန ‘‘ဆာဒေတိ ဇာနမာပန္န’’န္တိအာဒိနာ ဝုတ္တံ **ယထာဝုတ္တံ,** တေန။ ဝုတ္တမနတိက္ကမ္မာတိ အဗ္ဗယီဘာဝဝသေန တ အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣဓာပိ ဂရုကာပတ္တိယာ ဝုဋ္ဌာနတိက္ကမေနေဝ ပကာသနာ ဒေသနာ သိယာတိ **“ဝုဋ္ဌာနံ ဂရုကာပတ္တိဒေသနာ”** တိ ဝုစ္စတိ။

၃၈၃. ဣ္တအနိ ဝတ္တဗ္ဗံ သန္ဓာယ **“ဝေ”**န္တိ ဝုတ္တံ။ **ကေဿာ** တိ ကေဿ ဘိက္ခုနော။

၃၈၄. **တုမှဟာမူလေ**တိ တုမှာကံ မူလေ သမိပေ။ **ပဋိဒေသေမီ**တိ ပကာသေမိ။ **သံဝရေယျာသီ** တိ သံယမေယျာသိ, သံဝရေ ပတိဋ္ဌေယျာသီတိ အတ္ထော။

၃၈၅. **နိဿဇ္ဇိတ္တတနာ** တိ ဧကဗဟုဘာဝံ သန္နိဟိတာသန္နိဟိတဘာဝံ ဥတ္တတ ‘‘ဣဒံ မေ, ဘန္တေ, စီဝရ’’န္တိ အာဒိနာ နိဿဇ္ဇိတ္တတ။ **တေနာ**တိ ယဿ စီဝရံ နိဿဋ္ဌံ, တေန။ ‘‘ဣမံ။ပေ။ ဒမ္မီ’’တိ နိဿဋ္ဌစီဝရံ ဒေယျန္တိ သမ္ဗန္ဓိတဗ္ဗံ။ ‘‘ဣမံ စီဝရံ ဒသာဟာတိက္ကန္တ’’န္တိအာဒိနာ ယောဇေတဗ္ဗံ။

၃၈၆. (က) **စီဝရ**န္တိ တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနနယေန အဓိဋ္ဌိတေသု သင်္ဃာဋိအာဒီသု ယံ ကိဉ္စိ စီဝရံ။ **ဝိပ္ပဝုတ္ထ** န္တိ ဝိပ္ပယုတ္တေန ဝုတ္ထံ။

(ခ) **အကာလစီဝရ**န္တိ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဝဿာနဿ ပစ္ဆိမမာသံ ဌပေတွာ သေသေ ဧကာဒသမာသေ, အတ္ထတေ ကထိနေ တဉ္စ မာသံ ဟေမန္တိကေ စတ္တာရော မာသေ စ ဌပေတွာ သေသေ သတ္တမာသေ ဥပ္ပန္နံ, ကာလေပိ သင်္ဃဿ တ ‘‘ဣဒံ အကာလစီဝရ’’န္တိ ဧကပုဂ္ဂလဿ တ ‘‘ဣဒံ တုယှံ ဒမ္မီ’’တိ ဥဒ္ဒိသိတွာ ဒိန္နံ။ ဣတရံ ပန ကာလစီဝရံ။ **မာသာတိက္ကန္တ** န္တိ အကာလစီဝရေ ဥပ္ပန္နေ ဦနဿ ဟရိပူရိယာ သင်္ဃဂဏာဒိတော သတိယာ ပစ္စာသာယ မာသမေကံ ပရိဟာရော လဗ္ဘတိ, တံ မာသံ အတိက္ကန္တံ။

(ဂ) **ပုရာဏစီဝရ**န္တိ ယံ အန္တမသော ဥဿီသကံ ကတ္တာ နိပန္နော။ **စီဝရံ** နာမ ဆန္နံ အညတရံ ဝိကပ္ပနူပဂံ။ ဧသေဝ နယော သဗ္ဗေသု ဝက္ခမာနစီဝရပ္ပဋိသံယုတ္တသိက္ခာပဒေသု။

(ဃ) **အညတ္ရ ဟရိဝတ္တကာ** တိ အန္တမသော ဟရီတကီခဏ္ဍေနပိ ဟရိဝတ္တကံ ဝိနာ။

(င) **ဂဟပတိက**န္တိ ဘိက္ခူသု အပဗ္ဗဇိတကံ။ **အညတ္ရ သမယာ** တိ အစ္ဆိန္နစီဝရနဋ္ဌစီဝရသမယံ ဝိနာ, အစ္ဆိန္နစီဝရေဟိ ပန သာခါပလာသံ အတ္တနာ ဘဉ္ဇိတ္တတပိ တကာဒိနိ ဂဏှိတ္တတပိ နိတသေတုံ ဝဋ္ဋတိ, ပဂေဝ ဝိညတ္တိ။ စီဝရံ ဝိညာပိတန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ ကန္တိ အာဟ **“အညာတက”**န္တိအာဒိ။

(စ) **တဒုတ္တရိ** တိ တတော ဝုတ္တပ္ပမာဏတော ဥတ္တရိ, အစ္ဆိန္နစီဝရေန ဘိက္ခုနာ ကာယေန တ တစာယ တ အဘိဟရိတ္တတ ပဝာရိတစီဝရတော တီသု နဋ္ဌေသု ဒွေ သာဒိတဗ္ဗာနိ, ဒွီသု နဋ္ဌေသု ဧကံ သာဒိတဗ္ဗံ။ ပကတိယာ သန္တရုတ္တရေန စရန္တေန ဒွီသု နဋ္ဌေသု ဒွေဝယေဝ သာဒိတဗ္ဗာနိ, ဧကသ္မိံ နဋ္ဌေ ဧကံယေဝ သာဒိတဗ္ဗံ။ ယဿ ဧကံယေဝ ဟောတိ, တသ္မိံ နဋ္ဌေ ဒွေ သာဒိတဗ္ဗာနိ။

(ဆ) **အပ္ပဝါရိတော** တိ ဂဟပတိနာ တ ဂဟပတာနိယာ တ။ **ဝိကပ္ပ** န္တိ ပဌမအဓိပ္ပေတတော မူလံ ဝဍ္ဍာပေန္တော သုန္ဒရကာမတာယ ‘‘အာယတံ တ’’တိအာဒိနာ ဝိသိဋ္ဌကပ္ပံ အဓိကဝိဓာနံ။

(၉) **အညာတကေ ဂဟပတိကေ**တိ ဗဟူနံ ဝသေန ဝုတ္တမတ္တမေဝ ပုရိမတော ဝိသေသော။

(၅) **စောဒနာယာ**တိ ''အတ္ထော မေ, အာဝုသော, စီဝရေနာ''တိ စောဒနာယ။ **ဌာနေနာ**တိ ကာယစောဒနမာဟ။ ရာဇာဒီဟိ ပေသိတေန ဟိ ဒူတေန ဝေယ္ယာဝစ္စကရဿ ဟတ္ထေ စီဝရစေတာပန္နေ နိက္ခိတ္တေ တိဿော စောဒနာ အနုညာတာ, စောဒနာယ ဒိဂုဏံ ဌာနံ, တသ္မာ သစေ စောဒေတိယေဝ, **န** တိဋ္ဌတိ, ဆ စောဒနာ လဗ္ဘန္တိ။ သစေ တိဋ္ဌတိယေဝ, န စောဒေတိ, ဒွါဒသ ဌာနာနိ လဗ္ဘန္တိ။ သစေ ဥဘယံ ကရောတိ, ဧကာယ စောဒနာယ ဒွေ ဌာနာနိ ဟာပေတဗ္ဗာနိ။

(၆) သုဒ္ဓာနိ စ တာနိ ကာဠကာနိ စ ဇာတိယာ ရဇနေန တ။

(၄) **တုလန္တိ** စတူဟိ တုလာဟိ ကာရေတုကာမတံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ အတ္ထတော ပန ယတ္တကေဟိ ဧဠကလောမေဟိ ကာတုကာမော ဟောတိ, တေသု ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ ကာဠကာနံ, ဧကော ဩဒါတာနံ, ဧကော ဂောစရိယာနံ ဂဟေတဗ္ဗော။ **တုလာ** နာမ ပလသတံ။ **ဂောစရိယာ** နာမ ကပိလဝဏ္ဏာ။ ဣဒံ မေ သန္ထတံ ကာရာပိတန္တိ ယောဇနာ။

(ဏ) **တိယောဇနပရမန္တိ** ဂဟိတဋ္ဌာနတော တီဏိ ယောဇနာနိ ပရမော အဿ အတိက္ကမနဿာတိ ဘာဝနပုံသကဝသေန အတ္ထော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အတိက္ကာမိတာနီ** တိ အန္တမသော သုတ္တကေနပိ ဗဒ္ဓကတဘဏ္ဍကဟရဏံ ဝိနာ အန္တမသော တတာဇာပေပ္ပဋိကာရတ္ထံ ကဏ္ဏစ္ဆိဒ္ဒေ ပက္ခိတ္တာနိ အတိက္ကာမိတာနိ။

**၃၈၇-၉. နိဿဇ္ဇိတုတနာ** တိ ဝုတ္တနယေန ဝတ္ထုနိ နိဿဇ္ဇိတုတ။ **အထာ**တိ ဒေသိတာနန္တရံ။ ''ဣမံ ဇာနာဟီ''တိ ဂိဟိံ ဝဒေတိ ယောဇနာ။ **သော**တိ အာရာမိကာဒိကော ဂိဟီ။ ''ဣမိနာ ကိံ အာဟရာမီ''တိ ဝဒေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝဒေယျာ** တိ ယဒိ ဝဒတိ။ **ဣမန္တိ အဝတ္တုတ** တိ ''ဣမံ အာဟရာ''တိ အဝတ္တုတ ဘိက္ခုနံ ကပ္ပိယံ တေလာဒိန္တိ ဝဒေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အာဒိန္တိ** သန္ဓိဝသေန နိဂ္ဂဟိတံ။ တေန ပရိဝတ္တေတုတန သော ယံ ကပ္ပိယံ အာဟရတီတိ ယောဇနာ။ **တေနာ**တိ နိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုနာ ။ **ဒွေဝပေတေ ဌပေတုတ**တိ တေ ရူပိယပ္ပဋိဂ္ဂါဟကရူပိယသံတေဟာရကေ ဒွေဝ ဌပေတုတ သေသေဟိ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ လဗ္ဘန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ပရိဘုဥ္ဇိတု** န္တိ တံ ဘုဥ္ဇိတုံ။ **တတော**တိ ပရိဝတ္တိတကပ္ပိယတော။ **အညေနာ**တိ အန္တမသော အာရာမိကေနာပိ။ **တေသန္တိ** ဝုတ္တာနံ ဒွိန္နံ။

**၃၉၀.** အန္တမသော တန္နိဗ္ဗတ္တာ ရုက္ခစ္ဆာယာပီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တန္နိဗ္ဗတ္တာ** တိ နိဿဋ္ဌဝတ္ထုနာ ကိဏိတ္တ ဂဟိတအာရာမေ ရုက္ခစ္ဆာယာ တန္နိဗ္ဗတ္တာ ဟောတီတိ တတော နိဗ္ဗတ္တာတိ သမာသော။ **အာဒိတော သန္ထတတ္တယန္တိ** အာဒိမှိ ကောသိယသုဒ္ဓကာဠကဒွေဘာဂသန္ထတတ္တယံ။

**၃၉၁. ဇဝံ စေ နော လဘေထာ**တိ ဇဝံ ပရိဝတ္တေတုတ ကပ္ပိယကာရကော နော စေ လဘေယျ, **သော** ဂိဟီ ''ဣမံ ဆဍ္ဍေဟီ''တိ **သံသိယော** ဝတ္တဗ္ဗော, ဇဝံ ရူပိယဆဍ္ဍကော ဂိဟီ နော စေ လဘေယျ, သမ္မတော ဘိက္ခု ဆဍ္ဍေယျ ယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **သမ္မတော** တိ ''ယော ဆန္ဒာဂတိံ န ဂစ္ဆေယျာ''တိအာဒိနာ (ပါရာ. ၅၈၄) ဝုတ္တပဥ္စင်္ဂသမန္နာဂတော ရူပိယဆဍ္ဍကသမ္မုတိယာ သမ္မတော ဘိက္ခု။

**၃၉၂. တောနီ**တိ ပဋိဂ္ဂဟိတရူပိယာနိ။ **ဒုတိယံ ပတ္တ** န္တိ ဦနပဉ္စဗန္ဓနေ သတိ ဝိညာပိတပတ္တံ သင်္ဃေ ဝတ္တုံ လဗ္ဘရေတိ ပဒသမ္ဗန္ဓော။ **ဝတ္တုံ** န္တိ ''အဟံ ဘန္တေ ရူပိယံ ပဋိဂ္ဂဟေသိ''န္တိအာဒိနာ ဝတ္တုံ။ သေသာနိ အဝသေသနိဿဂ္ဂိယဝတ္ထုနိ သင်္ဃေ ဧကသ္မိံ ဂဏေ စ ဝတ္တုံ လဗ္ဘရေတိ ယောဇနာ။ **ဘာသန္တရေနပိ ဝတ္တုံ လဗ္ဘ** န္တိ န ကေဝလံ ပာဠိဘာသာယမေဝ, သီဟဠာဒိဘာသာယပိ နိဿဇ္ဇိတုံ လဗ္ဘတီတိ အတ္ထော။

**၃၉၃. (က) နာနပ္ပကာရ** န္တိ စီဝရာဒိနံ ကပ္ပိယဘဏ္ဍာနံ ဝသေန အနေကဝိဓံ။ ကယော ဂဟဏံ, ဝိက္ကယော အနံ။ ကယော စ ဝိက္ကယော စ **ကယဝိက္ကယံ** ။

(ဂ) **ဦနပဉ္စဗန္ဓနေနာ** တိ ဦနာနိ ပဉ္စ ဗန္ဓနာနိ ယဿ, တေန, ဣတ္ထမ္ဘူတလက္ခဏေ ကရဏဝစနံ။ ယထာကထဉ္စိ ပန ပဉ္စဗန္ဓနော ပတ္တော, ပဉ္စဗန္ဓနောကာသော တ, သော အပတ္တော, အညံ ဝိညာပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၃၉၄. **သမ္မန္နိတ္ဝတနာ** တိ ပဒဘာဇနီယေ ဝုတ္တဉတ္တိဒုတိယကမ္မေန သမ္မန္နိတ္ဝတ။ **သဥ္ဇသ္သ ပတ္တန္တ** န္တိ **အန္တ** -သဒ္ဒေန ပတ္တာနံ အန္တေ ဘဝတေ လာမကော ပတ္တောယေဝ ဂဟိတော, နိသ္သဋ္ဌပတ္တသ္သ ဝိဇ္ဇမာနဂုဏံ ဝတ္တ ထေရံ, ထေရသ္သ ပတ္တံ ဒုတိယတ္ထေရံ ကဟာပေတ္ဝတ ဧတေနေဝ ဥပာယေန ယာဝသင္ဃနဝကံ ကဟာပေတ္ဝတ ယော တတ္ထ သန္နိပတိတသင္ဃသ္သ ပတ္တေသု ပရိယန္တော ပတ္တော, တံ ပတ္တန္တိ။ **တသ္သာ** တိ ကတနိသ္သဇ္ဇ နသ္သ ဘိက္ခုနော။ **အပဃေတ**ိ သမ္မတေန ပတ္တကဟာပကေန အပေယ္ယ။

၃၉၅. (က) **ဘေသဇ္ဇ** န္တိ ဘေသဇ္ဇကိစ္စံ ကရောတု ဝါ, မာ ဝါ, ဧဝံ လဒ္ဓတေဟာရံ သပ္ပိအာဒိကံ သတ္တာဟကာ လိကံ။

(ခ) ဂိမ္ဟာနသ္သ ပစ္ဆိမမာသေ ပုရိမော အဒ္ဓမာသော ပရိယေသနကရဏာနံ ခေတ္တံ, ပစ္ဆိမဒ္ဓမာသော ပရိယေသနကရဏနိတသနာနံ ခေတ္တံ, ဝဿိကမာသာ စတ္တာရောပိ အဓိဋ္ဌာနေန သဟ စတုန္နမ္ပိ ခေတ္တံ, ဣမေ ယေဝ ပဉ္စမာသာ ကုစ္ဆိသမယော, ဣတရသတ္တမာသာ ပိဋ္ဌိသမယော။ ပိဋ္ဌိသမယေ ပရိယေသန္တသ္သ နိသ္သဂ္ဂိယံ ဟာစိ တ္တိယံ, ကုစ္ဆိသမယေ စ အတိရေကဒ္ဓမာသေ ကတ္ဝတ ပရိဒဟတော နိသ္သဂ္ဂိယံ ဟာစိတ္တိယံ။ တေန ဝုတ္တံ **"အတိရေ ကမာသေ သေသေ"**တိ။

(ဂ) **သာမံ ဒတ္ဝတ**တိ ဝေယ္ယာဝစ္စာဒီနိ ပစ္စာသီသမာနော သယမေဝ ဒတ္ဝတ။ **အစ္ဆိန္န** န္တိ တံ အကရောန္တံ ဒိသ္ဝတ သကသညာယ အစ္ဆိန္နံ။ ဘိက္ခုနောပိ စီဝရံ ဌပေတ္ဝတ အညံ ပရိက္ခာရံ, အနုပသမ္ပန္နသ္သ စ ယံ ကိဉ္စိ ပရိက္ခာရံ အစ္ ဆိန္ဒတော ဒုက္ကဋံ။ ပရိစ္စဇိတ္ဝတ ဒိန္နံ သကသညံ ဝိနာ အစ္ဆိန္ဒန္တော ဘဏ္ဍဂ္ဃေန ကာရေတဗ္ဗော။

(ဃ) **ဝိကပ္ပ** န္တိ "အာယတဉ္စ ကရောဟိ ဝိတ္ထတဉ္စာ"တိအာဒိကံ အဓိကဝိဓာနံ။

(င) **အစ္စေကစီဝရ** န္တိ ဂမိကဂိလာနဂဗ္ဘိနီအဘိနဝုပ္ပန္နသဒ္ဓာနံ အညတရေန ပတရဏာမာသသ္သ ဇုဏ္ဟပက္ခပဉ္စ မိတော ပဋ္ဌာယ "ဝဿာဝါသိကံ ဒဿာမီ"တိ ဒိန္နံ အစ္စာယိကစီဝရံ။ အစ္စေကစီဝရသ္သ အနတ္ထတေ ကထိနေ ဧ ကာဒသဒိဝသာဓိကော မာသော, အတ္ထတေ ကထိနေ ဧကာဒသဒိဝသာဓိကာ ပဉ္စ မာသာ စီဝရကာလသမယော, တံ အတိက္က ကာမေန္တသ္သ နိသ္သဂ္ဂိယံ ဟာစိတ္တိယံ။ တေန ဝုတ္တံ **"စီဝရကာလသမယံ အတိက္ကာမိတ"** န္တိ။ ကာလော စ သော သမယော စ စီဝရသ္သ ကာလသမယော, တံ။

(ဆ) သပ္ပဋိဘယေ အာရညကသေနာသနေ ဝသ္သံ ဥပဂန္တ္ဝာ ဝိဟာရန္တေန ဘိက္ခုနာ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရံ စီ ဝရံ ပုရိမိကာယ ဥပဂန္တ္ဝာ မဟာပဝါရဏာယ ပဝါရိတတာ, ကတ္တိကမာသတာ, ပဉ္စဓနုသတိကပစ္ဆိ မပ္ပမာဏယုတ္တ သေနာသနတာ, သာသင္ကသပ္ပဋိဘယတာတိ ဧဝံ ဝုတ္တစတုရင်္ဂသမ္ပတ္တိယာအန္တရဃရေ နိက္ခိပိတ္ဝတ သတိ ပစ္စယေ ဆာရတ္တပရမံ တေန စီဝရေန ဝိပ္ပဝသိတဗ္ဗံ။ တတော စေ ဥတ္တရိ ဝိပ္ပဝသေယ္ယ, နိသ္သဂ္ဂိယံ ဟာစိတ္တိယံ။ တေန ဝုတ္တံ **"အတိရေကဆာရတ္တ"** န္တိအာဒိ။

(ဇ) **ဇာန** န္တိ ဇာနန္တော။

၃၉၆. **အာဒိမ္ဟိ ဝိယာ**တိ ပဌမနိသ္သဂ္ဂိယေ ဝိယ။

၃၉၇. (ခ) အန္တရဃရံ ပဝိဋ္ဌာယ ဘိက္ခုနိယာ ဟတ္ထတော ခါဒနီယာဒိပ္ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ ဘိက္ခူသု ကုလေသု ဘုဉ္ဇ န္တေသု "ဣဓ ပူဝံ, သူပံ ဒေထာ"တိအာဒိနာ နယေန ဝေသာသမာနာယ ဘိက္ခုနိယာ အနပသာဒနေန စ သေခသမ္မတေသု ကုလေသု ပုဗ္ဗေ အနိမန္တိတသ္သ ခါဒနီယာဒီနံ ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ သပ္ပဋိဘယေ အာရညကသေနာသနေ ဝိဟာရန္တသ္သ ပု ဗ္ဗေ အပ္ပဋိသံဝိဒိတခါဒနီယာဒိပ္ပဋိဂ္ဂဟဏေ စ ဟဋိဒေသနီယံ နာမ အာပတ္တိနိကာယော ဝုတ္တော။ တေန ဝုတ္တံ **"ကရ ယွ့ဟ"**န္တိအာဒိ။

၃၉၈. **"အဒေသနာကာမိနိယ"**န္တိအာဒိ "န ဒေသယေ"တိ ဧတ္ထ ကမ္မံ။ ဟာရာဇိကာ သင်္ဃာဒိသေသာ စ **အဒေသ နာကာမိနိယော** နာမ။ န အာပတ္တိ **အနာပတ္တိ,** တံ။ ကတဒေသနံ **ဒေသိတံ**။ နာနာသံဝါသနိဿီမဋ္ဌိတာနံ န ဒေသယေတိ

သမ္ဗန္ဓော။ ဧဝံ စတုပဉ္စဟိ န ဒေသယေ, မနသာ န ဒေသယေ, အပကတတ္တာနံ န ဒေသယေ, နာနာ ''ကော''တိ န ဒေသယေတိ။ **မနသာ**တိ ကေဝလံ စိတ္တေနေဝ။ **နာနာ**တိ သမ္ဗဟုလာ အာပတ္တိယော ''ကော''တိ ဝတွာ။ ကေံ ပန အာပတ္တိံ ''သမ္ဗဟုလာ''တိ ဒေသေတုံ ဝဋ္ဋတီတိ။

ဒေသနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၃. ဆန္ဒအနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၉၉. **ကမ္မပ္ပတ္တေ** တိ ဥပောသထာဒိနော ကမ္မဿ ပတ္တေ ယုတ္တေ အနုရူပေ။ **သင်္ဃေ သမာဂတေ** တိ စတုဝဂ္ဂါဒိကေ သင်္ဃေ ကေတ္ထ သန္နိပတိတေ။ ဧတ္ထ စ ဆန္ဒဟာရကေနာပိ သဒ္ဓိံ စတုဝဂ္ဂါဒိကော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၀၀. ဆန္ဒအနာဒိဝိဓိံ ဒဿေတုံ **''ကေ''**န္တိအာဒိမာဟ။ **ဥဟာဂမ္မာ** တိ သန္တိံ အာပတ္တိံ ပကာသေတွာ တတော ပဋ္ဌာ ဥပဂန္တွာ။ **ဆန္ဒံ ဒဒေ** တိ ဝက္ခမာနေသု တီသု ဧကေနပိ ဗဟိ ဥပောသထံ ကတွာ အာဂတော ဆန္ဒံ ဒဒေယျ, ကေနစိ ကရဏီယေန သန္နိဟိတဒ္ဓာနံ ဂန္တွာ ကာယသာမဂ္ဂိံ အဒေန္တော ပန ဟာရိသုဒ္ဓိံ ဒေန္တော ဆန္ဒံ ဒဒေယျ။

၄၀၂. ဥဘိန္နံ အနေ ကိံပယောဇနန္တိ အာဟ **''ဟာရိသုဒ္ဓိ''** တိအာဒိ။ ဟာရိသုဒ္ဓိပ္ပအနေန သင်္ဃဿ အတ္တနော စာပိ ဥပောသထံ သမ္ပာဒေတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ပရိသုဒ္ဓိ ဧဝ ဟာရိသုဒ္ဓိ, တဿ ပအနံ, တေန။ နနု စ ဟာရိသုဒ္ဓိတာပအနမတ္တမေဝ ဥပောသထကမ္မံ နာမာတိ ဟာရိသုဒ္ဓိပ္ပအနံ အတ္တနော ဥပောသထံ သမ္ပာဒေတု, ကထံ သင်္ဃဿာတိ? ဝုစ္စတေ – ဟာရိသုဒ္ဓိအနဿ ဓမ္မကမ္မတာသမ္ပာဒနေန သင်္ဃဿာပိ ဥပောသထံ သမ္ပာဒေတီတိ။

ဧတ္ထ ပန စတူသု ကေဿ ဆန္ဒဟာရိသုဒ္ဓိံ အာဟရိတွာ တယော ဟာရိသုဒ္ဓိဥပောသထံ ကရောန္တိ, တီသု တ ဧကဿ ဆန္ဒဟာရိသုဒ္ဓိံ အာဟရိတွာ ဒွေဝ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသန္တိ, **အဓမ္မေန ဝဂ္ဂံ** ဥပောသထကမ္မံ။ စတ္တာရော ဟာရိသုဒ္ဓိဥပောသထံ ကရောန္တိ, တယော တ ဒွေဝ တ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသန္တိ, **အဓမ္မေန သမဂ္ဂံ** ။ စတူသု ကေဿ အာဟရိတွာ တယော ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသန္တိ, တီသု တ ကေဿ အာဟရိတွာ ဒွေဝ ဟာရိသုဒ္ဓိဥပောသထံ ကရောန္တိ, **ဓမ္မေန ဝဂ္ဂံ** ။ သစေ ပန စတ္တာရော သန္နိပတိတွာ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသန္တိ, တယော ဟာရိသုဒ္ဓိဥပောသထံ, ဒွေဝေ အညမညံ ဟာရိသုဒ္ဓိဥပောသထံ ကရောန္တိ, **ဓမ္မေန သမဂ္ဂံ** ။ ပတာရဏာကမ္မေသုပိ ပဉ္စသု ကေဿ ပတာရဏံ အာဟရိတွာ စတ္တာရော ဂဏဉတ္တိံ ဌပေတွာ ပတာရေန္တိ, စတူသု တီသု တ ကေဿ အာဟရိတွာ တယော ဒွေဝ တ သင်္ဃဉတ္တိံ ဌပေတွာ ပတာရေန္တိ, အဓမ္မေန ဝဂ္ဂံ ပတာရဏာကမ္မန္တိအာဒိ ဝုတ္တနယမေဝ။ **သေသကမ္မံ ဝိဗာဓေတိ** တိ အဝသေသသင်္ဃကိစ္စံ ဝိဗာဓေတိ အလဒ္ဓာဓိပ္ပာယတ္တာတိ အဓိပ္ပာယော။

၄၀၃. **ဒွယန္တိ** ဥပောသထကရဏဒ္ဝယံ အဝသေသကိစ္စဒ္ဝယံ။ အတ္တနော န သာဓေတီတိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။

၄၀၄. **ဟရေယျာ** တိ ပုဗ္ဗေ ဝုတ္တံ သုဒ္ဓိကဆန္ဒံ တ ဣမံ တ ဆန္ဒဟာရိသုဒ္ဓိံ ဟရေယျ။ **ပရမ္ပရာ န ဟာရယေ** တိ ပရမ္ပရာ န အာဟရေယျ။ ကသ္မာတိ အာဟ **''ပရမ္ပရာဟဋ္ဌာ''** တိအာဒိ။ **တေနာ**တိ ပဌမတော ဂဟိတဆန္ဒဟာရိသုဒ္ဓိကေန။ **ပရမ္ပရာဟဋ္ဌာ** တိ ယထာ ဗိဠာလသင်္ခလိကာယ ပဌမံ ဝလယံ ဒုတိယံ ဟပုဏာတိ, တတိယံ န ဟပုဏာတိ, ဧဝံ ဒုတိယဿ အာဂစ္ဆတိ, တတိယဿ န အာဂစ္ဆတိ။ ''ပရိမ္ပရာဟဋ္ဌာ ဆန္ဒ-ဟာရိသုဒ္ဓိ န ဂစ္ဆတီ''တိ တ ဟာဌော။

၄၀၅. **သဗ္ဗူပစာရ** န္တိ ''ဧကံသံ စီဝရံ ကတွာ'' တိအာဒိ သဗ္ဗံ ဥပစာရံ။

၄၀၆. သော အာဂတော အာရောစေတွာ သင်္ဃံ ပတာရေယျာတိ ယောဇနာ။ **အထာ**တိ အနန္တရတ္ထေ။ **အာဂတော** တိ ပတာရဏံ ဂဟေတွာ အာဂတော ဘိက္ခု။ **အာရောစေတွာ**တိ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ အာရောစေတွာ။ **ဧဝ**န္တိ ဝက္ခမာနက္က ကမေန။

၄၀၇-၈. ဂဟေတွာ ဟာရကောတိ သမ္ဗန္ဓော။ **နာဟဋ္ဌာ**တိ အာဟဋ္ဌာဝ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ ဟာရကော သင်္ဃံ ပတွာ တထာ ဟေယျ, အာဟဋ္ဌာ ဟောတီတိ ယောဇနာ။ တထာ **ဟေယျာ** တိ ဝိဗ္ဘန္တာဒိကော ဘဝေယျ။

၄၀၉. သင့်ံ ပတ္တော ပမတ္တော တ သုတ္တော တ နာရောစယေယျ အနာပတ္တိ စာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **စ**-သဒ္ဒေ ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိဟရဏံ သမ္ပိဏ္ဍေတီတိ။

ဆန္ဒအနနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၄. ဥပေါသထနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၁၀. **ဒုဝေ ဥပေါသထာ**တိ သုလဘပ္ပဝတ္တိဝသေန ဝုတ္တံ။ တယော ပန ဒိဝသဝသေနေဝ ဥပေါသထာ စာတုဒ္ဒသိကော ပန္နရသိကော သာမဂ္ဂိကောတိ။ တတ္ထ ဟေမန္တဂိမှဟဝဿာနာနံ တိဏ္ဏံ ဥတူနံ တတိယသတ္တမပက္ခေသု ဒွေ ဝေ ဒွေဝ ကတ္တ ဆ **စာတုဒ္ဒသိကာ,** သေသာ **ပန္နရသိကာ** တိ ဧဝံ ဧကသံဝစ္ဆရေ စတုဝီသတိဥပေါသထာ။ ဣဒံ တာဝ လောကဿ ပကတိစာရိတ္တံ။ “အာဂန္တုကေဟိ အာဝါသိကာနံ အနုဝတ္တိတဗ္ဗ”န္တိအာဒိဝစနတော (မဟာဝ. ၁၇၈) ပန တထာရူပပစ္စယေ သတိ အညသ္မိမ္ပိ စာတုဒ္ဒသေ ဥပေါသထံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၄၁၁. သုတ္တုဒ္ဒေသော သင်္ဃဿေဝတိ ယောဇနာ။ အဓိဋ္ဌာနုဒ္ဒေ တံ ဥပေါသထော စာတိ ကမ္မဓာရယော။ **သေသာနန္တိ** ဒွိန္နံ တိဏ္ဏံ တ။ “ဒုဝေ”တိအာဒိနာ စ စာတုဒ္ဒသော ပန္နရသော သာမဂ္ဂီတိ ဒိဝသဝသေန, သုတ္တုဒ္ဒေသော အဓိဋ္ဌာနံ ဟရိသုဒ္ဓိတိ ကရဏပ္ပကာရေန, သင်္ဃုပေါသထော ဂဏုပေါသထော ပုဂ္ဂလုပေါသထောတိ ပုဂ္ဂလဝသေန စာတိ နဝ ဥပေါသထာ ဒီပိတာ ဟောန္တိ။

၄၁၂. **ပုဗ္ဗကိစ္စေ** တိ –

> “ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိဥတုက္ခာနံ၊ ဘိက္ခုဂဏနာ စ ဩဝါဒေါ။
> ဥပေါသထဿ ဧတာနိ၊ ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတီ”တိ။ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၈) –

ဧဝံ အဋ္ဌကထာစရိယေဟိ ဝုတ္တေ ပုဗ္ဗကရဏာနန္တရံ ကတ္တဗ္ဗေ ပုဗ္ဗကိစ္စေ။

**ပုဗ္ဗကရဏေ**တိ –

> “သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပေါ စ၊ ဥဒကံ အာသနေန စ။
> ဥပေါသထဿ ဧတာနိ၊ ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝုစ္စတီ”တိ။ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၈) –

ဧဝံ အဋ္ဌကထာစရိယေဟေဝ ဝုတ္တေ သဗ္ဗပဌမံ ကတ္တဗ္ဗေ ပုဗ္ဗကရဏေ။ **ပတ္တကလ္လေ** တိ ဥပေါသထာဒီနံ စတုန္နံ အင်္ဂါနံ သမ္ဘဝေန ပတ္တော ကာလော ဣမဿာတိ ပတ္တကာလံ, ပတ္တကာလမေဝ ပတ္တကလ္လံ။ ကိံ တံ? ဥပေါသထာဒိကမ္မံ။ တံ ပန စတူဟိ အင်္ဂေဟိ သင်္ဂဟိတံ။ ယထာဟု အဋ္ဌကထာစရိယာ –

> “ဥပေါသထော ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ၊
> သဘာဂါပတ္တိယော စ န ဝိဇ္ဇန္တိ။
> ဝဇ္ဇနီယာ စ ပုဂ္ဂလာ တသ္မိံ န ဟောန္တိ၊
> ပတ္တကလ္လန္တိ ဝုစ္စတီ”တိ။ (မဟာဝ. အဋ္ဌ. ၁၆၈)။

**သမာနိတေ**တိ သမ္မာ အာနီတေ ပဝတ္တိတေတိ အတ္ထော။ **သော**တိ သုတ္တုဒ္ဒေသော။ **ပဉ္စဓာ**တိ နိဒါနုဒ္ဒေသော ပါရာဇိကုဒ္ဒေသော သင်္ဃာဒိသေသုဒ္ဒေသော အနိယတုဒ္ဒေသော ဝိတ္ထာရုဒ္ဒေသောတိ ဧဝံ ပဉ္စဓာ။

၄၁၃. **ဝိနာန္တရာယ** န္တိ ရာဇန္တရာယော စောရန္တရာယော အဂ္ဂန္တရာယော ဥဒကန္တရာယော မနုဿန္တရာယော အမနုဿန္တရာယော ဝါဠန္တရာယော သရီသပန္တရာယော ဇီဝိတန္တရာယော ဗြဟ္မစရိယန္တရာယောတိ (မဟာဝ. ၁၅၀) ဝုတ္တေသု ဒသသု ယံ ကိဉ္စိ အန္တရာယံ ဝိနာ။ **သင်္ခေပေနာ** တိ ဝိနာ ဝိတ္ထာရံ။ “ဧတ္ထ ဒွီသု တီသု တ ဥဒ္ဒေသေသု ဝိသဒေသု ထေရောဝ ဣဿရော”တိ ဝုတ္တတ္တာ အဝတ္တန္တေပိ ဝဋ္ဋတီတိ ယောဇနာ။ **ဧတ္ထာ** တိ ပဉ္စသု ဥဒ္ဒ

ဒေသေသု။ **အဝတ္တန္တေ** တိ ထေရဿ ဝိတ္ထာရေန အဝတ္တမာနေ အပ္ပဂုဏေ။ **ဝဋ္ဋတီ** တိ သံခိတ္တေန ဥဒ္ဒိသိတုမ္ပိ ဝဋ္ဋတိ။ ဣမိနာ ဝ ယဿ ကဿစိ ဥဒ္ဒေသကဿ အဝတ္တန္တေပိ ဝဋ္ဋတီတိ ဝိညာယတိ။ ဒုတိယ ဝတ္တမာနေသု ဣတ သရတ္တေ အမိကေ ဝတ္တဗ္ဗမေဝ နတ္ထီတိ ဒဿနတ္ထံ **"တီသူ"**တိ ဝုတ္တံ။ **"ထေရောဝ ဣဿရော"** တိအာဒိနာ ဣဒံ ပရိဒီပေတိ – ဒွေ ဝ အခဏ္ဍာ သုဝိသဒာ တစုဂ္ဂတာ, ထေရာဓေယျံ ဟတိမောက္ခံ, သစေ ပန တ္တောကမ္ပိ ဝိသဒံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, ဗ္ယတ္တဿ ဘိက္ခုနော အာယတ္တံ ဟောတိ, တသ္မာ သယံ ဥဒ္ဒိသိတဗ္ဗံ, အညာ တ အဇ္ဈေ သိတဗ္ဗောတိ။

၄၁၄. ဥဒ္ဒိသန္တေ သမာ တ အထ ထောကိကာ တ ယဒိ အာဂစ္ဆေယျုန္တိ သမ္ဗန္ဓနီယံ။ **ဥဒ္ဒိသန္တေ** အာတာသိကေ ဟိ ဟာတိမောက္ခေ ဥဒ္ဒိဿမာနေ။ **သမာ တ ထောကိကာ တ**တိ အာတာသိကေဟိ သမာ တ ထောကိကာ တ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ။ **အဝသေသကံ သောတဗ္ဗ** န္တိ ဣမိနာ တ္တောဝတာပိ ဥပောသထော ကတောယေဝ နာမာတိ ဒီပေတိ။

၄၁၅. **ဥဒ္ဒိဋ္ဌမတ္တေ** တိ ဥဒ္ဒိဋ္ဌံယေဝ ဥဒ္ဒိဋ္ဌမတ္တံ။ **မတ္တ**-သဒ္ဒော အဝဓာရဏေ။ သကလာယ ဧကစ္စာယ တ ဥဋ္ဌိ တာယ သမာ တ ထောကိကာ တ ယဒိ အာဂစ္ဆေယျုန္တိ ယောဇနာ။ **သကလာယာ**တိ သဗ္ဗာယ ပရိသာယ။ **သေံ သန္တိ ကေ ဟာရိသုဒ္ဓိ ကရေယျု**န္တိ သေံ အာတာသိကာနံ သမိပေ တေ အာဂန္တုကာ ဘိက္ခူ ဟာရိသုဒ္ဓိဥပောသထံ ကရေယျုန္တိ အတ္ထော။ အထ ဗဟုကာ စေ, သဗ္ဗဝိကပ္ပေသု ပုဗ္ဗကိစ္စံ ကတွာတတိ ယောဇနီယံ။ ဝိကပ္ပီယန္တိ ပရိကပ္ပီယန္တီတိ ဝိ ကပ္ပာ, အဝသေသသဝနပာရိသုဒ္ဓိဥပောသထဝိဓာနာ သဗ္ဗေ စ တေ ဝိကပ္ပာ စေတိ **သဗ္ဗဝိကပ္ပာ** ။ တေသု။ **ပုနုဒ္ဒိသေ** တိ ပုန ဟာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသေယျ။

၄၁၆. **ဣတရာန**န္တိ အာဂန္တုကာနံ။ **ဣတရော**တိ စာတုဒ္ဒသော။ တ္တေ ပန ယေသံ ပန္နရသော, တေ အတီတံ ဥပော သထံ စာတုဒ္ဒသိကံ အကံသူတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – တာဒိသေ ပစ္စယေ သတိ စာတုဒ္ဒသိကဿ ကတတ္တာ တေသံ ယထာဝုတ္တတတိယသတ္တမပက္ခသင်္ခာတစာတုဒ္ဒသိကေ သမ္ပတ္တေ တေရသီစာတုဒ္ဒသီကတ္တဗ္ ဗတ္တာ အနုပောသထတ္တာ ပန တတ္ထ ဥပောသထော န ကတောတိ စာတုဒ္ဒသောယေဝ ပန္နရသော ဇာတော။ **သမာနေ တရေ**တိ သမာ ဦနာ ဣတရေတိ ပဒစ္ဆေဒော။ **ဣတရေ**တိ အာဂန္တုကာ။ **ပုရိမာနံ အနုဝတ္တန္တု** တိ အာတာသိကေဟိ "အဇ္ဇုပောသထော ပန္နရသော"တိ ပုဗ္ဗကိစ္စေ ကယိရမာနေ ပုရိမာနံ အာတာသိကာနံ အနုဝတ္တန္တူတိ အတ္ထော။ **သစေဓိ ကာ**တိ ယဒိ အာဂန္တုကာ ဗဟုကာ ဟောန္တိ။ **ပုရိမာ**တိ အာတာသိကာ။ **တေသံ အနုဝတ္တန္တု** တိ တေသံ အာဂန္တုကာနံ "အဇ္ဇုပောသထော စာတုဒ္ဒသော"တိ ပုဗ္ဗကိစ္စေ ကယိရမာနေ အနုဝတ္တန္တု။ **သေသေပီ**တိ အာဂန္တုကာနံ ပန္နရသတရေပိ။ **အယံ နယော**တိ "အာဂန္တုကာနံ ပန္နရသော ဣတရာနံ သစေတရော"တိအာဒိကော အယမေဝ နယော။ တ္တေ ပန ယေသံ ပန္နရသော, တေ တိရောရဋ္ဌတော တ အာဂတာ အတီတံ တ ဥပောသထံ စာတုဒ္ဒသိကံ အကံသူတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၁၇. အတီတုပောသထဿ စာတုဒ္ဒသိယံ ကတတ္တာ စာတုဒ္ဒသိယံ ပန္နရသုပောသထော ကတောတိ ပန္နရသီ အာတာသိကာနံ ဟာဋိပဒော ဇာတောတိ အာဟ **"အာတာသိကာနံ ဟာဋိပဒေ"**တိ။ **ဣတရာန**န္တိ အာဂန္တုကာနံ။ **ဥပောသထော** တိ ပန္နရသော ဥပောသထော။ **သမထောကာန**န္တိ အတ္တနာ သမာနံ တ ထောကာနံ တ အာဂန္တုကာနံ။ **မူလဋ္ဌာ** တိ အာတာသိ ကာ။ **ကာမတော ဒေန္တု** တိ အတ္တနော ဣစ္ဆာယ ဒေန္တု။

၄၁၈. **နော စေ ဒေန္တိ** တိ ယဒိ အာတာသိကာ ကာယသာမဂ္ဂိံ န ဒေန္တိ, တေသံ ပန အာတာသိကာနံ ဟိယျော ဥပော သထဿ ကတတ္တာ အဇ္ဇ ဥပောသထကရဏံ နတ္ထိ။ ဗဟူသု အနိစ္ဆာယ ကာယသာမဂ္ဂိံ ဒဒေယျာတိ ယောဇနာ။ **ဗဟူ သူ**တိ အာဂန္တုကေသု ဗဟုကေသု။ **ဗဟိ တ ဝဇေ**တိ အာတာသိကဘိက္ခုပရိသာ နိဿီမံ တ ဝဇေယျာတိ အတ္ထော။

၄၁၉. **သာဝေယျ သုတ္တ** န္တိ ဟာတိမောက္ခသင်္ခာတံ သုတ္တံ တယမိတွာ သာဝေယျ။

၄၂၀. သမ္မုဋ္ဌိတုံ ။ပေ.။ ဥဒကာသနံ ပညပေတုမ္ပိ မဟာထေရေန ပေသိတော ကလ္လော န ကရေယျ တထာတိ သ မ္ဗန္ဓော။ **ကလ္လော** တိ အဂိလာနော။ **တထာ**တိ ဒုက္ကဋံ အတိဒိသတိ။ အာသနေသု အသတိ အန္တမသော သာခာဘင်္ဂမ္ပိ ကပ္ပိယံ ကာရာပေတွာ ပညပေတဗ္ဗံ။ တေလေ အသတိ ကပလ္လေ အဂ္ဂိပိ ဇာလေတဗ္ဗော။

၄၂၁-၃. **ပဋ္ဌပေတွာ ဒကာသန**န္တိ ပရိဘောဇနီယပာနီယဓောဒကဥ္စ အာသနဥ္စ သန္နိဟိတံ ကတွာ။ **ဂဏာဉတ္တိ**န္တိ ဉတ္တိ ဉတ္တိ ကမ္မာနံ ဂဏေန ဌပေတဗ္ဗံ ဉတ္တိံ။ **တေ**တိ အညေ ဒုဝေ ဘိက္ခူ။ **သမတ္တပုဗ္ဗာရမ္ဘေနာ**တိ သမတ္တော နိဋ္ဌိတော ပုဗ္ဗေသု ဥတ္တရာသင်္ဂေကံသကရဏာဒီသု အာရမ္ဘော ယဿာတိ တိပဒဗဟုဗ္ဗီဟိ။ နဝေန တေ ဝေမိရိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တေ**တိ ဣတရေ ဒွေ။

၄၂၄. **ကတ္တဗ္ဗံ ကတွာ** ပုဗ္ဗကိစ္စာဒိကံ သမ္ပာဒေတွာ နတေ ဇဝံ ဤရိယောတိ ယောဇနာ။

၄၂၇. **ယတ္ထာ**တိ ယသ္မိံ ဝိဟာရေ ဧကေကဿ ဟရိသုဒ္ဓိံ ဟရိတွာနာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဧကေကဿာ**တိ ဧတ္ထ ဝိစ္ဆာယံ ဒွိဝိတ္တံ။ ကိရိယာယ ဂုဏေန ဒဗ္ဗေန ဝာ ဘိန္နေ အတ္ထေ ဗျာပိတုံ ဣစ္ဆာ ဝိစ္ဆာ။ ဧတ္ထ ပန ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိဟရဏသင်္ခါတာယ ကိရိယာယ စတူသု စ တီသု စ ဒွီသု စ ဘိန္နမေကေကံ ဗျာပိတုံ သမ္ဗန္ဓိတုံ ဣစ္ဆာတိ ဝိစ္ဆာ။ **ဣတရီ တရေ**တိ ဧတ္ထာပိ ကရဏကိရိယာဝသေန ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တယော ဒွေ ဧကော တ တံ တံ သင်္ဃုပေါသထံ ဂဏုပေါသထံ ပုဂ္ဂလုပေါသထံ တတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – စတူသု ဧကဿ အာဟရိတွာ တယော ဟရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ ကရောန္တိ, တီသု တ ဧကဿ အာဟရိတွာ ဒွေ သင်္ဃုပေါသထံ ကရောန္တိ, **အဓမ္မေန ဝဂ္ဂံ** ဥပေါသထကမ္မံ။ အထ ပန ဧကဿ အာဟရိတွာ တယော သင်္ဃုပေါသထံ ကရောန္တိ, ဧကဿ အာဟရိတွာ ဒွေ ဟရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ ကရောန္တိ, **အဓမ္မေန ဝဂ္ဂံ** နာမ ဟောတိ။ ယဒိ ပန စတ္တာရောပိ သန္နိပတိတွာ ဟရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ ကရောန္တိ, တယော တ ဒွေ တ သင်္ဃုပေါသထံ ကရောန္တိ, **အဓမ္မေန သမဂ္ဂံ** နာမ ဟောတီတိ။ တဗ္ဗိပရိယာယေန **ဓမ္မေန သမဂ္ဂံ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၄၂၈. ဝဂ္ဂေ သမဂ္ဂေ တ "ဝဂ္ဂေ"တိ သညိနော ဝိမတိဿ တ ကရောတော ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝဂ္ဂေ**တိ ဝဂ္ဂသင်္ဃေ။ **ဝိမတိဿာ**တိ "ဝဂ္ဂေ နု ခော, သမဂ္ဂေ"တိ ဇဝံ ဝေမတိကဿ။ ဣမိနာဝ ကုက္ကုစ္စပကတတရောပိ ဥပလက္ခိတော။ **ကရောတော**တိ ဥပေါသထံ ကရောန္တဿ။ ဘေဒာဓိပ္ပာယေန ကရောတောတိ ယောဇနာ။ ဧတ္ထ ပန ဟပဿ ဗလဝတာယ ထုလ္လစ္စယံ ဝုတ္တံ။ **သညိနော**တိ သညာသီသေန စိတ္တံ ဝုတ္တံ, စိတ္တဝတောတိ အတ္ထော။

၄၂၉-၃၀. **"ဥက္ခိတ္တဿာ"**တိအာဒိနာ ဝဇ္ဇနီယပုဂ္ဂလေ ဒဿေတိ။ **ဥက္ခိတ္တဿာ**တိ ကတ္တုအတ္ထေ သာမိဝစနံ။ နိသိန္နသဒ္ဒဿ ကမ္မသာဓနတ္တာ ဥက္ခိတ္တာဒီဟိ ကတ္တုဟိ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။ **"သေသာန"**န္တိ ဝိသေသနဿ ဘိက္ခူနံ ဗျဘိစာရေန သာတ္ထကတာ။ **အဘဗ္ဗဿ** ပဏ္ဍကာဒိကောဒသဝိဓဿ အဘဗ္ဗဿ။ နိသိန္နပရိသာယဥ္စ ဟတိမောက္ခံ န ဥဒ္ဒိသေတိ သမ္ဗန္ဓော။ သဘာကပတ္တိကော တထာ န ဥဒ္ဒိသေတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ ဝိကာလဘောဇနာဒိဝတ္ထုတော သမာနော ဘာဂေ ကောဋ္ဌာသော ဧတိဿာတိ သဘာဂ, သာ အာပတ္တိ အဿာတိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ။

**ဆန္ဒေန ပရိဝုတ္ထေနာ**တိ ဧတ္ထ စတုဗ္ဗိဓံ ဟရိတသိယံ ပရိသဟရိတသိယံ ရတ္တိဟရိတသိယံ ဆန္ဒဟရိတသိယံ အဇ္ဈာသယဟရိတသိယန္တိ။ တတ္ထ ဘိက္ခူ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန သန္နိပတိတာ ဟောန္တိ, အထ မေဃဥဋ္ဌာနာဒိနာ ကေနစိဒေဝ ကရဏီယေန အနောကာသော, အထ "အညတ္ထ ဂစ္ဆာမာ"တိ ဆန္ဒံ အဝိဿဇ္ဇေတွာဝ ဥဋ္ဌဟန္တိ, ဣဒံ **ပရိသဟရိတသိယံ** နာမ ကိဉ္စာပိ ပရိသဟရိတသိယံ, ဆန္ဒဿ ပန အဝိဿဋ္ဌတ္တာ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

"ယာဝ ပန သဗ္ဗေ သန္နိပတန္တိ, တာဝ ဓမ္မံ သုဏိဿာမာ"တိ ဧကံ အဇ္ဈေသန္တိ, တသ္မိံ ဓမ္မကထံ ကထေန္တေယေဝ အရုဏော ဥဂ္ဂစ္ဆတိ, သစေ စာတုဒ္ဒသိကံ ကာတုံ နိသိန္နာ, ပန္နရသောတိ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, သစေ ပန္နရသိကံ ကာတုံ နိသိန္နာ, ပာဋိပဒေ အနုပေါသထေ ဥပေါသထံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, အညံ ပန သင်္ဃကိစ္စံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဣဒံ **ရတ္တိဟရိတသိယံ** နာမ။

ဇဝံ ပန နိသိန္နေ ကောစိ နက္ခတ္တပာဌကော ဘိက္ခု "အဇ္ဇ နက္ခတ္တံ အရုဏံ, ဣမံ ကမ္မံ မာ ကရောထာ"တိ ဝဒတိ, တေ တဿ ဝစနေန ဆန္ဒံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တတ္ထေဝ နိသိန္နာ ဟောန္တိ, အထညော အာဂန္တွာ "နက္ခတ္တံ ပဋိမာနေန္တံ, အတ္ထော ဗာလံ ဥပစ္စဂါ"တိ (ဇာ. ၁.၁.၄၉) ဝတွာ "ကိံ နက္ခတ္တေန, ကရောထာ"တိ ဝဒတိ, ဣဒံ **ဆန္ဒဟရိတသိယဉ္စေဝ အဇ္ဈာသယဟရိတသိယဉ္စ**။ ဧတသ္မိံ ဟရိတသိယေ ပုန ဆန္ဒဟရိသုဒ္ဓိံ အာနေတွာ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။

၄၃၁. အာပန္နဥ္စ ဝေမတိကဥ္စ အဒေသယိတွာတ တ နာဝိကတွာတ တ ဥပေါသထံ ကာတုံ န စ ကပ္ပတီတိ သမ္ဗန္ဓော။ **နာဝိကတွာတ**တိ ဂရုကာပတ္တိံ အနာဝိကတွာ။ **န စာ**တိ နေဝ။

၄၃၂. **အင်္ဂိတောပေါသထာ** တိ အင်္ဂိတော အဝိသ္သဇ္ဇော ဥပေါသထော ယသ္မိန္တိ ဗဟုဗ္ဗီဟိ။ **တဒဟူ**တိ တသ္မိံ ဥပေါသထဒိဝသေ။ အန္တရာယံ တ သင့်ံ တ ဝိနာ အဓိဋ္ဌာတုံ သီမမေဝ တ န ဝဇေတိ ယောဇနာ။ **အဓိဋ္ဌာတု** န္တိ ဣမိနာ ဂဏပုဂ္ဂလောပေါသထမ္ပိ ဥပလက္ခေတိ။ **သီမန္တိ** ဣမိနာ နဒိမ္ပိ။

ဥပေါသထနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၅. ပဝါရဏာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၃၃. **"အညမညပ္ပဝါရဏာ"** တ္ယာဒီနံ အညမညေဟိ ကာတဗ္ဗာ ပဝါရဏာ။ တတ္ထ တိဏ္ဏံ စတုန္နဥ္စ ဂဏာဥတ္တိံ ဌပေတွာ အညမညပ္ပဝါရဏာ, ဒွိန္နံ ပန အဋ္ဌပေတွာဝ။ **အဓိဋ္ဌာန** န္တိ အဓိဋ္ဌာနပ္ပဝါရဏာ, ယုပစ္စယန္တာနံ ဘာဝေ နိယတနပုံသကတ္တာ "အဓိဋ္ဌာန"န္တိ ဝုတ္တံ။ **သေသာ** ပဉ္စာဒီဟိ ကာတဗ္ဗာ အဝသေသာ **သင့်ပ္ပဝါရဏာ** သင့်ေဝသေန ဥတ္တိံ ဌပေတွာ ကာတဗ္ဗာ။ ဧတေန နဝသု သင့်ပ္ပဝါရဏာဒယော တိဿော ဒဿိတာ။ နဝ ဟိ ပဝါရဏာ စာတုဒ္ဒသီ ပန္နရသီ သာမဂ္ဂီတိ ဒိဝသဝသေန, တေဝါစိ ဒွေဝါစိ ဧကဝါစီတိ ကတ္တဗ္ဗာကာရဝသေန, သင့်ေ ပဝါရဏာ, ဂဏေ ပဝါရဏာ, ပုဂ္ဂလေ ပဝါရဏာတိ ကာရကဝသေန စ။ တတ္ထ ပုရိမဝဿံဝုတ္ထာနံ ပုဗ္ဗကတ္တိကပုဏ္ဏမာ တ တေသံယေဝ သစေ ဘဏ္ဍနကာရကေဟိ ဥပဒ္ဒုတာ ပဝါရဏံ ပစ္စုက္ကဍ္ဎန္တိ, အထ ကတ္တိကမာသဿ ကာဠပက္ခစာတုဒ္ဒသော တ ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမာ တ ပစ္ဆိမဝဿံဝုတ္ထာနဥ္စ ပစ္ဆိမကတ္တိကပုဏ္ဏမာ ဧဝ တ ပဝါရဏာဒိဝသာ ဟောန္တိ။ ဣဒံ ပန ပကတိစာရိတ္တံ။ တထာရူပပစ္စယေ သတိ ဒွိန္နံ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာနံ ပုရိမေသု စာတုဒ္ဒသေသုပိ ပဝါရဏံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဘိန္နဿ ပန သင့်ဿ သာမဂ္ဂိယံ ယော ကောစိ ဒိဝသော ပဝါရဏာဒိဝသော ဟောတိ။ ဣမာ ဒိဝသဝသေန တိဿော ပဝါရဏာ။ ကတ္တဗ္ဗာကာရဝသေန ပန ဝက္ခမာနနယေန ဝိညာတဗ္ဗာ။

၄၃၄. **"ပုဗ္ဗကိစ္စေ"** တိအာဒီသု –

"သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပေါ စ, ဥဒကံ အာသနေန စ။
ပဝါရဏာယ ဧတာနိ, ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။

"ဆန္ဒပ္ပဝါရဏာ ဥတုက္ခာနံ, ဘိက္ခုဂဏနာ စ ဩဝါဒေါ။
ပဝါရဏာယ ဧတာနိ, ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတိ။

"ပဝါရဏာ ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ၊
သဘာဂါပတ္တိယော စ န ဝိဇ္ဇန္တိ။
ဝဇ္ဇနီယာ စ ပုဂ္ဂလာ တသ္မိံ န ဟောန္တိ၊
ပတ္တကလ္လန္တိ ဝုစ္စတီ"တိ။ –

ဧဝံ **အဋ္ဌကထာယံ** ဝုတ္တာ ပုဗ္ဗကိစ္စာဒယော ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **ဥတ္တိံ** န္တိ ဣဒါနိ ဝက္ခမာနံ သာမညံ သင့်ဥတ္တိံ။ ဧဝံ ပန ဥတ္တိယာ ဌပိတာယ ကာရဏေ သတိ တေဝါစိကဒွေဝါစိကဧကဝါစိကသမာနဝဿိကဝသေနပိ ပဝါရေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ အယမေဝ ပန ဥတ္တိ "သင့်ော ပဝါရေယျာ"တိ ဧတ္ထ "သင့်ော တေဝါစိကံ ပဝါရေယျ, သင့်ော ဒွေဝါစိကံ ပဝါရေယျ, သင့်ော ဧကဝါစိကံ ပဝါရေယျ, သင့်ော သမာနဝဿိကံ ပဝါရေယျာ"တိပိ ဌပေတုံ ဝဋ္ဋတိ။ စာတုဒ္ဒသိယံ ပန သာမဂ္ဂိယဥ္စ "စာတုဒ္ဒသီ သာမဂ္ဂီ"တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။

၄၃၇. ထေရေသု ဥက္ကုဋိကံ နိသဇ္ဇ ပဝါရေန္တေသု နဝေ ယာဝ သယံ ပဝါရေတိ, တာဝ ဥက္ကုဋိကော ဧဝ အစ္ဆတူတိ ယောဇနာ။ **အစ္ဆတူ** တိ နိသီဒေယျ။

၄၄၀-၂. ဓမ္မသာကစ္ဆာ စ ကလဟော စာတိ ဒွ၀န္နော။ ရတ္တိယာ ခေပိတဘာ၀တော တေတစိကာယ သြကာသေ အသတိ ဒသ၀ိဓေ တ အန္တရာယေ သတိ “သုဏာတု မေ။ပေ။ သမာန၀သ္သိကံ ပတာရေယျာ”တိ အနုရူပတော ဥတ္တိံ ၀တ္တာ ယထာဌပိတဥတ္တိယာ အနုရူပေန ပတာရေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော ၀ေဒိတဗ္ဗော။ **အနုရူပတော**တိ “သုဏာတု မေ။ပေ။ အနံ ဒေဝန္တောဟိ ရတ္တိ ခေပိတာ, သစေ။ပေ။ ရတ္တိ ၀ိဘာယိဿတိ, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လ”န္တိအာဒိနာ တေန ခေပိတရတ္တိယာ အနုရူပေန။ “သုဏာတု မေ ဘန္တေ သင်္ဃော, အယံ ရာဇန္တရာယော, သစေ သင်္ဃော တေတစိကံ။ပေ။ သင်္ဃော ဘ၀ိဿတိ, အထာယံ ရာဇန္တရာယော ဘ၀ိဿတိ, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လ”န္တိ အာဒိနာ ရာဇန္တရာယာဒီနံ အနုရူပေန တတိ အတ္ထော။ “အထာယံ ဗ္ရဟ္မစရိယန္တရာယော ဘ၀ိဿတီ”တိ ပန ပေယျာလ၀သေန အန္တေ ၀ုတ္တံ ဗ္ရဟ္မစရိယန္တရာယံ ဂဟေတွာ ၀ုတ္တံ။ “ဒွေ၀တစိက”န္တိအာဒိကံ ပန ၀ိသုံ ၀ိသုံ ၀တွာ တဗ္ဗမ္ပိ လဟုနက္ကမေန သမ္ပိဏ္ဍေတွာ ၀ုတ္တံ။ ၀စနသမယေ ပန “ဒွေ၀တစိကံ ပတာရေယျ”ကွစ္စာဒိနာ ၀တ္တဗ္ဗံ။ **အာဂန္တွေယျံ ယဒိ သမာအာဒိကာ စာ** တိ “အာဂန္တွေယျံ ယဒိ သမာ”ကွစ္စာဒယော ဥပေယာသထေ ၀ုတ္တာ ကထာယော စ။ **တ္တော** တိ ဧတိသ္သံ ပတာရဏာယံ။ အယမေ၀ စ အာဟာရဏက္ကမော –

အာဂန္တွေယျံ ယဒိ သမာ၊ ပတာရေန္တေ၀ ထောကိကာ။
ပတာရိတာ တေ သုပ္ပတာရိတာ၊ အညေဟိ စ ပတာရိယံ။
ပတာရိတေသု သကလာ-ယေကစ္စာယုဋ္ဌိတာယ တ။

ပတာရေယျုန္တ တေ တေသံ၊ သန္တိကေ ဗဟုကာ သစေ။
ကတွာ သဗ္ဗ၀ိကပ္ပေသု၊ ပုဗ္ဗကိစ္စံ ပုနုဒ္ဒိသေတိ။

“အာတသိကာနံ ပန္နရသော”တိအာဒိကာ ကထာယော ပန တ္တောပိ သမာနာ။

၄၄၃. **ဥတ္တိံ ၀တွာ** တိ ၀က္ခမာနဂဏာဉတ္တိံ ၀တွာ။

၄၄၄. **သမုဒီရိယာ**တိ အညေ ဒွေ တယော တ ၀က္ခမာနက္ကမေန ၀တ္တဗ္ဗာ။

၄၄၆-၈. ကတ္တဗ္ဗံ ကတွာတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ကတ္တဗ္ဗ** န္တိ ပုဗ္ဗကိစ္စာဒိကံ။ နဝေနပိ “အဟံ ဘန္တေ။ပေ။ ပဋိကရိဿာမိ”တိ ထေရော ဉာရိယောတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **ဧ၀န္တိ** က္ကအနိ ၀က္ခမာနံ ပရာမသတိ။

၄၄၉. **“ယသ္မိ”** န္တိအာဒိ ၀ုတ္တနယတ္တာ ဥတ္တာနမေ၀။

၄၅၀. **ကထာယော**တိ “၀ဂ္ဂေ သမဂ္ဂေ ၀ဂ္ဂေတိ, သညိနော”တိအာဒိကာ ဟေဋ္ဌာ ၀ုတ္တကထာယော တ။ အယံ ပနေတ္ထ ၀ိသေသော – **ကရောတော**တိ တ္တေ ပတာရဏံ ကရောတောတိ အတ္ထော ဂဟေတဗ္ဗော။ တတိယ ကထာယ “ဟတိမောက္ခံ န ဥဒ္ဒိသေ”တိ အပနေတွာ “နော ကရေယျ ပတာရဏ”န္တိ ပဒံ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ။ စတုတ္ထကထာယ “အနုပေယာသထေ”တိအာဒိကထာဗန္ဓံ အပနေတွာ “နေ၀ ပတာရဏေ ကာတုံ, သာ ကပ္ပတိ ပတာရဏာ”တိ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ။ ပဉ္စမကထာယ “အဋ္ဌိတောပေယာသထာတသာ”တိ အပနေတွာ “ပတာရဏာဋ္ဌိတာတသာ”တိ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ။

၄၅၁. **သင်္ဃမ္ပဟိ ပတာရိတေတ** တိ ပုရိမ၀ဿူပဂတေ သင်္ဃမ္ပဟိ ပတာရိတေ ဧ၀။ **ဟာရိသုဒ္ဓိဥပေယာသထံ ကရေယျာ**တိ န ကေသ္မိံ ဥပေယာသထဂ္ဂေ ဒွေ ဥတ္တိယော ဌပေတဗ္ဗာတိ အဓိပ္ပာယော။ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂန္တွာ အပရိနိဋ္ဌိတ၀ဿော **အ၀ုတ္ထော။ အနုဟာဂတော** တိ ၀သ္သံ အနုဟာဂတော။ အယမေတ္ထာဓိပ္ပာယော – ပုရိမိကာယ ၀သ္သံ ဥပဂတာ ပဉ္စ တ အတိရေကာ တ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတာ တေဟိ သမာ တ ဦနတရာ တ ပုရိမိကာယ တ ဥပဂတေဟိ ပစ္ဆိမိကာယ ဥပဂတာ ထောကတရာ စေ၀ ဟောန္တိ, သင်္ဃပ္ပတာရဏာယ ဂဏံ ပူရေန္တိ သင်္ဃပ္ပတာရဏာ၀သေန ဥတ္တိံ ဌပေတွာ, အထ စ ဥဘောပိ ဧကတော ဟုတွာ သင်္ဃံ န ပူရေန္တိ, ဂဏံ ပန ပူရေန္တိ, ဂဏာဉတ္တိံ ဌပေတွာ ပတာရေတဗ္ဗံ, ပစ္ဆာ တေသံ သန္တိကေ ဟာရိသုဒ္ဓိဥပေယာသထော ကာတဗ္ဗော။ ယဒိ ပန ပုရိမိကာယ ဧကော, ပစ္ဆိမိကာယ ဧကော, ဧကေန ဧကဿ သန္တိကေ ပတာရေတဗ္ဗံ, ဧကေန ဟာရိသုဒ္ဓိဥပေယာသထော ကာတဗ္ဗော။ သစေ ပုရိမေဟိ ၀ဿူပဂ

တေဟိ ပစ္စာ ဝဿူပဂတာ ဧကေနပိ အဓိကာ သင်္ဃံ ပူရေန္တိ, ပဌမံ ဟတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတွာ ပစ္စာ တေသံ သန္တိကေ ပတရေတဗ္ဗန္တိ။ ဂဏောပိ ဧသေဝ နယော။ ဧဝမ္ပရိပိ ယထာယောဂံ စိန္တေနီယံ။

၄၅၂. **စာတုမာသိနီယာ**တိ အပရကတ္တိကပုဏ္ဏမာယံ။ **သင်္ဃေနာ** တိ ပဌမံ ဝဿူပဂတေန သင်္ဃေန။ ဝုတ္ထာ ဝဿာ ယေဟိ တေ **ဝုတ္ထဝဿာ,** ပစ္ဆိမဝဿူပဂတာ။ **သစေ အပ္ပတရာ သိယု**န္တိ ဣမိနာ ယဒိ အဓိကတရာ တ သမသမာ တ ဟောန္တိ, ပတရဏာဉတ္တိံ ဌပေတွာ ပစ္ဆိမဝဿူပဂတေဟိ ပဌမံ ပတရိတေ ပစ္စာ ဣတရေဟိ ဟရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော ကာတဗ္ဗောတိ ဒီပေတီတိ။

ပတရဏာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၆. သံဝရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၅၃. သံဝရဏံ စက္ခုဒွါရာဒီနံ သတိကတဒ္ဒေန ပိဒဟနံ **သံဝရော**။ တတ္ထ ကိဉ္စာပိ စက္ခုန္ဒြိယေ သံဝရော နတ္ထိ, န ဟိ စက္ခုပသာဒံ နိဿာယ သတိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, နေဝ ဘဝင်္ဂသမယေ အာဝဇ္ဇနာဒီနံ အညတရသမယေ, ဇဝနက္ခဏေ ပန ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ တအာ သံဝရော ဟောတိ, ဧဝံ ဟောန္တေ ပန သော စက္ခုဒွါရာဒီနံ သံဝရောတိ ဝုစ္စတိ။ **စက္ခုသောတာဒိဘေဒေဟီ**တိ စက္ခု စ သောတဉ္စ, တာနိ အာဒိ ယေသံ, တေဝ ဘေဒာ စာတိ သမာသော, တေဟိ ဒွါရေဟိ။ အဘိဇ္ဈာဒိပ္ပဝတ္တိယာ အစ္စန္တောပကာရကတ္တာ ကရဏတ္တေ စေတ္ထ တတိယာ။ ဧတေန စက္ခုသောတဃာနဇိဝှာကာယမနသင်္ခာတာနိ ဒွါရာနိ ဝုတ္တာနိ။ **ရူပသဒ္ဒါဒိကေစရေ** တိ ရူပသဒ္ဒဂန္ဓရသဖောဋ္ဌဗ္ဗဓမ္မသင်္ခာတေ ဝိသယေ။ **အဘိဇ္ဈာဒောမနဿာဒိပ္ပဝတ္တိန္တိ** ဧတ္ထ ပရသမ္ပတ္တိံ အဘိမုခံ ဈာယတီတိ အဘိဇ္ဈာ, ဗလဝတဏှာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိအာဒယော အနေကေ အကုသလာ ဓမ္မာ သင်္ဂယှိတာ။

၄၅၄. သကံ စိတ္တံ ကိဋ္ဌာဒိံ ဒုပ္ပသုံ ဝိယ နိဂ္ဂဏှေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ကိဋ္ဌ** န္တိ ကိဋ္ဌဋ္ဌာနေ ဥပ္ပန္နံ သဿံ ဂဟိတံ။ ကိဋ္ဌံ အဒတီတိ **ကိဋ္ဌာဒိ,** တံ။ **သမ္ပဇာနော** တိ သာတ္ထကသပ္ပာယဂေစရအသမ္မောဟသင်္ခါတေန စတုသမ္ပဇညေန သမ္မာ ပဇာနော။ ဣမိနာ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလံ ကထိတံ။

သံဝရနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၇. သုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၅၅. ဒေသနာ သံဝရော ဧဋ္ဌိ ပစ္စဝေက္ခဏန္တိ ဘေဒတော သုဒ္ဓိ စတုဗ္ဗိဓာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ''ပစ္စဝေက္ခဏံ ဘေဒတော''တိ ဝတ္တဗ္ဗေ နိဂ္ဂဟိတလောပေ ဒဋ္ဌဗ္ဗော, ဒေသနာသုဒ္ဓိ သံဝရသုဒ္ဓိ ပရိယေဋ္ဌိသုဒ္ဓိ ပစ္စဝေက္ခဏသုဒ္ဓီတိ စတုဗ္ဗိဓာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ တတ္ထ သုဇ္ဈတီတိ သုဒ္ဓိ, ယထာဓမ္မံ ဒေသနာယ သုဒ္ဓိ **ဒေသနာသုဒ္ဓိ** ။ ဝုဋ္ဌာနသ္သာပိ စေတ္ထ ဒေသနာယ ဧဝ သင်္ဂဟော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ မူလာပတ္တီနံ ပန အဘိက္ခုတာပဋိညာဝ ဒေသနာတိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တာ, သာဝဿ ပာရာဇိကာပန္နဿ ဝိသုဒ္ဓိ နာမ ဟောတိ။ အယဉှိ ယသ္မာ ပာရာဇိကံ အာပန္နော, တသ္မာ ဘိက္ခုဘာဝေ ဌတွာ အဘဗ္ဗော ဈာနာဒီနိ အဓိဂန္တုံ။ ဘိက္ခုဘာဝေ ဟိဿ သဂ္ဂန္တရာယော စေဝ ဟောတိ, မဂ္ဂန္တရာယော စ။ ဝုတ္တဉှေတံ –

> ''သာမညံ ဒုပ္ပရာမဋ္ဌံ၊ နိရယာယူပကဍ္ဎတီ''တိ။ (ဓ. ပ. ၃၁၁)။

အပရမ္ပိ ဝုတ္တံ –

> ''သိထိလော ဟိ ပရိဗ္ဗဇော၊ ဘိယျော အာကိရတေ ရဇ''န္တိ။ (ဓ. ပ. ၃၁၃)။

ဣစ္စဿ ဘိက္ခုဘာဝေ ဝိသုဒ္ဓိ နာမ န ဟောတိ။ ယသ္မာ ပန ဂိဟိအာဒိကော ဟုတွာ အနသရဏသီလသံဝရာဒီဟိ သဂ္ဂမဂ္ဂံ တ ဈာနဝိမောက္ခမဂ္ဂံ တ အာရာဓေတုံ ဘဗ္ဗော ဟောတိ, တသ္မာဿ ဂိဟိအာဒိဘာဝေ ဝိသုဒ္ဓိ နာမ ဟောတိ။ အဓိဋ္ဌာနဝိသိဋ္ဌေန သံဝရေန ဝိသုဒ္ဓိ **သံဝရဝိသုဒ္ဓိ** ။ ဓမ္မေန သမေန ပစ္စယာနံ ဧဋ္ဌိယာ သုဒ္ဓိ **ဧဋ္ဌိသုဒ္ဓိ** ။ စတူသု ပစ္

စယေသု ပစ္စဝေက္ခဏေန သုဒ္ဓိ **ပစ္စဝေက္ခဏသုဒ္ဓိ** ။ “စတုဗ္ဗိဓာ ဟာတိ”တိအာဒီသု **ဟာတိမောက္ခသံဝရသမ္မတ** န္တိ “ဟာတိမောက္ခသံဝရော”တိ သမ္မတံ သီလံ။

၄၅၆. စိတ္တာဓိဋ္ဌာနသံဝရာ သုဇ္ဈတီတိ ဣန္ဒြိယသံဝရော သံဝရသုဒ္ဓီတိ ဝုတ္တောတိ ယောဇနာ။

၄၅၇. အနေသနံ ပဟာယ ဓမ္မေန ဥပ္ပာဒေန္တဿ ဧဋ္ဌိယာ သုဒ္ဓတ္တာ အာဇီဝနိဿိတံ ဧဋ္ဌိသုဒ္ဓီတိ ဝုတ္တန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဥပ္ပာဒေန္တဿာ** တိ ပစ္စယေ ဥပ္ပာဒေန္တဿ။

၄၅၈. **ပစ္စဝေက္ခဏသုဇ္ဈနာ** တိ ဟေတုမ္ဟိ ပဉ္စမီတိ။

သုဒ္ဓိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၄၈. သန္တောသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၅၉. ပံသုကူလံ ပိဏ္ဍိယာလောပေ ရုက္ခမူလံ ပူတိမုတ္တဘေသဇ္ဇန္တိ ဣမေ စတ္တာရော ပစ္စယာ အပ္ပဏ္ဏကတာယ အပ္ပာ စေဝ ကဿစိပိ အာလယာဘာဝေန အနဝဇ္ဇာ စ ဂတဂတဋ္ဌာနေ လဗ္ဘမာနတာယ သုလဘာ စာတိ ဝုစ္စန္တိ, တေနာဟ **“အပ္ပေနာ”** တိအာဒိ။ **မတ္တညူ** တိ ပရိယေသနပ္ပဋိဂ္ဂဟဏပရိဘောဂဝိဿဇ္ဇနေသု စတူသု မတ္တညုတာဝသေန ပမာဏညူ။

၄၆၀. ကထံ သန္တုဋ္ဌောတိ အာဟ **“အတီတ”**န္တိအာဒိ။ **ပစ္စုပ္ပန္နေန ယာပေန္တော** တိ ယထာလာဘယထာဗလယထာသာရုပ္ပဝသေန ပစ္စုပ္ပန္နေန ယထာဝုတ္တစတုဗ္ဗိဓပစ္စယေန ယာပေန္တောတိ။

သန္တောသနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄၉. စတုရာရက္ခနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၆၁-၂. ဗုဒ္ဓါနုဿတိ ။ပေ။ မရဏဿတီတိ ဣမာ စတုရာရက္ခာ နာမာတိ သေသော။ **အာရကတ္တာဒိနာ**တိ အာရကဘာတေ အာရကတ္တံ, တံ အာဒိ ယဿ “အရီနံ ဟတတ္တာ”တိအာဒိကဿ တံ **အာရကတ္တာဒိ**။ တေန တေန မဂ္ဂေန သတသနာနံ အရာနံ ဟတတ္တာ အာရကာ သဗ္ဗကိလေသေဟိ သုဝိဒူရဝိဒူရေ ဌိတောတိ အာ-ကာရဿ ရဿတ္တံ, က-ကာရဿ ဟ-ကာရံ သာနုနာသိကံ ကတွာ “အရဟ”န္တိ ပဒသိဒ္ဓိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ “အာရကာ”တိ စ ဝုတ္တေ သာမည ဇောတနာယ ဝိသေသေ အဝဋ္ဌာနတော, ဝိသေသတ္ထိနာ စ ဝိသေသဿ အနုပ္ပယောဇိတဗ္ဗတ္တာ “ကိလေသေဟီ”တိ လဗ္ဘတိ။

**သမ္မာ**တိ အဝိပရီတံ။ **သာမ**န္တိ သယမေဝ, အပရနေယျော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ “သမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ ဟိ ဧတ္ထ သံ-သဒ္ဒေါ “သယ”န္တိ ဧတဿ အတ္ထဿ ဗောဓကော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **ဗုဒ္ဓတော**တိ ဘာဝပ္ပဓာနောယံ နိဒ္ဒေသော, ဗုဒ္ဓတွာတာတိ အတ္ထော။ “အရဟံ” ဣတိ တ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ” ဣတိ တ ဘဂဝတော နဝဘေဒေ ဂုဏေ ယာ ပုနပ္ပုနံ အနုသွသတိ, သာ ဗုဒ္ဓါနုဿတီတိ ယောဇနာ။ “သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဣတီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗေ အ-ကာရော သန္ဓိဝသေန အာဂတော။ **ဣတိ**-သဒ္ဒေါ ပနေတ္ထ အာဒိအတ္ထော, ဣစ္စာဒီတိ အတ္ထော။ **နဝဘေဒေ**တိ “အနုတ္တရော ပုရိသဒမ္မသာရထိ”တိ ကေတော ဂဟေတွာ။ ဧတ္ထ ပန ဥပစာရော ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န အပ္ပနာ, တထာ မရဏဿတိယံ။ ဣတရေသု ပန ဥဘယမ္ပိ ဥပ္ပဇ္ဇတီတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဗုဒ္ဓါနုဿတိ။

၄၆၃-၄. **“သီမဋ္ဌာ”** တိအာဒိနာ မေတ္တာဘာဝနံ ဒဿေတိ။ **သီမဋ္ဌသင်္ဃေ** တိ သီမာယံ တိဋ္ဌတီတိ သီမဋ္ဌော, သောဝ သင်္ဃော။ ကေစရကမမ္ဟိ ဣဿရေ ဇနေတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ မာနုသေ ဥဟအာယ သဗ္ဗသတ္တေသူတိ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ ကမေ။ သုခိတာ ဟောန္တု အဝေရာတိ ပဒစ္ဆေဒေါ။ **အာဒိနာ**တိ “အဗ္ယာပဇ္ဇာ ဟောန္တု, အနီဃာ ဟောန္တု, သုခီ အတ္တာနံ ပရိဟရန္တူ”တိ ဣမိနာ။ **ပရိစ္ဆိဇ္ဇ ပရိစ္ဆိဇ္ဇာ** တိ “ဣမသ္မိံ ဝိဟာရေ သဗ္ဗေ ဘိက္ခူ”တိအာဒိနာ ဇေမ္ပိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ။ မေတ္တာဘာဝနာ။

၄၆၅-၆. ဣာအနိ အသုဘံ နိဒ္ဒိသန္တော သဗ္ဗပဌမံ သာဓေတဗ္ဗံ သတ္တဝိဓမုဂ္ဂဟကောသလ္လံ **“ဝဏ္ဏော”** တျာဒိနာ ဒဿေတိ။ သတ္တဝိဓေဟိ တံ နယတော အာဂတံ တစာသဇ္ဈာယမနသာသဇ္ဈာယေဟိ သဒ္ဓိံ။ တတ္ထ ပဌမံ တစာယ သဇ္ဈာယန္တေန စတ္တာရိ တစပဉ္စကာဒီနိ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ အနုလောမပဋိလောမဝသေန ကာတဗ္ဗံ။ ယထာ ပန ဝစသာ, တထေဝ မနသာပိ သဇ္ဈာယော ကာတဗ္ဗော။ ဝစသာ သဇ္ဈာယော ဟိ မနသာ သဇ္ဈာယဿ ပစ္စယော။ သော ပန လက္ခဏပဋိဝေဓဿ ပစ္စယော။ တတ္ထ **ဝဏ္ဏော** နာမ ကေသာဒီနံ ဝဏ္ဏော။ **သဏ္ဌာနံ** တေသံယေဝ သဏ္ဌာနံ။ **ဒိသာ** နာဘိတော ဥဒ္ဓံ ဥပရိမဒိသာ, အဓော ဟေဋ္ဌိမာ။ **ပရိစ္ဆေဒေ** နာမ “အယံ ကောဋ္ဌာသော ဟေဋ္ဌာ စ ဥပရိ စ တိရိယဉ္စ ဣမိနာ နာမ ပရိစ္ဆိန္နော”တိ ဧဝံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒေ စေဝ “ကေသာ န လောမာ, လောမာ န ကေသာ”တိ ဧဝံ အမိဿကတာဝသေန ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒေ စ။ ကေသာဒိကောဋ္ဌာသေ ဝဝတ္ထပေတွာ တတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝဝတ္ထပေတွာ** တိ ဝုတ္တနယေန ဝဝတ္ထပေတွာ။

ဧဝံ ဝဝတ္ထပေန္တေန ယထာဝုတ္တံ သတ္တဝိဓံ ဥဂ္ဂဟကောသလ္လံ သမ္ပာဒေတွာ အဋ္ဌာရသဝိဓံ မနသိကာရကောသလ္လံ သမ္ပာဒေတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **“အနုပုဗ္ဗတော”**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ အပ္ပနာတော တယော စ သုတ္တန္တာတိ ဣမေ စတ္တာရောပိ နယတောတဂတေ နာတိသီဃာဒီသု ပက္ခိပိတွာ ဒသဝိဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **အနုပုဗ္ဗတော**တိ သဇ္ဈာယကရဏတော ပဋ္ဌာယ အနုပဋိပာဋိယာ။ **နာတိသီဃံ နာတိသဏိကံ ကတွာ**တိ ကိရိယာဝိသေသနံ။ **ဝိက္ခေပံ ပဋိဗာဟယန္**တိ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဗဟိဒ္ဓာ ပုထုတ္တာရမ္မဏေ စေတသော ဝိက္ခေပံ ပဋိဗာဟန္တော။ **ပဏ္ဏတ္တိံ သမတိက္ကမ္မာ**တိ ယာယံ “ကေသာ လောမာ”တိ ပဏ္ဏတ္တိ, တံ အတိက္ကမိတွာ, “ပဋိက္ကူလ”န္တိ စိတ္တံ ဌပေတွာတိ အဓိပ္ပာယော။ **အနုပုဗ္ဗတော မုဉ္စန္တဿ** တိ ယော ယော ကောဋ္ဌာသော န ဥပဋ္ဌာတိ, တံ တံ အနုက္ကမေန မုဉ္စတော, တဿ “ဘာဝနာ”တိ ဣမိနာ သမ္ဗန္ဓော ဝေဒိတဗ္ဗော။

၄၆၇. ဧဝံ ဥဘယကောသလ္လံ သမ္ပာဒေတွာ သဗ္ဗကောဋ္ဌာသေ ဝဏ္ဏာဒိဝသေန ဝဝတ္ထပေတွာ ဝဏ္ဏာဒိဝသေနေဝ ပဉ္စဓာ ပဋိက္ကူလတာ ဝဝတ္ထပေတဗ္ဗာတိ ဒဿေတုံ **“ဝဏ္ဏာ”** တိအာဒိမာဟ။ ဝဏ္ဏ။ပေ။ ဩကာသေဟိ ကောဋ္ဌာသေ ပဋိက္ကူလာတိ ဘာဝနာ အသုဘန္တိ ယောဇနာ။ တတ္ထ ကေသာ တာဝ ပကတိဝဏ္ဏေန ကာဠကာ အဒ္ဒါရိဋ္ဌကဝဏ္ဏာ, သဏ္ဌာနတော ဒီဃဝဋ္ဋတုလာဒဏ္ဍသဏ္ဌာနာ, ဒိသတော ဥပရိမဒိသာယ ဇာတာ, ဩကာသတော ဥဘောသု ပဿေသု ကဏ္ဏစူဠိကာဟိ, ပုရတော နဠာဋန္တေန, ပစ္ဆတော ဂဠဝါဋကေန ပရိစ္ဆိန္နာ, သီသကဋာဟဝေဌနအလ္လလစမ္မံ ကေသာနံ ဩကာသော။ ပရိစ္ဆေဒတော ကေသာ သီသဝေဌနစမ္မေ ဝီဟဂ္ဂမတ္တံ ပဝိသိတွာ ပတိဋ္ဌိတေန ဟေဋ္ဌာ အတ္တနော မူလတလေန, ဥပရိ အာကာသေန, တိရိယံ အညမညေန ပရိစ္ဆိန္နာ။ ဒွေ ကေသာ ဧကတော နတ္ထီတိ အယံ သဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ “ကေသာ န လောမာ, လောမာ န ကေသာ”တိ ဧဝံ အဝသေသေကတိံသကောဋ္ဌာသေဟိ အမိဿီကတာ ကေသာ နာမ ပာဋိယေက္ကော ဧကော ကောဋ္ဌာသောတိ အယံ ဝိသဘာဂပရိစ္ဆေဒော။ ဣဒံ ကေသာနံ ဝဏ္ဏာဒိတော နိစ္ဆယနံ။ ဣဒံ ပန နေသံ ဝဏ္ဏာဒိဝသေန ပဉ္စဓာ ပဋိက္ကူလတော နိစ္ဆယနံ – ကေသာ နာမေတေ ဝဏ္ဏတောပိ ပဋိက္ကူလာ အာသယတောပိ သဏ္ဌာနတောပိ ဂန္ဓတောပိ ဩကာသတောပိ ပဋိက္ကူလာတိ ဧဝံ သေသကောဋ္ဌာသာနမ္ပိ ယထာယောဂံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

**ဥဒ္ဓုမာတာဒိဝတ္ထူသု** တိ ဥဒ္ဓုမာတကဝိနီလကဝိပုဗ္ဗကဝိစ္ဆိဒ္ဒကဝိက္ခာယိတကဝိက္ခိတ္တကဟတဝိ- က္ခိတ္တကလောဟိတကပုဠုဝကအဋ္ဌိကသင္ခာတေသု ဒသသု အဝိညာဏကအသုဘဝတ္ထူသု အသုဘာကာရံ ဂဟေတွာ ပဝတ္တာ ဘာဝနာ တ အသုဘန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ အသုဘဘာဝနာ။

၄၆၈. “မရဏံ မေ ဘဝိဿတီ”တိ တ “ဇီဝိတံ မေ ဥပစ္ဆိဇ္ဇိဿတီ”တိ တ “မရဏံ မရဏ”န္တိ တ ယောနိသော ဘာဝယိတွာတိ ယောဇနာ။ **ဇီဝိတန္တိ** ရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဉ္စ အရူပဇီဝိတိန္ဒြိယဉ္စ။ **ယောနိသော**တိ ဥပာယေန။ ဧဝံ ပဝတ္တယတောယေဝ ဟိ ဧကစ္စဿ နီဝရဏာနိ ဝိက္ခမ္ဘန္တိ, မရဏာရမ္မဏာ သတိ သဏ္ဌာတိ, ဥပစာရပ္ပတ္တမေဝ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဟောတိ။

၄၆၉-၄၇၀. ယဿ ပန ဧတ္တာဝတာ န ဟောတိ, တေန ဝဓကပစ္စုပဋ္ဌာနာဒီဟိ အဋ္ဌဟာကာရေဟိ မရဏံ အနုဿရိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေတုံ **“ဝဓကဿေဝ”** တိအာဒိမာဟ။ **ဝဓကဿ ဣဝ ဥပဋ္ဌာနာ** တိ “ဣမဿ သီသံ ဆိန္ဒိဿာမီ”တိ အသိံ ဂဟေတွာ ဂီဝာယ သဉ္စာရယမာနဿ ဝဓကဿ ဝိယ မရဏဿ ဥပဋ္ဌာနတော။ **သမ္ပတ္တီနံ ဝိပ

**တ္တိတော**တိ ဘောဂသမ္ပတ္တိယာ ဇီဝိတသမ္ပတ္တိယာ စ ဝိနာသမရဏသင်္ခါတဝိပတ္တိတော။ **ဥပသံဟရတော**တိ ယသမဟတ္တတော ပုညမဟတ္တတော ထာမမဟတ္တတော ဣဒ္ဓိမဟတ္တတော ပညာမဟတ္တတော ပစ္စေကဗုဒ္ဓတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓတောတိ ဣမေဟိ သတ္တဟာကာရေဟိ အတ္တနော ဥပသံဟရဏတော ။ **ကာယဗဟုသာဓာရဏာ**တိ အသီတိယာ ကိမိကုလာနံ, အနေကသတာနံ ရောဂါနံ, ဗာဟိရာနဉ္စ အဟိဝိစ္ဆိကာဒီနံ မရဏဿ ပစ္စယာနံ သာဓာရဏတော။ **အာယုဒုဗ္ဗလတော**တိ အဿာသပဿာသူပနိဗဒ္ဓတ္တဣရိယာပထူပနိဗဒ္ဓတ္တာဒိနာ အာယုနော ဒုဗ္ဗလတော။ **ကာလဝဝတ္ထာနဿ အဘာဝတော**တိ ''ဣမသ္မိံယေဝ ကာလေ မရိတဗ္ဗံ, န အညသ္မိ''န္တိ ဧဝံ ကာလဝဝတ္ထာနဿ အဘာဝတော။ **အဒ္ဓာနဿ ပရိစ္ဆေဒ**တိ ''မနုဿာနံ ဇီဝိတဿ ပရိစ္ဆေဒေ နာမ တေရဟိ ပရိတ္တော, အဒ္ဓာ ယော စိရံ ဇီဝတိ, သော ဝဿသတံ ဇီဝတီ''တိ ဧဝံ အဒ္ဓာနဿ ကာလဿ ပရိစ္ဆေဒတော။

ဧတ္ထ ပန ကမ္မဋ္ဌာနံ ဘာဝေတုကာမော ဝိပဿနာယ သဟ ပဋိသမ္ဘိဒာဟိ အရဟတ္တံ ပတ္တုကာမေန ဗုဒ္ဓပုတ္တေန ယံ ကာတဗ္ဗံ, တံ အာဒိကမ္မိကဿ ကုလပုတ္တဿ ဝသေန အာဒိတော ပဋ္ဌာယ သင်္ခေပေနေဝ ပကာသယိဿာမ။ စတုပ္ပါရိသုဒ္ဓိသီလံ သောဓေတဗ္ဗံ။ တတ္ထ တိဝိဓာ ဝိသုဒ္ဓိ နာမ အနာပဇ္ဇနံ, အာပန္နဝုဋ္ဌာနံ, ကိလေသေဟိ စ အပ္ပဋိပီဠနံ။ ဧဝံ ဝိသုဒ္ဓသီလဿ ဟိ ဘာဝနာ သမ္ပဇ္ဇတိ။ ယမ္ပိဒံ စေတိယင်္ဂဏဝတ္တာဒီနံ ဝသေန အာဘိသမာစာရိကသီလံ ဝုစ္စတိ, တမ္ပိ သာဓုကံ ပရိပူရေတဗ္ဗံ။ တတော –

''အာဝါသော စ ကုလံ လာဘော, ဂဏော ကမ္မဉ္စ ပဉ္စမံ။
အဒ္ဓါနံ ဉာတိ အာဗာဓော, ဂန္ထော ဣဒ္ဓီတိ တေ ဒသာ''တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၄၁) –

ဧဝံ ဝုတ္တေသု ဒသသု ပလိဗောဓေသု ယော ပလိဗောဓော, ယော ဥပစ္ဆိန္ဒိတဗ္ဗော။ ဧဝံ ဥပစ္ဆိန္နပလိဗောဓေန –

''ပိယော ဂရု ဘာဝနီယော, ဝတ္တာ စ ဝစနက္ခမော။
ဂမ္ဘီရဉ္စ ကထံ ကတ္တာ, နော စာဋ္ဌာနေ နိယောဇကော''တိ။ (အ. နိ. ၇.၃၇) –

ဧဝံ ဝုတ္တလက္ခဏံ အာစရိယံ ဥပသင်္ကမိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဥဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ။ တံ ဒုဝိဓံ ဟောတိ သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာနဉ္စ။ တတ္ထ **သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာနံ** နာမ ဘိက္ခုသင်္ဃာဒီသု မေတ္တာ, မရဏဿတိ စ, ''အသုဘသညာ''တိပိ ဧကေ။ တံ ပန တယံ သဗ္ဗတ္ထ အတ္ထယိတဗ္ဗံ ဣစ္ဆိတဗ္ဗန္တိ ကတွာ, အဓိပ္ပေတဿ စ ယောဂါနုယောဂကမ္မဿ ပဒဋ္ဌာနတ္တာ ''သဗ္ဗတ္ထကကမ္မဋ္ဌာန''န္တိ ဝုစ္စတိ။ အဋ္ဌတိံသာရမ္မဏေသု ပန ယံ ယဿ စရိတာနုကူလံ, တံ တဿ နိစ္စံ ပရိဟရိတဗ္ဗတ္တာ ယထာဝုတ္တေနေဝ နယေန **''ပါရိဟာရိယကမ္မဋ္ဌာန''**န္တိ ဝုစ္စတိ, တတော –

''မဟာဝါသံ နဝါဝါသံ, ဇရာဝါသဉ္စ ပန္ထနိံ။
သောဏ္ဍိံ ပဏ္ဏဉ္စ ပုပ္ဖဉ္စ, ဖလံ ပတ္ထိတမေဝ စ။

''နဂရံ ဒါရုနာ ခေတ္တံ, ဝိသဘာဂေန ပဋ္ဋနံ။
ပစ္စန္တသီမာသပ္ပာယံ, ယတ္ထ မိတ္တော န လဗ္ဘတိ။

''အဋ္ဌာရသေတာနိ ဌာနာနိ, ဣတိ ဝိညာယ ပဏ္ဍိတော။
အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယျ, မဂ္ဂံ သပ္ပဋိဘယံ ယထာ''တိ။ (ဝိသုဒ္ဓိ. ၁.၅၂) –

ဝုတ္တအဋ္ဌာရသသေနာသနဒောသဝဇ္ဇိတံ ''ဣဓ, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ နာတိဒူရံ ဟောတိ နစ္စာသန္နံ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နံ ဒိဝါ အပ္ပာကိဏ္ဏံ ရတ္တိံ အပ္ပသဒ္ဒံ အပ္ပနိဂ္ဃောသံ အပ္ပဍံသမကသဝါတာတပသရီသပသမ္ဖဿံ။ တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ဝိဟရန္တဿ အပ္ပကသိရေနေဝ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စီဝရပိဏ္ဍပါတသေနာသနဂိလာနပစ္စယဘေသဇ္ဇပရိက္ခာရာ။ တသ္မိံ ခော ပန သေနာသနေ ထေရာ ဘိက္ခူ ဝိဟရန္တိ ဗဟုဿုတာ အာဂတာဂမာ ဓမ္မဓရာ ဝိနယဓရာ မာတိကာဓရာ။ တေ ကာလေန ကာလံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပရိပုစ္ဆတိ ပရိပဉှတိ 'ဣဒံ ဘန္တေ ကထံ, ဣမဿ ကော အတ္ထော'တိ။ တဿ တေ အာယသ္မန္တော အဝိဝဋဉ္စေဝ ဝိဝရန္တိ, အနုတ္တာနီကတဉ္စ ဥတ္တာနိံ ကရောန္တိ, အနေကဝိဟိတေသု စ ကင်္

ခာဌာနီယေသု ဓမ္မေသု ကင်္ခံ ပဋိဝိနောဒေန္တိ။ ဇံ ခော, ဘိက္ခဝေ, သေနာသနံ ပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ ဟောတီ''တိ (အ. နိ. ၁၀.၁၁) ဝုတ္တပဉ္စင်္ဂသမန္နာဂတံ သေနာသနံ ဥပဂမ္မ တတ္ထ ဝသန္တေန ''ဒီဃာနိ ကေသလောမနခာနိ ဆိန္ဒိတဗ္ဗာနိ, ဇိဏ္ဏစီဝရေသု အဂ္ဂဠအနုတတပရိဘဏ္ဍအနာဒိနာ ဒဠှီကမ္မံ တ တန္တစ္ဆေဒာဒိသု တုန္နကမ္မံ တ ကာတဗ္ဗံ, ကိလိဋ္ဌာနိ ရဇိတဗ္ဗာနိ, သစေ ပတ္တေ မလံ ဟောတိ, ပတ္တော ပစိတဗ္ဗော, မဉ္စပီဌာဒီနိ သောဓေတဗ္ဗာနီ''တိ ဇံ ဝုတ္တ တဥပစ္ဆိန္နခုဒ္ဒကပလိဗောဓေန ကတဘတ္တကိစ္စေန ဘတ္တသမ္မဒံ ဝိနောဒေတွာတ ရတနတ္တယဂုဏာနုဿရဏေန စိတ္တံ သမ္ပဟံသေတွာတ အာစရိယုဂ္ဂဟတော ဧကပဒမ္ပိ အသမ္မုယှန္တေန မနသိ ကာတဗ္ဗန္တိ။

စတုရာရက္ခနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၅၀. ဝိပဿနာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၄၇၁-၂. **နာမရူပန္တိ** စိတ္တစေတသိကသင်္ခါတံ နာမဉ္စ အဋ္ဌဝီသတိဝိဓံ ရူပဉ္စ။ ''နမနလက္ခဏံ နာမံ, ရုပ္ပနလက္ခဏံ ရူပံ, နာမရူပတော န အညော အတ္တာဒိကော ကောစိ အတ္ထီ''တိ ဇံ ဈာနလာဘီ စေ, ဈာနတော ဝုဋ္ဌာယ ဈာနဂတံ တ ဝိပဿနာယာနိကော စေ, ပကိဏ္ဏကဘူတံ နာမရူပံ ပရိဂ္ဂဟေတွာတ။ ဟတိမောက္ခသံဝရာဒိ သီလဝိသုဒ္ဓိ, စတုရာရက္ခဝသေန ဒီပိတာ သောပစာရသမာဓိသင်္ခါတာ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ စ ဝုတ္တာဝ နာမာတိ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ ကထိတာ။ တတော တဿ ပစ္စယဉ္စ ပရိဂ္ဂဟေတွာတတိ သမ္ဗန္ဓော။ **တဿ ပစ္စယ** န္တိ ''ပဋိသန္ဓိက္ခဏေ နာမရူပဒွဝယမေဝ အဝိဇ္ဇာတဏှာဥပာဒါနကမ္မေဟိ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, န ဣဿရာဒိကာရဏေနာ''တိအာဒိနာ တဿ ကာရဏံ, ဣမိနာ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ ဒဿိတာ။

**ဟုတွာတ အဘာဝတော အနိစ္စာ** တိ သဗ္ဗေပိ နာမရူပသင်္ခါရာ ဥပ္ပဇ္ဇိတွာတ အဘာတပဇ္ဇနတော အနိစ္စာ။ **ဥဒယဗ္ဗ ဗယပီဠနာ ဒုက္ခာ**တိ ဥပ္ပာဒနိရောဓဝသေန ပီဠနတော ဒုက္ခာ။ **အဝသဝတ္တိတ္တာ အနတ္တာ** တိ အတ္တနော ဝသေ အဝ တ္တနတော အနတ္တာတိ ဇံ သင်္ခါရေဟိ သဒ္ဓိံ တိလက္ခဏံ အာရောပေတွာတ။ **ပုနပ္ပုနံ သမ္မသန္တော** တိ ယထာဝုတ္တ တနယေန သမ္မသန္တော သမထယာနိကော ဝိပဿနာယာနိကော စ ယောကာဝစရော။ ဣမိနာ မဂ္ဂာမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိ သုဒ္ဓိ, ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ စ ဒဿိတာ။ သင်္ခါရာနမေဝ ဟိ ဥဒယဗ္ဗယာဒိနာနုပဿနတော ဥဒယဗ္ဗယဘင်္ဂ ဘယအာဒီနဝနိဗ္ဗိဒါမုဉ္စိတုကမျတာပဋိသင်္ခါနုပဿနာသ- င်္ခါရုပေက္ခာဉာဏသင်္ခါတဿ အဋ္ဌဝိဓဿ ဉာဏ ဿ ဝသေန သိခါပ္ပတ္တံ ဝိပဿနာဉာဏံ ပဋိပဒာဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ နာမ။ **အနုပုဗ္ဗေန သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယံ ပာပု ဏေယျာ**တိ ဣမိနာ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဒဿိတာ။ **သဗ္ဗသံယောဇနက္ခယ** န္တိ ဩရမ္ဘာဂိယာနံ ပဉ္စန္နံ သံ ယောဇနာနံ ဟေဋ္ဌာ မဂ္ဂတ္တယေန ခေပိတတ္တာ, ဣတရေသံ ဥဒ္ဓမ္ဘာဂိယာနံ သံယောဇနာနံ ခေပိတတ္တာ စ သဗ္ဗေ သံ သံယောဇနာနံ ခယန္တေ ဇာတံ အရဟတ္တမဂ္ဂံ။

## နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ

၄၇၃. ယသ္မာ ကာရဏာ ယာ သိက္ခနာ, အယံ ဘိက္ခုကိစ္စံ, **အတော** တသ္မာ ကာရဏာတိ အတ္ထော။

၄၇၄. **နိစ္စသော လောကဝိစာရိနော**တိ နိစ္စံ လောကေ ဝိစရတော။ မာလုတဿေဝ ပရိဿမော န သမ္မောတီတိ ယောဇနာ။ **မာလုတဿေဝ** တိ တတဿ ဣဝ။ **န သမ္မောတီ** တိ န ဟောတိ။

၄၇၅-၆. တမ္ဗပဏ္ဏိ ဧဝ တမ္ဗပဏ္ဏိယော, ကေတု ဝိယ ကေတု, တမ္ဗပဏ္ဏိယေ ကေတူတိ တပ္ပုရိသော။ တေန ရစိတာ ဓမ္မဝိနယညုပသံသိတာ အယံ ခုဒ္ဒသိက္ခာ ပရိမာဏတော ကထာနံ ပဉ္စမတ္တေဟိ သတေဟိ ဇွောဝတာ နိဋ္ဌာနမု ပာဂတာတိ သမ္ဗန္ဓော။

နိဂမနကထာဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## နိဂမနကထာ

ကာရာပိတေတိရစိရေ ပဝရေ ဝိဟာရေ။
မာနာဓိကာရိပုရိနာ ဂရုနာ ဂုဏေန။
ဝဿံ ဝသံ ဒမိဠသော ဝိဓဟံ အကာသိ။
အာကဠ္ဍဠိုက ဇိနသာသနသမ္ဘဝုဒ္ဓိံ။

ပုညေန သတ္တရစနာဇနိတေန တေန။
သမ္ဗုဒ္ဓသာသနဝရောဒယကာရဏေန။
လောကာမိသေသု ပန မေ သမယံ အလဂ္ဂေ။
သမ္ဗုဒ္ဓသာသနဝရောဒယမာစရေယျံ။

အတ္တေသု အက္ခရပဒေသု ဝိနိစ္ဆယေသု။
ပုဗ္ဗာပရေသု လိခိတံ ခလိတံ ယဒတ္ထိ။
ဩဟာယ ခန္တုမရဟန္တိ ဝဒန္တု သန္တာ။
ဒိဋ္ဌာပရာဓမထ တ ကိမုလာလနေန။

ယေနန္တတန္တရတနာကရမန္ထနေန။
မန္ထာစလောလ္လသိတဉာဏဝရေန လဒ္ဓာ။
သာရာမတာတိသုခိတာ သုခယန္တိ စညေ။
တေ မေ ဇယန္တိ ဂရတေ ဂရတေ ဂုဏေဟိ။

ပရတ္တသမ္ဘာဒနတော၊ ပုညေနာဓိဂတေနဟံ။
ပရတ္တသမ္ဘာဒနကော၊ ဘဝေယျံ ဇာတိဇာတိယံ။

သိဿော အာဟ –

ပရမပ္ပိစ္ဆတာနေကသန္တောသောပသမေသိနံ။
သုစိသလ္လေခဝုတ္တီနံ၊ သအာရညနိတသိနံ။

သာသနုဇ္ဇောတကာရီနံ၊ အာစေရတ္တမုပာဂတံ။
ဥဒုမ္ဗရဂိရိဆ္ညာတယတီနံ ယတိပုင်္ဂဝံ။

မေဓင်္ကရ ကြတိ ဆ္ညာတနာမဓေယျံ တပောဓနံ။
ထေရံ ထိရဒယာမေဓာနိဓာနံ သာဓုပူဇိတံ။

သိဿံ သဟာယမာဂမ္မ၊ ကလျာဏမိတ္တမတ္တနော။
သောဓေတုံ သာသနံ သတ္ထု၊ ပရက္ကမမကာသိ ယော။

သုသဒ္ဒသိဒ္ဓိံ ယော ယောဂနိစ္ဆယံ သဗ္ဗိ ဝဏ္ဏိတံ။
အကာ သုဗောဓာလင်္ကာရံ၊ ဝုတ္တောဒယမနာကုလံ။

သင်္ဃရက္ခိတနာမေန၊ မဟာထေရေန ဓီမတာ။
နိတသဘူတေနာနေကဂုဏာနပ္ပိစ္ဆတာဒိနံ။

တေနေဝ ရစိတာ သာဓု၊ သာသနောဒယကာရိနာ။
ခုဒ္ဒသိက္ခာယ ဋီကာပိ၊ သုမင်္ဂလပ္ပသာဒနီ။

နိဂမနကထာ နိဋ္ဌိတာ။

က္လတိ သုမင်္ဂလပ္ပသာဒနီ နာမ

ခုဒ္ဒသိက္ခာ-အဘိနဝဋီကာ သမတ္တာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

# မူလသိက္ခာ

## ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

နတွာ နာထံ ပဝက္ခာမိ၊ မူလသိက္ခံ သမာသတော။
ဘိက္ခုနာ နဝကေနာဒော၊ မူလဘာသာယ သိက္ခိတုံ။

## ၁. ပါရာဇိကနိဒ္ဒေသော

၁. သံ နိမိတ္တံ ပဝေသန္တော၊ ဘိက္ခု မဂ္ဂတ္တယေ စုတော။
ပဝေသနဋ္ဌိတုဒ္ဓါရ-ပဝိဋ္ဌေ စေပိ သာဒိယံ။

၂. အဒိန္နံ မာနုသံ ဘဏ္ဍံ၊ ထေယ္ယာယေကေန အာဒိယံ။
ပဉ္စဝီသာဝဟာရေသု၊ ဂရုကံ စေ စုတော ဘဝေ။

၃. အာဒိယန္တော ဟရန္တောဝ-ဟရန္တောပိရိယာပထံ။
ဝိကောပေန္တော တထာ ဌာနာ၊ စာဝေန္တောပိ ပရာဇိကော။

၄. တတ္ထ နာနေကဘဏ္ဍာနံ၊ ပဉ္စကာနံ ဝသာ ပန။
အဝဟာရာ ဒသဋ္ဌေတိ၊ ဝိညာတဗ္ဗာ ဝိဘာဝိနာ။

၅. သာဟတ္ထာဏတ္တိကော စေဝ၊ နိဿဂ္ဂေါတ္ထသာဓကော။
ဓုရနိက္ခေပနဉ္စေဝ၊ ဣဒံ သာဟတ္ထပဉ္စကံ။

၆. ပုဗ္ဗသဟပ္ပယောဂေါ စ၊ သံဝိဒါဟရဏမ္ပိ စ။
သင္ကေတကမ္မံ နိမိတ္တံ၊ ပုဗ္ဗပ္ပယောဂပဉ္စကံ။

၇. ထေယ္ယာပသယ္ဟပရိကပ္ပ-ပဋိစ္ဆန္နကုသာဒိကာ။
အဝဟာရာ ဣမေ ပဉ္စ၊ ဝိညာတဗ္ဗာ ဝိဘာဝိနာ။

၈. မနုဿပါဏံ ဟဏောတိ၊ ဇာနံ ဝဓကစေတသာ။
ဇီဝိတာ ယော ဝိယောဇေတိ၊ သာသနာ သော ပရာဇိတော။

၉. ဈာနာဒိဘေဒံ ဟဒယေ အသန္တံ၊
အညုပဒေသဉ္စ ဝိနာဓိမာနံ။
မနုဿဇာတိဿ ဝဒေယ္ယ ဘိက္ခု၊
ဉာတက္ခဏေ တေန ပရာဇိကော ဘဝေတိ။

## ၂. ဂရုကာပတ္တိနိဒ္ဒေသော

၁၀. မောစေတုကာမစိတ္တေန၊ ဥပက္ကမ္မ ဝိမောစယံ။
သုက္ကမညတြ သုပိနာ၊ သမဏော ဂရုကံ ဖုသေ။

၁၁. ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ၊ မနုဿိတ္ထိံ ပရာမသံ။
ဣတ္ထိသညီ ဥပက္ကမ္မ၊ သမဏော ဂရုကံ ဖုသေ။

၁၂. ဒုဋ္ဌုလ္လဝါစဿာဒေန၊ မဂ္ဂံ ဝါရဗ္ဘ မေထုနံ။
ဩဘာသန္တော မနုဿိတ္ထိံ၊ သုဏမာနံ ဂရုံ ဖုသေ။

၁၃. ဝဏ္ဏံ ဝတ္ဝာတ္တနောကာမ-ပာရိစရိယာယ မေထုနံ။
ဣတ္ထိံ မေထုနရာဂေန၊ ယာစမာနော ဂရုံ ဖုသေ။

၁၄. သန္ဒေသံ ပဋိဂ္ဂဏှိတ္ဝာ၊ ပုရိသဿိတ္ထိယာပိ ဝာ။
ဝိမံသိတ္ဝာ ဟရံပစ္စာ၊ သမဏော ဂရုကံ ဖုသေ။

၁၅. စာဝေတုကာမော စောဒေန္တော၊ အမူလန္တိမဝတ္ထုနာ။
စောဒာပယံ ဝာ သမဏော၊ သုဏမာနံ ဂရုံ ဖုသေ။

၁၆. လေသမတ္တံ ဥပာဒာယ၊ အမူလန္တိမဝတ္ထုနာ။
စာဝေတုကာမော စောဒေန္တော၊ သုဏမာနံ ဂရုံ ဖုသေတိ။

## ၃. နိဿဂ္ဂိယနိဒ္ဒေသော

၁၇. ဝိကပ္ပနမဓိဋ္ဌာန-မကတ္ဝာ ကာလစီဝရံ။
ဒသာဟမတိမာပေတိ၊ တဿ နိဿဂ္ဂိယံ သိယာ။

၁၈. ဘိက္ခုသမ္မုတိယာညတြ၊ တိစီဝရမဓိဋ္ဌိတံ။
ဧကာဟမတိမာပေတိ၊ နိဿဂ္ဂိ သမယံ ဝိနာ။

၁၉. အညာတိကာ ဘိက္ခုနိယာ၊ ပုရာဏစီဝရံ ပန။
ဓောဝာပေတိ ရဇာပေတိ၊ အာကောဋာပေတိ တံ သိယာ။

၂၀. အညာတိကာ ဘိက္ခုနိယာ၊ ဟတ္ထတော ကိဉ္စိ မူလကံ။
အဒတ္ဝာ စီဝရာဒာနေ၊ နိဿဂ္ဂိယမုဒီရိတံ။

၂၁. အပ္ပဝာရိတမညာတိံ၊ ဝိညာပေန္တဿ စီဝရံ။
အညတြ သမယာ တဿ၊ နိဿဂ္ဂိယမုဒီရိတံ။

၂၂. ရဇတံ ဇာတရူပံ ဝာ၊ မာသကံ ဝာ ကဟာပဏံ။
ဂဏှေယျ ဝာ ဂဏှာပေယျ၊ နိဿဂ္ဂိ သာဒိယေယျ ဝာ။

၂၃. ပရိဝတ္တေယျ နိဿဂ္ဂိ၊ ရဇတာဒိ စတုဗ္ဗိဓံ။
ကပ္ပိယံ ကပ္ပိယေနာပိ၊ ဌပေတ္ဝာ သဟဓမ္မိကေ။

၂၄. ဝိကပ္ပနမဓိဋ္ဌာန-မကတ္ဝာန ပမာဏိကံ။
ဒသာဟမတိမာပေတိ၊ ပတ္တံ နိဿဂ္ဂိယံ သိယာ။

၂၅. ပဉ္စဗန္ဓနတော ဦန-ပတ္တေ သတိ ပရံ ပန။
ဝိညာပေတိ နဝံ ပတ္တံ၊ တဿ နိဿဂ္ဂိယံ သိယာ။

၂၆. ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဘုဉ္ဇန္တော၊ သပ္ပိတေလာဒိကံ ပန။
သတ္တာဟမတိမာပေတိ၊ တဿ နိဿဂ္ဂိယံ သိယာ။

၂၇. ဘိက္ခုဿ စီဝရံ ဒတ္ဝာ၊ အစ္ဆိန္ဒန္တဿ တံ ပုန။
သကသညာယ နိဿဂ္ဂိ၊ အစ္ဆိန္ဒာပယတောပိ ဝာ။

၂၈. အပ္ပဝာရိတမညာတိံ ၊ သုတ္တံ ယာစိယ စီဝရံ။
ဝာယာပေန္တဿ နိဿဂ္ဂိ၊ ဝိနာ ဉာတိပ္ပဝာရိတေ။

၂၉. ဇာနန္တော ဘိက္ခု သင္ဃသ္သ၊ လာဘံ ပရိဏတံ ပန။
အတ္တနော ပရိဏာမေတိ၊ တသ္သ နိသ္သဂ္ဂိယံ သိယာတိ။

## ၄. ဟာစိတ္တိယနိဒ္ဒေသော

၃၀. သမ္ပဇာနမုသာတဒေ၊ ဟာစိတ္တိယမုဒီရိတံ။
ဘိက္ခုဉ္စ ဩမသန္တသ္သ၊ ပေသုညဟရဏေပိ စ။

၃၁. ဥပေတ◌တ ဘိက္ခုနိံ ဘိက္ခုံ၊ အညေန ပိဋကတ္တယံ။
ပဒသောဓမ္မံ ဘဏန္တသ္သ၊ ဟာစိတ္တိယမုဒီရိတံ။

၃၂. အနုပသမ္ပန္နေနေဝ၊ သယိတ◌တန တိရတ္တိယံ။
ဟာစိတ္တိ သဟသေယ္ယာယ၊ စတုတ္ထတ္ထင္ဂတေ ပုန။

၃၃. ဣတ္ထိယာ ဧကရတ္တမ္ပိ၊ သေယ္ယံ ကပ္ပယတောပိ တ။
ဒေသေန္တသ္သ ဝိနာ ဝိညုံ၊ ဓမ္မဉ္စ ဆပ္ပဒုတ္တရိံ။

၃၄. ဒုဋ္ဌုလ္လံ ဘိက္ခုနော ဝဇ္ဇံ၊ ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ ဝိနာ။
အဘိက္ခုနော ဝဒန္တသ္သ၊ ဟာစိတ္တိယမုဒီရိတံ။

၃၅. ခဏေယ္ယ တ ခဏာပေယ္ယ၊ ပထဝိဉ္စ အကပ္ပိယံ။
ဘူတကာမံ ဝိကောပေယ္ယ၊ တသ္သ ဟာစိတ္တိယံ သိယာ။

၃၆. အဗ္ဘောကာသေ တု မဉ္စာဒိံ၊ ကတ◌တ သန္ထရဏာဒိကံ။
သင္ဃိကံ ယာတိ ဟာစိတ္တိ၊ အကတ◌တပုစ္ဆနာဒိကံ။

၃၇. သင္ဃိကာဝသထေ သေယ္ယံ၊ ကတ◌တ သန္ထရဏာဒိကံ။
အကတ◌တပုစ္ဆနာဒိံ ယော၊ ယာတိ ဟာစိတ္တိ တသ္သပိ။

၃၈. ဇာနံ သပ္ပာဏကံ တောယံ၊ ဟာစိတ္တိ ပရိဘုဉ္ဇတော။
အညာတိကာ ဘိက္ခုနိယာ၊ ဥပေတ◌တ ဟရိဝတ္တကံ။

၃၉. စီဝရံ ဒေတိ ဟာစိတ္တိ၊ စီဝရံ သိဗ္ဗတောပိ စ။
အတိရိတ္တံ အကာရေတ◌တ၊ ပတာရေတ◌တန ဘုဉ္ဇတော။

၄၀. ဘိက္ခုံ အာသာဒနာပေက္ခော၊ ပတာရေတိ ပတာရိတံ။
အနတိရိတ္တေန ဘုတ္တေ တု၊ ဟာစိတ္တိယမုဒီရိတံ။

၄၁. သန္နိဓိဘောဇနံ ဘုဉ္ဇေ၊ ဝိကာလေ ယာဝကာလိကံ။
ဘုဉ္ဇတော တပိ ဟာစိတ္တိ၊ အဂိလာနော ပဏီတကံ။

၄၂. ဝိညာပေတ◌တန ဘုဉ္ဇေယ္ယ၊ သပ္ပိဘတ္တာဒိကမ္ပိ စ။
အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ ဘုဉ္ဇေ၊ ဒန္တကဋ္ဌောဒကံ ဝိနာ။

၄၃. တိတ္ထိယသ္သ ဒဒေ ကိဉ္စိ၊ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ သဟတ္ထတော။
နိသဇ္ဇံ တရဟော ကပ္ပေ၊ မာတုကမေန စေကတော။

၄၄. သုရာမေရယဟာနေပိ၊ ဟာစိတ္တိယမုဒီရိတံ။
အင္ဂုလိပတောဒကေ စာပိ၊ ဟာသဓမ္မေပိ စောဒကေ။

၄၅. အနာဒရေပိ ဟစိတ္တိ၊ ဘိက္ခုံ ဘီသယတောပိ တ။
ဘယာနကံ ကထံ ကတ္◌တ၊ ဒသ္သေတ္◌တ တ ဘယာနကံ။

၄၆. ဌပေတ္◌တ ပစ္စယံ ကိဉ္စိ၊ အဂိလာနော ဇလေယ္ယ တ။
ဇောတိံ ဇလာပယေယ္ယာပိ၊ တသ္သ ဟစိတ္တိယံ သိယာ။

၄၇. ကပ္ပဗိန္ဒုမနာအယ၊ နဝစီဝရဘောဂိနော။
ဟသာပေက္ခသ္သ ဟစိတ္တိ၊ ဘိက္ခုနော စီဝရာဒိကံ။

၄၈. အပနေတ္◌တ နိဓေန္တသ္သ၊ နိဓာပေန္တသ္သ တ ပန။
ဇာနံ ဟဏံ မာရေန္တသ္သ၊ တိရစ္ဆာနဂတမ္ပိ စ။

၄၉. ဆာဒေတုကာမော ဆာဒေတိ၊ ဒုဋ္ဌုလ္လံ ဘိက္ခုနောပိ စ။
ကမန္တရဂတသ္သာပိ၊ သံဝိဓာယိတ္ထိယာ သဟ။

၅၀. ဘိက္ခုံ ပဟရတော တပိ၊ တလသတ္တိကမုဂ္ဂိရေ။
စောဒေတိ တ စောအပေတိ၊ ဂရုကာမူလကေနပိ။

၅၁. ကုက္ကုစ္စုပ္ပာဒနေ စာပိ၊ ဘဏ္ဍနုတ္ထာယုပသ္သုတိံ။
သောတုံ ဘဏ္ဍနဇာတာနံ၊ ယာတိ ဟစိတ္တိယံ သိယာ။

၅၂. သင္ဃသ္သ လာဘံ ပရိဏာမိတံ တု၊
နာမေတိ ယော တံ ပရပုဂ္ဂလသ္သ။
ပုစ္ဆံ အကတ္◌တပိ စ သန္တဘိက္ခုံ၊
ဟစိတ္တိ ကမသ္သ ဂတေ ဝိကာလေတိ။

## ၅. ပကိဏ္ဏကနိဒ္ဒေသော

၅၃. သင္ဃိကံ ဂရုဘဏ္ဍံ ယော၊ ဒေတိ အညသ္သ က္ကသ္သရော။
ထုလ္လစ္စယံ ယထာဝတ္ထုံ၊ ထေယ္ယာ ဟရာဇိကာဒိပိ။

၅၄. ကုသာဒိမယစီရာနိ၊ ကမ္ဗလံ ကေသတလဇံ။
သမယံ ဝိနာ ဓာရယတော၊ လူကပက္ခာဇိနက္ခိပံ။

၅၅. သတ္ထကမ္မေ ဝတ္ထိကမ္မေ၊ သံ နိမိတ္တဉ္စ ဆိန္ဒတော။
ထုလ္လစ္စယံ မနုသ္သာနံ၊ မံသာဒိဘောဇနေပိ တ။

၅၆. ကဒလေရကက္ကုဒုသ္သာနိ ၊ ဟေတ္ထကံ သဗ္ဗနီလကံ။
သဗ္ဗပီတာဒိကဉ္စာပိ၊ ဓာရယန္တသ္သ ဒုက္ကဋံ။

၅၇. ဟတ္ထိသ္သုရဂသောဏာနံ၊ သီဟဗျဂ္ဃစ္ဆဒီပိနံ။
တရစ္ဆသ္သ စ မံသာဒိံ၊ ဥဒ္ဒိသ္သကတကမ္ပိ စ။

၅၈. အနာပုစ္ဆိတမံသဉ္စ၊ ဘုဉ္ဇတော ဒုက္ကဋံ သိယာ။
ယာတာနုပုဗ္ဗံ ဟိတ္◌တန၊ ဒကတိတ္ထာဒိကံ ဝဇေ။

၅၉. သဟာသာ ဝုဗ္ဘိတ္◌တန၊ ပဝိသေ နိက္ခမေယ္ယ တ။
ဝစ္စပသ္သာဝကုဋိကံ၊ ဝိနာ ဥက္ကာသိကံ ဝိသေ။

၆၀. နိတ္ထုနန္တော ကရေ ဝစ္စံ၊ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ ခါဒယံ။
ဝစ္စပဿာဝဒေါဏိနံ၊ ဗဟိ ဝစ္စာဒိကံ ကရေ။

၆၁. ခရေန စာဝလေခေယျ၊ ကဋ္ဌံ ပါတေယျ ကူပကေ။
ဦဟတဉ္စ န ဓောဝေယျ၊ ဥက္လာပဉ္စ န သောဓယေ။

၆၂. ဒကကိစ္စံ ကရောန္တဿ၊ ကတွာ “စပုစပူ”တိ စ။
အနဇ္ဈိဋ္ဌောဝ ထေရေန၊ ပါတိမောက္ခမ္ပိ ဥဒ္ဒိသေ။

၆၃. အနာပုစ္ဆာယ ပဉှဿ၊ ကထနေ ဝိဿဇ္ဇနေပိ စ။
သဇ္ဈာယကရဏေ ဒီပ-ဇာလနေ ဝိဇ္ဈာပနေပိ စ။

၆၄. ဝါတပါနကဝါဋာနိ၊ ဝိဝရေယျ ထကေယျ ဝါ။
ဝန္ဒနာဒိံ ကရေ နဂ္ဂေါ၊ ဂမနံ ဘောဇနာဒိကံ။

၆၅. ပရိကမ္မံ ကရေ ကာရေ၊ တိပဋိစ္ဆန္နကံ ဝိနာ။
ကာယံ နဟာယံ ဃံသေယျ၊ ကုဍ္ဍေ ထမ္ဘေ တရုမှိ ဝါ။

၆၆. ကုရုဝိန္ဒကသုတ္တေန၊ အညမညဿ ကာယတော။
အဂိလာနော ဗဟာရာမေ၊ စရေယျ သဥပါဟနော။

၆၇. ဥပါဟနံ ယော ဓာရေတိ၊ သဗ္ဗနီလာဒိကမ္ပိ စ။
နိမိတ္တံ က္ကတ္ထိယာ ရတ္တော၊ မုခံ ဝါ ဘိက္ခအာယိယာ။

၆၈. ဥဇ္ဈာနသညီ အညဿ၊ ပတ္တံ ဝါ အတ္တနော မုခံ။
အာဒါသာဒိမှိ ပဿေယျ၊ ဥစ္စာသနမဟာသနေ။

၆၉. နိသဇ္ဇာဒိံ ကရောန္တဿ၊ ဒုက္ကဋံ ဝန္ဒနေပိ စ။
ဥက္ခိတ္တာနုပသမ္ပန္န-နာနာသံဝါသကာဒိနံ။

၇၀. ဧကတော ပဏ္ဍကိတ္ထီဟိ၊ ဥဘတောဗျဉ္ဇနေန ဝါ။
ဒီဃာသနေ နိသီဒေယျ၊ အဒီဃေ အာသနေ ပန။

၇၁. အသမာနာသနိကေန၊ မဉ္စပီဌေ သယေယျ ဝါ။
ကုလသင်္ဂဟတ္ထံ ဒဒတော၊ ဖလပုပ္ဖာဒိကမ္ပိ စ။

၇၂. ဂန္ထိမာဒိံ ကရေ ကာရေ၊ ဇိနဝါရိတပစ္စယေ။
ပရိဘုဉ္ဇေယျ အဗျတ္တော၊ အနိဿာယ ဝသေယျ ဝါ။

၇၃. အနုညာတေဟိ အညဿ၊ ဘေသဇ္ဇံ ဝါ ကရေ ဝဒေ။
ကရေ သာပတ္တိကော ဘိက္ခု၊ ဥပေါသထပ္ပဝါရဏံ။

၇၄. ဒွါရဗန္ဓာဒိကေ ဌာနေ၊ ပရိဝတ္တကဒွါရကံ။
အပိဓာယ ဝိနာ ဘောဂံ၊ နိယောဂံ ဝါ သယေ ဒိဝါ။

၇၅. ဓညိတ္ထိရူပရတနံ၊ အာဝုဓိတ္ထိပသာဓနံ။
တူရိယဘဏ္ဍံ ဖလံ ရုက္ခေ၊ ပုဗ္ဗဏ္ဏာဒိဉ္စ အာမသေ။

၇၆. သသိတ္ထောဒကတေလေဟိ၊ ဖဏဟတ္ထဖဏေဟိ ဝါ။

ကေသမောသဏ္ဌာနေကသ္မိံ၊ ဘာဇနေ ဘောဇနေပိ စ။

၇၇. ကေတ္တရဏဟာဝုရဏာ၊ သယေယျုံ ဒ္ဝေကမဥ္စကော။
ဒန္တကဋ္ဌဥ္စ ခါဒေယျ၊ အဓိကူနံ ပမာဏတော။

၇၈. ယောဇေတိ တ ယောဇာပေတိ၊ နစ္စံ ဂီတဥ္စ တဒိတံ။
ဒဿနံ သဝနံ တေသံ၊ ကရောန္တဿ စ ဒုက္ကဋံ။

၇၉. ဝိဟာဒိရောပိမေ စာပိ၊ ဗဟိဟာကာရကုဋ္ဋကေ။
ဝစ္စာဒိဆဍ္ဍနာဒိမ္ဟိ၊ ဒီဃကေသာဒိဓာရဏေ။

၈၀. နခမဋ္ဌကရဏာဒိမ္ဟိ၊ သမ္ဗာဓေ လောမဟာရဏေ။
ပရိကမ္မကတံ ဘူမိံ၊ အက္ကမေ သဥပာဟနော။

၈၁. အဓောတအလ္လပာဒေဟိ၊ သင္ဃိကံ မဥ္စပီဌကံ။
ပရိကမ္မကတံ ဘိတ္တိံ၊ အာမသန္တဿ ဒုက္ကဋံ။

၈၂. သင္ဃာဋိယာပိ ပလ္လတ္ထော၊ ဒုပ္ပရိဘုဥ္ဇေယျ စီဝရံ။
အကာယဗန္ဓနော ကမံ၊ ဝဇေ ကတ္ဝာန ဝစ္စကံ။

၈၃. နာစမေယျ ဒကေ သန္တေ၊ သမာဒေယျ အကပ္ပိယေ။
ဒေသနာရောစနာဒိမ္ဟိ၊ သဘာကပတ္တိယာပိ စ။

၈၄. န ဝသေ ဝဿံ ဝိသံတဒေ၊ သုဒ္ဓစိတ္တော ပဋိဿဝံ။
ဝဿံ ဝသိတ္ဝာ ဂမနေ၊ အနနုညာတကိစ္စတော။

၈၅. ဝိနာပဒံ တရုဿုဒ္ဓံ၊ ပောရိသမ္ဟာဘိရူဟဏေ။
အပရိဿာဝနောဒ္ဓာနံ၊ ဝဇေ တံ ယာစတော န ဒေ။

၈၆. အတ္တနော ဃာတနေ ဣတ္ထိ-ရူပာဒိံ ကာရယေယျ တ။
ဟိတ္ဝာ မာလာဒိကံ စိတ္တံ၊ ဇာတကာဒိံ သယံ ကရေ။

၈၇. ဘုဥ္ဇန္တမုဋ္ဌာပေ တဿ၊ သာလာဒီသု နိသီဒတော။
ဝုဍ္ဎာနံ ပန ဩကာသံ၊ အဒတ္ဝာ တပိ ဒုက္ကဋံ။

၈၈. ယာနာဒိမဘိရူဟေယျ၊ ကလ္လကော ရတနတ္တယံ။
အာရုဠှ ဝဒေ ဒဝည-ပရိသာယောပလာလနေ။

၈၉. ကာယာဒိံ ဝိဝရိတ္ဝာန၊ ဘိက္ခုနီနံ န ဒဿယေ။
တစေ လောကာယတံ ပလိတံ၊ ဂဏ္ဟေယျ ဂဏ္ဟာပေယျ တ။

၉၀. ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပေဠာယံ၊ ဘုဥ္ဇတော ပတ္တဟတ္ထကော။
တတဟာနကတဋ္ဌုံ တ၊ ပဏာမေ သောဒကမ္ပိ စ။

၉၁. ဥဏ္ဟေယျ ပဋိသာမေယျ၊ အတိဥဏ္ဟေယျ တေဒကံ။
ဌပေယျ ဘူမိယံ ပတ္တံ၊ အင္ကေ တ မဥ္စပီဌကေ။

၉၂. မိဍ္ဎန္တေ ပရိဘဏ္ဍန္တေ၊ ဟဒေ ဆတ္တေ ဌပေတိ တ။
စလကာဒိံ ဌပေ ပတ္တံ၊ ပတ္တေ တ ဟတ္ထဓောဝနေ။

၉၃. ပတ္တေန နိဟရန္တဿ၊ ဥစ္ဆိဋ္ဌမုဒကမ္ပိ စ။
အကပ္ပိယမ္ပိ ပတ္တံ တ၊ ပရိဘုဉ္ဇေယျ ဒုက္ကဋံ။

၉၄. ဝဒေ “ဓီတ”တိ ခိပိတော၊ န သိက္ခတိ အနာဒရော။
ပရိမဏ္ဍလကာဒိမှိ၊ သေခိယေ ဒုက္ကဋံ သိယာ။

၉၅. ယော ဘဏ္ဍကရေ ပယုတောဝ ဘဏ္ဍကံ၊
မာတူန ဟာစိတ္တိယမဿ ကေပယေ။
ဒတယ ဟီနေနပိ ဇာတိအာဒိနာ၊
ဝဒေယျ ဒုဗ္ဘာသိတမုတ္တမမ္ပိ ယောတိ။

## ၆. ဝတ္တာဒိကဏ္ဍနိဒ္ဒေသော

၉၆. ဥပဇ္ဈာစရိယဝတ္တဉ္စ၊ ဂမိကာဂန္တုကမ္ပိ စ။
သေနာသနာဒိဝတ္တဉ္စ၊ ကာတဗ္ဗံ ပိယသီလိနာ။

၉၇. ဟတ္ထဟာသေ ဌိတော ကိဉ္စိ၊ ဂဟိတဗ္ဗံ ဒဒေ တိဓာ။
ဂဟေတုကာမော ဂဏှေယျ၊ ဒွိဓာယံ သမ္ပဋိဂ္ဂဟော။

၉၈. သင်္ဃာဋိမုတ္တရာသင်္ဂံ၊ တထာ အန္တရဝါသကံ။
“ဧတံ ဣမံ အဓိဋ္ဌာမိ”၊ တထာ “ပစ္စုဒ္ဓရာမိ”တိ။

၉၉. “ဣမံ ဣမာနိ ဧတာနိ၊ ဧတမ္ပိ စီဝရ”န္တိ တ။
“ပရိက္ခာရစောဠာနီ”တိ၊ တထာ “ပစ္စုဒ္ဓရာမိ”တိ။

၁၀၀.“ဧတံ ဣမံ အဓိဋ္ဌာမိ၊ ပတ္တံ ပစ္စုဒ္ဓရာမိ”တိ။
ဧဝံ ပစ္စုဒ္ဓရေဓိဋ္ဌေ၊ စီဝရာဒိံ ယထာဝိဓိ။

၁၀၁.သဉ္စရိတ္တံ ဝိနာ သေသာ၊ သစိတ္တာ ဂရုကန္တိမာ။
အစ္ဆိန္နံ ပရိဏတံ ဟိတွတ၊ နိဿဂ္ဂိယမစိတ္တကံ။

၁၀၂.ပဒသောဓမ္မံ ဒုဝေ သေယျာ၊ ကုတ္ထိယာ ဓမ္မဒေသနာ။
ဒုဝေ သေနာသနာနိပိ၊ သိဗ္ဗနံ စီဝရဿပိ။

၁၀၃.ပတရိတံ သုရာဟာနံ၊ ပဉ္စသန္နိဓိအာဒိကံ။
ဇောတိနုဇ္ဇာလနဉ္စေဝ၊ ကပ္ပဗိန္ဒုမနာဒိကံ။
ကမပ္ပဝေသနန္တေတော၊ ဟာစိတ္တီသု အစိတ္တကာ။

၁၀၄.ပကိဏ္ဏကေသု ဥဒ္ဒိဿ-ကတံ ဟိတွတညမံသကံ။
ကေတ္ထရဏဟာဝုရဏံ၊ ကေမဉ္စေ တုဝဋ္ဋနံ။
ကေတော ဘုဉ္ဇနဉ္စာပိ၊ နစ္စဂီတာဒိသတ္တပိ။

၁၀၅.အကာယဗန္ဓနဉ္စာပိ ၊ ပတ္တဟတ္ထကတဉ္စကံ။
အစိတ္တကမိဒံ သဗ္ဗံ၊ သေသမေတ္ထ သစိတ္တကံ။

၁၀၆.ဝီတိက္ကမနစိတ္တေန၊ သစိတ္တကမစိတ္တကံ။
ပညတ္တိဇာနနေနာပိ၊ ဝဒန္တာစရိယာ တထာ။

၁၀၇.ပုဗ္ဗကရဏာဒိကံ ကတွတ၊ ဥဟောသထပ္ပတရဏံ။

နဝဓာ ဒီပိတံ သဗ္ဗံ၊ ကာတဗ္ဗံ ပိယသီလိနာ။

၁၀၈. သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပေ စ၊ ဥဒကံ အာသနေန စ။
ဥပေယာသထသ္သ တောနိ၊ ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။

၁၀၉. ဆန္ဒဟာရိသုဒ္ဓိဥတုက္ခာနံ ၊ ဘိက္ခုဂဏနာ စ သြတအော။
ဥပေယာသထသ္သ တောနိ၊ ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတိ။

၁၁၀. ဥပေယာသထော ယာဝတိကာ စ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ၊
သဘာကပတ္တိယော စ န ဝိဇ္ဇန္တိ။
ဝဇ္ဇနီယာ စ ပုဂ္ဂလာ တသ္မိံ န ဟောန္တိ၊
ပတ္တကလ္လန္တိ ဝုစ္စတိ။

၁၁၁. ပုဗ္ဗကရဏပုဗ္ဗကိစ္စာနိ သမာပေတွာ ဒေသိတာပတ္တိကသ္သ သမဂ္ဂသ္သ ဘိက္ခုသင်္ဃသ္သ အနုမတိယာ ဟာတိမောက္ခံ ဥဒ္ဒိသိတုံ အာရာဓနံ ကရောမ။

၁၁၂. ဟာရိသုဒ္ဓိအဓိဋ္ဌာန-သုတ္တုဒ္ဒေသဝသာ တိဓာ။
ဂဏပုဂ္ဂလသင်္ဃာ စ၊ တံ ကရေယျုံ ယထာက္ကမံ။

၁၁၃. စာတုဒ္ဒသော ပန္နရသော၊ သာမဂ္ဂီ ဒိနတော တိဓာ။
ဒိနပုဂ္ဂလကတ္တဗ္ဗာ-ကာရတော တေ နဝေရိတာ။

၁၁၄. တယော တယောတိ ကတွာန၊ ဒိနပုဂ္ဂလဘေဒတော။
တေတစီဒွေဝကတစီတိ၊ နဝ ဝုတ္တာ ပတရဏာ။

၁၁၅. ကတ္တိကန္တိမပက္ခမှာ၊ ဟေမံ ဖဂ္ဂုနပုဏ္ဏမာ။
တသ္သ အန္တိမပက္ခမှာ၊ ဂိမှာ အာသာဠှပုဏ္ဏမာ။
ဝဿကာလံ တတော သေသံ၊ စတုဝီသတုပေယာသထာ။

၁၁၆. စာတုဒ္ဒသာ ဆ တေသု၊ ပက္ခာ တတိယသတ္တမာ။
ဧဋ္ဌာ ပန္နရသာ သေသာ၊ အဋ္ဌာရသ ဥပေယာသထာ။

၁၁၇. ''ဆန္ဒံ ဒမ္မိ, ဆန္ဒံ မေ ဟရ, ဆန္ဒံ မေ အာရောစေဟိ''တိ ဆန္ဒံ အတဗ္ဗံ။

၁၁၈. ''ဟာရိသုဒ္ဓိံ ဒမ္မိ, ဟာရိသုဒ္ဓိံ မေ ဟရ, ဟာရိသုဒ္ဓိံ မေ အာရောစေဟိ''တိ ဟာရိသုဒ္ဓိ အတဗ္ဗာ။

၁၁၉. ''ပတရဏံ ဒမ္မိ, ပတရဏံ မေ ဟရ, ပတရဏံ မေ အာရောစေဟိ, မမတ္ထာယ ပတရေဟိ''တိ ပတရဏာ အတဗ္ဗာ။

၁၂၀. အာပတ္တိဒေသကေန ''အဟံ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလာ နာနာဝတ္ထုကာ အာပတ္တိယော အာပဇ္ဇိံ, တာ တုမှမူလေ ပဋိဒေသေမီ''တိ ဝတွာ ပဋိဂ္ဂဏှဟန္တေန ''ပဿသိ, အာဝုသော, တာ အာပတ္တိယော''တိ ဝုတ္တေ ''အာမ, ဘန္တေ, ပဿာမီ''တိ ဝတွာ ပုန ပဋိဂ္ဂဏှဟန္တေန ''အာယတိံ, အာဝုသော, သံဝရေယျာသီ''တိ ဝုတ္တေ ''သာဓု, သုဋ္ဌု, ဘန္တေ သံဝရိဿာမီ''တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတွာ ဒေသေတဗ္ဗံ။

၁၂၁. ဝေမတိံ အာရောစေန္တေန ''အဟံ, ဘန္တေ, သမ္ဗဟုလာသု နာနာဝတ္ထုကာသု အာပတ္တီသု ဝေမတိကော, ယဒါ နိဗ္ဗေမတိကော ဘဝိဿာမိ, တဒါ တာ အာပတ္တိယော ပဋိကရိဿာမီ''တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတွာ အာရောစေတဗ္ဗံ။

၁၂၂. ‘‘အဇ္ဇ မေ ဥပေါသထော ‘ပန္နရသော, စာတုဒ္ဒသော’တိ တ အဓိဋ္ဌာမီ’’တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဝတ ပုဂ္ဂလေန အဓိဋ္ဌာနုပေါသထော ကာတဗ္ဗော။

၁၂၃. ဒုတီသု ပန ထေရေန ‘‘ပရိသုဒ္ဓော အဟံ အာဝုသော, ‘ပရိသုဒ္ဓော’တိ မံ ဓာရေဟီ’’တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဗ္ဗံ။ နဝကေနပိ တထေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ‘‘ဘန္တေ, ဓာရေထာ’’တိ ဝစနံ ဝိသေသော။

၁၂၄. တီသု ပန ‘‘သုဏန္တု မေ အာယသ္မန္တာ, အဇ္ဇုပေါသထော ပန္နရသော, ယဒာယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ, မယံ အညမညံ ပာရိသုဒ္ဓိဥပေါသထံ ကရေယ္ယာမာ’’တိ ဉတ္တိံ ဌပေတွာ ပဋိပာဋိယာ ဝုတ္တနယေန ပာရိသုဒ္ဓိဥပေါသထော ကာတဗ္ဗော။

၁၂၅. ‘‘အဇ္ဇ မေ ပဝါရဏာ ‘စာတုဒ္ဒသီ, ပန္နရသီ’တိ တ အဓိဋ္ဌာမီ’’တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဝတ ဧကေန ပဝါရေတဗ္ဗံ။

၁၂၆. ဒုတီသု ပန ထေရေန ‘‘အဟံ, အာဝုသော, အာယသ္မန္တံ ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒတု မံ အာယသ္မာ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီ’’တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဝတ ပဝါရေတဗ္ဗံ။ နဝကေနာပိ တထေဝ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ‘‘ဘန္တေ’’တိ ဝစနံ ဝိသေသော။

၁၂၇. တီသု တ စတူသု တ ပန ‘‘သုဏန္တု မေ အာယသ္မန္တော, အဇ္ဇ ပဝါရဏာ ပန္နရသီ, ယဒာယသ္မန္တာနံ ပတ္တကလ္လံ, မယံ အညမညံ ပဝါရေယ္ယာမာ’’တိ ဉတ္တိံ ဌပေတွာ ထေရေန ‘‘အဟံ, အာဝုသော, အာယသ္မန္တေ ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တာ အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီ’’တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဝတ ပဝါရေတဗ္ဗံ။ နဝကေဟိပိ တထေဝ ပဋိပာဋိယာ ပဝါရေတဗ္ဗံ။ ‘‘ဘန္တေ’’တိဝစနံ ဝိသေသော။

၁၂၈. စတူဟိ အဓိကေသု ပန ‘‘သုဏာတု မေ အာဝုသော သင်္ဃော, အဇ္ဇ ပဝါရဏာ ပန္နရသီ, ယဒိ သင်္ဃဿ ပတ္တကလ္လံ, သင်္ဃော ပဝါရေယ္ယာ’’တိ ဉတ္တိံ ဌပေတွာ ဝုဍ္ဎတရေန ‘‘သင်္ဃံ, အာဝုသော, ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တော အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီ’’တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဝတ ပဝါရေတဗ္ဗံ။ နဝကေဟိပိ တထေဝ ပဋိပာဋိယာ ‘‘သင်္ဃံ, ဘန္တေ, ပဝါရေမိ ဒိဋ္ဌေန တ သုတေန တ ပရိသင်္ကာယ တ, ဝဒန္တု မံ အာယသ္မန္တော အနုကမ္ပံ ဥပာဒာယ, ပဿန္တော ပဋိကရိဿာမီ’’တိ တိက္ခတ္တုံ ဝတ္တဝတ ပဝါရေတဗ္ဗံ။

မူလသိက္ခာ နိဋ္ဌိတာ။

။ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ။

# မူလသိက္ခာ-ဋီကာ

## ဂန္ထာရမ္ဘကထာ

သဗ္ဗကာမဒဒံ သဗ္ဗရတနေ ရတနတ္တယံ။
ဥတ္တမံ ဥတ္တမတရံ၊ ဝန္ဒိတွာ ဝန္ဒနာရဟံ။

စရဏေ ဗုဟ္မစာရီနံ၊ အာစရိယာနံ သိရံ မမ။
ဌပေတွာန ကရိဿာမိ၊ မူလသိက္ခတ္ထဝဏ္ဏနံ။

### ဂန္ထာရမ္ဘကထာဝဏ္ဏနာ

တတ္ထာအေ တာဝ သဗ္ဗသက္ကတဿ သဗ္ဗသတ္တုတ္တမဿ သတ္ထုနော ပဏာမံ ဒဿေန္တော အာဟ **“န
တွာ နာထ”**န္တ္တာဒိ။ **နာထံ** စတူဟိ နာထင္ဂေဟိ သမန္နာဂတံ ဘဂဝန္တံ **နတွာ** ဝန္ဒိတွာ **အာအေ** အာဒိမ္ဟိ ဥပသမ္ပ
န္နတော ပဋ္ဌာယ **နဝကေန ဘိက္ခုနာ** အဓုနာ ပဗ္ဗဇိတေန ဥပသမ္ပန္နေန **မူလဘာသာယ** မာဂဓဘာသာယ သိက္ခိတုံ **သမာ
သတော** သင်္ခေပေန မူလသိက္ခံ အဟံ ပဝက္ခာမီတိ ပိဏ္ဍတ္ထော။

အယံ ပန အဝယဝတ္ထော – **နတွာတ**ိ တန္နိန္နတပ္ပောဏတပ္ပဗ္ဘာရော ဟုတွာ ကာယဝစီမနောဒွာရေဟိ ဝန္ဒိ
တွာတိ အတ္ထော။ နာထတီတိ နာထော, ဝေနေယျာနံ ဟိတသုခံ မေတ္တာယနဝသေန အာသီသတိ ပတ္ထေတီတိ အတ္
ထော, အထ ဝာ နာထတိ ဝေနေယျဂတေ ကိလေသေ ဥပတာပေတီတိ အတ္ထော, နာထတိ ဝာ ယာစတီတိ အတ္ထော။ ဘ
ဂဝာ ဟိ “သာဓု, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခု ကာလေန ကာလံ အတ္တသမ္ပတ္တိံ ပစ္စဝေက္ခေယျာ”တိအာဒိနာ (အ. နိ. ၈.၇) သတ္
တာနံ တံ တံ ဟိတပဋိပတ္တိံ ယာစိတွာပိ ကရုဏာယ သမုဿာဟိတော တေ တတ္ထ နိယောဇေတိ။ ပရမေန ဝါ စိတ္
တိဿရိယေန သမန္နာဂတော သဗ္ဗသတ္တေ ဉ္ဇသတိ အဘိဘဝတီတိ ပရမိဿရော ဘဂဝါ “နာထော”တိ ဝုစ္စတိ။ သ
ဗ္ဗော စာယမတ္ထော သဒ္ဒသတ္ထာနုသာရတော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ပဝက္ခာမီ** တိ ပကာရေန ကထေဿာမိ။ **မူလသိက္ခာ**တိ
အဓိသီလအဓိစိတ္တအဓိပညာဝသေန တိဿောပိ သိက္ခာ, ဥပသမ္ပန္နဿ သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓနေဋ္ဌေန မူလာ စ
သာ သိက္ခိတဗ္ဗတော သိက္ခာ စာတိ မူလသိက္ခာ။ ဂန္ထဝသေနေတ္ထ သင်္ခိပိတွာ ဝုတ္တတ္တာ တဒ္ဒီပနော ဂန္ထော
“မူလသိက္ခာ”တိ ဝုစ္စတိ။

တတ္ထ ကတမံ သီလံ, ကတမံ အဓိသီလံ, ကတမံ စိတ္တံ, ကတမံ အဓိစိတ္တံ, ကတမာ ပညာ, ကတမာ အဓိပညာတိ?
ဝုစ္စတေ – ပဉ္စင်္ဂအဋ္ဌင်္ဂဒသင်္ဂသီလံ တာဝ သီလမေဝ။ ပာတိမောက္ခသံဝရသီလံ ပန “အဓိသီလ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ တဉ္ှ
ဟိ သူရိယော ဝိယ ပဇ္ဇောတာနံ, သိနေရု ဝိယ ပဗ္ဗတာနံ သဗ္ဗလောကိယသီလာနံ အဓိကဉ္စေဝ ဥတ္တမဉ္စ။ ပာတိမောက္ခ
သံဝရတောပိ စ မဂ္ဂဖလသမ္ပယုတ္တမေဝ သီလံ အဓိသီလံ, တံ ပန ဣဓ နာဓိပ္ပေတံ။ န ဟိ တံ သိက္ခန္တော မေထုနံ ဓမ္
မံ ပဋိသေဝတိ။ ကာမာဝစရာနိ ပန အဋ္ဌ ကုသလစိတ္တာနိ, လောကိယအဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တာနိ စ ဧကဇ္ဈံ ကတွာ စိ
တ္တမေဝ။ ဝိပဿနာပာဒကံ အဋ္ဌသမာပတ္တိစိတ္တံ ပန “အဓိစိတ္တ”န္တိ ဝုစ္စတိ။ တဉ္ှိ သဗ္ဗလောကိယစိတ္တာနံ
အဓိကဉ္စေဝ ဥတ္တမဉ္စ။ တတောပိ စ မဂ္ဂဖလစိတ္တမေဝ အဓိစိတ္တံ, တံ ပန ဣဓ နာဓိပ္ပေတံ။ န ဟိ တံ သိက္ခန္တော
မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝတိ။ “အတ္ထိ ဒိန္န”န္တိအာဒိနယပ္ပဝတ္တံ ကမ္မဿကတာဉာဏံ ပညာ, တိ
လက္ခဏာကာရပရိစ္ဆေဒကံ ပန ဝိပဿနာဉာဏံ “အဓိပညာ”တိ ဝုစ္စတိ။ သာ ဟိ သဗ္ဗလောကိယပညာနံ အဓိကာ စေဝ ဥတ္
တမာ စ။ တတောပိ စ မဂ္ဂဖလပညာဝ အဓိပညာ, သာ ပန ဣဓ နာဓိပ္ပေတာ။ န ဟိ တံ သိက္ခန္တော မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေ
ဝတိ။

တာသု တီသု အဓိသီလသိက္ခာ စာရိတ္တဝါရိတ္တဝသေန ဒုဝိဓမ္ပိ သီလံ ယထာနုသိဋ္ဌံ ပဋိပဇ္ဇမာနေန, တပ္ပဋိပက္
ခေ ကိလေသေ တဒင်္ဂပ္ပဟာနဝသေန ပဇဟန္တေန သိက္ခိတဗ္ဗာ။ အဓိစိတ္တသိက္ခာ ယထာဝုတ္တေသု အာရမ္မဏေသု
အဘိယောဂဝသေန ဈာနပ္ပဋိပက္ခာနံ နီဝရဏဂဏာနံ ဝိက္ခမ္ဘနပ္ပဟာနံ ကုရုမာနေန သိက္ခိတဗ္ဗာ။ အဓိပညာသိက္ခာ
ပန ယထာနုရူပံ တဒင်္ဂပ္ပဟာနသမုစ္ဆေဒဝသေန သာနုသယေ ကိလေသေ သမုစ္ဆိန္ဒန္တေန သိက္ခိတဗ္ဗာ။ တသ္မာ

သုပ္ပတိဋ္ဌိတဘာဝသာဓနေဋ္ဌေန မူလာ စ သာ သိက္ခိတဗ္ဗတော သိက္ခာ စာတိ မူလသိက္ခာ, ကမ္မဝစနိစ္ဆာယံ "မူလသိက္ခ"န္တိ ဝုတ္တံ။

သမာသီယတေ သင်္ခိပီယတေတိ သမာသော, တတော **သမာသတော**။ သမဂ္ဂေန သင်္ဃေန ဉတ္တိစတုတ္ထေန ကမ္မေန အကုပ္ပေန ဌာနာရဟေန ဥပသမ္ပန္နောတိ ဘိက္ခု။ တတ္ထ သဗ္ဗန္တိမေန ပရိယာယေန ပဉ္စဝဂ္ဂကရဏီယေ ကမ္မေ ယာဝတိကာ ဘိက္ခူ ကမ္မပ္ပတ္တာ, တေသံ အာဂတတ္တာ, ဆန္ဒာရဟာနံ ဆန္ဒဿ အာဟဋတ္တာ, သမ္မုခီဘူတာနဉ္စ အပ္ပဋိက္ကောသနတော ဧကသီမ ကမ္မေ သမဂ္ဂဘာဝံ ဥပဂတေန သင်္ဃေန တီဟိ အနုဿာဝနာဟိ ဧကာယ ဉတ္တိယာ ကာတဗ္ဗကမ္မသဘာဝတေန ဉတ္တိစတုတ္ထေန ဓမ္မိကေန ဝိနယကမ္မေန ဝတ္ထုဉတ္တိအနုဿာဝနသီမာပရိသာသမ္ပတ္တိသမ္ပန္နတ္တာ အကောပေတဗ္ဗတံ, အပ္ပဋိက္ကောသိတဗ္ဗတံ ဥပဂတေန ဌာနာရဟေန ကာရဏာရဟေန သတ္ထုသာသနာရဟေန ဥပသမ္ပန္နော နာမ, ဥပရိဘာဝံ သမာပန္နော ပတ္တောတိ အတ္ထော။ ဘိက္ခုဘာဝေ ဟိ ဥပရိဘာဝေ။ တဉ္စေသ ယထာဝုတ္တေန ကမ္မေန သမာပန္နတ္တာ "ဥပသမ္ပန္နော"တိ ဝုစ္စတိ, တေန **ဘိက္ခုနာ**။ ဉီနပဉ္စဝဿတာယ နဝကော, တေန **နဝကေန** အစုနာ ပဗ္ဗဇိတေန, အစိရပဗ္ဗဇိတေနာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အာဒေ**တိ အာဒိမှိယေတတိ အတ္ထော, အာဒိတော ပဋ္ဌာယာတိ တ။ အပိ စ ထေရော "အာဒေ"တိ ဝစနေန သဒ္ဒာပဗ္ဗဇိတာနံ ကုလပုတ္တာနံ အာလသိယအေသေန, အပ္ပဋိပဇ္ဇန္တာနံ အညာဏအေသေန စ အညထာ ပဋိပဇ္ဇန္တာနံ သံဝေဂံ ဇနေတိ။ ကထံ? အတိဒုလ္လဘံ ခဏံ သမတယံ ပဋိလဘိတွာ တင်္ခဏံ န ကုသီတေန တ နိရတ္ထကကထာပသုတေန တ ဝီတိနာမေတဗ္ဗံ, ကိံ ကာတဗ္ဗံ? အာဒိတော ပဋ္ဌာယ နိရန္တရမေဝ တီသု သိက္ခာသု အာဒရော ဇနေတဗ္ဗောတိ။

> "သာ မာဂဓီ မူလဘာသာ၊ နရာ ယာယာဒိကပ္ပိကာ။
> ဗြဟ္မာနော စဿုတာလာပာ၊ သမ္ဗုဒ္ဓာ စာပိ ဘာသရေ"တိ။ –

ဝစနတော **မူလဘာသာယာ**တိ မာဂဓမူလာယ ဘာသာယ, သဘာဝနိရုတ္တိယာ ဘာသာယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **သိက္ခိတု** န္တိ ဥဂ္ဂဏှိတုံ။

## ၁. ပာရာဇိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁. ဣဒါနိ သဗ္ဗသိက္ခာနံ ပန မူလဘူတတ္တာ အဓိသီလသိက္ခာဝ ပဌမံ ဝုတ္တာ, တတ္ထာပိ မဟာသာဝဇ္ဇတ္တာ, မူလစ္ဆေဇ္ဇဝသေန ပဝတ္တနတော စ သဗ္ဗပဌမံ ပာရာဇိကံ ဇာနိတဗ္ဗန္တိ ဒဿေန္တော **"သံ နိမိတ္တ"** န္တျာဒိမာဟ။ တတ္ထ မဂ္ဂတ္တယေ သံ နိမိတ္တံ ပဝေသေန္တော ဘိက္ခု စုတောတိ အတ္ထော။ **သံ နိမိတ္တ** န္တိ အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ, သဗ္ဗန္တိမေန ပရိစ္ဆေဒေန ဧကတိလဗီဇမတ္တမ္ပိ အတ္တနော အင်္ဂဇာတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘိက္ခု** တိ အနိက္ခိတ္တသိက္ခော။ **မဂ္ဂတ္တယေ** တိ တွေ မနုဿာမနုဿတိရစ္ဆာနဂတာနံ ဝသေန တိဿော ဣတ္ထိယော, တယော ဥဘတောဗျဉ္ဇနကာ, တယော ပဏ္ဍကာ, တယော ပုရိသာတိ ပာရာဇိကဝတ္ထုဘူတာနံ နိမိတ္တာနံ နိဿယာ ဒွါဒသ သတ္တာ ဟောန္တိ။ တေသံ ဝစ္စပဿာဝမုခမဂ္ဂဝသေန တယော မဂ္ဂါ။ တတ္ထ မနုဿိတ္ထိယာ တယော, အမနုဿိတ္ထိယာ တယော, တိရစ္ဆာနဂတိတ္ထိယာ တယောတိ နဝ , တထာ မနုဿဥဘတောဗျဉ္ဇနကာဒီနံ။ မနုဿပဏ္ဍကာဒီနံ ပန ဝစ္စမုခမဂ္ဂဝသေန ဒွေဝ ဒွေဝတိ ဆ, တထာ မနုဿပုရိသာဒီနန္တိ သဗ္ဗေသံ ဝသေန တိံသ မဂ္ဂါ ဟောန္တိ။ တေ သဗ္ဗေ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဣဓ "မဂ္ဂတ္တယေ"တိ ဝုတ္တံ, တသ္မိံ မဂ္ဂတ္တယေ, ဒွါဒသန္နံ သတ္တာနံ တီသု မဂ္ဂေသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ မဂ္ဂေတိ အတ္ထော။ **စုတော**တိ သက္ကတ္တာ တ ဗြဟ္မတ္တာ တ စုတသတ္တော ဝိယ သာသနတော စုတော ဟောတိ, ပာရာဇိကော ဟောတီတိ အတ္ထော။

ဣဒါနိ ပဝေသနံ နာမ န ကေဝလံ အတ္တုပက္ကမေနေဝ ဟောတိ, ပရူပက္ကမေနာပိ ဟောတိ, တတ္ထာပိ သေဝနစိတ္တေ သတိ ပာရာဇိကော ဟောတီတိ ဒဿနတ္ထံ **"ပဝေသနာ"**တ္တျာဒိ ဝုတ္တံ။ တဿတ္တော – ယော ဘိက္ခု ပဝေသနဋ္ဌိတဥဒ္ဒရဏပဝိဋ္ဌက္ခဏေသု အညတရံ ခဏံ **စေပိ သာဒိယံ** သာဒိယန္တော သစေပိ တသ္မိံ ခဏေ သေဝနစိတ္တံ ဥပဋ္ဌာပေန္တော, **စုတော** ပာရာဇိကော ဟောတိ။ ယော ပန သဗ္ဗသော အသာဒိယန္တော အာသီဝိသမုခံ အင်္ဂါရကာသုံ ပဝိဋ္ဌံ ဝိယ စ မညတိ, သော နိပ္ပရာဓော ဟောတိ။ တွေ ပန **ဌိတံ** နာမ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသမယပ္ပတ္တံ။ ပဌမပာရာဇိကံ။

၂-၇. ဣဒါနိ ဒုတိယံ ဒဿေတုံ **"အဒိန္နံ မာနုသံ ဘဏ္ဍ"** န္တျာဒိမာဟ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု အဒိန္နံ မာနုသံ ဂရု
ကံ ဘဏ္ဍံ ပဉ္စဝီသာဝဟာရေသု ယေန ကေနစိ အဝဟာရေန အာဒိယန္တော စုတော ဘဝေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အဒိန္န** န္တိ ယံ
ကိဉ္စိ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ သဿာမိကံ ဘဏ္ဍံ, တံ တေဟိ သာမိကေဟိ ကာယေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ န ဒိန္နန္တိ အဒိန္နံ, အနိသ္
သဋ္ဌံ အပရိစ္စတ္တံ ရက္ခိတံ ဂေါပိတံ မမာယိတံ ပရပရိဂ္ဂဟိတံ။ မနုဿဿ ဣဒန္တိ **မာနုသံ,** မနုဿသန္တကံ,
"ဘဏ္ဍ"န္တိမိနာ တုလျာဓိကရဏံ ။ **ထေယျာယေကေနာ** တိ ထေယျာယ ဧကေန, ဧကေန အဝဟာရေနာတိ အတ္
ထော။ လိင်္ဂဘေဒံ ကတွာ ဝုတ္တံ။ "ထေယျာ ကေနစိ"တိ ဝါ ပါဌော။ တတ္ထ **ထေနော**တိ စောရော, ထေနဿ ဘာ
ဝေါ **ထေယျာ,** ကရဏတ္ထေ စေတံ ပစ္စတ္တဝစနံ, တသ္မာ ကေနစိ ထေယျေန အဝဟာရေနာတိ အတ္ထော။ **အာဒိ
ယ**န္တိ အာဒိယန္တော ဂဏှန္တော။ **ပဉ္စဝီသာဝဟာရေသူ**တိ ပဉ္စပဉ္စကေ သမောဓာနေတွာ ပဉ္စဝီသတိ အဝဟာရာ။ တတ္
ထ **ပဉ္စပဉ္စကာနိ** နာမ နာနာဘဏ္ဍပဉ္စကံ ဧကဘဏ္ဍပဉ္စကံ သာဟတ္ထိကပဉ္စကံ ပုဗ္ဗပယောဂပဉ္စကံ ထေယျာဝဟာရပဉ္စ
ကန္တိ။

တတ္ထ သဝိညာဏကာဝိညာဏကမိဿကဘဏ္ဍဝသေန နာနာဘဏ္ဍပဉ္စကံ, သဝိညာဏကဘဏ္ဍဝသေန ဧကဘ
ဏ္ဍပဉ္စကံ။ တတ္ထ နာနာဘဏ္ဍဝသေန တာဝ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗော – ယော အာရာမံ အဘိယုဉ္ဇတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ
ဿ။ သာမိကဿ ဝိမတိံ ဥပ္ပာဒေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ သာမိကော "န မယှံ ဘဝိဿတီ"တိ ဓုရံ နိက္ခိ
ပတိ, အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ။ အညဿ ဘဏ္ဍံ ဟရန္တော သီသေ ဘာရံ ထေယျစိတ္တော အာမသတိ, အာပတ္တိ
ဒုက္ကဋဿ။ ဖန္ဒာပေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ ခန္ဓံ ဩရောပေတိ, အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ။ ဥပနိက္ခိတ္
တံ ဘဏ္ဍံ "ဒေဟိ မေ ဘဏ္ဍ"န္တိ ဝုစ္စမာနော "နာဟံ ဂဏှာမီ"တိ ဘဏတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ သာမိကဿ
ဝိမတိံ ဥပ္ပာဒေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ သာမိကော "န မယှံ ဒဿတီ"တိ ဓုရံ နိက္ခိပတိ, အာပတ္တိ ပါရာ
ဇိကဿ။ "သဟဘဏ္ဍဟာရကံ နေဿာမီ"တိ ပဌမံ ပါဒံ သင်္ကာမေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ ဒုတိယံ ပါဒံ
သင်္ကာမေတိ, အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ။ ထလဋ္ဌံ ဘဏ္ဍံ ထေယျစိတ္တော အာမသတိ, အာပတ္တိ ဒုက္ကဋဿ။ ဖ
န္ဒာပေတိ, အာပတ္တိ ထုလ္လစ္စယဿ။ ဌာနာ စာဝေတိ, အာပတ္တိ ပါရာဇိကဿ။ အယမေတ္ထ နာနာဘဏ္ဍဝသေန
ယောဇနာ။ ဧကဘဏ္ဍဝသေန ပန သဿာမိကံ ဒါသံ ဝါ တိရစ္ဆာနံ ဝါ ယထာဝုတ္တေန အဘိယောဂါဒိနာ နယေန အာဒိ
ယတိ ဝါ ဟရတိ ဝါ အဝဟရတိ ဝါ ဣရိယာပထံ ဝိကောပေတိ ဝါ ဌာနာ စာဝေတိ ဝါတိ။ အယမေတ္ထ ဧကဘဏ္ဍဝသေန
ယောဇနာ။

ပဉ္စ အဝဟာရာ သာဟတ္ထိကော အာဏတ္တိကော နိဿဂ္ဂိယော အတ္ထသာဓကော ဓုရနိက္ခေပေါတိ။ တတ္ထ
**သာဟတ္ထိကော** နာမ ပရဿ ဘဏ္ဍံ သဟတ္ထာ အဝဟရတိ။ **အာဏတ္တိကော** နာမ "အသုကဿ ဘဏ္ဍံ အဝဟ
ရာ"တိ အညံ အာဏာပေတိ။ **နိဿဂ္ဂိယော** နာမ အန္တောသုင်္ကဃာတေ ဌိတော ဗဟိသုင်္ကဃာတံ ပါတေတိ, အာပတ္
တိ ပါရာဇိကဿ။ **အတ္ထသာဓကော** နာမ "အသုကံ ဘဏ္ဍံ ယဒါ သက္ကောသိ, တဒါ အဝဟရာ"တိ အာဏာပေတိ။
တတ္ထ သစေ ပရော အနန္တရာယိကော ဟုတွာ တံ အဝဟရတိ, အာဏာပကော အာဏတ္တိက္ခဏေယေဝ ပါရာဇိကော
ဟောတိ, အဝဟာရကော ပန အဝဟဋကာလေ, အယံ အတ္ထသာဓကော။ **ဓုရနိက္ခေပေါ** ပန ဥပနိက္ခိတ္တဘဏ္ဍဝသေန
ဝေဒိတဗ္ဗောတိ ဣဒံ သာဟတ္ထိကပဉ္စကံ။

အပရေပိ ပဉ္စ အဝဟာရာ ပုဗ္ဗပယောဂေါ သဟပယောဂေါ သံဝိဓာဝဟာရော သင်္ကေတကမ္မံ နိမိတ္တကမ္မန္
တိ။ တတ္ထ အာဏတ္တိဝသေန **ပုဗ္ဗပယောဂေါ** ဝေဒိတဗ္ဗော, ဌာနာစာဝနဝသေန **သဟပယောဂေါ။ သံဝိဓာဝဟာ
ရော** နာမ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ "အမုကံ နာမ ဂေဟံ ဂန္တွာ, ဆဒနံ ဝါ ဘိန္ဒိတွာ, သန္ဓိံ ဝါ ဆိန္ဒိတွာ ဘဏ္ဍံ ဟရိဿ
သာမာ"တိ သံဝိဒဟိတွာ ဂစ္ဆန္တိ, တေသု ဧကော ဘဏ္ဍံ အဝဟရတိ, တဿုဒ္ဓါရေ သဗ္ဗေသံ ပါရာဇိကံ။ **သင်္ကေ
တကမ္မံ** နာမ သဉ္ဇာနနကမ္မံ ကာလပရိစ္ဆေဒဝသေန သညာကရဏံ။ ဧတ္ထ စ "ပုရေဘတ္တံ အဝဟရာ"တိ ဝုတ္တေ အဇ္
ဇ ဝါ ပုရေဘတ္တံ အဝဟရတု, သွေ ဝါ အနာဂတေ သံဝစ္ဆရေ ဝါ, နတ္ထိ ဝိသင်္ကေတော, သင်္ကေတကာရကဿ အာ
ဏတ္တိက္ခဏေ, ဣတရဿ ဌာနာ စာဝနေတိ ဧဝံ အာပတ္တိ ဥဘိန္နံ ပါရာဇိကဿ။ **နိမိတ္တကမ္မံ** နာမ သညုပ္ပါဒန
တ္ထံ ကဿစိ နိမိတ္တဿ ကရဏံ အက္ခိနိခဏနဟတ္ထာလင်္ဃနဟဏုပ္ပဟာရအင်္ဂုလိဖောဋနဂီဝုန္နာမနဥက္ကာသနာ
ဒိနာ အနေကပ္ပကာရံ။ အဝဟာရကော အာဏာပကေန ယံ နိမိတ္တသညံ ကတွာ ဝုတ္တံ, တံ "တေ"န္တိ မညမာနော တ
မေဝ အဝဟရတိ, ဥဘိန္နံ ပါရာဇိကံ။ ယံ "အဝဟရာ"တိ ဝုတ္တံ, တံ "တေ"န္တိ မညမာနော အညံ တသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဌပိ
တံ အဝဟရတိ, မူလဋ္ဌဿ အနာပတ္တိ။ ဣဒံ ပုဗ္ဗပယောဂပဉ္စကံ။

အပရေပိ ပဉ္စ အဝဟာရာ ထေယျာဝဟာရော ပသယှာဝဟာရော ပရိကပ္ပာဝဟာရော ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော ကုသာဝဟာရောတိ။ တတ္ထ ယော ကူဋမာနကူဋကဟာပဏာဒီဟိ ဝဉ္စေတွာ ဂဏှာတိ, တဿေဝံ ဂဏှတော အဝဟာရော **ထေယျာဝဟာရော**။ ယော သန္တစ္ဆေတွာ သယံ ဒဿေတွာ တေသံ သန္တကံ ဂဏှာတိ, ယော ဝါ အတ္တနော ပတ္တဗလိတော စ အဓိကံ ဗလက္ကာရေန ဂဏှာတိ ရာဇရာဇမဟာမတ္တာဒယော ဝိယ, တဿေဝံ ဂဏှတော အဝဟာရော **ပသယှာဝဟာရော**။ ပရိကပ္ပေတွာ ဂဏှတော ပနာဝဟာရော **ပရိကပ္ပာဝဟာရော**။ သော ဒုဝိဓော ဘဏ္ဍောကာသပရိကပ္ပဝသေန။ တတြ ယော "သာဋကော စေ, ဂဏှိဿာမိ, သုတ္တံ စေ, န ဂဏှိဿာမီ"တိ ပရိကပ္ပေတွာ အန္ဓကာရေ ပသိဗ္ဗကံ ဂဏှာတိ, တတြ သာဋကော စေ, ဥဒ္ဓါရေယေဝ ပါရာဇိကံ, သုတ္တံ စေ ဟောတိ, ရက္ခတိ။ အယံ **ဘဏ္ဍပရိကပ္ပော** နာမ။ ယော ဌာနံ ပရိကပ္ပေတွာ ဘဏ္ဍံ ဂဏှာတိ, တဿ တံ ပရိကပ္ပိတပရိစ္ဆေဒံ အတိက္ကန္တမတ္တေ ပါရာဇိကံ။ အယံ **ဩကာသပရိကပ္ပော** နာမ။ ဧဝမိမေသံ ဒွိန္နံ ပရိကပ္ပါနံ ဝသေန ပရိကပ္ပေတွာ ဂဏှတော အဝဟာရော ပရိကပ္ပာဝဟာရော။ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပရဿ ဘဏ္ဍံ ဂဏှတော အဝဟာရော **ပဋိစ္ဆန္နာဝဟာရော** နာမ။ ကုသံ သင်္ကာမေတွာ အဝဟရဏံ **ကုသာဝဟာရော**။ ယော ကုသံ ပါတေတွာ စီဝရေ ဘာဇိယမာနေ အတ္တနော ကောဋ္ဌာသဿ သမီပေ ဌိတံ အပ္ပဂ္ဃတရံ ဝါ မဟဂ္ဃတရံ ဝါ သမသမံ ဝါ ပရဿ ကောဋ္ဌာသံ ဒိသွာ သစေ ပဌမတရံ ပရကောဋ္ဌာသတော ကုသဒဏ္ဍကံ ဥဒ္ဓရတိ, အတ္တနော ကောဋ္ဌာသေ ပါတေတုကာမတာယ ဥဒ္ဓါရေ ရက္ခတိ, ပါတနေပိ ရက္ခတိ, အတ္တနော ကောဋ္ဌာသတော ပန ကုသဒဏ္ဍကံ ဥဒ္ဓရတိ, ဥဒ္ဓါရေ ရက္ခတိ, တံ ဥဒ္ဓရိတွာ ပရကောဋ္ဌာသေ ပါတေန္တဿ ဟတ္ထတော မုတ္တမတ္တေ ပါရာဇိကံ။ အယံ ကုသာဝဟာရော နာမာတိ ဣမေသု ပဉ္စဝီသာဝဟာရေသု ယေန ကေနစိ အဝဟာရေန ဂဏှန္တော ပါရာဇိကော ဘဝေတိ အတ္ထော။

**ဂရုကန္တိ** ပဉ္စမာသကံ။ ဝီသတိမာသကော ဟိ ကဟာပဏော, ကဟာပဏဿ စတုတ္ထော ဘာဂေါ ပါဒေါ နာမ, တသ္မာ ပဉ္စမာသကံ ဝါ ပါဒံ ဝါ ဂရုကန္တိ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ထ "စတ္တာရော ဝီဟယော ဂုဉ္ဇာ, ဒွေ ဂုဉ္ဇာ မာသကော ဘဝေ"တိ ဝစနတော ဝီဟိဝသေန စတ္တာလီသ ဝီဟယော ဒသ ဂုဉ္ဇာ ပဉ္စမာသကောတိ ဝေဒိတဗ္ဗော။ ယံ ပန သာမဏေရသိက္ခာယံ "ဝီသတိဝီဟီ"တိ ဝုတ္တံ, တံ နေဝ ပါဠိယံ, န အဋ္ဌကထာယံ အတ္ထိ, ဝီမံသိတဗ္ဗမေတံ။ ဒုတိယပါရာဇိကံ။

၈. ဣဒါနိ တတိယံ ဒဿေတုံ **"မနုဿဟဏံ ဟဏော"**တျာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု "မနုဿဟဏော" ဣတိ ဇာနန္တော ဝဓကစိတ္တေန မနုဿဟဏံ ဇီဝိတာ ဝိယောဇေတိ, သော ဘိက္ခု သာသနာ ပါရာဇိကော ဟောတီတိ သမုဒါယတ္ထော။

**မနုဿဟဏ**န္တိ မာတုကုစ္ဆိသ္မိံ ပဋိသန္ဓိစိတ္တေန သဟုပ္ပန္နံ အတိပရိတ္တံ ကလလရူပံ အာဒိံ ကတွာ ပကတိယာ ဝီသဝဿသတာယုကဿ သတ္တဿ ယာဝ မရဏကာလာ ဧတ္ထန္တရေ အနုပုဗ္ဗေန ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော အတ္တဘာဝေါ, ဧသော မနုဿဟဏော နာမ, ဧဝရူပံ မနုဿဟဏန္တိ အတ္ထော။ **ဟဏောတိ ဇာနန္တိ** "ဟဏော" ဣတိ ဇာနန္တော "တံ ဇီဝိတာ ဝေရောပေမီ"တိ ဇာနန္တော။ **ဝဓကစေတသာ**တိ ဝဓကစိတ္တေန, ဣတ္ထမ္ဘူတေ ကရဏဝစနံ, ဝဓကစိတ္တော ဟုတွာ မရဏာဓိပ္ပာယော ဟုတွာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဇီဝိတာ**တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယတော။ **ယော**တိ အနိယမဝစနံ။ **သော**တိ ဧတေန နိယမနံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ **ဝိယောဇေတီ**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရံ မနုဿဝိဂ္ဂဟံ ကလလကာလေပိ တာပနမဒ္ဒနေဟိ ဝါ ဘေသဇ္ဇသမ္ပဒါနေန ဝါ တတော ဝါ ဥဒ္ဓမ္ပိ တဒနုရူပေန ဥပက္ကမေန ဇီဝိတာ ဝိယောဇေတီတိ အတ္ထော။ **သာသနာ**တိ ပရာပုဗ္ဗဇိဓာတုပ္ပယောဂေ နိဿက္ကဝစနံ, တေန သတ္ထုသာသနတောတိ အတ္ထော။ **ပါရာဇိကော**တိ ပရာဇယမာပန္နော။ ဟောတီတိ ဘဝေသော။ တတိယပါရာဇိကံ။

၉. ဣဒါနိ စတုတ္ထံ ဒဿေတုံ **"ဈာနာဒိဘေဒ"**န္တျာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု အညာပဒေသဉ္စ အဓိမာနဉ္စ ဝဇ္ဇေတွာ ဟဒယေ အသန္တံ ဈာနာဒိဘေဒံ ဓမ္မံ မနုဿဇာတိကဿ သတ္တဿ ဝဒေယျ, တသ္မိံ ခဏေ ဉာတေ သော တတော သာသနာ ပါရာဇိကော ဧဝ ဟောတီတိ အတ္ထော။

**ဈာနာဒိဘေဒ**န္တိ "ဈာနံ ဝိမောက္ခော သမာဓိ သမာပတ္တိ ဉာဏဒဿနံ မဂ္ဂဘာဝနာ ဖလသစ္ဆိကိရိယာ ကိလေသပ္ပဟာနံ ဝိနီဝရဏတာ စိတ္တဿ သုညာဂါရေ အဘိရတီ"တိ (ပါရာ. ၁၉၈) ဧဝံ ဝုတ္တံ ဈာနာဒိဘေဒံ ဥတ္တရိမနုဿဓမ္မံ။ **ဟဒယေ**တိ စိတ္တေ။ **အသန္တ**န္တိ အသံဝိဇ္ဇမာနံ။ **အညာပဒေသ**န္တိ "ယော တေ ဝိဟာရေ ဝသိ, သော ဘိက္ခု ပဌမဿ ဈာနဿ လာဘီ"တိအာဒိနာ နယေန အညာပဒေသံ ဝဇ္ဇေတွာတိ အတ္ထော။ **ဝိနာ**တိ ဝဇ္ဇနတ္ထေ နိပါ

တော, တဿ ဝဍ္ဎေတ္ဘတတိ အတ္ထော။ **အဓိမာန**န္တိ "အဓိဂတာ မယာ"တိ ဧဝံ ဥပ္ပန္နံ မာနန္တိ အတ္ထော။ အဓိဂ တော မာနောတိ ဝိဂ္ဂဟော, တံ အဓိမာနံ ဝဍ္ဎေတ္ဘတတိ အတ္ထော။ **မနုဿဇာတိဿာ** တိ မနုဿဇာတိကဿ, န ဒေ ဝဗ္ရဟ္မာဒီသု အညတရဿာတိ အတ္ထော။ **ဝဒေယျာ** တိ အာရောစေယျ။ **ဉာတကခဏေ** တိ ဉာတေ ခဏေတိ ဆေ ဒော, တသ္မိံ တေနာရောစိတက္ခဏေ မနုဿဇာတိကေန ဉာတေတိ အတ္ထော။ **တေနာ**တိ နိဿက္ကေ ကရဏဝစနံ, တ တော သာသနတော ဟရာဇိကောတိ အတ္ထော။ စတုတ္ထဟရာဇိကံ။

ဟရာဇိကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၂. ဂရုကာပတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

**၁၀.** ဣအာနိ သင်္ဃာဒိသေသံ ပကာသေတုံ **"မောစေတုကာမစိတ္တေနာ"** တိအာဒိမာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ မောစေတုံ ကာ မေတီတိ မောစေတုကာမံ, မောစေတုကာမဉ္စ တံ စိတ္တဉ္စာတိ **မောစေတုကာမစိတ္တံ**, တေန, မောစနဿာဒစိတ္တေ နာတိ အတ္ထော။ ကောဒသန္နဉ္ဥ်ပို ရာကနံ ကေန မောစနဿာဒေန အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတ္ရိမေ ကောဒသ အဿာအ မောစနဿာဒေ မုစ္စနဿာဒေ မုတ္တဿာဒေ မေထုနဿာဒေ ဖဿ ဿာဒေ ကဏ္ဍူဝနဿာဒေ ဒဿနဿာဒေ နိသဇ္ဇဿာဒေ တစဿာဒေ ဂေဟသိတပေမံ ဝနဘင်္ဂိယန္တိ။ တတ္ထ **မောစနဿာဒ** စေတနာယ စေတေန္တော စေဝ အဿာဒေန္တော စ ဥပက္ကမတိ, မုစ္စတိ, သင်္ဃာဒိသေသော , န မုစ္စတိ စေ, ထုလ္လစ္စယံ။ သစေ ပန သယနကာလေ ရာဂပရိယုဋ္ဌိတော ဟုတ္ဘတ ဦရုနာ တ မုဋ္ဌိနာ တ အင်္ဂဇာတံ က ဋ္ဌပ်ှံ ပီဠေတ္ဘတ မောစနတ္တာယ သဉ္ဉာဟော သုပတိ, သုပန္တဿ စဿ အသုစိ မုစ္စတိ, သင်္ဃာဒိသေသော။ **မုစ္စနဿာဒေ** အတ္တနော ဓမ္မတာယ မုစ္စမာနံ အဿာဒေတိ, န ဥပက္ကမတိ, မုစ္စတိ, အနာပတ္တိ။ **မုတ္တဿာဒေ** အတ္တ နော ဓမ္မတာယ မုတ္တေ ဌာနာ စုတေ အသုစိမှိ ပစ္ဆာ အဿာဒေန္တဿ ဝိနာ ဥပက္ကမေန မုစ္စတိ, အနာပတ္တိ။ **မေထုနဿာဒေ** မေထုနရာဂေန မာတုဂါမံ ဂဏှာတိ, တေန အသုစိ မုစ္စတိ, အနာပတ္တိ, ဒုက္ကဋံ ပန အာပဇ္ဇတိ။ **ဖဿဿာဒေ** ဒုဝိဓေ အဇ္ဈတ္တိကော ဗာဟိရော စာတိ။ တတ္ထ အတ္တနော နိမိတ္တံ "ထဒ္ဓံ, မုဒုကန္တိ ဇာနိသ္ဘ သာမီ"တိ တ လောလဘာဝေန တ ကီဠာပယတော အသုစိ မုစ္စတိ, အနာပတ္တိ။ ဗာဟိရဖဿဿာဒေ ပန ကာယသံသဂ္ဂ ဂရာဂေန ဣတ္ထိံ ဖုသတော, အာလိင်္ဂတော စ အသုစိ မုစ္စတိ, အနာပတ္တိ, ကာယသံသဂ္ဂသင်္ဃာဒိသေသံ ပန အာပဇ္ဇ တိ။

**ကဏ္ဍူဝနဿာဒေ** ဒဒ္ဒုကစ္ဆုပိဠကဟဏကာဒီနံ အညတရေန ခဇ္ဇမာနံ နိမိတ္တံ ကဏ္ဍူဝနဿာဒေန ကဏ္ဍူဝ တော အသုစိ မုစ္စတိ, အနာပတ္တိ။ **ဒဿနဿာဒေ** ဣတ္ထိယာ အနောကာသံ ဥပနိဇ္ဈာယတော အသုစိ မုစ္စတိ, အနာ ပတ္တိ, ဒုက္ကဋံ ပန ဟောတိ။ **နိသဇ္ဇဿာဒေ** မာတုဂါမေန သဒ္ဓိံ ရဟော နိသိန္နဿ မုစ္စေပိ အနာပတ္တိ , ရဟော နိသဇ္ဇာပတ္တိ ပန ဟောတိ။ **တစဿာဒေ** မာတုဂါမံ မေထုနပ္ပဋိသံယုတ္တာဟိ တစာဟိ ဩဘာသန္တဿ မုစ္စေပိ အနာပတ္တိ, ဒုဋ္ဌုလ္လတစာသင်္ဃာဒိသေသံ ပန အာပဇ္ဇတိ။ **ဂေဟသိတပေမေ** မာတာဒီနံ မာတာဒိပေမေန အာလိင်္ဂနာဒိံ ကရောန္တဿ မုစ္စေပိ အနာပတ္တိ။ **ဝနဘင်္ဂံ** သန္ထဝကရဏတ္တာယ ဣတ္ထိယာ ပေသိတပုပ္ဖာဒိဝနဘင်္ဂသညိ တံ ပဏ္ဏာကာရံ "ဣတ္ထန္နာမာယ ဣမံ ပေသိတ"န္တိ အဿာဒေန အာမသန္တဿ မုစ္စေပိ အနာပတ္တီတိ။ ဧဝမေ တေသု မောစနဿာဒေန အာပတ္တိ ဟောတီတိ ဒဿေတုံ "မောစေတု။ပေ။ နာ"တိ ဝုတ္တံ။ အထ တ မောစေတုကာမံ စိတ္တံ ယဿ သောယံ **မောစေတုကာမစိတ္တော,** တေန, ဣတ္ထမ္ဘူတေ ကရဏဝစနံ, မောစေတုကာမစိတ္တော ဟုတ္ဘ တတိ အတ္ထော။

**ဥပက္ကမှာ** တိ ဟတ္ထာဒီသု ယေန ကေနစိ နိမိတ္တေ ဥပက္ကမိတ္ဘတတိ အတ္ထော။ **ဝိမောစယ**န္တိ ယံ အန္တမ သော ဧကာ ခုဒ္ဒကမက္ခိကာ ပိဝေယျ, တတ္တကမ္ပိ ဝိမောစေန္တောတိ အတ္ထော။ **သုက္က** န္တိ နီလပီတလောဟိ တောအတတက္ကတေလဒကခီရဒဓိသပ္ပိဝဏ္ဏာသင်္ခာတေသု ဒသဝိဓေသု သုက္ကေသု ယံ ကိဉ္စိ သုက္ကံ။ **အညတ္ရ သုပိနာ** တိ ယာ သုပိနန္တေ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိ ဟောတိ, တံ ဌပေတ္ဘတတိ အတ္ထော။ **သမဏော**တိ ယော ကောစိ ဥပသမ္ပန္နော။ **ဂရုက**န္တိ သင်္ဃာဒိသေသံ။ **ဖုသေ**တိ အာပဇ္ဇေယျာတိ အတ္ထော။ စေတနာ ဥပက္ကမော မုစ္စနန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီ ဏိ အင်္ဂါနီတိ။ သုက္ကဝိဿဋ္ဌိသိက္ခာပဒံ။

**၁၁.** ဣာအနိ ကာယသံသဂ္ဂံ ဒဿေတုံ **"ကာယသံသဂ္ဂရာဂေနာ"** တိအာဒိမာရဒ္ဓံ။ ဘိက္ခု မနုဿိတ္ထိယာ မနုဿိတ္ထိသညီ ဟုတွာ ကာယသံသဂ္ဂရာဂေန ဥပက္ကမိတွာ မနုဿိတ္ထိံ ပရာမသန္တော သင်္ဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇေယျာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ကာယသံသဂ္ဂရာဂေနာ** တိ ဟတ္ထဂ္ဂဟဏာဒိကာယသမ္ဖဿေန ရာဂေန ကာယမိဿ ရာဂေန။ **မနုဿိတ္ထိ** န္တိ တဒဟုဇာတမ္ပိ ဇီဝမာနကမနုဿိတ္ထိံ။ **ပရာမသ**န္တိ ပရာမသန္တော, ဣတ္ထိတိ သညာ ဣတ္ထိသညာ , သာ အဿ အတ္ထီတိ **ဣတ္ထိသညီ,** ဣတ္ထိသညီ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ မနုဿိတ္ထိ, ဣတ္ထိသညိတာ, ကာယသံသဂ္ဂရာဂေ, တေန ရာဂေန တယာမော, ဟတ္ထဂ္ဂဟာဒိသမာပဇ္ဇနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ ကာယသံသဂ္ဂသိက္ခာပဒံ။

**၁၂.** ဣာအနိ ဒုဋ္ဌုလ္လံ ဒဿေတုံ **"ဒုဋ္ဌုလ္လတစဿာဒေနာ"** တိအာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **ဒုဋ္ဌုလ္လတစဿာဒေနာ**တိ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂမေထုနဓမ္မပ္ပဋိသံယုတ္တတစဿာဒရာဂေန။ **မဂ္ဂံ တရဗ္ဗာ မေထုန** န္တိ ဝစ္စမဂ္ဂပဿာဝမဂ္ဂါနံ အညတရံ မဂ္ဂံ တ မေထုနံ တ အာရဗ္ဘာတိ အတ္ထော။ **ဩဘာသန္တော** တိ အဝဘာသန္တော။ **မနုဿိတ္ထိ**န္တိ ဝိညုံ ပဋိဗလံ သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတံ ဒုဋ္ဌုလ္လာဒုဋ္ဌုလ္လံ သလ္လက္ခဏသမတ္ထံ မနုဿိတ္ထိံ။ **သုဏမာန**န္တိ သုဏန္တိံ။ ဣမိနာ ပဋိဗလာယပိ ဣတ္ထိယာ အဝိညတ္တိပထေ ဌိတာယ ဒူတေန တ ပဏ္ဏေန တ အာရောစေန္တဿ ဒုဋ္ဌုလ္လတစာပတ္တိ န ဟောတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ မနုဿိတ္ထိ, ဣတ္ထိသညိတာ, ဒုဋ္ဌုလ္လတစဿာဒရာဂေ, တေန ရာဂေန ဩဘာသနံ, တင်္ခဏဝိဇာနနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ ဒုဋ္ဌုလ္လတစဿာဒသိက္ခာပဒံ။

**၁၃.** ဣာအနိ အတ္တကာမပာရိစရိယံ ဒဿေတုံ **"ဝဏ္ဏာ"**န္တာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု အတ္တနော ကာမပာရိစရိယာယ ဝဏ္ဏံ ဝတွာ မေထုနရာဂေန ဣတ္ထိံ မေထုနံ ယာစမာနော ဂရုံ ဖုသေတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝဏ္ဏံ ဝတွာ** တိ ဂုဏံ အာနိသံသံ ပကာသေတွာ။ **အတ္တနောကာမပာရိစရိယာယာ**တိ မေထုနဓမ္မသင်္ခါတေန ကာမေန ပာရိစရိယာ ကာမပာရိစရိယာ, အတ္တနော အတ္ထာယ ကာမပာရိစရိယာ အတ္တနောကာမပာရိစရိယာ, အလုတ္တသမာသောယံ။ အထ တ အတ္တနောတိ ကတွာဝတ္တေ သာမိဝစနံ, အတ္တနော ကာမိတာ ဣစ္ဆိတာတိ အတ္တနောကာမာ, သယံ မေထုနရာဂဝသေန ပတ္ထိတာတိ အတ္ထော, အတ္တနောကာမာ စ သာ ပာရိစရိယာ စာတိ အတ္တနောကာမပာရိစရိယာ , တာယ **အတ္တနောကာမပာရိစရိယာယ,** "ဧတဒဂ္ဂံ, ဘဂိနိ, ပာရိစရိယာနံ, ယာ မာဒိသံ သီလဝန္တံ ကလျာဏဓမ္မံ ဗြဟ္မစာရိံ ဧတေန ဓမ္မေန ပရိစရေယျာ"တိ ဧဝံ ဝဏ္ဏံ ဝတွာတိ အတ္ထော။ ယာစနာတုနော ဒွိဝိကမ္ပိကတ္တာ **"ဣတ္ထိံ မေထုနံ ယာစမာနော"** တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဣတ္ထိ** န္တိ ဒုဋ္ဌုလ္လောဘာသနေ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဣတ္ထိံ။ မနုဿိတ္ထိ, ဣတ္ထိသညိတာ , အတ္တကာမပာရိစရိယာယ ရာဂေ, တေန ရာဂေန ဝဏ္ဏဘဏနံ, တင်္ခဏဝိဇာနနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ အတ္တကာမပာရိစရိယသိက္ခာပဒံ။

**၁၄.** ဣာအနိ သဉ္စရိတ္တံ ဒဿေတုံ **"သန္ဒေသ"** န္တာဒိမာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ ဘိက္ခု ပုရိသဿ တ သန္ဒေသံ, ဣတ္ထိယာ တ သန္ဒေသံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ ဝီမံသိတွာ ပစ္စာဟရန္တော ဂရုကံ ဖုသေတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **သန္ဒေသ** န္တိ "ဂစ္ဆ, ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမံ မာတုရက္ခိတံ ဗြူဟိ 'ဟောဟိ ကိရ ဣတ္ထန္နာမဿ ဘရိယာ ဓနက္ကီတာ"တိ (ပာရာ. ၃၀၅) ဧဝံ ဝုတ္တံ ပုရိသဿ သာသနံ, "ဂစ္ဆ, ဘန္တေ, ဣတ္ထန္နာမံ ပုရိသံ ဗြူဟိ 'အဟံ တဿ ဘရိယာ ဘဝိဿာမီ"တိ (ပာရာ. ၃၂၆-၃၂၇ ထောကံ ဝိသဒိသံ) ဧဝံ ဝုတ္တံ ဣတ္ထိယာ သာသနံ။ **ပဋိဂ္ဂဏှိတွာ** တိ "သာဓု ဥပာသကာ"တိ တ "ဟောတူ"တိ တ "အာရောစေဿာမီ"တိ တ ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဝစီဘေဒံ ကတွာ တ သီသကမ္ပနာဒီဟိ တ ပဋိဂ္ဂဏှိတွာ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာတိ အတ္ထော။ **ဝီမံသိတွာ**တိ ဝုတ္တပ္ပကာရေန သာသနံ ဂဟေတွာ ပုရိသဿ တ ဣတ္ထိယာ တ တေသံ အဝဿာရောစနကာနံ မာတာပိတာဘာတာဘဂိနိအာဒီနံ တ အာရောစေတွာတိ အတ္ထော။ **ဟရံပစ္စာ** တိ ဧတ္ထ "ပစ္စာဟရ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗေ ဆန္ဒဟာနိဘယာ ဟရ-သဒ္ဒံ ပုဗ္ဗနိပာတံ ကတွာ ဝုတ္တန္တိ ဒဋ္ဌဗ္ဗံ။ ယတ္ထ ပဟိတေန တတ္ထ ဂန္တွာ တေန အာရောစိတာ သာ ဣတ္ထီ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆတု တ ပဋိက္ခိပတု တ လဇ္ဇာယ တ တုဏှီ ဟောတု, ပုန အာဂန္တွာ တဿ ပုရိသဿ ဟရန္တော ဧတ္တာဝတာ ဣမာယ ပဋိဂ္ဂဟဏာရောစနပ္ပစ္စာဟရဏသင်္ခါတာယ တိဝင်္ဂသမ္ပတ္တိယာ သော ဘိက္ခု သင်္ဃာဒိသေသံ အာပဇ္ဇေယျာတိ အတ္ထော။ တေသံ မနုဿဇာတိကတာ, အလံဝစနီယတာ, ပဋိဂ္ဂဏှနဝီမံသနပ္ပစ္စာဟရဏာနီတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ သဉ္စရိတ္တသိက္ခာပဒံ။

**၁၅.** ဣာအနိ အမူလကံ ပကာသေတုံ **"စာဝေတုကာမော"**တိအာဒိမာရဒ္ဓံ။ စာဝေတုကာမော ဘိက္ခု အမူလန္တိမဝတ္ထုနာ အညံ သုဏမာနံ ဘိက္ခုံ စောဒေန္တော တ စောဒာပေန္တော တ ဂရုံ ဖုသေတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **စာဝေတုကာမော**တိ ဗ

ရဟ္မစရိယာ စာဝေတုကာမော။ **စောဒေဒ္ဒေဗ္ဗော** တိ “တွံ ဟရာဇိကံ ဓမ္မံ အာပန္နောသိ, အဿမဏောသိ, အသက္ယပုတ္တိယောသီ”တိအာဒိံဟိ ဝစနေဟိ သယံ စောဒေတဗ္ဗောတိ အတ္ထော။ ဧဝံ စောဒေန္တဿ တစာယ တစာယ သဋ္ဌာဒိသေသော။ **အမူလန္တိမဝတ္ထုနာ** တိ ယံ စောဒကေန စုဒိတကမှိ ပုဂ္ဂလေ အဒိဋ္ဌံ အသုတံ အပရိသင်္ကိတံ, ဣဒံ ဧတေသံ ဒဿနသဝနပရိသင်္ကိတသင်္ခါတာနံ မူလာနံ အဘာဝတော နာဿ မူလန္တိ အမူလံ, အန္တိမံ ဝတ္ထု ယဿ ဟရာဇိကဿ တဒိဒံ အန္တိမဝတ္ထု, အမူလဉ္စ တံ အန္တိမဝတ္ထု စေတိ အမူလန္တိမဝတ္ထု, တေန အမူလန္တိမဝတ္ထုနာ, ဘိက္ခုနော အနုရူပေသု ဧကူနဝီသတိယာ ဟရာဇိကေသု အညတရေနာတိ အတ္ထော။ **စောဒာပယန္တိ** စောဒာပယန္တော, တဿ သမီပေ ဌတွာ အညံ ဘိက္ခုံ အာဏာပေတွာ စောဒာပေန္တော တဿ အာဏတ္တဿ တစာယ တစာယ ဂရုံ ဖုသေတိ အတ္ထော။ **သုဏမာနန္တိ** ဣမိနာ ပရမ္မုခါ ဒူတေန တ ပဏ္ဏေန တ စောဒေန္တဿ န ရုဟတီတိ ဒီပိတံ ဟောတိ။ ပရမ္မုခါ ပန သတ္တဟိ အာပတ္တိက္ခန္ဓေဟိ ဝဒန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ ယံ စောဒေတိ, တဿ ဥပသမ္ပန္နောတိ သင်္ချုပဂမနံ, တသ္မိံ သုဒ္ဓသညိတာ, ယေန ဟရာဇိကေန စောဒေတိ, တဿ ဒိဋ္ဌာဒိဝသေန အမူလကတာ, စာဝနာဓိပ္ပာယေန သမ္မုခါ စောဒနာ, တဿ တင်္ခဏဝိဇာနနန္တိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ အမူလကသိက္ခာပဒံ။

၁၆. ဣအာနိ အညဘာဂိယံ ဒဿေတုံ **“လေသမတ္တ”**န္တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **လေသမတ္တမုပာဒါယာ**တိ ဇာတိနာမကေတ္တလိင်္ဂါပတ္တိပတ္တစီဝရူပဇ္ဈာယာစရိယသေနာသနလေသသင်္ခါတေသု ဒသသု လေသေသု ယော တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ဒိဿတိ, တံ လေသမတ္တံ ဥပာဒါယ နိဿာယ ဘိက္ခုံ ဗြဟ္မစရိယာ စာဝေတုကာမော အမူလန္တိမဝတ္ထုနာ သုဏမာနံ ဘိက္ခုံ စောဒေန္တော ဂရုံ ဖုသေတိ အတ္ထော။ ကထံ? အညော ခတ္တိယဇာတိကော ဣမိနာ စောဒကေန ဟရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော ဒိဋ္ဌော ဟောတိ, သော အညံ အတ္တနော ဝေရိံ ခတ္တိယဇာတိကံ ဘိက္ခုံ ပဿိတွာ တံ ခတ္တိယဇာတိလေသံ ဂဟေတွာ ဧဝံ “ခတ္တိယော မယာ ဒိဋ္ဌော ဟရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပဇ္ဇန္တော, တွံ ခတ္တိယော ဟရာဇိကံ ဓမ္မံ အာပန္နောသီ”တိ တ “တွံ သော ခတ္တိယော, နာညော, ဟရာဇိကံ ဓမ္မံ အဇ္ဈာပန္နောသီ”တိ တ စောဒေတိ, ဧဝံ နာမလေသာဒယောပိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ အင်္ဂါနိ ပနေတ္ထ အနန္တရသဒိသာနိ။ အညဘာဂိယသိက္ခာပဒံ။

ဂရုကာပတ္တိနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၃. နိဿဂ္ဂိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၁၇. ဣအာနိ စီဝရဝိဓိံ ဒဿေတုံ **“ဝိကပ္ပန”**န္တာဒိမုဒ္ဒိဋ္ဌံ။ ယော ဘိက္ခု အကာလစီဝရံ ဝိကပ္ပနဉ္စ အဓိဋ္ဌာနဉ္စ အကတွာ ဒသာဟံ အတိက္ကာမေတိ, တဿ ဘိက္ခုနော နိဿဂ္ဂိယံ သိယာတိ ပိဏ္ဍတ္ထော။ တတ္ထ **အကာလစီဝရ**န္တိ အကာလေ စီဝရံ, ခေမံ ကပ္ပာသိကံ ကောသေယျံ ကမ္ဗလံ သာဏံ ဘင်္ဂန္တိ ဇာတိတော ဆ စီဝရာနိ, ဒုကူလံ ပဋ္ဋုဏ္ဏံ သောမာရပဋ္ဋံ စီနပဋ္ဋံ ဣဒ္ဓိဇံ ဒေဝဒိန္နန္တိ ဣမာနိ ပန ဆ အနုလောမစီဝရာနိ။ တေသု ဒုကူလံ သာဏဿ အနုလောမံ ဝါကမယတ္တာ။ ပဋ္ဋုဏ္ဏာဒီနိ တီဏိ ကောသေယျဿ အနုလောမာနိ ပါဏကေဟိ ကတသုတ္တမယတ္တာ။ ဣဒ္ဓိဇာဒီနိ ဒွဝယာနိ ခေမာဒီနံ အနုလောမာနိ တေသမညတရဘာဝတော ။ ဣမေသံ ဆန္နံ စီဝရာနံ အညတရံ အကာလစီဝရံ။

**ဝိကပ္ပနမဓိဋ္ဌာန** န္တိ ဧတ္ထ ပန ဝိကပ္ပနူပဂံ အဓိဋ္ဌာနူပဂဉ္စ ဧဝံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ တတ္ရာယံ ဟဋ္ဌိ – “အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, အာယာမေန အဋ္ဌင်္ဂုလံ သုဂတင်္ဂုလေန စတုရင်္ဂုလဝိတ္ထတံ ပစ္ဆိမစီဝရံ ဝိကပ္ပေတု”န္တိ (မဟာဝ. ၃၅၈)။ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ဒီဃသော ဒွေ ဝိဒတ္ထိယော, တိရိယံ ဝိဒတ္ထိ။ ဒွေ ဝိကပ္ပနာ သမ္မုခါဝိကပ္ပနာ စ ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာ စ။ ကထံ? “ဣမံ စီဝရံ တုယှံ ဝိကပ္ပေမီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, အယံ **သမ္မုခါဝိကပ္ပနာ** ။ “မယှံ သန္တကံ ပရိဘုဉ္ဇ တ ဝိဿဇ္ဇေဟိ တ ယထာပစ္စယံ တ ကရောဟီ”တိ, ကေဿ သန္တိကေ “ဣမံ စီဝရံ တိဿဿ ဘိက္ခုနော ဝိကပ္ပေမီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, အယံ အပရာပိ **သမ္မုခါဝိကပ္ပနာ** ။ တေန ဘိက္ခုနာ “တိဿဿ ဘိက္ခုနော သန္တကံ ပရိဘုဉ္ဇ တ ဝိဿဇ္ဇေဟိ တ ယထာပစ္စယံ တ ကရောဟီ”တိ, “ဣမံ စီဝရံ တုယှံ ဝိကပ္ပနတ္ထာယ ဒမ္မီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, တေန ဝတ္တဗ္ဗော “ကော တေ မိတ္တော တ သန္ဒိဋ္ဌော တ သမ္ဘတ္တော တ”တိ, တတော ဣတရေန “တိဿော ဘိက္ခူ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, ပုန တေန “အဟံ တိဿဿ ဘိက္ခုနော ဒမ္မီ”တိ ဝတ္တဗ္ဗံ, အယံ **ပရမ္မုခါဝိကပ္ပနာ** ။ “တိဿဿ ဘိက္ခုနော သန္တကံ ပရိဘုဉ္ဇ တ ဝိဿဇ္ဇေဟိ တ ယထာပစ္စယံ တ ကရောဟီ”တိ ဝုတ္တေ ပစ္စုဒ္ဓါရော နာမ ဟောတိ။ ဗဟုကေ “ဣမာနီ”တိ, အဟတ္ထဟာသေ “ဧတံ, ဧတာနီ”တိ တ။ ဧဝံ ဝိကပ္ပနဉ္စ အကတွာတိ အတ္ထော။

တိစီဝရဿ ပန ပမာဏံ ဥက္ကဋ္ဌပရိစ္ဆေဒေန သုဂတစီဝရတော ဦနကံ ဝဋ္ဋတိ, လာမကပရိစ္ဆေဒေန သင်္ဃာဋိယာ,
ဥတ္တရာသင်္ဂဿ စ ဒီဃတော မုဋ္ဌိပဉ္စကံ, တိရိယံ မုဋ္ဌိတ္တိကံ, အန္တရဝါသကော ဒီဃတော မုဋ္ဌိပဉ္စကော, တိရိယံ ဒွ
ိဟတ္ထောပိ အဖုတေယျော တ ဝဋ္ဋတိ။ ဝုတ္တပ္ပမာဏတော အဓိကဉ္စ ဦနကဉ္စ "ပရိက္ခာရစောဠ"န္တိ အဓိဋ္ဌာတ
ဗ္ဗံ။ ဒွေဝ စီဝရဿ အဓိဋ္ဌာနာ ကာယေန ဝါ အဓိဋ္ဌေတိ, ဝါစာယ ဝါ အဓိဋ္ဌေတိ။ တိစီဝရံ အဓိဋ္ဌဟန္တေန ရဇိတွာ
ကပ္ပဗိန္ဒုံ ဒတွာ ပုရာဏသင်္ဃာဋိံ "ဣမံ သင်္ဃာဋိံ ပစ္စုဒ္ဓရာမိ"တိ ပစ္စုဒ္ဓရိတွာ နဝံ သင်္ဃာဋိံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွ
ာ "ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမိ"တိ စိတ္တေန အာဘောဂံ ကတွာ ကာယဝိကာရံ ကရောန္တေန ကာယေန အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗာ,
ဣဒံ ကာယေန အဓိဋ္ဌာနံ။ တံ ယေန ကေနစိ သရီရာဝယဝေန အဖုသန္တဿ န ဝဋ္ဋတိ။ ဝါစာယ အဓိဋ္ဌာနံ ပန ဝစီဘေဒံ
ကတွာ ဝါစာယ အဓိဋ္ဌာတဗ္ဗံ, သစေ ဟတ္ထပါသေ "ဣမံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမိ"တိ, သစေ အဟတ္ထပါသေ ဌပိတဋ္ဌ
ာနံ သလ္လက္ခေတွာ "ဧတံ သင်္ဃာဋိံ အဓိဋ္ဌာမိ"တိ ဝါစာ ဘိန္ဒိတဗ္ဗာ ။ ဧသ နယော ဥတ္တရာသင်္ဂေ, အန္တရဝါ
သကေ စ။ တိစီဝရာဒီနိ သဗ္ဗာနိ ဧကတော ကတွာ "ဣမာနိ စီဝရာနိ ပရိက္ခာရစောဠာနိ အဓိဋ္ဌာမိ"တိ အဓိဋ္ဌာတုမ္ပိ ဝဋ္ဋ
တီတိ။ ဧဝံ အဓိဋ္ဌာနဉ္စ အကတွာတိ အတ္ထော။

ဒသ အဟာနိ **ဒသာဟံ။ အတိမာပေတီ**တိ အတိက္ကာမေတိ။ **တဿာ** တိ တဿ ဘိက္ခုနော။ **နိဿဂ္ဂိယ** န္တိ နိဿ
ဇ္ဇနံ နိဿဂ္ဂိယံ, ပုဗ္ဗဘာဂေ ကတ္တဗ္ဗဿ ဝိနယကမ္မဿေတံ နာမံ, နိဿဂ္ဂိယမဿ အတ္ထီတိ နိဿဂ္ဂိ
ယံ, ကိံ တံ? ပာစိတ္တိယံ, တံ အတိက္ကာမယတော သဟနိဿဂ္ဂိယဝိနယကမ္မံ ပာစိတ္တိယံ သိယာ, အယမေတ္ထ အ
တ္ထော။ တံ ပနေတံ စီဝရံ ယံ ဒိဝသံ ဥပ္ပန္နံ, တဿ ယော အရုဏော, သော ဥပ္ပန္နဒိဝသနိဿိတော, တသ္မာ စီဝရုပ္ပ
ာဒဒိဝသေန သဒ္ဓိံ ဧကာဒသေ အရုဏုဂ္ဂမနေ ဒသာဟာတိက္ကမိတံ ဟောတီတိ။ စီဝရဿ အတ္တနော သန္တကတာ, ဇာ
တိပ္ပမာဏယုတ္တတာ, ဆိန္နပလိဗောဓဘာဝေ, အတိရေကစီဝရတာ, ဒသာဟာတိက္ကမောတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါ
နိ။ ပဌမကထိနသိက္ခာပဒံ။

**၁၈.** ဣအာနိ ဒုတိယံ ဒဿေတုံ **"ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ"** တ္ယာဒိမာရဒ္ဓံ။ ယော ဘိက္ခုသမ္မုတိံ ဝဇ္ဇေတွာ ကာလဉ္စ
ဝိနာ အဓိဋ္ဌိတံ တိစီဝရံ ဧကာဟံ အတိက္ကမာပေတိ, တဿ နိဿဂ္ဂိယံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ဘိက္ခုသမ္မု
တိယာညတ္ရာ**တိ ယံ သင်္ဃော ဂိလာနဿ ဘိက္ခုနော တိစီဝရေန ဝိပ္ပဝါသသမ္မုတိံ ဒေတိ , တံ ဌပေတွာ။ **တိစီဝရမဓိဋ္ဌ
ိတ**န္တိ ကရဏတ္ထေ ဥပယောဂဝစနံ, တေန တိစီဝရာဓိဋ္ဌာနနယေန အဓိဋ္ဌိတေသု သင်္ဃာဋိအာဒီသု ယေန ကေနစိ စီဝ
ရေန။ **ဧကာဟ**န္တိ ဧကရတ္တံ။ **အတိမာပေတီ**တိ ဝိပ္ပဝသတိ, ဝိယုတ္တော ဝသတီတိ အတ္ထော။ တဿ အလဒ္ဓသမ္မု
တိကဿ ဘိက္ခုနော ဧကရတ္တမ္ပိ စီဝရေန ဝိပ္ပဝါသတော နိဿဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ အတ္ထော။ **သမယံ
ဝိနာ**တိ စီဝရကာလံ ဝဇ္ဇေတွာ။ အဓိဋ္ဌိတစီဝရတာ, အနတ္ထတကထိနတာ, အလဒ္ဓသမ္မုတိတာ, ရတ္တိဝိပ္ပဝါသောတိ
ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။ ဒုတိယကထိနသိက္ခာပဒံ။

**၁၉.** ဣအာနိ ပုရာဏစီဝရံ ဒဿေတုံ **"အညာတိကာ"**တ္ယာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **အညာတိကာ**တိ အညာတိကာယ
"ပဋိသဒ္ဓာ ယောနိသော"တိအာဒီသု ဝိယ, အညာတိကာယ နေဝ မာတုသမ္ဗန္ဓေန န ပိတုသမ္ဗန္ဓေန သမ္ဗဒ္ဓာယာတိ ဝု
တ္တံ ဟောတိ။ **ဘိက္ခုနိယာ**တိ အဋ္ဌဝါစိကကမ္မေန ဥပသမ္ပန္နာယ။ **အာဓောဝါပေတီ**တိ ပဟာရာပေတိ။ တဿ နိဿ
ဂ္ဂိယံ ပာစိတ္တိယံ ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ ပုရာဏစီဝရတာ, ဥပစာရေ ဌတွာ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ အာဏာပနံ,
တဿာ ဓောဝနာဒီနိ စာတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။ ပုရာဏစီဝရသိက္ခာပဒံ။

**၂၀. ကိဉ္စိ မူလက** န္တိ ကိဉ္စိ ဟာဘတံ။ **စီဝရာအနေ**တိ စီဝရဿ အာအနေ စီဝရပ္ပဋိဂ္ဂဟဏေ။ ဝိကပ္ပနူပဂစီဝရ
တာ, ပာရိဝတ္တကာဘာဝေ, အညာတိကာယ ဟတ္ထတော ဂဟဏန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။ စီဝရပ္ပဋိဂ္ဂဟဏ
သိက္ခာပဒံ။

**၂၁. အပ္ပဝါရိတ** န္တိ "ဝဒေယျာထ, ဘန္တေ, ယေန အတ္ထော"တိ ဣစ္ဆာပိတံ ဣစ္ဆံ ရုစိံ ဥပ္ပာဒိတံ, န ပဝါရိ
တန္တိ အပ္ပဝါရိတံ။ **ဝိညာပေန္တဿာ** တိ ယာစန္တဿ။ **အညတြ သမယာ** တိ နဋ္ဌစီဝရကာလံ ဌပေတွာ။ ဝိကပ္ပနူ
ပဂစီဝရတာ, သမယာဘာဝေ, အညာတကဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။ အညာ
တကဝိညတ္တိသိက္ခာပဒံ။

၂၂. **ရဇတန္တိ** ရူပိယံ။ **ဇာတရူပန္တိ** သုဝဏ္ဏံ။ **မာသကန္တိ** တယော မာသကာ လောဟမာသကော အရုမာသကော ဇတုမာသကောတိ။ တတ္ထ **လောဟမာသကောတိ** တမ္ဗလောဟာဒီဟိ ကတမာသကော။ **အရုမာသကောတိ** သာရအာရုနာ တ ဝေဠုပေသိကာယ တ အန္တမသော တာလပဏ္ဏေနပိ ရူပံ ဆိန္ဒိတွာ ကတမာသကော။ **ဇတုမာသကောတိ** လာခာယ တ နိယျာသေန တ ရူပံ သမုဋ္ဌာပေတွာ ကတမာသကော။ **ကဟာပဏာန္တိ** သုဝဏ္ဏမယံ တ ရူပိယမယံ တ ပာကတိကံ တ။ **ဂဏှေဟယျာ** တိ အတ္တနော အတ္ထာယ ဒီယမာနံ တ ကတ္တစိ ဌိတံ တ နိပ္ပရိဂ္ဂဟံ ဒိသွာ သယံ ဂဏှေဟယျ။ **ဂဏှာပေယျာတိ** တဒေဝ အညေန ကဟာပေယျ။ **နိဿဂ္ဂိ** တိ ဂဟဏာဒီသု ယံ ကိဉ္စိ ကရောန္တဿ အဃနဗဒ္ဓေသု ဝတ္ထုဂဏနာယ နိဿဂ္ဂိ သိယာတိ အတ္တော။ **သာဒိယေယျ တ** တိ ကာယတစာဟိ အပ္ပဋိက္ခိပိတွာ စိတ္တေန အဓိဝ သေယျ။ ဇာတရူပရဇတဘာဝေ, အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, ဂဟဏာဒီသု အညတရဘာဝေတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။ ရူပိယပ္ပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒံ။

၂၃. ရဇတာဒိစတုဗ္ဗိခံ အကပ္ပိယံ ကပ္ပိယေနာပိ ပရိဝတ္တေယျ သဟဓမ္မိကေ ဌပေတွာ, နိဿဂ္ဂိယံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **အကပ္ပိယန္တိ** အကပ္ပိယဝတ္ထုံ။ **ကပ္ပိယေနာတိ** ကပ္ပိယဝတ္ထုနာ။ **သဟဓမ္မိကေ** တိ ဘိက္ခုဘိက္ခုနိ သာမဏေရသာမဏေရိသိက္ခမာနသင်္ခါတေ ပဉ္စ သဟဓမ္မိကေ။ ရူပိယဘာဝေ, ပရိဝတ္တနဉ္စာတိ ဣမာနေတ္ထ ဒွေ အင်္ဂါနိ။ ရူပိယပရိဝတ္တနသိက္ခာပဒံ။

၂၄. ''ဣမံ ပတ္တံ တုယှံ ဝိကပ္ပေမိ''တိအာဒိနာ **ဝိကပ္ပနဉ္စ** ''ဣမံ ပတ္တံ အဓိဋ္ဌာမိ''တိအာဒိနာ **အဓိဋ္ဌာနဉ္စ** အကတွာတိ အတ္တော။ **ပမာဏိကန္တိ** တွောယံ ဝိနိစ္ဆယော – အနုပဟတပုရာဏသာလိတဏ္ဍုလာနံ သုကောဋ္ဋိတပ ရိသုဒ္ဓါနံ ဒွေ မဂဓနာဠိယော ဂဟေတွာ တေဟိ တဏ္ဍုလေဟိ အနုတ္တဏ္ဍုလမကိလိန္နမပိဏ္ဍိတံ သုဝိသဒံ ကုန္ဒမ ကုဋ္ဌရာသိသဒိသံ အဝဿာဝိတောဒနံ ပစိတွာ နိရဝသေသံ ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ တဿ ဩဒနဿ စတုတ္ထဘာဂပ္ပ မာဏော နာတိဃနော နာတိတနုကော ဟတ္ထဟာရိယော သဗ္ဗသမ္ဘာရသင်္ခတော မုဂ္ဂသူပေါ ပက္ခိပိတဗ္ဗော, တတော အာလောပဿ အနုရူပံ ယာဝစရိမာလောပပ္ပဟောနကံ မစ္ဆမံသာဒိဗျဉ္ဇနံ ပက္ခိပိတဗ္ဗံ။ သပ္ပိတေလတက္ကရသကဉ္ဇိကာဒီနိ ပန အဂဏနူပကာနိ ဟောန္တိ။ တာနိ ဟိ ဩဒနဂတိကာနိ နေဝ ဟာပေတုံ, န ဝဍ္ဎေတုံ သက္ကောန္တိ။ ဧဝမေတံ သ ဗ္ဗမ္ပိ ပက္ခိတ္တံ သစေ ပန ပတ္တဿ မုခဝဋ္ဋိယာ ဟေဋ္ဌိမရာဇိသမံ တိဋ္ဌတိ, သုတ္တေန ဝါ ဟီရေန ဝါ ဆိန္ဒန္တဿ သုတ္တဿ ဝါ ဟီရဿ ဝါ ဟေဋ္ဌိမန္တံ ဖုသတိ, အယံ **ဥက္ကဋ္ဌော** နာမ ပတ္တော။ သစေ တံ ရာဇိံ အတိက္က ကမ္မ ထူပီကတံ တိဋ္ဌတိ, အယံ **ဥက္ကဋ္ဌောမကော** နာမ ပတ္တော။ သစေ တံ ရာဇိံ န သမ္ပာပုဏာတိ, အန္တောဂတမေဝ ဟောတိ, အယံ **ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌော** နာမ။ ဥက္ကဋ္ဌတော ဥပဍ္ဎပ္ပမာဏော **မဇ္ဈိမော** ။ မဇ္ဈိမတော ဥပဍ္ဎပ္ပမာဏော **ဩမကော**။ တေသမ္ပိ ဝုတ္တနယေနေဝ ပဘေဒော ဝေဒိတဗ္ဗော။ ဣစ္စေတေသု ဥက္ကဋ္ဌုက္ကဋ္ဌော စ ဩမကောမကော စာ တိ ဒွေ အပတ္တာ, သေသာ သတ္တ ပတ္တာ ပမာဏယုတ္တာ နာမာတိ ဧဝံ ပမာဏေန ယုတ္တော ပမာဏိကော, တံ ပမာဏိကံ။ **ပတ္တန္တိ** သတ္တသု ပတ္တေသု အညတရံ ပတ္တံ။ ပတ္တဿ အတ္တနော သန္တကတာ, ပမာဏယုတ္တတာ, အဓိဋ္ဌာနူပဂ တာ, အတိရေကပတ္တတာ, ဒသာဟာတိက္ကမောတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ ပဌမပတ္တသိက္ခာပဒံ။

၂၅. ယော ဘိက္ခု ပဉ္စဗန္ဓနတော ဦနပတ္တေ သတိ ပရံ ပန နဝံ ပတ္တံ ဝိညာပေတိ, တဿပိ ဘိက္ခုနော နိဿဂ္ဂိယံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ပရန္တိ** အညံ, ''နဝံ ပတ္တ''န္တိမိနာ တုလျာဓိကရဏံ။ အဓိဋ္ဌာနူပဂပတ္တဿ ဦနပဉ္စ ဗန္ဓနတာ, အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, ကတဝိညတ္တိ, တာယ စ ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ စတ္တာရိ အင်္ဂါနိ။ ဦနပဉ္စဗန္ ဓနသိက္ခာပဒံ။

၂၆. ယော သပ္ပိတေလာဒိကံ ပန ဘေသဇ္ဇံ ပဋိဂ္ဂဟေတွာ သတ္တာဟပရမံ သန္နိဓိကာရကံ ဘုဉ္ဇန္တော သတ္ တာဟံ အတိက္ကာမေတိ , တဿ နိဿဂ္ဂိယံ သိယာတိ အတ္တော။ တတ္ထ **သပ္ပိတေလာဒိက** န္တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေ နဝနီတမဓုဖာဏိတံ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ **သပ္ပိ** နာမ ဂဝါဒီနံ သပ္ပိ, ယေသံ မံသံ ကပ္ပတိ, တေသံ သပ္ပိ, တထာ **နဝနီတံ။ တေလံ** နာမ တိလသာသပမဓုကဧရဏ္ဍဝသာဒီဟိ နိဗ္ဗတ္တံ။ **မဓု** နာမ မက္ခိကာမဓုမေဝ။ ဥစ္ဆုရသံ ဥပာဒါယ ပန အပက္ကာ တ အဝတ္ထုကပက္ကာ တ သဗ္ဗာပိ ဥစ္ဆုဝိကတိ **ဖာဏိတန္တိ** ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဘေသဇ္ဇဝိကာနသိက္ခာပဒံ။

၂၇. ဘိက္ခုဿ စီဝရံ ဒတွာ ပုန တံ စီဝရံ သကသညာယ အစ္ဆိန္ဒန္တဿ တ အစ္ဆိန္ဒာပယတောပိ တ နိဿဂ္ ဂိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ဒတွာတိ** ဝေယျာဝစ္စာဒီနိ ပစ္စာသိသမာနော ဒတွာ။ **အစ္ဆိန္ဒန္တဿာ** တိ ဝေယျ

ယာဝစ္စာဒီနိ အကရောန္တံ ဒိသွာ ဗလက္ကာရေန ဂဏှန္တဿ, တထာ **အစ္ဆိန္ဒာပယတော** တိ။ ဝိကပ္ပနူပဂစီဝရတာ, သာမံဒိန္နတာ, သကသညိတာ, ဥပသမ္ပန္နတာ, ကောဓဝသေန အစ္ဆိန္ဒနံ ဝါ အစ္ဆိန္ဒာပနံ ဝါတိ ဣမာနေတ္ထ ပဉ္စ အင်္ဂါနိ။ အစ္ဆိန္ဒနသိက္ခာပဒံ။

၂၈. အပ္ပဝါရိတံ အညာတိံ ဂဟပတိံ သုတ္တံ ယာစိတွာ ဉာတိပ္ပဝါရိတေ ဝဋ္ဋေတွာ တန္တဝါယေဟိ စီဝရံ ဝါယာပေန္တဿ နိဿဂ္ဂိယံ သိယာတိ ပိဏ္ဍတ္ထော။ တတ္ထ **သုတ္တ**န္တိ ဆဗ္ဗိဓံ ခောမသုတ္တာဒိကံ ဝါ တေသံ အနုလောမံ ဝါ။ **ယာစိယာ**တိ စီဝရတ္ထာယ ယာစိတွာ။ စီဝရတ္ထာယ ဝိညာပိတသုတ္တံ, အတ္တုဒ္ဒေသိကတာ, အကပ္ပိယတန္တဝါယေန အကပ္ပိယဝိညတ္တိယာ ဝါယာပနန္တိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။ သုတ္တဝိညတ္တိသိက္ခာပဒံ။

၂၉. ယော ဘိက္ခု သင်္ဃဿ ပရိဏတံ လာဘံ ဇာနန္တော အတ္တနော ပရိဏာမေတိ, တဿ နိဿဂ္ဂိယံ သိယာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **ဇာန**န္တိ ဇာနန္တော။ **လာဘ**န္တိ လဘိတဗ္ဗံ စီဝရာဒိဝတ္ထုံ။ **ပရိဏတ**န္တိ သင်္ဃဿ နိန္နံ သင်္ဃဿ ပေါဏံ သင်္ဃဿ ပဗ္ဘာရံ ဟုတွာ ဌိတံ။ **အတ္တနော ပရိဏာမေတီ**တိ "မယှံ ဒေထာ"တိအာဒီနိ ဝဒန္တော အတ္တနိ နိန္နံ ကရောတိ။ သင်္ဃေ ပရိဏတဘာဝေါ, တံ ဉတွာ အတ္တနော ပရိဏာမနံ, ပဋိလာဘောတိ ဣမာနေတ္ထ တီဏိ အင်္ဂါနိ။ ပရိဏာမနသိက္ခာပဒံ။

နိဿဂ္ဂိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၄. ပါစိတ္တိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၃၀. ဣဒါနိ ပါစိတ္တိယံ ဒဿေတုံ **"သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ"** ဣစ္စာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ **သမ္ပဇာနမုသာဝါဒေ** တိ နိမိတ္တတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ, တသ္မာ ယော ဘိက္ခု သမ္ပဇာနန္တော မုသာ ဝဒတိ, တဿ တန္နိမိတ္တံ တံဟေတု တပ္ပစ္စယာ ပါစိတ္တိယံ ဥဒီရိတန္တိ အတ္ထော။ **ဘိက္ခုဉ္စ ဩမသန္တဿာ** တိ ဇာတိနာမဂေါတ္တကမ္မသိပ္ပဝယအာဗာဓလိင်္ဂကိလေသာပတ္တိအက္ကောသေသု ဘူတေန ဝါ အဘူတေန ဝါ ယေန ကေနစိ မုခသတ္တိနာ ဘိက္ခုံ ဩဝိဇ္ဈန္တဿ ဘိက္ခုနော ပါစိတ္တိယံ ဥဒီရိတန္တိ အတ္ထော။ **ပေသုညဟရဏေပိ စာ**တိ ဘိက္ခုဿ ပေသုညဟရဏေ, ဇာတိအာဒီဟိ အက္ကောသဝတ္ထူဟိ ဘိက္ခုံ အက္ကောသန္တဿ ဘိက္ခုနော သုတွာ ဘိက္ခုနော ပိယကမျတာယ ဝါ ဘေဒါဓိပ္ပာယေန ဝါ ယော အက္ကုဒ္ဓော, တဿ ဘိက္ခုဿ ကာယေန ဝါ ဝါစာယ ဝါ ပေသုညဟရဏဝစနေ ပါစိတ္တိယံ ဥဒီရိတန္တိ အတ္ထော။

၃၁. သင်္ဂီတိတ္တယမာရုဠှံ ပိဋကတ္တယံ ဓမ္မံ ဘိက္ခုဉ္စ ဘိက္ခုနိဉ္စ ဌပေတွာ အညေန ပုဂ္ဂလေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ပဒံ ပဒံ ဘဏန္တဿ ဘိက္ခုနော ပဒဂဏနာယ ပါစိတ္တိယံ ဥဒီရိတန္တိ သမုဒါယတ္ထော။

၃၂. **အနုပသမ္ပန္နေနေတ** တိ ဘိက္ခုံ ဌပေတွာ အန္တမသော ပါရာဇိကဝတ္ထုဘူတေန တိရစ္ဆာနဂတေနာပိ သဟ တိရတ္တိယံ သယိတွာ စတုတ္ထဒိဝသေ အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ ပုန သဟသေယျာယ ပါစိတ္တိ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **သဟသေယျာယာ** တိ သဗ္ဗစ္ဆန္နပရိစ္ဆိန္နေ, ယေဘုယျေနစ္ဆန္နပရိစ္ဆိန္နေ ဝါ သေနာသနေ ပုဗ္ဗာပရိယေန ဝါ ဧကက္ခဏေ ဝါ ဧကတော နိပဇ္ဇနာယ။ တတ္ထ ဆဒနံ အနာဟစ္စ ဒိယဍ္ဎဟတ္ထုဗ္ဗေဓေန ပါကာရာဒိနာ ပရိစ္ဆိန္နမ္ပိ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္နမိစ္စေဝ ဝေဒိတဗ္ဗံ။

၃၃. ဧကရတ္တမ္ပိ ဣတ္ထိယာ သဒ္ဓိံ သေယျံ ကပ္ပယတော တဿ ဘိက္ခုနောပိ ပါစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **ဣတ္ထိယာ** တိ အန္တမသော တဒဟုဇာတာယပိ မနုဿိတ္ထိယာ။ **ဒေသေန္တဿ ဝိနာ ဝိညုံ, ဓမ္မဉ္စ ဆပ္ပဒုတ္တရိ**န္တိ ဝိညုံ ပုရိသံ ဝိနာ ဣတ္ထိယာ ဆပ္ပဒတော ဥတ္တရိံ ဓမ္မံ ဒေသေန္တဿ ဘိက္ခုနော ပါစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ "ဆပ္ပဒုတ္တရိ"န္တိ ဧတ္ထ ဧကော ဂါထာပါဒေါ ဧကံ ပဒန္တိ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ပဒပ္ပမာဏံ ဝေဒိတဗ္ဗံ။ ဆ ပဒါနိ ဆပ္ပဒံ, ဆပ္ပဒတော ဥတ္တရိံ ဆပ္ပဒုတ္တရိံ။

၃၄. ဘိက္ခုသမ္မုတိံ ဌပေတွာ ဘိက္ခုနော ဒုဋ္ဌုလ္လံ ဝဇ္ဇံ အဘိက္ခုနော ဝဒန္တဿ ပါစိတ္တိယံ ဥဒီရိတန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ **ဒုဋ္ဌုလ္လ**န္တိ ဣဓ သင်္ဃာဒိသေသံ အဓိပ္ပေတံ။ **ဘိက္ခုသမ္မုတိယာ** တိ ယံ သင်္ဃော အဘိဏှာပတ္တိ

ကဿ ဘိက္ခုနော အာယတိံ သံဝရတ္ထာယ အာပတ္တိနုဋ္ဌ ကုလာနုဋ္ဌ ပရိယန္တံ ကတ္ဝာ တ အကတ္ဝာ တ တိက္ခတ္ဝာ တုံ အပလောကေတ္ဝာ ကတိကံ ကရောတိ, တံ ၄ပေတ္ဝာ။ **အဘိက္ခုနော**တိ အနုပသမ္ပန္နဿ။ **ဝဒန္တဿာ** တိ အာရောစေန္တဿ။

၃၅. ယော အကပ္ပိယံ ပထဝိံ ခဏေယ္ယ တ ခဏာပေယ္ယ တ, တဿ ဟာစိတ္တိယံ သိယာ။ တတ္ထ **အကပ္ပိယန္တိ** ဥဒ္ဓနပစနာဒိဝသေန တ တထာ တထာ အဒမှာ တ ဇာတပထဝီ ဝုစ္စတိ။ သာ တိဝိဓာ သုဒ္ဓမိဿပုဉ္ဇဝသေန။ တတ္ထ **သုဒ္ဓပထဝီ** နာမ ပကတိယာ သုဒ္ဓပံသု တ သုဒ္ဓမတ္တိကာ တ။ **မိဿပထဝီ** နာမ ယတ္ထ ပံသုတော တ မတ္တိကတော တ ဟာသာဏသက္ခရကထလမရုမ္ဗတလုကာသု အညတရဿ တတိယဘာဂေ ဟောတိ။ **ပုဉ္ဇပထဝီ** နာမ အတိရေကစာတုမာသံ ဩဝဋ္ဌော ပံသုပုဉ္ဇော တ မတ္တိကာပုဉ္ဇော တ ဟောတိ။ ဝုတ္တလက္ခဏေန ပန မိဿကပုဉ္ဇောပိ ပိဋ္ဌိဟသာဏေ ဌိတသုခုမရဇမ္ပိ စ ဒေဝေ ဖုသယန္တေ သကိံ စေ တိန္တံ, စာတုမာသစ္စယေန တိန္တောကာသော ပုဉ္ဇပထဝီသင်္ခမေဝ ဂစ္ဆတိ။ ယော ဘိက္ခု ဘူတကာမံ ဝိကောပေယ္ယ, တဿ ဟာစိတ္တိယံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ဘူတကာမ**န္တိ ဘဝန္တိ, အဘဝုံ စာတိ ဘူတာ, ဇာယန္တိ ဝမုန္တိ ဇာတာ ဝမိုတာ စာတိ အတ္ထော, ကာမောတိ ရာသိ, ဘူတာနံ ကာမော, ဘူတာ ဧဝ တ ကာမောတိ ဘူတကာမော, ပတိဋ္ဌိတဟရိတတိဏရုက္ခာဒီနမေတံ အဓိဝစနံ။ တံ ဘူတကာမံ။ **ဝိကောပေယ္ယာ**တိ ဆေဒနဘေဒနာဒီနိ ကရေယ္ယ။

၃၆. ယော ဘိက္ခု သင်္ဃိကံ မဉ္စာဒိံ အဇ္ဈောကာသေ သန္ထရဏာဒိကံ ကတ္ဝာ အာပုစ္ဆနာဒိကံ အကတ္ဝာ ယာတိ, တဿ ဟာစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **သင်္ဃိက** န္တိ သင်္ဃဿ သန္တကံ။ **မဉ္စာဒိ** န္တိ ဧတ္တေ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပီဌဘိသိကောစ္ဆာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **သန္ထရဏာဒိက** န္တိ သန္ထရဏာဒိံ ကတ္ဝာ တ ကာရာပေတ္ဝာ တ။ **အာပုစ္ဆနာဒိက**န္တိ အာပုစ္ဆနံ တ ဥဒ္ဓရဏံ တ ဥဒ္ဓရာပနံ တတိ အတ္ထော။ **ယာတီ**တိ ဂစ္ဆတိ။

၃၇. ယော ဘိက္ခု သင်္ဃိကာဝသထေ သေယ္ယံ သန္ထရဏာဒိကံ ကတ္ဝာ အာပုစ္ဆနာဒိကံ အကတ္ဝာ ယာတိ, တဿ ဘိက္ခုနော ဟာစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **သင်္ဃိကာဝသထေ** တိ သင်္ဃဿ သန္တကေ အာဝသထေ ဝိဟာရေ ဂဗ္ဘေ တ အညသ္မိံ တ သဗ္ဗပရိစ္ဆိန္နေ ဂုတ္တသေနာသနေ။ **သေယ္ယ** န္တိ ဘိသိ စိမိလိကာ ဟဝုရဏံ ဥတ္တရတ္ထရဏံ ဘူမတ္ထရဏံ တဋ္ဋိကာ စမ္မက္ခဏ္ဍံ နိသီဒနံ ပစ္စတ္ထရဏံ တိဏသန္ထာရော ပဏ္ဏသန္ထာရောတိ ဧဝမာဒိကံ။ **သန္ထရဏာဒိက** န္တိ တေသု ယေန ကေနစိ အတ္ထရဏာဒိကံ ကတ္ဝာ တ ကာရာပေတ္ဝာ တ။

၃၈-၉. ယော ပန ဘိက္ခု ဇာနံ သပ္ပာဏကံ တောယံ ပရိဘုဉ္ဇယေ, တဿ ဘိက္ခုနော ဟာစိတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ဇာနံ သပ္ပာဏက** န္တိ "သပ္ပာဏကမိဒ"န္တိ ဒိသ္ဝာ တ သုတ္ဝာ တ ယေန ကေနစိ အာကာရေန ဇာနန္တော။ **တောယ**န္တိ ဥဒကံ။ **ပရိဘုဉ္ဇယေ** တိ ပရိဘုဉ္ဇေယ္ယ။ ယော ဘိက္ခု ဟရိဝတ္တကံ ၄ပေတ္ဝာ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရံ ဒေတိ, တဿ ဘိက္ခုနော ဟာစိတ္တိ သိယာ။ စီဝရပ္ပဋိဂ္ဂဟဏသိက္ခာပဒေ ဘိက္ခု ပဋိဂ္ဂဟကော ဣဓ ဘိက္ခုနီ, အယံ ဝိသေသော။ အညာတိကာယ ဘိက္ခုနိယာ စီဝရံ သိဗ္ဗတောပိ တဿ ဘိက္ခုနော ဟာစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။ **စီဝရ**န္တိ နိတသနဟာရုပနူပဂံ။ **သိဗ္ဗတော** တိ သယံ သိဗ္ဗန္တဿ သူစိံ ပဝေသေတ္ဝာ နီဟရဏေ ပယောဂဂဏနာယ ဟာစိတ္တိ။ သိဗ္ဗာပေန္တဿ ပန "သိဗ္ဗာ"တိ ဝုတ္တော သစေပိ သဗ္ဗံ သူစိကမ္မံ နိဋ္ဌာပေသိ, ဧကမေဝ ဟာစိတ္တိ, အာဏတ္တဿ ပယောဂဂဏနာယ ဟာစိတ္တိ ဟောတိ။ ပတရေတ္ဝာန အတိရိတ္တံ အကာရေတ္ဝာ ဘုဉ္ဇတော ဟာစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။ တတ္ရာယံ ဝိနိစ္ဆယော – ဩဒနော သတ္တု ကုမ္မာသော မစ္ဆော မံသန္တိ ပဉ္စန္နံ ဘောဇနာနံ အညတရံ သာသပမတ္တမ္ပိ အဇ္ဈောဟရိတ္ဝာ ဘောဇနံ ပဋိက္ခေပံ ကတ္ဝာ အညေန ဣရိယာပထေန "အလမေတံ သဗ္ဗ"န္တိ အတိရိတ္တံ အကာရေတ္ဝာ ပရိဘုဉ္ဇတော ဟာစိတ္တိ ဟောတီတိ။

၄၀. ယော ဘိက္ခု အာသာဒနာပေက္ခော ဘုတ္တာဝိံ ပတရိတံ ဘိက္ခုံ "ဟန္ဒ, ဘိက္ခု, ခါဒ တ ဘုဉ္ဇ တ"တိ အနတိရိတ္တေန ပတရေတိ, ဘောဇနေ ဘုတ္တေ တဿ ဟာစိတ္တိယံ ဥဒီရိတန္တိ အတ္ထော။ တတ္ထ **အာသာဒနာပေက္ခော** တိ အာသာဒနံ စောဒနံ မင်္ကုကရဏဘာဝံ အပေက္ခမာနော။

၄၁-၂. ယော ဘိက္ခု သန္နိဓိဘောဇနံ ဘုဉ္ဇေယ္ယ, တဿ ဘိက္ခုနော ဟာစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **သန္နိဓိဘောဇန**န္တိ ပဋိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ဧကရတ္တံ ဝီတိနာမိတဘောဇနံ။ ဝိကာလေ ယာဝကာလိကံ ဘုဉ္ဇတော တပိ ဟာစိတ္တိ

သိယာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **ဝိကာလေ**တိ ဝိဂတကာလေ, မဇ္ဈန္ဟိကာတိက္ကမတော ပဋ္ဌာယ ယာဝ အရုဏုဂ္ဂမနာတိ အတ္ထော။ **ယာဝကာလိက**န္တိ ဝနမူလဖလာဒိကံ အာမိသဘောဇနံ။ အဂိလာနော ဘိက္ခု ပဏီတကံ သပ္ပိဘတ္တာဒိကမ္ပိ ဝိ ညာပေတွာန ဘုဉ္ဇေယျ, တဿ ဘိက္ခုနော ပာစိတ္တိ သိယာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **အဂိလာနော**တိ ကလ္လကော။ **ပ ဏီတက**န္တိ သပ္ပိတေလမဓုဖာဏိတမစ္ဆမံသခီရဒဓိသင်္ခါတေဟိ သံသဋ္ဌံ သတ္တဓညနိဗ္ဗတ္တံ ပဏီတဘောဇနံ ။ ယော ဘိက္ခု ဒန္တကဋ္ဌောဒကံ ဝဇ္ဇေတွာ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတကံ ဘုဉ္ဇေယျ, ပာစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **အပ္ပဋိဂ္ဂ ဟိတ**န္တိ ကာယေန ဝါ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓေန ဝါ ဂဏှန္တဿ ဟတ္ထပါသေ ဌတွာ ကာယကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓနိဿဂ္ဂိ ယာနံ အညတရေန န ဒိန္နံ အပ္ပဋိဂ္ဂဟိတံ နာမ။

၄၃. ယော ဘိက္ခု တိတ္ထိယဿ သဟတ္ထတော ကိဉ္စိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ ဒဒေယျ, တဿ ပာစိတ္တိ သိယာတိ သမ္ဗန္ ဓော။ တတ္ထ **တိတ္ထိယဿာ**တိ အညတိတ္ထိယဿ။ **ကိဉ္စိ ဘုဉ္ဇိတဗ္ဗ**န္တိ ယံ ကိဉ္စိ ဘောဇနီယံ။ **သဟတ္ထတော**တိ သဟတ္ထာ။ ယော ဘိက္ခု မာတုကမေန ဧကတော ရဟော နိသဇ္ဇံ ကပ္ပေယျ, တဿ ပာစိတ္တိ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ရဟော**တိ ပဋိစ္ဆန္နေ။ **ကပ္ပေ** တိ ကပ္ပေယျ။ **ဧကတော**တိ သဒ္ဓိံ။

၄၄. **သုရာမေရယပါနေပီ**တိ ဧတ္ထ ပိဋ္ဌာဒီဟိ ကတံ မဇ္ဇံ **သုရာ**။ ပုပ္ဖာဒီဟိ ကတော အာသဝော **မေရယံ**။ ယော ဘိက္ခု တဒုဘယမ္ပိ ဗီဇတော ပဋ္ဌာယ ကုသဂ္ဂေနာပိ ပိဝတိ, တဿ ပာစိတ္တိယံ ဥဒီရိတန္တိ အတ္ ထော။ **အင်္ဂုလိပတောဒကေ စာပီ** တိ အင်္ဂုလီဟိ ဥပကစ္ဆကာဒီနံ ဃဋ္ဋနပစ္စယာ ပာစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။ **ဟာသဓ မ္မေပိ စောဒကေ**တိ ဥပရိဂောပ္ဖကေ ဥဒကေ ဟာသဓမ္မေ ကီဠာနိမိတ္တံ တဿ ပာစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။

၄၅. **အနာဒရေပိ ပာစိတ္တီ** တိ ပုဂ္ဂလဿ ဝါ ဓမ္မဿ ဝါ အနာဒရကရဏေပိ ပာစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။ ယော ဘိက္ခု ဥပသမ္ပန္နေန ပညတ္တေန ဝုစ္စမာနော တဿ ဝါ ဝစနံ အကတ္တုကာမတာယ, တံ ဝါ ဓမ္မံ အသိက္ခိတု ကာမတာယ အနာဒရိယံ ကရောတိ, တဿ တသ္မိံ အနာဒရိယေ ပာစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။ ဘယာနကံ ကထံ ကတွ ာ ဝါ ဘယာနကံ ရူပံ ဒဿေတွာ ဝါ ဘိက္ခုံ ဘီသယတောပိ ပာစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။

၄၆. ယော ဘိက္ခု အဂိလာနော ကိဉ္စိ ပစ္စယံ ဌပေတွာ ဇောတိံ ဇလေယျ ဝါ ဇလာပေယျ ဝါ, တဿ ပာစိတ္တိ ယံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ကိဉ္စိ ပစ္စယ** န္တိ ပဒီပုဇ္ဇလနံ ဝါ ပတ္တပစနာဒီသု ဇောတိကရဏံ ဝါတိ ဧဝရူပံ ပစ္စ ယံ ဌပေတွာ။ **ဇောတိ**န္တိ အဂ္ဂိံ။

၄၇-၈. ကပ္ပဗိန္ဒုံ အနာဒာယ **နဝစီဝရဘောဂိနော** နဝံ စီဝရံ ဘုဉ္ဇန္တဿ ပာစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ထော။ **ကပ္ပဗိန္ဒု** န္တိ မောရက္ခိမဏ္ဍလမင်္ဂုလပိဋ္ဌိနံ အညတရပ္ပမာဏံ ကပ္ပဗိန္ဒုံ။ **အနာဒာယာ**တိ အနာဒိယိတွာ။ ဘိက္ခုနော စီဝရာဒိကံ ပရိက္ခာရံ အပနေတွာ နိဓေန္တဿ ဝါ နိဓာပေန္တဿ ဝါ ဟသာပေက္ခဿ ဘိက္ခုနော ပာစိတ္တိ သိယာတိ အတ္ ထော။ **စီဝရာဒိက**န္တိ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ပတ္တနိသီဒနသူစိဃရကာယဗန္ဓနာဒိံ သင်္ဂဏှာတိ။ **နိဓေန္တဿာ** တိ နိဒဟန္တ ဿ။ **ဟသာပေက္ခဿာ** တိ ဟသာဓိပ္ပာယဿ။ **ဇာနံ ဟဏံ ဟနေ ဘိက္ခု, တိရစ္ဆာနဂတမ္ပိ စာ** တိ ယော ဘိက္ခု ''ဟဏော''တိ ဇာနန္တော တိရစ္ဆာနဂတံ ဟဏံ ခုဒ္ဒကမ္ပိ မဟန္တမ္ပိ ဟနေယျ, တဿ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ အ တ္ထော။

၄၉. **ဆာဒေတုကာမော ဆာဒေတိ, ဒုဋ္ဌုလ္လံ ဘိက္ခုနောပိ စာ** တိ ယော ဘိက္ခု ဘိက္ခုနော ဒုဋ္ဌုလ္လသင်္ခါတံ သင်္ဃာ ဒိသေသံ ဆာဒေတုကာမော ဟုတွာ ဆာဒေတိ, တဿ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ အတ္ထော။ ဤတ္ထိယာ သဟ သံဝိဓာယ ကမဂ္ဂပဋိပဇ္ဇဿ ဘိက္ခုနော ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၅၀. **ဘိက္ခုံ ဝါ ပဟရေယျာထော** တိ ယော ဘိက္ခု ဘိက္ခုံ ပဟရေယျ, တဿ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ ယောဇနာ။ **တလသတ္တိကမုဂ္ဂိရေ** တိ ယော ဘိက္ခု ပဟရဏာကာရံ ဒဿေန္တော ကာယံ ဝါ ကာယပ္ပဋိဗဒ္ဓံ ဝါ ဥဂ္ဂိရေယျ, တဿ သ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ အတ္ထော။ **စောဒေယျ ဝါ စောဒာပေယျ, ဘိက္ခုံ အမူလကေန စာ** တိ ယော ဘိက္ခု ဘိက္ခုံ အမူလကေန သင်္ဃာဒိသေသေန စောဒေယျ ဝါ စောဒာပေယျ ဝါ, တဿ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ အတ္ထော။ တတ္ ထ **အမူလကေနာ**တိ ဒိဋ္ဌာဒိမူလဝိရဟိတေန။

၅၁. **ကုက္ကုစ္စူပဟာဒနေ စာ** ပီတိ "ဥဇုနိဝိသတိဝဿော တ္ဝံ မသေ"တိအာဒီနိ ဘဏန္တော ကုက္ကုစ္စံ ဥပ္ပာဒေယျ, တဿ ကုက္ကုစ္စူပ္ပာဒနပစ္စယာ ပာစိတ္တိယံ ဟောတိ။ ယော ဘိက္ခု ဘဏ္ဍနဇာတာယ ဘဏ္ဍနဇာတာနံ ဝစနံ သောတုံ ဥပဿုတိံ ယာတိ, တဿ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ဘဏ္ဍနဇာတာယာ** တိ ကလဟဇာတာယ။ **ဘဏ္ဍနဇာတာနန္တိ** ကလဟဇာတာနံ။ **ဥပဿုတိ** န္တိ သုတိသမီပံ။

၅၂. ယော ဘိက္ခု သင်္ဃဿ ပရိဏာမိတံ ယံ လာဘံ, တံ ပရပုဂ္ဂလဿ နာမေတိ, တဿ ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **နာမေတီ**တိ ပရိဏာမေတိ။ **ပုစ္ဆံ အကတွာ** တိ "ဝိကာလေ ကာမပဝေသနံ အာပုစ္ဆာမီ"တိ ဝါ "ကာမံ ပဝိသိဿာမီ"တိ ဝါ အနာပုစ္ဆိတွာ။ **သန္တံ ဘိက္ခု** န္တိ အန္တောဥပစာရသီမာယ ဒဿနူပစာရေ ဘိက္ခုံ ဒိသွာ ယံ သက္ကာ ဟောတိ ပကတိဝစနေန အာပုစ္ဆိတုံ, တာဒိသံ ဝိဇ္ဇမာနံ ဘိက္ခုံ။ **ကာမဿာ** တိ ကာမံ, ကာမတော္တော သာမိဝစနံ။ **ဂတေတိ** သမ္ဗန္ဓေ ဘုမ္မဝစနံ, ဂတဿာတိ အတ္ထော။ သန္တံ ဘိက္ခုံ အနာပုစ္ဆိတွာ ဝိကာလေ ကာမံ ဂတဿ ဘိက္ခုနော ပာစိတ္တိယံ သိယာတိ အတ္ထော။ သေသံ ဥတ္တာနမေဝါတိ။

ဟာစိတ္တိယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၅. ပါဋိဒေသနီယနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၅၃. ဣဒါနိ ပါဋိဒေသနီယံ ဒဿေတုံ **"သင်္ဃိက"** န္တ္ယာဒိ အာရဒ္ဓံ။ တတ္ထ ယော ဘိက္ခု ဣဿရော ဟုတွာ သင်္ဃိကံ ဂရုဘဏ္ဍံ အညဿ ဒေတိ, တဿ ထုလ္လစ္စယံ သိယာ။ ထေယျာယ အညဿ ဒေတိ, ယထာဝတ္ထု ပာရာဇိကာဒိ သိယာ, ဒုက္ကဋဝတ္ထု ဒုက္ကဋံ, ထုလ္လစ္စယဝတ္ထု ထုလ္လစ္စယံ, ပာရာဇိကဝတ္ထု ပာရာဇိကံ သိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

၅၄. **ကုသာဒိမယစီရာနီ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝါကဖလကံ သင်္ဂဏှာတိ, ကုသမယစီရံ ဝါကမယစီရံ ဖလကမယစီရန္တိ။ တတ္ထ ကုသေ ဂန္ထေတွာ ကတစီရံ ကုသမယစီရံ။ ဝါကမယစီရံ နာမ တာပသာနံ ဝက္ကလံ။ ဖလကမယစီရံ နာမ ဖလကသဏ္ဌာနာနိ ဖလကာနိ သိဗ္ဗေတွာ ကတစီရံ။ **ကမ္ဗလံ ကေသဝါလဇ** န္တိ ကေသဇံ ကမ္ဗလံ ဝါလဇံ ကမ္ဗလံ, ကေသကမ္ဗလံ ဝါလကမ္ဗလန္တိ အတ္ထော။ ကေသေဟိ တန္တေ ဝါယိတွာ ကတကမ္ဗလံ ကေသကမ္ဗလံ။ စမရိဝါလေဟိ ဝါယိတွာ ကတကမ္ဗလံ ဝါလကမ္ဗလံ။ **သမယံ ဝိနာ**တိ နဋ္ဌစီဝရကာလံ ဌပေတွာ။ **ဓာရယတော** ဓာရယန္တဿ။ **လူကပက္ခာဇိနက္ခိပ** န္တိ ဥလူကပက္ခိအဇိနက္ခိပံ။ တတ္ထ **ဥလူကပက္ခီတိ** ဥလူကသကုဏပက္ခေဟိ ကတနိဝါသနံ။ **အဇိနက္ခိပ** န္တိ သလောမံ သခုရံ အဇိနမိဂစမ္မံ။ နဋ္ဌစီဝရကာလံ ဌပေတွာ ဣမေသု သတ္တသု ဝတ္ထူသု ယံ ကိဉ္စိ ဓာရယတော ထုလ္လစ္စယံ သိယာတိ အတ္ထော။

၅၅. သတ္တကေန ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ သတ္တကမ္မံ, တသ္မိံ **သတ္တကမ္မေ**။ ဝတ္ထိမှိ ကတ္တဗ္ဗံ ကမ္မံ ဝတ္ထိကမ္မံ, တသ္မိံ **ဝတ္ထိကမ္မေ။ သံ နိမိတ္တ** န္တိ အတ္တနော အင်္ဂဇာတံ။ တံ ဆိန္ဒတော ထုလ္လစ္စယံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **မံသာဒိဘောဇနေ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန အဋ္ဌိလောဟိတစမ္မလောမာနိ သင်္ဂဏှာတိ။ တသ္မာ မနုဿာနံ မံသအဋ္ဌိလောဟိတစမ္မလောမဘောဇနပစ္စယာ ထုလ္လစ္စယံ သိယာတိ အတ္ထော။

၅၆. **ကဒလေရကက္ကဒုဿာနီ** တိ ဧတ္ထ ကဒလိဧရကအက္ကတကေဟိ ကတာနိ ဝတ္ထာနိ ဓာရယန္တဿ ဒုက္ကဋံ။ **ပောတ္ထက** န္တိ မကစိတကေဟိ ကတံ ပောတ္ထကဒုဿံ။ **သဗ္ဗပီတာဒိက**န္တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန သဗ္ဗလောဟိတကသဗ္ဗကဏှကသဗ္ဗမဉ္ဇေဋ္ဌကံ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ သဗ္ဗမေဝ နီလကံ **သဗ္ဗနီလကံ**။ ဧဝံ သေသေသုပိ။ **နီလံ** ဥမ္မာရပုပ္ဖဝဏ္ဏံ။ **ပီတံ** ကဏိကာရပုပ္ဖဝဏ္ဏံ။ **လောဟိတံ** ဇယသုမနပုပ္ဖဝဏ္ဏံ။ **ကဏှကံ** အဒ္ဒာရိဋ္ဌကဝဏ္ဏံ။ **မဉ္ဇေဋ္ဌကံ** လာခာရသဝဏ္ဏံ။ ဣမေသု အဋ္ဌသု ဝတ္ထူသု ယံ ကိဉ္စိ ဓာရယန္တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ အတ္ထော။

၅၇-၈. **ဟတ္ထိဿုရဂသောဏာန** န္တိ ဟတ္ထိအဿဥရဂသောဏာနံ မံသံ အဋ္ဌိရုဓိရစမ္မလောမာနိ။ **သီဟဗျဂ္ဃစ္ဆဒီပိနန္တိ** သီဟဗျဂ္ဃအစ္ဆဒီပီနံ မံသာဒီနိ။ တရစ္ဆဿ စ မံသာဒိံ ဥဒ္ဒိဿကတမံသဉ္စ အနာပုစ္ဆိတမံသဉ္စ ဘုဉ္ဇတော ဒုက္ကဋံ သိယာ။ **ဒကတိတ္ထာဒိက** န္တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝစ္စပဿာဝကုဋိယော သင်္ဂဏှာတိ။

တေန **ယာတာနုပုဗ္ဗံ** အာဂတပုဗ္ဗိုဟဋ္ဌိ **ဟိတွာတေန** ဝဇ္ဇေတွာ နဟာနတိတ္ထဉ္စ ဝစ္စကုဋိဉ္စ ပဿာဝကုဋိဉ္စ **ဝဇေ** ဝဇေယျ ဂစ္ဆေယျ, ဒုက္ကဋံ တဿ သိယာတိ အတ္ထော။

၅၉. **သဟသာ**တိ ဝေဂသာ ဝေဂေန။ **ဝုဗ္ဘဇိတွာနာ**တိ အန္တရတာသကံ ဒူရတောဝ ဥက္ခိပိတွာ, ဝ-ကာရော သန္ဓိဝသေနာဂတော။ **ပဝိသေ**တိ ပဝိသေယျ။ **ဝစ္စပဿာဝကုဋိက**န္တိ ဝစ္စကုဋိကံ ပဿာဝကုဋိကံ။ **ဝိသေ**တိ ပဝိသေယျ။ ယော ဘိက္ခု ဝစ္စပဿာဝကုဋိကံ သဟသာ ပဝိသေယျ တ နိက္ခမေယျ တ, ဥဗ္ဘဇိတွာ တ ပဝိသေယျ တ နိက္ခမေယျ တ, ဥက္ကာသိကံ ဝဇ္ဇေတွာ တံ ပဝိသေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ ယောဇနာ။

၆၀. နိတ္ထုနန္တော ဝစ္စံ ကရေယျ ဒန္တကဋ္ဌဉ္စ ခာဒန္တော, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ အတ္ထော။ ဝစ္စပဿာဝဒေါဏိနံ ဗဟိ ဝစ္စာဒိကံ ဝစ္စပဿာဝံ ကရေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာ။

၆၁. **ခရေန စာဝလေခေယျာ**တိ ဖာလိတကဋ္ဌေန တ ဖရုသေန တ ဂဏ္ဌိကေန တ ပူတိကဋ္ဌေန တ သုသိရေန တ အဝလေခေယျာတိ အတ္ထော။ **ကဋ္ဌ**န္တိ အဝလေခနကဋ္ဌံ။ **ကူပကေ**တိ ဝစ္စကူပကေ။ **ဦဟတဉ္စာ**တိ ဂူထမက္ခိတဉ္စ။ **န ဓောဝေယျာ**တိ အတ္တနာ တ န ဓောဝေယျ ပရေန တ န ဓောတပေယျ။ **ဥလ္လာပဉ္စာ**တိ ကစဝရဉ္စ။ **န သောဓယေ**န သမ္မဇ္ဇေယျ။

၆၂. **စပုစပူ**တိ သဒ္ဒံ ကတွာ ဥဒကကိစ္စံ ကရောန္တဿ အာစမန္တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ အတ္ထော။ **အနဇ္ဈိဋ္ဌောဝ**တိ အနာဏတ္တောယေဝ။ **ထေရေနာ**တိ သင်္ဃတ္ထေရေန။ **ဟတိမောက္ခ**န္တိ ဟတိမောက္ခုဒ္ဒေသံ။ **ဥဒ္ဒိသေ** ဥဒ္ဒိသေယျ, ဒုက္ကဋံ သိယာ။

၆၃. အနာပုစ္ဆာယ ပဉှဿ ကထနေ, အနာပုစ္ဆာယ ပဉှဿ ဝိဿဇ္ဇနေ, အနာပုစ္ဆာယ သဇ္ဈာယကရဏေ, အနာပုစ္ဆာယ ပဒီပဇာလနေ, အနာပုစ္ဆာယ ပဒီပဝိဇ္ဈာပနေတိ ဣမေသု စတူသု ပစ္စယေသု တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာ။

၆၄. အနာပုစ္ဆာ တတဟာနကတဉ္ဇာနိ ဝိဝရေယျ တ ထကေယျ တ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဝန္ဒနာဒိ**န္တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝန္ဒာပနံ သင်္ဂဏှာတိ။ ယော ဘိက္ခု နဂ္ဂေ ဝန္ဒနံ ကရေယျ, ဝန္ဒာပနံ ကရေယျ, ဂမနံ ကရေယျ, ဘောဇနံ ကရေယျ, ပိဝနံ ကရေယျ, ခါဒနံ ကရေယျ, ဂဟဏံ ကရေယျ, အနံ ကရေယျ, တဿ သဗ္ဗတ္ထ ဒုက္ကဋန္တိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၅. **တိပဋိစ္ဆန္နကံ ဝိနာ**တိ "အနုဇာနာမိ, ဘိက္ခဝေ, တိဿော ပဋိစ္ဆာဒိယော ဇန္တာဃရပဋိစ္ဆာဒိံ ဥဒကပဋိစ္ဆာဒိံ ဝတ္ထပဋိစ္ဆာဒိ"န္တိ (စူဠဝ. ၂၆၁) ဧဝံ ဝုတ္တာ တိဿော ပဋိစ္ဆာဒိယော သမာဟဋာတိ "တိပဋိစ္ဆာဒီ"တိ ဝုတ္တံ။ တိပဋိစ္ဆန္နကံ ဌပေတွာ ပရိကမ္မံ သယံ ကရေယျ, ပရံ ကာရာပေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ အတ္ထော။ ယော ဘိက္ခု **နဟာယံ** နဟာယန္တော ကုဋ္ဋေ တ ထမ္ဘေ တ တရုမှိ တ ကာယံ ဥပဃံသေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာ။

၆၆. ယော ဘိက္ခု နဟာယန္တော ကုရုဝိန္ဒကသုတ္တေန ကာယံ ဃံသေယျ, **ကာယတော** ကာယေန အညမညံ ဃံသေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ယော အဂိလာနော သဥပာဟနော **ဗဟာရာမေ** ဗဟိအာရာမေ စရေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၆၇. **သဗ္ဗနီလာဒိကမ္ပိ စာ**တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန လောဟိတောဒာတပီတကဏှမဉ္ဇေဋ္ဌမဟာရင်္ဂမဟာနာမရင်္ဂရတ္တာဒယော ဥပါဟနာယော သင်္ဂဏှာတိ။ ယော ဘိက္ခု သဗ္ဗနီလသဗ္ဗလောဟိတာဒိကံ ဥပါဟနံ ဓာရေတိ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ယော ဘိက္ခု **ရတ္တော** ရတ္တစိတ္တော တဒဟုဇာတာယပိ **ဣတ္ထိယာ** နိမိတ္တံ ပဿေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာ။ ယော ဘိက္ခု **ဘိက္ခုအယိယာ** ဘိက္ခုအယိကာယ ဣတ္ထိယာ မုခံ ပဿေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာ။

၆၈-၉. ယော ဘိက္ခု ဥဇ္ဈာနသညီ ဟုတွာ **အညဿ** ဘိက္ခုနော ပတ္တံ တ ပဿေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာ။ အာအာသာဒိမ္ပိ ဥဒကပတ္တေ အတ္တနော မုခံ ပဿေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာ။ ဥစ္စာသနမဟာသနေ **နိသဇ္ဇာဒီ** နိသီဒနသယနာဒိံ ကရောန္တဿ ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ သိယာ။ ဥက္ခိတ္တာနုပသမ္ပန္နနာနာသံဝါသကာဒီနံ ဝန္ဒနေပိ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ဥက္ခိတ္တော** တိ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ ဥက္ခိတ္တကော, အာပတ္တိယာ အပ္ပဋိကမ္မေ ဥက္ခိတ္တကော, ပါပိကာယ ဒိဋ္ဌိယာ အပ္ပဋိနိဿဂ္ဂေ ဥက္ခိတ္တကောတိ တိဝိဓောပိ ဣဓာဓိပ္ပေတော။ **အနုပသမ္ပန္နော** တိ ဣမိနာ ဘိက္ခုနိသာမဏေရသာမဏေရိသိက္ခမာနပဏ္ဍကကတ္ထိသိက္ခာပစ္စက္ခာတကာ ဂဟိတာ။ **နာနာသံဝါသကာ**တိ လဒ္ဓိနာနာသံဝါသကာ ဂဟိတာ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဆိန္နမူလကာ ဂဟိတာ။

၇၀-၇၁. ယော ဒီဃာသနေ **ပဏ္ဍုကိတ္ထိပိ** ပဏ္ဍကေန တ ဣတ္ထိယာ တ ဥဘတောဗျဉ္ဇနေန တ ဧကတော နိသီဒေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာ။ **အဒီဃေ အာသနေ**တိ ရဿေ အာသနေ။ ယော ဘိက္ခု ရဿာသနေ မဉ္စေ တ ပီဌေ တ အသမာနာသနိကေန ဧကတော သယေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ အတ္ထော။ **ဖလပုပ္ဖာဒိက** န္တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ဝေဠုစုဏ္ဏဒန္တကဋ္ဌမတ္တိကာဒယော သင်္ဂဟိတာ။ ကုလသင်္ဂဟတ္ထာယ ဖလပုပ္ဖာဒိကံ ဒဒတော ဒုက္ကဋံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၇၂-၃. ယော ဘိက္ခု ဂန္ဓိမာဒိံ သယံ ကရေယျ, ပရံ ကာရာပေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာ။ ယော ဘိက္ခု ဖိနေန တရိတပစ္စယေ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာ။ **အဗ္ဘုတ္တော** ဗာလော ယော ဘိက္ခု အာစရိယုပဇ္ဈာယေ **အနိဿာယ** နိဿယံ အဂ္ဂဟေတွာ ဝသေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာ။ ယော ဘိက္ခု **အနုညာတေဟိ** မာတာပိတုအာဒီဟိ ပုဂ္ဂလေဟိ **အညဿ** ပုဂ္ဂလဿ ဘေသဇ္ဇံ ကရေယျ တ ဝဒေယျ တ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာ။ သာပတ္တိကော ယော ဘိက္ခု ဥပောသထပ္ပဝါရဏံ ကရေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ ဖိနေန ဘဂဝတာ တရိတာ ဖိနတရိတာ, ဖိနတရိတာ စ တေ ပစ္စယာ စေတိ ဖိနတရိတပစ္စယာ, တေ **ဖိနတရိတပစ္စယေ** ။ ဒွေဝမာတိကာအပ္ပဂုဏတာယ **အဗ္ဘုတ္တော** ။

၇၄. ယော ဘိက္ခု အာဘောဂံ တ နိယောဂံ တ ဝဇ္ဇေတွာ ဒွတ္တိရဗန္ဓာဒိကေ ဌာနေ ပရိဝတ္တကတဋ္ဌကံ အပိဓာယ ဒိတ သယေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဒွတ္တိရဗန္ဓာဒိကေ** တိ ယေန ကေနစိ ပရိက္ခိတ္တေ အဗ္ဘောကာသေပိ ရုက္ခမူလေပိ အန္တမသော ဣမိနာ လက္ခဏေန ယုတ္တအာကာသင်္ဂဏေပိ။ **အပိဓာယာ**တိ အပိဒဟိတွာ။ **ဝိနာ ဘောဂ**န္တိ "သေ ဒွတ္တရံ ဇဂ္ဂိဿတီ"တိ အာဘောဂံ ဌပေတွာတိ အတ္ထော။ **နိယောဂ**န္တိ အဝသဋ္ဌာနံ, အတ္တနော အဝသံ ဗဟုသာဓာရဏဋ္ဌာနံ ဌပေတွာ။ "သဝသော"တိ တ ဟဋ္ဌော, သဝသော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **ဒိတ**တိ ဒိတကာလေ။

၇၅. **ဓည**န္တိ သာလိ ဝီဟိ ယတေ ဧကေစုမော ကင်္ဂု ဝရကော ကုဒ္ရူသကောတိ သတ္တဝိဓံ ဓညံ။ **ဣတ္ထိရူပ** န္တိ အရုလောဟမယာဒိဣတ္ထိရူပံ။ **ရတန**န္တိ မုတ္တာဒိဒသဝိဓံ ရတနံ။ **အာဝုဓ**န္တိ သတ္တိတောမရာဒိသဗ္ဗာဝုဓဘဏ္ဍံ။ **ဣတ္ထိပသာဓန**န္တိ ဣတ္ထိယာ သီသာဒိအလင်္ကာရံ။ **တူရိယဘဏ္ဍ** န္တိ ဓမနသင်္ခာဒိသဗ္ဗံ တူရိယဘဏ္ဍံ။ **ဖလရုက္ခေ** တိ ဖလိတရုက္ခေ။ **ပုဗ္ဗဏ္ဏာဒိက** န္တိ မုဂ္ဂမာသာဒိကံ။ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန တကုရကုမ်ိနာဒယော ဂဟိတာ။ တေသု ယံ ကိဉ္စိ အာမသေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ အတ္ထော။

၇၆. **သသိတ္ထောဒကတေလေဟီ** တိ ယော ပန မဓုသိတ္ထကတေလေန တ ဥဒကမိဿကတေလေန တ ယေန ကေနစိ စိက္ခလ္လေန တ။ **ဖဏဟတ္ထဖဏေဟိ တ** တိ ဒန္တမယာဒိဖဏေန တ ဖဏကိစ္စသာဓကေဟိ ဟတ္ထင်္ဂုလီဟိ တ ကောစ္ဆေန တ ကေသမောသဏ္ဍနေ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ အတ္ထော။ ဧကသ္မိံ ဘာဇနေ ဘောဇနနိမိတ္တေ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ အတ္ထော။

၇၇. ဒွေဝ ဘိက္ခူ ဧကတ္ထရဏာ သယေယျုံ, ဒွေဝ ဘိက္ခူ ဧကပါဝုရဏာ သယေယျုံ, ဒွေဝ ဘိက္ခူ ဧကမဉ္စေ သယေယျုံ, တေသံ ဒုက္ကဋာနိ ဟောန္တီတိ သမ္ဗန္ဓော။ ပမာဏတော အဓိကံ တ ဦနံ တ ဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ ယောဇနာ။ တတ္ထ **အဓိက**န္တိ အဋ္ဌင်္ဂုလတော အဓိကံ။ **ဦန**န္တိ စတုရင်္ဂုလတော ဦနံ။

၇၈. ယော ဘိက္ခု နစ္စဉ္စ ဂီတဉ္စ တဒိတဉ္စ ယောဇေတိ တ ယောဇာပေတိ တ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာ။ တေသံ နစ္စာနံ ဒဿနံ, တေသံ ဂီတာနံ သဝနံ, တေသံ တဒိတာနံ သဝနဉ္စ ကရောန္တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ အတ္ထော။

၇၉. **ဝီဟာဒိရောပိမေတိ** ဝီဟိအာဒီနံ ရုဟနဋ္ဌာနေ။ **ဗဟိဟကာရကုဋ္ဌကေ** တိ ဟကာရကုဋ္ဌာနံ ဗဟိ။ **ဝစ္စာဒိဆဍ္ဍနာဒိမ္ပိဟီ**တိ ဝစ္စပဿာဝသင်္ကာရစလကာဒီနံ ဆဍ္ဍနဝိဿဇ္ဇနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ အတ္ထော။ **ဒီဃကေသာဒိဓာရဏေ**တိ ဒီဃကေသဓာရဏေ ဒီဃနခဓာရဏေ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ အတ္ထော။

၈၀. **နခမဋ္ဌကရဏာဒိမ္ပိဟီ** တိ ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေန ရဇနကရဏံ ဂဟိတံ။ **သမ္ဗာဓေ လောမဟာရဏေ** တိ သမ္ဗာဓေ ဥပကစ္ဆကမုတ္တကရဏဋ္ဌာနေ လောမုဒ္ဓရဏေ။ သဥပဟဟနော ဘိက္ခု ပရိကမ္မကတံ ဘူမိံ အက္ကမေယျာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၈၁. **အဓောတအလ္လပာဒေဟီ** တိ ယော ဘိက္ခု အဓောတပာဒေဟိ တ အလ္လပာဒေဟိ တ သင်္ဃိကံ မဉ္စံ တ ပီဌံ တ အက္ကမေယျ, ပရိကမ္မကတံ ဘိတ္တိံ တ ကာယတော အာမသန္တဿ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ အတ္ထော။

၈၂-၃. **သင်္ဃာဋ္ဌိယာပိ ပလ္လတ္ထေ** တိ အဓိဋ္ဌိတစီဝရေန ဝိဟာရေ တ အန္တရဃရေ တ ပလ္လတ္ထိကံ ကရေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ့။ **ဒုပ္ပရိဘုဋ္ဌေယျ စီဝရ** န္တိ တိဏ္ဏံ စီဝရာနံ အညတရံ စီဝရံ ဒုပ္ပရိဘောဂေန ပရိဘုဋ္ဌေယျ။ **အကာယဗန္ဓနော** တိ ကာယဗန္ဓနဝိရဟိတော ဘိက္ခု ကမံ ဝဇေယျ ဂစ္ဆေယျ။ ယော ဘိက္ခု **ဝစ္စကံ** ဥစ္စာရံ ကတွာ တန ဥဒကေ သန္တေ **နာစမေယျ** ဥဒကသုဒ္ဓိံ န ကရေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ အတ္ထော။ **သမာဒေယျ အကပ္ပိယေ**တိ ဘိက္ခုံ တ သာမဏေရာဒိကေ သေသသဟဓမ္မိကေ တ အကပ္ပိယေ နိယောဇေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ အတ္ထော။ သဘာကပတ္တိယာ ဒေသနာရောစနပစ္စယာ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ အတ္ထော။ **သဘာက**တိ ဧတ္ထ ဝတ္ထုသဘာဂတာဝ ဣကြာဓိပ္ပေတာ, န အာပတ္တိသဘာဂတာ။

၈၄. **န ဝသေ ဝဿ** န္တိ ယော ဘိက္ခု ဝဿံ န ဝသေယျ န ဥပဂစ္ဆေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ့ သိယာ။ **ဝိသံတဒေသုဒ္ဓစိတ္တေ**တိ ဧတ္ထ သမ္ပဒါနတ္ထေ ဘုမ္မဝစနံ, ပဋိဿုဝံ ဝိသံတဒေန္တဿ သုဒ္ဓစိတ္တဿ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ အတ္ထော။ ဝဿံ ဝသိတွာ **အနနုညာတကိစ္စတော** အနနုညာတကိစ္စေန ဘိက္ခုနော ဂမနေ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ ယောဇနာ။

၈၅. အာပဒံ ဝဇ္ဇေတွာ တရုဿ ဥဒ္ဒံ ဟေရိသမ္ပဟာ အဘိရုဟဏေ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အာပဒ**န္တိ အန္တရာယံ။ **တရုဿာ** တိ ရုက္ခဿ။ **ဟေရိသမ္ပဟာ**တိ ဧကပေရိသပ္ပမာဏာ မဇ္ဈိမဿ ပုရိသဿ ပဥ္စဟတ္ထာ။ အပရိဿာဝနော ယော ဘိက္ခု အဒ္ဓာနံ ဂစ္ဆေယျ, ယော စ ဘိက္ခု တံ ပရိဿာဝနံ ယာစတော န ဒဒေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ ယောဇနာ။ **အဒ္ဓာန** န္တိ အဒ္ဓယောဇနမေဝ အန္တိမမဒ္ဓာနံ။

၈၆. အတ္တနော ဃာတနေ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ယော ဘိက္ခု ဣတ္ထိရူပာဒိရူပံ ကရေယျ တ ကာရာပေယျ တ, တဿ ဒုက္ကဋံ့ သိယာ။ မာလာဒိကံ ဝိစိတ္တံ ဌပေတွာ ဇာတကာဒိဝတ္ထုံ သယံ ကရေယျ, ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၈၇. **ဘုဉ္ဇန္တမုဋ္ဌပေ** တိ ယော ဘိက္ခု ဘုဉ္ဇန္တံ ဥဋ္ဌာပေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ့ သိယာ။ ဘတ္တသာလာဒီသု ဝုဍ္ဍဟာနံ ဩကာသံ အဒတွာ နိသီဒတော ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ ယောဇနာ။

၈၈. **ယာနာနီ**တိ ဝယှာဟံ ရထော သကဋံ့ သန္ဒမာနိကာဒီနိ။ **ကလ္လကော** တိ အဂိလာနော။ အဂိလာနော ယော ဘိက္ခု ယာနာနိ အဘိရုဟေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ အတ္ထော။ **ဝဒေ ဒဝ**န္တိ ကေဠိံ ဝဒေယျ, ရတနတ္တယံ အာရဗ္ဘ ကေဠိံ ဝဒေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ အတ္ထော။ အညပရိသာယ ဥပလာလနေ ဒုက္ကဋံ့ ဟောတိ။

၈၉. **ကာယာဒိန္တိ** ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေ ဦရုနိမိတ္တံ သင်္ဂဏှာတိ။ ကာယံ တ ဦရုံ တ နိမိတ္တံ တ ဝိဝရိတွာ ဘိက္ခုနီနံ **န ဒဿယေ** န ဒဿေယျာတိ အတ္ထော။ လောကာယတံ တိရစ္ဆာနဝိဇ္ဇံ န စ သယံ တစေယျ, ပရဥ္စ န တစာပေယျ။ ပလိတံ ဂဏှေယျ တ ဂဏှာပေယျ တ, တဿ ဒုက္ကဋံ့ သိယာတိ ယောဇနာ။

၉၀-၉၂. ယတ္ထ ကတ္ထစိ ပေဠာယံ ပက္ခိပိတ္ဝာ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တိ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ ပတ္တ ဟတ္ထကော ယော ဘိက္ခု တတတဟန် တ ကတဋံ တ **ပဏာမေ** ပဏာမေယျ, **သောဒကံ** ပတ္တံ **ဉဏ္ဏွေဟယျ** ဉဏ္ဏေဟ ဩတာပေယျ တ ပဋိသာမေယျ တ, **တေဒကံ** ပတ္တံ **အတိဉဏ္ဏွေဟယျ** အတိဋ္ဌပေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ အတ္ထော။ ယော ဘိက္ခု ပတ္တံ ဘူမိယံ တ အင္ကေ တ မဉ္စေ တ ပီဌေ တ မိမုန္တေ တ ပရိဘဏ္ဍန္တေ တ ဟာဒေ တ ဆတ္တေ တ ဌပေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဘူမိယန္တိ** ယေန ကေနစိ အနတ္ထတာယ ပံသုသက္ခ ရမိဿာယ။ **အင္ကေ** တိ ဒုဝိန္နံ ဦရူနံ မဇ္ဈေ။ **မိမုန္တေ** တိ မိမုပရိယန္တေ။ **ပရိဘဏ္ဍန္တေ** တိ ဗာဟိရပဿေ ကတာ ယ တနုကမိမိယာ အန္တေ။ ယော ဘိက္ခု စလကာဒိံ တ ပတ္တေ ဌပေယျ, ပတ္တေ တ **ဟတ္ထဓောဝနေ** ဟတ္ထဿ ဓောဝနပ္ပစ္စယာ တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၉၃. ဉစ္ဆိဋ္ဌံ မုခဓောဝနံ **ဉဒကမ္ပိ** ပတ္တေန **နီဟရန္တဿ** ဘိက္ခုနော ဒုက္ကဋံ သိယာ။ ယော ဘိက္ခု အကပ္ပိယံ ပ တ္တံ ပရိဘုဉ္ဇေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ အတ္ထော။ တတ္ထ **အကပ္ပိယံ ပတ္တ** န္တိ အရုမယပတ္တာဒိံ။

၉၄. ယော ဘိက္ခု ခိပိတေ "ဇီဝ"တိ **ဝဒေ** ဝဒေယျ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ အတ္ထော။ ယော ဘိက္ခု ပရိမဏ္ဍ လကာဒိမ္ဟိ ပဉ္စသတ္တတိ **သေခိယေ** အနာဒရော ဟုတ္ဝာ န သိက္ခတိ, တဿ ဒုက္ကဋံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။

၉၅. ယော ဘိက္ခု ဘဏ္ဍာကရေ ပယုတော မာတုယာ ပိတုနော စ ဘဏ္ဍကံ ကေပေယျ, **အဿ** ဘိက္ခုနော ဟာစိတ္ တိယံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ထ **ပယုတော**တိ ဘဏ္ဍာကရေဗ္ယာဟရဝသေန ယုတ္တပ္ပယုတ္တော။ **ကေပယေ**တိ ကေပေယျ။ **ယော** ဘိက္ခု ဒတယ ဟီနေန ဇာတိအာဒိနာ ဉတ္တမမ္ပိ ဝဒေယျ, ဒုဗ္ဘာသိတံ သိယာတိ သမ္ဗန္ဓော။ တတ္ ထ ဟီနေဟိ တ ဉက္ကဋ္ဌေဟိ တ ဇာတိအာဒီဟိ ဇေံ ဉက္ကဋ္ဌံ တ ဟီနံ တ "စဏ္ဍာလောသိ"တိအာဒိနာ နယေန ဥဇုံ တ "သန္တိ က္လဓေကေစ္စေ စဏ္ဍာလဝေနေနေသာအ"တိအာဒိနာ နယေန အညာပဒေသေန တ ဉပသမ္ပန္နံ တ အနုပသမ္ပန္နံ တ အက္ကောသာဓိပ္ပာယံ ဝိနာ ကေဝလံ ကီဠာဓိပ္ပာယေန ဝဒေယျ, ဒုဗ္ဘာသိတံ သိယာတိ။

ပကိဏ္ဏကနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

## ၆. ဝတ္တာဒိကဏ္ဍနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ

၉၆. က္လအနိ ဝတ္တံ ဒဿေတုံ **"ဉပဇ္ဈာစရိယဝတ္တ"** န္တိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ ဉပဇ္ဈာယဝတ္တဉ္စ အာစရိယဝတ္တ ဉ္စ ဂမိကဝတ္တဉ္စ အာဂန္တုကဝတ္တဉ္စ သေနာသနာဒိဝတ္တဉ္စ **ပိယသီလေန** ဘိက္ခုနာ ကာတဗ္ဗန္တိ သမ္ဗန္ဓော။ **ဂမိ ကာဂန္တုကန္တိ** ဂမိကံ အာဂန္တုကန္တိ ဆေအေ, ဂမိကဝတ္တံ အာဂန္တုကဝတ္တဉ္စာတိ အတ္ထော။

၉၇. အတုကာမော ဟတ္ထဟသေ ဌိတော **ကိဉ္စိ ဂဟိတဗ္ဗံ** ဧကေန ပုရိသေန ဂဟိတဗ္ဗံ ဉက္ခိပနက္ခမံ ဝတ္ထုံ **တိ ဓာ** တိသု ပကာရေသု ဧကေနာကာရေန ဒဒေယျ, **ဂဟေတုကာမော** ဘိက္ခု **ဒွိဓာ** ဒွီသု ဧကေန ဂဏ္ဍေဟယျ, **အယံ** ပဉ္စ တင္ဂေ ပဋိဂ္ဂဟောတိ အတ္ထော။

၉၈-၁၀၀. ဒူရေ ဌိတံ စီဝရံ ဌပိတောကာသံ သလ္လက္ခေတ္ဝာ "တေ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဟတ္ထဟသေ ဌိတံ ဟတ္ထေ န အာမသိတ္ဝာ "က္လမ"န္တိ ဝတ္တဗ္ဗံ။ "တေံ အခိဋ္ဌာမိ, က္လမံ အခိဋ္ဌာမီ"တိ က္လမေသံ ပအနံ မဇ္ဈေ သင္ဃာဋိအာဒီသု ပ စ္စေကံ ယောဇေတ္ဝာ တိစီဝရံ အခိဋ္ဌေယျ။ ကထံ? "တေံ သင္ဃာဋိံ အခိဋ္ဌာမိ, က္လမံ သင္ဃာဋိံ အခိဋ္ဌာမီ"တိ အခိဋ္ဌေ ယျ။ ဇေံ သေသေသု စ စီဝရေသု။ ယထာ စီဝရာဒိံ ဝိဓာနံ ဇေံ ပတ္တေပိ အခိဋ္ဌေယျ ပစ္စုဒ္ဓရေယျာတိ အတ္ထော။

၁၀၁. သဉ္စရိတ္တံ ဌပေတ္ဝာ သေသာ ဂရုကာ စ ဟာရာဇိကာ စ သစိတ္တကာတိ သမ္ဗန္ဓော။ **အန္တိမာ** တိ ဟာရာဇိ ကာ။ အစိတ္တနသိက္ခာပဒံ, ပရိဏတသိက္ခာပဒဉ္စာတိ က္လမံ ဒွယံ ဌပေတ္ဝာ သေသံ နိဿဂ္ဂိယံ အစိတ္တကန္တိ အတ္ ထော။

၁၀၂-၃. **ကမပ္ပဝေသနန္တေတေ** တိ ကမပ္ပဝေသနံ က္လတိ ဧတေ။ ဟာစိတ္တီသု **ဧတေ** ပဒသောဓမ္မာဒယော ကမပ္ပ ဝေသနန္တာ သတ္တရသ သိက္ခာပဒာ အစိတ္တကာ။

**၁၀၄-၅.** ပကိဏ္ဏကေသု ဥဒ္ဒိဋ္ဌကတံ ၄ပေတ္ဘတ **အညမံသကံ** သေသမံသံ အစိတ္တကန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ပကိဏ္ဏကေသု အညမံသာဒိကံ ပတ္တပာတ္တော ကတဥ္ဇကန္တံ တေရသဝိဓံ ဣဒံ သိက္ခာပဒံ အစိတ္တကံ, သေသံ သဗ္ဗံ သစိတ္တကန္တိ အတ္ထော။

**၁၀၆.** အာစရိယာ ဝိတိက္ကမနစိတ္တေန သစိတ္တကံ အစိတ္တကန္တိ ဝဒန္တိ, ပညတ္တိဇာနနေန စိတ္တေန တထာ သစိတ္တကံ အစိတ္တကန္တိ အာစရိယာ ဝဒန္တီတိ အတ္ထော။ **တထာ**-သဒ္ဒေန ''သစိတ္တကံ အစိတ္တက''န္တိ ဣဒံ ဂ ဟိတံ။

**၁၀၇-၉. ပုဗ္ဗကရဏာဒိကန္တိ** ဧတ္ထ **အာဒိ**-သဒ္ဒေ ပုဗ္ဗကိစ္စံ သင်္ဂဏှာတိ။ တတ္ထ –

''သမ္မဇ္ဇနီ ပဒီပေ စ၊ ဥဒကံ အာသနေန စ။
ဥပောသထဿ ဧတာနိ၊ ပုဗ္ဗကရဏန္တိ ဝုစ္စတိ။

''ဆန္ဒပာရိသုဒ္ဓိဥတုက္ခာနံ၊ ဘိက္ခုဂဏနာ စ ဩဝါဒေါ။
ဥပောသထဿ ဧတာနိ၊ ပုဗ္ဗကိစ္စန္တိ ဝုစ္စတီ''တိ။ –

ဧဝံ ပုဗ္ဗကရဏာဒိကံ နဝဓာ ဒီပိတံ သဗ္ဗံ ဥပောသထပ္ပတရဏံ ပိယသီလိနာ ကာတဗ္ဗန္တိ အတ္ထော။

**၁၁၂. ယထာက္ကမ**န္တိ ဧတ္ထာယမဓိပ္ပာယော – ဂဏော ပာရိသုဒ္ဓိဥပောသထံ ကရေယျ, ပုဂ္ဂလော အဓိဋ္ဌာနဥ ပောသထံ ကရေယျ, သင်္ဃော သုတ္တုဒ္ဒေသဥပောသထံ ကရေယျာတိ။

**၁၁၃. စာတုဒ္ဒသော ပန္နရသော, သာမဂ္ဂီ ဒိနတော တိဓာ**တိ စာတုဒ္ဒသော ဥပောသထော, ပန္နရသော ဥပောသထော, သာမဂ္ဂီဥပောသထောတိ ဒိနတော တိဓာ ဟောန္တိ။ ဒိနတော ပုဂ္ဂလတော ကတ္တဗ္ဗာကာရတော တေ ဥပေ သထာ နဝ ဣတိ ဤရိတာတိ အတ္ထော။

**၁၁၄. တေတစီ ဒွေဝကတစီ**တိ တေတစိကာ ပတရဏာ, ဒွေဝတစိကာ ပတရဏာ, ဧကတစိကာ ပတရဏာ ဣတိ နဝ ပ တရဏာ ဝုတ္တာ။

**၁၁၅. တဿာတိ** ဖဂ္ဂုနမာသဿ။ **တတော သေသ**န္တိ အာသာဠှပုဏ္ဏမိပက္ခမ္ပဟာ ယာဝ ကတ္တိကပုဏ္ဏမာ ဝဿကာလန္တိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ဟိ ဧကေသိံ သံဝစ္ဆရေ စတုဝီသတိဥပောသထာ ဟောန္တိ။

**၁၁၆. ဧတေသူ**တိ ဧတေသု တီသု စတူသု ဧကေကသ္မိံ ဥတုမှိ တတိယပက္ခာ သတ္တမပက္ခာ။ **စာတုဒ္ဒသာ** တိ ဆ စာတုဒ္ဒသာတိ အတ္ထော။ သေသာနိ ဥတ္တာနတ္ထာနေဝါတိ။

ဝတ္တာဒိကထာနိဒ္ဒေသဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

**နိဂမနကထာ**

ဧတ္တာဝတာ သမာရဒ္ဓာ၊ မူလသိက္ခတ္ထဝဏ္ဏနာ။
နိဋ္ဌိတာ ယာ သမာသေန၊ အမုမာသဿ အစ္စယေ။

အဓုနူပသမ္ပန္နာနံ၊ ဟိတတ္ထာယ သမာသတော။
ဣမံ အတ္ထံ ဝဏ္ဏယတာ၊ ယံ ပုညံဓိဂတံ မယာ။

တေန ပုညေနယံ လောကော၊ သုခာယ ပဋိပတ္တိယာ။
ဟာပုဏာတု ဝိသုဒ္ဓာယ၊ နိဗ္ဗာနံ အဇရံ ပဒံ။

နာနာတရုဂဏာကိဏ္ဏေ ၊ နာနာကုသလကာမိနော။
ရမ္မေ ယုဒ္ဓနုပတိနော၊ ဝိဟာရေ ဝသတာ သတာ။

သာသနေ သိဒ္ဓိပတ္တဿ၊ သိဒ္ဓိနာ ဉာဏသိဒ္ဓိနာ။
ပဏ္ဍိတေန ကတာ ဧသာ၊ မူလသိက္ခတ္ထဝဏ္ဏနာ။

မူလသိက္ခာ-ဋီကာ သမတ္တာ။